Zene

l.

LykaMagyműI800-50

402. l.

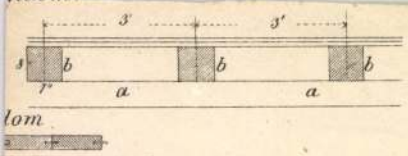

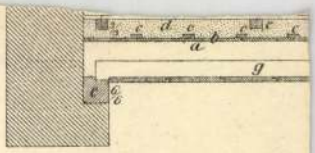

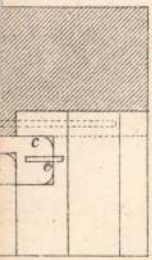

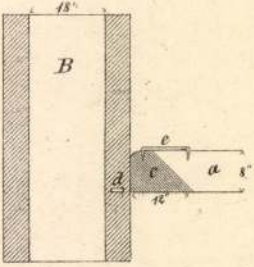

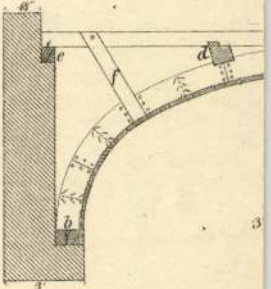

m.

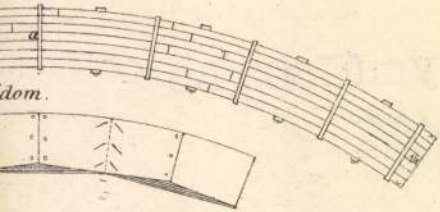

dom.

55. idom.

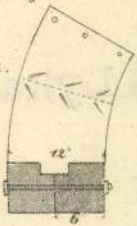

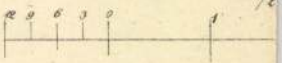

Jene Godefrid

kassai ~~[illegible]~~ festő

l.

Gangel. 20. l.
34. l.

A TÁNC
A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

Jene, Gottfried

Thieme Becker

XVIII. 505.l.

(Lyka)

Feadó
Becz Sándor
Szegetszentmiklós
Szabó-ú

MDK

Jene Gottfrid kassai épitőmester, céhmester: 18o5.

Kemény Lajos cikke. Magy. Mérnök és Épitész Egylet, Heti Ért. 19o7. 14.sz. ápr. 14. 154 l.

Jene

Etáb. Tv. 27

II.

Beherzsch.

a

Kepel, Szobrok, Sombonn.

k

z Kepis.

Jene Gottfried

Kassai kőfaragómester, 1821-ben a kassai szt. Mihály kápolna tornyát ~~restaurálta~~ renoválta.

Kabdebo Gyula: Helyreállított műemlékeink – Bpesti építőmesterek szt. szpartesztulete VI. évk. 1910. 122 l.

Hegyalja I. 183

Érkezett 1904 október 18.

Y88/904 (Budapest 1904 október 18.)

Dr Horváth Géza pros. felügyelő beterjeszti kassai és miskolczi (90·30 kor.) utiszámláját. (Érvényesítés végett átküldve a számvevőséghez 1904 X/19)

Jene Gottfried

epitomeria (?)

1821-ben a kassi szt. Mihály
kápolnát restaurálta,
romanticismus hatása alatt
több gótstílu lakóházat
emelt a század 40-es
éveiben, valószínűen az ő
kofarago mihelyéből került
ki a Fischer család nyugbe
szabásu szokóculeke az
akkor megnyitt Kálvária
temetőben.

+ K+83 l

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona ..... f-ről,

összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

érnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és távirda-

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó 1-én.

Jene Gottfrid

Kassai Köfaragó.
1821-ben a Ht Mihály
Kápolna tornyát állítja hely
erőd

Kabdebo Gyula. A Kassai
Mihály Kápolna.
Magyar Epitömüvészet

1908. 12 sz. 4. l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Jene Gottfrid

Köfarago

1821

l.

Kemkassamüemel

14. l.

1780-909-35

Fényképező.

464. Szekrény. Fennel elején

Egy darab sárgára festett puhafa-szekrény, ~~záros~~ két szárnyú záros ajtóval, három léczek közé fogott és emelkedett tükörrel, föl'l párkánynyal, bent pedig hat polczczal.

Méretei: 244 cm. magas 139 cm. széles, 97 cm. mély.

Ersek ..... 55 K

Régi leltári száma: 30.

Jene Gottfried

l.

Wagdej

211. l.

berendezés.

l.

m.m.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

lválasztva.Az asztalon két evangelista
i háttér alkalmazása által,valamint a
külömböző magassága által ,meglepő per-
oltáron eredeti szinezésben,az oszlo-
lakok palástjai aranyozottak,piros vagy
felirattal./Schürer-Wiese./

M.D.K.

Fenc Gottfried, kőfaragó

restaurálta 1821-ben a kassai Mihály-kapolnát és a romanticizmus hatása alatt, a 40-es években több gótstílű karókával emelt. Valószínű, hogy az ő kőfaragó műhelyéből került ki a Fischer-család nagyobbszabású síremléke az ekkor megnyílt Kálvária-temetőben.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet közlönye, Bp. 1904. 38.köt. 83.old.

MDK

Jene Gottfrid, ép.mester
Kassa

a Mihály kápolna restaurátora/1821/, a romanticizmus hatása alatt több gót-stilü lakóházat emelt a század negyvenes éveiben s valószinüen az ö mühelyéböl került ki a Fischer-család nagyobbszabásu sirkömléke az ekkor megnyilt Kálvária-temetöben.

Kemény Lajos: Kassai épitömesterek. Barok és rokkokó korszak. MMEE Közl. 1904 évf. 28.kötet 3.füzet. 83.1.

Jene Gottfried

Kassas Römivesmester

1821.

Lród

Ile Kassa 1846. 4 l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Jena Jenő.

A balatoni kultúrnap plakátpályázatára készített „Magyar tenger" c. műre első díjat nyerte el.
(említve.)

Budapesti Hírlap. 1928. máj. 20.

M.D.K.

Jene Jenő, iparművész

az egyik első díjat nyer-
te el a Balatoni Kulturnap
plakáttervezése kiírt pályá-
zaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

máj. 28. sz. 8. old.

Jene József

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1981 FEB 2 0

1021

Jene József: Fűzfák

yét, s vele a korsz
dülálló lehetőségét

K

mot vezettem, és a járási-városi úttörőtitkár teendőit is elláttam. A *Veszprém megyei Tanács* oktatási osztálya volt a következő állomásom, ahonnan — *Darvas József* hívására — az *Oktatásügyi Minisztériumba* kerültem osztályvezetőnek. Látszólag tehát elszakadtam a tanítástól, de szívemben-vágyamban pedagógus maradtam. Személyes kérésemre bízott meg *Benke Valéria* miniszter a budapesti felsőfokú tanítóképző vezetésével. Visszatekintve az eltelt évtizedekre, bízton állíthatom, hogy jó előiskola volt számomra az itteni működésemet megelőző életszakasz. És azáltal is sokat gazdagodtam, hogy közben a szegedi egyetemen elvégeztem a *pedagógia szakot* és *doktoráltam*. Máig is hálával gondolok *Ágoston György* profesz-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC. 8

Keletmagyarország

Jene József

1021

LANYKA. (Jene József rajza)

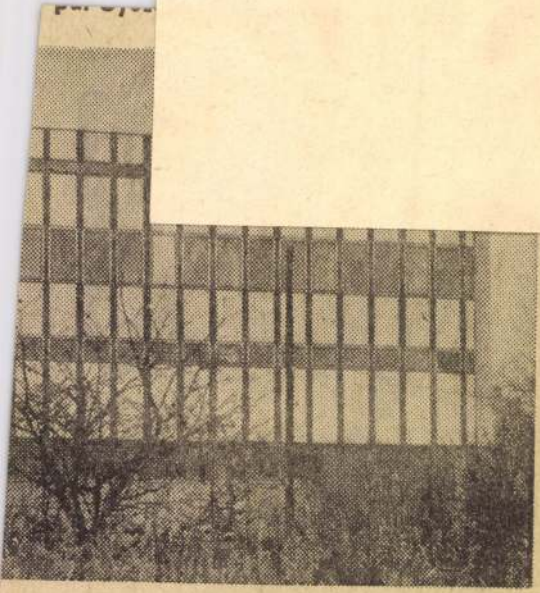

elõdési ház belsõ berendezésein. (Hammel Jó

1974 DEC 25

Keletmagyarország

Jene József

1921

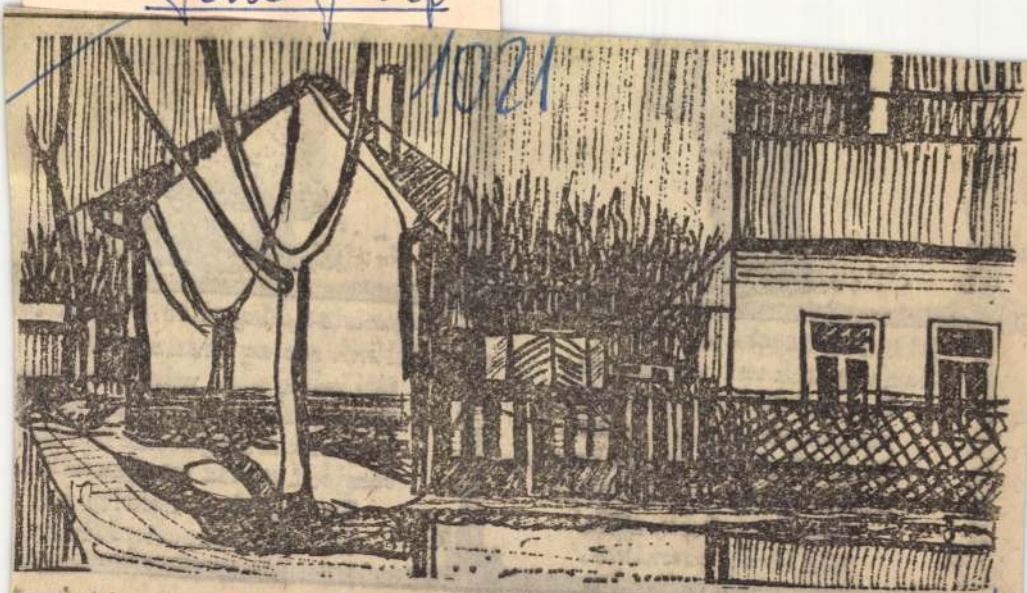

pagyi részlet. (Jene József rajza)

Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
Úgy hallottuk megszületted,
szegények királya lettél.
Beneztünk hát kicsit hozzád,
üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.

Adjenisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Fűtött kolbászunk mind elfogyo
fényes csizmánk is megrogyot
hoztunk aranyat hat marékk
tömjént egész vasfazékkal
En vagyok a Boldizsár,
aki szeretsény király.

József Attila: B

SAJTÓIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 340-726
1974 APR 16
KELETMAGYARORSZÁG

Jene József
1921

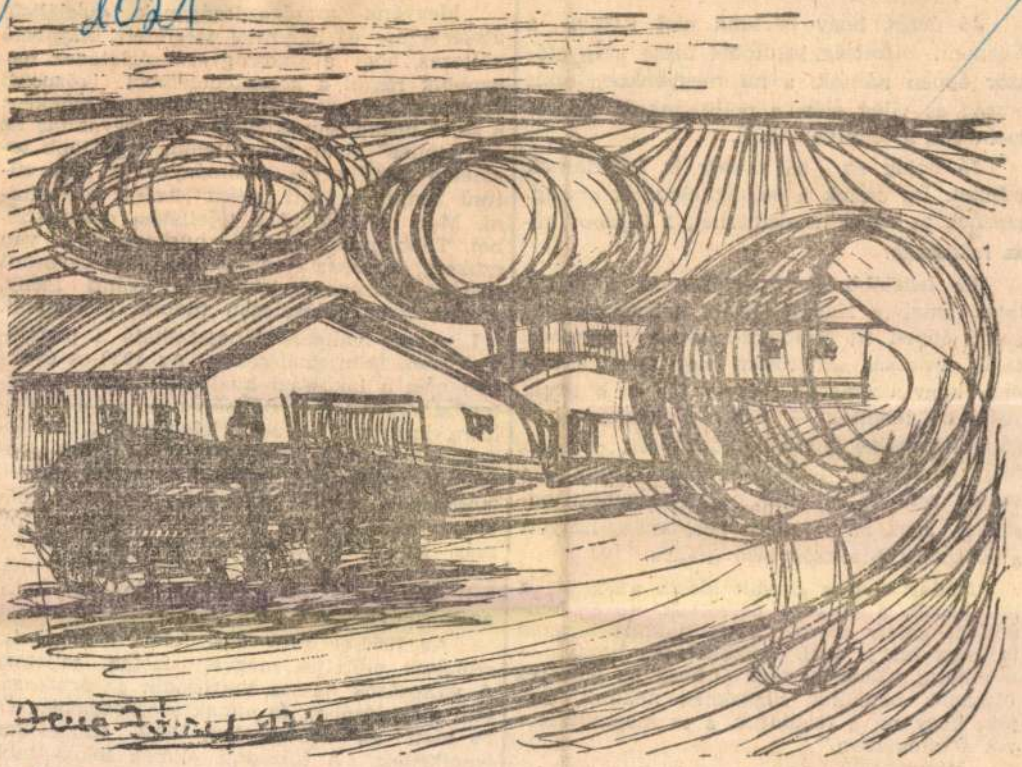

Tsz-major. (Jene József rajza)

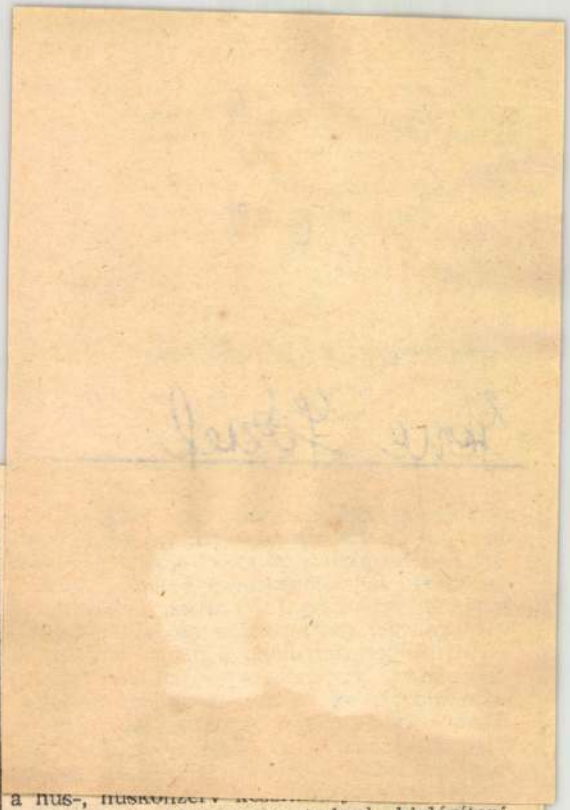

látogatás tényét Kádár elvtárs szabolcs-szat-
mári beszédével kezdte kommentálni.

Jó érzés, hogy pártunk első titkára a Központi Bizottság legutóbbi ülése után először éppen nálunk, a mi megyénkben szólt ország és világ előtt a politikánkról, az örömeinkről, a tennivalónkról.

Jó dolog az, ha mások is felfedeznek minket. Ha ennek a sokáig eldugott országrésznek az ügyét megismerheti a tágabb haza lakossága.

Le legalább olyan értékes az a fogadtatás, amelyre Kádár elvtárs nyíregyházi beszéde éppen itt Szabolcs-Szatmár megyében talált. Munkás ismerősöm mondta el a minap, hogy üzemében azóta is ez a téma. Akik ott lehettek — sajnos a színház befogadó képessége igencsak korlátozott — azok nagy élménynek lehettek részesei. Akik nem voltak ott, de olvasták a nyíregyházi beszédet, azokban is mély benyomást hagyott a Központi Bizottság első titkára.

Kádár elvtárs szavait idézik azóta is a munkások, a dolgozó parasztok, az értelmiségiek, amely szerint a politikához bizalom is, meg hit is kell. „Szükséges hozzá — mondotta Kádár elvtárs — hogy az emberek bízzanak bennünk, higgyenek nekünk, tudják, hogy mi a feladatuk, s ez megmutatkozik a munkában."

Nincs olyan műszer, amellyel mérni lehet pártunk első titkára megyei tartózkodásának hangulati elemeit, hatását a közérzetre, a munkapadok, az íróasztalok melletti tevékenységre. Az viszont aligha kétséges

a hus-, huskonzerv ...
melyet csak fokozatosan tudunk kielégíteni.

Lényeges változás tapasztalható a pénzjövedelmek felhasználásában. Az 1950-es években még a lakossági kiadások között a termelési rendeltetésű költségek és a földvásárlásra fordított kiadások jelentkeztek. Az átszervezés után a lakásépítés és az ehhez kapcsolódó építőanyag, tartós fogyasztási cikkek, mosógépek, rádió, televízió, motorkerékpár bútor vásárlása került előtérbe. Több jutott már az öltözködésre is. 1960-ban például csupán egy év alatt 14 százalékkal több ruházati cikket vásárolt a megye lakossága, mint az előző évben.

Az 1960-as évek első felét a lakossági szokások erőteljes megváltoztatása jellemzi. A változások hatása tükröződik az áruforgalom alakulásában és annak szerkezetében. Öt év alatt az áruforgalom 29,2 százalékkal emelkedett. A központi ellátás fokozottabb igénybevételét tükrözi, hogy ebben az időszakban az élelmiszerforgalom 43,5 százalékkal, az iparcikkek forgalma pedig 18,6 százalékkal nőtt. A rohamosan növekvő élelmiszer

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁJ — 5
KELETMAGYARORSZÁG

Jene József

1024

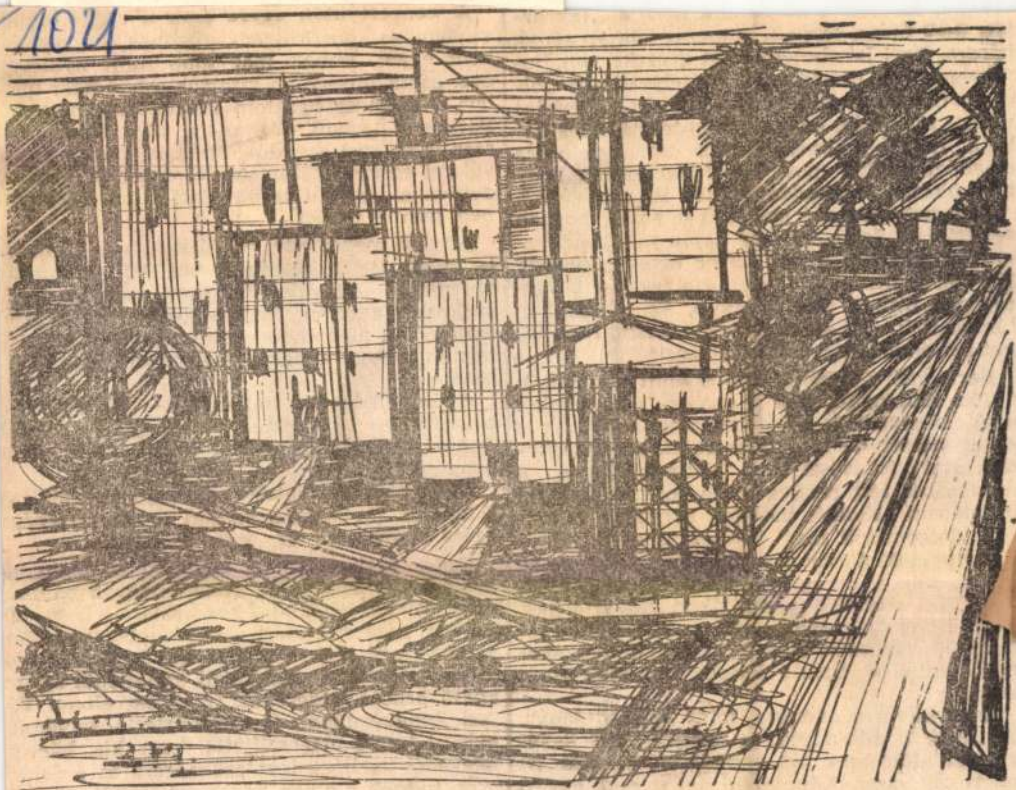

Épülő Kisvárda. (Jene József rajza)

tán 6—7 órára járunk. Kapczár Mihályn három, Huri Istvánnénak két gyereke van tegség van a családban. Igy helyettük is gozunk, nehogy elmaradjunk. Ezért az ör vállalt túlórázás. Ez a segítség természete lunk. Legtöbbünknek gyereke van, bete előadódhat. Sőt, most úgy határoztunk, ha szükséges, szabadszombaton is „ráhúzu

Zsirosné megható epizódokat említ, ho segítette az üzem, amikor bajba jutott. „A anyám meghalt, apám súlyos betegen feküdt. Kértem segítsenek. Kihozták a lakásra a varrógépet, otthon dolgozhattam. És mindenben támogattak. Jött a brigád is a lakásra. Nem lehet azt elmondani, milyen jólesett."

Berregnek a varrógépek. S mint elmondták ők, az édesanyák, nem is annyira az anyagiak azok, amelyekben a megbecsülést érzik. Ez is sokat számít, de főleg a szeretet, a gondoskodás, ami körülveszi őket. Kiss Viktorné, a munkásból lett részlegvezető sokszor mondja örömében: „Nem is tudjátok gyerekek, menynyit dolgoztatok ma." Dehogy is nem. Mikor hazamennek, akkor érzik igazán, se kezük, se lábuk, úgy zsiborog a sok munkától, hajtástól. Örül a szívük, s valójában akkor látják, mennyit is dolgoznak, amikor a végleg megmunkált, elkészült szép termék öllel visszakerül közelükbe. Szinte jólesik szemmel simogatni.

Ő is szívesen tanulna, mint más édesanya. De neki se édesanyja, se anyósa. Ami kevés szabad ideje van, azt a családra áldozza. Ez az anyák sorsa. Könnyíteni nekik csak együtt lehet. Ugy, ha a család is, az üzem is segít. Gaál Róbertné a kötő konfekcióüzem dolgo-

— Pablo úgy lelkesedik a csellóért — mondta apámnak —, lehetővé kell tenni számára, hogy csellózni tanuljon. Vendrellben nincs képzett ember, aki megfelelően taníthatná. El kell intéznünk, hogy a barcelonai zeneiskolába járhasson.

Apám elképedve hallgatta. — Mi a csudát beszélsz? — kérdezte. — Hogyan mehetne Pablo Barcelonába? Hol van nekünk erre pénzünk?

De anyám kijelentette: — Majd megtaláljuk a módját. Én magam viszem el. Pablo zenész egész természete az, erre hivatott.

Egyre gyakrabban és egyre hevesebben vitatkoztak a dolgon. Ez bizony nagyon bántott éreztem, engem kell elmarasztalnia kettőjük közötti nézeteltérésért, és gondolkoztam, hogyan tudnék véget vetni ennek, de sehogy sem jöttem rá, mit tegyek. Végül, kelletlenül ugyan apám beadta a derekát. Irt a barcelonai Városi Zeneiskolának és megkérdezte, felvennének-e. Azt is megemlítette, hogy kis, három negyedes csellóra lesz szükségem és érdeklődött, tudnak-e olyan hangszerkészítőt, aki csinálna ilyent a számomra.

Kedvező válasz jött és már közelgett a bar-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUN 23
Keletmagyarország

Jene József

1021

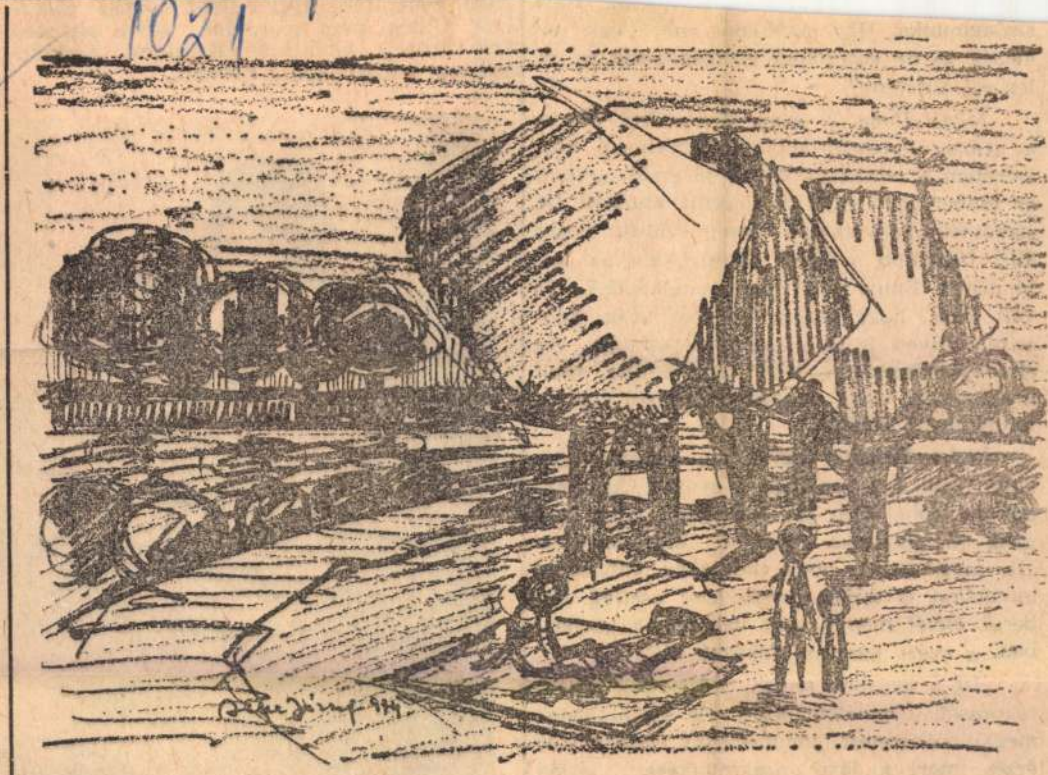

Tiszaparton, pihenőhely. (Jene József rajza)

szalagmunka. Ugy gondolom ehhez kell tehetség is, de szorgalom is, igényesség és főleg sok türelem."

Jakab Ilona 17 éves. Kocsordról jár be a gyárba dolgozni-tanulni: „Türelmem van, szeretem a csiszolást. Olyan jó érzés, amikor az ember lead egy jól sikerült munkát. De szeretnék jobb tanuló lenni (Most 4-esre áll!) Legalább a 4,5-öt elérni. Nem az ösztöndíjért. Ennyi után nem emelkedik." És vall arról, hogy először el sem tudta képzelni, milyen is az az optikusi szakma. Az első évet Pesten, a MOM-ban tanulta, most a síkoptikán tanul-dolgozik. Ez már átlagon felüli pluszt kíván.

Pethő Erzsébet ugyancsak kocsordi kislány: „Két éve kerültem a gyárba. Azt gondoltam, soha nem tanulom meg, nem vagyok rá alkalmas. Később megszerettem. „És magyarázza, hogy tudatában van, olyan munkákat is csinál, amelyekkel esetleg emberek életét mentik meg valamelyik kórházban, s ezért nagyon vigyázni kell.

„Itt a gyárban segítik a tehetség kibontakozását. Gondolom azért is foglalkoznak megkülönböztetett gondossággal velünk. Jó érzés, mert a jövő szakmunkásait látják bennünk."

Farkas Kálmán

Ner
nek
kell
ket.

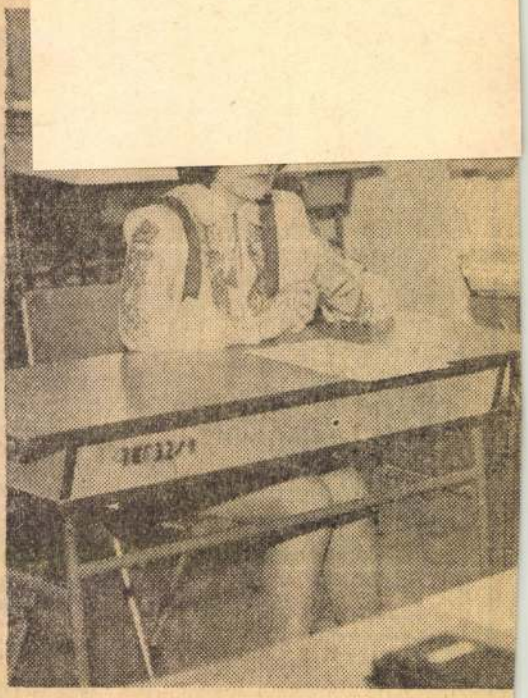

Felelés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL 7

Keletmagyarország

Jene József

1021

FÁK ALATT. Jene József rajza

— Teljesítmény lesz, tudjuk. Én nem félek tőle. Persze dolgozni kell, csak úgy számíthatunk több pénzre. Érzem, hogy értem a szakmát.

A többiek kuncognak. Anna elpirul. És amikor Fülep Miklós és Irinyi Győzőné nevét említi, újra komoly arcot vágnak. Ők voltak a tanítómesterek. Nekik köszönhetik a szakmát. Közbevetem, mit vár az üzemtől? Először hallgat, majd kis szünet után mondja:

— Sok mindent. Egy fiatal szakmunkás valóban mindent. Na, hogy is mondjam. Mindenek előtt jó megértést a vezetőkkel, klassz kollektívát, jó beilleszkedést, mert ha ez nincs légnyomás lehet ám. Nem?! Ha érzi az ember, hogy nem fogadják be. Igaz?

Várja a többiektől a helyeslést. Azok bólogatnak. Előkerülnek a cigaretták. Rágyújtanak. Szatka Magdi nem valami elégedett Neki „csak" 323 forint volt az ösztöndíja eddig.

— Nem baj, nem is érdekel már — vonja meg vállát. — Az a fontos, hogy a szakmunkásvizsgám jól sikerült.

— Hányasra?

— Négyesre. Ez számomra fontosabb. A vállalatnál meg van lehetőség, hogy fejlődjek. Akik a szakmában eredményesen vizsgáztak azok mehetnek a szakközépbe, vagy a gimi II

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 17

Keletmagyarország

Jene József
1021

1974. február 17.

ALKOTÓK ÉS ALKOTÁSOK

FALUSI CSALÁD. (Jene József rajza)

1974. február 17.

Kelet-Magyarország

VASÁRNAPI MELLÉKLET

Változások

Lapunk következő oldalán talál az Olvasó egy igen értékes tanulmányt Ortutay Gyula akadémikustól, aki a harmincas évek végén sokszor megfordult megyénk tájain így jutott el a Nyírbátorhoz nem messze fekvő Aporligetre is, amit akkor még Bátori ligetnek neveztek. E település művelődési képéről állapította meg 1939-ben, hogy a múlt századbeli. Az ötszáznegyvenhét lako

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 24

Keletmagyarország

Jene József

1021

Házimunka az udvarban. (Jene József rajza)

ABC-áruház avatását tervezik a volt mozi helyén. Négy évvel ezelőtt még egyetlen villanyboylert sem adtak el a városban, ma 130 boyler van a lakásokban. Nem egészen ilyen arányban, de a négy évvel ezelőttinél sokkal többen vesznek hűtőgépet, olajkályhát, ami a lakásokon belüli városiasodást jelzi.

Mennyire város Nyírbátor külsőleg? Aki járt már ott, tudja, hogy a főtér régi és modern, új épületeivel a megye egyik legvárosiasabb központja, de egyre jobban és szebben kiépülnek a központtól távolabb lévő részek is. Igaz, a számok kisebbek, mint Nyíregyházán, Mátészalkán, vagy Kisvárdán, de ennek sajátos oka van. Nyírbátor várossá avatása egy tervidőszak közepén volt, akkor már elosztották a megye fejlesztésére költ hető pénzt és Nyírbátor kevesebbet kapott a közös kasszából. Ennek ellenére 468 lakás épült fel négy év alatt, ebből 342 magánerőből, 66 tanácsi pénzből, 40 az OTP szervezésében.

A várossá válás elengedhetetlen feltétele a közművesítés. E téren is jelentős változás történt az elmúlt négy évben. 7 kilométer szennyvíz-gerincvezeték épült 35 millióért, 6 milliót költöttek előközművesítésre és ugyanennyit a városi fürdő építésére. Tizenkét tantermes új gimnázium, szakmunkáskápző intézet épült és már hozzákezdtek egy diákotthon építéséhez. Nemrég avatták a 100 gyerek elhelyezésére alkalmas óvodát és a régi óvoda korszerűsítésével újabb 50 gyerek elhelyezésére nyílik lehetőség. Változás történt az egészségügy terén: felújították a szülőotthont, minden körzeti orvosi állás betöltött, és az

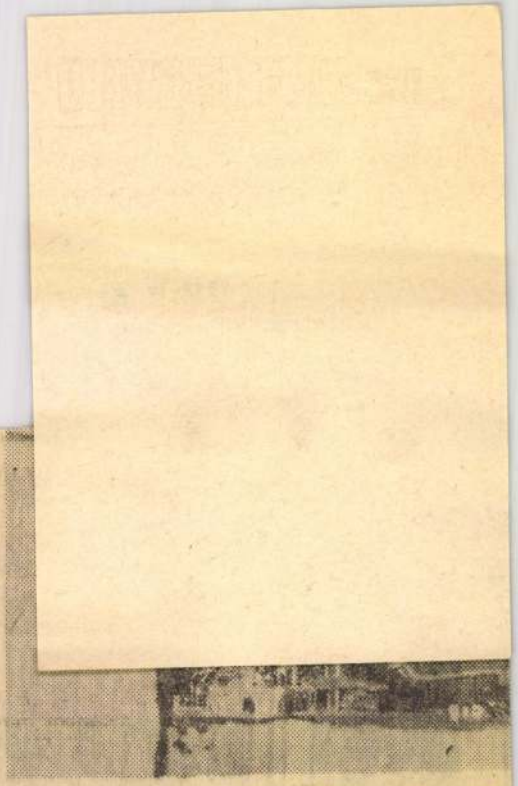

Korszerű üzemcsarnokkal bővült a Csepel M

Karóczkai Ferencné

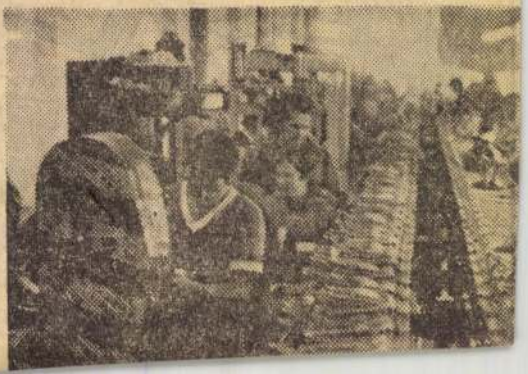

Jene József
1021

FESTŐ A SZABADBAN. (Jene József rajza)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUL 28

Kelet-Magyarország

Kelet-Magyarország

VASÁRNAPI MELLÉKLET

Korszerűen

Pestre utazva a vonat nyolcszemélyes fülkéjében, ahogy mondani szokták, képviselve volt az egész „népfront": idősebbek, fiatalok, városi és falusi emberek együtt. A reggeli újságok címeinek átfutása után valaki félhan-

Pályaválasz

Változó világunkban a ma még fiatal Pályaválasztási Tanácsadó Intézetek fontos feladata a pályaválasztási tanácsadó és szaktanácsadó munka végzése, valamint a pályaválasztásra való felkészítés tudományos megalapozása és segítése.

Maga a pályaválasztás ősrégi fogalom, egyidős a munkamegosztással, viszont a pályaválasztási tanácsadás a társadalmi fejlődésnek csak egy meghatározott szakaszában — a modern ipari társadalomban — jelenik meg. Korábban sem szükség, sem lehetőség nem volt erre a tevékenységre. Az előző időkben magától értetődő természetességgel nőttek bele a fiatalok apáik mesterségébe.

Megfelelő embert a megfelelő helyre. Ez lehetne a pályaválasztási tanácsadói tevékenység jelszava és egyúttal a munkaerő-gazdálkodás helyes elve is. Aki társadalmilag hasznos munkájában egyszersmind önmagára is talál, ez a belső összhang környezetére is kisugárzik, s társadalomépítő erővé válik. Akik életükben ezt az alapkérdést nem rendezték, nem

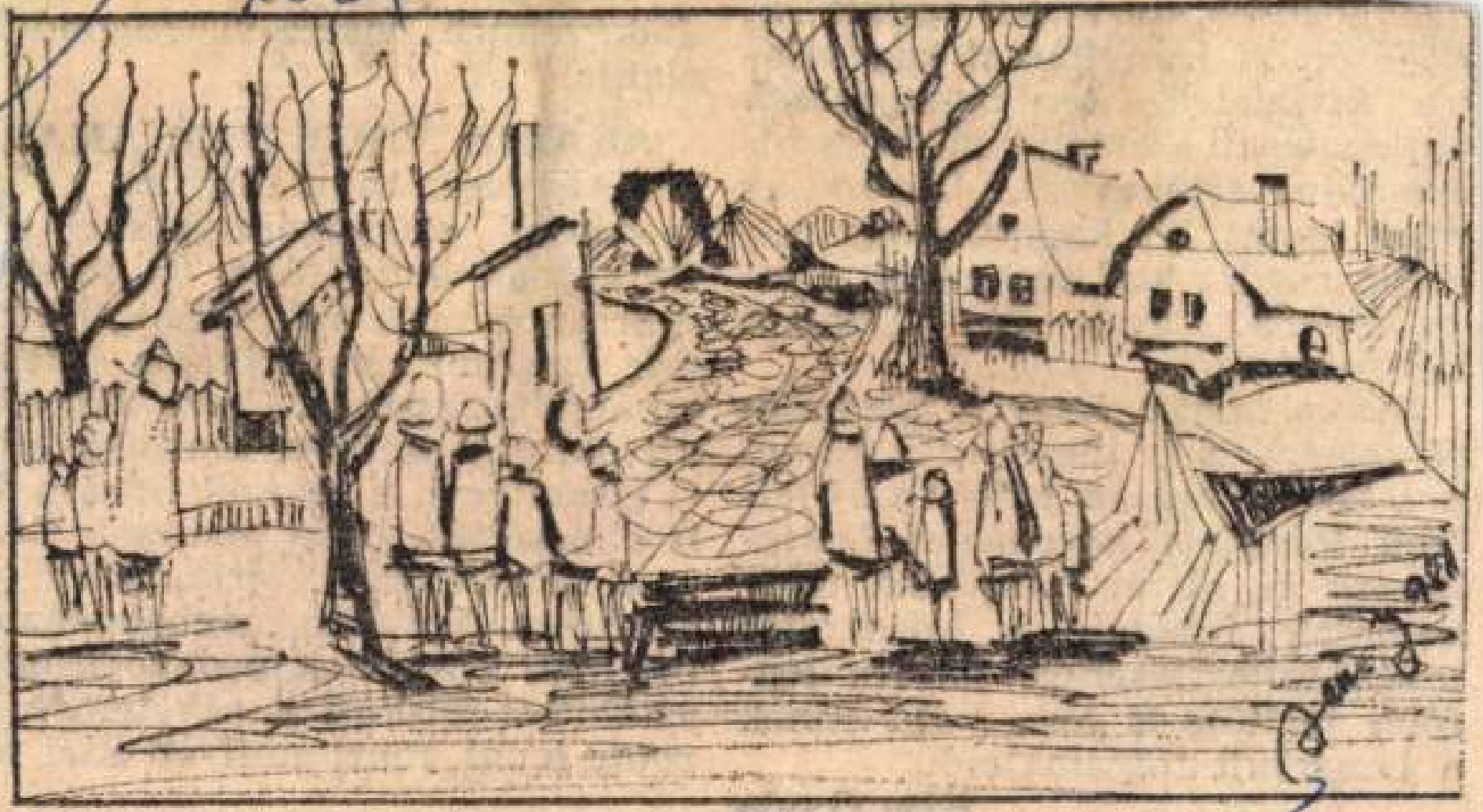

Jene József: Sétálók

Tene József

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1981 DEC 19

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Jene József: Beszélgetők

igyekezett köze
gusokhoz. Ism
neveléselmélet
nográfiái, go
marxista pe
fejlődését és
esetleges hib
nos, mind a
gusok ezrei
tették hatél
velés kibor
Sok-sok
keserűség
mondatja
— *Neh*
mi oktat
rálat el
igazuk
ha olyk
előre.
egyre
neveléstudom
odázhatatlan a régóta
form: szoros kapcsolatot kell te-

daba. Jó a csapatunk: felkészült
kolléganőimnek a
os,
ő
én
ly
n,
a-
r-
k
neve
t segí
alósítá
egyszer
ozásokr
etőeszkö
amelye
lett utaz
ültetett
ár tőlen
elszerelt
t magunk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
PEDAGÓGUSOK LAPJA
1982 JÚN 15

Jenei Ágnes tanuló

László Lilla rajztanárnő vezeti a gödöllői Imre úti iskola rajzszakkörét, ahol a gyerekek az agyaggal és mintázással is ismerkednek. Négy tanítványa díjat kapott a nemzetközi indiai gyermekrajzpályázaton, köztük van Reichard Lilla és Jenei Ágnes.

Csikán Bálint: Rajzszakkörön, Gödöllőn.

Szabad Föld, 1976. febr. 1.

JENNY Alajos

Brusvil József (1750–1827) őt fogadta fel, Bálvány utcai házában álló képgyűjteménye gondnokára.

Ld. Mravik L.: Két rézkarc a hajdani Brusvil-gyűjteményből.

Művtört.Ért. 1989 1/4 145.

niversitätsbibliothek Basel

itrag zur Diagnose eines Landesverrats

"Roten Basel" : 1935 - 1938
er Geschichte : 13

ten römischen Republik

raphie

the Armenian question

Jenei Béla, statikus tervező

A kecskeméti Katona József Színház felújítása. Építész: Farkas Gábor, Boros Pál / Bácsterv.

Statikus tervezők: Letanóczki Gyula, Jenei Béla.

Elektromos tervezők: Kozma László, Kávássy Jenő.

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 44-old.

JENEI Ernő építész

WEILER Ferenc: A századforduló építészete és a szecesszió Pécsett és Baranyában. = Baranyai Művelődés, 1987.1.sz. 45. p.

JENEY Jenő grafikus

testvére Jeney Ernő épitész

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 69.p.

Jeney Erzsébet

Néhány vajza a „Napsugár" c. lapban megjelent.

Korunk 1972. 2. n. 297.

Jenei L. Erzsébet
iparművész

Fiatal kolozsvári textiltervező-művész

Hans Loew: Kolozsvári fiatalok műtermeiben
Korunk, Kolozsvár XXIII. 1964. 5. 695.

JENEI GÁBOR, kovácslegény

Tokajban dolgozott. Ő mondta ~~Győrn~~ Győri Elek, kovács legény, festőművésznek, hogy ott van egy mester, akinek inasra lenne szüksége. Győri jelentkezett is Henrik Károly kovácsmesternél, aki fel is fogadta őt. 72. old

GYŐRI ELEK önéletrajzából 65. old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 5. sz. Bp.

---

mdk

Seneji Imre

feliratlal van egy „1850" es évszámú
csigacsináló is

Kresz Mária: Évszámos bódmező vásárhelyi cserép-
edények.
Néprajzi Muzeum Évkönyve, 1954, 140. l.

B.Jeney Irma

iparmüvész

Magyar Képirók kiállitása - Nemzeti Szalónban - textiliákkal szerepel.

8 órai Ujság
1933.I.15.

Jency Irma iparművész

A hortobágji festőkolónia kezdő társaságához csatlakozik 1928-ban a művész. – Borominszával közösen mutatkoznak be műveikkel a Nemzeti Szalonban, egy új művészi csoportalulás a Magyar Képírók tárlatán.

Szabó Sándor Géza: Az első hortobágji festőkolóniáról.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. jún. 26.

Jeney Irma

festőművész

Magyar Képírók Társaságn csoportkiállítása - Nemzeti Szalónban - képével szerepel.

Magyarság
1933.I.15.

B.Jenei Irma

iparmüvész

Magyar Képirók kiállitása - Nemzeti Szalonban - textilkompozicióival szerepel.

Budapesti Hirlap
1933.I.15

MDK

Jenei István

mezőberényi tanár

Részt vesz az 1957 jul. 14-23ig Békésen a járási kulturotthonban rendezett kiállításon.

B.I.: Vasárnap nyilik meg Békésan a járás festőművészeinek kékiállitása.
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG, 1957, jul. 13.

J enei István M.D.K.

Művei a kiállításon

Sass Ervin: Elgondolkoztató kiállítás
A pedagógusok képzőművészeti tárlata Békéscsabán
Békésmegyei Hajnal Népujság, január 14.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 JAN 12

Békésmegyei Népújság

Jeney István

1021

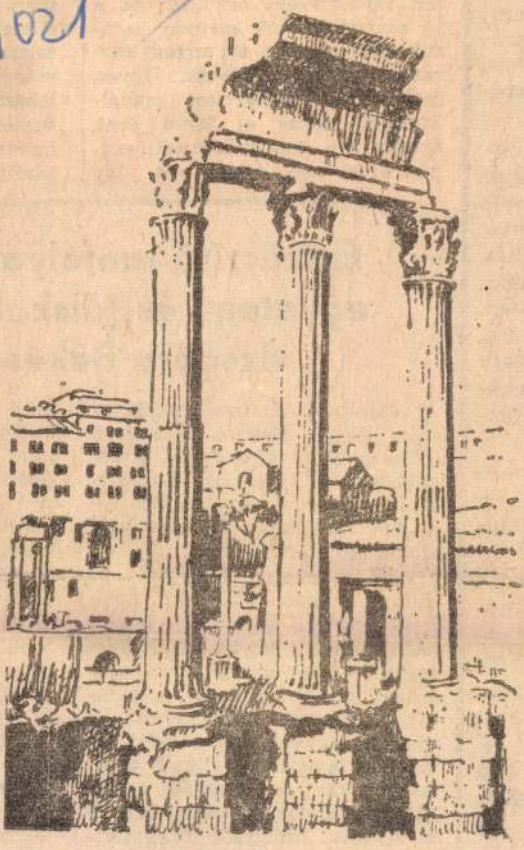

Jeney István Forum Romanum

Előkészítő tanfolyam
egyetemi és főiskolai
vizsgára Békéscsa

A Gépipari Tudományos Egyesület Békés megyei Szervezete a szakmai továbbképzés támogatására az idén is megszervezi a műszaki egyetemi és főiskolai felvételi vizsgára való előkészítő tanfolyamot.

A Kecskeméti Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola levelező tagozatára felvett hallgatóinak segítésére Békéscsabán létesít a következő tanévben is konzultációs központot. A kiadott kormányrendelet alapján ugyanis valamennyi levelező tagozatos hallgató a főiskolai tanterv alapján kezdi, illetve folytatja tanulmányait és a végzett hallgatók üzemmérnöki diplomát kapnak. Mivel az így szerzett diploma egyenlő értékű a nap előírt szig nem lehet feltétlenül szerzett e veniteni, nemcsak lent majd első idősz sőbb is tanulmány nek megf előkészítő tók mate ból 80 ó foglalkozá

Az e' 1975. jan kezni a téné. Bé Házában.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 JAN 12
Békésmegyei Népújság

1021 Jeney István

Jeney István

Borsóhántolók

1975 JAN 12

Még mindig

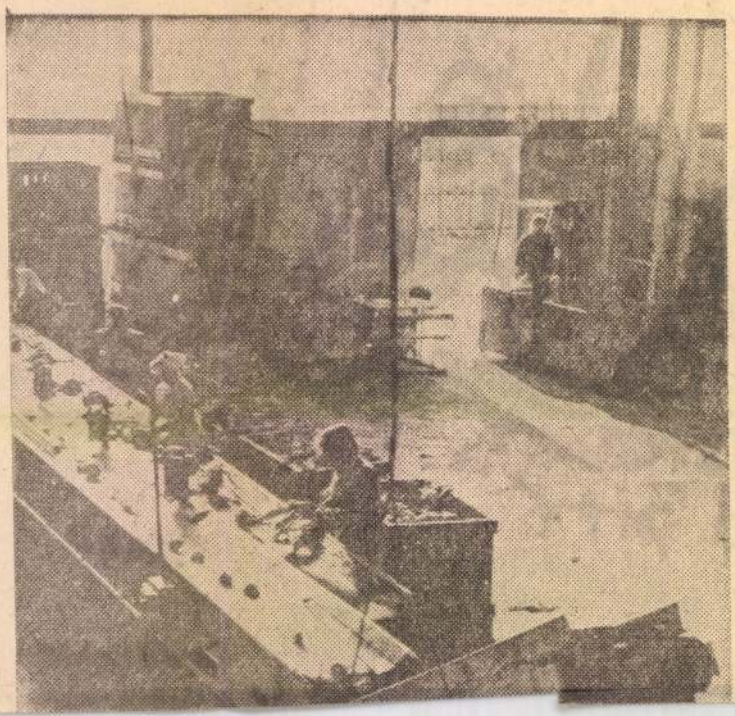

A települé
mó

Lapunkban m
ról, hogy a Ha
megyei elnökség
tanács vb kidol
lésfejlesztést se
munka irányelv
gyei tanácsülés
ajánlásként me
rosi, községi tan
most ismét feléle
mát, annak két
egyik: a megyei
zata értelmében
nács ettől az é
évi hatmillió fo
verseny első há
je között.

A másik: az
ami a jelzett i
beállt és alig-ali

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB. 9

Békés m. Népújság

Jeney István

1021

Jeney István Bútorszállítás

…itthon vagyok, …n az *orosz tudásom* …g lesz: a Szovjetuni… …m vendégszereplés… …dőmben *már spanyol* mert a nyáron tal… eljutnom Kubába. R… legközelebb Havannáb… k egy üzenetet a Mi… olvasóinak — pers… ll

(Andódy)

…özteseknek

…, feltűnt művészek …i mellett az OKISZ La… …bor és a Magyar Di… …i- vat Intézet manöken… …jei is.

…n Ma, február 9-én …k lesz az első forduló …e- Sarkadon, ahol a …n vers- és prózamon… …s- dók és irodalmi szín… …u- padok mérik össze tu… …r- dásukat. Egy hét …d, múlva, február 16-án …k Dobozon a néptánco… …" sok, majd 23-án Ele… …- ken az énekesek és …l- a hangszeres szólis… …n ták találkoznak.

eredménye, hogy beválasztották a munkacsoportba.

Jóska most pályaválasztás előtt áll. Úgy tervezi, hogy hadmérnök lesz és ha továbbra is ilyen szorgalmasan, céltudatosan végzi munkáját, biztos, hogy eléri célját.

* * *

Mindhárom pajtásnak sok sikert kívánunk iskolai és úttörőparlamenti munkájukhoz.

N. Á.

A Mini Magazint összeállította

Lónyai László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR 3

Békés m. Népújság

Jeney István
1021

Szántás

Jeney István

Békéscsabán eseket

Mosolygós Marika

Ha valaki megkérdezne, hogy mi Viczián Mihálynénak, a békéscsabai Gyermekruházati bolt eladójának ismertetőjele, akkor azt válaszolnám: mindig mosolyog. Jókedvűen kezdi a munkát és nem látszik meg rajta az egész napos fáradság öt perccel a zárás előtt sem. Pedig nem könnyű munka, amit csinál. Ha csak egész nap állnia kellene a pult mögött, már az is fárasztó lenne, de egy jó kereskedőnek ez természetesen nem elég. Ha a „kedves vevő" valami olyat kér, ami nincs a polcon, akkor nem lehet azt mondani, hogy nincs, hanem meg kell nézni a raktárban, fel kell mászni a létrára, de nem szabad hagyni, hogy üres kézzel, mérgesen távozzon.

Marika 25 éves és öt éve kereskedő. Mindig ez szeretett vol-

M.D.K.

Fenei István, Szobrász

nevét említik

A békéscsabai Munkácsy Múzeumban Békés megyei képzőművészeinek harmadik grafikai és kisplasztikai kiállításán.

Kerekes György, Békéscsaba, Megyei Kiállítás
Művelt Nép, 1956, jul. 22.

ván fotó

Fotó 1989.3.sz.

...érzelmileg történik valami

Jeney István színházi fotói

A színházi fotó alkalmazott műfaj, legalábbis a mindennapi gyakorlatból ezt láthatjuk. Meg kell mutatni — egy újságban vagy a színház kirakatában — milyen is (volt) az előadás. A képaláírás mindig *csak* segít a rekonstrukcióban — odaírják a rendező nevét, a szereplőkét, azt, hogy melyik színházban mikor volt az előadás. A szabvány színházi fotó nem — vagy csak alig-alig — képes kiszakadni ebből az alkalmazotti helyzetből — egyébként nem is biztos, hogy ki kell szakadnia belőle. Mindenesetre vannak jó színházi fotók és vannak rosszak —

Beckett: Godot-ra várva

Beckett: Godot-ra várva

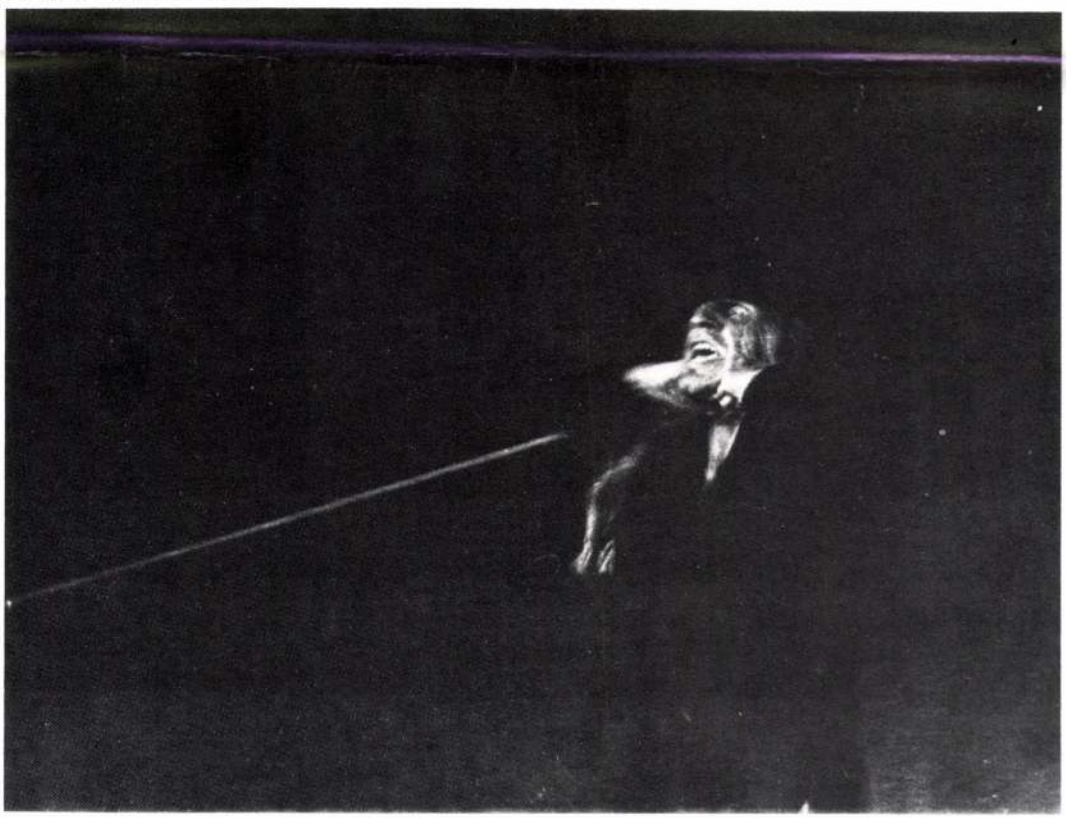

Dosztojevszkij—Wajda: Nasztaszja Filippovna

ezen az alkalmazotti területen belül is.

Jeney István színházi képeiben az a meglepő, hogy *mások*. Kívül állnak a hagyományokon, és azért jók, mert meglepőek.

Meglepőek és váratlanok, mert figyelmen kívül hagyják a színházi fotózás konvencióit. Nem élesek, hanem bemozdultak, nem részletgazdagok, hanem rendkívül szemcsések, nem teljes jeleneteket mutatnak, hanem részleteket. Egy mozdulatot, egy szereplőt, kiszakítva a környezetéből, egy-egy elnyúló pillanatot. Olyan pillanatokat, amikor a színpadon működésbe lépnek az érzelmek, és a fényképek ezeket a színészi teljesítményeket örökítik meg. Ez „látható" a képeken. Valaki fél (egy Dosztojevszkij-darabban). Két kéz megérinti egymást. Az *Alice*-ban fantasztikus dolgok történnek: kályha táncol a színpadon, valaki a levegőben repül, mert éppen most dobták fel. A *Nicolo király*ban fény tódul be az ajtón, és a fényben valaki fekszik. A *Godot*-ban ketten szemben állnak, jó messze egymástól, és — várnak. Fotográfiai pillanatok — és lélektani pillanatok. Nem értek a színházhoz, de azt gondolom, hogy egy-egy előadásban ezek a legfontosabb pillanatok: amikor a színészek *között* érzelmileg történik valami (és ez ki is sugárzik a közönségre).

Jeney képei mások, mint a szabvány színházi felvételek, mert több fontos szál találkozik bennük. Jeney István színész, ismerheti a fontos pillanatokat, és színházi rendező, úgyhogy azt is tudhatja, mikor jönnek létre ezek a pillanatok és mikor kell exponálni. Jeney István fotós, és — ha jól emlékszem — kedvenc fényképésze Cartier-Bresson, tehát tudhat valamit az úgynevezett termékeny pillanatról, meg a fényekről. Tudja is, nézzük csak meg képeit a *Leletek* című könyv 406—410. oldalán. Emellett gyűjti a régi képeket és fényképezőgépeket, ennél fogva a „modernség" szerencsére hiányzik a képeiből. Összefutnak a szálak. Amit az előbb elnyújtott pillanatnak neveztem, azt most bensőséges pillanatnak nevezem.

Feltételezésem szerint a szabvány színházi fénykép csak ritkán mutatja meg a bensőséget, és feltétlenül, valamint törvényszerűen külsődleges marad. Jeneyn kívül még egy olyan fényképész színházi képeit ismerem, aki túllép ezen a külsődlegességen: Katkó Tamás *Szentivánéji álom*-felvételeit. Mindkettőjüké a színházzal való intenzív együttélésből születtek: mindketten együtt élték át a színházzal, a társulattal a darab megszületését; fotósként, rendezőként, barátként, kollégaként végig jelen voltak a darab megformálásánál, belülről ismerik a folyamatokat és a pillanatokat. Pontosan tudják, mikor és miért kell képet csinálni. És persze — nyílván — érzékeny fotósok is, mert a szabvány színházi fotósok mindegyikének megvan a lehetősége arra, hogy végigkövesse a darab kialakulásának folyamatát, belülről ismerje meg a születőfélben lévő előadást, ám ezt — képeik tanúbizonysága szerint — mégsem teszik.

Jeney fotói alapján valószínűleg nem tudom rekonstruálni a darab menetét, de mindenestül rekonstruálni tudom a darabok hangulát. Ezek a képek nem „színházi" pillanatokat mutatnak meg, hanem emberi pillanatokat. Nem láttam egyik darabot sem — azok, lehettek rossz rendezések vagy lehettek rossz színészi teljesítmények. Jeney képei kevesebbet dokumentálnak a színházi *előadásokból*, mint a szabvány színházi fényképek. Éppen ezért inkább sorozatokban értelmezhetem őket, vagy sokkal inkább helyet kaphatnak egy „művészi" (?) fotóalbumban, mint a Film Színház Muzsika lapjain. Oda inkább a profi szabványfotósok szabványképei kerülnek.

(Lugo)

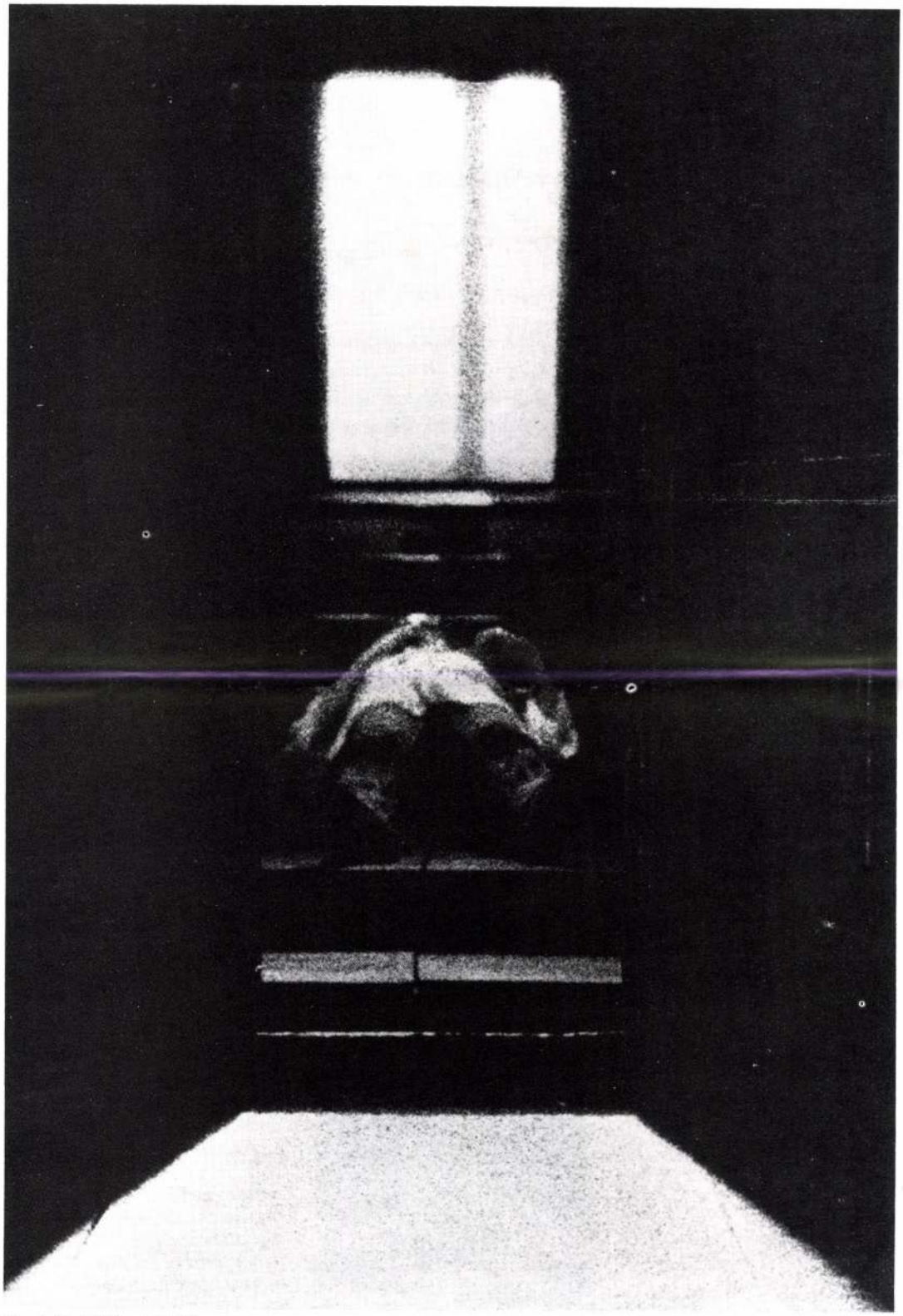

Wedekind: Nicolo király

fotó

FOTÓSZAKLAP, MEGJELENIK HAVONTA

A szerkesztésért felel:
Mányoki Endre
Szerkesztőség: Budapest IX.,
Mester utca 34.
Telefon: 334-509
Levélcím: Budapest 1906
Kiadja a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat,
Budapest VII.,
Lenin krt. 9—11.
Telefon: 222-408
Felelős kiadó:
Németh Jenő vezérigazgató
88-2216 Révai Nyomda,
Budapest
Felelős vezető:
Horváth Józsefné dr.

Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalban, a Posta hírlap-üzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodáiban (HELIR) Budapest XIII., Lehel út 10/A, 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámára
Előfizetési díj 1/4 évre 66 forint
Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat (H-1389 Budapest, postafiók 149) és külföldi bizományosai

HU ISSN 0427-0576

A szerkesztőség munkatársai:

Bán Gabriella
Berkovits György
J. Király István
Keslerné Fátrai Mária
Mányoki Endre
Varga Jánosné

Művészeti szerkesztő:

Einhorn Péter

A TARTALOMBÓL

...érzelmileg történik valami — Jeney István színházi fotói (Lugo) 98
Sztárfotó — minden mennyiségben (Sz. Kürti Katalin) 101
Múlt idők színészei vizitkártyákon (Kincses Károly) 104
Robert Wilson színháza — Pilinszky János: Egy lírikus naplójából 112
„Fiatal" színházi fotó — Magyarországon (kincses) 116
Balett-szobrok fényből és árnyékból — Martin Poš fotói (Várnagy Ildikó) 124
Könyvekről 124
Szem a látáshoz (Szerényi Gábor) 130
Képszerkesztők — Stalter György (Antal István) 131
Hogyan működik? (XIV.) — Passzív autofókusz-rendszerek (Sárközi Zoltán) 136
Teszt a Kodak Ektacolor Gold 160 Professional filmről (Dr. Szimán Oszkár) 139

1989/3

A borító külső oldalain a következő színházi fotókat közöljük:

Bosch-Dürrenmatt: Ezeréves birodalom, Tanulmányszínház, 1988 (Katkó Tamás)
Beckett: Godot-ra várva, Kaposvár, 1988 (Flesch Bálint)

A belső borítón:
Molière: Tudós nők, Várszínház, 1988 (Hajtmanszky Zoltán)
Molnár Ferenc: Liliom, Szolnok (Jeney István)

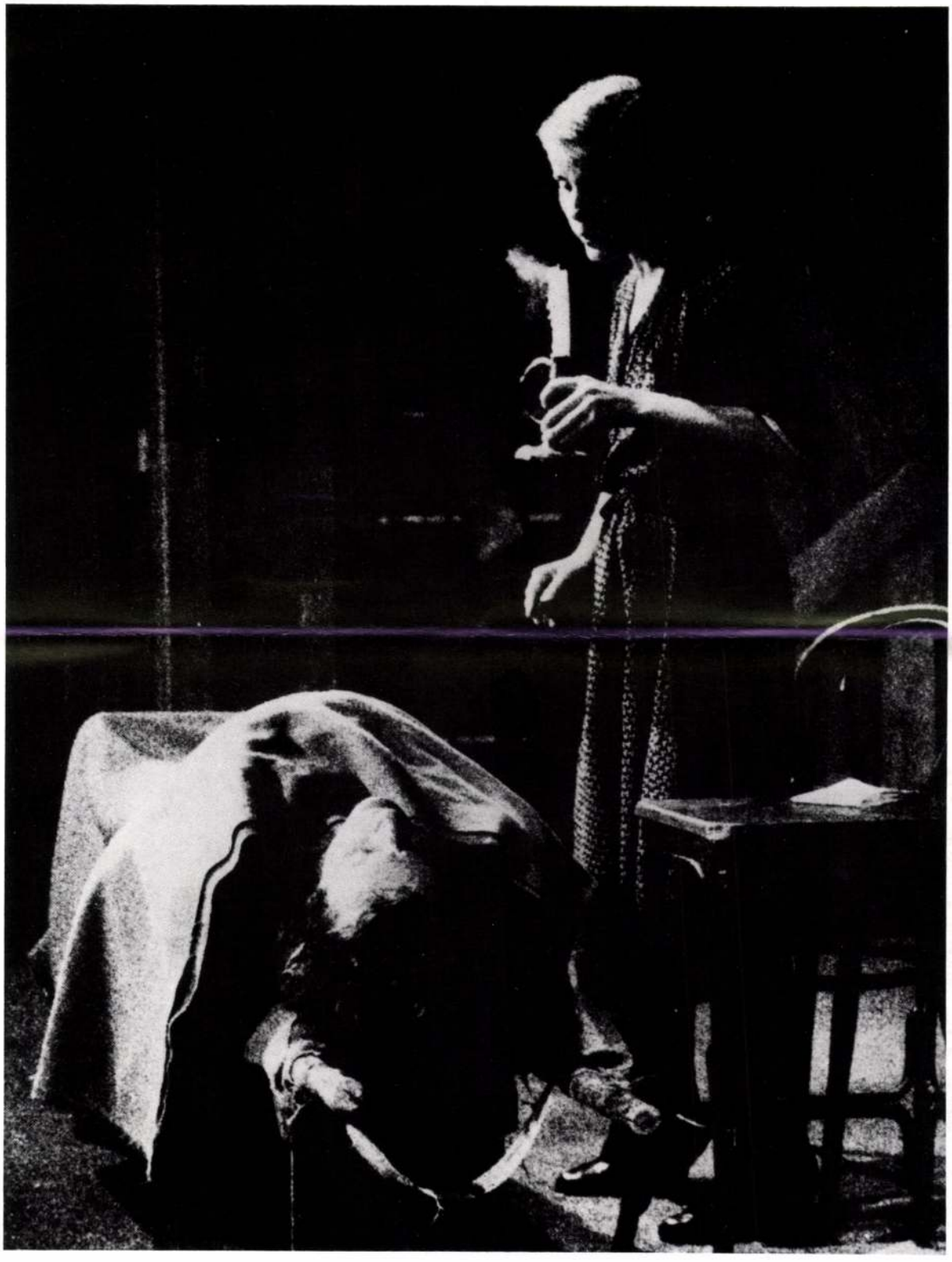

fotó

36. ÉVF. 3. SZÁM
1989. MÁRCIUS
ÁRA: 22 FORINT

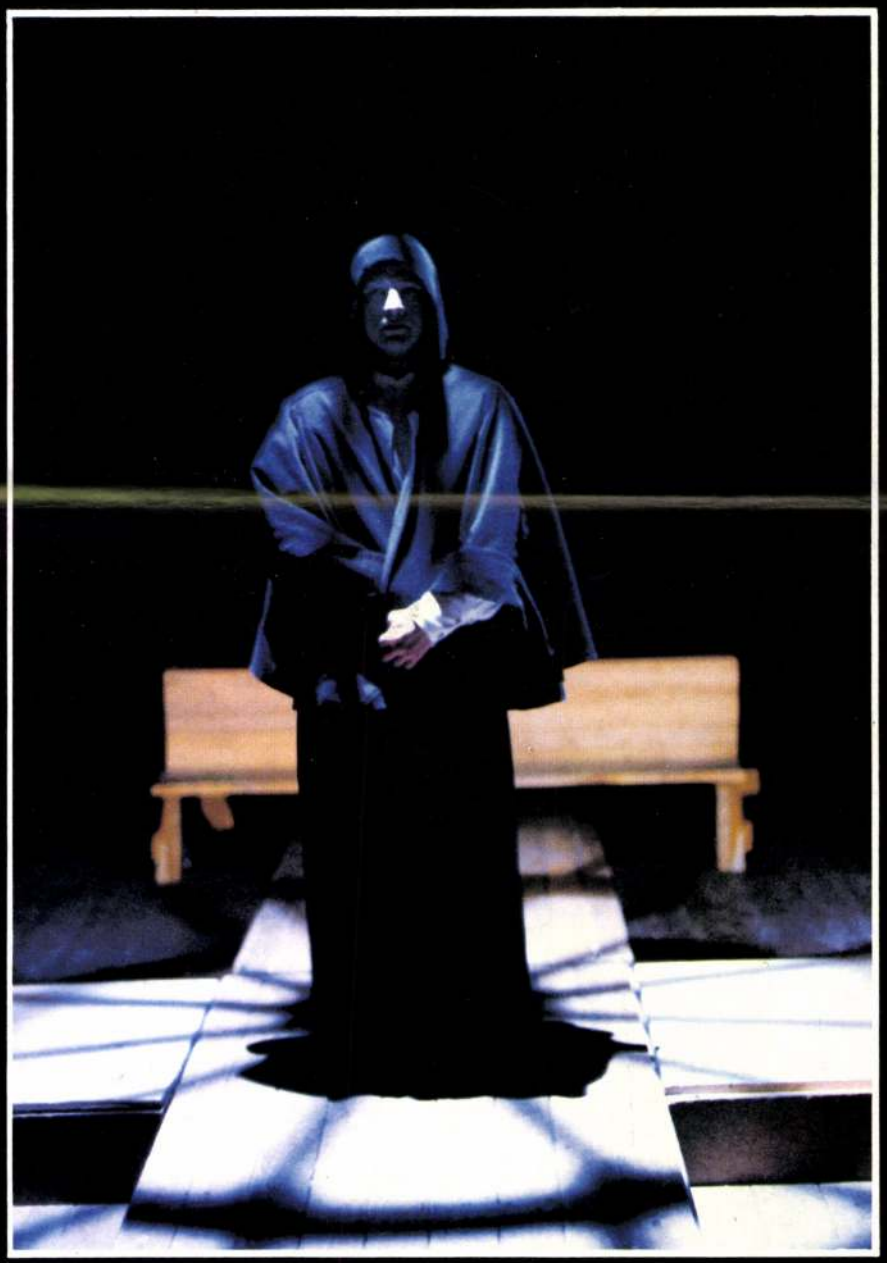

J enei István M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Tárlat Békéscsabán

Pedagógusok Lapja 1965. január 20.

Jerney János, nyelvész. 1.) Folytatás,

Kelecsényi Gábor: Literáti Nemes.

Literáti Nemes Sámuel könyv- és régiséggyűjtő 1942-ben halt meg Komáromban. A hagyatéki leltár szerint ~~a~~ komáromi utjára Jankovich Miklóstól 1120 forintot vett fel, a híres nyelvésztől Jerney Jánostól 500 frt-t, egyéb megbízóktól 50-50 forintot.

Budapest folyóirat, 1938., 6., 37-old.

Jerney János, nyelvész 2.) Folytatás

Kelecsényi Gábor: Literáti Nemes.

Jankovich Miklóst is megtévesztette a leghíresebb Literáti-hamisítvány, az „T. András korabeli imadságok", erről a Klagenfurtban 1842-ben „talált", Jankovich birtokába került „nyelvemlékről" egy évtized múltán a kor neves őstörténésze és nyelvésze, Jerney János nagy Tanulmányt tett közzé. Összehasonlította a szöveget Szent István és Kálmán korából származó oklevelekkel, külföldi kódexekkel.

Budapest folyóirat, 1988., 6., 37 old.

1966 APR 15

Jenei

1021

Ifiklub a pártházban

16—20 éves fiúk, lányok, gyülekeznek vasárnap reggel a pártbizottság épületében. KISZ-ista úttörővezetők havonta egy alkalommal itt tartják klubfoglalkozásaikat, úttörőház vagy más alkalmas helyiség híján.

Szívesen látott vendégei a makói pártszékháznak, bár az előadóteremben nem a legkedvezőbbek a klubélet feltételei. Jókedvükkel, leleményességükkel azonban bensőséges, kellemes hangulatot teremtenek, mint a legutóbbi összejövetelükön is.

●

Kedvesen mókáztak, évődtek egymással, de amint komolyra fordult a szó, a figyelő tekintetek az elnökség asztala felé fordultak.

Szokásos programjuk szerint egyik általános iskola ifivezetője számolt be harmincegynéhány társuk előtt a tanévben eddig végzett dolgukról, gondjaikról. Az elnöklő Király Margit — élénk szemű, magabiztos gimnazista — diáktársát, Madarász Margitot szólította fel erre, aki a Farkas Imre iskola úttörőinek munkáját segíti. Előbb a táborozásról beszélt, hogyan sikerült eloszlatniok a tévhitet, miszerint a kirándulások csak arra valók, hogy éjszakánként riogassák egymást a gyerekek... Jártak gyárakban a pajtások, s a nyolcadikosok számára megszervezték az ifivezetők pályaválasztási tanácsadást az iparitanuló-intézet és üzemek vezetőivel. Több munkaképtelen, idős embernek segédkeztek, a kisdobosoknak pedig szemléltetőeszközöket készítettek az úttörők. És tréfás játékokra, vidám dalokra is megtanították őket, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Aztán Jenei János rajztanár szakavatott előadása hangzott el a XIX. század magyar képzőművészetéről és a Louvre mesterműveiről, diafilmvetítéssel. Ezzel vette kezdetét a klub esztétikai előadássorozata, amit legközelebb a muzsikával folytatnak. Amolyan érdeklődést felkeltő, kóstolóféle ez a művészetekből, kiegészítője és rendszerezője a középiskolai tanulmányoknak. Közvetlen haszna az őrsi foglalkozásokon mérhető le, ha például egy Munkácsy-kép szépségére felhívják az ifivezetők a pajtások figyelmét.

Ének- és játéktanulással zárult e foglalkozás, mint rendesen.

●

1962 óta működik az ifivezetők klubja Makón. Magja a Bajza József általános iskolában alakult ki, még 1957-ben, amikor a gimnáziumba és technikumba került növendékek visszajártak segíteni az úttörőcsapatot. Nemcsak év közben, hanem nyaranta is részt vettek az őrsi összejöveteleken. Sőt a táborozások szervezésébe is bekapcsolódtak, a pedagógusok segítségével programokat dolgoztak ki a szabad idő hasznos, játékos eltöltésére.

Kispál Antalné városi úttörőtitkár, Kiss Piroska tanítónő, a katona Baranyi Jenő, s Gergely Márta, Bandur Mária, Kelemen Franciska, Sarró Ferenc egyetemisták, B. Szűcs Erzsébet tanárjelölt, akit visszavárnak Makóra, és mások aktív hasznos kapcsolatban maradtak középiskolás korukban, sőt aztán is az általános iskolájukkal és úttörőcsapatukkal. A „visszajáró lelkek" példáját — ahogy Jenei János tanár, a Bajza iskola jó nevű úttörővezetője, az ifiklub egyik életre hívója említi — más iskolák is követni kezdték. Ezért is vált szükségessé városi szinten egybehangolni az ifivezetők képzését, tapasztalatcseréjét.

A Bajza iskolában végzettek vannak többségben a klubban, de a többi csapat is kinevelt 6—8 ifivezetőt. Ami külön örvendetes, közöttük néhány ifjúmunkást is, mint Király István gépgyári festőt, Kusz Tibort, az AKÖV ipari tanulóját és az érettségizett Czina Ferencet, a gépjavító dolgozóját.

●

Nem véletlenül kapta meg több ifivezető — Király István, Király Margit, Csorba Mária, Baranyi Jenő — a „Kiváló úttörővezető" kitüntetést. Önzetlenül fáradoznak, mint az úttörőcsapatok őrs- és rajvezetői, vagy helyettesei, hogy a kulturális szemlékre, sportversenyekre és a táborozásokra felkészítsék a gyerekeket. Sokat segítenek ezzel a pedagógusoknak, hiszen a tanárénál közvetlenebb kapcsolatban vannak az úttörőkkel, s idősebb, tapasztaltabb barátként vezetik foglalkozásaikat.

Szabad idejük mellett többen a nyári pihenőjüket is a pajtásokkal töltik a táborokban. A pedagógusokkal együttműködve figyelemre méltó támogatással járulnak hozzá az úttörőmozgalom eredményeihez, a csapatok munkájának javításához. Ehhez pedig a klubban kapják a legtöbb ötletet és az ösztönző kedvet az ifivezetők.

Érdemes volna úttörőházzá fejleszteni a klubot, mert az megsokszorozná a pajtások munkájának eredményét és új barátokat is vonzana a mozgalomba, a makói ifivezetők közé.

R. I.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

EGYESÜLJETEK!

AP

XXIII. ÉVFOLYAM
88. SZÁM

dőben
zünk el"

Kiülte

(Bálint Gy. felv.)

A hódmezővásárhelyi Lenin Termelőszövetkezet 2. számú üzemegységében, a kertészetben szorgosan dolgoznak. Szabó József kertész irányításával 540 ablakalja fűszerpaprika- és paradicsompaprika-palánta vár kiültetésre mintegy húsz holdnyi területre. Képünkön Szabó József és Hódi Istvánné a jól fejlett paradicsompalántákat gyomlálja

rendezvényei:

az építőipar
arosítása

zsef miniszterhelyettes előadása

dasági építkezések technológiáját, valamint az ipari előregyártás szerepét az építőiparon belül.

Lényegében meg kell teremteni a mélyépítőipart

és nagyobb területeken belül az egyes építőipari vállalatoknál — többek között az ÉM Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalatnál is — olyan mélyépítőipari kapacitást kell létrehozni, amely több megye önálló mélyépí-

sokat, hanem magánlakásokat is fog építeni. Az elkövetkezendő időben változtatni kell az anyaggazdálkodás jelenlegi módszerein is.

Az ország különböző területein új betongyárakat létesítenek.

A földmunkagépek jobb kihasználása is fontos feladat, ezért a gépláncok kialakítására, a meglévők kiegészítésére kell törekedni. Az építőipar iparosítása, — amely

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PEST MEGYEI HÍRLAP
1966 NOV 4.

1021

Újra Budapesten

Jenei Jenő az Októberi Szocialista Forradalom kitörésekor a magyar internacionalista ezred tagjaként végigharcolta a polgárháborút. Leningrádban telepedett meg, s a Lenfilm díszlettervezőjeként dolgozik ott hosszú évtizedek óta. Ő tervezte a Don Quijote a Hamlet és még sok világsikert aratott szovjet film díszleteit. 53 év után most először látogatott el Magyarországra. Budapesti tartózkodása alatt felkereste egykori harcostársait. Elment a Budapest Filmstúdióba, s megtekintette az egykori magyar vöröskatonákról készülő dokumentumfilmet, amelynek ő az egyik szereplője. Kovács Margit keramikus műtermébe is ellátogatott.

Felvételünkön Kolonics Ilona filmrendező társaságában láthatjuk a vágóasztalnál.

...emelet akarnak, és majd-
nem mindenfélét meg is kap-
nak a pénzükért. Idézzük a
Newsweek cikkét: „Kétségbe-
esett férfiak fiatal lányokat
vásárolnak játszi könnyedség-
gel és olcsón — mindössze
meg kell próbálniok nem ész-
revenni a szerencsétlen terem-
tés injekcióstük nyomaitól se-
bes testének ijesztő soványsá-
gát... És szerezhet a vásárló
persze fiúkat is, az Astor Ho-
tel előtti húspiacról."

A legtöbb bárban ezen a
környéken ott a felirat: „Tíz
cent egy tánc". A tánc közben
természetesen a vendég el-
döntheti, óhajt-e bensősége-
sebb ismeretséget és persze a
tíz centnél sokszorosan na-
gyobb kiadást.

Az ultramodern felhőkarco-
lók tövében magukat és tudo-
mányukat skandálva ajánló
jósok, jövendőmondók sétál-
nak: ugyanúgy rózsaszín bol-
dogságot ígérnek a rászorulók-
nak, mint ahogy — a New-
sweek fogalmazásával —
nagyszüleik ugyanezt ígérték a
balekok nagyszüleinek. A
„Ripley's Viaszmúzeum"-ban a
csalogató feliratok szerint
megtalálható a világ legna-
gyobb kínzóeszköz-gyűjtemé-
nye. Ízelítő a választékból:
zöges korbács, „hússzaggató",
csiretnek-faggató vasgallérral és
így tovább. Egyes termekben
ölmeggyilkosok, hírhedt bűn-
ények főszereplői várják a lá-
togatót — persze viasz-válto-
zatban. Egy meglehetősen jól

Érkeznek a Negyvenkettedik
utca alá az új és új óriásbu-
szok, a „telefonáló" hölgy és
társnői lecsapnak a kiáramlók-
ra. De a jövevény rosszabbul
is járhat, ha férfi szólítja meg.
Ez az úgynevezett „Miss Mur-
phy-üzlet". Kétféle változata
van. Az egyik az, hogy az is-
meretlen úr fényképet mutat
csinos lányokról és felkéri a
tapasztalatlan jövevényt, vá-
lasszon. Az rámutat egy képre,
a „Murphy-ember" bólint, el-
viszi új ismerősét egy kapu
alá és azt mondja: „Harmadik
emelet kettő. A kisasszony már
várja önt. Kérem a pénzt." A
balek felmegy és a harmadik
emelet kettőben semmiféle
Miss Murphy nem lakik. A
másik változat: valóban van
Miss Murphy, csak éppen a
legintimebb pillanatban beál-
lít egy óriás termetű úr, ordí-
tani és zsarolni kezd...

Zuhognak a fények a világ
legvilágosabb terén, derűs ar-
cú és tulajdonképpen mit sem
sejtő turisták nézelődnek
(mint egykor jómagam) és a
fényfüggöny mögött emberek
lesik egymást: a zsákmányt.
Mert vadászat ez.

Harmat Endre

Egyes számu cédula

M.D.K.

Jenei Jenő /Jevgenyij Jenej/

1890-ben született az erdélyi Radnóton. Nagyenyeden és Kolozsvárott járt középiskolába, majd Budapesten beiratkozott a Müegyetemre. Azonban inkább a festészet érdekelte és a politika, igy tagja lett a Galilei Körnek. 1914-ben vonult be katonának, 1915-ben Volhiniában hadifogságba került. A forradalom alatt csatlakozott a Vörös Hadsereghez és 1920-ban Olcsai Kiss Zoltán szobrászmüvésszel együtt Zalka Máté Aranyvonatának kisérő őrségéhez tartozott.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. okt. 13. XI. évf. 41. sz. 19. lap

M.D.K.

Jevgenyij Enei /Jenei Jenő/

"Hamlet-film Leningrádban" c. beszámoló közli a szereplők megnevezése mellett a diszlettervező Jenei Jenő nevét, akinek nemrégiben ünnepelték hetvenedik születésnapját.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1963. juni. 14. VII. évf. 24. sz. 20. lap.

Kettes számu cédula

M.D.K.

Jenei Jenő /Jevgenyij Jenej/

Ábel Péter: "Viharban született" cimmel, „Eizenstein és iskolája" alcimmel ir a szovjet film történetéről. Elmondja, hogy a Néva-parti városban létrejött az excentrikus müvészek csoportja FEKSZ néven és ennek vol a müvész egyik tagja . Később Szergej Eizenstein a szinháztól átpártolt a filmhez és az általa rendezett filmek diszlettervezője volt Jenei Jenő. Nemrégiben 53 év után Magyarországra látogatott a müvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. okt. 13. XI. évf. 41. sz. 19. lap

M.D.K.

Jenei Jenő

Fényképfelvételen hozza a lap a Szovjetunióban élő diszlettervezőt Kolonits Ilona filmrendezővel együtt.
"Fesztivál-siker Odesszában" cimmel a "Vasárnaptól - Vasárnapig" c. rovat hiradása közli, hogy a müvész a "Vörös jelek a Hadak utján" c. film egyik szereplője volt a müvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. aug, 25.
XI. évf. 34. sz. 23. lap

1.sz. cédula

M.D.K.

Jenei Jenő /Jevgenyij Jenej/

Mata János: "Jevgenyij Jenej /Jenei Jenő/ - negyven év diszlettervezői tapasztalatairól" cimmel ir a müvész életéről. "Diszleteit világszerte ismerik...keze alatt egész diszlettervező generáció nőtt fel. Első munkája, ami filmvászonra került 1924-ben készült, a legutóbbi pedig 1964-ben. Ez ..Kozincev "Hamlet" filmjének diszlete volt." A lap bemutatja a diszlet repr.-ját. Ötven évvel ezelőtt származott el Magyarországról. 1916-ban az első világháboruban orosz hadifogságba esett. a huszas években Leningrádba került.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. május 2o. X. évf. 2o. sz. 28. lap

2.sz. cédula M.D.K.

Jenei Jenő

1923-tól végleg a filmhez szegődött. Ő tervez te a diszleteket Kozincev-Trauberg-Ejzenstein: „Csajkovszkij" c. filmjéhez és azóta dolgoznak együtt Jenei Jenő és Kozincev. Filmjeik többek között: "Maxim trilógia", "Uj Babilon", Gogol: Köpenyének filmváltozata. 1935-ben munkásságáért a Szovjetunió Érdemes Müvésze cimet kapott. A Pirogov c. film diszleteiért állami dijat, majd amikor Kozincev szinházban rendezett, Jenei tervezte nyolc éven át a szinpadi előadások diszleteit.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. május 2o. X. évf. 2o. sz. 28. lap

Jenei Jenő, díszlettervező
[Jeney ?]

MDK

Magyar származású szovjet művész. Most 80 éves. Együjteményes kiállítása nyílt meg a leningrádi filmklubban.

— : Jeney – kiállítás

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 16.

Jenei Jenő, dinlettervező

MDK

A leningradi filmstúdióban megnyílt kiállítása alkalmából a Pravda ismerteti a hovjetuniában élő magyar művész életútját, műveinek és művészetének sorsát, sorsfordulóit.

—: A szovjet Hamlet magyar dinlettervezője

7.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 15.

08

Fenei Jenő

tervezi Grigorij Kozincev Lear király
filmjének díszleteit.

(Kultúra - művészet)

Magyar Hírlap, 1968 július 15. 6. l.

Jeney Jenő (1874-?)

A választás akelőtt és most (1919, karikatura, sepró)

Kiss Sándor: Magyarország történetének képes könyve 1849-1945 (Bp. 1969)

194 old.

3.sz.cédula M.D.K.

Jenei Jenő

1957-ben a Szovjetunióban megtervezte a "Don Quijote-film diszleteit, amivel világsikert arattak.
Jelenleg fiatal diszlettervezők számára tart előadássorozatot.
Neve szerepel a magyar filmlexikonban, ötvenéve nem látta Budapestet.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. május 2o.
X. évf. 2o. sz. 28. lap

Jenei Jenő

magyar származásu szovjet diszlettervező,
a Szovjetunió né[illegible]művésze cimmel tüntették ki.

Magyar Hirlap 272/7

Jenei Jenő, dinlettervező

Meghalt 81 éves korában.

A szovjet dinlettervezés egyik nagy alakja volt. Mi, inkább filmgyári nevét ismerjük dinlettervezői munkásságának semmint színházi nevét. Jelentős művész volt.

— : Meghalt Jenei Jenő

7.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 11.

Jenei Jenő, díszlettervező

Meghalt 81 éves korában.
Jenei Jenő, a Kovjetunió népművésze volt.

← : Meghalt Jenei Jenő 7.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 11.

Jenei Jenő, díszlettervező

Az elhúnyt szovjet művész tervezte

a Lear király díszleteit.

— : Ezt Lear király 2.

ESTI HIRLAP, Bn. 1971. aug. 9.

Jenei Jenő, dinletterező

Több mint kétszáz tárgy mutatja be félévszázados munkásságát.

– Jenei Jenő – emlékkiállítás Lenin-grádban

7.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 26.

Jerei Jenő, grafikus,
díszlettervező

Gondolni kell rá, hogy „a közelmúltban elhunyt Jerei Jenő mennyiben gazdagította a szovjet, illetve a magyar művészetet."

— „Termékeny együttműködés a magyar és a szovjet művészek között" 9.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 2.

Jelen Jenő, grafikus

Az egyik jelenetben Rippl-Rónai
társaságában látható.

[675. old. felső kép]

Takács Gyula: Huszonnyolc Rippl-Rónai levél
673–685. o.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.–aug. XIV/7–8.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1972 AUG 6

Népszava

1021 Jenei László

Jenei László rajza

ben a legrosszabb ló is jobb, tisztább, becsületesebb, bölcsebb és erkölcsösebb a legjobb embernél, Swift nagyon el lehetett keseredve, amikor ezt írta, talán kissé elfogult volt a lovak javára, mert nem a lovak támadták őt az írásai miatt, hanem a szamarak, nekem különösen a ló gyorsasága imponál, ó, ha egyszer egy ló intézné valamely ügyemet, de ez csak utópia, és tárgyilagosan meg kell állapítani, hogy könnyű a lónak.

A ló is rosszul rúg néha, de olyankor nem vádolják meg azzal, hogy sportszerűtlen életmódot folytat, vagy azzal, hogy lópokróc helyett bundát visel.

Modern tűzoltókocsikat gyárt a Labor MIM

Az Esztergomi Labor Műszeripari Művek többek között mozgó fogászati rendelőket, röntgenszűrőállomásokat, bányamentő autókat, rádiós közvetítőkocsikat készít.

Maria Margarita Jimenez 9 éves dominikai kislány korán ismerte meg az anyaság örömeit. Miközben megrontója négyhavi börtönbüntetését tölti, ő egészséges háromkilós gyermeknek adott életet.

Csőtörés Budafokon

Szombat hajnalban a XXII. kerületi Leányka utcai lakótelepen eltört egy 150 milliméteres vízvezetékcső, mert a lakótelep bevezető útszakaszán az úttest megsüllyedt. A Vízművek szerelői hozzáláttak a hiba kijavításához.

Országos faragó-kiállítás

A balatonlellei művelődési házban szombaton megnyílt a már hagyományos id. Kapoli Antal országos faragó-kiállítás. Az

Jenei [illegible]észtő
grafikus

MDF.

„Harak"

Élet és Irodalom, 1968. nov. 30 – 4 lap

MDV

Jenei László
grafikus

„Sakkozók"

Élet és Irodalom, 1964. febr. 18-i lap

JELLEGZETES BAJAI UTCARÉSZLET

1021

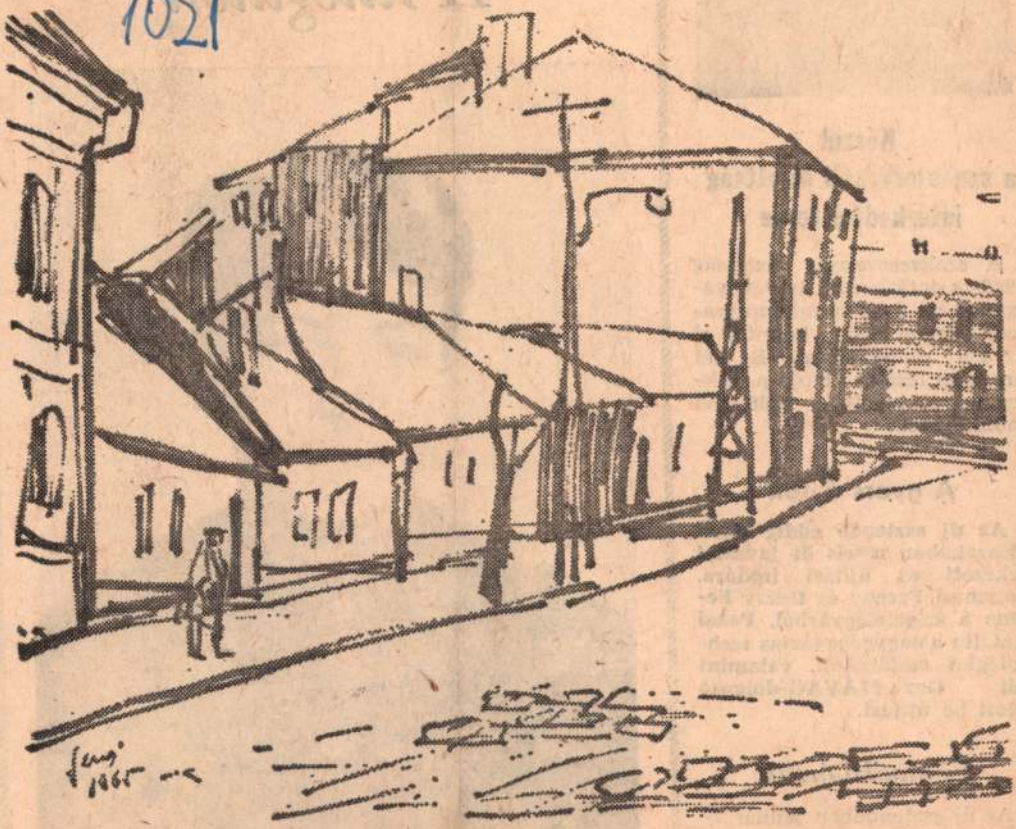

Jenei László, a bajai készülékgyár marósának rajztanulmánya

Készül a szakszervezeti bizottság intézkedési terve

A szakszervezeti bizottság 1966-os intézkedési tervét, valamint az éves munkaprogramot január 15-ig készítik el az szb munkatársai. E két program lesz az alapja a szakszervezeti bizottság 1966. évi munkájának.

A gyors újítók

Az új esztendő eddig eltelt időszakában máris öt javaslat érkezett az újítási irodára. Solymosi Ferenc és Deésy Ferenc a szigetelőgyárból, Paksi Katalin a nagygépgyártás technológiai osztályáról, valamint két Ganz-MÁVAG-dolgozó adott be újítást.

Új munkatársak

Az új esztendőben január 7-ig tizenkét új munkatársat vettünk fel gyárunkba. Három közülük azonban nem egészen ismeretlen, nemrég szereltek le katonaságtól. Négyen

A

Barna, mindig mosolygós szemű kislány 1961 tava-
szán jelentkez... röplabda szakosztályba. Az edzé-

Jenei László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TURBÓ
1966 APR 7

1021

JENEI LÁSZLÓNAK, a bajai készülékgyár marósának rajztanulmánya

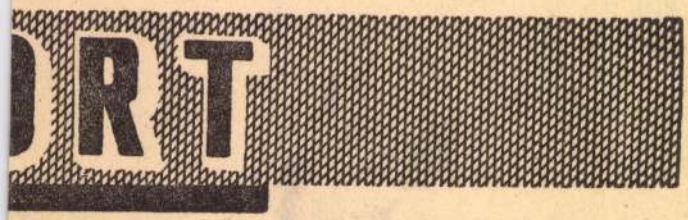

Március 27-én történt

kiálló Kőbányai Tűzálló ellen sem bírta megszerezni a győzelmet, mert a csatársor sajnos nem tartotta be az utasításokat, és így a mindvégig lelkesen játszó vendégcsapat könnyen szerezte meg a győzelmet. Reméljük, hogy tartalékcsapatunk ezen a mérkőzésen tanult és a következő mérkőzéseit lelkesebben fogja játszani.

RÖPLABDA

Vasas Turbó—Bp. Előre NB I. női 3:1

Részeredmények: 15:4, 15:4, 13:15, 15:3.

Röplabdacsapatunk első bajnoki mérkőzését kissé könnyelműen vette, mert az első két játszma után elbizakodottá váltak és ez majdnem megbosszulta magát. De lányaink az utolsó játszmában rákapcsoltak és a maguk javára tudták fordítani a mérkőzés állását.

TEKE

Vasas Turbó—ERDÉRT Bp. I. o. 6,5:1,5

Legjobb dobó: *Zsidai Pál* 456 fa.

Vasas Turbó—ERDÉRT Bp. I. o. tart. 2:6

Legjobb dobó: *Tóth Jenő* 426 fa.

Vasas Turbó—Bányaépítő ker. 5:3

Legjobb dobó: *Kránitz György* 442 fa.

1021

Jenei László

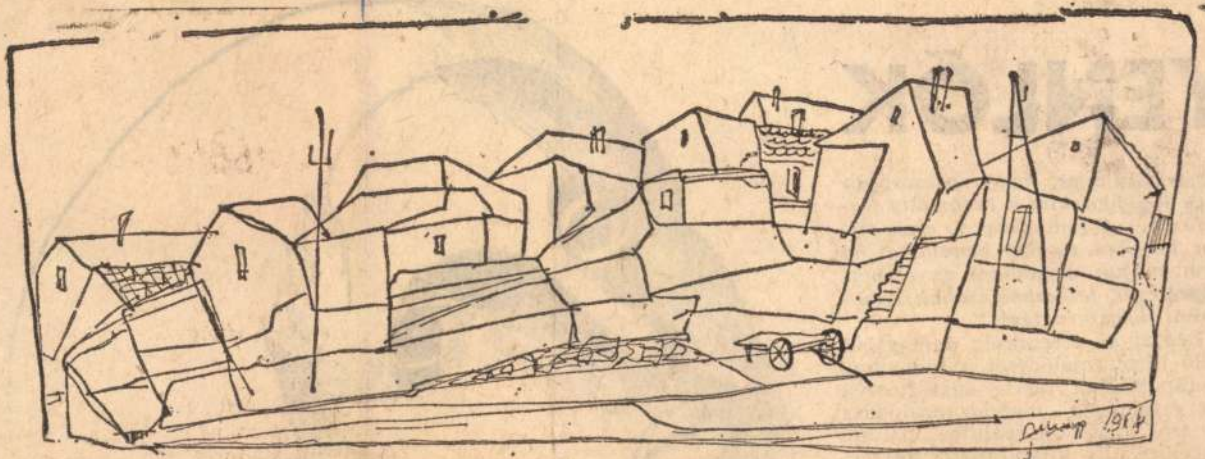

Jenei László: Házak

YENLŐK

akkor bizonyos, hogy sokszorosan meg fog gyorsulni a tudomány fejlődése... A tudomány... csak akkor hagyhat cserben bennünket, ha nem tudjuk megoldani az emberi képességek felhasználásának társadalmi megszervezését."

Bernal az értelmiség önmagából való újratermelődését a tudomány szempontjából tartja aggasztónak. Az értelmiség mandarinizálódása — ami nyugaton realitás, nálunk egyelőre alig kitapintható, de társadalmunk természetével tökéletesen ellentétes és veszélyes tenden-

1968 NOV 3 0

ÉLET ÉS IRODALOM

Magyar Hirdető
SAJTÓVÁLLALAT
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Jenei László

TURBÓ

1966 MÁJ 19.

állt vállalatunk alkalmazásában. E több mint három évtizedes munkásságából

1021

Szép öregkor, mert tevékeny is. A felkeresett munkatársaival közösen kívánunk Balla Ferencnek még hosszú évekig jó egészséget, szép pihenést.

Nyugdíjasok
(Jenei László bajai marós rajza)

feltételek esetén
A tekercshőmérs
len ellenőrzésére
zékelőkre van sz
lyeknek kicsi a t
állandója és úgy
tekercsbe beágya
érzékelő és teke
hőkésleltetés ne
nagy. Ilyen célra eleinte más félvezetőket (termisztorokat) alkalmaztak. Ezek olyan félvezetők, amelyeknek villamos ellenállása a növekvő hőmérséklettel csökken. Ezeknél előnyösebben alkalmazhatók a hideg félvezetők (Kaltleiter), amelyeknek ellenállása a normál hőmérséklettartományban kicsiny, gyakorlatilag állandó, de egy meghatározott hőmérséklet felett ugrásszerűen megnő. Az ilyen hőérzékelők tehát nyitóérintkezőhöz hasonlóan működnek, amelyek a kritikus hőmérséklet elérésekor a motorvédőkapcsolót lekapcsolják. Előnyük abban rejlik, hogy sorbakapcsolhatók és így vezérlővezetéket lehet velük megtakarítani.

IUKBO

A Ganz Villamossági Művek dolgozóinak lapja

Szerkeszti a szerkesztő bizottság

Felelős szerkesztő:
Soós János

Szerkesztőség:
Bp., II., Lövőház u. 39.

A szerkesztőség telefon-számai: 153—13[illegible] közvetlen vonal: 240, valamint az 564-es házi vonal

Előfizethető az üzemi terjesztőknél

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat

Előfizetési díj egy negyedévre 3.— forint

Szikra Lapnyomda, Budapest

VIZSZINTES: 15. Építészeti stílus. 17. Nóbel-díjas újind költő. 18. Maga. 20. Mezőgazdasági szerszám. 21. ASC. 24. KO. 25. Légyfélе. 27. HU. 28. Nem a miénk (névelővel). 30. Téli sport. 31. Házi munkát végez. 32. Vágott (kettős mássalhangzó egy négyzetbe). 34. Ruhagyári dolgozó. 35. Indonéziai sziget. 36. Mindjárt kezdetben. 38. Osztrák operettszerző (Robert). 39. Létrehoz. 40. Nagy — angolul. 45. ONA. 46. Berkélium vegyjele. 47. ... Regia. 48. Angol grófi cím. 50. Kettős mássalhangzó. 51. Magas hegység a SZU határán. 52. Ritka női név. 53. BO. 55. Gabonanövény. 56. Rombol. 57. EA. 58. Világos angol sör. 60. Beszédet mondott. 64. Illetve röv. 65. Duna jobboldali mellékfolyója. 67. Madár. 69. Fás területek. 71. Napszak. 73. Szeszes ital. 74. Dohányzik. 75. Kavics. 76. Nyíltartó tok. 77. ZL. 79. Van bátorsága. 80. És — latinul. 81. Angol főnemesi cím. 83. Save Our souls — röv. 84. Ország az Arab-félszigeten. 86. GJ. 87. Személyes névmás (egy négyzetbe). 88. Könnyű vágta, ügetés. 90. Hitel (+').

FÜGGŐLEGES: 2. Ezüst vegyjele. 3. Nem kevés. 4. USA állam. 5. Esztétikai kategória. 6. Fordított vonatkozó névmás. 7. JA. 8. GT. 9. Részben ágyam! 10. Zeusz pajzsa. 11. Antika. 12. Barát egynemű hangzói. 13. IE. 16. Nagy erővel vonzó. 19. Tárul. 21. Cremonai hegedűkészítő család. 22. Ferde, görbe (—'). 24. Ballaszt. 26. Bemélyedés. 28. AZS. 29. Értelem. 31. Hagymatermesztésünk központja. 33. Televízió. 35. BL. 37. ... magát, öntelt lesz. 39. France, Nóbel-díjas francia író keresztneve. 41 Elsodor (pl. árvíz). 42. Európai főváros. 43. Ilyen föld-

Menei László, a bajai hiszülékgyár matósa

Repr: Sus /?/ tanulmányrajz: A bajai Sugovica-part

1966. jan. 20. Turbó

Jenei László, grafikus

JENEI LÁSZLÓ RAJZA

Jenei Lá 15

Nep. ... t. 14.

n már el is felejtettem, hogy egy-
zer a bukta elcsettent.
— Buktának hívtuk az aknave-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Jenei László

TURBÓ
1965 MÁR 24.

hónapok óta vajúdó kérdést

Tímár János

1021

Jenei László bajai marós rajza.

zta a művezető. Mi-
; a prospektusát. Az
avra, olajra érzékeny,
nk rá. Ebből a meg-
darabok megtisztítá-
l együtt állapodtunk
korlatban bebizonyo-
t a gép drága heve-
szont csak úgy ki-
a megmunkálás után

Eddig a tények és most következzék az állásfoglalás. Mivel a technológiai utasítás — ami alatt a műveleti sorrend is értendő — megváltoztatásának írott és írásbeli kötelezettségekkel járó szabályai vannak, a hallgatólagos tudomásulvétel szabálytalan.

Az illetékes művezetőnek igaza van, amikor tiltakozik a visszaállítás szó használatáért. A cikk elején idézett mondat ugyanis erénnyé változtatná a hibát.

H. I.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Jenei László, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 OKT 3 1

1021

Jenei László rajza

czy múltképéről volt szó. Szerinte a vizsgált kor a történelemből még nem von el általános törvényszerűségeket: a múlt Kazinczy számára is morális vizsgálat tárgya, elsősorban példatár a hősi erényekre. A történelem egyéni életpályákon jelenik meg számára; módszere a személy emberi, anyagszerű megközelítése. Leginkább a 16—17. századot idézi fel; különösen szereti Erdélyt. Az előadás legizgalmasabb részében Vörös Károly az életmű célzásaiból, homályos részleteiből a fentiek ellenére is ki tudott olvasni valami történetfilozófia-félét, bizonyítva, hogy mégis helytelen Kazinczy múltképét egyértelműen felületesnek és moralizálónak ítélni. *Rózsa György* Kazinczy és a képzőművészet kapcsolatát elemezte. *Sinkó Katalin* Kazinczynak a magyar gyűjtéstörténetben elfoglalt helyéről beszélt. *Szabó Péter* ötödéves egyetemi hallgató izgalmasan érvvalta a mester esztétikai néze-

senye a budai Vigadóban november 4-én

A MAGYAR KAMARAZENEKAR hangversenye a Fővárosi Művelődési Házban november 4-én

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián november 5-én. Vezényel: Kórodi András. Közreműködik: Dőry Zoltán és Tusa Erzsébet

A MÁV SZIMFONIKUSOK hangversenye a Zeneakadémián november 6-án. Vezényel: Oberfrank Géza. Közreműködik: Szegedi Anikó

HAJDÓK JUDIT orgonaestje a Mátyás-templomban november 6-án

Kiállítások

ÚJ HULLÁM. A fényképészeti lapok kiállítása a Fiatal Művészek Klubjában

KORSZERŰ IPAROSÍTOTT LAKÁSÉPÍTÉS A SZOVJETUNIÓBAN. Kiállítás az Építőművészek Szövetségében. Megtekinthető: november 9-ig

AZ AKTFÉNYKÉPEZÉS. Kiállítás a Csepel Művek Munkásotthonában.

Jenei László, grafikus

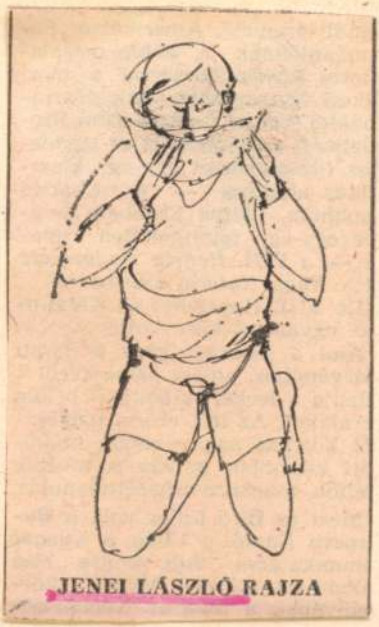

JENEI LÁSZLÓ RAJZA

– Jenei László: Rajz
Népszabadság, Bp. 1980. aug. 20

9.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Jenei László
grafikus

NÉPSZABADSÁG

1980 SEP 14

1071

JENEI LÁSZLÓ RAJZA

Fáradt volt, hogy
És tulajdonképpen n
Kint a kapuban él
a hunyadozó parázs,
a szellő.
— Szia — szorította
kezét —, megint el
egy kicsit.
— Mit gondolsz, ki
tam — fogadta rá egy hétre ba-
rátját Jámbor.
— Muha századossal — jött a
természetes felelet az elmaradha-
tatlan rejtelmes mosoly alól.
— Nem — nevetett fel a házi-
gazda kurtán. — Muha alezredes-
sel. Néhány lépcsővel feljebb há-
gott azóta. De hogy találtad ki?
— Megérzés.
— És képzeld, az utcán. Merő
véletlenül. Azt hittem, álmodom.
Hiszen azóta se láttam.
— Döbbenetes. Benne vagy öre-
gem az égiek pikszisében. Mi sem
bizonyítja jobban. Utadba küldték,
Muhát. Óhajtásra.
— Óhajtásra... — vigyorgott
Jámbor. — Tudod, hogy mindenre
emlékszik. Huszonöt év után. Azt
én már el is felejtettem, hogy egy-
szer a bukta elcsettent.
— Buktának hívtuk az aknavé-
őt — örvendezett a barát, hogy
lyen jól emlékszik.

múzeum [illegible]
velődéstörténeti gyöngyszemeiről
persze van is mit mondania esz-
tétikának, művelődéstudomány-
nak, jó ízlésnek. A szó eredeti
értelmében kápráztató az a lát-
vány, amivé a múlt századi nagy-
asszonyok textilművészkedése
meg az igazi parasztihímzés kis-
polgár háztartásokban, parasz-
portákon a századfordulóra, múlt
évtizedeinkre eljutott, hóna alá
szorítva reneszánsz remekművek
törmelékeit, érzelgősséget forgal-
mazó műkereskedelem-kínálatot,
s hozzá markolva magyar nótát,
slágerblődlit, vallásos szöveget,
aranyköpést.

KI TUDNÁ MEGMONDANI,
milyen művészettörténeti búvó-
patak, rőfösbolti liferálás, szent-
kép közvetítette giccsfejadag,
templom megőrizte igazi rene-
[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 5

PETŐFI NÉPE

Jenei László festő
Miskolc
1021

A vaskúti művelődésről

Ami a művelődéspolitika megvalósítása ügyében Vaskúton történik, megérdemli a népszerűsítést. A termelőszövetkezet adta lehetőségek — korszerű épület, klubok, anyagi és erkölcsi támogatás — ugyancsak kedvezőek.

Az előcsarnokban helyezték el tárlókon *Horváth László* fotóművész képeit. Mind több barátja van és lesz itt a művészetnek. Kezdték a tizenkét előadásból álló, diavetítéssel kísért művészettörténeti sorozattal. (*Jenei László* festőművész vezette), aztán megrendezték *Tóth Árpád* és *Weinträger Adolf* festőművész kiállításait, bemutatták *Holics Gyula* fotóművész legszebb képeit. S mert az egykori Weinträger-iskola nyomán sok éves hagyománya van a ma is virágzó gyermekrajz-szakkörnek, terebélyesedik az érdeklődők, a szépet értők és keresők száma.

Az irodalom barátainak növekvő táboráról sem feledkeztek meg. Csupán az elmúlt hónapokban olyan művészekkel találkozhatott, vitatkozhatott a közönség, mint *Jókai Anna, Raffai Sarolta, Hatvani Dániel, Csoóri Sándor*, meg *Kiss Ferenc* irodalomtörténész, *Budai Ilona* népdalénekes. *Kőhegyi Mihály* történész előadásai, *Ill Márton* csillagász telt ház előtt tartott ismeretterjesztő beszélgetései is utalnak a sokszínűségre, példázzák a mai, falun élő ember növekvő érdeklődését.

Helyet kapnak a programban zenei, egészségügyi, mezőgazdasági témák, a műszaki-technikai ismeretterjesztés és a könnyűzene is. Érthetően mind nagyobb érdeklődés kíséri a jogi, közlekedési, nevelési pályaválasztási előadásokat. A szakavatott előadók sorában orvosok, tsz-vezetők, pedagógusok, ügyészek, közlekedési szakemberek, gyógyszerészek, pszichológusok találhatók.

Mind több szép népi hímzés kerül ki a kézimunka-szakkör asszonyainak kezéből, s a bábosok sikereire is felfigyeltek már. Sokoldalú programmal vonzza a fiatalokat az ifjúsági klub.

Mindez érvként szolgálhat ahhoz a minap folyt vitához, amelyben egy városi fiatalasszony „letámadta" falusi kolléganőjét: „Csak begubózni lehet falun, mi legalább elmehetünk egy színházba, beülhetünk zenét hallgatni, de ti?" Hogy mennyire a tegnapé ez a mesterkélt különbségtétel, arra sok más között a közművelődés vaskúti eredményei adják a meggyőző bizonyítékokat.

Szakács Gyula

etések

vá-
adók.
emét,
vagy
oltban
431

gyer-
reka-
eladó.
emét,
437

kutya
Kantól
kszárd
ukától
ő III.
nő te-
k el-
6600
Antal
153

papír-
rképes
eligére
abad-
59

t mű-
közü-
Be-
49

KÜLÖN be
zott szobát
használatal
álló fiatalem
„Kecskemété
igére a Kecs
Hirdetőbe ké

NIKKELEZÉST, krómozást, matt és fényes horganyozást, tömeggalvanizálást rövid határidőre vállalok. Rimóczi Sándor, Kecskemét, Volkertelep IX. utca 14. sz. 5028

VILLANYSZERELŐ másodállást keres. Kecskemét, Kilián Gy. u. 11. sz. 26760

NÖVÉNYTERMESZTÉSI üzemmérnök, növényvédőképesítéssel is állást változtatna, Bács megye területén. Lakás szükséges. Leveleket „6 éves gyakorlat 490 552" jeligére a Kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 436

KIADÓ albérleti szoba diák részére. Kecskemét, Külső u. 13. 26797

KETTŐ kisgyermek gondozását vállalom. Szárazné. Kecskemét, Jókai út 5. 422

A DOLGOZÓK KORSZERŰ ÉLET- ÉS BALESETBIZTOSÍTÁSA A
CSEB
A biztosítás
a munkahelyen otthon
közlekedés közben
és külföldi úton is

Jenei László

Hazafelé (grafika)

Népszava, 1974. okt. 19. 102. évf. 245 sz. 5 p.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 OKT 19

Népszava

Jenei László

1021

Jenei László: Hazafelé

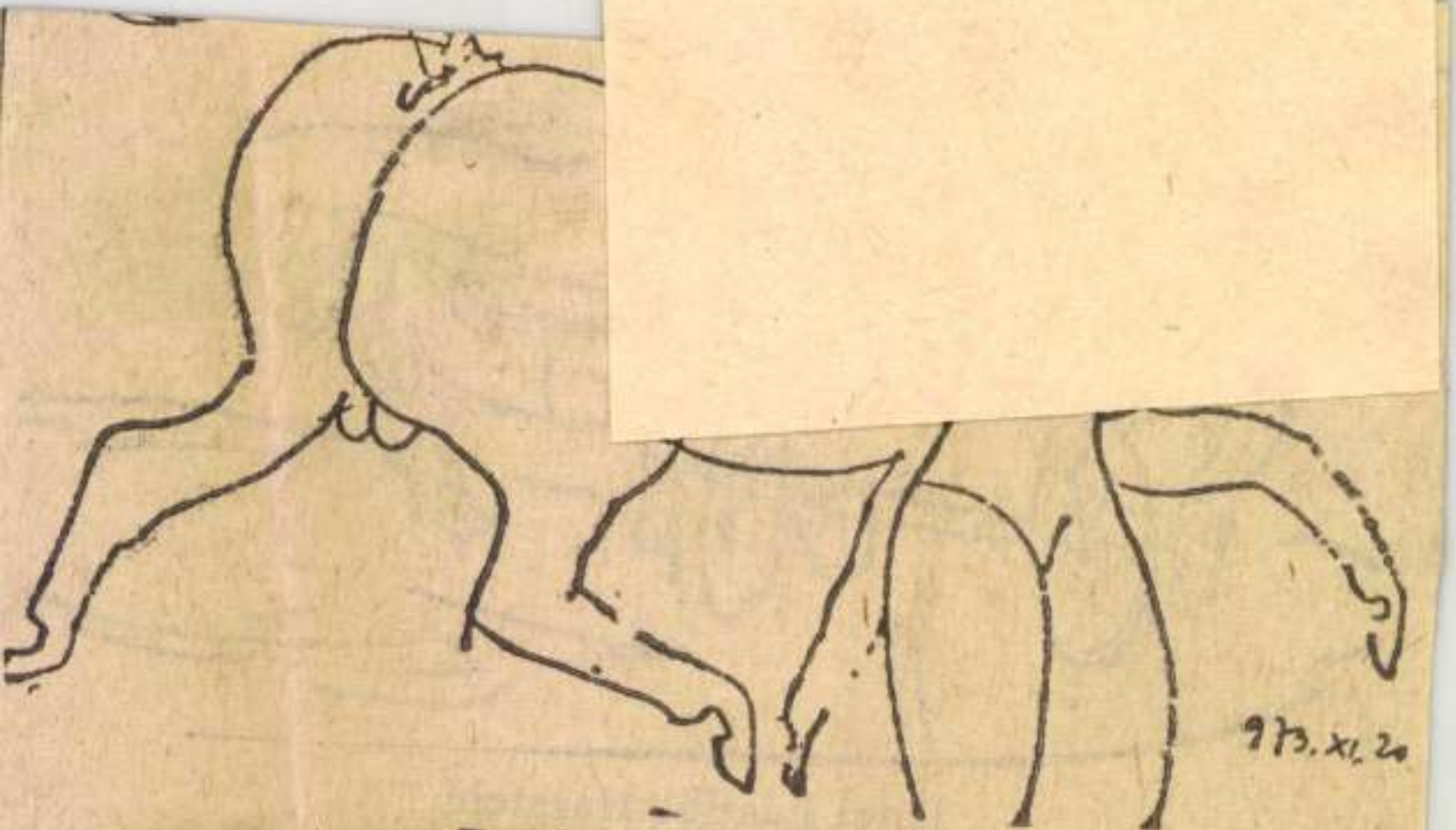

Reich Károly: Cirkusz

Népszava

Jenei László

1021

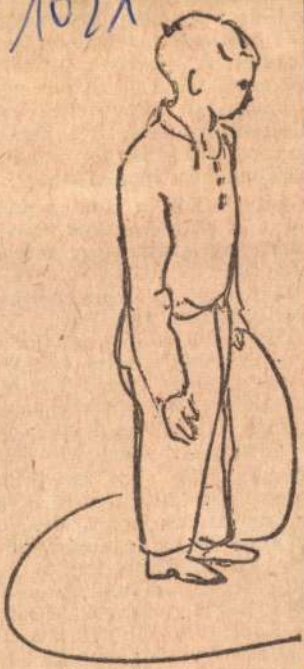

Jenei László: A fiú

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088, 337-748, 340-728

sokat tesz azért, hogy
pítse őket.

Járjuk az Ali Anter terme-
lőszövetkezet parcelláit. Kis
táblák ezek: egy feddánnal
sem nagyobbak, mint amen-
nyit a nemrég fúrt kút vizé-
vel öntözni lehet. Mert a lete-
lepedés, a gazdaságszervezés
itt *kútfúrással* kezdődik. Da-
olyapálmafák alatt, zöldség-
öldek barázdáiban kanyarog a
víz, melyet egy japán szivaty-
yú emel ki az irgalmatlanul
mély, kézzel fúrott kútból. A
birtok egyik oldala mellett
kopár hegyvonulat. A beduin-
ok házai ide épülnek majd.
Pillanatnyilag még csak az áll,
melyik fedelet ad a szivattyú
ölé, s otthont ad néhány csa-
ádnak.

A hegyoldalban kőház épül.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 6

Petőfi Népe

Jenei László

1021

● Jenei László: Zenekar

osi Tanács.

*

GYÁSZHÍR

ly fájdalommal tudatjuk, h
retett anyósom, nagymamá
lnagymamám,

özv. SZÉNÁSI MIHÁLYNÉ
Tóth Erzsébet

cskemét, Szegedi Lajos utca 15/a.
m alatti lakos életének 81. évé-
, május 3-án elhunyt. Temetése
hó 7-én, hétfőn délután 2 órakor
z a kecskeméti új köztemetőben.

Gyászoló család

2142

GYÁSZHÍR

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, nagymamánk, dédnagymamánk és testvérünk,

özv. Kósa Lászlóné

Kalocz Julianna

életének 77. évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 8-án háromnegyed 3 órakor lesz a kecskeméti köztemetőben.

Gyászoló család,
Kecskemét

24943

ve a madridi elszegényedett nemesség életét festi. Sok kötetes főműve hazája múlt századbeli történeti epizódjait eleveníti fel.

MÁJUS 11. PÉNTEK

190 éve 1783-ban emelkedett először a levegőbe a **Montgolfier**-fivérek papírral áthúzott vászonból készült **léggömbje**, a **Montgolfiére.** A levegő felmelegítésére szolgáló kemencét is vitt magával. Az első, vakmerő légiút 5 percig tartott két utassal és ekkor a léggömb még kenderkötéllel volt a földhöz erősítve. Az első „szabad repülés" 1783. XI. 21-én zajlott le, kakas, birka és kacsa voltak utasai.

MÁJUS 12. SZOMBAT

Krúdy Gyula író, újságíró, a magyar prózaírás kiváló, modern mestere 40 éve 1933-ban e napon halt meg. A nyelv zeneiségének felhasználásával gyakran éles társadalomkritikai tartalmú, egyéni emlékeket rajzolt meg. **Szindbád-regényeit** (film is készült belőle). **A vörös postakocsi** és **Az élet álom** c. műveit

Olvasóinknak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Jenei László

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 FEB 18

1021

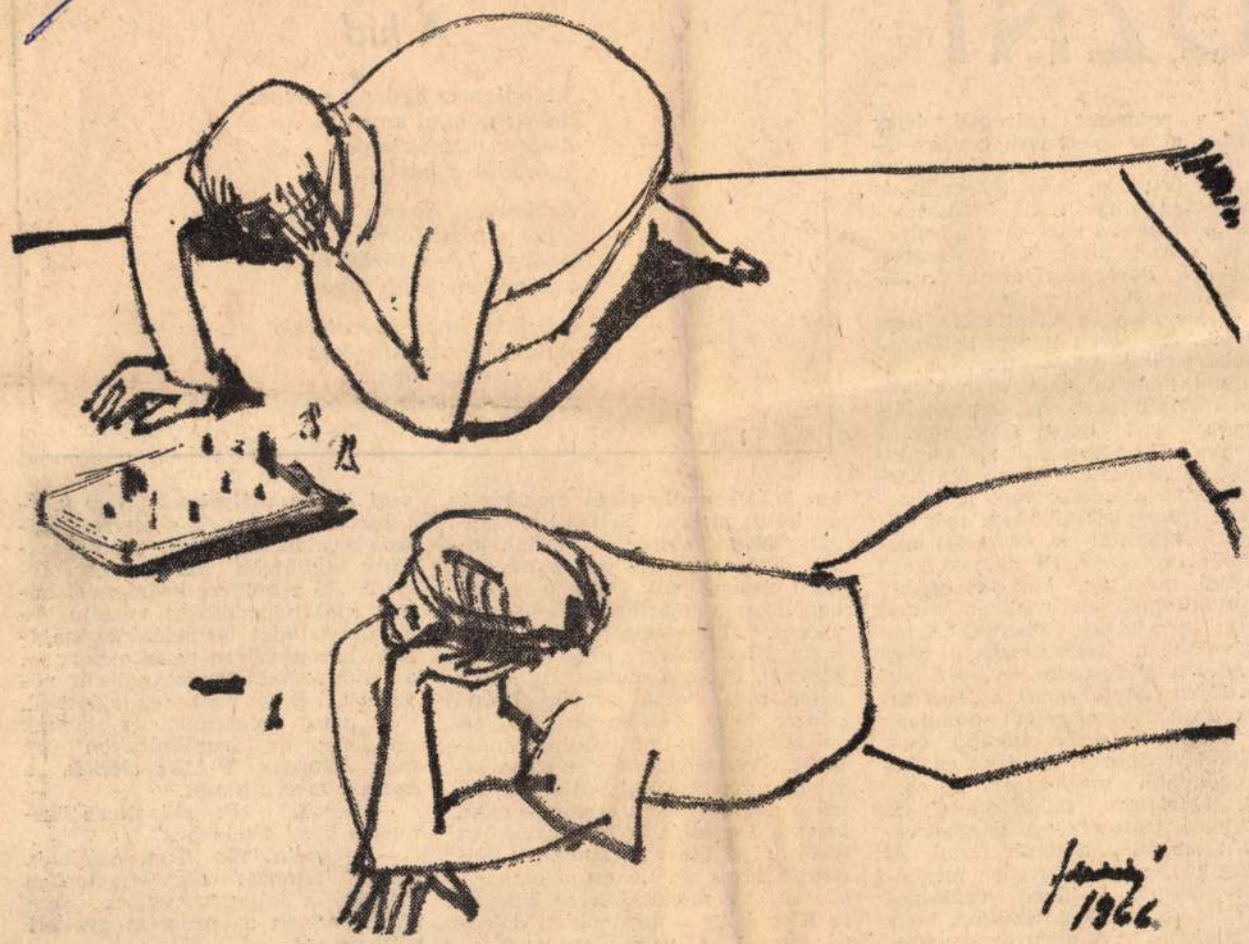

Jenei László: Sakkozók

KŐZNI

ma-
zen
for-
a
fő-
Az
ga-
azt
ell
ve-
se-
ve-
ol-
n-
zze
ak,
ett
jó,
n,
d,
s,
i-
és
g

ja" a reformot, méregeti, hogy kell-e, amit most csinál, vagy fölösleges? És tudja. Az értéktelen ember is tudja, tehát tülekszik, és megeshet, hogy majd ő tülekszik jól, a bizakodó naív meg póruljár.

Sz. nem indifferens, nem száraz. Aggódik. Egyéneket érintő intézkedéseket vár.

— De nem a vezetőktől. Nem bírják. Egy sereg embert kell majd megmozgatni, alkalmatlanokat leépíteni, mondvacsinált munkaköröket megszüntetni. Az emberek átrendezéséhez nagy előkészületek kellenek: ki végezze el ezt a munkát? A káderesek? Évek óta harmadrendű szerepük van, jellemzéseket írnak, becsületesen, még túlzott jóindulattal is. Személyi kartonokat vezetnek. El tudnak majd bírálni, mondjuk, kétszáz esetet? Nálunk ennyi az irodista. Bíznak majd bennük az emberek? Aztán itt volna a szakszervezet, hogy mindenkivel foglalkozzék, őszintén beszéljen, felvilágosítson. Nem tudok általános érvényűt mondani, de nálunk az eszbé inkább csak üdültetési ügyeket intéz, és az üzemi konyhán megkóstolja az ebédet. Mekkora felkészültség ez, mekkora tekintély? A pártszervezet nálunk jó, a titkár fiatal és energikus, a vezetőségben megbecsült öregek is ülnek, valóságos pátriárkák. De garantálhatod, hogy ez általános? Minden az embereken múlik, és ezeknek különböző az aktívitása, a teherbírása. És „lent" most ezeknek kellene meg-
ányni-vetni a reformot, meghall-
atni az embereket, fölkészíteni
et, oszlatgatni az idegességet,
ogmagyarázni a begyűlóknak

BÖRCSÖK MÁRIA:

A híd

Bádoglemez hever a parton.
Halott angyal szárnya.
A sötét vizen zizegve
gyűrődik a hártya.

Az ágakon, akár a zászló,
fehér szakál lobog.
Hallom, Isten törött álla
a csöndben hogy ropog.

S hallom hogy karcolódik
az üveggömbtestű égre
a meztelen erővonal
gyönyörű célszerűsége.

len is. Nem ellenséges magatartás az, ha rá akarok licitálni a kollégán. teljesítményére. Nekünk kevés elképzelésünk van a munkaköri versengésről; csak a magasugró akar a másiknál magasabbra ugorni. Munkahelyen nem „fair" dolog, ha valaki kiugrik a mezőnyből. Pedig a munkahely sportpálya, még hozzá profiké, hiszen pénzre megy a játék. Meg kell ezzel barátkozni: ne adjuk az idealistát. Versenyezzünk, nagyon kicsi megszorításokkal. Illetőleg azzal a nagy elvvel a szemünk előtt, hogy a legázolás, a betalpalás, az övön aluli ütés az „unfair"; például a fúrás az. Lehessen csak lekörözni, ne mondhassa se Kovács, se Kiss, hogy ő ugyanolyan dolgozó, mint Kiss vagy Kovács: a jogok egyenlő, de valamelyikük különb a másiknál, és tegyék csak mérlegre magukat és egymást, izguljanak, gyűrkőzzenek neki ennek a mecha-dolognak. A határozatok megvannak, de emberek kellenek hozzájuk. Egyébként megsúvezi játékszabályoknak. Nem tervutasításokról beszél, a kísérleti szabad gazdálkodás felső szabályozásaira legföljebb azt mondja: „terelők". S a külkereskedelmmel kötött megállapodásokat vázolja — a nagyvállalat termelésének majdnem háromnegyed része export —, a deviza-eredmény megcélzott növelését. Kötés kell, rendelés kell, csak arra dolgoznak, és eladnak mindent: az áruraktárakon épp csak átfutnak a kész tételek, a nagyok meg a kicsik.

— Kicsik? Mit szólnak az üzemek a kicsi tételekhez?

— Megcsinálják őket. Átállnak. Nem tömegáru-négyzetméterben mérjük a teljesítményüket. nem idegenkednek a program gyakori változásától.

— Az egyes emberek se idegenkednek, a gépeknél?

A válasz nem említ lelkesedést, harci kedvet. A „játékszabályokat" konferenciákon ismertették, megvitatták, ebben a kísérleti évben lejjebb-lejjebb viszik őket, a gé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

1972 FEB. 2

Jenei László

Bajai Hírlap

Ecsettel, vasakarattal, szívósággal

Interjú Jenei Lászlóval

Megnyerően szerény fiatalember. Először mindennapinak tűnik, csupán később veszi észre az ember, hogy sorsa, jelleme erősen arcvonásaiba vágódnak, hogy meg tekintetének villódzásai árulkodnak valami egészen másról, valami sokkal mélyebbről, lényegiebbről.

Jenei László 1938-ban született. Nyugtalan, de példamutatóan kemény életút vitte képeit az 1971-es Bács-Kiskun megyei téli tárlatig, ahol azok olyan, ma már nagy nevű festőművészek képeivel szerepelnek közös falon, mint például B. Mikli Ferenc, Goór Imre, Noel Ö. Gábor, Palkó József, Weintrabor Adolf... S mindehhez a legfontosabbat: Jenei László autodidakta, amatőr festő a szó legjobbik értelmében.

— Nem szeretek magamról beszélni... Ha igen, akkor a képeim tegyék meg helyettem... — ennyi a tömör summa.

— Először találkoztam képeiddel ott, a tárlaton, s ahogy elnéztem „Alvó apám" és „Téli utca" című vásznaidat, úgy éreztem, mintha ezeken a festményeken drámák történnének, valamiféle nagyon meleg, nagyon emberi líraiságtól átsugározva...

— A humánus, az emberért született művészet oldalán állok — mondja feltüzesedve. — A művészet nem áru — de nem is luxuscikk! Vallom, hogy legalább olyan nagy szüksége van reá az embernek, mint a falat kenyérre.

— És a mai absztrakt módszerek? Mit tartasz róluk? Megtartják ezt a funkciót?

— Nem látok semmi különöst abban, ha a XX. századvégi ember ábrázolása korszerű keretek között történik. Ez az ábrázolásmód nem nélkülözi a realista vonásokat, ha formában és látásmódban elvont, absztraháló, abszurd is akár... Annyi behatás éri az embert, tudat felszíni, tudat alatti tartalmak: nem lehet szemére vetni a festőnek, ha ezeket is megjeleníti... Mindezeken kívül a művésznek állandóan újat kell hoznia, keresnie, akár kísérletezés árán is. Nem nyálkásodhat oda bizonyos technikákhoz.

Jenei Lászlóra volnék kíváncsi, a zebegényi alkotótábor fiataljára. Arra a Jenei Lászlóra, akinek festményére ötven kép közül mutatott Hincz Gyula, bizonyítván ezzel is a bajai iskola jó útjait, az Élet- és Irodalomban publikáló Jenei Lászlóra, a szüntelenül, szívósan, elpyűhetetlen akarattal dolgozó bajai fiatalra.

— Közeli kapcsolatom van Noel Ö. Gáborral — mondja — aki az itteni művésztelepen él. Azt hiszem, ő adta meg az erőt, hogy semmilyen körülmény ne hajlítson meg... De voltak idők, amikor csupán barátaim tartották bennem a lelket...

— Úgy érted, elszigetelődsz?

— Erősnek találom a megfogalmazást. De mégis hadd mondjak el néhány dolgot... — Töpreng. — Három megkezdett iskolát nyűttem, törtem derékba, amíg ráeszméltem, ezen a pályán a helyem. Időközben rádöbbentem, az ember milyen keveset tud, s mennyire rögös az az út, amely előtt áll. Mellesleg, zárójelben mondva: a tehetségben igen, de a múzsalehelletű szent tébolyban nem hiszek. Sokkal inkább a makacs, megfeszített munkában, az alapos tudásban.

— A festő nem magának fest. A közönséggel való szoros kontaktus nélkül elsorvad, s itt Baján, nem tartom eléggé pezsgőnek a művészeti életet... Ehhez sokminden kellene. Zebegénybe rendes évi szabadságom terhére mentem el, mondván: magánügy... Gyárban dolgozom, vasmunkás vagyok, elég kemény élet ez. Munka után festek, napi 4—5 órát, nyáron az udvaron, télen a folyosón.

Megdöbbentő. Nem értem: egy, akárcsak harmadosztályú futballistának is megadnak minden támogatást. És egy művésznek?

Zavartan vallatom a szerény kis szoba falait, aztán inas, csontos kezeire nézek, szemébe, ahol most kohó tüzel. Nyoma sincs azokban valamiféle önsajnáltatásnak.

— Láttatni kell az alkotásokat! Csak így van értelme! Jobb kapcsolatot kellene teremteni a közönséggel, az itt élő művészekkel. Ehhez viszont kiállításokra van szükség és pénzre. Mert tudok gyárakból „kinőtt" festőkről: Kazinbarcikán például hét beköltözhető műtermes lakást adtak át tehetséges fiataloknak... Nemcsak magamról beszélek. Én már hozzászoktam a körülményeimhez...

Foglalkoztat a gondolat. Azon töprengek: üzemek, vállalatok, termelőszövetkezetek miért nem támogatják a művészeket.

— Életmentő szükség volna egy itteni „művészasztal" létrehozására is — folytatja Jenei László —, ahol a fiataloknak is helyet szorítanának. Hisz az igazi mesternek is szüksége van a tanítványok seregére, mi pedig, igenis, tanulni akarunk tőlük... Egyikünk sem tud meglenni a másik nélkül...

Ahogy beszélgetünk, lassanként kiderül, Jenei László — helyesen — kulcskérdésnek tartja a sikerélményt. De alapvető meggyőződését sem rejti véka alá: verejtékcsöppes, igencsak kitartó munka kell hozzá.

A sikerélmény végső gyökere a közösségbe kapaszkodik. Ne hagyjuk hát, hogy városunk a művészeti élet perifériájára szoruljon. Csupán a kellő életteret, meg oxigénnel telített levegőt kellene a fiatal erejüket próbáló művészeknek biztosítani.

Jenei Lászlónak jó munkát kívánunk, kikezdhetetlen hitet, további szívós helytállást, nem utolsósorban pedig sok-sok sikert emberi és művészi pályáján. Megérdemli...

Dobai Tamás

ALKALOM

AZ IRODAGEPTECHNIKAI Vállalat Kecskeméti Kirendeltsége Szilády Károly u. 3—5. sz.

férfi segédmunkást vesz fel, benzinmosói munkakörbe. 141

BAJAN létesült bemutatóterem és szaküzlet vezetésére, műszaki szakvégzettséggel rendelkező boltvezetőt és eladókat felveszünk. A dolgozók részére alapbér plusz forgalom utáni jutalékot, boltvezető részére ezenfelül prémiumot is fizetünk. Jelentkezés: személyesen, vagy írásban a Bajai TÜZÉP-telep vezetőjénél, Baja, Nagy István u. 28. Kecskeméti TÜZÉP Vállalat. 550

GANZ-MÁVAG Kiskunhalasi Gyáregysége felvesz darusgépkocsivezetői jogosítvánnyal rendelkező gépkocsivezetőt. Fizetés a kollektív szerződés szerint. Jelentkezés a gyáregység munkaügyi csoportjánál. 114

FRAKK B—1. típusú rakodógépre változó munkahellyel gépkezelőt azonnal felveszünk TÜZÉP Vállalat Kecskemét, Nagykőrösi utca 32. 503

FELVESZÜNK érett[s]
és lányt szám[í]
programozónak ill.
nak. Betanításukat
Műszaki Főiskola,
Izsáki út 10.

A BÁTASZEKI Fémipari Szövetkezet felvesz esztergályos, géplakatos szakmunkásokat, gépi beállítónak azonnali belépésre. Jelentkezés: Budai u. 5. szám alatt, a munkaügyi csoportnál. 85

GANZ-MÁVAG Kiskunhalasi Gyáregysége üzemrendészeket vesz fel azonnali belépéssel. — Fizetés megegyezés szerint. — Jelentkezés a gyáregység munkaügyi csoportjánál. 113

ASCOTA gép programozásában, szerelésében jártas irodagépműszerészt felvesz a Kiskunfélegyházi Műanyaggyár. 144

GÉPKOCSIRA rakodómunkásokat felveszünk. Gabonafelvásárló Vállalat Halasi úti tárháza. Jelentkezés: Kecskemét, Halasi út. 527

GYAKORLOTT könyvelőt keres felvételre a Mozüzemi Vállalat Kecskemét, Luther-udvar. 566

TERMELŐSZÖVETKEZETEK
ÉS EGYÉNI BAROMFITARTÓK FIGYELEM!
A Kiskunhalasi Baromfikeltető Állomás
korlátlan mennyiségben vesz fel előjegyzést

fajtiszta, szép hampshire naposcsibére

Kiskunhalasi keltető
6

Eredményesen hirdethet lapunkban

iskunhalasi
ipari Vállalat
lyzeti vezetőjénél

KISKUNHALAS

Fiatalok!

Tisza menti Vegyiművek Vállalat

Szolnok,
Tószegi út

felvételre keres
termelő
és karbantartó
üzemeihez

férfi segédmunkásokat, lakatos, hegesztő, villanyszerelő, elektrikus és vegyipari szakmunkásokat, darukezelőket, valamint **gimnáziumi és egyéb középiskolai érettségivel rendelkező férfi munkaerőket betanított munkásoknak.**
(szakképzés megegyezés szerint),
szállító üzemeihez rakodókat.
kiszolgáló üzemeihez férfi és női munkaerőket betanított munkásoknak
(8 általános iskolai végzettséggel rendelkezőket),
valamint **takarítónőket.**

Csökkentett munkaidő!
Jó kereseti lehetőség!
Férfiak részére szükség esetén munkásszállást biztosítunk.

munkaügyi osztályán!
135

sen
szodában!

este 9 óráig

231

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 AUG 20

Jenei László

NÉPSZABADSÁG

grafikus

1021

JENEI LÁSZLÓ RAJZA

Ami a szobrász köze a darab
márványhoz, amely elébe kerül s
eladja a leckét: kibontani belőle
az alakot. Az írói erő, a pályájá-
ból kivetett nagy energia műkö-
lött közömbös pályán is tovább.
Méltón magához még céltalanul is.

Mert ez Bíró Lajos volt, a *Bu-
dapesti Napló*, a *Világ*, a *Nyugat*
ömunkatársa, Ady Endre első
róbarátja, Károlyi Mihály kor-

Jenei Pál

Kódex másoló

Breviariumot másolt
1454-ben Imre gyulai ‡

Karács Békésvm I.
196. l.
Képpel

‡ plébanos rossére,
mely jelenleg a sze-
gedi ferencrendu kolos-
tor könyvtárában van

Tentoírta és nagy fertett bezdu-
betűkkel és diszkésébel ékesítette.

Jenei Pál

kodexmásoló

Scherer

I. 48, 49 (képpel)

504.

Jenei Pál

ferencendi barát, miniátor

irodalmához.

[Reizner János. Szeged tör lé-
nete. Szeged. 1900. III. K. 341. l

(Csontosi János idézi M. Könyvszé-
le 1879-80. Vigyázz: Szegedi
ferencrendi alsóvárosi zárda;
ott van a codexis.)

Jenei Sándor
fa faragó

l.

Gábor Sajós
Kalocsavidéki
40 l.

rá, lábás és füles cserép-fazekakat,
dat és teknőt látunk, a mely egy
lsó végére akasztót erősitettek. Hát-
e figyelmünket, a melyek felett a
Balrá kendőt akasztottak az üst-
jobb lábával a fadarabot szoritja
kerczével lecsapni készül. Öltözete:
Az előtérben a földön több cserépda-
a falban kemenczenyilás látszik.

1.
hner János hagyománya.). Átvételek
tal. (428/97).
lést tudomásul vette 1898: II. 17-én

II: 675

W. Jerney O.

grafikus

Arverési Csarnok aukciós kat.

34. sz. 1926. okt.

606. *Nádasdy Ferencz gr*

Egész alak, kissé balrafo
leeresztette és baljával old
markolatát fogja. Mentéje p
nadrágja szűk, magasszárú cs

balra az ország czímere látha
ez : »FRANTZ NADASTY«.

Fa, méretei 25·6 : 16·5 cm.
az 1895 márczius 20-iki 15389 és
sz. leirat alapján Enea Lanfranco
— Értéke 40 K. — Átvétetett 18
Az átvételt jóváhagyta az 1895
rozat (140–895).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Jenei Sándor
IFJÚ
KOMMUNISTA
1967 JÚN

1021

Jenei Sándor: RÓZSADOMBI RÉSZLET

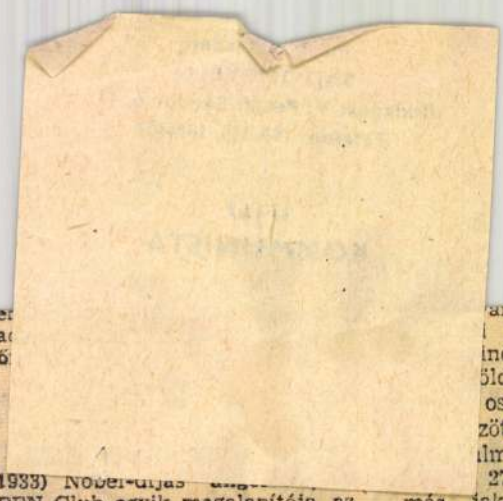

1933) Nobel-díjas ...
PEN Club egyik megalapítója, az angol PEN első elnöke. Drámaírónak indult. Első darabja „The Silver Box" (Az ezüst szelence), az igazságszolgáltatás szatírája. A munka és a tőke harcát mutatja be a „Strike". 21 drámájában Ibsen jó tanítványának bizonyult és bár csak tárgyilagos ábrázolója akart lenni a drámai eseményeknek, mégsem tudta megtagadni

...an
...l jo
...inder
...ldbi:
...osztj
...zött.
...lmi f
...27-ér
más jakobi
fogták és má

MICHAEL
1867) angol
az elektrotec
indukciós ára
hetővé tette a
gyakorlati él

MÁRCIUSI SZÁMUNK REJTVÉNYEINE
MEGFEJTÉSE:

Vízszintes: 1.: Táncsics; 19; V. I. Lenin

Függőleges 1.: Tomszk; 9.: Rideg S.

Könyvjutalmat kaptak: Cserkuthy Emőke, C
Nyíregyháza. Hodits-testvérek, Nagykanizsa. B
csesbánya. Szőllős Júlia, Hajdúhadház. Sárváry
óvár, Gábor Bálint, Hajdúhadház. Vass Ilon
Lászlóné, Egyházasdaróc. Sebők Edit, Dombóvá
Nyíregyháza.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 SZEP

IFJÚ KOMMUNISTA

Jenei Sándor

1021

JENEI SÁNDOR: **KOVÁCS**

fiatalok közismert
enyhítését. Ennek er
szere az ifjúsági lak

Az akció lényege,
segítséget nyújt a lel
tételek megteremtés
fiataloknak, akik saj
lami építési kölcsön
ványák megoldani la

A magánerőből tör
és annak segítése népgazdasági ér-
dek. A népgazdaság és a kormány
számol a magánépítés kezdeményezésével, a 15 éves lakásprogramnak szerves részét képezi a magánerőből történő lakásépítkezés.

A II. ötéves terv 300 000 lakástervéből 194 000 lakás felépítése magánerőből lett előirányozva.

A III. ötéves tervben is a lakásprogramnak jelentős részét magánerőből kell megvalósítani.

A KISZ a lakásépítési akcióval a gazdaságpolitikai célok segítésén túl hozzájárul a fiatalok helyes gondolkodásmódjának, gazdálkodó, saját érdekében tudatosan és rendszeresen takarékoskodó fiatalok neveléséhez. A közösség, az állam gondjának részesévé válnak a fiatalok a lakáskérdés megoldásában.

Helye és jelentősége

Már a kongresszus előtt nyilvánvaló volt, hogy a 10 000 lakás felépítése — előző tapasztalatok összegezése eredményeként — felső állami szervekkel koordinált központi irányítást igényel, mely ugyan nem helyettesíti (nem is képes) a helyi erőket, de segítséget biztosít. Ennek fő formája a célok egyeztetése — optimális megközelítéssel — és ennek alapján a területi és időbeni tervajánlás.

Az Ifjúmunkás Osztály a KISZ-

előzetes

AKCIÓ

= 12 000

	67	196
	0	60
	0	
3. Borsod	70	
4. Bács	70	
5. Békés	70	
6. Csongrád	130	1
7. Fejér	70	
8. Győr	70	
9. Hajdú	70	
10.. Heves	40	
11. Komárom	40	
12. Nógrád	25	
13. Pest	90	1
14. Somogy	40	
15. Szabolcs	25	
16. Szolnok	25	
17. Vas	25	
18. Veszprém	70	
19. Zala	160	1
20. Tolna	70	
Előkészítés:	1630	20
Beköltözés:	1200	16

A kidolgozott és lebontott terüle
bontást az intéző bizottság állásfog
lalása szerint az előkészítés és vég
rehajtás kiindulási alapjának kel
tekinteni.

Az eddigi tapasztalatok alapjá
több megyében, pl. Tolna, Győr, Va
stb. nagyobb lehetőségek vannak
melyet helyesen kiaknáznak, de van
nak területek, ahol lassú a kibonta
kozás.

Meg kell jegyezni, hogy az akció
val való kapcsolatban a felelősség
mind erkölcsi, mind anyagi vonatko
zásban óriási, ami a KISZ-re és a
bizottságokra hárul. Nagyon szüksé
ges tehát a megfontoltság és gondos
előkészítés.

Azok, akik türelmetlenek, gondol-

1021

JENEI SÁNDOR rajza

rajzolják, önként, az ör
vésett szánutak, autóny
nyílt ólak, árván fölnéz
költők, üzemek, kocsm
ki nem érkező háromki
fölé, úristen,

amúgy is bezá
életükhöz: a krétakört.

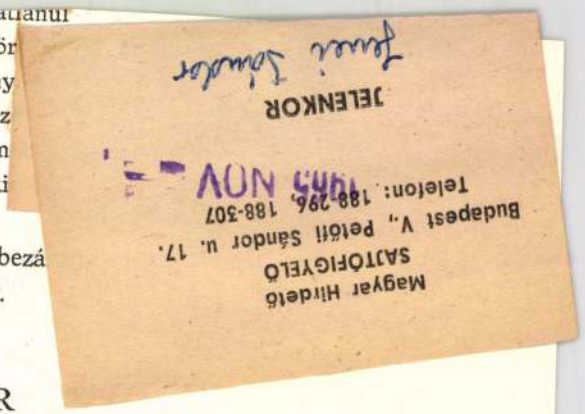

MINIATŰR

Kiáltanék. Szépem, szerelmem!
Mint vitorla, fénylik a nyelvem.
S az Idő óceán-magánya
nem menekít. Sodor utána.

SÓLYOM

Kezed fejére szállok ma, idő

zord havak koncát, satuzó
káprázatát kiverdesem,
borzasságomat kididergem

ha szándékod velem nemes,
hadd legyek csak sólyommadár,
vállalom, amire születtem

nagy, közös műteremházat. A kiállításnak legvonzóbb része egy térség, melynek ünnepi csarnokát, éttermeit és Mannesmann-házát a híres Fahrenkamp építette nagyvonalúan s mégis derűs és színes kezelésben. Másik fontos szépsége a kiállításnak a kertészeti rész, amelyben pergolák, vízijátékok és bőségesen felállított szobrok nyűgözik le a sétálók tekintetét. Egyik eseménye a kiállításnak az egész rajnamelléki képzőművészet felvonultatása, mintegy háromszáz festőnek és szobrásznak hatszáz alkotásával. Ebben a düsseldorfi kiállításban is érvényesült az az újabban felkapott helyes szokás, hogy a kiállítási épületek egy részét maradandó célokra meg fogják tartani. Ezzel a kiállítással legközelebbi számunkban külön cikkben fogunk foglalkozni. N.

DÉLNÉMET NÉPMŰVÉSZET. Ezen a néven nagyarányú kiállítás volt Münchenben a nyáron, melyen az Alpoktól Elszászig mindenféle vidéknek népies divatját, viseletét s házi szokásait bemutatták. Nem elégedtek meg azzal, hogy a régi népművészet hagyományait vigyék a látogatók elé. A ma is élő háziiparnak, kismesterségeknek is teret adtak. Bemutatták a keleti vidékek fazekasműhelyét, az oberammergaui passziójátékok faragóművészeit, a frankenwaldi takácsok szövőszékeit, egy-egy üvegfúvó, kosárfonó berendezett műhelyét, végül pedig egy kötőműhelyt, melynek azt kellett az asszonylátogatók számára bizonyítania, hogy kezemunkájával a családanya is elősegítheti a német gazdasági mozgalom főtörekvését: az anyagokkal való takarékosságot. A kiállítással kapcsolatban népünnepségeket is tartottak, melyeken a különféle festői viseletekben felvonult vidékiek népies dalaikat és táncaikat mutatták be. N.

KERT ÉS OTTHON. Drezdában, felbuzdulva a tavalyi kertkiállítás nagy sikerén, ezidén megismételték azt „Kert és Otthon“ címen. Tudvalevő, hogy a remek park, mely Drezdának úgyszólván a szívéből nyúlik a végtelenbe, milyen kitűnő keret ilyen kiállítás céljaira. Ezúttal is a kertképzés volt a kiállítás főcélja, de ezenkívül az olcsó kis családi ház is sokféleképen bemutatásra került. A legegyszerűbb kerti házikótól a két-három családos házig szerepeltek az összes változatok s természetesen a week-end házak a legnagyobb számban. Minden házat az olcsó típusbútorokkal berendezve építettek fel. A lassan növekvő ház típusa mellett a szász paraszthház korszerűen átalakított modelljét is több építész igyekezett megvalósítani. Az épületek szépsége főleg a környező természetbe való beillesztés folytán érvényesült igen hatásosan.

• PÁLYÁZATOK •

A NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS BÉLYEGTERVPÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE. A m. kir. Postavezérigazgatóság által kiírt szűkebbkörű meghívásos tervpályázatra beérkezett pályamunkákat a bírálóbizottság szeptember 22-én bírálta el. A rendkívül eredményes pályázat I. díját Márton Lajos nyerte el, a II. díjat Fery Antal, a III. díjat Englert Emil. A bírálóbizottság úgy döntött, hogy kivitelre az I. díjjal jutalmazott pályamű kerül. A bírálóbizottság ezenkívül több pályatervet megvásárolt.

AZ IDEGENFORGALMI EMLÉKTÁRGYPÁLYÁZAT EREDMÉNYE. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal támogatásával társulatunk által kiírt idegenforgalmi emléktárgypályázat f. évi szeptember hó 15-én járt le. A társulat bíráló bizottsága, amelyben az Idegenforgalmi hivatal képviselői is részt vettek f. évi szeptember hó 20-án döntött a beküldött tárgyak sorsa felett. A részletes eredményt a 192-ik oldalon, a Társulati Közlemények c. rovatunkban adjuk közre.

• SZAKIRODALOM •

UNSERE WOHNMÖBEL. FRITZ SPANNAGEL KÖNYVE. Egy új könyv fekszik előttünk, „Unsere Wohnmöbel“, Fritz Spannagel a szerzője, akinek hatalmas műve, „Der Möbelbau“, csak néhány hónap előtt keltett méltó feltűnést. Ezen új műve számos képen ábrázol egész berendezéseket vagy egyes bútordarabokat és mégsem téveszthető össze egy bútorgyári katalógussal. Sokkal több annál: úgy a szakember, mint a nagyközönség részére értékes áttekintés az asztalosipar munkafeltételei és teljesítőképességéről.

Amidőn a szerző „Der Möbelbau“ c. műve megjelent és diadalmasan bevonult úgy az asztalosműhelyekbe, mint az építészeti irodákba és szakiskolákba — egyben egy új szellem is utat tört magának: egy törekvés, amely idáig csak ritkán érvényesülhetett és amely a lakáskultúra friss és természetes fejlődését célozza. Ki ne ismerte volna azokat az úgynevezett „előkelő“ berendezéseket, túlhalmozott, indokolatlan díszítésükkel, beteges minden áron feltünni-akarásukkal, „apart“ formáikkal, amelyek nem mások, mint egy múló divathóbort silány kinövései. A másik véglet ismét a szigorú, hideg, merev formákat hozza, amelyekből minden kényelem, könnyed elegancia és báj hiányzik.

A két irányzat közötti középút kiépítésén dolgozik Fritz Spannagel évek óta és ezen új műve szakembernek és laikusnak egyaránt értékes könyve, amelynek feladata: egyszerű formában terjeszteni a nagyközönség előtt a jó bútorról szükséges tudnivalókat. A könyv bevezetésében rövid összehasonlítást tesz a régi és a modern életmód között. Ezután következik egy rövid áttekintése a jó bútor konstruktív elemeinek — milyen különböző stílusok és formák érhetők el általuk — a laikus részére egy nagyszerű tanulmány. Magvát azok a szép képek és ábrák alkotják, amelyek egyes bútordarabokat vagy berendezéseket mutatnak be: ebédlőket, hálószobákat, lakószobákat, konyhát stb.

Az „Unsere Wohnmöbel“ c. könyv tehát egy nagyszabású katalógusa mindennek, amit egy asztalos csinálni és ahogy azt csinálni tudja. Reklám ez az asztalosiparnak és egy nagyszabású kiáltvány a közönséghez: el minden értéktelen gicces-munkával szobánk falai közül!

• KIÁLLÍTÁSOK •

MAGYAR ÉSZ — MAGYAR KÉZ. Mostanában volt az „ipargróf“ Zichy Jenőnek százéves születési évfordulója. Kegyeletes, szép keretben ünnepelte ezt meg az Országos Iparegyesület, mikor egykori elnökének és a magyar iparfejlődés e nagy harcosának emlékezetére kis kiállítást rendezett a szokásos őszi kézművesipari kiállítás keretében. A „Magyar Ész — Magyar Kéz“ című történeti szobacsoport megkapóan fűzte össze a mult századeleji műipari mozgalmakat, Kossuth és Széchenyi iparpártolásának dokumentumait az Iparegyesület nagy jótevőinek ereklyéivel. Supka Géza rendezésében ez a művészettörténeti szemle érdekes bepillantást engedett a mult század legnagyobb államférfiainak, költőinek és műiparosainak otthoni és műhelyi kultúrájába. Egy egész század váltakozó ízlése, amint az a magyar asztalosok, kárpitosok, ötvösök, kerámikusok alkotásaiból visszatükröződik, valóban kaleidoszkópszerűen rajzolta elénk a hazai ipar kialalkulásának e korát. Igaz, voltak felesleges és elhagyható részletei is (mint például a néhai József főherceg tűzoltófelszerelése), de szép tanulságaiért így is hálásak vagyunk. Jó előcsarnok volt ez a műipari Walhalla az elmult évek „aranykoszorús“ mestereinek díszudvarához és ahhoz a kézművesipari kiállításhoz, melyen a mának szorgoskezű iparosai mutatták be tudásuk és ízlésük termékeit. Rend, nyugodt harmónia és áttekinthetőség különböztette meg előnyösen ezt az idei bemutatót a már lezajlott kiállításoktól. Az építészek, a berendezők és a kisiparosok egyaránt tudatos gonddal vigyáztak rá, hogy a kiállítás ünnepélyes maradjon. Megvalljuk, nem egyszer megilletődve láttuk azt a nemes erőfeszítést, hogyan igyekeznek névtelen, vidéki kismesterek remek kovácsoltvasmunkákkal vagy szép cserépkályhákkal, rézbetrébelt ötvösséggel és finom bőrmunkákkal a tőlük telhető legjobbat nyujtani. Olykor valóságos történeti reminiszcenciák hangulatát ébreszti művészetük: mikor például a zenélő, bábjátékos tornyóra vagy a híres debreceni mézeskalács újjáélesztéséről van szó. Annál zavaróbb körülmény, hogy ennek a különlegesen „kézműves“-ipari kiállításnak összhangját minduntalan megrontják az olyan kereskedelmi tömegfelvonulások, amelyek kirínak a kereteiből. Itt elsősorban azokra a kiskereskedői frontokra gondolunk, melyek selejtes, de csillogó áruikkal nemhogy elősegítenék, de épenséggel keresztezik a jó asztalosipar és az ezt propagáló Országos Iparegyesület tevékenységét. A „Rákospalotai asztalosok“ nevében és munkáiban sem rejlik több megbízhatóság, mint azelőtt az „újpesti asztalosok“ gyüjtőnevében. Évtizedek óta küzdünk e folyóirat hasábjain és társulatunkban, éppen a derék magyar asztalosmesterek jó műhelyi munkái érdekében, hogy a közönséget e szerencsétlen és csábító „lakberendező-iparosok“ és „olcsó bútoráruházak“ hitvány termékeitől megóvjuk. Több selejtezés és valami zsüri-féle bizottság rostálása ezeken a kézművesipari kiállításokon is elkelne, mert a kiállítás szó kezességet is jelent a közönség szemében.

IPARMŰVÉSZET A KÉPSZALÓNOKBAN. Az idei ősz a képzőművészeti életben csendesen, de az iparművészetben nagy lendülettel indul. Mintha csak a nagy építkezés és a fészekrakás buzgalmának párja volna, a belső építészet és a díszítőművészet is sokfelé talál érvényesülést. Bizonysága ennek két művészeti szalónunk is, mely egyidejűleg szerepelteti őszi megnyitó műsorán a kifinomult iparművészetet. Ferenczy Noéminek a Fränkel-Szalónban látható gobelinjei már túl is nőnek az iparművészet határán. Hiszen fonállal megelevenített festmények ezek, a síkba lehelt ábrázolatok nyugodtságával. A művésznő valami csodálatos színvilágban él. Alakjai talán még leginkább a modern üvegfestmények hőseit közelítik meg, de mégis eltérnek azoktól, mert egyedülvalók, magánosak. Legtöbbje a munka, a szerszám, a műhely hőse s robusztus alakjuk ijesztően megnő az anyagok körében. Mások az erdők vagy a kerti virágok ritmusától kísérve lépdelnek a szőnyeg tükrében s ezeknek magánosságában is van valami balladaszerű nagyvonalúság. Nagyon erős monumentális érzék van Ferenczy Noémiben. Legkisebb faliszőnyegében is benne lappang valami komoran átérzett zeneiség. Az érzéseknek, a magasba nyúló vágyaknak hullámain csodálatosan egyszerű kifejezésmód ragadja meg a nézőt. Finomságokat nyujt a másik kiállítás is: a Tamás-Galériában látható iparművészeti holmik vidám potpourrija. Bútorok, szőnyegek, kerámia: az egész inkább vidám és könnyed játéknak hat, mintsem szándékolt interieur-hatások keresésének. Mintha csak az iparművészet jószándékúan akarná bizonyítani, hogy egypár darab mai bútor, néhány apró tárgy és puha textil-anyagok valósággal megkívánják a képeket a falakon, a szobrocskákat a polcokon. A szűkreszabott kiállítóhelyiség ennél többet nem is igen bírna el. Néhány jobb iparművészünk bemutatja ott legfrissebb és legkecsesebb munkáit. Gróf József budoárja kétségtelenül vezetőszerepet játszik ebben. Elefántcsontszínre és almazöldre hangolt hölgyszobája néhány nagyon érdekes formát mutat. Vannak ötletei, melyek finom nyugati kultúrára vallanak. Nándor Kató egyszerű, kedélyes kis szobája szépszínű bútoraival is melegséget áraszt és egy derűs otthon képzetét kelti fel. Kozma Lajos könyvszekrénye nyugodt, kiegyensúlyozott formájával, Bálint Ferenc íróasztala elegáns egyszerűségével hat. Jenes Gusztáv és Guszta nikkellámpái, Vértes Árpád és Braun Lili szép szőnyegei. Schubert Ernő bútorszövetei s Farkasházy Miklósné hímzései bizonyára a legkényesebb igényű rendelőkhöz is megtalálják az utat.

AZ ALKOTÓ NÉP. Ez a neve az idei nyári legnagyobb német kiállításának, a düsseldorfinak. Több mint másfél kilométeres fronton, — a Rajna partján nyúlik el a kiállításnak negyven csarnoka és húsz pavillonja. Az a cél, hogy bemutassák, mit tett ez a tartomány az elmult évek alatt a népért s főleg annak lakásviszonyai megjavításáért. Ezzel a kiállítással kapcsolatban mutatja be Düsseldorf városa új kislakástelepeit, amelyen tíz művészcsalád részére építettek kis lakóházakat és egy

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1937.

M D K

Jeney

Karrikatura

Szent-György-Czéh XL. Aukc. A Gyüjtő. VII. évf. 7. sz. 1918 máj. 2ol 1.

MDK

Jenes Guszta iparmüv. nikkellámpák

Iparmüvészet a képszalónokban. Magyar Iparmüvészet. 1937. 189 l.

MDK

Jenes Gusztáv iparmüv. nikkellámpák

Iparmüvészet a képzőmüvészetben. Magyar Iparmüvészet. 1937. 189 l.

Jenei László

„A fiú" a rapa a

S. oldalon

Nápszerva 1973 május 27

Jenei László

Grafikái már több helyen szerepeltek. Le lap rovataiban is megjelentek.

„Vízpart" (repr.)

Petőfi Népe, 1973. márc. 18.

Jenei László

Rajza a 9. oldalon

Nápszava 1972 augusztus 6

Jeney

1

Katonai térképész. Fiatalabb éveiben porosz szolgálatban állott s onnan hazatérve mint őrnagy 1769–73. az erdélyi felvételekben vett részt (és pedig 1772-ig Fabris alezredes vezetése alatt). A II. József császártól 1773. évi erdélyi utazása alkalmával elrendelt kiegészítő új határfelvétel 1775. fejezödött be Jeney vezetésével. A katonai ~~eredeti~~ felvételi szelvények 1:28.000 méretarányban készültek s az udvari hadi-tanács leveltárába kerültek. J. aki közben alezredes, majd tábornok lett, 1774–84. a horvát-szlavon határőrvidék és a provinciálék s végül 1784–87. a belső osztrák tartományok felvételét irányította. J. a monarchia I. katonai felvételének egyik legtehetsé-

s, majd őnállóan. J az eredeti felvételekkel együtt

iró lakik városi muzeum cel-
aruraktári ellenőr most is a
a járásbíróság még nem kapott
n az 1913. El. H. 3 szám alatt fel-
ettek keresztülvive. —
erium az ellenőri lakás átalaki-
elajánlott 800 koronán felüli öme-
alatt szintén nem hajlandó ki-
adóhivatali helyiség, a szolga lakás
. —
15 április hó 22 —

Salamon Ferenc
gondnok.

Jeney
gesebb vezetője volt. 2

[Borbély Andor dr. és Nagy Julia dr.: Magyarország I. katonai felvétele II. József korában. A Bécsi Collegium Hungaricum Füzetei. XII. Bp. 1932. 21, 28. l.

Végleges szöveg!

Jeney, katonai
szerepest
XVIII. sz

/

k Tekintetes Országos
ságának

Budapest.

, kelt 127-1915 számu nagybecsü
e jelentem, hogy az ellenőri
n történt meg, mert a város, –
ígeknek ellenőri lakásá való
800 koronát nem utalta ki, mi-
eg a bérlakást, melyben jelenleg

Jeney

nevű karikaturista Kettő volt.

Gerevich Tibor

Közlése

1949 febr. 3.

Sürgős.

42. §-a az országgyülési képviselő-
birók névjegyzékeinek minden évben
át rendelvén el, a kiigazitási mun-
öttségek -Budapest székesfőváros
ozzám intézett jelentése szerint-
jén fogják elvégezni.
gva a t.Bizottságot, hogy a Müem-
nak ---------országgyülési képvi-
Budapesten lakó tagjainak név-
ben és kerületek szerint /:minden
/ összeállitva, az állás /:rang:/

MDK

Jeney

A világháboru a magyar karikaturában.
Pesti Hirlap 1935 évi naptára.

M.D.K.

Jeney

"Barátságos mérkőzés" c. rajza "A hét humora" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1933. dec. 17-23. XXIII. évf. 52. sz. 142. lap

M.D.K.

M.D.K.

Jeney

Karikaturája önmagárál tréfás keretben a lapnak-"Mit tenne ön, ha egy lakatlan szigetre vetődne?"-a képzőművészekhez intézett kérdésére.

"Piktorok a lakatlan szigeten" c.
Szinházi Elet. Bp. 1933. ápr. 2-8. XXIII. évf.
15. sz. 4o-42. lap.

MDK

Jeney
grafikus

karrikaturákat rajzolt

÷ lijság és könyv-illusztrálás Magyar-
országon.

Grafikai Szemle 1909 évf 5 z 105 l

Jenery, grafikus · M Dk

Gyulai Pál portréja.

(Üstökös, 1901) Repr.

Békés István: Vidám Irodalomtörténet 21. l.

A KÖNYV, BP. 1961. július I. évf./7. sz.

MDK

Jeney,

A XVIII. és XIX. terem legkülönbözöbb koru és iz lésü müvészek alkotásait mutatja be.

Kende Béla: A Mücsarnok tavaszi tárlata. 194o. müvészet.194o. 33.sz. 45.1.

MDK

Jeney, 19.sz.

id.Wlassics Gyula br. torzkép, tusr.

Kunst Mus. 23. okt. 1923. 24. 1.

Jeney, festöm. MDK

a Magyar Akvarel- és Pasztelfestök Egyesületének kiállitása keretében örömmel kell Fentnevezett müveit kiemelni.

Pipics Zoltán dr.: A Mücsarnok gyüjt. kiállitása. Magyarság. 1934. márc. 4.

Jeney
grafikus.

Népszava XXXV.évf.1907 okt.19.
248 sz. 5 lap.

Karrikatura kiállitás.

A VILÁGHÁBORU A MAGYAR KARIKATURÁBAN

Szatira és karikatura a szép és rut vegyülékei. Vajjon mikor tenyészhetnek ezek jobban, mint háboru idején. A háboruban, ahol embertömeg támad olyan másik embertömegre, amellyel békésen működött együtt azelőtt, felmagasztosulnak az erények és felkorbácsolódnak a leggonoszabb szenvedélyek. A hazaszeretet, önfeláldozás, lángész, vitézség és irgalmasság legszebb megnyilvánulásai mellett ott látjuk az álnokság, képmutatás, halottrablás borzalmas példáit. A hősök árnyékában árulók és orgyilkosok settenkednek s akik sasoknak látszottak, dögmadaraknak bizonyulnak. Az ilyen időben a karikaturista természetes munkatársa a történetirónak. Az alábbiakban megkiséreljük megmutatni a világháboru első felét a magyar karikatura tükörképében.

Az 1914. év külpolitikája az általános idegesség jegyében indult. A naiv polgárság világszerte azt képzelte, hogy a Balkán-háboru utórezgésein kell csak még átesnie és mi sem fogja többé zavarni csendes nyugalmát. Vidám operettet vélt látni *Albániában*, az ujonnan teremtett államban, hová az év elején bevonult az uj fejedelem, *Wied* herceg. Vajjon mit kezd ottan! Mosolyogni való volna, de *Vilmos* német császár katonai támogatást igér neki. De lám, a szerbek sem nyughatnak és junius 26-án *Péter* király uralkodói hatalmát átruházza *Sándor* szerb trónörökösre... Hát nem mindegy? Ugy látszik, mindegy, mert pl. a magyar parlamentben illetékvita, illetve illeték-obstrukció folyik. A karikaturista szomoruan állapitja meg, mily izgalomban tartják a Házat a balkáni események. Mind e kényelmes polgári elterpeszkedésbe azonban junius 28-án becsap a bomba, valóságos bomba és revolverlövések, amelyek Szerajevóban kioltják az életét az osztrák és magyar trónörökösnek és hitvesének. Az arcok elkomolyodnak, megnyulnak, megráncosodnak. Ez

meg akarta ostromolni a nagytőzsdét, ugy hogy a közelben lévő kerületi kapitányság őrszemélyzete futólépésben érkezett a helyszinre s kardlappal verte szét az embereket.

A hadbavonulások következtében állandóan érezhető volt, hogy a budapesti rendőrség alacsony létszáma nem elegendő a főváros rendjének fenntartására. A mai időkben nem érdektelen belenézni a rendőrség Kék Könyvébe, amely az első háborus esztendőről szóló jelentéseket közli. A Kék Könyv megállapitja, hogy 586-tal kevesebb rendőr volt a fővárosban a megállapitott létszámnál, de a megmaradtak is igyekeznek menekülni a rosszul fizetett állásból. „Elképzelhető, hogy a háboru után, amikor sokszorosan fognak megnyilni a jobbnál jobb kereseti alkalmak..." hogy fognak a rendőri foglalkozástól menekülni. A Kék Könyv akkori szerkesztője legsötétebb álmaiban sem gondolt arra, hogy olyan idők is jöhetnek, amikor érettségizett és diplomás állásnélküliek fognak jelentkezni egy segédrendőri beosztásért. A háborus Kék Könyv állapitja meg legelőször, amihez ma már hozzászoktunk, hogy a cellákban a társadalom alja nagyon gyakran adott helyet az uri bünösöknek és nagyvagyonu embereknek.

A lapokban szinte nap-nap után találunk egy kis hirt, amely ugyan közönséges öngyilkosság, de mégis köze van a háboruhoz, például 1916 októberében a Pesti Hirlap hirül adja, hogy az egyik előkelő magyar pénzintézet főpénztárosa feleségével együtt öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosság oka: a házaspár rajongásig szeretett tizenkilencéves fia az orosz harctéren hősi halált halt.

Krónikánkhoz tartozik 1916 novemberében az a vakmerő tolvajlás, amit a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kárára követtek el. Egy vakmerő fiatalember a Fürdő-utcában, ahol mindig nagy a sokadalom, elcsalta a bank egyik hivatalnokától a bőrtáskát, amelyben hadikölcsönkötvényeken kivül 47 darab ezerkoronás bankjegy volt. Lévai Pál hivatalnok Vantulek Károly szolgával haladt a Fürdő-utcában. A szolga tartotta a kezében az értékes bőrtáskát, amikor egy szolgaruhába öltözött fiatalember szaladt utánuk azzal, hogy őt rendelték ki Vantulek helyére és átvette az öreg szolgától a pénzestáskát. Egy ideig még a hivatalnok után ment, majd egy észrevétlen pillanatban eltünt. A rendőrség nyomozása soha sem tudott világosságot deriteni a furfangos csalásra.

Az elmult ötven év rendőri eseményeit végiglapozva, ugy látjuk, hogy a háborus esztendők a legeseménytelenebbek.

KORABELI TRÉFÁK

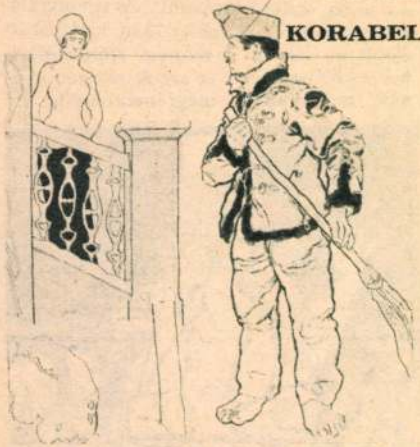

— Ejnye, János, hát azért főzettem én tegnap magának teát, hogy megint mezitláb söpörje a havat?

— Kezit csókolom, nem a lábam köhög!

— Hallja-e, kend, én ugy látom, kend eltévedt! Hisz ez nem Abony, hanem Makláron!

— Biz' ez lehet. De akkor se én tévedtem el, kérem szépen, mert nekem semmi dógom se Abonyban, se Makláron!

Szerbia műve, mondják. S a karikaturista *Pasics* Janus-arcát rajzolja, hazafelé harciasan, a nagyhatalmak felé békésen.

Juliusról augusztusra fordulólag egész Európa mozgósitott. Kitört a következményeiben még ma is beláthatatlan végü világháboru. Magyarország és Ausztria Németországgal való fegyverbarátságban indul a nagy küzdelemre. Ez a négy képünk a központi hatalmaknak legkiemelkedőbb államférfiait mutatja a közvéleményt visszatükröztető rajzban. Ott látjuk *Berchtold Lipót grófot*, aki mint külügyminiszterünk képviselte kifelé — kevés szerencsével — a kettős monarchiát. Mellette *Tisza István* grófnak alakja abban a rokonszenves beállitásban, amely ma már jelképessé vált minden magyar ember lelkében. — Egy mesteri rajz *II. Vilmos* német császárt jeleniti meg előttünk, amint lerántja a cár békeálarcát, hogy a milliókat halálba küldő hadurt mutassa helyette. A negyedik rajz a világháboru nagy német hősét mutatja be akkor legutóbb viselt állásáról *Professzor Hindenburg*-nak nevezetten.

De menjünk át a másik táborba. Nézzünk szembe *lord Kitchenerrel*, a világháboruban Anglia első hadügyminiszterével. Vas eréllyel és sikerrel szervezte ő meg az általános védkötelezettséget, de hadműveleteiben kevéssé volt szerencsés, ha — mint a kis nemzetek védője — „barátságosan" az entente oldalára kényszeritette is a Balkán többségét. A világháboru e jellegzetes alakja 1916 juniusában a Jeges-tenger felől készült egy cirkálón Oroszországba utazni, hajóját azonban német tengeralattjárók elsüllyesztették.

A tengeralattjáró! — A nagy kérdőjel, amely kérdésessé tette Anglia ural-

mát a tengerek felett. *Conan Doyle* már a háboru elején *Veszély* cimü pompás kis irányregényében rámutatott a végzetes lehetőségre, amelyet egy jól megszervezett tengeralattjáró flotilla Angliára jelent. Ezt a veszélyt átérezték a velünk szemben álló szövetségesek is, amit kitünően érzékeltetett *Bér Dezső*, amikor *lord Grey* angol külügyminisztert feje fölé *Damokles kardja* helyett tengeralattjárót rajzolt. Ez a kitünő karikatura bejárta a világot és Németországba mint *„ausztráliai karikatura"* jutott el.

Bizakodó hangulatu *Jeney* karikaturája, amely az ellenség nagyjait *Versenykuszás* közben ábrázolja. A póznán

legmagasabbra jut *Joffre* tábornok, a marnei csata győztese.

A marnei csata elháritotta Franciaországról az óriási veszedelmet, amelyet Párizs elfoglalása jelentett volna. A harctéri egyenleg mindazonáltal a németek győzelmes előrehaladását mutatta. Ennek esett áldozatául *Belgium*, amelynek sorsát a magyar karikaturista emberi rokonszenvvel ábrázolja. A rajz cime: *A megfeszitett Belgium*, amely megkötözötten vergődik két német szuronyos őr között, miközben *John Bull* Pilátusként kezét mossa.

1914 szeptember elején *Verdunnél* is heves harcok folytak. A magyar karikatura optimisztikusan ítéli meg a verduni birkózást: *„Verdunnél a tusa bár véget nem ért még, Végeredményéről nincsen semmi kétség"*. Sajnos, a háboruban a halálon kivül semmi más biztos nincsen s a verduni tusa csaknem addig tartott, mig maga a háboru. Az azonban kétségtelen, hogy a francia soviniszták jelszava, amely *á Berlin, á Berlin* felkiáltással a Németország szivébe való bemasirozást kivánta, nem vált valósággá. A magyar rajzoló mégis bemutat Berlin felé robogó franciákat, akiket mint hadifoglyokat szállitanak oda: *„No, vitéz uraim, most teljesült régi vágyuk, megyünk egyenesen Berlinbe!"*

Az egyoldalu győzelmi hireket gunyolja ki Zórád szép rajza, amely német repülőgépet mutat be Párizs felett. S mit lát a figyelő a nagy vereségek idején: *„transparenseken győzelmi hireket"*.

De forditsuk tekintetünket saját hazánk és saját hős katonaságunk felé. *Garay Ákos* nemes érzéstől áthatott rajzban állitja elénk a magyar bakát, aki két karddal kezében *„a világ négy tája felé verekszik tiz hónap óta". „Vagytok-e még és hányan vagytok?"* — kérdi. Bizony még csak ezután szaporodott meg ellenségeink száma!

Az északkeleti harctéren sikerrel harcoltunk. Hősi küzdelemmel sikerült az oroszt kiverni az országból. Ezért látunk Bér rajzán repülni egy muszkát a Kárpátok felett, ajkán ezzel a panasszal: *„Hát ez az a hires magyar vendégszeretet!"*

— Egy másik rajz a két tűz közé szoritott vérző orosz medvét ábrázolja az orosz hadijelentések illusztrálásaként, amelyek arról számoltak be, hogy *„a Kárpátokban a helyzet változatlan"*. — Szomoru humoru szövegezés ugyanabból a fából, mint *„a Sipka-szorosban minden csendes"* és *„Nyugaton a helyzet változatlan"*.

Idő multával csapataink messze behatoltak Oroszországba. Térképalapon egyszerre tanulságosan és derüsen oktatta ki erről a hátsó országrészek népét a karikaturista, amikor *Varsóból* a német által integettet át az *Ivangorodban* győztes magyarnak.

—Vagytok-e még és hányan vagytok? — kérdezte az imént a magyar baka. Bizony sohasem lehetett tudni, melyik nap miféle ujabb hadüzenetet hoz. Egy korai rajz bemutatja a három semleges Grá-ciákat: Olaszországot, Romániát és Görögországot. *„Vajjon ki lesz a gavallérom?"* kérdik ők, jólehet már eligérkeztek, nem hozzánk, hanem a másik oldalra. Mi kell a háboruhoz? Három dolog, mondta az egykori *Montecuccoli:* pénz, pénz és pénz! A helyzet a világháboruban sem változott. Ezt nemcsak azok tudták, akik a pénzt adták, hanem akik kapták. Az efféle alkuk kiméletlenségét vázolja Jeney karikaturája, aki *Japán* által mondatja a vizben fulladozó franciának: *„Hát aztán mit kapok, ha kimentelek?"*

1916 januárjában mégis eggyel csökkent a háborus felek száma. *Nikita,* Montenegro királya, a Lovcsen-hegy elfoglalása után békét kért és feltétel nélkül letette a fegyvert. *Nikita* humoros alakja volt a világnak. Mindenki ismerte őt, mint *Európa apósát* és mint kitünő üzletembert. Két karikaturát is bemutatunk róla, az egyik tőzsdei telefonálás közben hozza elénk, a másik mélyebb értelmü. Az *Európa-kávéházban* kiván leülni Nikita, még pedig *Béke kisasszony* asztalánál. *„Ugyan jobb vendégre vágytam, feleli a fiatal hölgy, de azért szivesen látom . . ."* Igy gondolkoztak Középeurópa népei, akiknek ez a kényszeredett kis békefecske bizony nem hozott tavaszt.

Kevéssé volt épületes a helyzet a tulsó oldalon. A magyar karikaturisták kitünő rajzokban jelenitik meg, mint fojtották el a békére irányuló törekvéseket. Pedig

Angliának is látnia kellett, hogy „gyönyörü elszigeteltsége" végetért. A szigetországot nem fenyegette ugyan komoly veszedelem a tenger felől, *de fenyegette a levegőből.*

Bér rajza a második évfordulón a honjukat vesztett *Péter* szerb királyt és *Pasics* miniszterelnököt egy kávéházi asztalnál helyezi el, amelynél a halálpincér teljesit szolgálatot. *„Emlékszel, kedves Pasicsom, a cár hétezer szavas táviratára? Ma két év előtt"* — rebegi a király. *„Legalább az ára lenne a zsebünkben, felség . . ."* — keseriti őt tovább a miniszterelnök.

E sok könnyesszemü humorkép után egy igazi derüs jelenettel zárjuk e sorainkat. Ez a semleges sajtót mutatja be Magyarhonban a külföldi hadifoglyok telepén. Az angol foglyok iránt érdeklődnek.

— *Nincsenek itthon — hangzik a felelet. — Elmentek a bécsi lóversenyre . . .*

Ez nem vicc, ez valóban igy történt. Ezt elmondta *lord Newton* az angol parlamentben *gróf Apponyi Albertnek.* Annak, hogy igy bántak Magyarországon az angol foglyokkal, hire ment a háboru után egész Angliában, ami nagymértékben elősegitette az irántunk megnyilvánuló rokonszenvet.

John Bull (Zeppelin-támadás után): Hallatlan! Ugy látszik, mégis kitört a háboru.

A béke hóhérai: Csak nyomjátok le jól ezt a koporsót! Nagyon eleven ez a halott!

Jeney J Alajos

MDK

"Szt József halála" 1821.
oltárkép a terézvárosi templomban.

220.o.

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bp. 1960.

Jeney Alajos MDK

Repr:
A terézvárosi templom Szt Józsefoltára.

222!! 221.o. 178. kép.

Zádor Anna: Pollack Mihály. Bp. 1960.

Jeney István

festő

vód

Szász Béla:

Kolozsváron megalakult az Erdélyi Képzőművészek Szövetkezete.

Függetlenség

1940. okt. 20.

MDK

B. Jeney Irma

Darvas, párna

Hármas kut, párna

M. Képirók kiáll. N. Szal. 1933. jan.

9 l.

NDK

B. Jeney Irma

Csikós, párna

Huldas puszta, párna

M. Képirók kiáll. M. Szal. 1933. jan.

9 l.

B.Jeney Irma.

a "Magyar Képirók" tagja. Rést vett a Nemzeti Szalonban rendezett első kiállitáson 1933-ban.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

B. Jeney Irma

iparművész.

SZÁMVI

Pásztor legényekkel (varta: B. Jeney Irma)	Szőnyeg
Juhász a pulival (varta B. Jeney Irma)	Szőnyeg

Terverte Boromisza Tibor

Csikós, Holdas puszta, Darvas, Hármas kút, párnák.

Magyar Képirók kiállitása. 1933. jan. Nemzeti Szalon.

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF
CALIFORNIA

MDK

Jeney István

polg.isk. rajztanár

Rajzoktatás, 1943. 72 l.

MDK

Jeney István festő

a Szövetkezet művész-tagja

Szász B: Kolozsváron megalakult az Erdélyi Képző-művészek Szövetkezete. Függetlenség, 1940, okt. 20. 5 l.

Jeney István

rajztanár

Putnokról Mező-
berenybe helyezték
át

Rajzoktatás

1943. IV. évf. 9. n.
72. l.

ián Úrnak

tanácsos,

gyar Tudományos Akademia főkönyvtárosa

B u d a p e s t e n.

os Bizottsága elsőrendü feladatai egyiké-

a magyar nyelvü és főleg magyar nemze-

unkák lehető teljes gyüjteményével ren-

MDK

Jeney István

rajztanár és rendkívüli tag a Rajztanárok Egyesületében.

Rajzoktatás. 1937. 6 l.

Jeney István

1930/31 - 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

96.0.

tovább Jency István

Lázár Pál

Polgár Lajos

Tomory Aladár

rajztanárok
új rendkívüli tagok
a Rajztanárok Egyesületében

Rajzoktatás
1937. 6. l.

4/Pg

1.

A

ről, mely összeget a Müemlékek Országsorozat január 26.-án tartott első eszinház igazgatósága a Müemlékek Ort.

URANIA
MAGYAR TUDOMÁNYOS ÉS OKTATÓ

JENEY István /fotó/

Lapok Vermeer naplójából

című fotója közölve

Fotóművészet, 1985/4.sz, 7.p.

Jeney Gedeon
rajztermi

Áthelyezések. A következő polg. isk.-i rajtanárok áthelyezéséről értesültünk: Adamec Ernő Tótkomlósról Szilágycsehre, Ferkainé Kellesy Jolán Pécelről Pestszenterzsébetre, Gódor Kálmán Sátoraljaújhelyről Munkácsra, Hámori Gizella Galántáról Debrecenbe, Jeney István Putnokról Mezőberénybe, Kánya István Apatinból Kistelekre, Müller Béla Nagykárolyról Bajára és Tenkács Tibor Tokajból Újpestre.

Rajzoktatás. 1943. 72. l.

Jeney Istvan
Grafikus

M.D.K.

A Békés megyei művészek
VI. Grafikai kiállításán vett
részt.

—42 l.
Művészet, 1961. január — 1 példány.

Jeney István

Szerepelt a Magyarság képzőművészeti Kiállításán.

dr. 1933. XI. 5.

Szombaton befejeződtek a német-jugoszláv gazdasági tárgyalások

Belgrád, október 19.

Jólértesült körök szerint a német-jugoszláv állandó gazdasági bizottság befejezte tárgyalásait és a megállapodásairól szóló jegyzőkönyvet szombaton írták alá. Ez a megállapodás a következő hónapok gazdasági csereforgalmát szabályozza. Előreláthatólag a német gazdasági bizottság vasárnap utazik el Belgrádból.

A szombat reggeli „Politika" és a „Vreme" cimü lapok első oldalukon közlik az Avala hirszolgálati irodának azt a berlini jelentését, amely szembeszáll az utóbbi időben a német-jugoszláv viszony romlásáról terjesztett hamis hírekkel.

A német sajtó — mondja a berlini jelentés — egybehangzóan megállapitja, hogy a német-jugoszláv viszonyban nem következett be semmiféle változás.

Ujabb zsidórendelet készül Jugoszláviában

Amint a *Vreme* értesült, a jugoszláv kormány újabb zsidórendelet kiadására készül. A rendelet törvénytervezetét már össze is állitották. Az új zsidórendelet célja, hogy *szabályozza a zsidók helyzetét a szinházaknál, a moziknál, a rádiónál, a filmvállalatoknál, a nyomdai és kiadóvállalatoknál, továbbá a sajtóban.*

Ugyancsak a *Vreme* jelenti, hogy a kormány a részvénytársaságok ellenőrzéséről szóló három héttel ezelőtt kiadott rendeletét módosítja oly értelemben, hogy *a jövőben nemcsak a részvénytársaságokat, hanem az összes egyéb cégeket és kereskedelmi vállalatokat is ellenőrzik.* A részvénytársaságoknak időnként jelentést kell tenniök a *Jugoszláv Nemzeti Bank* devizaosztályának arról, hogy a társaság tőkéjében vannak-e külföldiek érdekelve, vagy dolgoznak-e külföldi munkaerők a társaság üzemében.

A nemzeti bank engedélye nélkül a jövőben *külföldi állampolgár számára sem osztalékot, sem egyéb cimen fizetést nem lehet folyósítani.* Ezt a rendelkezést most kiterjesztették a betéti, a közkereseti, a korlátolt felelősségű társaságokra és a magáncégekre is.

Kolozsváron megalakult az Erdélyi Képzőművészek Szövetkezete

Kolozsvár, október hó.

A Városháza épületének egyik legnagyobb üzlethelyiségében székelt a román pénzből azzal a céllal alapított *„Solidaritatea"* fogyasztási szövetkezet, hogy lehetőleg elvonja a kolozsvári magyar füszeresek vevőit s ezen a téren is megvalósitsa azt, ami csak most látszik, hogy mennyire nem sikerült: *románná tenni Kolozsvárt.* A román nemzeti jellegű szövetkezet cégtáblája a bevonuláskor lekerült az üzlet felől.

Két-három hetes „interregnum" után most új cégtábla került a régi helyére. Ez is szövetkezet. Magyar szövetkezet éspedig olyan, amilyennel eddig még sehol sem találkoztunk. *„Erdélyi Képzőművészek Szövetkezete."* Ez bérelte ki a helyiséget s rendezi itt be állandó kiállítási termét.

Országonként és vidékenként a helyi viszonyoknak megfelelően számos válfaja van a szövetkezetnek, *képzőművészeti szövetkezet azonban tudomásunk szerint eddig még sehol sem született.*

Segítség az Erdélyi művészeknek

Egy fiatalember a szövetkezet főszervezője, vele beszélgetünk.

— Egyetlen célunk — mondotta — segíteni az erdélyi művészeken. A festőkön, szobrászokon, rajzolókon és grafikusokon. Köztudomású dolog, hogy a művészemberek a legkevésbé értenek ahhoz, hogy tehetségükből meg is tudjanak élni.

Vagy aprópénzre kell felváltaniok munkájukat, vagy ha erre nem hajlandók, más foglalkozás után kell nézniök.

Különösen érvényes volt ez a megállapítás Erdélyben, ahol a művészek teljesen magukrahagyva, szervezetlenül, minden támogatás és segitség nélkül éltek s csak anynyiban remélhették, hogy elő tudják teremteni életfenntartási költségeiket, amennyiben saját ügyességük révén nagynehezen megrendezett kiállítások, vagy mondjuk ki nyiltan: házalás és vevőkeresés útján el tudták helyezni képeiket, szobraikat, vagy egyéb alkotásaikat.

Igy merült fel az a gondolat, hogy

szövetkezetet kellene alakítani,

olyan szövetkezetet, amely lebonyolítaná a müvészet kereskedelmi részét, az eladást. A szövetkezet megalakult, jó helyiségünk is van, képek és szobrok futattak már be, megindult tehát az üzem. Helyiségünkben állandó tárlatot fogunk tartani, de ezenkívül terveink között szerepel időszaki és vándorkiállítások rendezése is. Minden igyekezetünk arra irányul, hogy érdeklődést keltsünk az erdélyi képzőművészet iránt.

Rövidesen megnyílik az első tárlat

— A szövetkezet tagjainak száma körülbelül félszáz s meglehetősen tekintélyes a lejegyzett összeg. A legérdekesebb az, hogy

a tagok között a többség nem művész.

Müértők, vezető társadalmi személyiségek ezek, akik teljesen önzetlenül csatlakoztak a gondolathoz, csupán azért, hogy segítsenek elhanyagolt művészeinken. A vezetőségi tagok között például egyetlen művész sincs, mert az új intézmény elsősorban kereskedelmi vállalkozás, amelynek sikere művész vezetés mellett kétséges volna. Igaz, az a szempont is érvényesült, hogy

semmiféle művészi irányzat se befolyásolja a szövetkezet vezetését,

ami pedig ellenkező esetben könynyen megtörténhetett volna.

— A szövetkezet legfőbb szerve a bírálóbizottság, ez dönt afelől, hogy kiállítás vagy eladás céljából benyujtott művek elérik-e azt a művészi színvonalat, amelyet a vezetőségnek szem előtt kell tartania akkor, ha azt akarja, hogy

a nagyközönség körében elismertesse az egész intézmény értékét és szükségességét.

A bírálóbizottság elfogadja vagy visszautasítja a benyujtott műveket. Magától értetődik, hogy ebben a feladatában a szakmabeli szemére is szükség van, tehát mint művészi tanácsadó két aktív művész támogatja ebben a munkában.

— Mint már mondottam, a képek és szobrok beérkeztek.

A bírálóbizottság rövidesen összeül,

megtörténik az anyag kiválasztása és ünnepélyes formák között megnyitjuk állandó tárlatunkat.

A szövetkezet művész-tagjai

A szövetkezet eddig belépett művésztagjai: *D. Berde* Amál festő, *Biró* József iparművész, *Bótár* István szobrász (egyike az Erdélyből behívott képviselőknek), *Fejovich* Endre, *Galgóczy* Endre, *Gáll* Ferenc mindannyian festők, *Gunesser* Nándor grafikus, *Havas* Béla, *Jeney* István, *Kovácsy* Pál, *B. Karácsony* Emil, *Kickó* László festők, *Kudelász* Károly szobrász, ***Mánok*** **Ferenc,** ***Mátray*** **Árpád,** *Moldován* István, *Novák* Irén, *Szopos* Sándor, *Takács* Zoltán, *Tóth* István, *Zsombori* Erzsébet festők, illetve festőművésznők.

Ezenkívül egységesen kívánnak a szövetkezetbe bekapcsolódni a *Barabás* Miklós céhben csoportosult képzőművészek. Nagy értéke a szövetkezetnek az is, hogy fővédnökségét *Bethlen* György grófnak, a Magyar Párt elnökének a hitvese vállalta.

Ez lenne az EKSz nagy vonalakban, vázlatosan bemutatva. Mindaddig, míg valahonnan helyreigazítás nem érkezik be, *elnevezhetjük a világ első képzőművészeti szövetkezetének.* Az erdélyi képzőművészek sokat várnak működésétől.

SZASZ BÉLA.

A bolgár földmívelésügyi miniszter látogatása a fasiszták székházában

Róma, október 19.

Bagrianov bolgár földmívelésügyi miniszter meglátogatta az olasz földmívesek fascista szövetségének székházát és *átadta a bolgár földmívesek üdvözletét az olasz földmívesek részére.* (MTI.)

Erdélyi szolgálatra jelentkezhetnek a postaalkalmazottak

A postavezérigazgatóság a lehetőséghez képest módot kíván nyujtani a postaszemélyzetnek, hogy a most visszatért keletmagyarországi és erdélyi területeken felállitandó postahivataloknál elhelyezkedjék. Ezért felhívta a személyzetet, hogy aki Bánffyhunyad, Beszterce, Csíkszereda, Dés, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely, Kolozsvár, Maroshévíz, Marosvásárhely, Máramarossziget, Nagybánya, Nagykároly, Nagyszalonta, Nagyvárad, Naszód, Sepsiszentgyörgy, Szamosújvár, Szatmárnémeti, Szászrégen, Székelyudvarhely, Szilágysomlyó és Zilah postahivatalainál kívánnak szolgálatot teljesíteni, ebbeli szándékukat nyolc nap alatt szolgálati úton jelentsék. A főnöki állásokra külön pályázatokat írnak ki. Az áthelyezéseknél előnyben részesülnek a felszabadult területekről származó és az országcsonkítás előtt ott szolgálatot teljesített alkalmazottak. Egyidejüleg a postavezérigazgatóság a fentebb felsorolt kincstári postahivatalok hivatalvezetői állásaira is meghirdette a pályázatot hasonló feltételek mellett. (Magy. Tud.)

Egy gazdag amerikai fiatalember meg akarta gyilkolni Rooseveltet

Washington, október 19.

Edward *Blount*-t, egy gazdag washingtoni polgár fiát, letartóztatták, mert *állitólag nyilvánosság előtt azzal fenyegetőzött, hogy megöli Rooseveltet.* A Washington Times szerint Blount beismerte szándékát. Csütörtök óta *a Fehér Ház valamennyi őre töltényövvel és revolverrel teljesit szolgálatot.* *(MTI)*

Angol hadihajók sikertelen előretörési kisérlete a La Manche-csatornában

Berlin, október 19.

Október 18-án reggel *Dover* előtt angol rombolókat figyeltek meg. Német parti tüzérség tűz alá vette a rombolókat, mire az angol hajók *a legnagyobb sebességgel visszatértek kiinduló helyükre.* Sikeresen megakadályozták *a könnyű brit hadihajóknak azt a kísérletét, hogy előtörjenek a La Manche-csatornában.* (MTI)

Köztisztviselők!

BUTORT, CSILLÁRT

nálunk megbizhatóan, olcsón **RÉSZLETRE** is vehet

Köztisztviselők Szövetkezete

Budapest, VI I., József-krt 70

NE KÍNLÓDJUNK

ha nem muszáj! Ideges fájdalmak, fejfájás, fogfájás, női gyengélkedés stb. idején kitűnő gyógyszer az 1, 3 és 8 ostyás dobozokban minden gyógyszertárban kapható

ALGOCRATINE

FIGYELJEN JÓL!

A LEGJOBB KISZOLGÁLÁSRÓL BIZTOSITJUK!

A téli idény legsikerültebb és legkedveltebb modelljét ajánljuk:

ÁRA:

álló minőségű, megszokott, vagy divatszövetből, vattelin és kreppe satinnal melegen bélelve, vörös rókával prémezetten P **124.—**

Ugyanaz a kivitel, fekete zorinó (szkunksz fajtáju) prémezéssel P **149.—**

Ugyanaz a kivitel, fekete mormota prémezéssel . . . . . P **123.—**

Kérjen modelljeinkről képes árjegyzéket

HALÁSZ DEZSŐ

NŐIDIVATHÁZ, BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

A diadalmas kamasz

Mennyire szerették volna ezt az intézményt is régi jó szokás szerint hirtelen fellobbanó szalmaláng pernyéjébe fullasztani. A magyar leventékről van szó, ennek az intézménynek diadaláról. A serdülő magyar fiú a Levente-intézményben ujhodott meg s aki látja a keményléptű, ragyogószemű fiúkat, magyarázat nélkül is elhiszi, hogy ez a magyar jövő. Uj ember ez testi formájában és lelkületében is. Nem régen még ő volt a kamasz, nyurgán, zavart pislogással, tétován, sőt tragikomikusan a gyermek és ifjúkor határán. Diák volt, vagy tanonc, jómódú, vagy szegény, mindenképpen kiütközött rajta a serdülő kor válságának testi és lelki tünete. Nem ifjú volt akkor, hanem siheder, kamasz, zavarodottan a forrongás erőitől, homályos vágyak sanyargatásától, kinzottan és magárahagyottan a fejlődésnek ebben a forrongásában. Csak ténfergett Wedekind-drámák fülledt hangulatában, keresve az utat, a megváltást, várta a segitő kezet, mely kivezeti ebből a bizonytalan érzésből. És ezt kapta meg a Levente-intézménytől. Ez fogta meg a kezét és mondta a magyar fiúnak: Ne félj, férfi vagy immár, a magyar jövő reménysége.

Visszanézve az utra, aránylag meglepően rövid idő alatt lett a kamaszból győztes magyar levente. Pedig az indulás elég nyomasztó körülmények között történt. Az ellenség a titkos és nyilt nemzetközi réteg finom szimatjával hamar megérezte a veszedelmet, melyet a serdülő magyar ifjúságnak ez az elindulása jelent számára. Egyszerre kezdték félteni az intézménytől a gyermekkor gondtalan szabadságát, s micsoda riadt szemforgatással bizonyitgatták, hogy nem való ebben a korban a „katonásdi", hát még az a csunya puska a kézben. Nagy iszonyodása volt ez a pacifista széplelkeknek, akik szívesebben látták, ha a serdülő korban lévő magyar fiú „szabadon" dolgozik gyáraikban, raktáraikban, olyan bérért, amilyent éppen akarnak neki adni, csomagot cipel, kézikocsit húz, mindenképpen őket szolgálja. Ha pedig ezenfelül marad még szabadideje, akkor szórakozzék, osonjon az esti homály útjain, kocsmák és egyéb öntudatromboló mulatozásban élje ki magát.

Amint megkezdte működését a Levente-intézmény, nyomban félteni kezdték a kamasz egyéni szabadságát s az iskola is, a jó öreg liberális tegnapi iskola csak alkalomadtán elhangzott nagyképű tanácsokat tudott adni nekik útravalóul az iskola falain kívül lévő élethez. Nyomasztó ténfergés volt ez az élet útvesztőiben, a gyermek- és férfikor határán, amikor átvergődött rajta, megadóan hajthatta fejét a harácsolók szellemi és gazdasági szolgálatába. Mégsem sikerült sem kaján aggályaikkal, sem rágalmakkal megállitani a magyar ifjúságot azon az úton, amelyet először a Levente-intézmény mutatott meg nekik. Itt áll a magyar fiú, aki nem kamasz, hanem levente, ökle, izmai kemények, világnézete, erkölcse magyar. Kezéhez meghitten simul a puska is, mert tudja, hogy mi az értelme és értéke ennek. Jó volt az út és jó volt a munka, amit végzett a magyar Levente-intézmény.

Levente: szivében gyermek, lelkében férfi és szemében a magyar jövendő csillaga ragyog.

B. Gy.

Beavatkozik-e Amerika?

Newyork, október 18.

Beavatkozik-e Amerika az európai háborúba, vagy a Monroe-elv klasszikus alapjára helyezkedve, továbbra is azt mondja: *Amerika az amerikaiaké?* Ez az a kérdés, amelyet ma nemcsak az átlag amerikai ember tesz fel mindúntalan magának, hanem a földkerekség minden államának ujságot olvasó közönsége is. Sokan az amerikai elnökválasztás eredményétől várnak feleletet erre a kérdésre, különösen külföldön. De az Amerikában élő semleges megfigyelő nem egészen osztja ezt a nézetet. Lépten-nyomon tapasztalhatja, hogy *maga az amerikai lakosság a legszivesebben a pokolba kivánná az egész háborút és hallani sem akar arról, hogy Amerika még egyszer olyan formában részt vegyen abban, mint egy negyed évszázaddal ezelőtt.*

Az amerikai sajtó a háború ellen

A különböző pártállású lapok nagy vitákat folytatnak ugyan egymással, de éppen az jellemző Amerika közhangulatára, hogy egyetlen lap sem merészkedett odáig, hogy az európai küzdelemben való fegyveres beavatkozás szükségét merje hangoztatni. Sőt vannak olyan lapok, amelyek

nyiltan szembefordulnak még a gondolatával is annak, hogy az Egyesült Államok Angliát ebben a harcában támogassák.

Igy az egyik csikágói lap rámutat arra, hogy ezt a háborút — legalább is a mostani mértékében — Anglia egyoldalú érdekei robbantották ki, mert *helyre akarja állitani töredező vezetőszerepét,* mely szorosan egybefügg az aranyalapon való gazdálkodással.

„Ezek Anglia reális céljai, — irja a lap — *de természetesen a tömeg felé idéális jelszavakban csomagolva terjesztik. Anglia azt hirdeti, hogy a nemzetek szabadságáért küzd. Ha a másik oldaláról nézzük az érmet, akkor azt az állitást szintén meg lehet kockáztatni, amennyiben úgy is lehet értelmezni, hogy az európai kontinens most vívja szabadságharcát az angolok évszázados gazdasági befolyása és gyámsága ellen. Az angolok évszázadokon keresztül irányitották az európai háborút és*

azok a nemzetek, amelyek szorosan voltak összekötve ezzel az angol világpolitikával, keserves tapasztalatokra tettek szert.

Lengyelország, Finnország, Hollandia, Belgium, Norvégia és Franciaország kénytelen volt rájönni arra, hogy hajdani szövetségesük nemcsak cserben hagyta őket, hanem a harcok folyamán már mint ellenséget kezeli országukat és népeiket. Azt lehetett hinni Franciaország összeomlása után, hogy Anglia, miután megszabadult szövetségi kötelezettségeitől, az elfogadható béke útjára tér. Ezzel szemben az angol kormány elhatározta, hogy a háborút minden eszközzel folytatja.

„Mire alapozza ezt az elszántságot az angol kormány, — kérdi a cikkiró — ha nem arra, hogy ennek a háborúnak is kritikus fejezetében éppen úgy, mint az egynegyed századdal ezelőtt, Amerika megjelenik az európai harctéren és Anglia javára dönti majd el a mérkőzést."

Ezt az angol tervet már elárulta a háború közvetlen kitörése előtt

az angol királyi pár északamerikai utazása,

valamint az a rengeteg pénz, amivel az amerikai angol-párti propagandát életben próbálja tartani.

A propaganda nem tudja eldönteni ezt a háborút

Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza a csikágói lap, hogy a propaganda ezt a háborút nem tudja eldönteni. Ami a világháborúban lehetséges volt, most

szinte keresztülvihetetlen.

Amikor Amerika 1917-ben belépett a háborúba, akkor Németország egy hatalmas koalició ellen küzdött, ember- és hadianyaga kifogyott, az ellenfeleké pedig szinte határtalan volt. Amerikának akkor csak pusztá jelenlétével kellett a mérleg nyelvét elbillenteni, ma azonban egészen más a helyzet. Most a német hadsereg teljes egészében talpon áll és

harci ereje a sokoldalú tapasztalatok alapján az eddiginél is félelmetesebbé vált.

Ezúttal az amerikai csapatok nem tudnának úgy, mint 1917-ben, kényelmesen kihajózni a francia kikötőkben, mert azokban most a németek az urak. Most nem találnának olyan hadihelyzetet, amelyet részleges haderővel meg lehet változtatni, hogy a végső győzelmet biztosítsák. Ezúttal

az egész amerikai haderőnek egymagában kellene felvenni a mérkőzést az egész német hadsereggel, mert az angol csapatok támogatására vajmi keveset számithatnának.

Ezzel szemben a másik oldalon biztosra vehetik az egész olasz hadsereg és hajóhad támadó erejét. Amennyiben elegendő szállitóhajók állnának megfelelő időben rendelkezésére Amerikának, elindulhat Európa felé, *de útközben biztosan találkozna a német tengeralattjárókkal és a bombavető repülőgépek szakadatlan rajával.*

Hoover a háború veszélyéről

Ezek azok a ténybeli okok, amiért Hoover, az Egyesült Államok volt elnöke a köztársasági párt kongresszusán többek között ezeket mondta:

— A mi külpolitikánknak legelső feladata az, hogy országunkat megvédje attól a tűzvésztől, amely Ázsiába is át akar csapni. Csak akkor lehetetlenség a háborútól távol maradni, ha a világ kétharmadrésze belekeveredik. A mi állami hivatalnokainknak fel kell hagyniok kihívó beszédeikkel. Egy amerikai köztársasági elnök felelőssége elsősorban abban áll, hogy a háborús veszélyt csökkentse és nem abban, hogy azt felélessze, vagy a gyűlöletet szabadjára engedje. Felelőtlen beszédek a mostani puskaporos időben könnyen kirobbanthatják a veszedelmet...

De ugyanilyen értelemben nyilatkozott az amerikai nagyipar egyik vezető személyisége, Ford is, aki súlyos milliókról, sőt talán milliárdokról mondott le, amikor

megtagadta a repülőgépmotorok építését Anglia számára.

A szenátus is azon a nézeten volt, hogy Amerikának a jelenlegi háborútól távol kell tartania magát. Ugyanilyen értelemben nyilatkozott Lindbergh, aki mint a repülés világhirű szakértője, hangsúlyozta, hogy

a németek légi fölénye kétségbe nem vonható.

A fent közölt ujságcikk, valamint a republikánus párt állásfoglalásának ismertetése után még számos megnyilatkozást tudnánk idézni, amelyek között a legérdekesebb az a nézet, hogy *a Monroe-elv alapján álló Amerika a legkönnyebben éppen azzal az egységes Európával tudna megegyezni, amelynek gazdasági életét már nem befolyásolja — Anglia.*

(G. R.)

— A „Ferenc József" keserűvíz régóta kitünően bevált háziszer megrögzött **székrekedésnél és** annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható természetes hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javitja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg **orvosát!**

P699A

Évek multán is

megbizhatóak és szépek a

Junghans

ÓRÁK
A CSILLAGVÉDJEGGYEL
a immár 80 éve világhirűek

minden óraszaküzletben kaphatók.

A VILÁGHÁBORÚ HŐSEI

OKTÓBER 20.

Bakos Imre tizedes, Galambos János és Bessenyei József őrvezetők, valamint Tóth Péter honvéd, a volt miskolci 70. honvédgyalogezred kötelékéhez tartozó katonák 1914 október 20-án az oroszok túlerejével szemben válságba jutott századuk hátrálása közben az egyetlen géppuskájukkal az állásban hősiesen kitartottak, majd az ellenük támadó oroszokat hatásos géppuskatűzzel megsemmisitették. A megmaradt ellenség pedig a géppuska tüze elől messzire visszamenekült. Ezzel a bátor tettel nevezettek időt és alkalmat teremtettek, hogy bajtársaik a válságból feleszméljenek s igy a helyzet egyensúlya helyreálljon. Példás és bátor magatartásuk jutalmául valamennyien a nagyezüst vitézségi érmet kapták jutalmul.

OKTÓBER 21.

A volt debreceni 2. honvédhuszárezred 1915 október 21-én a Sztochod és Sztir folyók között, Galusiatól északra fekvő Szerchovo községnél harcolt. A 2. század szakaszparancsnoka, Tarnay Árpád tartalékos főhadnagy csekélyszámú, de annál vitézebb szakaszával utólérte a visszavonuló oroszokat s rövid, heves tüzelés után oly meglepő gyorsasággal vetette magát az ellenség oldalába, hogy az utánanyomuló lövészosztály arcvonala elé kerülve, 100 foglyot és 3 géppuskát zsákmányolt. Tarnay főhadnagy vitéz fegyvertényéért a III. osztályú katonai érdemkeresztet kapta jutalmul.

Az osztálysorsjáték húzásának főbb nyereményei

1000 pengőt nyert: 35345

500 pengőt nyertek: 46334 66869

300 pengőt nyertek: 15129 42525 48915 53340

150 pengőt nyertek: 3249 12876 16685 16745 17827 22923 23091 26607 30270 30454 32896 37227 37296 40315 43933 52410 54413 58296 53957 63497 67546 69869 73259 84901 85689 86060

*

Legközelebbi húzás: október hó 22-én, kedden.

Új Stádium-könyvek!!!

WERNER SCHAEFFER:

Anglia uralma Irországban

Egy új világ ítélete egy önnön vétkei mocsarában fuldokló rendszer felett. Az ir nemzet tragédiája. Anglia hétszázesztendős uralma Irországban, ami nem volt egyéb, mint az erőszakoskodások, közönséges büntettek egyetlen halmazata.

Ara kartonkötésben **1.— P**

48 oldal, képekkel. — Portó 8 fill.

Száz okmány a háború előzményeinek történetéhez

A hivatalos német Fehér Könyv érdekesebb szemelvényei. Az angol háborús politika a müncheni egyezmény óta. Németország kisérlete a danzigi korridor-kérdés békés megoldására. Minden szava hiteles. Ribbentrop birodalmi külügyminiszter bevezető szavaival.

Ara félvászonkötésben **2.50 P**

Portó 12 fillér

További okmányok a nyugati hatalmak háborút kiterjesztő politikájához

Anglia és Franciaország vezérkari megbeszélései Belgiummal és Németalfölddel. Eredeti facsimilékkel, térképmelléklettel.

Ara 3.— P

Portó 12 fillér

Anglia uralma Palesztinában

Érdekes megvilágitás, sok adattal, képekkel és facsimilékkel. 88 oldal.

Ara 1.50 P

Portó 8 fillér

A fenti könyvek megrendelhetők a **Stádium** könyvkiadónál, V., Gróf Klebelsberg-utca 29. sz., **Stádium** könyvesbolt, VIII., József-körút 5., **Pfeifer Ferdinánd** könyvkereskedés, IV., Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Rust birodalmi miniszter meglátogatta a bolgár kulturális intézeteket

Szófia, október 19.

Rust miniszter és a társaságában lévő német előkelőségek a bolgár közoktatásügyi főtitkár és Szófia helyettes polgármestere kíséretében a délelőtt folyamán meglátogattak egy elemi iskolát egy leányliceumot és egy műszaki iskolát. *Rust* miniszter utána látogatást tett a katonai iskolában.

Délben *Rust* miniszter meglátogatta a német iskolát és rövid buzdító beszédet intézett a növendékekhez. Délután a miniszter megtekintette az egyetem mezőgazdasági karát. Este díszelőadás volt tiszteletére az operában, *majd a német követ adott nagyszabású fogadóestét. (MTI.)*

Igy nyeri vissza

haját a Scalpia kinai hajerősitő segitségével, mert ezen rég bevált szer megszünteti haja hullását, korpásodását, korai őszülését s megerősiti a hajgyökereket, miáltal új, buja hajnövést idéz elő még kopasz helyeken is. Őszülő hajnak visszaadja eredeti szinét és fényét, miáltal megjelenése fiatalos és erőteljes lesz. Férfiaknál, hölgyeknél egyaránt biztos eredmény. Ára: 1 üveg 2.—, 3 üveg 4.80. Ha ezen hirdetést mellékeli rendeléséhez, egy kis „Ideál" parfömöt küldünk ingyen. Irjon már ma: Cosm. Labor Zoltán M., Budapest 90—109.

— Végre megfejtettem, hogy mi a „hitvalóság" és mi a „vérvalóság".

— Ne beszélj!

— Ide figyelj! Elsején megkapod a fizetésedet és az a hitvalóság, hogy kijössz belőle. A vérvalóság azonban az, hogy ötödikén már nincs egy vasad sem.

Lósport

Nagy meglepetésre City nyerte a Hatvani-dijat

A megszokott keretek között, mérsékelt érdeklődés kiséretében rendezte a Lovaregylet szombati versenyeit, mely alkalommal a kétévesek részére kiirt Hatvani-dij került lefutásra. A 12.000 pengővel jutalmazott főszámban nyolc kitünő egyede vett részt a fiatal évjáratnak. A könyveseknél Para Yokk lett reás kedvenc, másodsorban Divinationt fogadták. A főszámot nagy meglepetésre City nyerte, Sweet Load és Lancelot ellen. A reásfavorit rossz negyedik lett. Az Angyalföldi-dijban Szajkó sétálva hat hosszal verte kitünő ellenfeleit, mig a Welter-hendikep első részében ugyancsak meglepetés adódott Hős győzelme révén. A Hitch-ló feltünő formaváltozása a közönség körében kinos megütközést keltett.

Eredmények:

I. 1.: **Fifi**, Klimscha (1), 2. Barcarola, Szentgyörgyi (3). Im: Virgács, Grey Star, Galgóczy, Witchcraft. Tot: 14, 11, 15. Befutó: 54.

II. 1.: **Szajkó**, Gutai (8:10), 2. Vinkó H., Nagy Géza (3). Im: Lókötő II., Dicséret, Ferkó, Casque. Tot: 18, 14, 19. Befutó: 53.

III. 1.: **City, Gill (4)**, 2. **Sweet Load**, Szokolay (6), 3. Lancelot, Gutai (10). Im: Para Yokk, Grape Fruit, Várnagy, Évike, Divination. Tot: 78, 21, 27, 27. Befutó: 444.

IV. 1.: **Szeles, Szokolay (4)**, 2. **Hiába**, Husz (16), 3. Harclas, Keszthelyi (4). Im: Felhő II., Ritka, Delnő, Medea, Virágzó, Fiskus, Gül Baba, Hóvihar, Somos, Budvára. Tot: 53, 33, 45, 21. Befutó: 476—228.

V. 1.: **A tempó**, Stigár (7½), 2. Pompa, Csuta (10), 3. Eldorádó, Kolonics (5). Im: Hozsana, Libia, Pénz, Csömpi, Szeleburdi. Tot: 38, 18, 34, 22. Bef: 786.

VI. 1.: **Hős**, Klimscha (10), 2. Seregély, Szentgyörgyi (6), 3. Lehel, Csömöri (5). Im: Salauka, Pax, Csáklyás, Ezredes, Henricus, Simpton, Kongó, Garam, Virulj, Nepita, Vaklárma, Magdaléna. Tot: 103, 51, 43, 37. Befutó: 1078—786.

VII. 1.: **Herodot**, Keszthelyi (5), 2. Hajrá, Vasas (4), 3. Pir, Balog (4). Im: Pattantyús, Foltos, Troubadur, Obálka, Couleur gagne, Számum, Riadó, Happy Boy, Dugó Dani, Siva. Tot: 75, 26, 22, 27. Befutó: 396—416.

Vasárnap: Lovaregyleti dij

A Lovaregylet évzáró, októberi mitingjének utolsó versenynapján a tiszteletdijjal és 20.000 pengővel jutalmazott Lovaregyleti dij kerül lefutásra. Az idei Lovaregyleti dij szenzációs eseménynek igérkezik, mert 8 kitünő hároméves találkozik Bernadotteval és Ptoly Buzzal. Sőt a vasárnapi nagy dijnak nemzetközi jellege van, a jugoszláv tenyésztés kitünő hároméveseinek, Kiang Son-nak indulása révén.

Ami az esélyeket illeti, dacára pönalitásának, Bakchich győzelmét várjuk a Legerben aratott nagystilü győzelme alapján. Az akkori nehéz küzdelem nem ártott meg a lesvári lónak, sőt azóta is legjobb tudását mutatta otthoni munkáiban. A táv pedig (3200 méter) alátámasztja Bakchich esélyét. Másodsorban Huncuttól várunk jó szereplést, mig harmadsorban Hilversum és Kiang Son vehető kombinációba.

Két érdekes futam tarkitja a kisérő müsort. A Csömöri dij és a Fóti hendikep. Előboiben jobbosztályu idősebb lovaink találkoznak kitünő hároméves sekkel s a nyolcas mezőnyből Kimono nyerhet Try Well és Jonathan ellen. A Fóti hendikepben 15 ló indulása várható. A bőséges választékból nem könnyü a nyerő megjelölése. Szükebb választás után Ceremoni, Pór, Senorita befutó az elképzelésünk.

A versenyek 1 óra 45 perckor kezdődnek.

JELÖLTJEINK:

I. **Bajvívó, Dampierre.**
II. **Pejacsevich id., Try Well.**
III. **Bakchich, Huncut, Hilversum.**
IV. **Ceremoni, Pór, Senorita.**
V. **Jónás, Marianne, Como.**
VI. **Györffy id., Őszirózsa II., Futóbolond.**
VII. **Pók II., Nardai id., Levente II.**

HETI VERSENYNAPTAR: Október 22. (kedd) **Ügető, 24.** (csütörtök) **Megyer U. Sz., 26.** (szombat) **Ügető, 27.** (vasárnap) **Megyer U. Sz.**

A Lovaregyleti zárónap után az Ürlovasok rendezésében csütörtökön nyilnak meg Megyer kapui. Az első nap nevezései várakozáson felül sikerültek s a legtöbb futamban rekordmezőnyök indulására van kilátás.

Az Értelmiségi Kormányb ztosság vizsgálata több bookmaker irodában

Az elmult napokban az Értelmiségi Kormánybiztosság közegei két új könyves irodáiban vizsgálatot tartottak. A vizsgálat azért indult, mert a feljelentés szerint két könyves nem tartotta be a zsidótörvény rendelkezéseit. A vizsgálat eredményéről és a hozandó itéletről kedden adnak ki hivatalos jelentést.

Most jelent meg!

DAS SCHAFFENDE UNGARN

LEGUJABB SZAMA:

Milotay István,
vitéz Marton Béla,
Kovrig János,
dr. Németh Andor,
Szikra Lajos,
Gáldi László dr.

érdekes cikkei, gyönyörü képanyag, érdekes statisztikai adatok és térképek teszik érdekessé.

FŐSZERKESZTŐ:
OLAH GYÖRGY

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. MARJAY FRIGYES

*

Kapható lapunk könyvosztályában, minden könyvkereskedésben és IBUSz-pavillonban.

Jency István
rajztanár

l

Rajzortatás
1944. V. cop. 3. n.
32. l.

75.629/1925.szám.-

III.a.

Folyó évi szeptemb

bátori minoritatemplom ügyéb

további eljárás végett értes

mivel a vallás- és tanulmány

segélyt, fedezetnek teljes h

képes s igy a kérelmet ez id

veheti, ennek folytán a legs

tási munkálatokra szükségelt

liót, a műemléki javadalom t

Jeney István

IV. é

tanári szak

Ferkèpzomfoiskèvk

1933-34. 46. l

IDEGENFORGALMI, BE
A MAGY. KIR. ÁLLAMVA

VEZÉRIGAZGATÓSÁG:
IV., MÁRIA VALÉRIA UCCA 7.
TELEFON: AUT. 818-10, 828-80.

PÓSTATAKARÉK-CSEKKSZÁMLA 4482.
GIROSZÁMLA
A MAGYAR NEMZETI BANKNÁL.

29326/Dr.P/T.
Kérjük e számra hivatkozni.

T. Müemlékek Országos
Bizottsága
B u d a p e s t .

"Ese

Azon örvendetes fe
terén tapasztalható, kötelességü
közeit, melyek a multban hasznos
vábbi müködéseink során is igény
sulyt kell helyeznünk azon négy
előző években is megjelentettünk
vánunk. E napló 1930. január 1-t
feltünteti a Magyarországon, ill
sok, gazdasági, ipari és müvésze
kimagasló szinházi előadások, ne
val mindazon események dátumát

Jeney

A Borsszem Jankó EX-LEX naptárát illusztrálta vidám képekkel, több művésztársa részvételével, -mint a lap "Irodalom" c. rovatában közli.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. dec. 6.
XXV. évf. 49. sz. 883. lap

Jeney

karakteresen forzitott közismert kemélyiségeket mutat be az „Ezer karikatura" kiállitáson. (Mult és Jövő helyiségében.

(S. F.): Két kiállitás.
Est, 931. XI. 15.

Jeney

grafikus

Magyar Ujságrajzoló Művészek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

8 órai Ujság 1931.XII.20.

Jeney

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

M. 934. III. H.

rül egy kisleányt, akit lovagi módon tisztelnek és a nagyok szokásait utánozva szeretnek. Az iskolában éppúgy összetartanak, mint a játék vagy a nagyos cselekedetek közben. *Szondy György* regénye egyszerre szórakoztatja és neveli ifjú olvasóit.

Sztrókay Kálmán: Barkácskönyv. Egyetemi Nyomda. (Kötve 14.—)

Az új *Sztrókay*-könyv hasznos és érdekes tudnivalókra tanítja meg olvasóit. Vezetése nyomán valóságos ezermesterekké válnak. Ötletesebbnél ötletesebb eljárásokat mutat meg a fa és a fém egyszerű eszközökkel való háziteldolgozására. Tanácsai fölhasználásával az ifjú maga készíthet játékokat és más, a mindennapi életben is hasznosítható tárgyakat. A könyv a gyermeket kézügyességre, önálló munkára, találékonyságra szoktatja. A szöveg hasznosítását számos kép és ábra segíti elő.

Tillinkó képéskái. Franklin. 126 lap. (Kötve 10.—)

A német népi irodalom egyik legeredetibb alkotásával ismerkedik meg a magyar ifjúság ennek a könyvnek a révén, mely nem más, mint Till Eulenspiegel kacagtató, humoros, szeszélyes mesterkedéseinek, csinjeinek tükre. *Schöpflin Aladár* dolgozta át a magyar ifjúság számára. Az átdolgozó fejlett irodalmi ízlése és nemes előadókészsége mind az anyag kiválogatásában, mind az ifjúság igényeinek és fejlettségi fokának megfelelő feldolgozásában megmutatkozik. A könyvet több színes műmelléklet díszíti.

Törökné Kovács Hermin: Üvegbatár. Szent István Társulat. (Kötve 7.20)

Az írói munkássága delén elhunyt írónő ebben a poszthumus művében egy fiatal lány küzdelmeiről, helytállásáról ír érdekes mesét. A lány családja az anya könnyelműsége folytán nehéz helyzetbe kerül annyira, hogy még a családi ereklyének számító, finom üvegbatárt is el kellene adni. A hősnő azonban áldozatos munkájával nemcsak az üvegbatárt menti meg, hanem hozzátartozóinak is jólétet, boldog otthont teremt. Az írónő a tőle megszokott finomsággal és hangulatos elbeszélőhangon írta meg regényét.

Vadnay Dezső: Bimbi és Botond kalandjai. A szerző kiadása. 172 lap. (Kötve 9.20)

Két kis diák ennek az ifjúsági regénynek a főszereplője. Változatos kalandokon mennek keresztül a városban és a vidéken, ahol csak megfordulnak. Talpraesett, huncut, csínytevő gyerekek, de kópéságaik nem rosszaságból, hanem ficánkoló kedvük játékosságából fakadnak. A szerző jólismeri a gyermeki lelket és megértő szeretettel ábrázolja hőseinek életét és viselkedését. A rajzok *Csizy Béla* alkotásai.

Vadnay Dezső: Mihaszna Gyurka kalandjai. A szerző kiadása. 128 lap. (Kötve 6.—)

Gyurkára már csecsemőkorában ráragadt a „mihaszna" jelző, ez azonban nem rosszallás, hanem vídám és tevékeny természetének a jellemzése. Mert Gyurka nem afféle tedd-ide-tedd-oda gyerek, hanem okos és mozgékony egyéniség, aki viselkedésével és tetteivel mindenki elismerését kivívja és sok sikert s eredményt ér el mindenben, amihez hozzáfog. A tanulságos történetet *Jeney Jenő* illusztrálta.

Vadnay Dezső: Gyurka jelesen érett. A szerző kiadása. 160 lap. (Kötve 11.80)

Ez a regény a Mihaszna Gyurka című könyv folytatása. Hősünk gimnáziumba kerül s itt épúgy megállja a helyét, mint kisgyerek korában az elemiben. Pedig az élet nemegyszer nehéz küzdelmeket már rá s bizony minden akaratát és tetterejét össze kell szednie, hogy elérje céljait. Igazi vídám diákfiú, aki a játékot épúgy nem veti meg, mint ahogyan szereti a tanulást és a komoly munkát. A könyv rajzait *Csizy Béla* készítette.

Tudományos, ismeretterjesztő és egyéb művek

Antalffy Gyula: A honi utazás históriája. Athenaeum. (Kötve kb. 24.—)

Az embereket a vándorösztön, a szellemi érdeklődés, anyagi célok vagy egyszerűen az élet parancsoló kényszere gyakran arra késztették, hogy hosszabb vagy rövidebb útra induljanak. Természetes, hogy minden korban más és más volt az utazás. Folyton változtak a közlekedési eszközök, a szokások és életformák, mindezek a változó tényezők az utazást is érintették. A szerző ebben az eredeti tartalmú könyvében a magyarországi utazás történetét írta meg. Szól az ország utjairól és utazóiról, akik lovon, szekéren, vasúton bejárták az országot. Az író sok érdekes és kalandos, gyakran humoros, másszor szomorú esetet gyűjt össze az utazásokkal kapcsolatban.

Babits Mihály: Írás és olvasás. Athenaeum. (Kötve 32.—)

Ez a második kiadásban megjelenő könyv *Babits Mihály* magyar irodalommal kapcsolatos tanulmányainak gyűjteménye. Lenyügöző szépséggel tükröződik bennük *Babits* tökéletesen kifinomult ízlése, az egyéniségek és jelenségek lényegét meglátó és kiemelő érzéke és klasszikusan kiérlelt, az élménynek melegét mégis állandóan érezteto kifejező ereje. A tudós és az író szerencsés egyensúlyban, egymást segítve és nem egymást elnyomva munkálkodott ezeknek a tanulmányoknak a megírásán. Amikről ír, azok a kérdések mindíg úgy hatnak reánk, mint *Babits* személyes élményei, legsajátosabb életproblémái, melyekbe a közvetlen érdekeltség szenvedélyével merül el és mégis tárgyilagos fölénnyel emelkedik föléjük.

Ifj. dr. Balázs Dezső—Dr. Hajnal Richárd: Ember, jellem, írás. Novák Rudolf és Társa. 600 lap. (60.—)

A könyv szerzői feleletet keresnek arra, hogy milyen tényezők és működések határozzák meg az embert, milyen testi-lelki-szellemi jegyek képezik személyiségének alapanyagát és hogy mindezek hogyan illeszkednek egységes képbe. Vizsgálódásaikat főként az írásfejtésre, alapítják, mert az írás „az összszemélyiség grafikus lecsapódása" és a legtöbbet tükrözi vissza a személyiség valós és lehetséges jegyei közül. Ez a hatalmas kötet tehát a lélektani ismeretek és az írásértelmezés egységesítésével, közös nevezőre hozásával foglalkozik. Fel akarja használni a lélektani alapismereteket az írásértelmezés tudományos alapjainak lerögzítésére és fel akarja használni az írásértelmezés adatait a lélektani ismeretek elmélyítésére.

Balla Antal: II. Rákóczi Ferenc. Cserépfalvi. 464 lap. (Fűzve 20.—, kötve 27.—)

Ez a nagyarányú monográfia II. Rákóczi Ferenc életének és korának részletes képét nyujtja. A neves történetíró gondos történelmi kutatások és forrástanulmányok alapján írta meg művét. Nyomon követi a nagy fejedelem életét, gyermekségétől haláláig és az életrajz keretén belül ábrázolja azt a mozgalmas és jelentős korszakot, melyben élt. Saját szavait idézve: a könyvben nincs „sem túlzás, sem szépítés, igyekeztem Rákócziról, kortársairol, a korról tárgyilagos, elfogulatlan képet rajzolni... célom az, hogy egy lehetőleg teljes összefoglalásban az olvasó elé vetítsem Rákóczi tetteit és nemzeti történetünknek egy legválságosabb korszakát."

Balla Péter: A magyar népdal kis tükre. Magyar Élet. (Fűzve 6.—, kötve 9.50)

Ennek a könyvnek az a célja, hogy a magyar népdal ismeretét és értékeit minél szélesebb körben elterjessze. Népszerűsítő szándéka azonban semmit sem von le értékéből, mert mondanivalóit komoly tanulmányok alapján adja elő. A rövid, világosan, érthetően megírt fejezetekben a magyar népdal egész világát, annak minden sajátos változatát bemutatja, mégpedig nemcsak szóval, hanem számos dallampélda fölhasználásával is. A könyv gazdag énekanyagával minden, a magyar népdal iránt érdeklődő és az éneket kedvelő ember számára hasznos és tanulságos olvasmány és segédeszköz.

Balogh Edgár: Hármas kis tükör. Magyar Élet. (Fűzve 11.—, kötve 15.—)

A szerző a szlovákiai ifjúsági mozgalmaknak volt a vezetője, később az erdélyi népközösségi célkitüzések megvalósítója, a nevezetes „marosvásárhelyi találkozó" szervezője. Ebben a könyvében egyéni tapasztalatai, gondos megfigyelés, a jelenségek lelkiismeretes értékelése alapján mondja el a véleményét a felvidéki és erdélyi életről, annak sajátos fejlődéséről, eseményeiről és produktumairól. A kisebbségi élet mellett a többségi magyarság számos problémájáról is szót ejt. Mély felelősségérzés és komoly meggyőződés hatja át szavait. A magyar élet kérdéseiről elgondolkoztató megállapításokat mond.

Bandat Horst: Olajat keresek Celebeszen. Dr. Vajna és Bokor. (Kötve 24.—)

A déltengeri szigetvilág egzótikus tájaira vezet ez a mozgalmas cselekményű, rendkívül élménygazdag uti beszámoló. Az idegen név egy neves magyar tudóst rejt, aki egy olaj-kutató expedicióval ment Celebes szigetére és ott három évet töltött. Nemcsak az expedició tulajdonképeni céljáról és feladatairól számol be, hanem megismerteti az olvasót azzal a különös, legújabb időkig ismeretlen vidékkel, melyek gazdag,

Somfay Margit: Mindenki boldog akar lenni. Szent István Társulat. (Kötve 6.70)

Az írónő a *Mégis szép az élet* című regényében a két Babotsay-lány közül a kisebbik történetét írta meg, új művében pedig a nagyobbikról szól. A megfontolt, komoly életű dr. Babotsay Erzsébet csöndes szenvedéllyel szereti a nagyhírű professzort, aki bár ugyancsak vonzódik a hősnőhöz, ahhoz hasonlóan bátortalanságból mély hallgatásba fojtja érzelmeit. De hiába igyekeznek egymástól távolodni, mégis találkoznak a boldog és megértő szerelemben. Finomság, érzelmes hangulat és mély érzés teszi hatásossá ezt a művet.

vitéz Szarka Géza: Az osztály nem hagyja magát. Szent István Társulat. (Kötve 5.60)

Az ötletes írásairól ismert szerző ifjúsági regényében egy leánygimnázium hatodik osztályáról ír mozgalmas, érdekes mesét. Az osztály az önképzőköri versenygyűlés győztese akar lenni. Célját mulatságos, fordulatos, különös küzdelmek árán el is éri, e mellett az osztályfőnöknőt is férjhezadja, nélkülözőkön segít és így helyreállítja az iskola békéjét. Az író műveiben eleven erővel mutatja meg, hogy a modern lányokat is az örök női eszmények érdeklik.

Szegváry Mihály: Baj van Karcsival. Egyetemi Nyomda. (Kötve 10.—)

A nagyon népszerű ifjúsági író új regényének egy nyugtalan képzeletű kis gimnazista a hőse, aki különböző kalandokba keveredik, amelyekből csak néhány évvel idősebb, józanabb gondolkodású bátyja segíti ki. Bátyja állandóan nyomában van s a nélkül, hogy Karcsi megsejthetné, sikerül minden bajt elhárítania. Bájos humorú, fordulatos regény, csak a diákélet oly kitűnő ismerője írhatta, mint *Szegváry Mihály*, akinek ez a műve is még jobban gazdagítani fogja fiatal olvasói táborát. *Szűr-Szabó József* remek rajzai díszítik a könyvet.

Szegváry Mihály: Hétpróbás társaság. Szent István Társulat. (Kötve 6.40)

Szegváry Mihály évről-évre megjelenő ifjúsági műveivel már legjobb és legtermékenyebb ifjúsági íróink közé tartozik. Új műve ismét diákregény. Hősei az egyik budai gimnázium harmadik osztályának tanulói. Erre az osztályra elhunyt tanára egy kis villát hagy, de azzal a kikötéssel, hogy félévenként legalább három-három jeles tanulót kell felmutatniok, s évvégéig három kiváló cselekedetet kell véghezvinniök. A fiúk évvégéig még a kikötésen is túltesznek és hét „próbát" állnak ki. A szelíd humorú, a diákok gondolkozásmódját pompásan értő s ugyanakkor észrevétlenül nemesítő regény egyik legsikerültebb műve a szerzőnek.

Székely Mátyás: Tapp, a róka. Athenaeum. (Kötve 9.60)

Az ifjúság által annyira kedvelt állatregény műfajában írta meg könyvét az író. A történetek főszereplője Tapp, az okos, ügyes, mozgékony és szeretreméltó róka. Körülötte ott nyüzsög a székely erdők változatos állatvilága. Az író találékony képzelettel ír az állatok életéről s közben a székely föld hegyeinek lenyügöző szépségét is megérezteti az olvasókkal. Az állatok élete nemcsak szórakoztatóan érdekes, hanem számos tanulságot is rejt magában. A könyvet *Geöcze Erzsébet* illusztrálta.

Szili Leontin: Hazamegyünk. Szent István Társulat. (Kötve 7.20)

Az írónő, aki regényeiben a női lélek és a női sors mély mondanivalóit fejezi ki, ebben a művében egy érdekes leányalakkal ismerteti meg az olvasókat. Mikó Milike öntudatos sorsvállalással teremt otthont árván maradt testvéreinek, de kemény munkája közben is megmarad fiatal lánynak, aki különös, elérhetetlen álmokat melenget lelkében. Álmai teljesednek, körülrajongott, nagyvilági életet élő lány lesz, de csakhamar kiábrándul a külszínre csillogó, belül üres életből és visszamenekül a csöndes, de boldog falusi életbe.

Szondy György: A bőrmedália lovagjai. Új Idők. 176 lap. (Kötve 10.—)

Szondy György eddigi műveiben már megmutatta, hogy mennyire ismeri az ifjúság lelkivilágát és érti nyelvét. Legújabb regényének hősei húsvérből való gimnazisták, akikben a természetes jóság éppúgy megvan, mint a természetes rosszaság. Bájos rajongással vesznek kö-

Magyar Élet (Dr. Püski Sándor) karácsonyi könyvei

KALEVALA

Finn népi hősköltemény

Vikár Béla fordításában, *Gulyás Pál* magyarázataival A világirodalomnak talán legnépibb alkotása.

Ára fűzve 13.—, kötve 18.—

Sinka István: BALLADÁSKÖNYV

A kiváló író népi balladái díszes kiállításban, Muhoray Mihály festőművész színes illusztrációival jelentek meg. A legszebb karácsonyi ajándék.

Ára művészi kötésben 40.—

Asztalos István: A FEKETE MACSKA

Asztalos István drámája egy közösség szellemét mutatja meg, bebizonyítja, hogy az egyént addig nem lehet emberré nevelni, míg a közösség szelleme meg nem változik.

Ára fűzve 4.—, kötve 7.50

Asztalos István: KEDVES PÉTER ÉLETE

Társadalmi intézményeink egy ember életének tükrében. A művészet eszközeivel végzett társadalomkritika. Regény.

Ára 12.—, kötve 16.—

MUNKÁSOK

Munkássorból kiemelkedő tehetséges írók kisregényei. Íróik: Földeák János, László Gyula, Nagy István, Rideg Sándor és Vaád Ferenc.

Ára fűzve 9.—, kötve 13.—

Nagy István: A BOLDOG-UTCÁN TÚL

A város alsóbb társadalmi rétegeinek küzdelmes és kevés örömmel fűszerezett élete. Elbeszélések.

Ára fűzve 11.—, kötve 15.—

Balla Péter: A MAGYAR NÉPDAL KISTÜKRE

Ez a népdal- és énekes játékgyüjtemény dallampeldák segítségével végigvezet a magyar népdal gazdag világán.

Ára fűzve 6.—, kötve 9.50

Balogh Edgár: HÁRMAS KIS TÜKÖR

Bátor hang, demokratikus szemlélet, szintetizáló készség jellemzi ezeket az írásokat, amelyek a Felvidék és Erdély kisebbségi életének jelenségeiről, s a szabad magyarság közéleti problémáiról szólnak.

Ára fűzve 11.—, kötve 15.—

HAJLÉK

Építészeti Füzetek

Szerkeszti: Csaba Rezső

A sorozat első száma a népi írók és építészek vitája a népi építészetről.

Ára fűzve 6.—

Jócsik Lajos: A KÖZÉP-DUNAMEDENCE KÖZGAZDASÁGA

A Közép-Dunamedence négyszázéves gazdasági fejlődésének történetét mutatja be.

Ára fűzve 15.—, kötve 20.—, propaganda kiadásban kötve 10.—

Muharay Elemér: MAGYAR JÁTÉKSZÍN

8 mesejáték, 2 drámai játék, 6 ballada játék. A rendezésre és játszásra szóló utasításokkal és egyéb útmutatásokkal.

Szabédi László: ÉSZ ÉS BŰBÁJ

A tehetséges fiatal erdélyi esztétikus tanulmányai. Fölényes tudással mond ítéletet kora szellemi jelenségeiről.

Ára fűzve 6.—, kötve 10.—

MDK

Jeney Jenő

könyvillusztrációk Vadnay Dezső könyveihez.

Magyar Kulturszemle, 1943. dec. 15.

M.D.K.

Jeney Jenő diszlettervező

Moszkvában élő Sztálin-dijas müvész. 1917-ben, mint hadifogoly került ki a Szovjetunióba. 1923 óta dolgozik a filmszakmában. A "Dr Pirogov" c. -nálunk is bemutatott- film diszleteit tervezte. Jelenleg a biológus Pavlovról készülő filmnél dolgozik.

Magyarok a filmvilágban c. közlemény
Szinház és Mozi. Bp. 1948. nov. 27. I. évf. 15. sz. 12. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021 Jenei Jenő

A szovjet Hamlet magyar díszlettervezője

Jenei Jenő munkásságát méltatja a *Pravda* hétfői száma abból az alkalomból, hogy a leningrádi filmklubban megnyílt a Szovjetunióban élő magyar művész gyűjteményes kiállítása. Jenei díszlettervezőként több mint ötven szovjet film alkotásában működött közre. A filmek szövegíróival, rendezőivel, valamint színészeivel együtt — hangoztatja a Pravda — ő is alkotója az olyan remekműveknek, mint a *Makszim ifjúsága*, a *Makszim visszatérése*, a *Don Quijote*, a *Hamlet* és még sok más mű. A mintegy fél évszázad művészi termését felölelő kiállítás rajzai, akvarelljei és festményei — a kezdeti évek *Köpenyétől* a napjainkban bemutatott *Lear királyig* — nem csupán a filmszalagon, hanem önálló alkotásként is művészi értéket képviselnek.

Életútját is felvázolja a Pravda az első világháborús orosz hadifogságtól napjainkig. Az osztrák—magyar hadsereg volt katonája a polgárháború éveiben egész életre eljegyezte magát a lenini eszmékkel, a forradalommal. 1919-ben lépett a bolsevik párt soraiba, harcolt Kolcsak és Vrangel fehérgárdistái ellen, Zalka Mátéval együtt védelmezte a híres „Aranyvonatot".

A nyolcvanéves művész, a Lenfilm Stúdió legidősebbb kommunistája — emeli ki a Pravda — most is újabb és újabb alkotásokon munkálkodik.

1

nal fékezett, de a nagy set
miatt a balesetet nem tudta
rülni: elütötte a szerenc
asszonyt, aki olyan súlyosar
sérült, hogy a helyszínen m

A bíróság Buss Gyulát
évi szabadságvesztésre íté
két évre eltiltotta a gépjár
zetéstől. Az ügyész súlyosb
az elítélt felmentésért,
enyhítésért fellebbezett.

A RÁDIÓ ÉS A TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Népi zene. **9.00:** Harsan a kürtszó. **9.35:** Bach műveiből. **10.05:** Toldi estéje, II. rész. **10.51:** A végzet hatalma. Részl. Verdi operájából. **11.49:** Édes anyanyelvünk. **12.20:** Ki nyer ma? **12.30:** Melódiakoktél. **13.31:** Új Georgikon. **13.46:** Dalok a Fáklyavivőkből. **13.55:** Mesejáték. **14.18:** A Gyermekrádió műsora. **14.33:** Angliai útibeszámoló. **15.10:** Rádióiskola: Híres kísérletek; A zenekar hangszerei: a fagott; Beszélgetés egy versről. **16.05:** Két országgyűlés között. **16.25:**

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Zenekari muzsika. **8.35:** Külpolitikai figyelő. **9.50:** Petress Zsuzsa énekel. **10.00:** A zene hullámhosszán. **12.00:** Hangszerszólók. **13.03:** Törvénykönyv. **13.23:** Wagner: Istenek alkonya. A III. felvonás zárójelenete. **Kettőtől — hatig ... 14.00:** Táncdalok. **14.10:** Chopin: Változatok egy Mozart-témára. **14.35:** Tánczenei koktél. **15.23:** Mai témák — mai dalok. **15.33:** Fauré-prelűdök. **15.43:** Verbunkosok. **16.00:** Alekszandr Ognyivcev énekel. **16.15:** Fúvószene. **16.33:** Csúcsforga-

1021

EGY NYUGTALAN KÍSÉRLETEZŐ

— BESZÉLGETÉS JENEI JENŐVEL —

Jevgenyij Jenei néven vonult be a filmtörténetbe, tevékenysége összeforrott a szovjet film legnagyszerűbb korszakaival. Egyike volt a legbátrabb úttörőknek. Monumentális kompozícióival, kifejezően plasztikus díszleteivel, a mondanivalót pontosan kifejezésre juttató szcenikai megoldásaival iskolát teremtett, többek között — a Vörös partizánok (1924), az Új Babilon (1929), A cár utolsó alattvalója (1929), két Maxim-film (1934—1937), a 217-es deportált (1945), a Don Quijote (1956), a Hamlet (1963) őrzi invenciózus keze nyomát. Rendkívül szerény ember. Szeretné tárgyilagosan „megmérni" éveit és tetteit. Nincsenek nagy érdemei, mondja, következésképpen nem is sok értelmét látja az interjúnak. Nehezen győzöm meg állítása ellenkezőjéről, de amikor kötélnek áll, gondosan elkészített kérdéseimet zsebregyűröm, úgy figyelek pontos, precíz mondataira. (Ötven éve nem volt itthon, s mégis akcentus nélkül beszél anyanyelvén.) Sorjáznak a gondolatok, kirajzolódik Jenei Jenő világképe, esztétikája s közben megelevenednek a mozgalmasan szép és érdekesen izgalmas pálya részletei is.

— Festőnek tartom magam. Az orosz „hudozsnyik" szó — ezzel illetik nálunk a díszlettervezőt — kifejezőbb, mint magyar megfelelője: jelzi, hogy munkánk művészi tehetséget és alázatot kíván, vagyis fontos része az alkotói folyamatnak. Ismétlem, festőnek tartom magam, de kivételes helyzetben vagyok. Egyszerű a magyarázat. A művész alkot és sokszor nem tudja, kinek — a díszlettervező munkáját viszont milliók látják, élvezik és bírálják egyszerre. Ez megsokszorozza az ember erejét és ugyanakkor növeli felelősségtudatát.

— Milyen elveket követ díszlettervezői munkájában? Hogyan ítéli meg saját szerepét a film egészében?

— Mindig a részletek és az egész összefüggéseit látom magam előtt, a közöttük levő harmónia megteremtésére törekszem. A díszleteknek önálló életet nem szabad élniük; nincs rosszabb a hivalkodó film-kulisszák-

Jenei Jenő egyik díszlete a Hamlet-ből

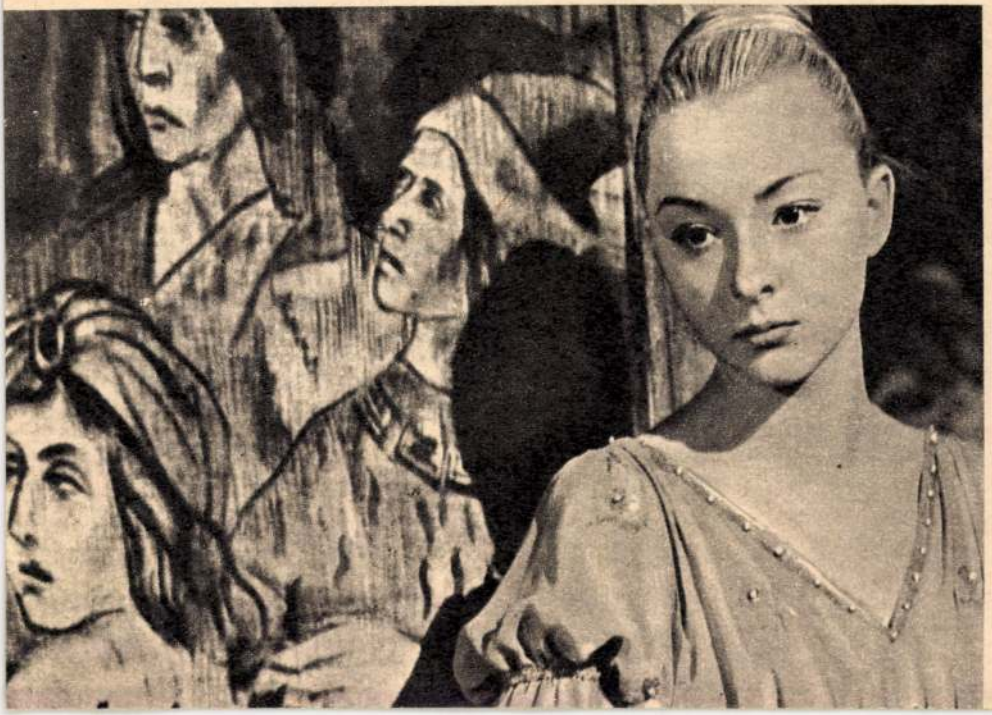

Jelenet a Hideg napokból

természetesen nem is sejti, amikor a magyar katonatiszt-feleség sérthetetlenségének biztonságával felkapaszkodik a teherautóra (zsidó háziasszonya és a szerb Milena segítségére akar lenni), hogy naív és becsületes lépésével tulajdonképpen a halált választotta. Sorsa a klasszikus drámai bumerángként üt vissza önvádtól gyötört férjére. A hős drámai vétségének éppen a legjobban szeretett hozzátartozó esik közvetve áldozatul — az önmagát felemésztő kör a tragikus katharzis ősi és kiapadhatatlan forrása.

A Hideg napok a magyar filmművészet vonulatának kiemelkedő pontja és egy művészi törekvés beteljesülése. A Nehéz emberek és a Hideg napok után Kovács Andrással kapcsolatban azt a kellemes megkönnyebbülést érezzük, mint amikor valaki sokáig egy számára idegen fekvésű hangon beszélt és most egyszerre a saját természetes hangján szólal meg. Közéleti érdeklődésének „rögeszméi" felbukkannak korábbi műveiben is, de itt még a hagyományos érzelmes forma maga alá gyűrte ezeket. A színészi játékban néhol még a Hideg napokban is fellelhetők a régi iskola nyomai, de összességében a mértéktartó, kemény stílus jellemzi.

A Nehéz emberek rendhagyó műfaji sajátosságai után még maradhattak kételyek, vajon ezt az okos szenvedélyt, az értelem és a logika feszültségét át tudja-e menteni a rendező következő filmjébe. A Hideg napok egyértelműen fejezi ki Kovács András korszerű rendezői ars poetikáját: Gondolkodom — tehát filmezek.

LÉTAY VERA

nál. Dosztojevszkij hőseiről csak akkor tudjuk meg, miféle emberek, mikor beszélni kezdenek. Előbb nem vagy nem teljesen. Prózai kifejezéssel élve: nem szabad egyszerre kinyitni az ajtót... A szcenikai megformálást tekintve a változatosságnak, a sokszínűségnek vagyok híve, de mindig az adott rendezői koncepció szolgálatában. Mindent a tartalom, az eszme határoz meg. A Katerina Izmailová-ban például — ez legutóbbi filmem — a díszletek, a pontosan kidolgozott háttér, a teljes illúzióhoz természetesen szükségesek, de eleve más a funkciójuk, mint pl. a Makszim-filmek esetében, ahol a reális, nyers hangulatok domináltak. Kozincevvel azért értjük meg annyira egymást, mert megköveteli, hogy a kép komponensei tökéletesen szinkronizáljanak a gondolati tartalommal.

— *Mit tart legfőbb alkotói feladatának?*

— Talán meglepődik azon, amit mondani fogok, de elvem röviden így foglalható össze: segíteni szeretnék a filmnek abban, hogy igazán művészetté váljék. A film ugyan művészet — ki tagadná —, de nemcsak az: sok-sok összetevő szabályozza, olykor fékezi fejlődését. Aztán a gyerekbetegségek: meg kellene szabadítani tőlük a filmkészítés mechanizmusát. Többet kellene tennünk azért is, hogy a tömegízlés színvonala emelkedjék. Persze nem az uniformizálás árán: magam többféle út, többféle ízlés létjogosultságát ismerem el. A példakép egyébként — Ejzenstein. Nemcsak a filmjei, hanem kivételesen gazdag emberi kultúrája miatt is.

— *Mi a véleménye a modern filmről?*

— Modern film, új iskola, sokat ígérő irányzat — nem használjuk túl gyakran ezeket a kifejezéseket? Mindenre, ami a szokványostól eltér. A régi és új küzdelmét, a tagadás és igenlés dialektikáját kell mindenekelőtt figyelembe vennünk.

— *Kik azok, akik legeredetibb módon kísérleteznek?*

— Több nevet és filmet említhetnék. Bár alkotóink jó része a könnyebb ellenállás útján halad s kap szabad sorompót, vannak, akik nem elégednek meg az illusztratív ábrázolás-kínálta feladatokkal. Spalikov Hosszú, boldog élet című filmjét például — nálunk készült, a LENFILM-ben — azért kedvelem, mert hadat üzen a megcsontosodott szokásoknak és merészen polemizál. Kalik Elment a nap után című filmje is tetszett: hangulatos és tartalmas munka. Tarkovszkij Iván-ja viszont — bár sokan esküsznek rá — hozzám nem áll közel, mert a háborút poetizálja s nem tárja fel kellőképpen a múlt és a jövő összefüggéseit. Fontos követelmény ez; Illyés Gyula is beszélt róla a költői konferencián. A mai „új iskola" egyébként a régihez közeledik s tervszerűen felhasználja Ejzenstein, Pudovkin eredményeit. És jó, hogy így van. Nemcsak azért, mert ezzel a mi nemzedékünk mestereinek igazsága diadalmaskodik, hanem azért is, mert ebben a törekvésben a „talmi realista" művecskék visszaszorításának szándékát érzem. Az egyszerű témát, a részletek kifejező gazdagságát szeretem — Gogol a legközönségesebb dolgokat is a művészet erejére emelte —, de a vulgarizálás mindig vakvágányra vitte a művészetet.

— *A Filmvilág olvasóit bizonyára érdekli: hogyan került a filmhez s miképpen alakult sorsa a továbbiakban?*

— Az első világháborúban az orosz fronton katonáskodtam. Később fogságba estem, a Távol-Keleten töltöttem hosszú hónapokat. 1919-től, 1923-ig szolgáltam a Vörös Hadseregben. Mikor leszereltem, gondolkozni kezdtem, mivel kellene foglalkoznom? A film mellett döntöttem, mondhatnám ötletszerűen és véletlenül. Talán nem választottam rosszul...

Először a SZEVZAPKINO, a LENFILM elődje adott munkát. A leningrádi stúdiókban telt el az ifjúságom és férfikorom: filmek, filmek, filmek... A 30-as évek végén Kazahsztánba kerültem, majd a Honvédő Háború idején Alma Atában dolgoztam. Aztán újra a LENFILM munkatársa lettem. Ez minden.

(Ez minden? Jenei Jenő elfelejti hozzátenni, hadd toldja meg tehát a riporter a kurta felsorolást két jellemző adalékkal: a neves díszlettervező 1935-ben az

„érdemes művész" címet meg, 1965-ben pedig az Oro cialista Köztársaság népm lett.)

— Ha az eltelt évtizedekre pillant, melyik kort s milyen emlékeit idézi legszívesebben?

— A kísérletezés időszakát, a 20-as éveket, amikor együtt nőttünk fel a filmmel. Kezdők és tapasztalatlanok voltunk, magam azt sem tudtam, hogyan kell világítani, de szüntelenül tanultunk és szüntelenül gondolkodtunk. Nem szeretem a nagy szavakat, de új esztétikai normákat alakítottunk ki. Egyes filmjeimet már elfelejtettem, ezeket az esztendőket — soha. Pedig nem volt sima és egyenes az út. Aki másra vállalkozik, mint ami megszokott, hamar elmarasztalják s különcködéssel vádolják meg. Az Új Babilon például — mely szintézise volt korábbi elképzeléseinknek — csak azért kerülhetett közönség elé, mert Sztálin elismerően nyilatkozott az egyik jelenetről. Pedig előtte mindenkit el akartak bocsátani, aki a film készítésében szerepet vállalt...

Kísérletezni különben mindig nehéz és mindig gyötrelmesen szép. A filmművészetben különösen. Ilyen téren érdekességek sorozatával szolgál a história. Chaplin — talán egyszál maga — elérte a teljes művészi szabadságot, azt tette, ami jólesett neki, Ejzensteinnek viszont, aki a nagyok között a legnagyobb, sűrűn akadtak kellemetlenségei.

— Egyik legutóbbi munkája, a Hamlet Magyarországon is nagy elismerést és figyelmet keltett. Elmondaná: hogyan készült erre a feladatra?

— Szívesen. Shakespeare korát és Angliát vettük alapul; mindaz, ami dán ebben a csodálatos drámában, számunkra nem volt érdekes. Az angol világot igyekeztem én is feltámasztani díszleteimmel. Bevallhatom, nehézségeink voltak a filmmel. Akadtak, akik így vélekedtek: a Hamletet vászonra vinni annyit jelent, mint megkerülni a ma kérdéseit. Háromszor is elkezdtük a forgatást, míg az adminisztratív akadályok elhárultak. Pedig ma már mindenkinek el kell fogadnia: a klasszikusok ellen, mint — profán hasonlattal — a paprikás csirkét. Az igazit kell adni, megjelenítésben, gondolatban, tartalomban egyaránt. Erre törekedtem én is.

— Ezek szerint az irodalom és a film szövetségét szükségszerűnek és gyümölcsözőnek tartja?

— Feltétlenül. Szeretem az átültetés munkáját: inspirál és teremtő erőt kölcsönöz. A Don Quijote forgatásakor is éreztem ezt a sajátos alkotói kielégülést. A forgatás előtt egy teljes évig Spanyolország történetével foglalkoztam. A feladat az volt, hogy a fantasztikus kalandsorozat köré a legreálisabb hátteret varázsoljam. Bár eredetileg nem ennyire bölcselőnek képzeltük el a lovag figuráját, inkább a tragikomikus színeket szerettük volna hangsúlyozni, végül is úgy érzem, alázattal idéztük fel Cervantes világát. Még csak annyit; Lunacsarszkij egyik előadásában, melyben a tudomány és művészet kérdéseit boncolgatta, mindenekelőtt Shakespeare és Cervantes példájára és alkotómódszerére hivatkozott. A nagy angol drámaköltőhöz ezután sem leszünk hűtlenek: Kozincevvel (ő könyvet is írt Kortársunk, Shakespeare címmel) a Lear király-t szándékszunk megfilmesíteni.

Mikor elbúcsúzunk s megköszönöm a beszélgetést, gépiesen és meglehetősen sután sok sikert kívánok Jevgenyij Jenei további munkájához. — Elkésett — válaszolja a művész nem kis iróniával —, hetvenöt múltam. Ilyenkor már nem szokás sikereket kívánni.

Lehet, így van, a jókívánságokat mégis megismétlem ezúttal, hiszen a gazdag életmű még nem zárult le s bizonyosan számos film főcímén találkozhatunk a jövőben is ezekkel a szavakkal: „díszlettervező: Jevgenyij Jenei", vagy ahogy mi mondjuk, Jenei Jenő.

VERESS JÓZSEF

VADNAY DEZSŐ

nagysikerű ifjúsági könyvei:

Most jelent meg!

GYURKA JELESEN ÉRETT
(Ifjúsági regény)

Mihaszna Gyurkának olyan átütő sikere volt, hogy az írót hármaskönyv megírására sarkalta. Aki elolvasta az első részt, bizonyára felcsigázott kíváncsisággal veszi kezébe ez új kötetet is, amelyben a regény hőse nagy küzdelmek közepette, de vasakarattal és kemény kitartással immár az érettségig jut el és az ő példája nyomán bizonyára lesznek olyanok, akik a „mihaszna" jelzőt már régen lekoptatott főhőshöz szeretnének hasonlatosak lenni.

Háromszínű címképpel, Csizy Béla művészi rajzaival, 160 oldalon, kedves ajándék az ifjúságnak.

Ára kötve 11.80 P

BIMBI ÉS BOTOND KALANDJAI
(Ifjúsági regény)

Két igen kedves, rokonszenves kis diák sorozatos kalandja ez a szép kiállítású könyv, amely sok humoros ötlettel, élénk fantáziával és a gyermekek ártatlan csínyjei iránt elnéző, bölcs megértéssel van megírva. A mindvégig lebilincselő, érdekfeszítő, bájos regényben előbontakozó kémrészlet a kis olvasók lelkivilágát bizonyára hazafias, nemes érzésre neveli; bátor tettekre sarkalja, készteti őket.

Háromszínű címképpel, Csizy Béla művészi rajzaival, aranyozott vászonháttal, 176 oldalon, minden iskolás gyermeknek kitűnő szórakoztató könyv.

Ára kötve 9.20 P

Most jelent meg!

A BŰVÖS SUBA
(Mesék)

A mai meseirodalom értékes kötete ez a könyv, amely a jóságot, a szeretetet és a megértést sugározza olvasói felé. Észrevétlenül tanít, nevel, oktat.

Az Országos Közoktatási Tanács Ifjúsági Irodalmi Bizottsága az Ifjúsági Könyvjegyzékbe 37/1943. sz. alatt a „**beszerzendő**" művek közé vette fel.

Kötve, aranyozott vászonháttal, háromszínű címképpel, Jeney Jenő rajzaival, szép kiállításban, 128 oldalon, iskolás fiúknak, leányoknak egyaránt alkalmas.

Ára kötve 6.— P

MIHASZNA GYURKA KALANDJAI
(Ifjúsági regény)

A kis Gyurka már héthónapos korában kapja ezt a jelzőt az édesapjától, de az érdekes történet folyamán csakhamar kiderül róla, hogy nem is olyan „mihaszna" ő. A kis Gyurka vídám, okos, kedves és derűs gyermekké nevelődik, aki sok aranyos percet szerez nemcsak pajtásainak és környezetének, de kétségtelenül olvasóinak is.

Kötve, aranyozott vászonháttal, háromszínű címképpel, Jeney Jenő rajzaival, 128 oldalon, minden iskolás gyermeknek kedves ajándék.

Ára kötve 6.— P

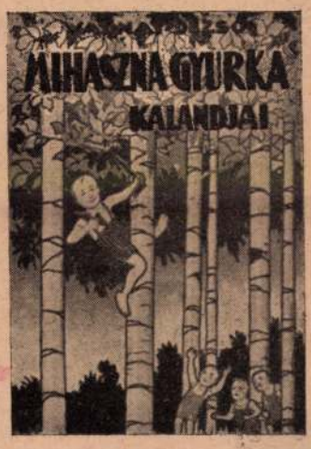

Újdonság!

FAKATONÁK
(Mesék)

Életrekelt kis fakatonák csodálatos mesevilágát varázsolja elénk ez a könyv, képzeletünket magával ragadja és viszi, repíti a végtelenbe, ahol minden csupa mese és mégis valóság, ahol káprázatató álmok születnek és mégis bátor hőstettek mennek végbe.

Ezek a mesék a szórakoztatáson túl igazi jellemnevelő hivatást töltenek be az ifjúság fogékony lelkében.

Háromszínű címképpel, Márton Lajos művészi rajzaival, nagy alakban, aranyozott vászonháttal, minden iskolás gyermeknek nagy örömet jelent.

Ára kötve 6.— P

Vadnay Klára:
VOLTAM, VAGYOK, LESZEK
(Versek)

Az istenáldotta költői tehetség magasraívelő pályáját szinte gyermekkorában törte derékba a kegyetlen halál. A 16 éves korában tragikus körülmények között elhunyt költő versei nagyrészét tizenöt éves korában írta, de témájában, gondolatában és hasonlataiban, nyelvének szépségében és kifejező erejében az olvasó látni fogja, hogy egy kifejlett, csodálatos tehetségről van szó, aki az ő tizenöt évével már rálépett a lépcsőfokra, amely a hegycsúcsra vezet, hova csak a kiváltságosak jutnak fel. Ő biztosan feljutott volna!

Nagyon szép kiállításban, címlapján a költő arcképével, 96 oldalon. **Ára fűzve 6.— P**

Most jelent meg!

CIMBORA KÖNYVEK. — Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Csak a jó könyv jó barát!

A

VÖRÖSVÁRY

KIADÓVÁLLALAT

KARÁCSONYA

Völgyesi Ferenc dr.:

FÉRFI LÉLEK — NŐI LÉLEK.

A yang-yin elv a természetben.

A mindenben fellelhető ellentétpárosság, örök férfi-nő egység, a „világszerelem", a yang-yin elvét a szerző első ízben ismerteti teljes részletességgel a magyar irodalomban.

Az összesen több mint 1.000 oldalas kétkötetes művet 8 szines képtábla, 306 fénykép és 100 szöveg közti ábra gazdagítja, amely így példátlanul gazdag művészettörténeti és karakterologiai-tipologiai képgyüjteményt is nyujt.

Két vastag kötet ára kötve 64.- P.

Már gyógyítható a RÁK!

Halász Henrik dr.:

A RÁKBETEGSÉG MEGELŐZÉSE ÉS GYÓGYÍTÁSA.

Szerző saját gyakorlatából vett példákat ismertet és így bizonyítja be, hogy még az u. n. „reménytelen esetek"-ben is teljes sikert lehet elérni gyógymódjával. — Hasznos egészségügyi és étrendi tanácsokkal is szolgál.

Izléses kartonkötésben 6.40 P.

A legmegkapóbb magyar regény!

Gáspár Gyula:

EZÜSTMADÁR.

Egyszerű, csupaszív havasi emberek könnyesen megható, életízű, derűs története a havasok világának, a végtelen rengetegnek megelevenítő tájfesté évei.

Szép kötésben 14.60 P fűzve 10 P.

Budapest társadalmi regénye!

Sz. Mándy Teréz:

A BUDAI HÁZ.

Áldás-e, vagy átok az örökség? Erről a kényes, merész témáról ír lebilincselően, érdekesen az új írónő. Bizonyára sokan fognak maguk és családjuk sorsára ismerni benne.

Szép kötésben 14.60 P fűzve 10 P.

Hogyan gazdagodtak meg?

Paál Rezső:

AKIK SZÁZEZRE KNEK ADTAK KENYERET.

A világ legnagyobb munkaadóinak regénynél izgalmasabb életrajzai.

Szép kötésben 11.60 P,
kartonálva 8.60 P.

Kaphatók
minden könyvkereskedésben!

Csak a jó könyv jó barát!

Boccaccio: Dekameron. Nova. (Kötve 22.80)

Az elbeszélés műfajának egyik legklasszikusabb, tartalmával és formáival egyaránt állandó forrásként fölhasznált képviselője ez a gyüjtemény. A szerelem örök problémája pajzán játékossággal és erkölcsi kötetlenséggel szólal meg az egymásután következő mesékben, amelyekkel hét firenzei hölgy és három ifjú szórakoztatta egymást. *Boccaccio* „mindenből merített, olykor még a valóságból is, — olvassuk Babits Mihálynál. — Persze nem kell azért a mai értelemben vett realizmusra gondolni: az író célja inkább az érdekesség, mint az igazság. Történetei hol sikamlósak, hol érzelgősek; kifogyhatatlan kedve tellik a mesélésben."

Bruno Brehm: Színház a kastélyban. Szöllősy. (Fűzve kb. 13.—, kötve kb. 17.40)

Bruno Brehm nagyarányú történelmi triológiájával, melyben a Habsburg-birodalom összeomlásának történetét írta meg, tette ismertté nevét. Ebben a regényében egy cseh grófról szól, aki különös ötletként ősi kastélyában színházat rendez be. Ez a tette beláthatatlan következményekkel jár s így nemcsak a történet szereplőinek, hanem a könyv olvasóinak is sok meglepetésben van részük. Az író a kastély-színház sorsáról és a vele kapcsolatos bonyodalmakról szólva nemcsak elbeszélő-készségének adja kétségtelen tanujelét, hanem humora, sőt fölényesen irónikus szelleme is lépten-nyomon megnyilatkozik benne.

Louis Bromfield: Az élet fája. Fordította: *Kilényi Mária.* Dante. 356 lap. (Kötve 21.—)

*Bromfield*nek különös érzéke van ahhoz, hogy a legkülönfélébb embertípusokat, társadalmi osztályokat és tájakat, országokat a valóság illuziójával jelenítse meg regényeiben. Ebben a könyvében az amerikai élet eleven színekben tárul föl az olvasó előtt. Szereplői az amerikai kis és nagy polgárság, valamint a nemzetközi művészvilág köréből kerülnek ki. Érdekes típusokba vetíti ki az a különféle társadalmi osztályok sajátos életszemléletét, életmódját és szokásformáit. Könyve cselekményével nemcsak elszórakoztat, hanem egyúttal társadalmi ismereteinket is bővíti szemléletének érdekes szempontjaival és megfigyeléseinek eredeti eredményeivel.

Pearl Buck: Omlik a Nagy Fal. Palladis. (Kötve 16.—)

A Nobel-díjas írónő, ki hosszú éveket töltött Kínában, könyvében azt a gigantikus folyamatot érzékelteti, amely során a hagyományos Kína életformáit és szemléletét a modern idők elvei hol forradalmi szenvedéllyel, hol szívós, kitartó, szükségszerűen érvényesülő munkával kikezdik, lerombolják és a saját szellemükben újraépítik. Olyan gyökeres hagyományokkal rendelkező birodalomban, mint Kína, melyet nemcsak a valóságban, hanem szimbolikusan is körülvesz a Nagy Fal, ez a szellem- és lélekváltás nem mehet végbe néhány év alatt, hanem hosszú évtizedek gyakran tragikus fejleményekkel járó eredménye. Az írónő a kínai élet és lélek együttérző ismeretével ábrázolja ezt a világot.

Miguel De Cervantes Saavedra: Kuckó és Kacor. — A nevezetes mosógatólány. Fordította: *Pál Endre.* Bibliotheca. 134 lap. (Fűzve 7.80)

A nagy spanyol elbeszélőnek hatalmas műve, a Don Quijote biztosított világirodalmi rangot és hírnevet. E fájdalmasan és kacagtatóan szép, nagyarányú karikatúra mellett azonban Példaszerű elbeszélések című gyüjteménye is megérdemli a modern olvasó figyelmét. Ebből a művéből való az a két elbeszélés, amit a most ismertetett kötet tartalmaz. Cervantes századának modorában az életből vett történetet erkölcsi tanulságokkal tűzdeli tele, már előljáróban hangoztatva „ha jól megnézed, nincs köztük egy sem, melyből ne lehetne valami hasznos tanulságot levonni."

Colette: Duo. Fordította: *Somlyó György.* Renaissance. (Kötve kb. 14.80)

Colette a francia irodalomnak egyik érdekes, sokat vitatott egyénisége. Élete maga már olyan mozgalmas és változatos, mint egy színes fantáziával megírt regényé. Ez a regénye, amelyből *Paul Geraldy* írt drámát, a férj és feleség viszonyával, a házastársi élet problémáival foglalkozik. A mozgalmas mese során a férj és feleség egyéni felfogású viszonylata mellett, melyben a bún és bünhődés nyomon követi egymást, a párisi élet, a nagyvárosi emberek sorsa is föltárul az olvasó előtt. A könyvhöz *Gyergyai Albert*, a francia irodalom alapos ismerője írt bevezető tanulmányt. A hajlékony nyelven megírt francia eredetit *Somlyó György* fordította magyarra.

Ly Corsary: Emberek fehérben. Stílus. (Kötve 25.50)

A regény meséjét az orvos életéből, a betegségek izgató világából meríti az író. Egy rákkutató orvos küzdelmeiről szól. Az író bemutatja azt az állandóan folyó harcot, melyet a lelkiismeretes orvos az emberek egészségéért vív az alattomos, leskelődő betegségekkel, köztük az egyik legpusztítóbb kórral, a rákbetegséggel. S közben az orvos nemcsak a közösség és a tudomány szolgája, hanem érző és szenvedő ember maga is, akinek a közösség mellett önmagáért is küzdenie kell. Az író könyvében az orvosi hivatás komoly szépségét és állandó lelkifelkészültséget kívánó jellegét a mese során mindvégig érzékelteti.

Dickens: Karácsonyi ének. Békés főbizomány. (Kötve 7.80)

Babits Mihály írja Dickensről: „realizmus az érzékeny lelkek számára". *Dickens*ben csakugyan mindmáig utolérhetetlen harmóniában vegyült az érzelem szépsége és az élet realitása. Különösen a *Karácsonyi ének* válik ki ebből a szempontból. A kép, amit hőséről fest, kiábrándító lenne és keserű, ha nem lágyítaná meg az az együttérző jóság és az a segítő szeretet, amely végighúzódik az egész történeten s melynek forrása *Dickens* mély, az életet nemcsak ábrázoló, hanem érző lélekkel élő embersége. A *Karácsonyi ének*ben a valóság kesernyés és a romantikus álmok édes ízei egyesünek s az olvasót a meghatottság és a békesség hangulatával telítik.

Dickens: Karácsonyi ének. Officina. (Kötve 13.40)

*Dickens*nek ez a regénye talán legköltőibb alkotása. Nemcsak hangulatánál fogva, mely karácsony édes békéjével és merengő szelídségével van átitatva, hanem meséjének megkapó meleg-

Jeney Jenő, építész M.D.K.

terve megvételben részesult a Magy. Mezőgazdár Szövetkezete Hajós és Villányi tervei szerint épülő irodaházának (Alkotmány utcza) homlokzati díszítő festmányére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

jul. 17. sz. 17. old.

rajzolni!" Ez a Kukoréki Habakuk egy kakasfejü, magyarruhás alak volt és Jantyik a rajzokon következetesen csak egyik csizmájára rajzolt sarkantyút.

Végre mikor Jantyik ez állandó figyelmeztetésre sem javult meg, Szabó Endre megúnta vele a veszekedést, és keservesen panaszkodott rá az Üstökös új mecénásainak: Haas és Deutschéknak.

Szabó Endrének a rajzolóra vonatkozó panaszaira Haas és Deutschéknak eszükbe jutott, hogy van nekik egy emberük Amerikában, a cég amerikai kirendeltségénél mint kereskedelmi alkalmazott, aki ügyesen rajzol, jó lenne hazahozni. Így került haza Faragó József. Érdekes, hogy mikor Faragó, mint a Haas és Deutschék embere, az Üstökösnél rajzolni kezdett, Szabó Endrének a pompás karikatúrák nem tetszettek. Akkor még mindenki a Jankó lágy, mosolygó humorának hatása alatt állott, ahhoz volt szokva és a Faragó groteszk torzításai visszatetszést keltettek. Szabó egy-két heti kísérletezés után Faragót, mint meg nem felelőt, eltávolította a lapjától. Aztán kezdte Faragó József a Borsszem Jankónál fényes, de rövid pályafutását.

Ez időtájban indította meg Sipulusz (Rákosi Viktor) is vicclapját: a Kakas Mártont. Szerkesztősége a B. H. egy kis munkaszobájában szokott összejönni.

Sipulusz, a B. H nagyszerű humoristája, mint magánember is ugyanaz volt, aminek írásaiban látszott: tele mindig sziporkázó jókedvel, ötlettel. A szerkesztőségi összejövetelek állandó nevetés jegyében folytak. Főmatadorként mindig Sipulusz vitte a szót s a hangulat akkor volt csak nyomottabb, ha a főtámasz és vezérrajzoló: a snájdig huszártisztből festőművésszé vedlett Linek Lajos szónélkül cserbenhagyva a szerkesztőséget, vidékre ment hajtóvadászatra.

Szép idők voltak ezek!

Aztán vihar zúgott végig a világon és az elsodort mindent: érdekes embereket, jókedvet, humort, nevetést és — vicclapokat...

Az emberek már nevetni sem tudnak!

Jeney Jenő

Pintér karikatúrája
Ujhelyi Nándorról

Gedő Lipót: Ebből verekedés lesz

lókra, mert a vicclapok nagy oszlopa, a magyar rajzolók ős kolosszusa: Jankó János összeomlófélben van. Már csak egyedül a Borsszem Jankónak rajzol, azt is betegen, szélütötten. Régebben Jankó vagy bement a szerkesztőségbe és ott ceruzavázlatot csinált a fontosabb rajzokról, vagy ha erre nem volt ideje, a szerkesztők mentek a lakására. Itt történt az a klaszszikus jelenet, melynek ellenállhatatlan komikumát Jankó János egy pompás rajzban meg is örökítette. E sorok írója látta e rajz eredetijét magántulajdonban. A kép azt a jelenetet ábrázolja, amikor a két nagy ellenfél: Ágai és Bartók véletlenül találkoznak Jankó lakásán. Bartók volt ott előbb és a Mester készíti az általa bemondott kép vázlatát. Bartók, akinek sohasem volt „Sitzfleisch"-e, a nagy konzoltükör előtt áll, féllábával egy székre térdepelve a tükörbe néz és önelégülten pödri a bajuszát, gyönyörködvén saját képmásában, midőn a tükörből látja, hogy nyílik az ajtó és megjelenik Ágai feje. Mikor Bartókot meglátja, rémülten húzódik vissza. A kép komikuma szavakban kifejezhetetlen!

Sch. Kovács rajza

A kép magyarázata is világos: a két vicclap — mint említettük — a két ellentétes végletet képviselte a politikában. Ez az ellentét átterjedt persze apró, magánvonatkozású dolgokra is s a két szerkesztő a „Szerkesztői üzenetek" rovatban gyakran váltott egymással csipkelődő üzeneteket, melyek a „benfentesek" számára sokszor nagyobb mulatság volt, mint maga a vicclap.

Ámde míg Ágai a síma udvaronc tipikus mintaképe volt, aki csak a toll fegyverével harcolt, addig Bartóknál igen könnyen kiugrott hüvelyéből a villogó penge is. Ágai nem volt a vér embere, érthető tehát, ha a Bartókkal való személyes találkozást kerülni óhajtotta.

Nem kevésbé érdekes alak az „Üstökös" szerkesztője: Szabó Endre. Talán még nyersebb, még lobbanékonyabb természet, mint Bartók Lajos. Ő az Üstököst Jókai kezéből vette át, mikor az írók atyja ráúnt az általa alapított vicclapra. Szabó Endrének Jankó már nem rajzolt, hanem egy kedves tót fiú: Jantyik Mátyás csinálta az Üstökös rajzait, Szabó Endre nem nagy megelégedésére. Jantyiknak nem a rajztudományával volt baj, hanem szörnyen fölületes volt és a rajzokból kihagyott elengedhetetlen detaildolgokat. Jellemző erre, hogy a Jantyik számára előkészített vázlatpapír alsó szélére *piros* betűkkel odanyomatták állandó figyelmeztetésül: *„Jantyik úr! Ne felejtsen el Kukoréki Habakuk mindkét csizmájára sarkantyút*

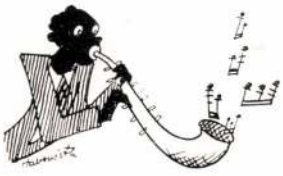

Hauswirth Magda rajza

Garay Ákos: Hazatelé

Harminc év előtt

Ha a mai kor embere visszacsöppenne a magyar irodalmi és művészi életnek harminc év előtti korszakába, csodálkozva dörzsölné a szemeit és nem hinné el, hogy azokat a viszonyokat a maiaktól csak *harminc* év választja el. A hatás körülbelül olyan, mint ha a keleti expressz utasa az ablakon kitekintve, meglátná a hepe-hupás országúton a delizsáncot. Ne tessék félreérteni: nem volt az a kor olyan nagyon elmaradva a kultúrától, amint azt a föntebbi hasonlatból következtetni lehetne, csak a hangulata volt más. Az irodalmi és művészi életnek sokkal kisebb térfogata volt, tehát akik benne éltek, sokkal közelebb voltak egymáshoz. Jobban szerették egymást és jobban haragudtak egymásra az emberek. Telve volt az irodalmi, művészi és politikai élet érdekes, különös, *kiváló* alakokkal, nagy kaliberű egyéniségekkel. Hadd álljon itt egynéhány kedves alak abból a szép korszakból, ellentétképpen a mai lótó-futó, amerikai tempóban száguldó élettel.

Mocsay Béla: Siratók asszonyok

Pillantsunk be egy-két *élclap* szerkesztőségébe. Lássuk a kormány vicclapjának: a Borsszem Jankónak a szerkesztőségét. Bájos kis palota barokk kapuján megyünk be, alacsony boltívek alatt járkálunk... Ez az „Athenaeum" régi épülete, a Kúria hasonló stílusú épülete mellett, szemben az Egyetemi Könyvtár mostani épületével az Egyetem uccában. Most a helyén óriási bérpalota áll, az úgynevezett „Király-bazár". Bolthajtásos kis szobában ül a szerkesztő: Ágai Adolf, az íróasztala mellett. Szép, göndörhajú öreg úr, modora finom, előzékeny. A zöldfülű „rajzonc" drukkolva áll előtte, de csakhamar fölenged a félelem és meghatott bizalommá olvad, mikor az öreg úr jóindulatú, biztató kritikáját hallja: Ez a rajz nem sikerült! Ilyen meg olyan hibái vannak. S ceruzával mingyárt mellérajzolja, hogy milyenformán kellene elhelyezni az alakokat. Ágai kitűnően rajzolt, állítólag a Borsszem Jankó pöttöm Jankó-figuráját a hármas copffal ő maga kreálta. A szerkesztő maga is rajzoló ember, tudja, mi kell neki. A „rajzonc" leforrázva, mégis fölfrissült ambícióval távozik.

Most menjünk az ellenlábas vicclaphoz: a „Bolond Istók" szerkesztőségébe. Bartók Lajos, a szerkesztő, a szoba közepén áll s vívókarddal moulinékat vág. Külseje is ellentéte Ágainak. Amaz jovális, kövérkés öreg úr, enyhe pocakkal; ez vékony, szőke, rettenetesen sovány ember. Ágai modora lágy, behízelgő; övé kemény, érces. De azért nem kell tőle megijedni. Harcos modora külső máz, mely meleg szívet takar.

Különben is szükség van új rajzo-

Pereh

Kibékülés

„No ide a pratzlit szépen,
hanem azért csak maradj odabenn."

Ismeretlen magyar művész rajza az „Üstökös" 1861 július 13-i számából. Ez az eredeti fadúcról nyomott kép a Bach-korszak utáni első politikai rajzok egyike

3 (Világosság-nyomda)

lomban használt azt a mondást, hogy „minden genre meg van engedve, csak az unalmas nem", a műiparban oda módosítjuk, hogy minden genre jogosult, csak a művészietlen nem.

A hálószoba a történelmi stílusnak a modern stílussal való legszervesebb összeolvadását mutatja. Habár bútorai empire-alakokban vannak tervezve, még sincs bennük semmiféle építészeti motivum, úgy hogy az ember a modern vonalvezetés benyomását nyeri. Hogy a famunkálatok, valamint a betétek, melyek ébenfából, padukkfából, elefántcsontból és gyöngyházból készültek, tehnikailag kitünők, nem szorul külön dicséretre, minthogy Thék munkáinál ezt már megszoktuk. Ízléses a kárpitosmunka is, mely nemcsak a nyoszolyánál, hanem a fali diszítésnél is a lamberia és szalag helyébe olasz csipkét és selymet alkalmaz. Egészen empirestílusban készült a szalon is, csak kevés vegyülék van benne egyrészt XVI. Lajosból, és másrészt Biedermayerből. Eltekintve az empirformától — melyről tán különbözők a vélemények — meg kell adni, hogy itt a szineknek igen ízléses összhangulatát találták el, mely e teremnek határozottan előkelő nyugodt karakterét biztosítja.

Az ebédlő naturalisztikus faragványoknak gazdag alkalmazása által tűnik ki és általában arra törekszik, hogy bizonyos kényelmes luxust mutasson, amilyet gazdag polgárházakban gyakran lehet látni. Ugyanez áll az uri dolgozószobáról is.

Míg azonban az étkezőben a formák inkább a modern irányhoz közelednek, addig a dolgozószobában inkább a renaissance, barok és modern formák vegyülékét találjuk.

A bevezetés fejtegetéseinek megfelelőleg praktikusan igazoltnak találjuk e négy szobában többé-kevésbé nyilvánuló konzervativizmust, különösen azért, mert kitünő tehnikai munkával párosul.

Ezek után áttérek a kiállítás többi berendezkedéseire. Horti ebédlője mellett egy billiard-termet találunk Lefkovics J. és társa budapesti gyárából. Tervezője, Messinger Lajos megkisérelte, hogy ezt az eddig csak nagyobb kastélyokban és magánpalotákban föltalálható berendezkedést, gazdagabb *polgári* viszonyok keretébe is beilleszsze. A szoba modern stílusban készült, meglehetősen egyszerű és a középutat tartja be a társalgó- és játékterem közt. A billiárd szintén modern stílusban készült, mely ellentétben az eddig szokásos, csaknem várszerű és otromba lábú billiárdokkal, könnyű, mondhatni kiváló szerkezetet mutat. Ily módon nem volna valami nehéz dolog bérlakásokba is billiárd-szobákat berendezni, míg eddig tudvalevőleg alig lehetett találni alkalmas szobát a billiárd számára, és akinek volt billiárdja, az alig gondolhatott költözködésre.

E helyen említem az étkező-teremben levő modernizált formáju érdekes és okosan megszerkesztett cimbalmot, melyet Jeney Jenő terve nyomán Bányay Viktor készített.

Jó női lakószobát állított ki Menyhért (Méderl) J. Miklós terve nyomán Hajts Jakab, mint a Bútorcsarnok tagja. Menyhértnek az volt a célja, hogy egy egyedül álló hölgy számára alkalmas szobát csináljon, mely egyaránt szolgáljon lakó- és hálószobául. Célját el is érte, a mennyiben az egyszerű praktikus bútorok a szalonszerűekkel váltakoznak, a nélkül, hogy — bizonyos luxus kifejtése mellett is — az egyszerű, szerény polgári viszonyok határát túllépnék. Különösen örvendetes azonban az, hogy az egyszerűsége mellett sem könnyű feladatot a készítő ízléssel és gondos munkával oldotta meg.

E női lakószoba párja, a szintén Menyhért (Méderl) J. Miklós által tervezet garszonszoba, mely ugyancsak lakó- és hálószobát egyesít magában, csakhogy választófal osztja ketté a szobát. Az asztalosmunkát König Izidor, a kárpitosmunkát Burányi Lajos (mindketten a Bútorcsarnok tagjai) készítették. Itt ugyanazokat

nően készített ama tervezet szerint, melylyel Wiegand az iparművészeti társulatnak a múlt évben kiírt pályázatán az első díjat nyerte. A konyha jó benyomást tesz a háziasszonyokra, épp úgy, mint Révai Oszkárnak valóban praktikus gáz-takaréktűzhelye és Jancsurák Gusztáv szép rézedényei.

Mielőtt átmennék ama négy szobához, melyek az előcsarnok és a mellette lévő kupolacsarnok körül csoportosul-

FERDE HELYZETBE HOZHATÓ CIMBALOM.
TERVEZTE JENEY JENŐ.
KÉSZÍTETTE BÁNYAY VIKTOR.

nak, előbb az előcsarnokról és a kupolacsarnokról akarnék egyet-mást elmondani.

Maróthy (Rintel) Géza által tervezett, egy kissé a bécsi szecessióra emlékeztető kapun át — (melynek szép reliefjet Kann Gyula tervezte) — az előcsarnokba jutunk, melynek Rabitz-falait Maróthy igen érdekes fényhatásokra használja fel. A mennyezet alatt áttört szalagot vezet, melynek nyilásaiban különféle színű üvegek vannak elhelyezve. Ebbe nyílik a Horti Pál által tervezett s Maróthy által diszített kupolacsarnok, melyet nyolc román márványoszlop tart. Az oszlopok körül széles ornamentum kúszik egész modern ízlésben, mely az oszlopok fölött virágos, lombkoszorúzott domborulatba megy át. A művész ezzel jelképezni akarta, a mint a modern művészet átfonja és új virágzásra fakasztja a régi művészetet.

A kupola közepén áll Maróthy (Rintel) Géza kútja, melyről a katalógus következőket mond: A síró nők kútja cseppenkint pergeti a vizet, olyanformán, mint a könyhullás. Kávája aranyozott alapra helyezett, áttört mintával van diszítve. A kút feneke üveg és alulról kapja a világosságot.

A kút alapeszméjében van valami fájdalomszerű és e miatt alig illik a lakberendezkedésbe, habár kivitelében, mely Minne belga szobrász munkájára emlékeztet, érdekesen és művésziesen hat.

Ha ki is tudnék engesztelődni a kúttal, de az oszlopok fölötti maskarónokkal, (melyek szintén Maróthytól származnak) — melyeknek fájdalmasan félrevont szemeik és szájüregeik világítási célra szolgálnak — soha, de soha. Ez a sajátságos ötlet valóságos testi fájdalom érzését kelti bennem.

E berendezkedés körül csoportosuló négy szoba — melyeknek bútora Thék Endre gyárából származik, míg a kárpitos-munkákat Gelb M. és Fia állította elő — a történelmi stílusnak a modern stílussal való kiengesztelődését akarja jelképezni. Habár én — mint a modern eszmének a föltétlen híve — teljesen lehetetlennek tartom az eszmének ily úton, azaz történelmi és modern motivumok kombinációja által való megvalósulását — mégis be kell látnom, hogy e négy szobában sok dolog nagyon művészies, ízléses és teljes elismerésre érdemes.

Ha eltekintünk az elvi követeléstől és ha a bevezetésben fölemlített okoknál fogva elismerjük a történelmi hangulat jogosultságát, úgy e négy szoba teljesen igazolva van, különösen, ha az iroda-

Magyar Iparművészet
1903.

MDK

Jeney Jenő

Egy. Mezőgazdák Szövetkezete palotajának homlokzati festménye.

Vegyesek. Építő Ipar. 1912. 29.sz. jul. 21. 283 l.

MDK

Jeney Jenő
illusztrációk

Greguss Pál-Karl János: A magyar lakóház és tájeka. Természetrajz a gimn. és leánygimn. 1. oszt. számára. Bp. 1947.

MDK

Jeney Jenő
illusztrációk

Greguss Pál:Karl János: A magyar tájak élete. Természetrajz a gimn. és leánygimn. 2. oszt. számára. Bp. 1947.

nincs
Céd

~~Csapody Vera~~

~~Fogassy Ödön~~

Jeney Jenő

illusztrációi az alábbi
tankönyvben

Greguss Pál – Karl János
A magyar tájak élete
Természetrajz a gimn.
és leánygimn. 2. ont.
Szánára, Bp [1947].

~~Csapody Vera~~

nincs céd

~~Fogassy Ödön~~

Jeney Jenő

illusztrációi a kör-
tankönyvben.

Greguss Pál – Karl
János: A magyar
lakóház és tájéka.
Természetrajz a gimn.
és leánygimn. 1. ont.
számára. Bp [1947]

Jeney Jenö, festöm. MDK

A Magy. Mezögazdák Szövetkezete irodapalotájának homlokzatára elhelyezendö dekorativ festményre hirdetett pályázaton 21 tervezö 23 müve érkezett be.

Pályamüvét a Szövetkezet igazgatósága megvette.

Dekorativ festménypályázat.
Épitészet és Iparmüvészet. 14. sz. 8. old.

1912.

MDK

Jeney Jenő

Kulturnap, plakát

N.M: Münchení nemzetközi plakátkiáll.
Grafikai Szemle, 1929. szept. 248 l.

MDK

Jeney Jenő

grafikus

Tiszay Andor
közlése szerint
1959 februárjá-
ban még él.
57-ben Békés-
csabán élt.

MDK

Jeney Jenő

illusztrációk Vadnay Béla könyveihez

Magyar Kulturszemle, 1943. dec. 15.

MDK

Jeney Jenő

Ferde helyzetbe hozható cimbalom. Tervezte Jeney Jenő. Készitette Banyay Viktor. Repr.

Magy. Iparművészet, 1903. 121.l.

MDK

Jeney Jenő

Karikaturák, repr.

Pérely 96,97.1.

mok.

J. Seney Senő
grafikus

Kultúr nap e. plakátja a kiállítá-
son

V. M. A münchni nemzetközi kiállítás

Grafikai Szemle 1929 évf 6-7 sz. 248 l

MDK.

Jeney Jenő
grafikus

reklámbélyegtervil kiírtelre ajánlottak

÷ a választójogi nőkongresszus bélyeg-
pályázata

Grafikai Szemle 1912 évf. 97 206 l

MDK

Jeney Jenő

könyvillusztráció

Magyar Kulturszemle, 1943. dec. 15.

28. l.

MDK

Jeney Jenö, graf.

6 drb. Torzrajz. Tollrajzok. Különb. méretekben.

8. " Torzrajz. " " "

Ernst Muz. aukciója. XXVIII. Kat.23.1.
1924.

Jemcy J.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1908.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

JENEY JENŐ/

Rajzok/1

1.) A hatás (41.)
Mátyás Diák, 1919. márc. 30. 5. l.

2.) A svájci menedékhelyen (47.)
Mátyás Diák, 1919. ápr. 6. 4. l.

3.) A választás (53.)
Mátyás Diák, 1919. ápr. 13. 14. l.

/Gábor Imréné-Rudas Klára/:Ujságrajzok.1919.Forradalmi szatira az egykoru ujságok rajzaiban. Bev.:Máté György. Bp. 1959.

JENEY JENŐ /

Rajok/2

4.) Talány. Mi ez? (90.)
Mátyás Diák, 1919. ápr. 13. 5. l.

5.) Fegyver és kalapács (91.)
Mátyás Diák, 1919. máj. 11. 4. l.

/Gábor Iaréné-Rudas Klára/ Ujságrajzok 1919. Forradalmi szatira az egykoru ujságok rajzaiban. Bev.: Máté György. Bp. 1959.

JENEY Jenő / 1874-

festő és grafikus, Érendrén született. Magyarországon Lotz vezetésével, majd Münchenben végzett tanulmányai után állandó munkatársa volt a legtöbb hazai élclapnak és a „Neues Politiches Volksblatt"-nak. Az 1940-es évek körül halt meg.

/Gábor Imréné-Rudas Klára/:Ujságrajzok.1919.Forradalmi szatira az egykoru ujságok rajzaiban. Bev.:Máté György. Bp.1959.

/7

M.D.K.

Jeney Jenő

Ráthonyi Ákos szinmüvészeről készitett karikaturáját bemutatja a lap "Ráthonyi Ákos" c. kritika illusztrálására.

Szinház és Élet, Bp. 1904. julius 3. II.évf 27. sz. 9. lap

M.D.K.

Jeney Jenő

Alexander Bernát dr.-ról készült karikaturáját hozza a lap, -Patron: "Alfa" c. irásának-illusztrációjaként.

"Alszeghy főrendező ur" cimmel Alszeghy Kálmánról készitett karikaturáját hozza a lap.

Szinház, Bp. 19o4. febr 21-~~3~~ 28. II. évf.
~~8.~~ 8. sz. 121. lap
128. "

M.D.K.

Jeney Jenő

Fedák Sári szinművésznőről készült rajzát hozza a lap.

Szinház, Bp. 1903. dec. 13-20. I. évf. 5. sz. 95. lap

M.D.K.

Jeney

Festményét bemutatja a lap "Delli Emma" cimmel
a müvésznőről, aki korábban a Vigszinház,
majd a Nemzeti Szinház tagja lett.
"Apróságok" c. rovatban.
Repr.

Szinház, Bp. 1904. juni 5. II. évf. 23. sz.
381. lap

M.D.K.

Jeney

"Torzrajza Márkus Emiliáról" cimmel hozza a lap a müvésznő karikaturáját, Aladin: "Márkus Emiliánál" c. irásának illusztrációjaként.

Szinház és élet, Bp. 1906. jan. 28. IV. évf. 5. sz. 74-75. lap

M.D.K.

Jeney

Vir: "Gyors fényképek Gáspár rajzaival" c. közleményhez készitett illusztrációját "Nyájas kritikus" cimmel mutatja be, célzással Gáspár "Epés kritikus" c. rajzára.

Szinház és Élet. Bp. 1906. dec. 30. IV. évf. 16. sz. 306. lap

Jeney Jenő.

— A balatoni kép- és plakátpályázatok eredménye. A balatoni kép- és plakátpályázatokra beérkezett pályamüvek fölött szombat délelőtt döntött *Ilovszky* János székesfővárosi bizottsági tag elnöklése mellett delegált bizottság. A beérkezett 58 pályamü közül a két első dijat *Jeney* Jenő „Magyar tenger" és *Róna* Emmi „Páris 2" jeligéjü; a második dijat vitéz *Pataky* Ferenc „Rakéta" jeligéjü és a két harmadik dijat *Egry* József „Harcsa" és ifj. *Repőze* János „Transparens" jeligéjü pályamüve nyerte el. A pályamunkák vasárnap a Nemzeti Szalon földszinti termében kerülnek kiállitásra, ahol a lengyel kiállitással kapcsolatban megtekinthetők.

N.U. 928. V. 20.

Nemzeti Ujság, 1928. máj. 20.

Jeney Jenő

festőművész

Ujságrajzoló Művészek Kiállitása a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.20.

Jeney Jenő

grafikus

Magyar Ujságrajzoló Művészek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Finom rajzok.

Pesti Hirlap 1931.VII.20.

uitgeven door Mouton & Co. Te 's Gravenhage. 1912. (257 old.) A szerző a holland indiai államszolgálat tisztviselője, a holland gyarmatügyi minisztérium megbízásából tanulmányozta az ipar és iparművészet előmozdítására szolgáló különböző intézményeket és rendszereket Európában. Munkája lelkiismeretes utánjárással készült, bejárta a Skandináv államok, Olaszország, Ausztria, Magyarország, Németország, Franciaország, Belgium és Anglia összes centrumait, amelyek e szempontból fontosak lehetnek, mindenütt összeköttetésbe lépett az illetékes szakemberekkel és igyekezett jelentésnek készült munkáját úgy megírni, hogy benne elsősorban a gyakorlati szempontok domboríttassanak ki. Tudomásunk szerint ez az első munka, amely így egységesen, összefoglalóan ismerteti egész Európa ipari és iparművészeti intézményeinek rendszerét. Úgy látszik azonban, éppen az anyagnak óriási terjedelme bizonyos szempontból kedvezőtlenül befolyásolta a munka megírását. A szerző a kérdést a helyek szerint tárgyalja, amelyeket meglátogatott és ismerteti az egy-egy városban meglátogatott intézményeket, nem választva el eléggé rendeltetésük szerint a különböző szervezeteket. Így például csak Budapestet véve, rövid tizenhárom oldalon beszél a magyar ipartörvénynek a képesítésre vonatkozó részeiről, az ipartestületekről, az állami támogatásról, az iparoktatásról, különösen a Technológiai Iparmúzeumról, az Iparművészeti Társulatról, Iskoláról és Múzeumról, az Iparrajziskoláról, az Országos Iparegyesületről és a Háziipari Szövetségről. Ilyenformán mindegyik fejezete, amely egy-egy városról szól, érdekes cikk, amely a nagyközönséget érdekelheti, de a szakember számára, aki egy-egy kérdésnek részleteivel is kíván foglalkozni, nagyon kevés. Tárgyalási modora is egyenetlen, nem fontosságuk szerint ír az egyes kérdésekről, vagy intézményekről, hanem úgy látszik, aszerint, amennyi információt éppen kapott. Mindazonáltal, ha valaki abból a szempontból veszi kezébe a könyvet, hogy utalásokra találjon, hogy e nagy és komplex kérdés hol, milyen hatósági intézkedésekre adott alkalmat és ezek alapján maga akar egy ország intézményeivel, vagy az iparfejlesztés valamely kérdésével foglalkozni. Jasper munkája hasznos szolgálatokat tehet. Ebből a szempontból sajnálatos, hogy a könyv a nálunk nagyon kevéssé ismert holland nyelven jelent meg és közönségünk legnagyobb része előtt el van zárva. A munka túlnyomó része különben nem annyira az iparfejlesztéssel, mint inkább az iparművészeti oktatással foglalkozik. A szöveget számos illusztráció élénkíti, nagyobbrészt múzeumok, ipariskolák épületei és felvételek a tantermekben, műhelyekben folyó munkáról. A kötet nyomdatechnikai kiállítása mintaszerű. (t. s.)

PÁLYÁZATOK

ELDŐLT IPARMŰVÉSZETI PÁLYÁZATOK. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat által vagy közbejöttével hirdetett több érdekes pályázatot döntöttek el a napokban az illetékes bírálóbizottságok. Január hó 23-án dőlt el a Magyar Ásványvízforgalmi Részvénytársaság által a Borszéki Borvíz hirdetésére alkalmas plakátra kiírt pályázat. A bírálóbizottság Lippich Elek dr. elnöklésével a beérkezett 106 mű közül az I. 300 koronás díjra legméltóbbnak ítélte Voit Ervin pályaművét, a 200 koronás II. díj ifj. Haranghy Jenőnek, a III. 100 koronás díjra pedig Somfay István rajzát. 60—60 koronáért megvásárolták Biró Mihály, Pálla Jenő és Feleky György pályaművét.

Január hó 25-én határozott a magyar bírói és ügyvédi talárra és fövegre hirdetett pályázat bírálóbizottsága (elnök Alpár Ignác társulati alelnök, tagok az igazságügyminiszter részéről Rickl Gyula dr. miniszteri tanácsos és Marschalko János dr. ítélőtáblai bíró, a társulat részéről K. Lippich Elek min. tanácsos és Kéméndy Jenő festőművész) a beérkezett 44 pályamű felett olyképpen, hogy az 1200 koronás I. díjat Honti Nándornak, az 500 koronás II. díjat Jeney Jenőnek, a 300 koronás III. díjat pedig Böhm Jánosnak ítélte oda. Ezenkívül 250—250 koronás díj ellenében megvásárlásra ajánlotta a Péntek és Talár jeligés pályaműveket. A bizottság általában nagy elismeréssel nyilatkozott a pályázat ma-

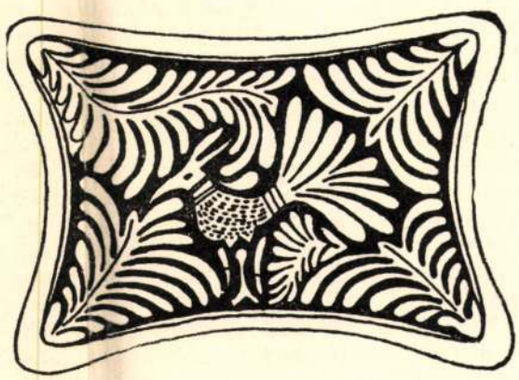

Somogyi tükörfa.

Magyar Iparművészet
1913. 65. l. Pályázatok

gas színvonaláról. A pályaműveket a bizottság azzal a javaslattal terjesztette az igazságügyi miniszter elé, hogy döntés előtt készíttesse el a tervezett talárokat a m. kir. operaház szabóműhelyében s csak ezután határozza meg, mely pályaművet fogad el véglegesen. A II. és III. pályadíjjal kitüntetett pályaműveket e számunkban mutatjuk be. Honti Nándor úr az oka, hogy az ő pályaművét nem mi közöljük.

A polgári esketőszoba berendezésére hirdetett pályázat 26 pályaműve felett Bárczy István dr. elnöklésével február hó 3-án döntött a társulat állandó bíráló bizottsága Lajta Béla bizottsági tag javaslata meghallgatásával. A 800 koronás I. díjat Kozma Lajos, a II. 500 koronásat Löffler Sándor és Béla építőművészek pályaműveinek ítélte oda. Ezenkívül 200—200 koronáért megvásárolta Baráth István, Tálos Gyula, és Heim József, pályaművét.

A Pécsi Dalárda 50 éves fennállásának emlékére közrebocsátandó plakettre hirdetett pályázat bírálóbizottsága febr. hó 9-én Zsolnay Miklós társulati alelnök elnöklésével ülést tartott. A bizottság tagjai voltak a pécsi plakettbizottság részéről Arnhold Nándor főreáliskolai tanár és Györgyi Kálmán igazgató, a társulat részéről Moiret Ödön és Szentgyörgyi István szobrászművészek. A pályázat I. díját, 1000 koronát a bizottság a beérkezett 51 pályamű közül Szamosi S. Vilmosnak, a 200 koronás II. díjat pedig Reményi Józsefnek ítélte oda. Ezek mellett megdícsérte Madár, Farsang, Ének az öttemplom városáról és Fülemülék jeligés pályaműveket.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából a Balatoni Szövetség által forgalomba hozandó plakátra hirdetett pályázat bírálóbizottsága Radisics Jenő min. tanácsos elnöklésével február hó 10-én döntött a beérkezett 93 pályamű felett. A 600 koronás I. díjat Scharf Nándor, a 400 koronás II. pályadíjat a bizottság Barta Ernő pályaművének ítélte oda. Ezeken kívül megvásárlásra ajánlotta a bizottság Hienne, Rianás, Hip-hip hurrah, Keszthelytől Kenesséig, Vitorta és Bárányfelhő jeligés pályaműveket. A bizottság tagjai voltak a vallás és közoktatásügyi miniszter képviseletében Majovszky Pál dr. min. osztálytanácsos, a Balatoni Szövetség képviseletében ifj. Nagy Dezső, az Iparművészeti Társulat részéről Kőrösfői Kriesch Aladár és Szablya Frischauf Ferenc festőművészek.

Mind az öt pályázat pályaműveit a Társulat nyolc—nyolc napig kiállította az Iparművészeti Múzeumban, ahol nagy érdeklődést keltettek.

PLAKÁTPÁLYÁZAT. Az Újlaki Téglagyár és Mészégető R.-T. új műpalagyárának készítményeit plakát útján akarja ismertetni s az O. M. Iparművészeti Társulatot kérte fel a kívánt plakát rajzának nyilvános pályázat útján való beszerzésére. I. díj: 400 kor.; II. díj: 200 kor. Beadási határidő: március hó 26-dika. Az idevonatkozó pályázati felhívást e számunk Hivatalos Közlemények rovatában közöljük.

A "KÉVE" művészegyesület által hirdetett Hubert és Sigmund-féle belsőplakátpályázat első 300 koronás díját az illetékes jury egyhangulag Budai István tervezetének ítélte oda. A második díjat — minthogy a beküldött többi tervezet a művészi követelményeknek nem felelt meg — a jury nem adhatta ki.

PLAKÁTPÁLYÁZATOT hirdet Balatonfüred fürdőigazgatósága. A pályázat határideje 1913 márc. 15-én jár le. Van egy 500, egy 300 és egy 200 kor. pályadíj. A pályázat részletes feltételei a fürdőigazgatóságtól tudhatók meg.

MŰVÉSZETI OKTATÁS

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA idei első féléve január 30-ikán záródott. Az oktatás menetét külön házikiállításon gyüjtötték össze a szakosztályok s a munkákat és eredményeket az egész tanári kar vette együttes bírálat alá. Az ékítményes rajzolás nem papirostervezetekben merült ki, hanem anyaghoz és célhoz alkalmazkodó béléspapirokat, üvegterveket, nyomtatott szöveteket s grafitokat és csipkéket eredményezett. Az alakrajzi oktatás az anatómiai tanulmányokon kívül bővült a kosztümrajzolással s a szorosan vett alakrajz is színbeli és térbeli feladatokra is kiterjeszkedett. A szakosztályok közül az újonnan átszervezett ötvösszakosztály példaszerű kezdőmunkálatait mutatta be. A belső építészeti szakosztályon különösen megnyerte a tanári bírálóbizottság tetszését a II. és III. évesek oktatási módszere, mely a műhelyrészletrajztól kezdve, a lakás forma- és színbeli hangulatával együtt az építészetnek a belső építészek számára megkívánható elemeivel is megismertette a növendékeket. A díszítőfestők gyakorlati fejlődése irányában is sok történt az alsóbb fokon. A szobrászok pedig kő, fa, kerámia számára oldottak meg feladatokat. A grafika termékenysége figyelemre méltó. Általán ez iskolai év első fele szorgalmas és eredményes munkában telt el. Az ifju iparművésznemzedék ötletességben, az anyagok respektálásában és munkakedvet illetőleg mi kívánni valót sem hagy hátra.

Bírói talár- és fövegre hirdetett pályázat. III. díj: ~~Böhm János~~ műve. — Concours pour projets de robes pour juges hong. III. prix.

(lakásberendezés, építészet, utca művészete stb.). Elvben a bizottság az utolsó beosztást fogadta el, de részben kombinálta a másik két beosztási formával. Ezek szerint a kiállítás így volna beosztandó:

Főcsoportok: 1. Építészet. 2. Lakások belső berendezése és díszítése. 3. Divat. Speciális csoportok: 1. Színházi művészetek. 2. Az utca művészete. 3. Kertművészet. 4. Iparművészeti oktatás.

Mint látható, ez a beosztás túlmegy az iparművészet általánosan elfogadott keretén és a kiállításon olyan szakoknak is helyt ad, amelyek az iparművészetben eddig nem foglaltak helyet. Ha ennek jogosultságát némileg kétségbe is lehet vonni, bizonyosnak látszik, hogy ez csak élénkíteni fogja a kiállítást. Egészben a jelentés felfogásából az derül ki, hogy amit terveznek, közel áll az általános kiállításhoz, de iparművészeti szempontok dominálnak benne. Költségtervezetet a bizottság nem adott, ezt a képviselőháznak tartotta fönn, amely nemsokára dönteni fog a javaslat sorsa fölött. Döntése egyébiránt az ügyek jelenlegi állása mellett már nem lehet kétséges. — Foglalkozott a kiállítás kérdésével Páris városa is, amely elé Deville városi bizottsági elnök terjesztett jelentést. Ez a jelentés a kamarai bizottság elaborátumával szemben követeli, hogy a kiállítás necsak a modern, hanem az összes iparművészeti alkotásokra kiterjesztessék. Szerinte egyrészt a meghatározás, hogy mi modern és mi nem, a gyakorlatban nem vihető keresztül, másrészt a históriai stílusoknak éppen az ízlés nevelése szempontjából joguk van, hogy szerepeljenek a kiállításon. Javasolja tehát, hogy Páris városának a megszervezendő bizottságba delegálandó képviselői ilyen értelemben foglaljanak állást. Hasonló szellemben határozott a párisi kereskedelmi kamara is, Aucoc kamarai tag indítványára. Így tehát e kérdés körül erős viták várhatók, nem is számítva a művészeti köröket, amelyeknek véleménye szintén erősen megoszlik. A kiállítás kérdése tehát, megvalósítását kivéve, melyben mindenki egyetért, még teljes bizonytalanságban van és a végleges döntés előreláthatólag csak hónapok mulva várható.

Magyar Iparművészet

1913.

SZAK-IRODALOM

BODE, WILHELM. DIE ANFÄNGE DER MAJOLIKAKUNST IN TOSCANA. Unter besonderer Berücksichtigung der Florentiner Majoliken. Mit 37 Tafeln und 34 Textabbildungen. Berlin, Julius Bard, 1911. Ára: 180 K.

Az olasz agyagipar történetére, fejlődésére biztos támpontot nyujtanak a XIII. századig visszamenő oklevelek és a rendszeresen folytatott ásatások. Orvietóban, Sienában, Faënzában és Flórencben az ásatások a majolikatöredékeknek egész tömegét hozták napvilágra, melyek a középkortól a XVII. századig terjedő majolika történetébe engednek bepillantást. A leginkább előforduló díszek: a vonal-, lomb-, pikkelyszerű dísz, nagybetük, címerek, állatok, szörnyalakok, emberek. Azon körülményből, hogy ezek technika, forma és díszítés tekintetében nagy hasonlóságot mutatnak s nagyobb tömegben Orvietóban folytatott ásatásoknál kerültek elő, arra következtettek, hogy ezek mind Orvietóban készültek. Olaszországban az egész középkoron át a nagyobb helyeken, ahol edénykészítésre alkalmas agyag fordult elő, készítettek mindennapi használatra szánt agyagedényeket. Hogy Flórencnek és környékének régi eredetű és virágzó agyagipara volt, arra okleveles bizonyítékaink vannak. A XIV. század óta Montelupo agyagipara oly tekintélynek örvendett, hogy 1382-ben statutumot kapott és 1511-ben annak megújítása alkalmával ezen a kis helyen nem kevesebb, mint 34 mesternek volt önálló műhelye. A flórenci XIV. és XV. századi majolikák legszebb épségben maradt emlékei a kolostorok és kórházak — Santa Maria Nuova — birtokából kerültek magángyüjteményekbe. A rajzok kontúrvonalai sötét bíborszínüek, a festés zöldszínű s a címereknél, fejeknél néha sárga. A díszítés művészi kivitelű s motívum gyanánt emberi és állati alakok, portraitszerű fejek szerepelnek leginkább. Az állatok alakja, stilizációjuk és elrendezésük, az edények formája, a technika már keleti befolyásra mutat, de ez még határozatlan formájában lép fel. Kancsók, tányérok, csészék és más használati edények mellett nagyobb mennyiségben lépnek fel a nagy tálak (piatelli grandissimi, rinfrescatoi és bacili), valamint a gyógyszertári tégelyek (albarelli), melyeket a XV. század kezdete óta Flórencben és Sienában készítettek, különösen a Santa Maria Nuova és Santa Maria della Scala kórház részére. A majolikagyártás idővel annyira haladt, hogy a flórenci mesterek megkísérelték a valenciai mesterekkel felvenni a versenyt. A valenciaiak már ismerték az átlátszatlan ón-ólommázat, mellyel a sárga, meszes agyagból készített edényeket bevonták és rikító színeken kívül fémfényű festékkel is díszítették. Az eljárást természetesen titkolták. Körülbelül egy századig tartott, míg az olaszok ennek titkára rájöttek, de kísérletezés közben új díszítési módokat fedeztek fel, így egy sajátságos kékszínű díszítést, mely a szín ereje és a máz finomsága tekintetében a legszebb kékkel dekorált perzsa vázákkal felveheti a versenyt. Az edények díszítése már határozott spanyol-mór befolyást árul el. A spanyol-mór árúk utánzása a XV. század elején lép fel. A legrégibb ismert mintákon a főszerepet az úgynevezett „mock-Arabic-inscriptions“ játszik. A művészjegyek nagyobb számban jelennek meg, eleinte vázákon és kancsókon a fülek alatt; tányérokon jegyek és feliratok csak a XVI. század eleje óta fordulnak elő. Gyakori díszítési motívum a szőlőlevél, valamint az izlam mintákra emlékeztető gránátalma, mellyel a XVI. század végéig találkozunk. Spanyol-mór utánzatokkal különösen Flórencben találkozunk. A rajtuk ábrázolt címerek flórenci családok, nyilvános intézetek címereit tüntetik fel. A flórenci majolikák egy másik csoportja izlam vagy spanyol befolyásra mutat. E mintát sok helyen használták, így Nápolyban, Viterbóban, Velencében, Bolognában, Rómában. Egyike a legsajátságosabb majolikadíszeknek a XV. században a pávatoll. Bíbor-, zöld- és narancsszínben fordul elő s virágdíszekkel veszik körül.

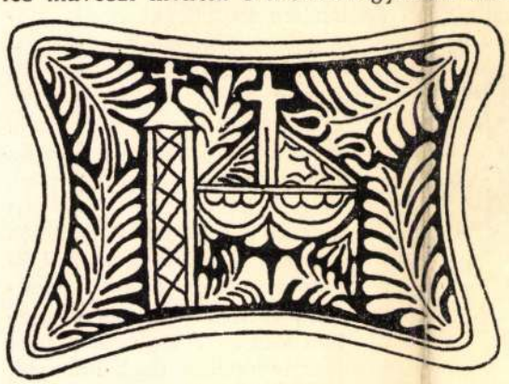

Somogyi tükörfa.

Szerző kizárólag az ornamentális dísszel ellátott majolikákkal foglalkozik s kimutatja ezeknek keletkezési helyét és idejét. A további kutatásnak feladata, hogy a figurális dísszel ellátott majolikák készítési helyét és idejét tisztázza. Sz. L.

JASPER J. E., EUROPEESCHE ORGANISATIES EN SYSTEMEN TOT ONTWIKELING VAN NIJVERHEID EN KUNSTNIJVERHEID. Van regeeringswege gedrukt en

MDK

Jeney Jenő

Gulner Gyula karikaturája, repr.

Politikai karikatura 1903-ból, repr.

Pérely.96,97.l.

mdk

Jeney Jenő festő, grafikus

Pünkösdi-királyság a Margitszigeten Bp 1913. jnn 1.
Kellner E. ny. 95×63 cm.
Feldiszített ökrös fogaton, díszes tronon a pünkösdi király. Kék, zöld, sárga, barna és kék szinek.
Az. 6. Sz.K. Grafikai Plakátjai Bp. 1961

39. L

MDK

Jeney Jenő rajzoló
az 1905-ös orosz forradalom tárgykörében a legfoglalkoztatottabb rajzolója.
"A péterváry lagunákon" /repr.2 kép//Üstökös 1905
A cár bilincsbe vert oroszlánon ült /Üstökös 1914,julius 31/
"Atrónörökös nem tud olvasni"

Kertainé Friedrich Klára:Az 1905 orosz forradalom hirlapi grafikánkban.
Müv.Ért.1956,V.évf.1.sz.39-45 l.

Jeney Lajos Mihály

1769-73 erdéfi felvételek
1774-84 horvát-szlavón határövidék

FODOR Ferenc; A magyar térképirás.
1-3. Bp., 1952-1954

105-107. ill

Jenei Károly

kőfaragó

1832-ben 20 éves

rézm. szakontály

lásd

Fleischer Béés 55. l.

Tokaj.

A középtért a város, utcz
el; az előtérben a Teisa Fluv
asszonyok kötik le figyelmünke
négy csolnak közlekedik és hár
háttért pedig hegyek képezik.
Profils és [illegible] jobbra a Grund
Ober Hungarn, wie die selbige
war szemlélhető. Felirata a lá

Prospect der

magyarázó szövegének kezdete:
N. Holtzfless mit Hubenbürg

Rm., mér. a rl. 22: 3

Jency Ernő, építész (+ 1918) M.D.K

az államvasutak magasépítési osztályának vezetője tervei szerint épült meg a pécsi üzletvezetőségi palota imporáns tömege.

Épitőipar - Épitőmüvészet, Bp.1917. 48. sz. 291. old.
50. sz. 305-306. old. 1-7. á.

Jeney Ernő, városi mérnök M.D.K.

tervei szerint épül fel a nagkőrösi városház ki épülete 55 üzlethelyiséggel, belül vásárcsarnokkal. Elő irányzati költség 1.380.540 K.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1914. XXXV. évf.

jan. 28. sz. 11. old.

Jeney Ernő, városi mérnök M.D.K.

tervei alapján Nagykőrös
város póstaházat épittet,
melynek költségeire 170.000
korona kölcsönt vesz fel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

márc. 9. sz. 7. old.

M.D.K.

Jeney Ernő, budapesti építész

2500 K-ás első díjat nyert az államvasutak budapesti hivatalnok-, altiszti és szolgai lakóházak eszmei tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf. máj. 1. sz. 17. old.

M.D.K.

Terey Ernő, városi főmérnök

tervei szerint épül Nagykőrösön egy a postahivatal elhelyezésére is szolgáló két emeletes bérház.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.
máj. 11. sz. 6. old.

M.D.K.

Jeney Ernő, városi mérnök

három tervet dolgozott
ki a nagykőrösi új város
utca felépítésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.
márc. 1. sz. 11. old.

M.D.E.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1911. XXXII. évf.

sz. old.

JENEY Ernő építész [Érendréd, 1876 - 1918]

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 72.p.

373. /jeneöi|Jeney Ernö,ép. RDK

Szül.: Érendréd,1876. Okl.kelte: 1899. Sz.: 1777.

A m.kir.József müegyetemen oklevelet,absolutoriumot vagy oklevélhonosítást nyert építészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

EP-IP - EPM-MŰVÉSZET.1931.márc.1. 41.1.

Jeney Ernő

műépítész, magyar
államvasuti osztályveze-
tő főmérnök † 41 éves
Korábban Budapesten.

Vas. Ujs. 1918. 350 l

875.

csakis a tornyos sarka látszik, hol a terasse
kanyarodik. A feljáró oldalain virágvá-
az útmentén a virágok közön délszaki növé-
n fák) helyezvék el. A (zsindelylyel fedett) kastély körül dus lom-

ra, méretei 36·3 : 27·4 c/m.
?. 36 – 99 – VI. 2.

sok stb. tervezését és egyéb munkálatait ezután nem kell a minisztertől, hanem az egyes kulturmérnöki hivataloktól kérni, amelyek azokat csak a vízmesteri és egyéb hasonló költségeik megtérítése fejében előre lefizetendő csekély költségekért hajtják végre; a hivatalok szellemi munkáját tehát díjtalanul és rövid úton lehet biztosítani és igénybe venni.

Az új dalmát vasút, melyet Ogulintól Kninig a magyar állam építtet, 97·5 milliom k-ba kerül; ebben az összegben azonban benne van 109 *km* új út építése, 60 *km* régi út jókarba helyezése (együtt 6,000.000 k.), továbbá 235 *km* vízvezeték (7,000.000 k.), mert a vasút teljesen lakatlan, vad vidéken vonul át. Azonkívül a munkásbarokkokra stb. (4,273.000 k.), az egészségügyi szolgálatra 3,000.000 k. van fölvéve. A vasútat 6½ év alatt kell megépíteni 470.000 m^3 föld- és 5.250.000 m^3 sziklamunkával; a vonalon 49 nagy híd, 336 kis áteresz, 2 viadukt és 10 alagút lesz. A forgalmi eszközöket is beleszámítva, egy *km* vasút majdnem 500.000 koronába kerül. A vasútat a jelzett átalányösszegért bankconsortium építi. Megemlítjük, hogy a consortium a 207·0 *km* fővonal építéseért hat év előtt 165,000.000 k.-t kért, amelyet azonban a kereskedelemügyi miniszterium *kezdettől fogva* túlságosnak ítélt és pontos fölülvizsgálat útján állapította meg az elül jelzett 97·5 milliomos költséget. Eredetileg szárnyvonalakat is terveztek, de ezeket nem építik meg; ezeknek a költségei az említett összegekben természetesen nincsenek benne. — *m* —

Az aradi és csanádi egyesült vasutak üzeme az 1911. évben is minden irányban igen szépen fejlődött; ennek következtében az üzleti eredmény is, bár az igazgatóság nagyban készül arra az időre, amikor adómentessége megszűnik, nagyobb lett, mint az 1910. évi volt. A 2,210.124 k. tiszta haszonból a részvényesek és az elsőbbségi kötvények tulajdonosai 6%, illetőleg 5%-ot kaptak. Az adómentes időben nagyban erősítik a pályát, szaporítják a forgalmi eszközöket, az állomásokat kibővítik stb., hogy később emiatt az üzem eredménye ne csökkenjen. Az idén 150.000 koronával megalkották a nem évi fizetéssel alkalmazottak aggkori alapját. Az országnak ez a legnagyobb helyi érdekű vasútja ma 391·368 *km* hosszú (1886-ban 269 pályakilométerrel kezdte üzemét). Életének két nevezetes mozzanata volt: 1890-ben lépett életbe a zónadíjszabás, 1903-ban pedig a mótorüzem. 1911. év végén 41 darab motoros kocsi volt üzemben, azonkívül 44 gőzmozdony. A vasút részt vesz környékének ipari tevékenységében is; van szénbányája, cémentbányája, kőbányája stb. A szállított árúk közt a legnagyobb mennyiségű volt a tűzifa: 271.452·1 *t*, azután agyag, kavics, kő 172.431·9 *t*, cukorrépa 126.688·3 *t*, búza 98.248·7 *t*, ásványszén 62.129·9 *t*, mész, cément, gipsz 39.052·0 *t*, tégla és cserép 26.006 *t*, épületfa 62.068·3 *t* stb.

A német műegyetemek 1911/12 évi hallgatóiról a következő statistikai adatokat állítottuk össze és összehasonlítás kedvéért ideiktatjuk a *budapesti* műegyetem 1911/12 évi adatait is:

A lőcsei városház mint múzeum. Nemsokára jelentékeny kultur intézménynyel gazdagszik az ország. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége ugyanis a híres lőcsei renaissance városházat, amelyet néhány évvel ezelőtt Schulek Frigyes műegyetemi tanár építész tervei szerint restauráltak, 200.000 korona költséggel megvásárolta Lőcse városától, hogy a rendkívül érdekes műemlékben múzeumot rendezzen be. A város közgyűlése lelkesedéssel kötötte meg az üzletet s a befolyó pénzből új városház építését határozta el. A múzeum anyagát a szepesmegyei történelmi társulat fogja összegyüjteni, amely valamennyi hasonló hazai társulat között a legbuzgóbb és legtevékenyebb. Tekintve, hogy a megye a felsőmagyarországi vármegyék között történelmi emlékekben talán a leggazdagabb, amelyek részint kis falusi templomokban, részint hazafias magánosok birtokában vannak, remélhető, hogy az egyesület a múzeum anyagának összegyüjtésével egy-két év alatt elkészül. Ha ez a legújabb múzeum megnyílik, az a művészetek barátainak bőséges gyönyörűséget fog nyujtani, mert nemcsak Felső-Magyarországnak, hanem az egész országnak egyik leggazdagabb múzeuma leend. —*k* —*t*.

Tégla és vasbéton gyárkémények. A Wiederholt Construction Company St.-Louis, oly gyárkéményt szerkesztett, mely állítólag különös előnyökkel dicsekedhet. A belső falazat egy tégla vastag tűzálló téglafalból, a külső falazat keményre égetett téglákból s a kettő közötti rész vasbétonból áll. E három anyag együttes alkalmazása jól bevált. A középső vasbétonréteg a kéménynek nagy szilárdságot kölcsönöz, melyet a forró gázok behatása ellen a tűzálló téglabélés véd meg, a külső téglaburkolat pedig a kéménynek bármely architektonikus kiképzését teszi lehetővé. Egy e rendszer szerint épült 175 láb magas kémény méretei a következők: belső átmérő a kémény alján 9 lábtetején 7 láb. A falvastagság öt 35 láb hosszú lépcsőben változik s 10, 12, 14, 17, 20 hüvelyknek felel meg szakaszonként. A kémény alsó részében a béton vasbetétje négyszögletes keresztszelvényű, 1 hüvelyk vastag, csavart és egymástól 11 hüvelyk távolságra elhelyezett rúdvasakból áll, melyek rögzítése két-két ½ hüvelyk vastag csavart rúdvasból készült és vízszintesen egymás fölött 9 hüvelyk távolságban elhelyezett karikával történik. A karikák az egész kéményben mindenütt alkalmazást nyernek. A karikapárok egymástól való függőleges távolsága az alsó két lépcsőben 9 hüvelyk, a felső három részletben pedig 18 hüvelyk. A függőleges rudak keresztmetszete a második és harmadik lépcsőben 0·75² hüvelyk, az e fölöttiekben 0·5² hüvelyk. Ilyen rendszerű kémények már több gyárban, még pedig üveghutákban, cinkkohókban stb, vannak alkalmazásban. 57—212 láb magassággal és 3—13 láb belső átmérővel. A füstgázok hőmérséklete e művekben 150° F. s még több is.

Hiba. A Nagykanizsán építendő *méntelep* munkáira hirdetett versenytárgyalás holnap, folyó hó 22-én lesz (nem pedig 23-án, amint a hirdetés második részében nyomdahibából tévesen jeleztetett).

	Mérnök	Építész	Gepészmérnök	Hajógépész	Vegyész	Kohász	Bányász	Elektrotechnikus	Általános oszt.	Mezőgazdasági oszt.	Összesen	Vendég	Porosz	Többi németországi	Belga	Bulgár	Dán	Francia	Görög	Angol	Olasz	Luxemburg	Németalföld	Norvég	Ausztria-Magyaror.	Német	Magyar	Portugál	Román	Tót	Orosz	Horvát	Svéd	Montenegrói	Svájci	Szerb	Spanyol	Török	Amerikai	Ázsiai	Ausztraliai	Afrikai	Nő rendes	Nő vendég
Aachen ...	103	80	97	—	38	164	85	—	30	—	597	212	439	56	3	—	—	2	1	1	—	43	18	4	5	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5	7	1	—	—	6	4	—	2	40
Berlin	572	319	737	150	131	67	—	—	5	—	1981	512	1244	317	8	23	2	1	9	10	7	14	8	3	99	—	—	8	110	—	48	—	7	—	7	17	1	13	16	10	1	—	9	15
Braunschweig	99	49	76	—	133	—	—	—	14	—	444	57	462		—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	32	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Breslau ...	—	—	44	—	24	55	—	13	5	—	147	—	127	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—
Danzig ...	230	123	105	74	48	—	—	24	29	—	631	138	483	125	—	—	—	—	1	—	—	1	3	3	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Darmstadt...	194	182	183	—	78	—	—	95	27	—	801	396	1037		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	247	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62
Dresda... ...	203	241	335	—	198	—	—	—	73	—	1050	106	917		1	59	—	—	10	3	—	—	1	27	41	—	—	1	6	—	49	—	3	—	11	8	6	2	9	2	—	—	54
Hannover...	336	149	212	—	72	—	—	64	20	—	853	283	676	134	—	4	—	1	1	4	2	—	1	2	6	—	—	1	—	—	10	—	3	—	—	2	1	—	7	—	—	5	—
Karlsruhe ...	244	129	228	—	166	—	15	156	20	—	1032	85	660		—	40	4	3	1	5	2	7	8	22	10	—	18	—	6	—	183	—	7	—	24	9	4	3	10	6	—	—	20
München ...	517	438	754	—	250	—	—	—	104	186	2754	501	2101		2	129	—	2	28	2	9	13	9	8	171	—	—	—	29	—	134	—	4	2	72	20	1	8	8	2	—	—	5
Stuttgart ...	147	143	101	—	77	10	—	27	60	—	565	108	779	82	—	4	1	—	1	1	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	21	—	—	2	1	3	—	—	—	53
Budapest ...	809	213	699	—	147	—	—	—	—	—	1885	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*61	*1529	—	*17	*8	—	*28	—	—	—	*24	—	—	—	—	—	—	—	—

* Az 1911-iki II. félévben anyanyelvük szerint.

joga van ilyen helyeken is arra, hogy egyszerű szerkezetű földszintes vagy az illető vidéken szokásos más egyszerű szerkezetű lakóházak és bármily, lakásra vagy emberi tartózkodásra nem szánt gazdasági és melléképület, valamint kutak építését, továbbá minden építményen a falazással kő-, föld- és elhelyezési munkával járó olyan javításokat, melyek a földszint magasságát meghaladó állványozással nem járnak s végül építő mester vezetése alatt az összes falazási, kő-, föld- és elhelyező munkákat végezhesse.

A kőműves mester minden olyan épület lebontását végezheti, amelyet maga létesíthet.

12. §. A kőfaragó mester minden kőfaragó munkát végezhet és amennyiben az elhelyezés a földszint magasságát meghaladó állásozással nem jár, elhelyezhet. A földszint magasságát meghaladó állásozással járó elhelyező munkát a kőfaragó mester csak az illető építkezésre, illetőleg állásozásra jogosított építő, kőműves vagy ácsmester vezetése alatt végezhet.

13. §. Az ácsmesternek joga van arra, hogy a túlnyomólag fából készülő minden építkezést, úgyszintén mindennemű építkezésben a fából való gerendaszerkezetek, falak, födémek és burkoló munkák készítésével vagy javításával járó munkákat elkészítsen, kivéve a különösen nehéz szerkezetű építményeket (11. §), melyeket az ácsmester csak építőmester vezetésével végezhet.

A kereskedelemügyi miniszter a törvényhatóságok javaslatára és az illetékes kereskededelmi és iparkamara meghallgatásával az ácsmesternek az első bekezdésben megállapított munkakörét egyes községekre nézve rendelettel korlátozhatja. Az ácsmesternek azonban joga van ilyen helyeken is arra, hogy a túlnyomólag fából készülő egyszerű szerkezetű földszintes, vagy az illető vidéken szokásos más egyszerű szerkezetű lakóházak, és lakásra, vagy állandó emberi tartózkodásra nem szánt gazdasági és melléképületek építését, továbbá mindennemű építkezésben az épületfaszerkezetek elkészítésével vagy javításával járó minden olyan munkát, amely a földszint magasságát meghaladó állásozással nem jár s végül építő vagy kőműves mester vezetése alatt minden faszerkezetű épületalkotórészt elkészíthessen s illetőleg végezhessen.

Az ácsmester minden olyan épület lebontását is végezheti, amelyet maga létesíthet.

14. §. A kútmester mindennemű kút építésével és javításával járó munkát végezhet.

15. §. Oly egyének, kik a 24-ik életévüket betöltötték és igazolják, hogy a kőműves, illetőleg az ácsipart mint iparos tanulók tanulták s a tanviszony befejezése után az ahhoz tartozó építő munka körében mint segédek négy évig, ha pedig tanoncbizonyítványt felmutatni nem tudnak, öt évig szakbavágó munkával foglalkoznak, a kőműves, illetőleg az ácsiparnak önálló gyakorlására iparhatósági engedélyt nyerhetnek.

Az ilyen kőműves, illetőleg ácsiparosok kizárólag egyszerű szerkezetű földszintes vagy az illető vidéken szokásos más egyszerű szerkezetű lakóházakat, gazdasági és melléképületeket építhetnek, úgyszintén a földszint magasságát meg nem haladó állásozással járó javító munkákat végezhetnek, aszerint, amint ezek a munkák a 11. és 13. § értelmében a kőműves vagy az ácsipar munkakörébe tartoznak.

A törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok szabályrendelettel a kőműves és ácsiparosok iparűzésének jogát csupán olyan építő és javító munkák végzésére szoríthatják, amelyekhez az építésügyi szabályrendelet (32. §) értelmében építési engedély nem kell. Az e tárgyban alkotott szabályrendelet érvényességéhez a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyása szükséges.

16. §. Minden építő iparosnak joga van arra, hogy a saját ipara körébe tartozó munkák végrehajtására szolgáló segédszerkezeteket (állásokat, ducolásokat, polcozásokat stb.) és a szükséges ideiglenes építményeket saját használatára előállíthassa, továbbá, hogy az általa végzendő építkezések terveit és végrehajtási rajzait elkészíthesse.

17. §. Építési terveket mások által való építés céljaira iparszerűleg csak oly személyek készíthetnek (iparszerű építési tervező irodák), akiknek a műegyetem által kiállított vagy honosított építészi vagy mérnöki oklevelük, vagy e törvény rendelkezéseinek megfelelőleg nyert építőmesteri iparengedélyük van, vagy akik a kereskedelemügyi miniszter által e törvény 7. §-ának *a*) pontja alapján kijelölt valamely főiskolát végeztek.

Ez első bekezdésben foglalt rendelkezés a tervpályázatokban való részvételre nem vonatkozik.

18. §. Az építő iparosok az építéssel kapcsolatban az építménynek a használat céljaira való teljes befejezéséhez szükséges minden ipari munkát végezhetnek s e célból a szükséges munkásokat alkalmazhatják; ha azonban az illető ipari munka az 1884. évi XVII. t.-cikk 4. §-ban említett mesterségek valamelyikének körébe esik, kötelesek az illető mesterségre a képesítést az idézett törvény 4—6. §-ai értelmében kimutatni, vagy az illető munkán az idézett törvény 8. §-ának megfelelően képesített egyént alkalmazni.

19. §. Minden építő iparos köteles az általa végzett vagy vezetett építéskor, épületbontáskor, átalakításkor, valamint az állásozással járó javító munkán családi és utónevét, illetőleg cégét, mesterségét és telephelyét a munka színhelyén szembetűnő módon, jól olvasható betükkel közszemlére kitenni.

Ha az építő iparos a közszemlére tételkor az állam hivatalos nyelvén kívül más nyelvet is használ, az előbbi nyelvű felírás a más nyelvűnél kevésbbé szembeötlő nem lehet. (Vége köv.)

VEGYESEK.

Kinevezések. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az építőmesteri képzettség megvizsgálására Budapesten szervezett bizottság új tagjává: *Heidrich* László kir. műszaki tanácsost, dr. *Neuschlosz* Kornél építész, orsz. középítési tanácsost, *Pásztor* Béla építőmestert, *Petrovácz* Gyula felső építőiparískolai tanárt, *Schulek* János építészt, *Stegmüller* Károly felső építőiparískolai tanárt és *Solymossy* Sándor felső építőipariskolai tanárt nevezte ki.

Tervpályázat eredménye. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete palotájának homlokzatára elhelyezendő dekorativ festményre pályázatot hirdetett. A tervpályázatra 21 tervező 23 műve érkezett be; a jury így döntött: az 500 koronás első díjat egyhangúlag *Dudits* Andor festőművész, a második díjat *Csermely* János művének ítélte oda. A szövetkezet igazgatósága ezenkívül megvette *Garay* Ákos és *Jeney* Jenő munkáit.

Nemzetközi szoborpályázat. Torino nagy fia, Bosco János, születése századik évfordulójának az alkalmából a város egyik főterén emléket állíttat, amelynek elkészítésére a szoborbizottság nemzetközi pályázatot hirdet. Az emléknek akár márvány-, akár gránit-talapzaton elhelyezett bronzcsoportnak kell lenni, amelynek főalakjaként Bosco szobra mintázandó meg. A művész tetszés szerint alkalmazhat az emléken reliefeket, medaillonokat, hogy ezekkel illusztrálja Bosco vallási, polgári, emberbaráti és nevelő működésének sokoldalúságát. Az emlék költségeit kétszázezer frankban állapították meg. A pályázat nyilt és a pályázók tartoznak az 1 : 10 nagyságban megmintázott modellt, valamint az 1 : 200 arányban készített térmegoldást 1913. jan. 31-éig bérmentve a következő címre beküldeni: Comité monument Don Bosco, Turin, Via Cottolengo 32, ahonnan mindenki a részletes felvilágosításokat is kapja. A jury, amely olasz és külföldi birálókból fog állni, egy ötezer frankos első, háromezer frankos második és kétezer frankos harmadik díjat ítél a legjobb műveknek, amelyek a szoborbizottság tulajdonába mennek át.

Az első építő iparos tanoncotthont Győrött már berendezték és ez évi szeptember hóban nyitják meg a Magyar Építőiparosok Országos Szövetségének ugyanott tartandó vándorgyűlése keretében.

† **Rimanóczy Kálmán** előkelő nagyváradi építész f. hó 15-én Bécsben elhunyt. — *Schmahl* Henrik budapesti építész f. hó 14-én meghalt; utolsó műve a Belvárosi Takarékpénztár budapest-kígyótéri palotája volt.

A kulturmérnökök a gazdaközönség érdekében kifejtendő tevékenysége dolgában a földmívelésügyi miniszter újabban oly értelmű rendeletet adott ki, hogy a lecsapolások, öntözések, alagcsövezések, vízhasználatok, forrásfoglalások, köz- és magánvízvezetékek és csatornázá-

Jeney Henrik

építész

szül. 1812-ben Kassán

Lásd

Fleischer Bées. 55. l.

Tokaj.

A középtért a bástyákkal
vár foglalja el, a hová ketten
a szőlőhegyek tövében a bekeri
a TVBISCVS [redacted]FLV UVLGO TEYSA i
szélget; a háttérben pedig heg
lül s diszes keretben:

TOKAY
Superioris HVNG
natura loci munitis
pugnaculum.

Rm., mér. a rl 35.5: 47

Jeney Henrik

m. kir. förmérnok,
akad. építész + 1877.
junius 9-én

Gród

Az építési igaz

1877. 503 h.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

oltak a királyi madarászokkal. Laktak aztán
zemplénmegyei Lucz és Tochol (Tokaj?)
ékozott. Eredetileg a veszprémmegyei Szent-
emeltettek, de egész 1848-ig megtartották a

lymároknak, szintén volt külön ispánjuk
kutyapeczérek. Így említi egy 1288 iki oklevél
ros in Scypes existentes, — a kiket Miklós ki
naszára azonban Kún László elrendelte, hogy
szok) s más hasonló foglalkozású emberek

XVI. század második felétől kezdve Erdélyben
dvar is eltűnt s ettől fogva már csak egyes
i urak kizárólag czigány jobbágyaik közül
lja idézett művében, vadászat alatt a hajtást
a vadászaton a vadra bocsátani és elvenni
net s mindig gyalog jártak, lóháton soha; a
nyért mosogattak, sertést hízlaltak, gyümölcsöt
meg voltak vele elégedve s a ház urán kívül

ig. az Árpád-kori oklevelek a nyulasokat
zokat vagy hódosokat. Az utóbbiakról

bölényvadászai, melyet az erdélyi fejedelmek
mint Maylád István, minden évben nagy p
csak annyit tudunk s ezt is csak a XVIII.
delmi udvartartásnak, hogy a bölényt valam
handsárral és szekerczével támadtak rá.

A bölényvadászok mellett a solymá
őket madarászoknak (aucuparii, aucupes
sólyom gondozásán és tanításán kívül egyéb
melyben II. Endre király a szatmármegyei H
a királyi solymároknak, hogy az ő kötelessé
mároknak ép úgy, mint a bölényvadászokn
Mordár unokája, a ki 1280-ban bodrogmegy
a király úr (IV. László) tordai solymárai egykori

Egyébként pedig a vadászok ispánja
Fehér nevű nő, kit Pál, a vadászok ispánja
alesperes előtt. A már említett Tordán k
pozsonymegyei Solymos-Karcsa, a nyit
földet említi; a baranyai Nyárád földet eg
kutyapeczérek; a szatmármegyei Solymos
regiorum), de aztán elnéptelenedett s V. Ist
1263-ban Kompolt ispánnak adott hevesmeg
nevű népeinknek, egy másik oklevélben ped

Szalay I.: Magyarország tört. emlékei.

jeneöi Jeney Ernő

építész

szül Érendréd 1876.

okl. mert 1899.

Névjegyz. Műegyetem 10 l.

M.D.K.

Jeney

"Magyarok" cimmel "Kakas Márton" cimlapját készitette.

Magyar Salon, Bp. 1895. okt. hó. 24. kötet reklámrovat.

Ahelyett, hogy irigyelné a művésznő gyönyörű ***barna, ragyogó haját***

kövesse példáját

Ön haját is csodálni fogják

A **Bombin shampon** nemcsak alaposan megszabadítja a hajat a tisztátlanságtól, hanem a Bombin tojásszerű különleges héja és belseje olyan anyagokat tartalmaz, mely visszaadja a hajnak eredeti fiatalos tüzét, melyet a férfiak annyira szeretnek, megerősíti a hajgyökereket, jobban tartja az ondolálást. Tegyen próbát még ma és haja olyan szép, hullámos és gondozott lesz, melyért mindenki bámulatát fogja kivívni.

A tojásszerű **Bombin shampon** külön készül szőke-, barna-, fekete- és vöröshajuaknak, mindenütt kapható, rövid hajhoz kérjük a dupla takarékcsomagolást, melynél a darabonkénti shampon ára 22 fillér.

Ki az?

Ez a neve annak a legujabb játéknak, amit Amerikából inditottak, amit Angliában, Németországban már nagyban üznek s ami igy könnyen lehet, hogy egy-kettőre versenyezni fog a bridge vagy a keresztrejtvény hihetetlen népszerüségével. Az emberekben ugyanis a háboru óta mindenfele divat vagy szokás valóságos mániákus intenzivitással tör ki. Először volt a tánc divat, ami frissen a háboru után kezdődve, jó pár évig olyan mértékben dult, hogy két ember nem tudott összekerülni anélkül, hogy lábrejtvényszerü mozdulatokkal ne gyakorolta volna magát az akkor divatos komplikált tánclépésekben.

Azután a ritmikus mozgások, tornák, szépségversenyek, strandolások, majd mindenben rekordversenyek s azután a bridge, a keresztrejtvények olyan mértékben lettek divatossá, hogy aki hozzákezdett valamelyikhez, mintha életének az lenne a célja, olyan mértékben vetette magát bele.

S most egy idő óta — talán a keresztrejtvények hatása folytán müveltségi versengés ütött ki. A keresztrejtvények lázas megfejtői részére könyvek, kis lexikonok jelentek meg, hogy könnyen s alaposabb müveltség nélkül is meg lehessen találni hiányzó szavakat, fogalmakat.

Nem nagyon régen — legkedvesebb s most talán legdivatosabb irónk, Harsányi Zsolt is irt hasonló müveltségi játékról, aminek alapján kiszámította a „Családi kör" pontos dátumát. A lapok pedig irodalmi rejtvény versenyeket rendeznek s valóságos irodalmi rekordereket termelnek ezáltal. Olyan népszerüségre azonban azt hiszem, hogy egyik sem tarthat igényt, mint ez a legujabb irodalmi játék, mert ezt, már mindenféle doppinggal, sőt pénzben is játsszák. És pontozva, verseny alapon, ami biztos alapja a közérdeklődésnek.

Ennél a játéknál ugyanis pontozzák a résztvevőket, mint a bridge-verseny résztvevőit s minden, ami versengéssel, egymás legyőzésével járhat, az az ember versenyző természete folytán általános érdeklődést fejt ki.

Ennek a játéknak eredetét tulajdonképpen az utolsó időben szintén annyira divatba jött regényes életrajzokban kereshetjük. Az a lényege ugyanis, hogy feladnak egy hires embert, annak életrajzából kiragadnak egy-egy momentumot s aki minél kevésbé általánosan ismert mozzanatból máris rájsmer az illetőre, az 100 pontot kap. Azután jönnek az ismertebb dolgai a feladott hirességnek, amik folytatólagosan 75, 50 és 25 ponttal lesznek jutalmazva.

Akinek igy nem jut eszébe hirtelen, hogy melyik hires embernek a szerelmét hivták Laurának, vagy Ilonának, az dühösen csap a homlokára és a kissé müveltebb flirtje, férfi vagy nő előtt elszégyelve magát, sietve iparkodik Zeppelintől Carusoig és Nagy Frigyestől Edisonig tisztában lenni évszámokkal, eseményekkel, technikai vivmányokkal és életrajzokkal.

Például azt kérdezik: Tiepolo müvészete nagy hatással volt rá, Zaragona mellett egy faluban született.

Aki máris kitalálja, száz pontot kap.

Josefa Bayert, egy kollégájának nővérét vette feleségül, 20 gyermeke közül egy maradt életben: 75 pont.

Spanyol eredetü volt, mint Murillo és Velasquez s festő volt ő is. Aki kitalálja, hogy ez Goya, már csak 25 pontot kap.

Vagy egy másik: Mikor Goethe 60 éves volt, akkor egyszer találkozott vele s az illető hiresség csodálkozását fejezte ki, hogy Goethe milyen fiatal korához képest. 100 pont.

Két felesége volt. Az első francia, a második osztrák. Mikor mind a kettőtől elvált, egy fiatal angol leányka egyszer egy angol játékszert mutatott neki, amelyik szimbolikusan mutatta be az ő sorsát. Egy kis létra volt ez, amelyiken egy szürke kalapos figura fokról-fokra emelkedve feljutott a legfelső fokra. Egész a tetején körülnézett s akkor egy zsinór meghuzása által az alak hirtelen egészen leesett. 50 pont.

Sophus Michaelis irta meg gyönyörüen bukásának és utolsó hadjáratának történetét.

Már csak 25 pont annak, aki kitalálja, hogy ez Napoleon volt.

Természetesen felülbirálattal meg lehet fellebbezni a kérdéseket, hogy azok csakis helyesen tétessenek fel. S itt nem lehet azt a régi anekdotát érvényesiteni, amelyik szerint találós kérdésnek feladják: Két lába van, de csak egyen szokott állni, többnyire a háztetőn, azt mondják a gyerekeknek, hogy ő hozza a gyerekeket a világra és olyan csőre van, mint a buldoggnak, mi az?

Mire a kérdezett hosszas gondolkodás után azt mondja, ha nem mondtad volna azt, hogy olyan csőre van, mint a buldoggnak, akkor azt gondolnám, hogy: gólya.

Hát pedig tényleg a gólyát adtam fel.

S miért mondtad, hogy olyan csőre van, mint a buldoggnak? Hisz ha azt nem mondom, akkor rögtön kitalálod!

Ilyen formán nem lehet azt mondani, hogy ki az a magas, vékony, barna bajuszos hadvezér, aki elvesztette a waterlooi csatát.

Hogy ezt a játékot a külföldön már mennyire üzik, azt mutatja az a körülmény, hogy egy német irónak már meg is jelent egy könyve ilyen cimmel: Kurzbiographien. Ezekben a rövid életrajzokban, anélkül, hogy a hősnek a nevét előre megmondaná, egész élete folyását rövid összefoglalásban mondja el. S igy az, akinek nincs meg az a rossz szokása, hogy ha egy könyvet olvas, előbb megnézi a végét, akkor mindjárt gyakorolhatja magát annak a kitalálásában, hogy kiről is szól tulajdonképpen az a kis életrajz.

Ha ez a müveltségi láz tartós lesz, akkor bridge és egyéb kártya-játékok helyett körülüljük majd az asztalt s a kis életrajzokkal kis Nobel dijakat nyerünk. Azok a nagynevüek, akikről szó van, nyerték vagy legalább is pályáztak a nagy Nobeldijakra s mi, akik kitaláljuk, hogy melyik nagyságról van szó, a kis dijakat nyerjük.

S ez által a játék által ritkábban fog előfordulni az olyan felsülés, aminek magam is voltam tanuja. A rádió első éveiben volt, hogy egy a legjobb társaságba tartozó s különben élénkségéről és szellemességéről ismert hölgy hallotta, amikor a rádió bemondta, hogy Lohengrint adják az operából, de a közelebbieket ugy látszik nem hallotta már. Mikor azután valaki, aki később jött s zeneismerő volt, odafigyelve egy kicsit; azt mondta: ez Wagner! Mire az élénk hölgy hirtelen közbeszólt: Dehogy, Lohengrint adják.

Vagy egy másik hasonló esetről is tudok krónikázni.

Egy fess, sőt elég világjárt uri ember arról beszélt nekünk egyszer társaságban, hogy milyen müveletlenek is általában az emberek. S elmondta, hogy ő a multkor hogy meg volt botránkozva, hogy egy másik társaságban senki sem tudta, hogy Fra Diavolonak ki volt a szerzője.

A mi társaságunk tagjai is gondolkoznak, majd szégyenkezve vallják be, hogy nem jut eszükbe nekik sem a szerző. Erre egyikünk meg akarta mondani, de valami ördög sugta meg akkor, hogy ne mondja s általános szégyenkező várakozás következett, hogy a megbotránkozott ur mondja meg a szerző nevét.

Eltelik egy-két perc, — semmi! Majd a botránkozó egy lexikont kér, hogy nézzük csak meg. Kisült, hogy ő sem tudta, csak éppen méltatlankodott a többiek müveletlenségén.

Hogy harsogó kacagással fogadták ezt a megoldást, ezt azt hiszem mindenki elképzelheti. Lehet, hogy az uj játék komolysága dacára, sokszor fog derültséget kelteni egy-egy résztvevő rovására. De az ne vegye el kedvét azoknak, akik igy játszva müvelődhetnek.

Mouche.

A népszövetségi alapokmánynak nem az a rendeltetése, hogy megrögzitse a békeszerződéseket.

London, jun. 9. Dr. Maxwell Garnett, az angol népszövetségi unió főtitkára, Manchesterben tartott előadásában kijelentette, hogy *a népszövetségi alapokmánynak nem az volt a rendeltetése, hogy megrögzitse akár a versaillesi, akár más szerződéseket.* Az alapokmány kifejezetten kimondja, hogy *a szerződés nem örökéletü, hanem békés eszközökkel meg kell változtatni. Smuts* tábornok kijelentette, hogy sohasem irta volna alá a békeszerződést és az alapokmányt, ha nem lett volna benne a szerződések felülvizsgálásáról szóló 19. szakasz. *Fájdalom, ezt a 19. szakaszt eddig nem alkalmazták kellő módon.* A szónok nem hiszi, hogy a szakasz módositásra szorulna, azonban helyes módon kell annak érvényt szerezni, mert ez a politikai biztonság előföltétele.

Dollfuss és Fey Budapesten.

Bécs, jun. 9. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* *Fey* közbiztonsági miniszter *Keresztes-Fischer* magyar belügyminiszter meghivására *jövő kedden utazik Budapestre és csütörtökig marad ott.* Elkiséri a szárnysegédje, *Wrabel* őrnagy, *Hantsch* államrendőrségi udvari tanácsos. Ugyancsak a jövő héten utazik Budapestre *Dollfuss* kancellár a nemzetközi mezőgazdasági értekezletre. *(Sz.)*

A bukaresti kisantant-konferencián Barthou is résztvesz.

Bukarest, jun. 9. A kisantant-államok értekezletét junius 18-tól 20-ig tartják Bukarestben. *Az értekezleten Barthou francia külügyminiszter is részt vesz és junius 20-án Bukarestbe érkezik.*

Uraim!

Trikó sporting rövid és hosszú ujjal, necc-szövésü **1.98**

Panama apacsing minden színben **3.75**

Divat freskóing 2 gallérral v. sportfazónban **3.75**

Tropikál v. panama sporting a legjobb szabás és kivitel **3.95**

Egy nagy tétel ing 2 gallérral, oxford, puplin és puplinette minőségek **4.90**

Selyemfényü puplining a legujabb kimintázásban 8.90, **6.80**

Rövid, gombos alsónadrágok
zefirből —.98, freskóból 1.75,
köperből 2.50, 1.98, puplinból 2.80

A legujabb pizsamaöltönyök
erösszálú zefirből 4.80
sötétalapú freskóból 6.90
csikos mosóvászonból 9.80
erösszálú oxfordból 9.80
finom puplinetteből 9.80

Strand-köntös (dressing gown) **8.80**
erős mosóvászonból .....
Selyemfényü lenvászonból 12.80

Lenvászon jope-kabát síma és kockás **6.45**

Kék kazánkabát fémgombokkal **14.80**

Nyári szalmakalap **1.40**

Formosa szalmakalap hat divatformában **5.80**

Opalin, Luna és Perfecta
finom trikó müselyemingek sima, csikos és porozus kivitelben, a legkellemesebb nyári viseletűek
9.80 10.80 11.80

Kész öltönyök

„Afrika" a könnyü nyári öltöny tropikál anyagból különféle színekben (kabát és nadrág) ..... **33.—**

Mosó vászonöltöny selyemfényü anyagból, jó kivitelben **19.80**

Mosó burettöltöny kabát és nadrág 13.50, **8.80**

Szövetöltöny 2 nadrággal 1 golf és 1 rendes hosszú nadrág **39.80**

Kascha nadrág divatos szabású, szürke színben **11.80**

Cipők

Barna és fekete félcipő könnyü nyári kivitelü **10.80**

Barna lugalt weekend-cipő jó puha bőrből **9.80**

Kombinált fehér félcipő bagaria vagy lakkdisszel I-a vászonból **12.50**
Fehér nubuckbőrből 14.80,

Kérje anyagmintákkal ellátott képes úridivatárjegyzékünket, melyet vidékre díjmentesen küldünk

Postai megrendelések 15 pengőn felül díjmentesek

MAGYAR DIVATCSARNOK
RÁKÓCZI ÚT 72—74

NAPI HIREK.

— **Tudja-e . . .?** Tudja-e, hogy a világháboru kezdő idejében a francia repülők rendes fölszerelésükön kivül egy csomó téglát is vittek magukkal? Ezeknek a tégláknak az volt a rendeltetésük, hogy a közelharc esetén a repülő az ellenséges gépre dobja s ezzel tegye harcképtelenné ellenfelét. Állitólag két esetben a francia repülők sikerrel is alkalmazták ezeket a téglákat.

*

Tudja-e, hogy Wellington herceg és Napoleon ugyanabban az évben született: 1769-ben?

Mindaketten szigeten születtek.

Mindaketten 16 éves korukban vesztették el atyjukat.

Mindaketten ugyanabban az időben jártak katonaiskolába Franciaországban.

Mindaketten egy napon kapták meg alezredesi kinevezésüket.

Mindaketten kitünőek voltak a számtanban.

Mindaketten nagy hadvezérek lettek, parancsnokává egy óriási hadseregnek.

De az egyik győzött Waterloonál, a másik pedig vesztett.

*

Tudja-e, hogy Caesar Beltramot Lyonban ötször érte villámütés, de élve maradt s később tüdőgyulladásban halt meg.

A kimutatások szerint annak az eshetősége, hogy valakit egy év alatt villámütés érjen, annyi, mint 1 az 500.000-hez és annak az eshetősége, hogy valakit 70 esztendő alatt villámütés érjen, annyi, mint 1 a 7000-hez.

Beltram esete különösen figyelemreméltó a valószinüségi számitás szempontjából, ha tekintetbe vesszük, hogy annak az eshetősége, hogy valakit ötször érjen villámütés életében, annyi, mint 1 a 2,000.000.000.000.000.000-hoz.

— **Dr. Kornis Gyula az elméleti filozófia nyilvános rendes tanára.** A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. *Kornis Gyula* államtitkári cimmel felruházott egyetemi nyilvános rendes tanárt, a budapesti királyi magyar Pázmány Péter tudományegyetemen a pedagógia nyilvános rendes tanárát és a filozófia jogositott tanárát ugyanezen az egyetemen *az elméleti filozófiai tanszékre* egyetemi nyilvános rendes tanárrá és egyuttal a pedagógia jogositott tanárává kinevezte.

— **Gróf Andrássy Gyula emléke.** Hétfőn lesz öt esztendeje annak, hogy gróf *Andrássy Gyula* hirtelen halála megdöbbentette és gyászba ejtette a magyar közvéleményt. Andrássy Gyula még azok közé a magyar államférfiak közé tartozott, akikről ellenségeik is elismerték, hogy igazi értékek. Különös jelentősége lehet ennek a mi kimagasló egyéniségekben szegény korunkban, amikor még a párthivek is jogosan kételkedhetnek sok vezető nagyság egyéni kitünőségében. A magyar közvélemény ezért ma, öt év multán is fájóan érzi azt a veszteséget, amelyet Andrássy Gyula halálával szenvedett. — Tisztelői hétfőn délután 6 órakor a Szent István-társulat diszermében (Szentkirályi-utca 28.) emlékünnepre gyülnek egybe, amelyen gróf *Sigray Antal* mond emlékbeszédet.

— **A német vasutasok a Margitszigeten.** Szombat délelőtt a Margitszigeten voltak a német vasutasok. Miután bejárták az egész szigetet és megtekintették annak nevezetességeit, nagy részük megfürdött a szabad Dunában. A környék megismerésére délután sétahajózáson vettek részt nagyszámu magyar vasutas kiséretében. Egészen Dömösig felhajóztak. A hegyek közt kanyargó Duna völgye a Rajnát juttatta a német vendégek eszébe a maga lovagváraival, különösen amikor a visegrádi romok is kibontakoztak a hegytetőn. A német vasutasoknak a program szerint vasárnap reggel kell utrakelniök visszza hazájukba.

— **Tűzvész pusztitott Konstantinápolyban.** *Konstantinápolyból* táviratozzák: Délután egy órakor az Achmetszultán kerületben tűz támadt, amely a rendkivüli heves szél következtében hihetetlenül gyorsan elharapódzott - Hat óra hosszáig tartott, mig Istanbul egész tüzoltósága valahogyan megbirkózott a tűzzel. *Harminc ház teljesen leégett*, 160 család hajléktalanná lett. Az oltási munka során többen sulyosan megsebesültek, köztük a tüzérségi főparancsnok is. Az anyagi kár igen jelentékeny. *(Sz.)*

— **Letartóztatták Salgó Oszkár textilkereskedőt.** Megirtuk, hogy a főkapitányság a *Magyar Pamutipar rt.*, továbbá több más magyar és külföldi cég panaszára eljárást inditott *Salgó Oszkár* textilkereskedő ellen. A rendőrség szombaton befejezte a nyomozást és Salgó Oszkárt ujabb kihallgatása után *letartóztatta csalás és hitelsértés gyanuja miatt.* A letartóztatott kereskedőt délután átkisérték a törvényszék fogházába.

— **Halálos motorkerékpárbaleset.** Debrecenből jelentik: A berettyóujfalusi országuton egy motorkerékpár, amelyet Jónás József vezetett, elütötte Balog József 78 esztendős földmivest, aki olyan sulyos zuzódásokat szenvedett, hogy sérüléseibe belehalt. A motorkerékpár vezetőjét a nyomozás szerint nem terheli felelősség.

— **Kezdődő ütőérelmeszesedésnél** reggel éhgyomorra egy pohár természetes **„Ferenc József“** keserüviz ugy az alhasi pangást, mint az emésztés renyheségét megszünteti, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást mérsékli. A gyakorlati orvostudomány vezető személyiségei a **Ferenc József** vizet azért becsülik olyan sokra, mert ez a változás éveiben is gyorsan és rendkivül enyhe módon szabályozza a szervezetre oly igen fontos gyomor- és bélműködést.

— **A Pesti Hirlap Vasárnapja** legujabb száma *Surányi Miklós, Kosztolányi Dezső, Farkas Imre, Halász Gyula* irásai mellett az érdekes cikkek és riportok egész seregét hozza. *Balla Antal* a közgazdasági élet egyik döntőfontosságu kérdéséről: *a buza drámájáról* ir. *Szegi Pál* az *egri várban* folyó ásatások nagyarányu eredményeiről számol be. Állandó rovataink, az *Asszonyok lapja* és a gyermekek kedves *Kis Pesti Hirlapja* teszi teljessé a számot.

— **A bécsi nemzetközi bridzsverseny.** Bécsből táviratozzák: A nemzetközi bridzseverseny hetedik fordulójának eredményei a következők: Svédország 26 ponttal győzött Dániával szemben, Ausztria 50 ponttal Jugoszláviával szemben, *Magyarország* 11 ponttal Norvégiával szemben, Belgium 13 ponttal Angliával szemben és Hollandia 4 ponttal Csehországgal szemben. A délutáni nyolcadik fordulóban a svédeknek meglepetésszerüen ötpontos győzelmet sikerült szerezniök az eddig veretlen hollandusokkal szemben. Az angolok két ponttal győztek a dánokkal szemben, *a magyarok* 40 ponttal a belgákkal szemben, Ausztria 21 ponttal a norvégokkal szemben. Az angol-jugoszláv mérkőzés döntetlen volt.

— **Ujabb letartóztatás a csökmői arzénmérgezések ügyében.** Debrecenből táviratozzák: A csökmői arzénes gyilkosságokkal kapcsolatban a debreceni vizsgálóbiró őrizetbe vette és vizsgálati fogságba helyezte *Sz. Nagy Jánosné* 72 éves csökmői földmivesasszonyt, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy arzénnel megmérgezte I. Nagy Bálint gazdálkodót és egyik közeli rokonát, a nyolchónapos ifj. Sz. Nagy Jánost. Mindkét holttestben a vegyvizsgálat alkalmával igen sok arzént találtak. Az a gyanu, hogy az őrizetbe vett Sz. Nagy Jánosné szállitotta a mérget a csökmői gyilkosoknak és ő oktatta ki őket a légypapir fölhasználására. A gyanusitott öregasszonyt beszállitották a debreceni ügyészség fogházába.

TÜNDÉRVILÁG MAGYARHONBAN

(Jeney rajza.)

KRAUSZ SIMI: „Én mindenkinek adtam . . .“

— **Négymillió pengő esküvői költség.** New Yorkból jelentik: Ezt az óriási összeget, dollárban természetesen, *Mac Cann* dusgazdag amerikai vállalkozó költötte el leánya esküvőjére. Mac Cann azonban aligha erőltette meg magát ezzel tulságosan, mert leánya unokája és örököse a világszerte ismert *Woolworth*-áruházak tulajdonosának. *Elena Mac Cann Palm Beachban*, az Egyesült Államok legelőkelőbb fürdőhelyén ismerkedett meg *Wiston Guest*-tel, Amerika legkitünőbb pólójátékosával. A fiatalok megláttak, megszerették egymást, néhány nap mulva megtörtént az eljegyzés és kitüzték az esküvő napját is. A menyasszonynak azonban némely „szerény“ kivánságai voltak. Az esküvőt a szüleitől kapott vidéki birtok kastélyában akarta megtartani, de a parkot egészen olyanná kivánta átalakittatni, mint amilyen Palm Beach parkja, ahol a pólójátékost megismerte. Mac Cann kezdetben kissé huzódozott a tervtől, de végül mégis teljesitette leánya óhaját. Floridából a pálmák, a délszaki növények ezreit szállitották a New York közelében fekvő birtokra, hogy ott elültessék. Hogy a kényes növényeknek bajuk ne legyen, hatalmas melegitőhelyeket állitottak fel, hogy ezek a newyorki zordonabb klimát megenyhitsék. Az esküvői ünnepélyt este tartották. Hivatalos volt ezerötszáz meghivott. Minthogy az ég borult, felhős volt, óriási fényszórókat helyeztek működésbe és a hatalmas fénycsóvák kékes szint varázsoltak a park fölé. Hogy a hatás annál nagyobb legyen, Palm Beach néhány jellegzetes épületének és nyaralójának mását ugyancsak felépitették. Az oltárt, amely előtt a fiatal pár örök hűséget fogadott, *Samuel Jefferson*, Amerika legjelesebb faragóművésze készitette értékes fából, amely gazdagon volt diszitve drágakövekkel, nemes fémmel. Harmincezer dollárba került. Az esküvő után a fiatalok természetesen repülőgépen indultak nászutjukra és a hétszázezer dollárra rugó számlák kiegyenlitését a papára bizták.

— **A második emeletről lezuhant az első emeletre.** Nagy József hét éves tanuló szombaton este a Vasvári Pál-utca 11. számu ház második emeleti lépcsőházából az első emelet lépcsőházába zuhant. A mentők az életveszélyesen megsérült gyermeket a Szent István-kórházba vitték.

Svájciak Bugacon.

Már másodizben keresi fel nagyobb svájci turistacsapat a Kecskemét melletti hires Bugacpusztát. Százötven svájci utas ismerte meg ujra a kecskeméti nevezetes nagy pusztaságot, a magyar alföldi táj különleges szépségeit, amelyek a többezer méteres hegyekhez szokott szemek számára egész uj világot tártak fel. A svájci turisták éppen olyan meglepetve merenghettek a puszta végtelenbe vesző távlatán, mint ahogyan az alföldi szem álmélkodva tekint fel a felhők fölé nyuló, örökhavas, jeges, glecseres hegycsucsokra. — Oh, mert sok szépsége van ám a magyar rónaságnak — csak meg kell látni. Pásztorélet ősi eredetiségében, itatók, karámok, amelyeket az ég peremére emel olykor a magyar Fata Morgana, a délibáb játékos szeszélye. A deszkasima sikság, amely a látóhatár szélén találkozik az égboltozattal, porfelhőben a vágtató csikós, a büszkén baktató számadó juhász. Azután itt van a repedezett falu csárda, mely hangos, duhaj betyár nótájának és kakasos puskája durrogásának emlékét őrzi . . . Aztán estenden a pásztortüzek, amelyek mellé oly jó lehuzódni és egy szép szomoru nótát dalolni a millió csillaggal hunyorgó magas égboltozat alatt. Nem csoda, ha a svájciak, akiknek léptennyomon sziklába, hegybe, ég felé huzó erdőkbe ütközik a tekintetük, megszerették ezt a szép, szabad világot és éppen olyan jól érezték magukat Bugacon, mint aminő szivesen látták őket a vendégszerető kecskemétiek. Talán egyik-másik turista, amint merengve végignézett a nyugalmas sikságon, meg is értette a magyar Nagy-Alföld halhatatlan költőjének, Petőfi Sándornak felkiáltását: „Börtönéből szabadult sas lelkem, ha a rónák végtelenségét látom!“

— **A szovjetkormány elküldi az orosz koronaékszereket a chicagói világkiállitásra.** Londonból jelentik: A szovjetkormány elhatározta, hogy a *chicagói világkiállitásra elküldi az orosz koronaékszereket*, köztük *Nagy Katalin* hat kiló sulyu koronáját, amelyben 5000 káprázatos tüzü gyémánt és néhány óriás rubin szikrázik és értékét 28,500.000 dollárra becsülik, valamint a cári jogart, amelybe a 196 karátos Orlov-gyémánt van foglalva. Az egész gyüjtemény értéke 170 millió dollár. A szovjet vállalja az ékszerek szállitásának és őrzésének költségeit és kockázatát a kiállitás tartama alatt, abban a reményben, hogy *a kincset Amerikában értékesiteni tudja.*

— **A nagykőrösi nagyerdő ősfái . . .** Dezső Kázmér nagykőrösi polgármester rendelkezésére tavaly összeirták a nagykőrösi nagyerdő ősfáit. Tizenöt ilyen többszázéves fát jelölt meg akkor a kiküldött bizottság, az összeirásból azonban több kimaradt. Most pótolták a mulasztást és az uj eljárás során még tiz ősfát találtak és a pótkeresztelőt is elvégezték. Egy 400 éves jelfa a *Beniczky Ferenc*-fája nevet kapta, két másik hatalmas ősfát *Széchenyi* és *Kossuth* nevéről neveztek el, fát kapott *Deák Ferenc* is, az egyik ősfát *Ráday*-fának keresztelték el, a Szente-birtoknál lévő jelfát pedig gróf *Bethlen Istvánról*. Egy villámsujtott hét-nyolcszázéves tölgyfa neve *Jókai*-fa lett. Az erdő legöregebb fája a felvett jegyzőkönyv szerint mintegy ezeréves lehet. Koronájának átmérője negyven lépés és kivágás esetén legalább tiz öl fa kerülne ki belőle. Ezt a fát Nagykőrös diszpolgárairól, *Apponyi*-fának nevezte el a bizottság.

— **Házasság.** Vitéz ruhmwerthi *Rapaich Richárd* m. kir. altábornagy, lovassági szemlélő és nemes *Fabinyi Lili* leányát, *Maryt*, eljegyezte dr. szenkviczi *Palkovics Pál*, néhai szenkviczi *Palkovics László*, Komárom és Esztergom vármegyék volt alispánja és alsó és felső mattyasóczi *Mattyasovszky Margit* fia.

Szesztay László műegyetemi tanár és neje, Seidl Margit leányát, *Klárát*, eljegyezte dr. *Majaross László*, Majoross Mihály itélőtáblai biró és neje, Karácsony Ilona fia. *(Minden külön értesités helyett.)*

Zsigmondy Editet kedden, fél 12 órakor vezeti oltárhoz dr. *Erdős Sándor*, a szervita-rend templomában.

Nyáry Margit és *Timár Mátyás* folyó hó 9-én tartották esküvőjüket a szegedi fogadalmi templomban.

Bányay (Büttl) Teréz (Gyékényes) és *Kraft Ferenc* (Szolgaegyháza) folyó hó 16-án délután 6 órakor tartják esküvőjüket a Buda-ujlaki plébániatemplomban.

Takács Sándor Máv. int. leányait, *Bözsikét* és *Sárikát* (Budapest), eljegyezték *Cserháti (Czuppon) Ferenc*, *Szőllősy László* (Szentgotthárd, Békéscsaba). *(Minden külön értesités helyett.)*

Kuncsner László (Kisbér), *Kunschner Ilonka* (Vác) folyó hó 3-án házasságot kötöttek. *(Minden külön értesités helyett.)*

Klein Vilma (Kispest) és *Práger Ede* (Pestszenterzsébet) folyó hó 10-én déli 12 órakor tartják esküvőjüket a pestszenterzsébeti izr. templomban. *(Minden külön értesités helyett.)*

Beck Margit és *Klein László* a mai napon házasságot kötnek. *(Minden külön értesités helyett.)*

Czikora Máriát eljegyezte dr. *Tóth János* orvos (Kispest—Budapest). *(Minden külön értesités helyett.)*

Hevesi Irma tanár és *Bereck Ferenc* tanár jegyesek. *(Minden külön értesités helyett.)*

Törs Éva Lenkét, Törs Antal leányát, eljegyezte *Szombathy László*. *(Minden külön értesités helyett.)*

Zboróí Zboray Tibor uradalmi intéző Alsópetény, folyó hó 3-án eljegyezte *Kunschner Irénkét* Vácról. *(Minden külön értesités helyett.)*

Ledvinka Cunit eljegyezte dr. *Ammer Iván*. *(Minden külön értesités helyett.)*

Kádár Mancika és *Obermann Ferenc* jegyesek.

Wiesel Klára és *Lichtenstern Ferenc* jegyesek. *(Minden külön értesités helyett.)*

De Valéryné még idejekorán galléron fogja a szolgálatkész gyereket:

— Előbb eredj vissza a padlásra, — rendeli, — s hozd le az én ládámat.

— Igenis . . .

— Pista, mondtam, hogy a kocsiért szaladj. Mit bámulsz úgy reám. Nem hallod? . . .

— De nekem pakkolnom kell! — panaszolja Valéryné, most már igazán sírva fakadva.

Bethlériné türelmetlen vállvonítással felel, azután ékszereit kezdi egy kézitáskába rakosgatni. Közben rendelkezik:

— Jolán, menjen a garderóbe-szobába, és a második szekrény, első . . .

— De ha mondom, hogy nekem pakkolni kell . . . — vág közbe Valéryné, mialatt a komornát igyekszik lefoglalni.

De Bethlériné órájára nézett:

— Jolán! Maga most semmi mást nem fog tenni, mint nekem segíteni. Érti? . . . Siessen csak Pista után. De nem . . . Hívja be Jánost . . . vagy tudja mit? . . .

Ugyanekkor Valéryné is odaállt melléje:

— Jolán. A barna ruhámat, meg a bársonykalapomat . . . tudja . . .

— De mama, hagyj már Jolánnak békét! — kiáltja Adrienne türelmetlenül. — Ha olyan sürgős a dolgod, hívd be magadnak Marit és punktum.

— Csak előkapjam! . . . Mari-i?!! . . . — s a folyosóra kirohanva, mértföldekre hallható hangon ismétli: — Mari?! Mari-i!!! . . . .

Utána Adrienne is kisiet, s legott az ő hangja is fölharsan a hátulsó lépcső korlátjánál:

— János?!... Pista!... Erzsi!... — kiabál rendre.

S mintha tűzre harangoznának, úgy perdül elő a ház minden zugából egy-egy sietős, szuszogó, titkon szitkozódó cseléd. Még Ágnes asszony is előkerül a pincék tájáról, s neki Adrienne is, anyja is az emeletről lebeszélve adják ki a parancsokat. És ismét nyiszorognak a lépcsők, újra csapkodják az ajtókat. Ráadásul most már Valéryné és Adrienne szembeállt egymással, s éles fejhangból, dühös pillantásokkal, ökölre szorított kezek hadonászásával igyekeznek egymással megértetni, követelni, rábizonyítani, hogy kinek az indulása a fontosabb, s kinek a parancsa előbbre való.

Ezalatt a ládákkal, dobozokkal telt szobában a kis Sziszi nagy lelkitusát harcol: mert valahányszor a legnagyobb ládába pillant, mindig ott látja annak a mesebeli kék ruhának a csücskét selyempapirosok tömege közül kikandikálni . . .

Milyen gyönyörű lehet úgy egészben. Ha semmi sem takarja . . .

De nem szabad . . . Mama megmondta, hogy hozzá ne merjen nyulni . . . És nem. Nem is fogja tenni . . . Csak egy kicsit . . . . Csak éppen hogy megérinti . . . abból csak nem lehet baj? . . .

Körülnéz. Sehol senki. Az ajtó betéve, azon túl éles, de távoli zajongás. Lám, most . . . most még messzebb mehettek. Igen. Ez a kellő pillanat . . . Sziszi lábujjhegyre áll, s úgy próbálja imádata tárgyát elérni. De nagyon nehezen megy . . . Szerencsére itt is akad zsámoly . . . És egy-kettőre ott terem vele a láda sarkánál. Most már sokkal könnyebb lesz a dolog. (Siettében nem is veszi észre, hogy a kis szék egyik lába alá egy cipősámfa került. Ki gondolna most ilyen csekélységre?)

Lehajlik. Szíve hangosan ver az izgatottságtól. Keze már ott van a csillogó aranycsipkék fölött. De ekkor, egyszerre, úgy érzi, hogy kiszalad a föld lábai alól. S hogy ösztönszerüleg kap valami támaszték után, teljes erejéből markolja meg a kék selyemruhát.

Csakhogy ez se védi meg a hátrazuhanástól; sőt inkább, ezer ráncba gyűrődve, formátlan hosszu sávban folyva utána, temeti a kis leányt suhogó selyme, tépett aranydísze alá. Egy félpillanatnyi teljes csönd. Aztán az ijedtség és fájdalom éles sikoltást csal a kis leány elfehéredett ajkára.

Az egész háznép rémüldözve tódul a szobába.

— Jézus Mária! — jajdult föl Valéryné kezeit összecsapva. Adrienne azonban máris ott termett leánya mellett, s míg erélyesen hámozta ki a ruha és papiros tömkelegből, durván lábra állította, aztán fejétől lábig végigtapogatta.

— Na. Ne bőgjön már. Hol fáj? — kérdezte.

Sziszi bűntudatában felelni is alig mert, mégis, hogy anyja szigoruan ráparancsolt:

— Itt, — suttogta s remegő kis kezével odadörzsölt, ahol rendesen ülni szokott.

— Hát még?

— Nem tudom. De . . .

— Hát csakis ott fáj, mi?

— Csakis . . .

— Nahát, az fájhat még jobban is . . . — és büntető keze máris vaskapoccsal ragadja meg a kis gyönge vállat. De mielőtt még térdére fektethetné áldozatát, egy postaszolga lép be a küszöbön.

Adrienne, Sziszit eleresztve, lángvörös arccal ugrik föl helyéről.

— Mi kell magának? — támad a szolgára.

— Bocsánat, senkit se találtam, akinek átadhattam volna az üzenetet.

Folytatjuk

Álom

A Liliom-várba vittelek.
Ezüst palást borítja vállad.
Ma van a nagy szerelem-ünnep —
Felénk bólintnak mindenünnet
Szirmai bús azaleáknak.

Szemedben meghalt már a dac,
Szívedről a gőg tovatünt.
Az árnyékunk is elmarad.
Csak a csók-mámor jön velünk,
Csak a csók-mámor jön velünk.

A Liliom-vár kapuja
Virágos fák havába vész.
Meghasadt, öreg harang mordul
S a kitárt várkapun kifordul
Egy nagy, szokatlan temetés.

Lobog ezer vad gyertyafény,
Lobot fog a fekete csipke.
Irdatlan, bús felhő-lovak
Csótárukkal bólintanak,
Jaj fúl a csöngetésbe, füstbe.

Sötét, redős lepel suhog
Reszketős vézna árnyakon —
Most temetik a csalfaságod,
Most temetik a hazugságod,
Most temetik a bánatom.

A koporsó ködbe merül,
A zokogások szava elhal,
Fény szökik falra, útra, fákra
És a Liliom-palotába
Mi bévonulunk diadallal!

Farkas Imre

Az album

Az Uj Idők számára rajzolta Jeney

1909. XV. 50 27

Budapest, 1943. július 2-án **20 fillér** IV. évfolyam 27. sz.

Orrátkefe

A magyar közélet tréfás hetilapja

Megjelenik minden pénteken **Főszerkesztő: LUKÁCH GYULA**

„VILÁGRENDEZŐK"

— Mi ez? Mindenütt acélfal? Pedig én aztán igazán újjá rendeztem volna a világot!

Miből nyaraljunk?

Magasröptű tudományos értekezés két ábrával és gyönyörű tanulságokkal a serdültebb magaviseletű nyaralók részére.

Itt a július és mindenki nyaralásra gondol. No jó, jó, de előbb nézzünk széjjel, hogy telik-e a bugyellárisunkból a nyaralásra? Ennek okáról tessék ide pislantani:

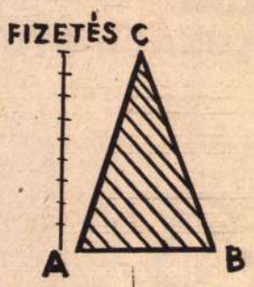

Mellékelt ábránk szép háromszöget mutat (A, B, C), amit *a munka háromszögének* is elnevezhetünk. A háromszög mellett, úgyebár, egy fizetési skála látható, még pedig alul az A-pontban, a legalacsonyabb fizetéssel, föntt a legnagyobbal.

No már most instáljuk: ha valaki a fizetési skála bármely pontjából vízszintes vonalat húz a háromszög felé, *a háromszöget metsző egyenes hossza mutatja a fizetéssel arányos munkateljesítményt.* Ebből kitűnik, hogy az A-pontban fészkelő kezdőfizetésű egyén egészen B-ig terjedő munkavonalat kap, viszont, akinek asztrágzsija van, a C-pont szélesével legfeljebb, ha néhány aláírás erejéig strapálja magát.

Leszögezhetjük tehát, hogy *mindenkinek javallható a legnagyobb fizetéssel járó poziciók elnyerése,* mely esetben a nyaralás kérdése önként megoldódik.

Viszont akinek ezt nincs ideje keresztül vinni még a nyaralása előtt, ide nézzen:

Képünk arra a tudott dologra mutat rá, hogy a háromszög két kurtább oldala együtt mindig hosszabb, mint a harmadik, tehát mértani lehetetlenség, hogy fizetésünkből adósságainkat is kifizessük és nyaralni is menjünk. Az sem segít, ha az oldalakra igyekszünk négyzeteket emelni. Mert meghatványozhatjuk nyaralási kedvünket, növelhetnők adósságainkat is (gyönyörrel!) de a fizetést megsokszorozni lehetetlen.

Már most tessék egy életre való tanács: *ne fizessük ki adósságainkat,* amikor is elmehetünk nyaralni a fizetésünkből, főként, ha telik.

Igen jóravaló, de egyszerű ember volt a parajmocsoládi biró. Egy délután a falu egyik özvegyasszonya megy hozzá panaszra és siránkozik:

— Biró uram, tessék rajtam segíteni. Az éccaka ellopták két libámat.

A biró bosszankodva nézi végig az asszonyt:

— Te is olyankor tudsz jönni hozzám lányom, amikor már megesett a baj.

A halasi piacon vasárnap, ahogyan az már szokás, álldogáltak az emberek és beszélgettek. Éppen akkor hajtott arra az állatorvos, akinek az orra nem magyar fajtát látszott bizonyítani. Az egyik csoportból utána kiáltanak:

— Egy lóval? Hát a másikat hová tette, doktor úr?

Mire a mindig tréfára hajlamos Balog János a többihez fordul:

— Hagyjátok, emberek! Az ő tudományát egy ló is elbírja!

DRUKK

— Mit gondol, hogyan szurkol egy kis színésznőcske a mostani szerződtetések évadján?

— No?

— Margarétát tépeget: szerep, nem szerep, szerep, nem szerep...

A két legsikerültebb magyar kínrím

Minél hosszabb és azonosabb a kínrím, annál becsesebb. Ugyancsak nehéz dolog kiagyalni egymást fedő, de másmás értelmű sorokat. A két legremekebb kínrimet itt közli a Drótkefe:

1.

Jól gyógyít, kend, Szemere Imre,
Jó gyógyírt kent szemereimre!

2.

Piripócs kap új kaszárnyát,
Piri ócska pulykaszárnyát.

A DROTKEFE
előfizetési díja:
Egész évre . . . 10.— pengő
Félévre . . . . . 5.— pengő
Negyedévre . . . 2.50 pengő

Kitől idéz a Népszava?

A Népszava egyik minapi számában versidézetet közöl. Egy lompos kis versfoszlányt, egy ostoba kabarévers három sorát, amellyel kapcsolatban megjegyzi, hogy az a tárgy, amiről a vers szól, *„már a költőt is megihlette."*

Mármost emlékezetünkben kutatva rájöttünk, hogy ki az az *„ihletett költő"*, akitől a Népszava idéz? Megmondjuk: Gábor Andor, helyesebben Gráiner Ármin.

Az a Moszkvában jelenleg is tevékenykedő Gráiner Ármin polgár, akinek a röplapjait szórták le Budapesten a tavalyi támadás bolseviki bombázói. *Ez az Ármin polgár a Népszava ihletett költője.*

Úgy látszik, az egységokmány nem tagadja meg magát...

Négerlázadás

A detroiti négerlázadás leverése után két Tommy beszélget:

— Én váltig azt hittem, hogy elegünk van a háborúskodásból...

— No és?

— És most még beszereztünk efféle csetepatét — feketén.

Több mint hatezer esztendővel ezelőtt települt meg egy nép Északafrika paradicsomában, a Nílus partjain. Férfiai jó harcosok voltak, vénei bölcsek, szépek az asszonyai. Ők alapították meg az ókor legnagyobb birodalmát: Egyiptomot. Sivó homoktenger közepén nyúlik el a Nílus-folyó, Afrika királynője. Vize gazdag, völgyei áldott bőséggel teremnek, de a Nílus két partján túl néhány kilométernyire már a lelketlen sárga tenger terül el: a sivatag. Az áldott vízpart s az átkozott sivatag között telt el Egyiptom hatezeréves történelme. Nagy uralkodók, szerelmeikről és szépségükről híres királyasszonyok, képfaragó művészek s hallgatag rabszolgák emlékétől terhes ez a táj. A sivatag végtelen tengerét csak itt-ott szakítja meg egy-egy forrás s körötte pár pálmafa, meg a nagy fáraók által emelt néhány csodálatos emlékmű: szfinkszek és piramisok.

Egyiptom királyai, a fáraók voltak a világ legnagyobb rabszolgatartói: milliók dolgoztak egyért. A sivatag belsejében, a süppedős sivóhomok úttalan utain, homokvihar, számum közepette vonszolták rabszolgák milliói távoli országokból a követ, s ezekből a kövekből építtették meg a fáraók a maguk égbekiáltó méretű, csodálatos síremlékeit. A sivatag magányában, bebalzsamozott holttesttel, kincsek között évezredekig pihentek háborítatlanul a nagy uralkodók, míg a mult század folyamán egyremásra kezdték a tudósok felásatni e titokzatos kriptákat s a nagy egyiptomi kultúra emlékeit. Mesés kincsek, csodálatos szobormüvek kerültek felszínre s a bontó csákány ráakadt a régi nagy fáraók és szép királyasszonyok bebalzsamozott tetemeire is. A sirboltok feltárói azonban megérezték a hatezer év előtti uralkodók átkát: Tutankámon fáraó sírjának feltárásakor egymásután hat tudós halt meg ismeretlen, rejtélyes módon. Sokan azt tartották, hogy titokzatos mérgeket rejtettek el a fáraó sírboltjában az egyiptomi orvosok s ezek a mérgek végeztek a merész kutatókkal.

Tudományuk és művészetük igen magas fokon állott. Csillagászaik vetették meg az időszámítás alapjait, építészeik máig utolérhetetlen nagyságú kőépítményeket emeltek és olyan kőutat vezettek át a sivatagon, hogy a tudósok sokáig nem tudták eldönteni, nem valamely ismeretlen tűzhányó megkövesedett lávafolyama-e Egyiptom ókori országútja. Orvosaik olyan titkok birtokában voltak, amelyek a mai tudomány előtt sem ismeretesek: a bebalzsamozott holttestek még mai nap is olyanok, mint évezredek előtt, haláluk napján voltak. Sebészeik ismerték a beteg elaltatásának módját, ugyanúgy távolították el a beteg végtagokat, mint manapság és nem egy egyiptomi sírból került elő olyan koponya, amely lékelt volt, de a csontforradásokból kitűnik, hogy a beteg a műtét után gyógyultan tovább élt. Ezenfelül idegorvosaik éltek a hipnotikus gyógyitással is, melynek igazi jelentősége előttünk ma is titok. Művészeiknek szobrai, domborművei ma is új művészi irányokat ihletnek meg, mert az egyiptomi művészetben olyan szépségeket mutattak meg, amilyeneket azóta sem faragott ki művész vésője.

A nagy egyiptomi birodalom az ókor végén pusztult el, a római birodalom igájába hajolt. Ekkori királyasszonya, Kleopatra az ókor legszebb asszonya volt. Krisztus születése előtt 51 évvel, tizenhét éves korában lépett trónra öccsével együtt, akivel egyiptomi szokás szerint házasságot kötött. Julius Cézár, a nagy római hódító meghódolt Kleopatra szépsége előtt s Rómába is magával vitte a meseszép keleti asszonyt, akinek tőle fia is született. Cézárt Rómában egy államcsíny kapcsán mostohafia meggyilkolta, Kleopatra ekkor Antoniusszal, a híres hadvezérel kezdett viszonyt, miközben fia számára egy új világbirodalom terveit szőtte.

Antonius csatát vesztett s amikor cselvetésből Kleopatra halálának álhírét hozták, öngyilkos lett. Kleopatra tervei rombadőltét látva, egy viperakígyóval megmérgezte magát. Halálával nemcsak a legnagyobb asszonyuralkodó, de Egyiptom birodalma is összeroppant.

Ma már egyhangú teakaravánkolompok zajától hangos csak a sivatagon épült Egyiptom földje, ahol egykoron, hatezerév előtt e csodálatos művész- és katonanép borult le a szfinkszek hatezeréves rejtelmes mosolya előtt...

Egy viperakígyóval megmérgezte magát.

A KARÁCSONYI AJÁNDÉK

KÓRÓDY MÁRIA TRÉFÁJA

JENEY JENŐ RAJZA

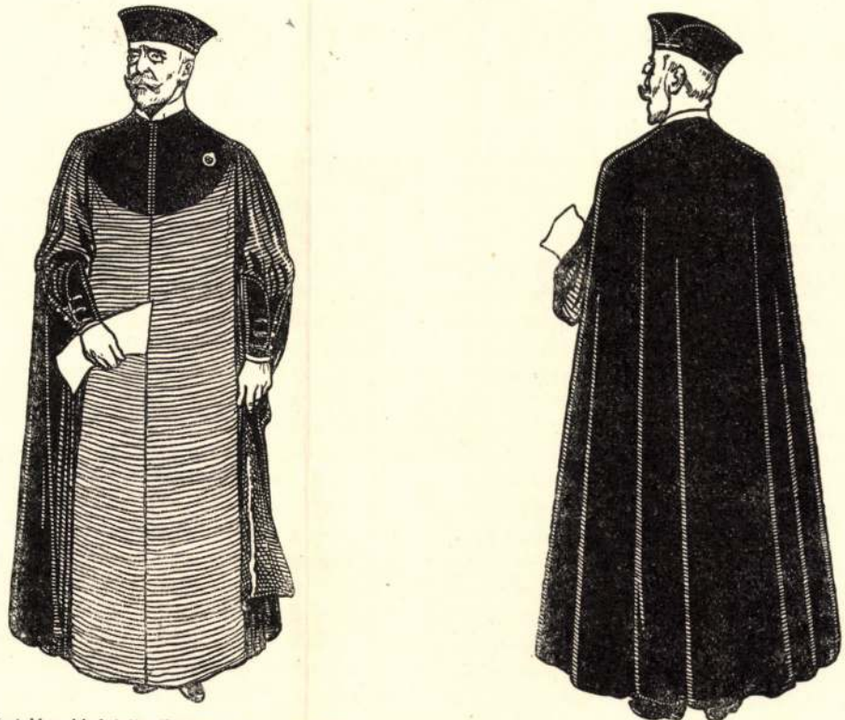

Bírói föveg- és talárra hirdetett pályázat. II. díj: 500 K. Jeney Jenő műve. - Concours pour projets de robes pour juges hong. II. prix.

szövetek készítésében 10, kerámiában 5 stb. Ebben azonban, mint a bizottsági jelentés elismeri, jórészt maguk a franciák hibásak. Nagyon is elmerültek a régi formák másolásában, nem törődtek az új áramlatokkal és csak akkor kezdtek eszmélni, mikor már erősen túlszárnyalták őket. A francia iparművészet ma nagyjában és egészében másolóművészet; sem az iparosok, sem a művészek nem gondoltak az új anyagok nyujtotta lehetőségek kihasználására és a Chaplet, Gallé, Delaherche, Grandhomme, Charpentier stb. féle törekvések jórészt elszigetelten maradtak. A tömeg művészetnek tekintette, ami régi, pedig az áruházakban nem a régit kapta, hanem legtöbbször csak annak gyenge másolatát. Vétkeztek a művészet, de egyúttal a kor ellen is, amelynek egészen mások az igényei és következményei.

A bizottság, nehogy a kiállítás újból beleessék ezekbe a hibákba, meglehetősen radikális álláspontra helyezkedett. A kormánynak javasolja, hogy a kiállítás kizárólag a modern iparművészetre szorítkozzék; modern alatt értve azt, ami körülbelül 1900 óta merült föl és jött létre. A régebbit ugyanis egyrészt meglehetős gazdagon mutatta be az 1900. évi párisi kiállítás, másrészt pedig körülbelül ettől az időponttól számítható az új iparművészeti irányok kifejlődése. Egyben kimondja még a bizottság, hogy a kiállításon csakis eredeti alkotások foglalhatnak helyet, másolatok, reprodukciók helyet nem kapnak. Így akarják Franciaországgal a új irányokat megismertetni, így akarnak új teremtő impulzusokat nyujtani a némileg lemaradt francia iparművészetnek.

A kiállítás 25—30 hektár területen volna rendezendő, — helyet a bizottság nem ajánl, csak a hely megválasztásánál követendő elveket állapítja meg, — az alább ismertetendő elvek szerint. A francia csoport beosztása teljesen egységes elvek szerint volna intézendő, míg az idegen nemzetek szabadon diszponálhatnának csoportjuk beosztása felől. Ajánlatos volna azonban, hogy áttekinthetőség céljából ezek is a francia beosztást kövessék. A keresztülvitelre a bizottság kiállítási kormánybiztosság szervezését ajánlja a kereskedelemügyi minisztérium vezetése és a szépművészeti államtitkárság támogatása mellett. E kormánybiztosságban helyet foglalhatnának az összes érdekelt ipari és művészeti egyesületek delegátusai is.

A kiállítás beosztását illetőleg a bizottságban három javaslat merült fel: technikai (szövés, hímzés, nyomás stb.), anyagszerű (fa, szén, szövet stb.) és rendeltetés szerinti

Magyar Iparművészet

1913.

TONELLI SÁNDOR: IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS PÁRISBAN.

A „Magyar Iparművészet“ már régebben hírt adott róla, hogy Franciaországban felmerült egy Párisban rendezendő iparművészeti kiállítás eszméje és az eszme megvalósítása mellett élénk propaganda indult meg ipari, művészeti körökben és a sajtóban egyaránt. Támaszkodva a különböző művészeti egyesületek kedvező votumára, 1911 április 15-én Couyba szenátor határozati javaslatot terjesztett be, amely utasítani kívánja a kormányt, hogy tanulmányozza a kérdést és gondoskodjék a külállamoknak a kiállításra való meghívásáról, 1912 februárjában pedig Carnot képviselő és több társa törvényjavaslatot terjesztett be, amelynek egyetlen paragrafusa egy 1915-ben rendezendő nemzetközi jellegű iparművészeti kiállításról intézkedik. A törvényjavaslatot a képviselőház a kereskedelem- és iparügyi bizottságnak adta ki véleményezésre, amelynek Roblin képviselő-előadó által összeállított terjedelmes jelentése már elkészült és a Ház asztalán fekszik.

A jelentés szerint a bizottság elvben elfogadta a Carnot-féle javaslatot, de azzal a módosítással, hogy a kiállítás időpontja legalább 1916-ra tolassék ki. Ennek oka abban keresendő, hogy 1915-ben nyílik meg a sanfranciscoi világkiállítás, amelyben a francia kormány és az ipar, sőt több külföldi állam is erősen angazsálta magát, úgy, hogy ez a párisi kiállítást hátrányosan befolyásolhatná. Közrejátszott e határozatban az is, hogy a német kiállítási központ indítványára csaknem az összes kiállítási központok a kiállítás elhalasztása mellett foglaltak állást és ily értelemben keresték meg a francia kiállítási központot, amely viszont ezeket az állásfoglalásokat a kormánynak tudomására juttatta.

A jelentés bevezető része inkább tájékoztatásul az iparművészetnek a régebbi nagy kiállításokon való szerepét ismerteti az 1855. évi londoni kiállítástól napjainkig és kiterjeszkedik a költségvetési részletekre is, hogy megközelítő alapot nyujtson a rendezendő kiállítás költségeit illetőleg. Megjegyzendő, hogy a jelentésnek ez a része meglehetősen hézagos és egyáltalán nincs tekintettel az egyes kiállítások tényleges jelentőségére, hanem szemmelláthatólag olyan mértékben tárgyalja az egyes kiállításokat, ahogy az adatok az előadónak éppen rendelkezésére állottak. Tárgyi hibák is vannak benne, a művészi szempontok helytelenül vannak beállítva, egyes helyeken osztrák-magyar iparművészetről beszél, másutt a „l'art viennois“ fogalma alatt az egész monarchia iparművészetét összefoglalja. Meglátszik rajta, hogy képviselőházi munka, amely a gyakorlat szempontját tartja csupán szem előtt.

Ebből a szempontból azonban a jelentés igen érdekes adatokat tartalmaz. A régebbi kiállítások ismertetése alapján konstatálja, hogy a nagy nemzetközi kiállítások ideje lejárt; ezek sem kereskedelmi, sem ipari, sem idegenforgalmi szempontból nem járnak olyan eredménnyel, amely a rájuk fordított óriási költségeket indokolná. Minden nagy kiállítás ezer meg ezer embert ragad ki rendes foglalkozása köréből, bezárása alkalmával pedig szaporítja a munkanélkülieknek a nagyvárosokban különben is ijesztően nagy számát. Célszerűbbnek látszik tehát átmenni a kisebb, szakszerű kiállításokra, amelyek szakszerűbbek, jobban szolgálják egy-egy iparág fejlődését, nemzetközi jellegüknél fogva pedig még mindig alkalmasak arra, hogy az idegenforgalomnak előmozdítására szolgáljanak. Ezekhez az általános szempontokhoz járulnak még a speciálisak, amelyek indokolják, hogy a legközelebbi nemzetközi szakkiállításnak miért kell éppen az iparművészet szolgálatában állnia.

Franciaország az iparművészetben évszázadokon át versenytárs nélkül vezetett Európában. A francia ízlés, a francia ipar termékei bejárták egész Európát és tetemes összegekkel járultak hozzá a francia nemzeti vagyon gyarapításához. Ez a helyzet azonban egy-két évtized óta erősen megváltozott. Mindenfelé új iparművészeti törekvések merültek fel és a külföld emancipálni kezdte magát a francia befolyás alól. Angliában, Németországban, a skandináv államokban, Hollandiában, Ausztriában és Magyarországon egyaránt visszamentek a régi, népies formákhoz, és új, eddig ismeretlen kincseket hoztak a felszínre, amelyek a francia iparművészetet úgy művészeti, mint különösen kereskedelmi szempontból lassankint háttérbe szorították. Páris nem az az iparművészeti gócpont többé, mint régente volt. London, Berlin, München, Bécs, Kopenhága stb. jelentősége az ő rovására erősen megnövekedett, sőt az idegenek behatoltak magába Franciaországba is. Példaképpen elegendő megemlíteni, hogy német iparművészeti cég, amelynek önálló üzlete, vagy fiókja van Párisban, a bútoriparban van 20, az ötvösségben 8, dekoratív

Friss Ujság 1938. január 1.

KOKAS ZSIGA

UJÉVRE KIBÉKÜL ELLENSÉGEIVEL

GYAPAY MIKLÓS TRÉFÁJA
JENEY JENŐ RAJZA

NA, ITT AZ UJÉV, ILLIK KIBÉKÜLNI ELLENSÉGEIMMEL!

FRISS UJSÁG BOLDOG UJÉVET! 1938

SZERVUSZ ALI, BÉKÜLJÜNK KI. SZERVUSZ. – IGYUNK A BÉKÉRE.

SZERVUSZ PALI, BÉKÜLJÜNK KI SZERVUSZ. – IGYUNK A BÉKÉRE

SZERVUSZ SANYI, BÉKÜLJÜNK KI. – SZERVUSZ IGYUNK EGY KIS KONYAKOT A BÉKÉRE

JÓ NAPOT LUCSKÓNÉ ASSZONY. ELEGET RÁZTA EGÉSZ ÉVBEN A PORT A FEJEMRE. DE MOST UJÉVRE MEGBOCSÁTOK.

ÁDJ ISTEN KÁRÁSZ UR! SOKAT BOSSZANTOTT AZZAL A VIZVEZETÉK CSAPPAL. DE MOST UJÉVRE MEGBOCSÁTOK.

HÁL ISTEN, JÓLKEZDHETEM AZ UJÉVET, NINCS HARAGOSOM.

NINI, OTT MEGY A VASGYÚRÓ SÓKI PISTA! EZT MOST JÓL HÁTBAVÁGOM. AZ LESZ AZ UJÉVI KÖSZÖNTŐ!

SZERVUSZ PISTA! BOLDOG UJÉVET!

SZENT ISTEN, HISZ EZ NEM A PISTA!

NESZE!

NA, JÓL KEZDŐDIK AZ UJÉV...

FRISS GYERMEKUJSÁG

1938 január 1, szombat

Találós kérdés, képpel

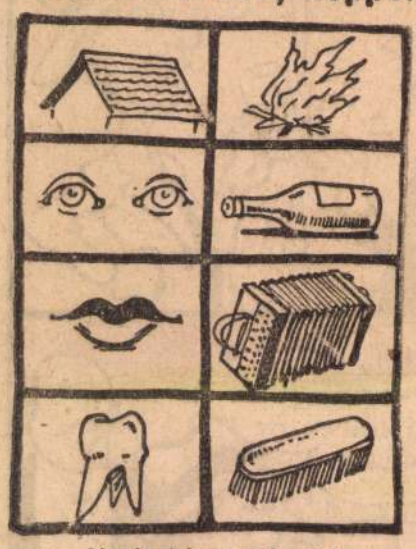

Nyolc kép, nyolc szó

Nézzétek meg ezt a nyolc képet gyerekek. A baloldalon lévő képek mindegyikéhez tartozik egy másik kép amely a jobboldalon látható A két kép együtt egy összetett szó Ha megfejtitek a négy szót, csodaszép ajándékokat kaptok. De az is kap ajándékot, aki csak két szót ir meg.

Törjétek a fejeteket! Érdemes! A helyes megfejtések beküldőire gyönyörű ajándékok várnak.

A csodálatos Szilveszter-est

Ezt a karácsonyestét sohse fogja elfelejteni Katinka. Sohase felejtheti el — mert minden vágya teljesült. Minden játék, amire gondolt, ami ről álmodott valaha, ott állt a karácsonyfa alatt... Amikor Katinka végre ágybakerült, olyan izgatott volt, hogy nem is tudott aludni. Hol a csodálatos baba konyha jutott eszébe. — a nagymama ajándéka. — hol a pólyásbaba, amelyik sírni, nevetni tudott, hol az óriás képeskönyv, amelyet egy teljes évig lehet olvasni, mégse olvasta ki az ember egészen. Másnap sapadtan ébredt. A mamája aggódott:

— Gyere ki a napra, drágám, — mondta Katinkának. — javadra válik majd a jó levegő. Ugylátszik, az öröm felizgatott.

Ezzel sétálni indultak. Katinka karjai közt tartotta a gyönyörű babát. Büszkén ment vele az utcán, de egyszerre különös kis hangot hallott. Jobbra fordult: a sarkon vékony kis télikabátban, lilára fagyott kislány állt. Két szál hervadt virágot kínált:

— Tessék megvenni. — mondta —, beteg a kisöcsém, nincs miből orvosságot vennünk.

— Hol laksz, kislányom? — kérdezte a mama s a kislány megnevezett egy közeli utcát. — Akarsz velem odajönni? kérdezte a mama Katinkától s a kislánnyal együtt elindultak a kislány otthona felé. Piszkos, sötét kapuba fordultak be s még sötétebb, még piszkosabb kis szobába értek. Lázban égő piros arccal feküdt ott egy kisfiú és didergett a vékony paplan alatt. Kisírt fiatalasszony ült mellette. Katinka mamája az asszonyhoz hajolt.

— Jó asszony, — mondta —, ne búsuljon. Hozok egy orvost, kórházba visszük a kisfiút...

Az asszony úgy nézett fel rá, mint a Jó tündérre. Ezután hazamentek Katinkáék, majd a mama smét eltávozott hazulról. Katinka magára maradt a gyerekszobában. Körülnézett a vadonatúj játékok közt. Válogatni kezdett köztük. A szíve fájt rettenetesen, de mégis elhatározta, hogy a baba-konyhát, a nagy képeskönyvet, sőt magát a pólyásbabát is még aznap elküldi a szegény kislánynak. Nem volt könnyű dolog az új játékoktól megválni, de Katinka valahogy könnyebb szívvel feküdt le, mint előző estén. A játékoknak azonban megvan a maguk nyelve, megvan a póstájuk is. Miközben a pólyásbabát a szobalány a kislánynak vitte, az valami titokzatos posta útján üzenetet küldött egy játékboltba. „Katinka áldott, jószívű gyerek. Jutalmazzátok meg". Így szólt az üzenet. A szép, előkelő játékboltban összenéztek a babák, mikor az üzenetet megkapták. Megvárták a Szilveszter-estét, azután felkerekedtek és azon az éjszakán, mikor a régi esztendő az újba olvad, elindult Katinkához egy ugyanolyan pólyásbaba, egy ugyanolyan baba-konyha, egy ugyanolyan képeskönyv, mint amilyet a szegény kislánynak küldött. Képzelhetitek, hogy csodálkozott Újév reggelén, amikor ágya előtt állt ugyanazok a játékok, amelyektől nemrég megvált.

Mátyás király ujévi ajándéka

Mátyás király bőségesen megajándékozta azokat, akik boldog újévet kívántak neki.

De ne higyjétek, hogy csak észtelenül ajándékozott embereinek hasznos, vagy értékes tárgyakat... Szó sincs róla! Az igazságos Mátyás mindenkit mesterségéhez tartozó ajándékkal örvendeztetett meg. A szakácsok például szép, új főzőkanalat kaptak. Az udvari zenészek aranysípot, tárogatót, hárfát, a szabók remekművű ollót, a pincemesterek aranydugóhúzót.

Kora reggeltől késő estig vonultak a király előtt a boldog újévet kívánók s Mátyás kifogyhatatlanul osztogatta az ajándékokat.

A király bőkezűségének híre eljutott az egyik udvaronchoz is, akiről mindenki tudta, hogy semmittevő, léha fráter. Nem dolgozik, szik, mulat, mentéket csinál tat. Miután azonban ez a fiatalember nemcsak léha volt, hanem kanzsi is, ő is beállt az újévet-kívánók közé. Azt remélte, hogy Mátyás nem ismeri fel, udvari szabónak tartja s megajándékozza egy szép, aranyollóval, amelyet aztán a szabónál mentére cserélhet.

A királynak azonban nagyszerű emlékezőtehetsége volt. Mikor a fiatalember eléje állt, így szólt:

— Tudom, nincs más mesterséged, mint az, hogy cicomázd magad. Léha ökör vagy, barátom... — s ezzel átnyujtott neki két ökörszarvat, melyek ott feküdtek az ajándékok közt. Nem véletlenül. A király megtudta, hogy udvaronca is odasorakozott a derék szakácsok a szabók, a muzsikusok közé.

Repülőn, vagy tengeralattjárón

Ha egy iránytűt veszel a kezedbe, látni fogod, hogy az iránytű mutatójának egyik fele kék, a másik fehér. A mutató kék fele északfelé irányul. Ha az ember elindulna s mennemenne abban az irányban, amelyet az iránytű kék vége mutat, egy szép napon meg kellene érkeznie földünknek arra a pontjára, melyet Északi Sarknak nevezünk.

— Ennyi az egész? — mondod. — Ilyen könnyen jutunk az Északi Sarkra? De hiszen akkor legjobb lesz holnap elindulni.

Nem olyan egyszerű a dolog! Bizony alaposan rajtavesztettek azok, akik szintén egyszerűnek képzelték az utat. Kitűnő kutatók, bátor világutazók lelték halálukat az Északi Sark keresése közben. Amikor ugyanis elértek Európa, Ázsia vagy Amerika legeslegészakibb pontjára, mikor elhagyták a szárazföldet, beláthatatlan jégtengerek fogadták őket. Az Északi Sark ugyanis a jégtengerek közepén fekszik.

— Ha tengerben fekszik, hajón kell megközelíteni — mondták az emberek néhány évtized előtt s ez bölcsen hangzott, de keresztülvihetetlen volt. A hajót ugyanis körülveszi a jég, foglyul ejti s nem tud elmenekülni. A hős Pearynek, aki 1909-ben indult el az Északi Sark felkutatására, majdnem sikerült már odaérnie. Hajóját a jég között hagyta s gyalog folytatta az utat a jégmezőkön, de a legeslegészakibb pontig nem jutott el.

— Ha hajón nem lehet elérni az Északi Sarkot, közelítsük meg tengeralattjárón — gondolták az emberek, de ezt sem lehetett keresztülvinni. Legsikeresebbnek bizonyult a repülőgép. Néhány évvel ezelőtt a szárnyak diadalmaskodtak az Északi Sark fölött: Eckenernek, a kitűnő kutatónak sikerült átrepülnie az Északi Sarkot.

Ujévi tréfák

Ime, néhány mulatságos tréfa, amelyekkel elmulathatunk Újév napján. Az első tréfa címe: Mennybemenetel. Négy jó erős fazékra egy deszkát állítunk. Ha ez megtörtént, megkérdezzük barátainkat, melyik akar közülük a felhők közé repülni. Ha akad vállalkozó, ráállítjuk a deszkára, bekötjük a szemét.

— Mindjárt repülni fogsz — s négyen a deszka négy sarkához guggolunk. Most igen elővigyázatosan és lassan felemeljük a deszkát, miközben így kiáltunk:

— Repülsz! Repülsz! Mind magasabbra repülsz!

Akár hiszitek, akár nem, a deszkán álló úgy érzi, mintha sok méter magasságba emelkedett volna, pedig csak néhány centiméternyire emelték.

Ha a deszka alatt lévő fazékokat kicseréljük négy jó erős pohárral és ismét ráállítunk valakit a deszkára, annak orából — bármily furcsán hangzik is, villámot varázsolhatunk a következőképpen. Bármilyen prémmel — kabátgallérral, muffal, — néhányszor jól megdörgöljük az illető hátát. Ezután ujjunkat a deszkán álló orra elé tartjuk, valaki eloltja a villanyt s ime! — a deszkán álló orrából nagy villám cikkázik kifelé.

Friss Gyermekjáték

Mit játsszunk téli estéken?

Ez a diójáték olyan mulatságos, hogy a hosszú téli estéket is elevenné lehet tenni. A játszók az asztal köré ülnek. Az asztalon két üres dióhéj látható. Az egyik játékos kezébe veszi a két dióhéjat, jobbkezében megcsörgeti, mint a kockát szokás, s eldobja az asztalra. Ha a dió úgy esik, ahogy a 2-es ábrán látható, egy egész diót kap a dobó, ha úgy esik, ahogy a 3-as ábra mutatja, két dió jár neki. Ezt a játékot úgy is lehet játszani, hogy mindenki befizet egy-egy cukorkát vagy diót s azokból telnek a nyeremények.

KIK KAPNAK AJÁNDÉKOT?

December huszonhatodikai számunkban megjelent találós kérdés képének megfejtését, valamint az ajándékokban részesülő megfejtők névsorát január hatodikai, csütörtöki számunkban közöljük.

Törjétek a fejeteket! Érdemes! A szerencsés megfejtők csodaszép ajándékokban részesülnek.

A persely

(III. folytatás.)

Az Annus lopott!... Elvitte a perselyünket!... Tolvaj az Annus! — kiáltottak itt is, ott is...

A tanítónak és feleségének alig sikerült a gyerekeket lecsillapítani. Mikor végre csend lett, így szólt a tanító halkan:

— Valld meg, Annus: magad hoz vetted a perselyt, vagy nem!

A tanító néni elfordult. Könnyes volt a szeme, nem akarta, hogy a gyerekek lássák. Annus!... Éppen Annus tesz ilyesmit, épp az ő kedvence! És íme, a kislány, aki ezt a csúfságot elkövette, most hozzá fordul védelemért!

— A tanító néni tudja, — zokogta Annus — Ő tudja, miért voltam benn a szobában.

— Én! — csodalkozott a fiatal asszony. — Honnan tudjam én, miért jártál benn?

De ebben a pillanatban váratlan esemény történt. Kinyilt az iskola ajtaja és a nyitott ajtóban ott állt Fakács Miska, a csendőr. Annus nagyot sikoltott, mikor meglátta Most már le is tartóztatják! Csendőrkézre kerül, pedig ártatlan! Nem követett el semmit! Mint egy ügyes kis macska, úgy ugrott ki hevéről és rohant ki a teremből. Rohant, míg az erdőbe nem ért. Itt is futott... Este volt, mikor végre körülnézett. Nem messze egy barlang nyílása tátongott. Ott tölti az éjszakát, mielőtt világgá megy Mert ezt határozta Annus.

A barlang sötét volt és nedves de szerencsére, egyik sarokban szalma volt. Annus ledőlt a szalmára és néhány perc mulva elaludt.

Mikor magára eszmélt — nagyon-nagyon hosszú idő után — a tanító néni hajolt rá s Annus csodálkozva látta, hogy a tanítóék nagy szobájában fekszik. Fölült, körülnézett — s íme, szemben vele, az almáriumon, ott csillogott-villogott a persely s a tanító néni ült mellette.

— Hogy került meg a persely? — kérdezte Annus izgatottan. — Tessék elmondani!...

És a tanító néni elmondott mindent. Elmondta, hogy a csendőr azért jött el, mert elfogott egy csavargót s megtalálta nála a perselyt. A csendőrségen a csavargó megvallotta, hogy a perselyt a tanítóék nagy szobájából lopta el. A nyitott ablakon belépett az udvarból, s elemelte az ezüstmalacot. De mire a csendőr elmondta mindezt Annus már messze járt. Hiába keresték késő éjszakáig, nem találták sehol. Végre harmadnap ráakadt egy favágó az erdőben. Lázban égő arccal feküdt a barlangban, amelynek nedves falai közt, úgy látszik, megfázott az első éjjel. A meghűlésből tüdőgyulladás lett, de a tanító néni nem engedte többé visszaAnnust a péknéhez. Maga ápolta.

— ...s ezentúl, — mondta neki, haját simogatva kedvesen, — itt maradsz nálunk. — Az én kislányom leszel.

— Mindég szerettem a nénit, — mondta Annus. — Meg is írtam, mikor a kézimunkát letettem ide a szobába. Mert én azért jöttem be azon a reggelen.

— Neked köszönhetem azt a gyönyörű kézimunkát?! — kiáltott a tanító néni. — Azóta se tudom, ki csinálta és hogy került ide. . És írtál is hozzá? Milyen kár, hogy a leveled elveszett! — sajnálkozott, de Annus nevetett.

— Sebaj! — felelt vigan, — ha tetszik, megírom újra — s már írta is egy papírra: „Szeretettel Kismamámnak"

(Vége.)

ság sem». De a kötekedő lapnak némelyekben mégis ellentmond : «Tagadom ugyanis, hogy Fogaras városa román lenne, mikor éppen olyan jó intelligens magyar város, mint a többi, sőt annyiban különb, mert ennek minden lakosa páncélban lakik, örökös harcban, védelemben állva, nyelvét, magyarságát illetőleg. Hogy az alföldi ember magyar, az csak állapot, hogy a fogarasi ember magyar, az virtus.»

Szilárdan áll «a fejedelemasszony zsebe» (így nevezték a régi krónikások, minthogy az erdélyi fejedelemnők tűpénz gyanánt birták Fogarast). Egy magyar szikla a román óceán közepén. Igaz, hogy a fogarasi magyarságot majorizálja számban a kerülethez tartozó román falvak választóközönsége, «tehát román a kerület, de éppen mert én lettem megválasztva, mutatja, hogy a magyar minoritás az úr a fogarasi kerületben.» (A lyukas garasok. P. H. 1892.)

Mikszáth, mint Fogaras szabadelvű programmal megválasztott képviselője, nem egy írásában megörökítette hűséges kerületét. A fogarasi havasok zord szépsége, a Negoj hófödte csúcsa épp úgy megkapta a költő képzeletét, mint ahogy megihlették fantáziáját a fogarasi vár történeti emlékei, a közelben hömpölygő Olt ezüst szalagja, a havasi rétek, legelők süppedő, dús zöld szőnyege, a lakosság sajátos népviselete s a román nép beszédének idegen melódiája. Néhány román szót meg is tanult, felhasználva ezeket erdélyi tárgyú elbeszélései táj-hangulatának aláfestésére.

Idézett tárcacikkében úgy dícséri a kerületét, mint cigány a rajkóját :

«Hát igen, az én rajkóm igazán a legszebb helyek egyike. Egy kis gyöngy a szent korona testéből. Havasok közé berámázott nógrádi síkság, csakhogy nem a sárga Ipollyal van kipaszomántozva, hanem a kacskaringós ezüst Olttal. Kényes járású riszálós palóc menyecskék helyett katrincás román asszonyok szedik a krumplit a mezőkön, olyan villogó szemekkel, mint a medvéé. Kicsike falvak bukkannak elő és tűnnek el a vasúti sínek mentén, szalmafedeles házikók, liliputi templomocskákkal ; azokban kökényszemű barna Szűz-Máriák. Itt-ott rám ismer valaki, meglát a coupé-ablaknál s önkénytelenül elkiáltja magát : Szetreaszke, domnule deputate». Éljen a képviselő úr! akinek nevét egyébként «Mikeszáth»-nak (jelentése : Kisfaludi) ejtették román választói. «Fölséges tiszta hegyi levegő feszíti a tüdőt, folytatja az író. Zöldebb a fű és selymesebb, mint egyebütt, fehérebb a patak, fürge pisztrángok játszadoznak benne. A vasút füttye egy-egy rókát riaszt fel a megsárgult mezőn, mely megrémülve viszi rozsdaszín bundácskáját biztosabb helyre. A fekete bivalycsordák bámészan néznek a nagy szörnyetegre, melynek füstbokrétája utána úszik a levegőben...»

Mikszáth megdicsőülése (Jeney karrikaturája)

Sok tekintetben hasonló tájleírással találkozunk Mikszáth egyik legkedvesebb kisregényében. Ez, *A szelistyei asszonyok* bűbájos históriája legmaradandóbban őrzi az író fogarasi kapcsolatainak emlékét. Az elbeszélés azzal kezdődik, hogy Szilágyi Mihály gubernátor uram az 1458-ik év őszén nagy és fényes kíséretével Fogarason járt. A fogarasi várból rándulgatott ki zergevadászatra a közeli havasokra. Fölséges, vaddal és pisztránggal teli vidék! A vaddisznók egész falkában járnak le a hegyekről a szántóföldekre, a vadászok valóságos halmokat ejthettek belőlük. Zergék után pedig a Negoj-hegycsúcs szaki oldalán, egész a Strungu dracului-ig, borzalmas horpadásig mászkáltak az urak... Volt ott vadászat mindenféle. Az áfonya-bokrok közül, melyek a havasok alját borítják, minduntalan előcsörtet egy-egy barna medve. A forrásos legelőkre szelíd őzikék járnak inni. A lombos erdőkben ott röpköd a siketfajd és a császármadár, s fölöttük magasan vijjog a levegőben a fakó keselyű... Némely napokon aztán elnémultak a vadászkürtök, szétszéledtek a hajtók. A felriasztott vadállatok megpihenhettek erdei vackaikban és a hómezőkön, a zergék egykedvűen nézegethették magukat a Jezere Griszovi tavában, meg a többi tengerszemekben... Ilyenkor — változatosság kedvéért — bent a fogarasi várban folytak nagy ünnepségek Szilágyi Mihály tiszteletére...

Mikszáthnak e kedves kis regényét többízben színpadra is alkalmazták. Különös azonban, hogy itthon sohasem adták elő, mindig csak külföldön. Így 1907-ben operettként Drezdában, legújabban pedig, 1937-ben, a prágai új német színházban mutatták be «Das Dorf ohne Männer» címmel.

De az irodalmi vonatkozásokon kívül Mikszáth fogarasi képviselőségének emlékét számos egyéb följegyzés is őrzi. Részint az írónak és özvegyének vallomásaiból, részint a Halmy Gyula gimnáziumi tanár szerkesztette «Fogaras és Vidéke» című helyi lapnak egykorú tudósításaiból mozgalmas, hű képet nyerünk az istenhátamegetti kis kerület és az ünnepelt nagy író-képviselő személyes kapcsolatairól. Ez emlékek legérdekesebb fejezete arról számol be, hogyan zajlott le Mikszáth egy-egy látogatása a kerületében?

Mikszáth ahányszor csak e kisvárosba érkezett : jött, látott és győzött. A kerület négyízben választotta képviselővé őt, kiben «két világ polgárát : a magyar hazáét és az örökkévalóságét» tisztelte.

Minden alkalommal díszes fogadtatásban, úgynevezett «alkotmányos parádéban» részesült. Vége-hossza nincs az ünneplésnek. A vonat érkezése előtt fényes fogatok egész sora lepi el az indóház belső udvarát. Maga Mikszáth említi nagy elismeréssel : sehol sincs oly bőség szép fogatokban, mint itt, a ménes hazájában. A vonatból kiszálló képviselőt mindenfelől baráti arcok fogadják mosolyogva. A tömegből egyszerre 20—30 kéz nyúlik ki szorításra. Felzúg az éljen. A fogadóbizottság elnöke, Pánczél Károly, az ősz református pap üdvözlő beszédébe kezd, holott az ég minden zsilipje ki volt nyitva, zuhogott az eső, mintha zsákból öntenék. Csurgott a sok édes szó is, mint a méz, mondja a fogadtatására kedélyesen visszaemlékező ünnepelt. «Dehát a dícséretből csodálatosan sokat elbír az ember». Mikszáth megpróbálta ugyan félbeszakítani az agg pártelnököt, de az nem engedett a negyvennyolcból ; elmondta a beszédet elejétől végig, miközben didergett, kékült, zöldült a hidegben.

— Minek is jött ki az állomásra? — pirongatta Mikszáth.

— Nem a képviselőnek jöttem én ki, — felelte az öreg. — Olyan képviselő nincs a világon! Hanem kijöttem az írónak. Annak én kijövök, még ha belehalok is.

«A város méltán körülrajongott képviselője» pedig e szavakkal viszonozta a lelkes fogadtatást : «Nagy távolságokat megszüntet a szeretet. Ha nem is időzöm sokat körükben, de mégis sokszor együtt vagyok önökkel gondolatban és érzek önökért szüntelen. Keveset jövök, mert azt akarom, hogy igazán szeressenek. Baráti szeretetükbe ajánlom magamat».

A díszes kocsisort a szakadó eső ellenére is éljenző emberek fogadják s a nyitott ablakokból asszonyok, leányok kendőiket lobogtatva hódolnak a költőnek. A költő, úgyis mint képviselő, Bausznern Guidó főispán vendége. A megyeházán, a fényes főispáni ebéden ott van a város

Vázsonyi Vilmos.

(Képe az első oldalon.)

No ez az arczkép meglepetés lesz sok embernek, mert eddig nem igen került a n. é. publikum kezébe. Ennek a viselője t. i. nem járt soha a szerkesztők nyakára, ellenben 20 esztendős korában már mind az ő nyakára jártak a szerkesztők; ennek az eredetije nem is képviselő, nem is igazgató semmiféle bánkban vagy biztosító társaságban, hogy ezáltal tette volna érdemessé az arczképe kiadatását. (Értsük meg egymást: nem magát kellett volna érdemessé tennie, hanem a képe közlését.)

Hanem hát azért van az Üstökös a világon, hogy kiássa a nagy embereket a szerénység legmélyebb fenekéről is, mindenkor nagy örömére egy csomó igazhivőnek, igy pl. jelen esetben mindazoknak, akik egyszer életükben olvastak egy V. V. betűs vezérczikket, de gyászára mindenkinek, a ki ellen egyszer egy olyan vezérczikk iródott.

Micsoda vezérczikkek azok! Mintha az istenben boldogult Börne kelne föl éjfélenként és ballagna be a *Pesti Hirlapékhoz*, hogy leszólja a városi gazdálkodást, vagy mintha Heine írná meg véleményét a magyar képviselőházról, vagy a mágnáskaszinóról, bécsi parlamentről, miről! Csupa ötlet, gúny, satyra, persiflage: a hova annak a tollnak a hegye talál, ott nem is ég, hanem mindjárt robban a nyomában. És nincs semmi mentség, kibúvó: a legpiczikébb butálkodás az elől el nem bújhatik: rátalál mindenütt és pellengérre állítja fél ország csúfjára.

De mennyire meg tud változni, ha az ő dédelgetett szülöttjére: az országos demokrata pártra viszi a beszédet. A csúfolódó vezérczikkíróból egyszerre rajongó lyrikus lesz, a ki ódát zeng annak a jövőnek, a mikor az az eszme lesz uralkodó, melyet ő hisz, melynek diadaláért ő harczol: az igazi demokráczia.

AZ „ÜSTÖKÖS" TÁRCZÁJA.

Nyári szenzácziók.

— Napilaptöltelékek. —

Haladunk, egyre haladunk lefelé a lejtőn. Minden nap újabb és újabb szenzáczió, megannyi fekete lapja a századvégi bűnkrónikának. Tegnapelőtt sikkasztásról, azelőtt gyilkosságról, tegnap rablótámadásról adott hirt rendőri tudósítónk és ma sem maradt üresen a szenzácziók számára föntartott két oldalunk.

I. A szerencsétlenül járt gyermek.

Az esemény szinhelye.

Lakatlan, elhagyott vidéken fekszik a külső Barométer 25-ik számú háza. Rozoga régi épület, mely bizonyára félreesettségénél fogva kerülte ki eddig a rendőrség figyelmét.

A 13-ik ajtószám alatt lakik Podlupka Vendelné, ki özvegyasszony létére maga keresi meg három gyermeke számára a mindennapi kenyeret. Reggeltől estig munkában van a szegény asszony, mialatt gyermekei odahaza játszadoznak. Vig kedélyű gyermekek voltak mindég, különösen a tizenegyesztendős Hanka, a mai gyászos esemény hőse.

A rejtélyes idegen.

A mult hó közepe tájan azonban egy rejtélyes idegen közbejötte zavarta meg a gyermekek idyllikus boldogságát. Egy tizenkétesztendős kamasz keveredett közéjük, ki különösen Hankával kötött hamarosan jóbarátságot. Az anyja állítólag gyümölcsös kofa a vásárcsarnokban és igy odahaza mindég volt nekik raktáron mindenféle romlott gyümölcs, melyből a kamasz megtömködte zsebeit, mielőtt a Podlupka gyerekek közé keveredett. Többször csalta el magával a kis Hankát, ki rendesen sápadtan jött vissza és a hasa többnyire el volt rontva, úgy hogy az anyjának, a ki alig tudott kenyérből eleget adni, föl is tünt a dolog.

A katasztrófa.

Tegnap délben ismét későn jött haza a kis Hanka. Az anyja élénk szemrehányásokat tett neki ezért, úgy hogy a lánykának a szemrehányásoktól föl is dagadt a szeme. Ebédközben nagy belső fájdalmakról panaszkodott és többször rohant el az asztaltól az udvar hátsó része felé. Mikor vissza-

XLI. ÉVFOLYAM. Budapest, 1898. julius 10. 28. (2129.) SZÁM.

ÜJ STÖKÖS.

Szerkesztőség: József-körut 44.
Ide küldendők a szerkesztő nevére czimezve a kéziratok.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 8 frt * Félévre 4 frt * Negyedévre 2 frt.
KIADÓHIVATAL: V. ker., Kálmán-uteza 2.
Megjelen minden vasárnap.
Egyes szám ára 18 kr.

UJ KÖNYVEK.

A kaméleon-leány és más elbeszélések. Irta *Bársony* István. A közkedvelt iró ez ujabb művei Singer és Wolfner Egyetemes Regénytárában jelentek meg. A kötet ára egy korona.

Szó.-Lukácsfürdő

téli és nyári gyógyhely Budapesten. Nagy kénes iszapfürdő, melynek 520 □ méter nagyságu természetes forrás medenczéiben az ásványviz naponként négyszer megujul. Mindennemü gyógy- és üditő fürdők. Kitünő szállodák. Vendéglő saját üzemben. Olcsó árak Prospektust ingyen küld **az igazgatóság.**

„Őrizzük szeretettel a haza vértanuinak emlékét!“

Ez év szeptember havában jelent meg a **«Könyves Kálmán»** magyar irodalmi és könyvkereskedési részvénytársaság kiadásában **Thorma János nagyhatásu festményének, az**

ARADI VÉRTANUKNAK

művészi reprodukcziója.

A szines műlap a modern sokszorositó technika legjobb vivmányai szerint aquarellmodorban készült. A kép szélessége 100 cm. és magassága 50 cm. Hogy e képet, mely hazánk legmegrenditőbb tragédiáját ábrázolja, minden magyar család megszerezhesse, nemcsak készpénzfizetésért, hanem kedvező feltételek mellett

havi részletfizetésre is szállitjuk.

Sziveskedjék ezen rendelő-lapot kivágni és becses aláirásával ellátva czimünkre

„Könyves Kálmán“

magyar irodalmi és könyvkereskedési részvény-társaság

Budapesten, VII., Kerepesi-út 17.

szám alatt küldeni.

Fizetendő postatakarékpénztár utján.

.....szám

Rendelő-lap.

Alulirott a **«Könyves Kálmán»** magyar irodalmi és könyvkereskedési részvénytársaságnál **Budapesten, VII. ker. Kerepesi-ut 17. sz.** ezennel megrendeli a következő képet:

Thorma János: «Aradi Vértanuk» passe-partouttal, 14 cm. széles bronzirozott cserfalevelekkel diszitett zöldkeretben ..... azaz ..... korona

19 ..... hótól kezdődőleg

Budapesten fizetendő ..... korona részletfizetések kötelezettsége mellett.

Ár	Havi-részlet
64 kor.	4 kor.

A részletfizetések be nem tartása esetén sziveskedjék a társaság az esedékes összeget postai megbizás utján, a postaköltség hozzászámitásával beszedni. A posta megbizás be nem váltáaa esetén a részletfizetési kedvezmény megszünik és a kép hátralékos vételára esedékessé válak. Az első részlet a szállitáskor utánveendő.

Lakhely és kelet: ..... Név és állás .....

Bárminő megállapodás ezen a rendelő-lapon irásbelileg kiteendő, különben érvénytelen.

Az itt jelzett árak csomagolással és bérmentes szállitással értetnek.

Az embörnek mindig legnagyobb veszélye,
Hogy kiszámithatlan az sorsnak szeszélye.
Az egyik órában vigjátékot röndez,
Másikban szomorujátéknak örvendez.

Nem vót most öröme az áldásos jóba,
Rémregényt kompónált az palityi tóba.
Ott röndelt ki néki legutolsó posztot:
Belefulasztotta Mamusits prépostot.

Rátámadt az vizek mélységös eleme.
Hát mán a prépostnak sincs védő szelleme? . . .
Nem hallották szavát az őrző angyalok,
Mikó fuldokolva esengött: möghalok! . . .

Bohózatot mások mög Pestbe csinálnak,
Nap, oroszlány miatt hogy interpellálnak,
Igaz, hogy én ordót még sohase kértem,
Hát az fikcióját nem is nagyon értem.

Az nap arányába még csak túdó vagyok,
Hisz az mindnyájunknak szömlátomást ragyog.
De mi az a fura három oroszlányrend?
Nagyon mögköszönöm, ha kitanit rá kend.

Az «ögész» oroszlány a röndnek eleje?
A második pedig talán csak a «feje?»
Az harmadikba mög, — mi sehogyse tetszik, —
Talántán csak épen «bojtos farkát» teszik?

Hát hogy hajdanába a szent Gellért möghót,
A zarándoklás is arányába mögvót.
Nem dicsekedve mondom, mögkéröm alásan,
Hogy mögesött, — nem ám, csak nimetmiskásan.

Halottak napján.

Nincs kasszába kincsem,
Feltámadás sincsen,
Hiába vonítunk,
Polszky Goszti pincsem!

Bolond Istók · 1900 nov. 4.

Vakáczió!

FALRÁZÓ TIHAMÉR SZÍNMŰVÉSZ,

AKI A BABÉRJAIN PIHEN

FAZÉK JÁNOS HÁZIJUR,

AKI FOLYTATJA A SEMMITTEVÉST

EGY BOLDOGTALAN VAKÁCZIÓS,

AKINEK A MUNKÁJA GYÜMÖLCSEIT ELVERTE A JÉG —

EGY VALAKI,

AKI JÓL MEGÉRDEMELTE A PIHENÉST

Szenzácziò hajsza.

Neptun: Hát téged mi hozott ide szép öcsém?
Riporter: Én a Magyar Ordító nyári munkatársa vagyok.
Neptun: Aztán mit akarsz nálam?
Riporter: Ha volna egy kis szenzácziója a reggeli lap számára. Valami tengeri kígyó vagy ilyesmi. . . .

Csattogányi Lehel, a kassza oszlopa irodalmi iparlovaglásai.

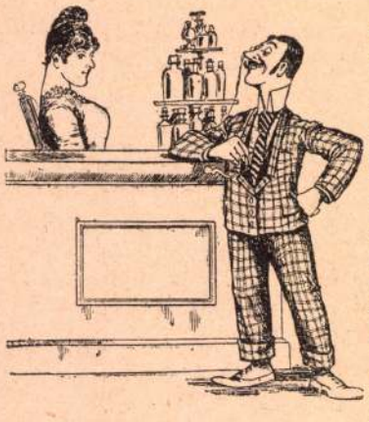

Csókolom a mosolygó kis ajakát, Gizike!

Jaj de rettenetes meleg van! Jean, egy jegeskávét sok habbal! A valódi fürdőidény és a szerelem s költészet alkonyatát éljük. Még a legszenvedélyesebb szerelem is terhes ilyenkor és legföljebb a bankok pénztárnokai próbálkoznak meg vele és hogy a költészet hanyatlik s a költő nem járhat naponkint ötször a New-York fényes helyiségébe, mutatja, hogy Palágyi Lajcsi, a Jelenkor bús dalnoka, a megdicsért és pályanyertes lirikus, a ki már tudj' isten hányszor pályázott a büszke Kisfaludistákhoz, egy szép nyári juliusi vasárnapon kineveztette magát Hódmezővásárhelyre polgári iskolai segédtanítónak ötszáz forint fizetéssel.

Hát hitte volna ezt valaha Gizike?

Szegény Palágyi, szegény hódmezővásárhelyi polgári iskolai nebulók és szegény pedagogia, én szánakozom rajtatok!

Apropos! Hallotta, hogy az amerikaiak végre mégis keresztültörtek a Kuba szűk nyilásán? Elég időbe került, de tudtam előre, a hol pénz van, ott nincs akadály; tudja a háborúnál is csak úgy van mint a szerelemben, egy ideig tartja magát az ostrom, de azután megadja magát a legszebb asszony is. Ime, megajándékozom magácskát egy Esti Hirlappal, nyerhet vale egy két személyre való faragott ágyat és megtudhatja a vezérczikkéből, hogy milyen nagyszerű lap a Magyar Hirlap.

De most sietek meginterwievolni a nemzeti párt egy kitünőségét, mint a B. H. szokta mondani.

A jegeskávémért kezeskedjék Jeannál, ha a kötetem megjelenik, veszek magának kamat fejében egy bicziklit.

Hát ezt elhiszi-e Gizike?

Viszketh Pepi bicziklis kisasszony iram-örömei.

— Az igazi gyönyörüség, hogy milyen sebesen halad az ember a bicziklin! — kiáltja a Mimi lelkesülten.

— Különösen lejtőn lefelé, — jegyzém én meg csendesen.

*

— Melyik volt a legnagyobb rekord, a mit nagyságod a bicziklin elért? — kérdi tőlem egy úr.

Roppant zavarban voltam, mert nem tudtam, mi az a rekord, hanem ügyesen kivágtam magamat:

— Óh kérem, — felelém, — volt olyan nap is, hogy minden órában más úrral rándultam ki.

*

A legközelebbi nő-bicziklíversenyen pályadíjúl egy vőlegényt akarnak kitűzni. Egyáltalában nem sikerült ötlet, mert a mely lány biciklizik, az nem szorult vőlegényre.

*

Ha tovább is ilyen hőségek lesznek, vagy a biciklizésről, vagy az öltözködésről kell lemondanom. A kettő úgyis nagy ellensége egymásnak.

*

A minapában kirándultam a váczi országútra. Egyszerre csak észreveszem, hogy egy úr vett üzőbe bicziklin. Sokáig kergetett, de nem tudott utólérni: nyilván kezdő lehetett. Ekkor nekem eszembe jutott a közmondás, hogy: lassan járj, tovább érsz. Tehát meglassítottam a menetet.

Nyári rém.

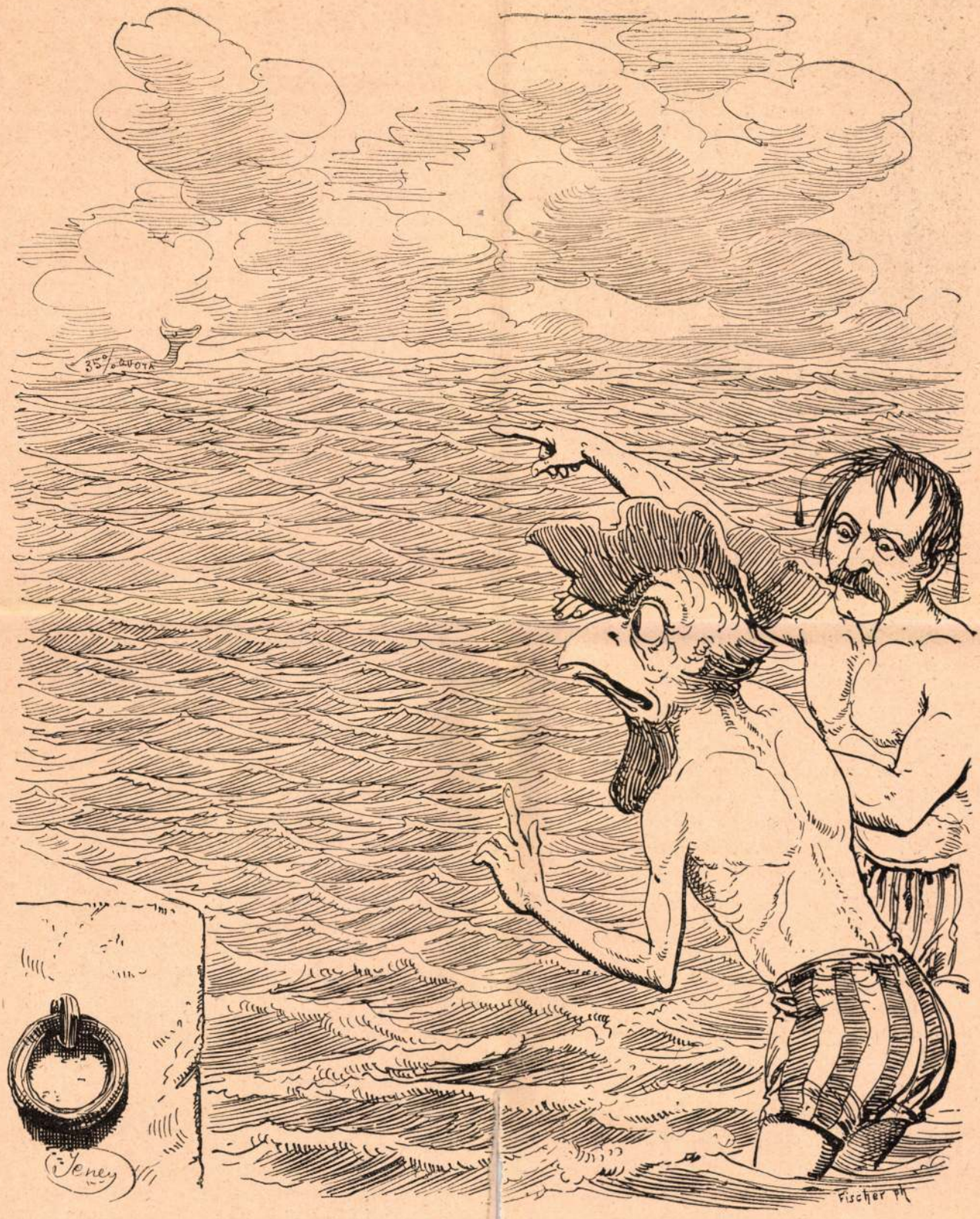

Magyar Miska: Nézd csak komám Habak k, mi lehet az? Czápa-e vagy — kacsa?!
Kukoréky Habakuk: Biz az komám alig anem czápa.

Kukoréky Habakuk meséi.

Mindennek van oka-foka.

Mily bámulat
Fog el sokat
Egynémely sikerétül:
«Nagy ész lehet
Ki oly helyet
Foglal ön-erejébül!»
Pedig a legtöbb szép sikernek
Szikrája az önzésből gerjed.

És ezt nem ujból szoptam én,
Van erre egy rövid mesém:
Köves szekérrel megrakottan
Megy a ló; szinte összerogygyan,
Oly nehezen czammog előre;
Pedig még több is telne tőle,
De hát jobban minek haladna,
Ha kocsisa czammogni hagyja,
Az idő úgy is eltelik
S így is beérnek estelig.
De ím egy fordulóhoz érve
Szénás szekér kerül elébe
S bár ez elég gyorsan halad,
Lovunk attól el nem marad,
Lépésit egyre szaporázza
A szénás szekérnek nyomába',
Mert minden gyors lépés alatt
A szénából jókat harap —:
És a kő-szállítmány eképen
Megérkezik már délre szépen.

A legújabb, a legolcsóbb és a legjobb reklám.

Új! Uj! Új! Új! Új! Új! Új! Új!

Hogy manapság reklám nélkül nincs boldogulás, azt tudja mindenki. Nemrégen még akként csinálták maguknak a reklámot az üzletemberek, hogy betelefonáltak a krajczáros esti lapoknak, hogy Saugrün Jakab, a «csípd meg» védjegygyel ellátott kitünő poloskapor egyedüli feltalálója, a mi minden droguistánál kapható csekély egy koronáért, ma főbelőtte magát. Ezt azután kinyomatták jól körülírva, a rikkancsok pedig kikiáltották egész terjedelmében. Csakhogy gyakran kiderült, hogy az említett üzletembernek eszeágában sem volt megválni a szép fővárostól és miután a rikkancsoknak is betiltották a kiabálást, egy radikálisabb eszközről kellett gondoskodni, a mi végre is sikerült és ma már majdnem naponta olvashatunk a rendőrség rovására és az üzletemberek és a feltünési viszketegségben szenvedők dicsőítésére hasonló híreket:

Tömeges megtámadások és rablások. Nepomuki Nazarén, a híres birkozó, a ki Robinettit is majdnem legyűrte és a kit legközelebb a Wulff czirkus fog szerződtetni és a jövő héten tartja első felléptét, tegnap este, a mint hazafelé ment Ős-Budából, majdnem gyilkosságnak esett áldozatul. Két csavargó megtámadta, de ő mindkettőt jól elnadrágolta és egyiknek olyan pofont mért arczára, hogy hirtelen futni kezdettek. Nepomuki nem futott utánuk. Ebből is látszik, hogy Nepomuki milyen kitünő akvicziója lesz a Wulff-czirkusznak.

Stückgold Náthánhoz, a kinek fényes divatárú üzlete van a Kerepesi-út elején, a melyet különösen az idegenek szoktak dicsérni külföldön, az este egy napszámos tért be és ingeket kért. A mint mutattak neki, két drága kivarrt selyeminget kabátja alá akart rejteni, de egy jelenvolt grófnő, a ki régi vendége az üzletnek, meglátta és a rablót leleplezték.

Kiváncsi Adolár józsefvárosi híres kriminálistát ma orozva megtámadta egy suhancz, midőn a Markó-utczai törvényszékről jött, a hol egy gyilkost védett és oly remek beszédet mondott, hogy védenczét fölmentették. Miután rendőr a közelben nem volt, a jeles kriminálista aktatáskájával olyan nagyot mért a suhanczra, hogy az elterült a földön, az ügyvéd pedig sietett a köruti villamosra.

Szigetkuti Lehel, a Kisfaludy-Szinház közkedvelt komikusát tegnap megfosztották közel ezer forintjától, a melyből hitelezőit akarta kifizetni. De hogy milyen bohém ember Ligetkuti, mutatja az, hogy holnap már föl fog lépni a «Czifra nyomorúságban», egyik legkitünőbb szerepében.

Szemlész Odön, a ki a napokban váltott jegyet Kelemen Elemér körúti nagyvendéglős bájos és kedves leányával, Gizikével, a ki az idén a leánygimnáziumot végezte jeles eredménynyel, ma elvesztett negyvenezer forintot, a mit hozományul kapott és a Hazai takarékpénztárba akarta bevinni. A becsületes megtaláló húszezer forintot kap, ha illetékes helyére juttatja.

TÁRSADALOM.

A MEGTÉRT.

— Ön, mint izraelita, bizonyára a kormányra fog szavazni . . .
— Kikérem magamnak! Nem vagyok zsidó; római katholikus vagyok! . . .

A KÖZÖS MAKARÓNI.

vagy:

Veszedelmes közeledés.

(A szent Nándor és nagy Dezső fúziója.)

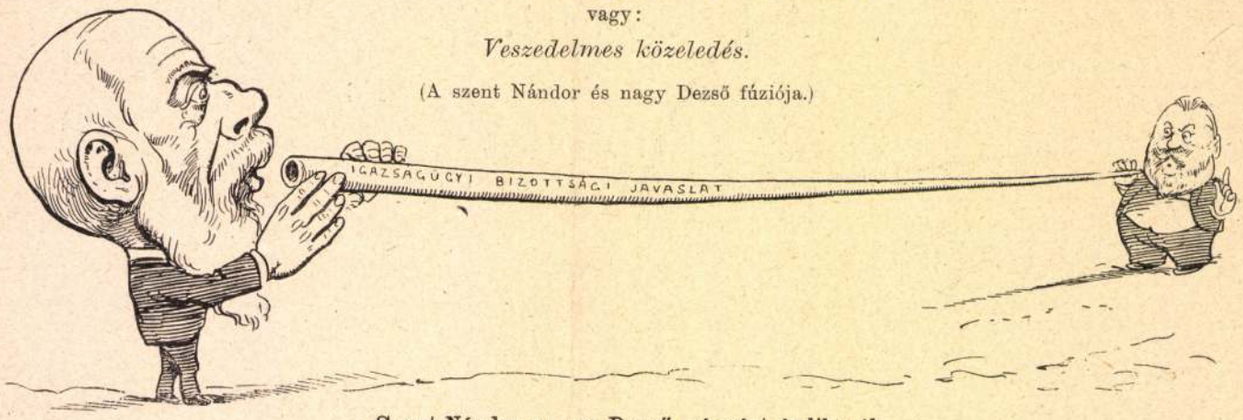

Szent Nándor s nagy Dezső, néppárt és liberál,
Egy szál makaróni két végén ime áll.

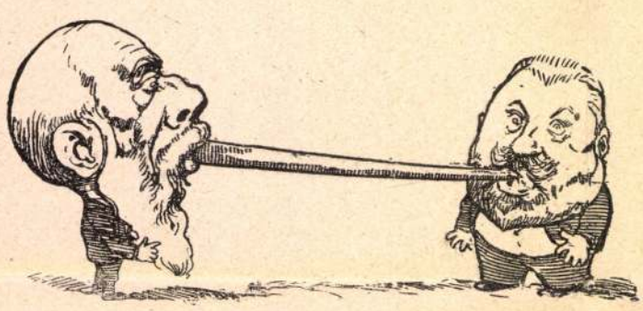

Makarónit Nándor addig szopogatja,
Mig abból néppártnak lesz hat. javaslatja.

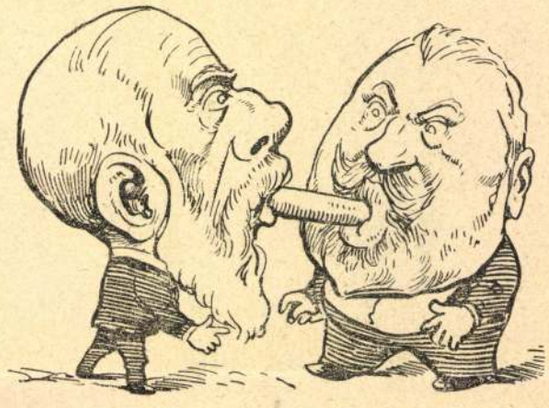

Egyre közelednek makaróni szálon,
Csak egy kicsiny «tehát» van köztük imáron.

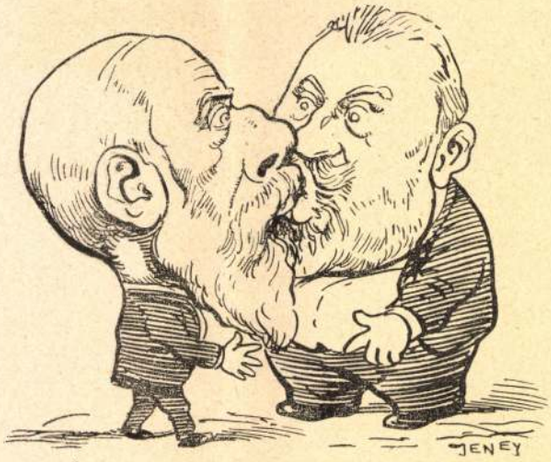

Összeér ajk ajkon . . . az isten sem ója, —
S végbe megy Dezső és Nándor fúziója!

Halottak estéjén.

Szegény asszony zokog
A szegényes sirnál:
«Harminczéves özvegységem,
Harminczéves szegénységem
Sujt, bár sirba hivnál!»

Látod, már a lakbért
Sem tudom fizetni,
A lakásomból kidobnak,
Jó dolga van a halottnak,
Békén tud pihenni!»

Szól a halott: «Dehogy
Pihennek a holtak!
Itt lakom már harmincz éve,
Mégis, mégis ezen évre
Nekem is: **felmondtak!**»

Falkus Maximus Julius Cæsar megöletése.

(Miskolczi merkantil-szinház.)

Fk. Mx. J. C. Et tu mi fili Schlesinger!...

«Valláskülömbség nélkül.»

Lulu. Szerbusz, *Gyula!*

Gyula. Szervusz — vallásküIömbség nélkül!

Lulu. Hát nektek odafönn a Lojd-klöbben még a köszöntésnél is használni kell azt a *vallásküIömbséget?*

Gyula. Világos! Csakis ezzel bizonyithatjuk, hogy *igazán liberálisok* vagyunk!

Lulu. Mingyá gondútam!

Gyula. A legujabb Lojd-klöbbeli formula: nemcsak tenni — hanem *mondani is kell!*»

Lulu. Mingyá gondútam! Hát ti már most ezt a *«vallásküIömbség nékü»-t* mindig, mindenkor és mindenhez használjátok?

Gyula. Világos! Ha p. o. czikkelyt irok, — ha egy öltözet ruhát csináltatok, — ha egy pár czipőt vásárlok, — ha nézem a szivárványt, — ha gyónni megyek stb., azt mind – *vallásküIömbség nélkül* teszem!

Lulu. Mingyá gondútam! Hátha *úszni* mentek, ti liberálisok, akkó hogy úsztok?

Gyula. VallásküIömbség nélkül — *úszunk az árral!*

Lulu. Mingyá gondútam!

Gyula. Hallottad-e már a legujabb liberális mozgalmat?

Lulu. Mi légyen az?

Gyula. Hát a *felekezetnélküliek* — tekintettel szaporodásukra — elhatározták, hogy *hitközséget* alapitanak!

Lulu. *Ezt nem gondútam!*

Gyula. Pedig úgy van! A törvény elismeri a *«felekezetnélküliséget«*, — tehát mi sem gátolja a felekezetnélkülieket abban, hogy saját templomaikban imádkozhassanak s hogy a saját *vallásukbeli papjuk* által *kereszteltessék* meg születendő gyermekeiket *vallásküIömbség nélkül!*

Lulu. Persze a főváros lesz a *patrónus?*

Gyula. Világos!

Lulu. Mingyá gondútam!

Gyula. Szervusz — vallásküIömbség nélkül!

Lulu. *Szerbusz — te liberális!*

BORONGÁS.

Kvótalázas zord időknek
Egyelőre vége már.
Szárnyával verdesve jő meg
Egy-egy elkésett madár.
Miként áll a kormánykassza?
Jól volna biz' tudni már!
Itt az ősz csendes fuvalma,
Hip, hop itt... s letünt a nyár!

Közelgnek a választások,
És ilyenkor tudni kell:
Van-e hija pártkasszának,
Ha nincs, van-e még hitel?
A jó honfi kiváncsi lesz?
Mit csinálnak pénzivel.
Itt-ott dalokat szerez:
Tartozik? vagy követel?

Követel ám!... s oh, hon apja,
Te meg szüntelen igérsz.
Ámde jő a tettek napja,
S akkor szűk marokkal mérsz.
Azaz hogy a pártod fösvény,
Hiveidnek mit sem ad,
Mandátumod végső őszén,
Igy tünik e szép nyarad!

A sah nálunk.

Budapest és Teherán,
Itt is van sok teher ám.
Ide kell sok perzsapor,
Hol poloska haldokol.

Dob-utczába gyere be,
Ennek is van szerepe;
Dob-utczából lesz «sugár»,
De az import le nem jár,

S mig a világ világ lesz,
Perzsapor importja ez!

Főhoppmesteri beösmerés.

A főhoppmester valamikor azt mondta, hogy ő lesz Magyarország utolsó alkotmányos miniszterelnöke.

Azóta bebizonyult e mondás igazsága, mert csakugyan ő az u t o l s ó mindazok között, a kik Magyarországon alkotmányos miniszterelnökök voltak!

Grosswardeini anzixkártyák.

I.

Tibiszkus, botorúl cselekszed,
Emlegetvén a Tisza-lexet.
Emlékünkből törülni legszebb
Ezt a rút történelmi klexet!

II.

A multról mesélgetsz, öreg Hári János,
A megrőkönyödés ezért általjános.
Hej igy volt, haj igy volt! De valjon meglészen,
Mire várakozik Pipin mindig készen?

III.

Sok ember vigan van ezen a banketten,
Busúlunk Pipinnel mi valóban, ketten.
Hej, a fekete sas, nem vidit bennünket,
Ha fekete-sárga sas nem kiván minket!

IV.

Búnak adnám fejem jócskán,
De vigasz a penziócskám!

Jeney

1781

l

Eperjessy 1929

8. l.

Jency Jenő

l.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII - 169, 72

sch, XVIII. Jh.

t, áttört diszitésü gyöngyházküllőkkel, pergamenlapján
okkal. Francia, XVIII. sz. — Fächer, gold- und silber-
speichess, am Pergamenblatt Gartenscene. Französisch,

ines virágosdiszü elefántcsontküllőkkel, pergamenlapján
ledő ifju alakjával. Francia, XVIII. sz. — Fächer, durch-
e Elfenbeinspeiche, am Pergamenblatt biblische Scene.

empirediszü, aranyozott rézfoglalatban és kigyóalaku
tükör. Bécs, XIX. sz. e. f. — Kassette, Blech marmoriert,
el. Wien, e. H. XIX. Jh.

rakott, Louis XVI. diszitéssel. Magyar, 1800 k. — Kleine
garisch, um 1800.

anyozott és áttört diszitéssel, pergamenlapján szines,
gavallér alakjával. Francia, XVIII. sz. — Fächer, Perl-
brochen, am Pergamenblatt Rokokoscene. Französisch,

r, szakállas férfi nagy husánggal, vállán a gyermek Jézus.
Kristof, farbige Holzfigur. Deutsch, Anf. XVI. Jh.

Jency Jenő

építészhallgató

szamos rajza repr.

Megfagott Murvikus

1912.

Nagyságos dr. Szentiványi

Postautalványon átu
kérem szíveskedjék velem
fenti összeget, holott megá
összeget megkapom tisztán,
Nagyon elvagyok
nában be Bpestre, Külo

Jency Jenő

Árverési Csarnok aukció kat.

36 sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38 sz. 1927 máj.

T. 2809.

abs Officier der Cheveaux Legers)
b kezében kardot tart, a háttérben
latot.

1.7 : 12 cm.

Jeney Jenő

1894/95.

Ferkèpzomfoiskèvk

96. l.

385

Jenay Jenő

Balassa Imre. Kossuth.
Egy nagy élet regénye. Két
kötet. Bpest 1928.
Fenti rajzaival

MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT
BUDAPEST I. VÁR, BÉCSI KAPU-TÉR 4. ORSZÁGOS LEVÉLTÁR

Müemlékek Országos Bizottsága,
B u d a p e s t

IX., Hőgyes Endre u.10.

Jenay Jenő

Gulner Gyula igaz-
ságügyminiszter kari-
katúrája

Politika. karikatura
1903-ból

Pécely 96.97.l.

Jeney Jenő

adat nincs

1894/95 II. fest. ontal

Kögyöngy V. 178.

Tevey

Karikaturák Ernst

lajos gyűjtben.

Ernst

Jeney örnagy

kartogr.

1772

l.

Éperjessy 1928

17. l.

42 III. 13-5
62

Jeney

irod

Tábori Kornél: Magyar humor. Pesti Napló 1913 márc. 23. (Kéjjel.)

U. 540, 545

VÖRÖSKLASTROM

Templom

Kéne VV 1871, 381 l.

M.D.K.

Jeney

"A habitüé nyara" c. tréfás verset illusztrálta hét rajzzal.

Szinház és Divat, Bp. 1917. aug. 5. II. évf. 31. sz. 1o-14. lap

M.D.K.

Jeney

"Lábass Juci visegrádi fogsága" c. irást illusztrálta négy rajzzal.

Szinház és Divat, Bp. 1917. juli 29. II. évf. 30. sz. 12-15. lap

M.D.K.

Jeney

"Mesedélutánokat rendez a Közoktatásügyi Népbiztosság" cimmel ir /t.i./: "Kis Kalendárium" c. rovatában azokról a müvészekről, akik a helyszinen tréfás rajzokkal illusztrá ják a meséket.
Közöttük szerepel a müvész.

Szinház, Bp. 1919.ápr. 17. IV. évf. 17. sz. 13-16. lap

Magyarsiedi fenyes Zoltán

Vízfestménye szerepel a
bűzaznak tél. tárlatán

Magyarság 1938 II. 6.

MDK

Jency, festő. XIX sz.

6 darab Torzrajz. Tusrajzok befele méretében.

Ernst Anz. aukciói, XXV-XXV. – 27. l.

MDK

Jeney

Siklóssy László: A kor s karikatura tükrében.
Pesti Hirlap 1934 évi nagy naptára. 347 l.

A müncheni nemzetközi plakátkiállítás

Olvasom a budapesti napilapokban a müncheni plakátkiállításon elért »nagy magyar sikert« és ez a híradás késztet arra, hogy véleményt mondjak a kiállításról, melyet alkalmam volt megtekinteni. Maga a kiállítás igen elütött azoktól a jól rendezett kiállításoktól, melyeket a németek eddig rendeztek. Élettelen és halott volt az egész és a hatalmas csarnokban szinte lézengett az a néhány ember, aki (egy forgalmas szombat délelőtt) a kiállítást megtekintette. Az egyes országok deszkafallal elhatárolt boxokat kaptak. A németeket kivéve, ezek a boxok teljesen egyforma nagyok voltak és egyforma mennyiségű plakát befogadására voltak alkalmasak. Ezt azért jegyzem meg, mert már olyan híradást is olvastam, hogy a kitűnő magyar plakáttermésből aránylag többet fogadtak el kiállításra, mint más, nagyobb országból. A magyar rész 16 duplaíves és 12 egyíves plakátot ölel föl. Érdemesnek tartom fölsorolni a kifüggesztésre méltónak tartott magyar plakátokat, melyek a következők: *Biró Mihály*, Modiano; *Bottlik József*, Pax poloskairtó; *Berény Róbert*, Cordatie; *Bardócz Árpád*, Kabátvásár; *Baja Károly*, Azt Est; *Pólya Tibor*, Az Est; *Jeney Jenő*, Kultúrnap; *Farkas István*, Modiano; *Voit Ervin*, Maláta ser. *Borsányik Sándor*, 2 Modiano; *Pólya Tibor*, *Végh Dezső* 1—1 Modiano; *Berény Róbert*; Palma-sarok; *Ferenczy Márton*, Magyarság; *Deutsch József*, Fővárosi sörfőző. Az első oldalfalon: *Pólya Tibor*, Tündérkert, Pesti Napló regény; *Abonyi Zoltán*, A postáskisasszony (Vígszinház-plakát); *Pólya Tibor*, Pesti Napló; *Pólya Tibor*, Jópajtás; *Haranghy Jenő*, Jászai Mari emlékiratai; *Gara Ákos*, Az Est hármaskönyve. A második oldalfalon: *Repcze János*, Vas-, gépkiállítás; *Kolozsvári Andor*, Trojka színházplakát; *Csemiczky Gusztáv*, Budapesti nemzetközi vásár; *Pólya Tibor*, Jöjjön három napra Budapestre; *Andor Róbert*, Sopron-Kőszeg; *Kiss János*, Bakonyi erdő.

Nem tudom, volt-e a müncheni kiállításnak zsűrije, de ha volt, akkor *igazán szerencsés találkozása az a véletlennek, hogy a meglehetősen jó magyar plakáttermésből nem kevesebb, mint hat Modiano és öt Az Est—Pesti Napló plakát került kiállításra.* Nem célom és nem hivatásom az itt fölsorolt és Münchenben kiállított plakátok fölött kritikát gyakorolni, de a Kabátvásár, a Fővárosi Sörfőző, a Jópajtás és a két színházi plakát valóban itthon maradhatott volna. Állítólag 100 magyar plakátból szedte ki a müncheni zsűri a fölsorolt műveket. Mindenesetre jó lenne tudni, melyek voltak azok a munkák, amelyekből válogattak, mert látatlanban merem állítani, hogy ha az anyag összeállítói csak a legutóbbi 10 év magyar termését állították volna össze, akkor a fölsoroltakból, ha sokat mondok, talán 10 darab kerülhetett volna a világ szeme elé. Furcsa fényt vet az összeválogatók szakértelmére az is, hogy amíg Biró Mihálynak, a magyar plakátművészet Európaszerte elismert úttörőjének mindössze egy plakátját (az is Modiano) találták kiállításra érdemesnek, addig Pólya Tibornak nem kevesebb, mint hat műve került ki Münchenbe. Jó lenne tudni azt is, hogy itt Budapesten ki állította össze a Münchenbe küldött anyagot és hogy lehetővé tették-e minden művésznek és minden plakátnyomóműintézetnek, hogy legjobbnak tartott munkáikat a kiállításra kiküldjék. És végül a következőket: A budapesti napilapokban apró kis híradások jelentek meg a napokban, amely híradásokban a müncheni kiállítás nagy magyar sikeréről írnak és örömmel állapítják meg, hogy nem kevesebb, mint hat Modiano-plakát díszlett a kiállításon, öregbítve a magyar plakátművészek érdemeit. Az igazság kedvéért meg kell jegyeznem, hogy egyedül a Népszava volt az, amely ezt a kis híradást azzal a jellel látta el, amellyel fizetett hirdetései szoktak megjelenni. A többi lap úgy adta le azt a mindenütt megfizetett közleményt, mintha nem is a Modiano, hanem a magyar plakátművészet sikerén örvendezne. Így lehet ugyan reklámot csinálni aránylag olcsó áron a Modianónak, de a magyar plakátművészet nem érdemelte meg, hogy vele Münchenben és itthon is ezt a komédiát végigcsinálják. *N. M.*

A nyomdászat története

(A nyomdászat története. A Grafikus Művészetek Könyvtára VII—XIII. kötete. Írta Novák László. Egy-egy kötet ára 3.90 P. Megrendelhető a szerkesztőkiadó Novák László kollégánál, Budapest, VIII, Conti ucca 4.)

A mi élő lexikonunk, saját külön szakmabeli bölcsünk s örökifjú rajongónk hatalmas művét befejezte. Vagy három évtizede, hogy e mű eszméje megszületett s folytonos adatgyüjtés, búvárkodás után íme, most valósággá lett. A hét kötet együttvéve olyan terjedelmes művet alkot (közel 1000 oldal és vagy 200 melléklet), hogy jelentőségét egyszerű átolvasás után nem is lehet fölbecsülni. Ebbe bele kell mélyedni, alapos és rendszeres tanulmány tárgyává kell tenni, hogy igazi becsét átérezzük. Ez a munka évtizedes búvárkodás eredménye és nem szolgai fordítása valami hasonló külföldi munkának. Nem is lehetne az, mert a külföldi szakirodalomban sem ismerünk ehhez hasonlatosan tökéletes, a sokszorosítás minden területére kiterjeszkedő históriai munkát. És nem is obligát értelemben vett történelem ez, hanem élvezetes stílusban földolgozott történeti regény, amely nemcsak a mult tiszteletét szolgálja, hanem tanít, oktat, megismertet a sokszorosítás tüneményesen szép fejlődésével. Káprázatos mozaikképét állítja össze annak az igazi művészetnek, amelynek hatása az emberi társadalom fejlődésére, a kultúra terjedésére és megerősödésére a legnagyobb erővel bírt. Ez a nyomdászattörténelem tudományos és szakkulturális értékkel bír s nincs is más kívánságunk, mint hogy ezt a művet ott lássuk minden magyar nyomdász kezeügyében; nem is a könyvespolcon, mert nem azok közé a munkák közé tartozik, amelyeket egyszer szoktunk elolvasni, ez kézikönyv, amelyre gyakorlati munkánk közben sokszor lesz szükségünk, mert — ismételjük — nemcsak a mult históriáját nyujtja, de a legújabb kor technikai fejlődésének tökéletes rekapitulálását, amit különösen a legifjabb nemzedéknek kellene tökéletesen ismernie. Amikor a legmelegebben ajánljuk a beszerzését, egyben fölvetjük a gondolatát annak is, hogy illetékes fórumaink ejtsék valahogy a módját e nyomdászattörténet nagyobbmérvű terjesztésének a tanoncok között. Elismerő ajándék és buzdító jutalomkönyv céljaira nem is tudunk értékesebb művet elképzelni Novák kollégánk munkájánál. A Főnökegyesület és az Ipartestület az ilyen terjesztésnek megtalálhatná a legcélszerűbb formáját.

Följegyzések

Jubileumok. A derék könyvnyomtatóknak ismét egész sorát ünnepelték a szaktársak félszázados jubileumuk alkalmából. Junius 22-én este *Horváth Ferenc* szaktársat jubilálta a Pesti Könyvnyomda Rt. személyzete. A Budapesti Könyvnyomdászok Dalköre nyitotta meg az ünnepséget, majd Vörös Vilmosné úrnő művészettel szavalta el Jándy Imre szaktársnak erre az alkalomra írt gyönyörű versét. A tapssal fogadott szavalat után Propper Jenő a személyzet nevében üdvözölte a jubilánst, átadva neki a személyzet ajándékát. Reismann Dezső szaktárs a Segélyző-Egyesület nevében méltatta a jubiláns érdemeit és adta át a jó kollégáknak kijáró ajándékot, míg Pajor Rudolf szaktárs a szociáldemokrata párt nevében üdvözölte, Staudt Ferenc szaktárs pedig mint régi dalost köszöntötte föl az ünnepelt szaktársat. Az ajándékokat és az üdvözléseket Horváth szaktárs meghatottan köszönte meg. Az ünneplő közönség szórakoztatásáról a dalárdán kívül Simon Vilmos és Szalai János szaktársak gondoskodtak. — Július 6-án a Stepha-

dődni, ha a géptechnikai rész már meg van oldva. Ez természetes is, mit kutassanak a festékgyárak olyan összetételű festék után, amely a mai gépekhez teljesen fölösleges. Amerikában technikai úton már régebb idő óta gyorsszárítással küszöbölik ki a makulatúrával való berakást az »Elektrizáló« és a »Höber« segítségével. De eltekintve mindezektől, a mai kémiai és technikai fölkészültség mellett ezt a problémát amúgy sem deklarálhatjuk lehetetlenségnek. Kitűzött célom különben sem a színnyomásoké volt, hanem a színes nyomásoké, hiszen nálunk, a könyvnyomdászatban azok a mindennaposak, nem pedig az autotípia-színnyomások. Vegyük csak példának az összes kolozsvári nyomdákat, ha ki kellene mutatni statisztikailag, hogy egy év alatt hány háromszínnyomást nyomtak — ahol a színek egymást fedik —, az eredmény alig tenne ki 8—10-et. Ezzel szemben a színes nyomások száma — ahol a színek egymás mellé esnek — hihetetlenül túlnyomó eredményt mutatnának. Ezzel természetesen nem azt akarom fejtegetni, hogy a kémiai megoldásra nincs nagy szükség, sőt, igenis szükség van, mert a találmány csak akkor éri el igazi célját, ha a színnyomatokat is egyetlen nyomással bonyolíthatjuk le. Egyelőre azonban elégedjünk meg a színes nyomások lehetőségével, amely a könyvnyomdászatban így is egy lépést jelent ahhoz, hogy az offset elnyomatása alól részben fölszabaduljon.«

*

A többszínű nyomtatványok előállítása egyike a legfontosabb és legnehezebb nyomdai problémáknak és jóllehet a többszínű nyomások iránt igen nagy szükséglet is mutatkozik, a mai napig sem sikerült a föladatot technikailag és gazdaságilag tökéletesen megoldani. Tudjuk, hogy a jelenlegi tégelysajtóknál minden egyes szín nyomása után a nyomóformát a következővel kell kicserélni, hasonlóképen színt kell váltani, a gépet lemosni és így tovább. Ezért a jelenlegi többszínű nyomás oly hosszadalmas és így a körülményes mellékmunkák folytán oly költséges, hogy amiatt a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett még a jobbízlésű megrendelő is igen sokszor lemond egy szebb kivitelű nyomtatványról.

A Szabó Elek által konstruált gép szintén a különböző színeknek megfelelő külön nyomóformákból indul ki, de ezek mechanikailag úgy vannak elrendezve, hogy az említett súlyos hátrány teljesen elkerülhető. Az eszme lényege mindenekelőtt abból áll, hogy közös tengely körül, körben, több, legalább is a kívánt különböző színeknek megfelelő számú nyomóalap és több nyomóformakeret rendezhető el egymástól egyenlő távolságban, úgy, hogy a különböző színek nyomtatása a nyomóformáknak a munkát megszakító kicserélései és egyéb mellékmunkák szüksége nélkül megszakítatlan üzemben, körben való folytonos forgás mellett megy végbe. A körben elrendezett nyomóalapok vagy nyomótégelyek nyomtatás közben egyhelyben állanak, hasonlóképen a nyomóformák sem forognak körül, hanem a közös tengelykörüli körforgást csupán a színnyomatokkal ellátandó papíríveknek kölcsönözzük egy sajátos forgó- és keringőszerkezet segélyével.

Hogy a nyomtatást megelőző mellékmunkák (egyengetés stb.) lehetőleg könnyen és gyorsan legyenek keresztülvihetők, a nyomtatás közben állandóan helytálló nyomótégelyeket hordó közös gyűrűalakú váz tetszőlegesen jobbra vagy balra fordítható, úgy, hogy bármelyik nyomótégely a gép kezelőjének állandó munkahelyéhez, illetőleg a berakóasztal helyébe hozható.

A találmány szerinti gép az egyszerűsített, kompendiózus kiképzése folytán kisebb vagy közepes üzemű nyomdák részére is lehetővé teszi a gép beszerzését, tehát a többszínnyomásra való berendezkedést. A többszínű nyomatok előállítása tekintetében rendkívüli idő- — és így munkaköltség- — megtakarítással nemcsak magának a nyomdaipar szempontjából nyit meg eddigelé sok esetben elzárt lehetőségeket, hanem művészeti, különösen a képzett grafikai iparművészek színes munkái: lino-, Máser- és ólommetszetei, amelyek eddigelé a nagyobb előállítási költség folytán csak kevés esetben kerülhettek kivitelre, akadálytalanul érvényesülhetnek.

A gép 2—3 vagy 4 színre is építhető; a gyakorlatban ennél többre nincs is szükség. Egy három színt nyomó tégelysajtónak működési módja a következő (lásd az 1. és 2. ábrát):

Midőn az ívfogó(greifer)kerék a 3-as nyomófölületről egy negyedfordulattal a három színben készre nyomtatott ívet a berakópadra (tehát a munkaciklus kiindulópontjához) hozza vissza, az oldalilleszték fölemelkedik, az ívhatárolókészülék (alsó illeszték) pedig a megfelelő vezérlőkészülék útján a berakóasztalra fekszik. Közvetlen ezután az ívfogók kinyílnak, majd a föladóhengerek jönnek működésbe és míg a hengerek a nyomóformát befestékezik és ismét visszatérnek a festékelosztó hengercsoportokhoz, a berakó a kinyomott példányt kiveszi s a kirakóasztalra helyezi, a berakóasztalról pedig egy tiszta ívet — éppúgy mint a jelenlegi gépeken — pontosan az illesztékekhez helyez. A festékezés megtörténte után az ívfogók összecsukódnak és mindaddig csukva maradnak, amíg a greifer-kerék teljes fordulata után a berakóasztalhoz ismét vissza nem tér. A berakott ív elindulása előtt az oldalmérő lesüllyed, hogy utat adjon az induló ívnek. A greiferkerék pedig az 1. számú nyomómechanizmus felé egy negyedfordulatot tesz meg és így az ívet saját síkjában negyedkörben továbbítva símán reácsúsztatja az 1. számú tégelyre, illetve ennek áthuzatára. Eközben a greiferkerék megáll, hogy a nyomtatás végbemehessen. Az itt már egy színben kinyomott papiros átmegy a 2. számú tégelyre, innét a két színben nyomott papiros a 3. számú tégelyre, innét a három színben kinyomott papiros pedig átmegy a berakóasztalhoz, illetőleg kiindulóhelyére, ahol mindannyiszor tiszta ív lesz helyébe rakva.

Valahányszor a greifer-kerék megáll, a közös tolattyú egyidejűleg mozgásba hozza mind a három nyomómechanizmust, úgy, hogy az egyes nyomótégelyeken fekvő egymásutáni íveknek az első, a második, illetve a harmadik színnel való nyomása sorozatosan egyidejűleg történik.

A gép konstrukciójánál fogva többféle módosításra alkalmas, anélkül, hogy a találmány lényege megváltozna. Ilyen módosítás elsősorban a háromnál több színnek megfelelő számú nyomótégelynek és több nyomóalapnak egy és ugyanazon gépen, közös tengely körül, egyenlő közökben való elrendezéséből áll, mely az íveknek az összes színekkel folytonos üzemben való nyomtatását teszi lehetővé.

Az egyengetés egyenletességét és a nyomáserősség ellensúlyozását nagy mértékben elősegíti az a speciális gumivászon, melyet a domborművű vignetták nyomtatásánál használnak. A nyomáserősség mindegyik tégelynél — éppúgy mint a jelenlegi Viktória-tégelysajtóknál — tetszés szerint fokozható.

További tökéletesítés folytán a találmány a könyvnyomdászat terén még egy új lehetőséget nyit meg, amelyhez eddig egy külön speciálgépre volt szükség. Tekercspapírról nyomhatók vele domborművű vignetták, valamint gyárak, gyógyszertárak, drogériák stb. részére színes kivitelű kartondobozkák.

Ha ezeket egy színben állítjuk csak elő, akkor a tekercspapír a 3. számú tégelynél lesz föltéve, ha pedig például három színben lesz nyomtatva, úgy a tekercspapír a berakóasztalnál lesz föltéve, ahol egy pontosan beállítható transzportálóhenger mindig az illesztékekig tolja be a papírt, utána pedig, mielőtt a greifer-kerék elindul, egy kés a megfelelő nagyságra levágja, majd a 3-as tégelyen több színben kinyomtatva, kidomborítva és kistancolva az erre a célra gyártott speciális gumivászonszalagon egy kosárkába transzportálja. Ezzel az újítással a gép egy igen fontos szerepkört fog betölteni a könyvnyomdászat terén. *Krizsó Kálmán*, Cluj.

A tiszta munka kritikája●

Egy gépszedő, túltengő és tengelytelen egyed, önteltségéről volt híres. Munkájára nem teljesen indokoltan nagyon, nagyon rátarti vala.

Egy kollégája kritikáját kiprovokálván, az kitérően válaszolt:

— Chopin egy alkalommal egy kicsi vidéki városka templomában volt kénytelen misét hallgatni. Az orgonista természetesen remekelni akart mindenáron.

— Nos — kérdezték Chopintól —, úgy-e művész a mi orgonistánk?

— Igen, igen, csak túlbibliásan játszik.

— Hogyhogy?

— Igen, mert a jobbkeze nem tudja, mit csinál a bal! . . *G. R.*

A KOR A KARIKATURA TÜKRÉBEN

A karikaturának is megvan a maga konjunkturás kora. Ez nem a békés, nyugodt fejlődés ideje. A bidermeier-világ humorán nagyapáink kacagtak, apáink mosolyogtak. A szórakozott tanár urról ezernyi tréfát találni irásban és képben: miként nem találja meg a szemén ékeskedő szemüveget; vagy miként türi el, hogy a pajkos diákok 2×2=5-öt rajzoljanak hátára; az esernyő alatt gyakorlatozó polgárőrség; a papucshős férj s a marcona anyós; a rántást elégető fiatalasszony; a templomot duplatornyunak néző ittas nyárspolgár; a köszörüsnek vélt magaskerékpáros: ezek az alakjai a jó békevilág humorának. *De a karikatura nem ezeken nőtt nagyra.*

A hanyatló korok termelik ki a merész és kiméletlen szatirát. Igy látjuk ezt a romlásnak induló Róma irodalmában és ezt tapasztaljuk a huszadik század karikatura művészetében. Nekünk, magyaroknak, derék karikaturaművészeink voltak és vannak, ezek azonban nem kerülhették ki — nem is akarták — a karikaturának nyugateurópai általános fejlődését. Legközelebb voltunk a németekhez. Hozzájuk hasonlóan eleinte mi is a békés polgári karikaturát műveltük, aztán lassan nekibátorodtunk és óvatosan megközelitettük a politikai szatirát. A németek mohóbbak voltak. Ők a század elején a kiméletlen — sokszor izléstelen — szatirának már-már csucspontjára emelkedtek, amikor mi még a nyugodt magyar humor vizszintjén eveztünk. Jó volt, hogy igy volt: jele annak, hogy aránylag nyugodt világot éltünk. Ám jöttek zavarosabb idők, egyszersmind zavaros vizek, halászatra pompásak a karikaturarajzolónak. Kezdődött ez a világ a koalicionak jószándékkal bélelt, de balsikerrel övezett korszakával. Vajjon *Kossuth Ferenc* szolgálatkész minisztere lesz-e annak a királynak, akit atyja trónvesztettnek nyilvánittatott? Aranytémája ez a szatirás rajzolónak.

Kossuth finom olasz neveltségét a rajzművész arra használja fel, hogy talján verklist formáljon belőle; a verklin ott van apjának arcképe, csakhogy amig az egyik oldalon a Kossuth-nóta hall-

Kar. — Ime felséged legszolgálatkészebb lázadói!

W. S. — Hallod sógor, valami okos masina ez a te kétlelkü verklid!

szik belőle, a másikon — oh jaj! — a *Gotterhalte* kárhozatos hangjai recsegnek. Kényelmetlenül forgatja szemét a szegény kintornás, de nem talál vigaszt a jóizü huszársujtásos sváb kocsmárosnál, akiben persze a fölényes *Wekerle Sándor* miniszterelnökre ismerünk.

Barabás, *Justh*, *Hoitsy* szállitják Bécsbe mindazt, amit az udvar kiván és hozzák onnan vissza kicsomagolatlanul saját függetlenségi elveiket. Végre is elvesztik népszerüségüket, aminek a koalició felbomlása, majd bukása lesz a következménye.

Kossuth Ferenc, főraktáros. — Na, sértetlenül visszahoztátok!

Barabás és Hoitsy, hordárok. — Igenis, kérjük alássan, ki se pakoltuk Wienben.

Justh Gyula a legmakacsabb harcos. Ő vele harcol harcot, tárgyal békét *gróf Khuen Héderváry Károly*, az uj miniszterelnök. Miként kötnek — helyesebben: kötöznek — békét, azt pompásan jeleniti meg *Éder Gyula*, e kornak egyik legjobb torzképrajzolója. Szomoru a sorsa a béke angyalának, mert mindegyik fél könyörtelenül odaszijazza a maga oszlopához: a jobboldali a véderőreformhoz, a szélsőbali az általános titkos választójoghoz. (Jobboldali felső kép.)

1910 tavaszán választásra került a sor és *gr. Tisza István* gárdája bevonult a Házba. Az elnöki emelvényen persze már nem *Justh Gyula* ül, hanem *Berzeviczy Albert*. Nem irigylendő a dolga. Az ő esztétikus lelke Olaszországban

Kötik a békét!

csatangol, majd Angliába megy parlamenti ideálért. Ezzel szemben az obstrukció emelgeti fejét; rossz dolog, legalább is unalmas, mint az alábbi ábra mutatja.

A költségvetési vita.

Az elnök (suttogva): Kérem a képviselő urat, méltóztassék halkabban beszélni, hogy föl ne ébressze a tisztelt Házat!

Változott a miniszterelnök, változott a házelnök. *Khuen Héderváry grófot Lukács László* váltotta fel, az elnöki székbe

pedig maga *gr. Tisza István* ült. Ezt megelőzőleg már harcra készen nézett végig az ellenzéken. *Lukács László* miniszterelnök ugyanis állandóan alkudozott *Justh*-tal, aki viszont szintén harcos természet volt. *Tisza* és *Justh* már nem alkudozni, hanem megvivni készültek egymással, amit magyar izzel tálal elénk *Garay Ákos* „*Ki a legény a csárdában?*" című kitünő rajzában.

Ki a legény a csárdában?

A furkós-bot betyár romantika, az elnöki csengő fegyveres valóság. *Gróf Tisza István* azzal a feltett szándékkal vállalta a házelnökséget, hogy érvényt szerez a többségi elvnek. Teljes szigorral kezdte meg tehát működését, egyelőre a *Házszabályok* adta kereteken belül. Igy azonban nem tudta megakadályozni az obstrukciót.

Szomoru idők voltak ezek. Az ellentétek kiegyenlithetetleneknek látszottak. Tisza átérezte a történelmi felelősségét: az ország tönkre megy, ha a rátörő szorongattatás idején nem tudja megfelelő irányban működtetni törvényhozó testületét. Ezt a működést lehetővé kell tenni, ha kell, formai jogsértéssel is. Ezzel szemben az ellenzék álláspontja az volt, hogy jogsértést nem tür meg. Az összecsapás folyamán Tisza rendőrökkel vezettette ki a tárgyalást gátló ellenzéket, ami bizony kevéssé épületes jelenetekre vezetett. Az ország tanácstalan volt. Az ellenzéknek a karikaturista pompás rajzban igy fogta pártját.

Jön a szörnyü hadakozó?
Rettenetes harangozó.
Zord haragos hadakozó:
— Vajjon kinek harangozó?

Ime a legutóbbi rajz, mint iskolapéldája annak, hogy a hanyatló, zavaros korok mennyire kedveznek a karikatura művészetének. A képviselők kivezetése — szomoru emléke a magyar mult-

Csendélet.
Nyugosznak ők, a hős fiak,
Duló csaták után . . .

nak — bár izgalmas jelenetek közben, de rendszerint egyszerű kézrátétellel történt. A rendőrök kellemetlen feladatuk végeztével rendben elvonultak. A karikaturista azonban torzit. A rendőrlegénységet miniszteri székekbe és képviselői padokba rakja szét, miután jómaguk gallért, csizmát, csákót szertedobáltak, ahogy azt legénységi szobában sem szabad. Aláirásául *Bajza Józsefnek* éppen száz év előtt irt sorai szolgálnak:

Nyugosznak ők, a hősfiak
Duló csaták után.

Egy lelkes harcosa a magyar függetlenségi küzdelmeknek valóban elnyugodott volt már. Az ékesszavu *Ugron Gábor* volt, aki már egy évvel, a most érintett parlamenti botrányok előtt, elköltözött e tökéletlen világból. *Éder Gyula* „*Az utolsó bölény*" cimén parentálja őt el.

Megtisztelő ez a cim, — az őserő jelképe, — amelyet Erdélyben előbb az *idb. Wesselényi Miklósnak* adtak, aki hadat viselt igazáért, majd az *ifj. Wesselényi Miklósnak*, a szabadsajtó nagy előharcosának.

Ritkán bókol a karikaturista. *Jeney* rajza például egészen komikus helyzetben mutatja *Lukács Lászlót*, amint *Apponyi* és *Justh* cibálása közben a bársonyszékbe „kapaszkodik". Egyébként ezt a szót nem szokás gorombaságnak venni. „*Miért ragaszkodik ahhoz a székhez?*" —

A bársonyszék.

ezzel a mondással valamikor még Blaháné is megkacagtatta közönségét. Tehetséges jósnak és szigoru, egyben igaz birónak mutatkozik a karikaturista, amikor 1912-ben igy mutatja be *Károlyi Mihályt.*

Éljen az egyenlőség!

K...ly M...ly gróf: A mi küzdelmünk a jogegyenlőségért folyik!

— Helyes! Helyes! Ne is tessék abbahagyni, amig mindnyájan grófok nem leszünk!

E kor, amelyet hanyatlónak mondtunk, vesztébe rohant. Mi csak parányi

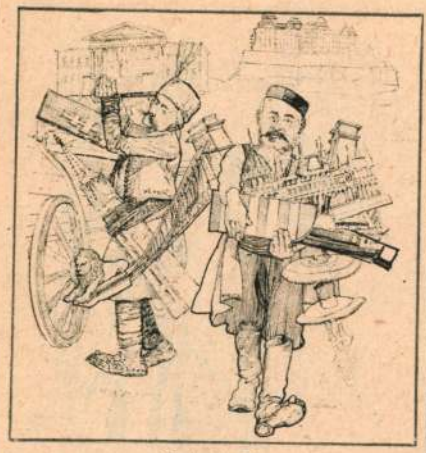

Osztozkodás.

Hogy képzeli Petár király és Nikita fejedelem a szerb-montenegrói testvéri osztozkodást a „véd- és dacszövetség értelmében!"

függvényei voltunk annak az éktelen orgiának, amelyet az emberi gyarlóság a *világháboru* véráldozatával rendezett. A boldog békevilágban minden égtájon készültek a nagy leszámolásra. Figyelte ezt a karikatura: *Mühlbeck Károly* szeliden rajzolta meg már 1908-ban, mint vinnék el szerb és crnagór még épületeinket is; *Éder* már haragosabban jeleniti meg *Marianne*-t, a seregontó orosz-

Az automata.

automatánál. (*Marianne* — a forradalmi, frigiai sapkás, tűzrőlpattant fiatal nő — Franciaország megszemélyesitője.)

Jeney pedig *Berchtold* külügyminiszterünket mutatja be *Szaszonov* orosz külügyminiszterrel kártyázónak, majd tűzre olajat fecskendőnek.

Nem csoda, ha egyre nagyobb lobot vet, mikor olajat öntenek a tűzre.

Pedig itt még nem világháboruról volt szó, hanem „csak" Balkánháboruról. Voltak aggódó magyar hazafiak

— Kamerad, én azt hiszem, a feleséged megcsal bennünket.

akik szorongó szivvel nézték, mi történik a Balkánon; akik egy pillanatig sem hitték, hogy a balkáni szlávok megelégesznek a török földön való osztozkodással. Sajnos, a monarchia hivatalos külügyi és katonai köreiben tulságos nagy volt a bizakodás. Még *Romániában* is biztunk, amit ügyesen csufol ki a karikaturista, amikor a német és osztrák-magyar tiszttel elmondat, az orosz-

Annektálás.

Bezzeg a kis kadét örült a friss kortynak,
Vén szatyort kikerget zsémbes altábornagy.

szal ölelkező oláh fáta láttára, egy régi viccet. (Baloldalon fent.)

E háboru idején derüs epizódszámba ment *Ada-Kaleh* annektálása. Orsova mellett van e kis dunai sziget, amely még török fennhatóság alatt volt. Vámtól, adótól mentes helyecske volt ez; kedvenc helye a kisméretü dohánycsempészésnek. Az annektálást ügyesen jelképezi egy trafikcégér felakasztása.

Alborák, e kor kedvenc karikatura-alakja. Linek rajz.

Bizony nem tudtuk, milyen vulkánon táncoltunk azidöben is. Nem láttuk a kitörő tüzeket, amelyek körül játszottuk apró játékainkat. Ilyen volt például a markotányosság megszüntetése, amelyen kedvesen mosolyog *Garay* rajza. *Bizony így multik el a világ dicsősége*, aminek pompás krónikásai e kor fejlett magyar élclapjai: a *Kakas Márton*, *Borsszem Jankó*, *Bolond Istók* és még egynéhány.

Siklóssy László.

MDK

Jeney Jenő (jenői), festőművész

1874-ben szül. Erendréd községben (Szatmar m.) A Képzőművészeti Akadémian Lotz tanitványai közé tartozott. Münchenben a festőakadémian Loefftz tanár oldalan dolgozott. Hazatérése utan rajzai ugyszólvan az összes élclapok hasabjain megjelentek.

RátStr. 651.1.

MDK

Jeney Jenő (jenői), festőművész

Állandó rajzoló munkatársa a Neues Politisches Volksblattnak és a Friss Ujságnak.
Alkotásai közül: Szerenad, Bachansnő, Mária
Loreley, Pillangó.
A Magy.Ujságrajzolók Egyesületének elnöke.

RátStr. 651.1.

Jeney Jenő, grafikus MDK

A Bolond Istók, Üstökös, Mátyás Diák, Kakas Márton lapokban megjelent rajzairól.

Kertainé Friedrich Klára, Az 1905-ös orosz forradalom hirlapi grafikánkban.
Müv. Ért. 1956. V.évf. 1. sz. 39-46.
41, 43-45. o.

"A pétervári lagunákon" repr.
U.o. 40. o.

" A trónörökös nem tud olvasni"
U.o. 41.o.

végezte a debreceni gazdasági akadémiát is s a hallei egyetemen is gazdasági tanulmányokat folytatott. Közigazgatási pályára lépett s közel hat évig Veszprém vármegye szolgabirája, majd tb. főszolgabirója volt. Később kilépett a vármegye szolgálatából és saját és nevelőapjának lőrentei birtokán gazdálkodott. Közgazdasági kulturális és társadalmi téren is élénk tevékenységet fejtett ki, főleg a gazdatársadalom megszervezése és a szövetkezeti élet fejlesztése terén. A gazdatársadalom körében számos szak- és propagandaelőadást tartott. Az egyházi életben is tevékeny szerepet visz. A pápai református egyházmegyének előbb tanácsbirája volt, majd 1925-ben gondnokká választották meg s mint ilyen a dunántuli református egyházkerület világi vezetői között előkelő helyet foglal el. Már a Károlyi-kormány idejében résztvett az ellenforradalmi mozgalmakban, a bolsevizmus alatt pedig börtönbe is került. A kommunizmus bukása után a vármegyei gazdatársadalmat szervezte meg s már 1919 őszén jelölte a nagyvázsonyi kerület. Fiatal kora miatt azonban még nem volt megválasztható. Elsőizben az 1922-es általános választásokon lépett fel a devecseri kerületben, mint az Egységespárt hivatalos jelöltje, de kisebbségben maradt. Az országgyülésbe a nagyvázsonyi kerület küldötte be.

Jóna István dr., orvos, röntgenológus. Született Debrecenben, 1903-ban. Középiskoláit az ottani református főgimnáziumban, az egyetemet ugyancsak a helybeli tudományegyetemen végezte. 1930-ban avatták az orvostudományok doktorává. Előbb a debreceni klinikán müködött, 1931 óta pedig a MÁV kórház alorvosa. A MONE és az Országos Orvosszövetség tagja.

Jónás Géza dr., 1874-ben született, Kisbéren. Középiskoláit Budapesten a Deák-téri ág. hitv. ev. gimnáziumban végezte. Utána jogot végzett és a vasuti tisztképző tanfolyamot, melynek alapján a Mohács—pécsi vasut szolgálatába lépett. Élénk szakirodalmi tevékenység után másfél évtizedig a „Vasuti és Hajózási Hetilap" felelős szerkesztője volt. Különösen tarifapolitikával és pénzügyi kérdésekkel foglalkozott. Cikkei jelentek meg a Budapesti Hirlap, a Pesti Hirlap, a Közgazdaság, az Adóügyi Szaklap, a Vasuti és Közlekedési Közlöny stb. hasábjain. Munkatársa volt a Révai Lexikonnak és egyéb szakfolyóiratnak. Vasuti adóügyi kérdésekkel behatóan foglalkozott. Az Első Dunagőzhajózási Társaság adóügyi tanácsosa. A vasutnál 1924-ben lett igazgatóhelyettese a kereskedelmi és pénzügyi osztálynak, 1930-tól pedig a vasut vezetője.

Jónás Károly, a Magyar Tudományos Akadémia nyugalmazott gondnoka. Született Bácsmadarason, 1853-ban. Középiskoláit Szabadkán, az állami főgimnáziumban végezte, később Budapesten jogi tanulmányokat folytatott, amelyeket azonban megélhetési okokból abba kellett hagynia. 1877-ben hivatalnoki pályára lépett és előbb a budapesti kir. törvényszéknél mint díjnok, majd az 1881. évi LX. (végrehajtási) t.-c. életbeléptetése idején a budapesti V. ker. kir. járásbirósághoz kihelyeztetvén, a felette terhes munkával összekötve volt átmeneti időszakban, már mint egy nagyszámu személyzet irodavezetője müködött 1887. év elejéig, amikor is a Magy. Tudományos Akadémia igazgatótanácsa egyhanguan gondnokul választotta. 1912-ben a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki. Beutazta Német-, Francia- és Olaszországot. Visszaemlékezéseit — amelyeknek egyrésze budapesti lapokban jelentek meg és általános tetszésben részesültek — összegyüjtve, „Tarka könyv" cimen adta ki. 1920-ban nyugalomba vonult. A Kisfaludy Társaság alapitó tagja.

Joó Gyula, jog- és államtudor, egyetemi magántanár, közjogi iró. Született Abonyban (Pestmegye), 1876-ban. Iskoláit Kecskeméten, Budapesten, Kolozsváron és Heidelbergben végezte. A Kecskeméten müködő egyetemes református jogakadémián a közjog-politika nyilvános rendes tanára, ugyanennek a jogakadémiának 19 évig igazgatója és dékánja. Egyháztanácsos, egyházmegyei és egyházkerületi jegyző, az Orsz. Ref. Presb. Szövetség világi főtitkára. Kecskemét törvényhatósági bizottságának, kisgyülésének, a Nagykőrösi Arany János Társaságnak s a Magyar Külügyi Társaságnak tagja. Különböző egyházi és napilapokban számos cikke jelent meg. Önálló munkái: „A magyar törvény fogalma és jogi természete jogtörténeti és összehasonlító alapon." (Budapest, 1908—1910. Fiume, 1911.) „Az 1868 : 30. t.-c. jogi természete." (1911.) „A választójog reformja." (Jogászegyl. Értesitő, 1912.) „A másfél százados polémia Fiume birtokáért." (1931.) „Absolutizmus és demokrácia." (1931.)

kongresszuson adott elő. 1931-ben pedig az elméleti Heim—Pál-dijat nyerte el. Szakirodalmi munkásságait kiemeljük: „Koloidhatás és permeabilitás", „Egyszerü cukormeghatározás egy csepp vérben", „Hugysavkimutatás kövekben", „Nitritmeghatározás Csik fotometeren lokalanestetikumokkal", „Eszközök a Ph. elektrometriás meghatározásához", a) „Uj hydrogénelektrodok kismennyiségü folyadék részére gyors beállással", b) „Uj tipusu aklomelelektrodok, amelyeknek egyike egyuttal összekötő is", c) „Összekötőedény a hydrogénelektrodok használatához", d) „Hydrogénfejlesztő kis holttérrel magas nyomás kifejtésére", „Apró eszközök: a) pipettatartó használatban levő pipettákhoz, b) pormér aluminiumvájó torziósmérleghez", „Koolloidvizsgálatok szövetkivonatokban és lipoidszolokon", „Adatok az ionantagonizmus és sejtpermeabilitás kérdéséhez". (Ugyanaz németül): A Magy. Bilo. Kutatóint. II. osztályának munkái. V. 1932, stb. Ezenkivül előadások számos szakegyesületek és kongresszus ülésén. Referátumok a Berichte ü. ges. Physiologie u. exp. Pharmakologieban.

Jeney Jenő *(jenői)*, festőművész. Született a szatmármegyei Erendréd községben, 1874-ben. Középiskoláit a debreceni főreáliskolában végezte, majd a Képzőművészeti Akadémián Lotz tanitványai közé tartozott. Művészetének fejlesztése céljából hosszabb ideig külföldön tartózkodott és ennek során Münchenben a festőakadémián Loefftz tanár oldalán dolgozott. Hazatérése után rajzai ugyszólván az összes élclapok hasábjain megjelentek. Állandó rajzoló munkatársa a Neues Politisches Volksblattnak és a Friss Ujságnak. Alkotásai közül megemlitjük: Szerenád, Bachánsnő, Loreley, Pillangó. A Magyar Ujságrajzolók Egyesületének elnöke.

Jeszenszky József *(kisjeszenai)*, földbirtokos. Pécelen született 1862-ben. Középiskoláinak elvégzése után gazdálkodással foglalkozott és átvette családjának péceli gazdaságát és itt működik. Atyjuknak, J. Sámuelnek 1896-ban történt halála után örökölték a családi birtokot, amelyen több mint három évtizeden át ő maga folytatott gazdálkodást. A péceli társadalmi életben vezető szerepet visz, tiszteletbeli tagja a helybeli levente-, valamint a tüzoltó-egyesületnek is. A család eredetileg Turócból származott Nógrádmegyébe és nemesi adománylevelük 1705-ből származott.

Jobbágy Andor dr., orvos, mütősebész. Született Nagykállón, 1899-ben. Középiskoláit a kecskeméti ref. főgimnáziumban végezte, majd a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem orvosi karát látogatta, ahol 1924-ben doktorrá avatták. Tanulmányai közben a világháboruban katonai szolgálatot teljesitett és zászlósi rangban szerelt le. 1924-től 1927-ig a kecskeméti kórház sebész-alorvosaként müködött. Ezután két évig a Verebély-klinikán dolgozott. 1930-ban az Uj Szent János-kórház orthopediai osztályára került, majd a sebészeti osztályon nyert beosztást. 1932 juliusától ujból mint orthopedsebész folytatta orvosi tevékenységét. Még ugyanebben az évben megalapitotta Kecskeméten a Siesta Szanatóriumot, amely ma már ugy a városban, mint környékén kitünő hirnévnek örvend. A MONE és a Magyar Sebész Társaság tagja.

Johan Béla dr., vármegyei tiszti főorvos. Született Pécsen, 1853-ban. Meghalt 1919-ben. Középiskoláit szülővárosában végezte, majd a wieni egyetemen folytatott orvosi tanulmányokat és orvosi oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezése után Wienben az Allgemeines Krankenhaus-ban két évig mint alorvos müködött. 1880-ban visszatért Pécsre, ahol hamarosan kiterjedt magángyakorlatra tett szert. Ekkor nevezték ki Baranya vármegye tiszti orvosává, majd tiszti főorvosává. Utóbbi minőségben 20 évig müködött és a vármegyében fellépett járványokkal szemben erélyes óvóintézkedéseket léptetett életbe. A vármegye közegészségügyi állapota müködése alatt jelentősen javult. Kiváló munkásságának elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével és a Vöröskereszt II. osztályu tiszti jelvényével tüntették ki. Nagy barátja volt a zenemüvészetnek, a Pécsi Filharmónikus Egyesület alapitó tagjainak sorában helyet foglalt. A képzőmüvészetet lelkesen pártolta. Hasonnevü fia 1927 óta a Rockefeller alapitásu Országos Közegészségügyi Intézetnek igazgatója.

Jókay-Ihász Miklós dr. *(ásvai)*, országgyülési képviselő. 1892-ben született Budapesten. Atyja ásvai Jókay Mór pénzügyminiszteri osztálytanácsos volt. Nagyatyja Jókay Károly, Jókai Mórnak testvérbátyja. Korán árvaságra jutott. Nevelőapja Ihász Lajos, az ihászi Ihász-család utolsó férfitagja, Kossuth Lajos bizalmas barátjának, Ihász Dánielnek unokaöccse s főrendiházi tag volt. Az Ihász nevet nevelőapja után vette fel a Jókay név mellé, amelyet, miként ősei, ő is y-al ir. A középiskolát a pápai kollégiumban végezte, majd a budapesti tudományegyetemen jogi doktorátust szerzett. El-

Jeney Lajos

magyar kartográfus
élete és munkássága

I.

Orvosi 1931/32.

II. l.

BUDAPEST, 1935
KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

N. Jency Lajos

Card

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942

42. l

N. Jeney Lajos

tollrajzok
Ernst Weichert
novellájához

Pásztortűz
1939. márc. hava

N. Jeney Lajos

festő

illusztrációi

Pásztortűz

1938. 4. 27.

Jeney Lajos

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium 1968-ban iskolaépitési kutatási munkát kezdeményezett. Ezt az ÉVM részéről Kiss István építész irányitotta, a kutatócsoport vezetője Jeney Lajos, tagjai Kismarty Lechner Kamill, Reischl Péter, Szrogh György és a Művelődésügyi Min. négy szakértője voltak.

Jeney Lajos: A jövő iskolaépitése. - Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 61. l.

Jeney Lajos

a Belváros új postaépületének pályázatán 20.000 forintos dijban részesült 15.sz. pályamü egyik tervezője.

Tiszáczky István: A Belváros új postaépületének zártkörü tervpályázata, 1968. - Magyar Épitőmüvészet, 1969.3.sz. 2-5.l. /Képekkel/

Jeney Lajos

beszámolója az UIA iskolaépítési konferenciáról
(1970. máj. 24-31, Bécs)

50. l.

Magyar Építőművészet, 1970. 6. sz.

Jenei Lajos

Szrogh György - Jenei Lajos: Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázata, 1967. /ismertetés/

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 2-9. l.

JENEY LAJOS

ÉPITÉSZ (BVTV)

TERVEZÉSÉBEN ÉPÜLT A BUDAPEST V., SÓ UTCAI LAKÓÉPÜLET. (KANGYAL MIKLÓSSAL KÖZÖS TERV).

REPR.: 1 RAJZ, 2 FOTO.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/6. 42. LAP

Jenny Lajos építész

Most készítette el a pesterzsébeti
nevelési központ tervét (Kajz, Kendő)

Magyar Nemzet 1970 X. 30 Sed.

Jenny Lajos

A Buvátinál delgozik. Az új postapalota egyik terverője
(szajz, szepró)

Gázdonyi Jenő: Ilyen lesz a
belvárosi postapalota

Magyar Nemzet 1970 X. 18 Fold

Jeney Lajos

Dr. Kiss Sándor és Grád Gusztávné rövid cikkben ismertetik az Épitésügyi Miszaki és Gazdasági Tájékoztató iskola-célszámát /1968.évi 4.szám/, és felhivják a figyelmet Szrogh György, Jeney Lajos és Kiss István cikkeire.

Magyar Épitőművészet, 1968.5.sz. 6o. l.

Jeney Lajos M.D.K.

Díjazva a pályázaton / 20000 Ft /

Társtervezö: Hegedüs Béla

Szabó Árpád: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának tervpályázata
Magyar Építőművészet 1964/4. 2-9 . l.

Jeney Lajos, építész

Megosztva: I–II. díjat

nyert pályamunkájával. Repr.

– Fiatal építének nyerték az országos gimnázium-terv pályázatot

6.1

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 5.

J eney Lajos M.D.K.

Díjazva a pályázaton /25 000 Ft/

Társtervező: Hegedüs Béla

Érdekes javaslatok a nagymrosi vizilépcső és környéke épitészeti kialakitására meghirdetett pályázaton
Magyar Nemzet 1964. november 4. 3.1.

Jeney Lajos építész M.D.K.

Részt vett a pályázaton

20 000 forinttal dijazva

Társtervező: Hegedüs Béla

Gárdonyi Jenő: Az Akadémi uj könyvtárpalotájm terv-pályázatának eredménye

Magyar Nemzet 1963. december 22. 5.l.

M. D. K.

JENEY Lajos építész

12 tantermesére bővíthető 8 tanter.
mes alt. gimn. pályaterve I-II díj.
(összevontan - megosztottan)

Terapályázati eredmények
Magyar Építőművészet 1960. 4. sz 62. l.

M. P. K.

JENEY Lajos építész

Középmagas tervpályázat

III. épülethatégória (Csökkentett megvetél)

Tartalmazó: Drágus J. Hegedüs B. és Zsibrita J.

Tervpályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. 57. 62. l.

Jeney Lajos építész M.D.K.

XVI., Gelléri A. Endre utcai 12 tantermes gimnázium

Magyar Építőművészet 1962 /6. 58.1.

Jeney Lajos épitész M.D.K.
/BUVÁTI/

16 tanulócsoportos ált. gimn. Bp. XX Pöltenberg ut.
Tervezés: 1961-62
Kivitel: 1962-63
Kerttervező: Mészáros Ferenc
Épitésvezető: Kecskeméti József, Dóri Sándor repr.

Magyar Épitőművészet 1964 / 6. 37-39.1.

Jeney Lajos -
Szrogh György

rést vesznek:

Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázata 1967.

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 2.l.

Jeney Lajos, építész

MDK

Díjnyertes tervező.

(-ts): Döntés a Martinelli tér jövőjéről

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. nov. 25.

Jeney Lajos

Jeney Lajos, Rán Ferenc, Lannert Mónika, Pethes Endre és Sylvester Ádám terve/statikus Kovács Imre/ az alábbi pályázaton 25.000 forintos megvételben részesült: /ismertetés, képpel/

Molnár Péter: A MTESZ székház tervpályázata, 1970. Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz. 2-7. l.

Jeney Lajos

J.L.: Iskolaépület tanulmányterve. Építészek: Jeney Lajos, Pethes Endre, Sylvester Ádám. - Tervismertetés, képekkel.

Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 62-63. l.

Jeney Lajos építész

Bene László. Budapest XX. ker. 16 tantermes gimnázium (Jeney Lajos építész) – Műszaki Tervezés, 1966. 5. sz., p. 12.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája.
/Művtört. Írt, 1969. 3.sz. p. 243-284./

p. 247.

Jeney Lajos, építész MDK

Iskolatervező mérnök. Jelenleg is külföldön van, tanulmányúton.

Szőke Sándor: Iskola-folyosó nélkül 3

ESTI HIRLAP, bp. 1966. jún. 29.

Jeney Lajos

J.L.: Lakóépület, Budapest, II. Kacsa utca. Építészek Jeney Lajos, Sylvester Ádám, statikus dr. W.Abató Anna. Ganz-Vill. emléktábla: Szekeres István grafikus művész. /Ismertetés,képekkel/

Magy.Ép.Műv. 1972.5.sz. 28-29.l.

Jeney Lajos

Felszólalásának rövid ismertetése a MÉSZ 1972.nov.1-i vezetőségi ülésén.

Hegy.ép.mlv. 1972.6.sz. 50-59.l.

Jeney Lajos

Lakóépület, Bp. II. Kacsa u.14-18. Építész Jeney Lajos, Sylvester Ádám, statikus dr.W.Arató Anna. - Ism.

Magy.Ép.Ip. 1972. 1.sz. 33.1.

Jeney Lajos

az alábbi pályázaton kiemelt megvételben részesült egyik terv egyik szerzője.

Gallmayer Ferenc: Budapesti televizió és mikrohullámú központ fejlesztés-tervpályázata.
Magy.ép.ip.1971.5.sz.278-282.l.

Jeney Lajos, építész

A Pesterzsébeten felépülő iskola felelős tervezője.

Homlokzatrajz: Repr.

Szenes Sándor: A jövő iskolája 10.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 7.

Jenery Lajos, építész

L.: Kiss István építész

Sallai István: A jövő iskola építése ...
127 – 131.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. ~~[illegible]~~ március XX/3.

Jenei Lajos, építész

az Építészek Szekházában 25-ik alkalommal osztották ki az Ybl Miklós-díjakat. — Jenei Lajos a magyar iskolaépítés körtendő fejlesztési elképzeléseinek és építési eszközeinek komplex kidolgozásáért nyerte el az Ybl-díjat.

(említve)

Esti Magazin.

1977. III. 31. Kossuth, 18.30 Gué.

Jerey Lajos
építész

A kecelí Nevelési Központ
egyik tervezője

Jerey Lajos: Új igények – új épületek?
Tükör, 1977. március 13–23. lap.

Jeney Lajos építész

Az ország felszabadulásának 32. évfordulóján az Ybl Miklós-dij II. fokozatával tüntették ki: H. Boros Máriát, a Miskolci Tervező Vállalat építészét,
Ferenczy Károlyt, az Országos Müemlék Felügyelőség építészét,
Jeney Lajost az Általános Épülettervező Vállalat építészét,
Láng Tivadart, a Városépitési Tudományos és Tervező Intézet építészét,
Rácz Endrét, az Ipari Épülettervező Vállalat építészét.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 2.
XXI. évf. 14. sz. 8. lap.

Jeney Lajos, építész

L:Szabó Árpád

-: A felszabadulás...
Ybl-díjasok

5.

Népszabadság, Bp. 1977. ápr. 1.

Jeney

Az Ybl dij II fokozatát kapta 1977ben

Jeney Lajos építész a magyar iskolaépítésben és a nevelési központok létrehozásában végzett másfél évtizedes kutató-, fejlesztő-, szervező- és tervező munkásságáért:

Magyar Hirlap 1977/77/4

1976. IV. 29. 20.01 M. TV. 2. műsor
Munkatársunk is látni fogjuk

Jenei Lajos, építész

Népmüvelési Intézetnek a már megismert munkatársa Borvendég Béla építész, Jenei Lajos építész és Beke Pál a Népmüvelési Intézetnek az osztályvezetője, vele már találkoztunk a film során is. Igy elnézve a filmet Hoffer Miklósnak a szavait hallgatva Jenei Lajos egyszer csak megszólalt, hogy ez a központi probléma.

- Valóban igy van, Hoffer Miklós fölvetette az alapkérdést, nevezetesen azt, hogy miként lehet megállapitani az állandóan változó és fejlődő társadalmi igényt, miként lehet ezt rögziteni végülis egy programban ugy, hogy az épitész számára az egy jövőbe mutató és végül is a tervezés végeredményeként egy jövőbe mutató közintézményt eredményezzen.

- Itt van a népmüvelésnek a képviselője, hát hogyan lehet rögziteni?

- Mielőtt erre térnék muszáj elmondanom, hogy a müvelődési otthon, amiről itt filmeket láttunk a közmüvelődési intézményrendszer vagy intézményhálózat, ha annak nevezhető, egy része. Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy szinházak, hogy muzeumok, hogy mozik, ezen kivül hangversenytermek, ezen kivül különféle iskolák, ezen kivül még sok esetben vendéglátóipari létesitmények egységekben is folyik olyanféle tevékenység, olyanféle szabad idő tevékenység, ami közmüvelődési otthon csak egyféle tevékenységre hivatott. Én azt hiszem, hogy legfontosabb tevékenységet /szalagforditás/... valami alkotó, értelmes módon. Ezt tehát most meghatároztuk, ezt kell épitészeti keretbe foglalni. Na most ennek az épitészeti keretbe való foglalása, hát nem mindig szerencsés, legalábbis a filmriportokból ez derült ki.

- Hát ez sajnos igy van. És én azt hiszem, hogy itt a kérdés lényege valahol ott van, hogy meg tudjuk-e fogalmazni az igényeket, amit az épitésznek ki kell elégiteni. Az igénynek a megfogalmazása, ha jó és tehetséges épitész kezébe kerül tulajdonképpen a megoldást is magában tartalmazza már. Én ugy vélem, hogy abbanaz időszakban, amikor még az ugynevezett kulturházak épültek akkor arra a funkcióra, arra a rendeltetésre viszonylag egyszerüen lehetett épületet tervezni. Részint azért, mert a fizikai funkció is adott volt, viszonylag nagy tömeget egy térben össze kellett tudni gyüjteni és ami az épületnek pedig a formai megjelenését, tehát a szimbólikus funkcióját illeti, ennek nyiltan agitativ funkciója volt, tehát valamifajta mozgósitó erőt kellett sugározzon. Ma azonban az egész felfogásunk már más, sokkal bonyolultabb, sokkal sokrétübb, csak nehezebb megfogalmazni.

- Pedig meg kell.

- Hát ez az épitész felelősségem amiben talán az a legnehezebb, hogy ha nem talál partnerre az utolsó szót végül mégis neki kell kimondani és hogyha a mü nem sikerül természetszerüleg aki a sor végén áll, az kell vállalja a felelősséget.

- Itt kapcsolódik a másik kérdés, nevezetesen az, ami szintén a riportokban elhangzott, hogy egy épület erkölcsi avulása és az épület fizikai avulása miként közelithet egymáshoz. Nyilvánvaló csak ugy és csak az az egyetlen helyes ut, különösen ilyen ország számára,

mint mi, akik ugye anyagi javakban nem nagyon duskálunk és bővelkedünk, hogy megfelelő alapkutatással ki kell tapintani a társadalmi igény mozgásirányát, mert ez egy állandó mozgásban lévő dolog, ez a riportokból is világosan kiderült. Ha a mozgásirányt kitapitottuk, akkor megfelelően össze köll söpörni a különböző, a társadalmi igényt fedő közintézmény tipusokat és lehetőség szerint együtt összevontan épiteni, hogy az állandóan változó igény, az egyik funkció elhal, akkor az összevont tér rendelkezésre álll megfelelően szabadon, ahogy Kévés Gyuri mondta, szabadon flexibilisen belső mozgásra és alkalmazkodásra képesen és az egyik funkciócsoport elhal, bevonul helyette a másik. Nyilvánvaló, hogy erre rögtön azt mondhatja mindenki, hogy ilyen nagy összevont intézmény-együttest központot, hát melyik ország tud megépiteni, hol van erre elég pénz? Ez nem pénzkérdés, ez tisztán koncepció kérdése, mert ha egyszer beépitési tervekben biztositjuk a helyet egy-egy ilyen távlatban megfogalmazható összevont közintézmény-együttes részére, akkor a pénzkérdést pusztán az dönti el, hogy milyen ütemben épitjük meg. Mert ha mondjuk Európában elég normális körülmények közt elismert nyugatnémetek megmerték ezt csinálni minden arcpironkodás nélkül, hogy egy iskolahálózatot 15 év alatt épitettek föl, mert az első öt évben megépitették a legszükségesebb funkcionális egységeket, utána ötévenként igy tovább, de előre az egységes koncepciót lefektették. Nekünk, egy szocialista államnak különösen megvan ez a lehetőségünk, ezért keserü az ember szájize, hogy 10-15 évenként megállapitjuk, hogy hát sajnos megint tévedtünk, mert megint mint például a müvelődési ház 55 százaléka erkölcsileg elavult a müvelődési házainknak, nagyon szomoru dolog, mert egy szegény ország most mit kezdjen vele? Nem adhatja el lóistállónak, nemcsinálhat belőle gabonaraktárat, nem bonthatja le, akkor most mi legyen? Legalább ha az iskolákhoz telepitették volna, ennyi tiz év előrelátásunk lett volna a telepitésnél, akkor legalább be tudna kapcsolódni egyfajta közösségi életbe és akkor nem az lenne, amit a riportban hallottunk, hogy ebben az évben egyszer voltam, vagy tavaly voltam egyszer, hanem akkor a napi élettel, a közösség életében ez a sokszinüen és sok csatornán bekapcsolódó közintézmény az egyszerüen napi élet funkcióba kapcsolódna be.

- Most ez a magánembernek a véleménye, az épitész véleménye vagy pedig egy olyan szakembernek a véleménye, aki aktivan foglalkozik a müvelődési házaknak és a közmüvelődésnek a témájával. Ez azért rendkivül fontos, mert azt nem tudom most megitélni, hogy ez mennyire egyedi, amit Ön mondott. Mennyire vannak meg azok a lehetőségek, valóban kutatják-e ezt a témát? És a kutqtás eredményeként valóban mást épitünk-e?

- Azt kell mondanom, hogy ez nemcsak magán, ez hivatalos vélemény is. Én nem tudok magánemberként mást mondani és képviselni ebben a témában, mint hivatalosan és hogy ennek mi a hivatalos bázisa ennek a koncepciónak ahhoz azért annyit el kell mondani, hogy 1968-ban kezdődött egy ilyen komplex kutatómunka, ami ma különböző szinteken folyik, Magyar Épitőmüvészek Szövetsége társadalmi uton támogatja, a szakminisztériumok, a Népmüvelési Intézet Könyvtártudományi Intézet, Müvelődésügyi Minisztérium, Épitésügyi

Minisztérium, mindenki támogatja a maga módján és ez érőben van, olyannnyira érőben van, hogy ugye már határozatok születtek, amik kimondják, hogy ezt kell csinálni. Természetesen a müszaki szabályozás és a törvényes szabályozása ennek a kérdésnek, ahogy meg szoktuk eddig, hogy ha valamit nagyon komolyan akarunk csinálni, akkor arra minimálisan születik például egy norma vagy müszaki gazdasági normativa vagy gazdasági segédlet. Ez folyik és ez elindult és ez folyamatban van.

- Itt emlitetted a normát, ez egy rendkivül bonyolult kérdés, tudni illik a normáknak az a természete, hogy általában már valamilyen korábban kialakut gyakorlatot igyekszik valamilyen formában legalizálni vagy kötelezően előirni és ugy érzem, hogy ennek az épület fajtának pontosan az a sajátossága, hogy a fejlődést visszavetitve tehát előretekintve és a tervező számára visszavetitve megformálva kellene tudni az igényeket meghatározni. Na most ebből azonban ugy érzem, hogy az is következik, hogy azért az épitész megközelitése is, a témához való közelitése is alapvetően más kell legyen egy ilyen épület esetében, mint mondjuk ez a napi gyakorlatban általános. Arra gondolok, hogy ma már közhely azt mondani, hogy a fizikai funkcióknak a pontos megfogalmazását a forma egyszrüen követi. Na most miután itt be kell lássuk azt, hogy ezek a fizikai funkciók nemcsak hogy nem prognosztizálhatók pontosan, hanem talán éppen az a tipikus, hogy nem láthatók előre, ennek megfelelően az épület nagyon is aktiv részt vevője mindannak, ami abban aztán majd később történni fog. Hisz itt a riportban hallottuk, hogy az épület meghatározza bizonyos értelembevéve az abban folytatható tevékenységet is. Na most én ugy érzem, hogy ebből a szempontból az a jó épület, amelyik inspiráló környezetet biztosit, tehát maga az épület sem lehet passziv. Vagyis ittbizonyos értelemben véve meg is fordul a dolog, mert a forma kreálhatja a funkciót is később.

- Igen, ám, de van 2800 olyan müvelődési ház, amelyet fölépitettünk él és hát többé-kevésbé még funkcionál is.

- Ez egy másik nagy feladatot vet fel, - bocsáss meg - hogy egy nagy épületállomány, ami egy óriási nemzeti értéket képvisel a fejlesztésnél ennek a nagy állománynak a rekonstruálására is gondolnunk kell és az uj intézményhálózatba való bekapcsolódására. Nem egyszerü feladat, mert azok az intézmények, amelyek telepitésükben avultak el, tehát egyszerüen a helyük rossz magyarul például eltünt a népesség bizonyos iskolákból, ennélfogva azokat az iskolákat el kellett árverezni nem tudom tsz istállónak, ezeknél nagyon nehéz a helyzet. De egy sor olyan hely van például Besenyő telek, ahol szerencsére a meglévő ilyen intézmények és egyébként önmagukban már erkölcsileg elavult intézmények egy távlati faluközpont rekonstrukcióba gondosan beilleszthetők, ezzel a szemlélettel és ezáltal bekapcsolva egy átfogó, többcélu, összetettebb funkcióba nagyon jól élővé tudjuk tenni az egyébként ha különállóan erkölcsileg elavulttá nyilvánitott közintézményt.

- Nem azért, hogy megvédjem a müvelődési otthonainkat, azt a bizonyos 2800-at, mert vagy megvédik önmagukat vagy hiába mondok hozzá szép védőbeszédet, az amugy sem lehet hiteles, de feltétlenül el

kell mondanunk azt, hogy akkor, amikor épületeink nagy része megitélésünk vagy mások megitélése szerint is korszerütlen és modern és továbbfejleszthetetlen, rosszul telepitett és rosszul felszerelt, mert ez is egy kéréd, amiről itt most nyilván nem kerülhet szó, azért meg kell mondanunk, hogy ezekben a házakban nagyon sok esetben kitünő jó, olyan közösségi munka folyik függetlenül és az épület ellenére történik bennük mindaz, ami fölöttébb tiszteletre méltó. Én voltam nemrég egy Szolnok megyei konferencián, ahol a Népmüvelési Intézet egyik ilyen közösségi kutatása, közösségi kisérlete folyamán, amoyen családi klub alakitásáról és hát egyéves eredményeiről hallhattam nagyon szép okosat és sok tanulságosat, ahol kőpadlós és berendezetlen helységekben teremtődnek olyan közösségek, ami egyáltalán nem biztos, hogy egy gyönyörüszépen épitett, akármilyen csillogó, villogó intézményben ugyanigy megvalósul. Az épület inspirálhatja természetesen, hiszen elhangzott a népmüvelőtől,

- de mégegyszer mondom, hoy a szemlélet, mert a flexibilitás ez megint csak egy lehetőség. De egy nagyon flexibilis épületet is lehet teljesen inflexibilisen, mereven használni. Tehát itttulajdonképpen a szemléletnek a flexibilitását is be kell kapcsolni hogyha abban az irányban akarunk haladni, amiről beszélgettünk.

- Igy van. Magyarul az üzemeltetés és az üzemeltetés programozása és a hozzá tartozó személyi és tárgyi feltételek összhangjának a megteremtése rendkivül fontos, mert amit az előbb mondtál valóban tapasztalhatunk ilyen jelenségeket, hogy teljesen flexibilisen használható uj közintézményeinket például iskolát ilyen Ferenc József-i módra igy hátratett kézzel rendeznek be, pedig olyan a berendezés és olyan csodálatos maga a tanterem, hogy a legkorszerübb pedagógiai módszerekkel dolgozhatnának benne.

- Azt hiszem, hogy itt a közmüvelődésnek, a közmüvelőknek és az épitészeknek szoros együttmüködésre van szükségük, mert hiszen a gondolatokban, az egyakban lévő kis válaszfalas bemerevedett formákat is meg kell ahhoz szüntetni, hogy az épitész a modern közmüvelődési formákkal összhangban tudjon lenni vagy forditva is. Ha most azért egy gondolattal menjünk mégis tovább. Itt elhangzott az, hogy az ami jelen pillanatban létezik és ahogy a müvelődési házakat épitjük talán éppen azért, mert épitészetileg sem találtuk meg a megfelelő formát ezekhez meg, ezért meglehetősen nehézkes és már az elkészülésének az indőpontjában is, -erre is hallottunk egyébként a filmben példát - már tulhaladott. Akkor milyen megoldást lehet itt találni végülis anélkül, hogy hát bármilyen magabiztos megoldási formát vagy módot itt mi sugallni szeretnénk, de hát valamit meg kell mondani nem, hogy hát mégis mi az irány mit kell akkor tennie, mit kell az épitőknek vagy a közmüvelőnkk tennie.

- Hát anélkül, hogy itt receptet lehetne adni,

- hát kulturpalotát ne épitsünk, ebben egyezzünk meg.

- Igy van. ebben megegyezhetünk.

- Bocsáss meg Lajos, de megzöldülök, ha nem mondhatom el, le kéne

választani a müvelődési otthonokról mindazt a sok másod, harmadlagos és átvállalt funkciót, amit jelen pillanatban óhatatlanul végeznek. égeznek azért, mert van egy 30 éves begyakorlottságuk, végeznek azért, mert ezt várják el tőlük részben fölülről, de végeznek azért, mert a közönséget is erre szoktattuk rá. Tehát hogyha képesek lennénk arra, és a Népmüvelési ntézet is ezen igyekszik, hogy képes legyen, de egyedül nyilván nem tud megbirkózni vele, akkor le kéne válsztani ezekről az intézményekről a, - lehet, hogy olyan dolgot mondok, amiért majd megorrolnak kollégáim,- de a szinázat le kéne választani a mozit, le kéne választani a különféle szinpadszerü elő adásokat, le kéne választani mindazt, ahol amolyan asztal mögött ülő előadó közvetités folyik,

- tehát ami egyszerüen megosztja a részt vevőket passziv befogadókra és valakikre, akik hivatalból vagy nem hivatalból, de mindenesetre valamiket közölni akarnak, amit a másik fle meg köteles meghallgatni.

- Létre kéne hozni egy olyan fedett, hogy az eső be ne essen teret, ahol lehetőség van arra, hogy kettesben, hármasban vagy akár tizenöten közösen beszlgethessünk és kell hozzá csinálni olyan lehatárolt egyértelmü kis fülékéket, ahol mondjuk fimet hivhatok és képet nagyithatok, mert azt nem lehet világosban.

- De én ugy érzem, hogy a kettő bár látszólagos ellentmondásban van tulajdonképpen ugyanannak a gondolatnak más megfogalmazása, mert ahhoz, hogy ezek a kis zártabb közösségek, amelyeket nem kell megszervezni, csak szervezni kell, létrejönnek, ahhoz szükség van erre a fedett tágórára,erre a fórumra is, ahol megtalálják egymást a partnerek.

- Igy van. Magyarul ha mai közintézmény kategóriában akarnánk egész röviden kifejezni, akkor azt kellene mondani, hogy olyan összevont közintzményeket kellene épiteni, amelyik egyik oldalt szinte érintkezik vagy magában foglalja a szabad idő központot, másik oldalt szinte már majdnem a szolgáltató központba, közte az iskolával egybekkel természetesen magában foglalva mindezt e között a két szélső pólus között és ezt áthidalva,

- igen, de ezt hogy lehet épitészetileg megvalósitani, hogy ennyimindent épitsünk. És főleg akkor, amikor tudomásul kell vennünk, hogy azért nem vagyunk egészen gazdag ország. Hát ennek a felépitése, pláne több községben, több faluban való felépitése még több pénzt emésztene fel. Akkor mi a megoldás?

- Csak az a megoldás, hogy a helyi adottságok gondos elemzésével és fölmérésével ezeket a közintézmény központokat megkell fogalmazni, beépitési vagy még mélyebb szinten meg kell tervezni és ütemezni kell. Ütemezni kell, tudniillik egy ilyen több tervidőszakon keresztül megvalósuló közintézmény központ képes lesz fölvenni mindazt az erkölcsi avulási veszélyt, amiről itt a filmriportban hallottunk.

- És ez egyben akkor nem is lesz annyira drága. Tehát amikor pénzünk van, akkor mindig továbbfejleszthető. Nem tudom igy képzelte-e?

- Igy van. Igy van, teljesen igy van egyrészt, másrészt hosszu távon meg tud felelni, majdnem a fizikai avulása idejéig meg tud felelni egy adott funkciónak, magyarul erkölcsileg nem avul el. Ennek megfelelően a leggazdaságosabb beruházássá válik.

- Szóval én ugy érzem, hogy ki kellene mondani azt, hogy a müvelődési ház nem reprezentativ középület. Én ugy érzem, hogy - lehet, hogy szentségtörésnek hangzik - hogy a müvelődési ház mühely

- is.

- égsősoron mühely a szónak a legmagasebb értelmében, ahol munka folyik, ahol olyan munka folyik, aminek lehetséges, hogy anyagi haszna is van, de ennél sokkal lényegesebb az, hogy aki oda bemegy és bárki bemehet az sajátmagát valamilyen módon meg tudja valósitani. Esetleg jobban meg tudja valósitani, mint a napi munkája során, amit nem feltétlenül teljesen szabadon választot meg maga számára. Itt azonban a teljes ember képes arra, hogy sajátmagát megvalósitsa. És közösségben valósitsa meg.

- Ehhez adunk megfelelő kereteket, már adunk itt azt értettem ez alatt, hogy az épitész ad megfelelő keretet hozzá, megfelelő korszerü szerkezetet, amelyben lehetővé teszi azt ugye, hogy minél szabadabban mozoghassanak, minél szabadabban tevékenykedjenek,

- sőt, hogy még ezt a környeztet is alakithassa. épitészetileg is alalithassa.

- Hát hiszen a környezet az ráadásul rögtön befolyásolja is abban a tevékenységben, amit aktivan ott végez. Tehát még igy is visszahat a környezet.

- Visszhat, de épitészetileg szerintem ebben az a lényeg, hogy az épitésznek sincs joga, hogy akár formában, akár más formában, hogy ugy mondjam rátehénkedjen arra a használóra, akinek inkább éppen felszabadultan sajátmagát megvalósitva kellene a környezetét,

- legalább olyan felszabadultan, mint ahogy merem remélni, hogy itt beszélgetni voltunk képesek erről a témáról. Megköszönöm Önök nek a szives részvételüket és a hasznos gondolatokat. Mi pedig azzal bucsuzunk el most kedves nézőinktől, hogy talán ezt a példát és ezt az egész témát megoldandón akkor jutunk közelebb, hogyha mindazok, akiktől közmüvelődésünk helyzete esetleg egészen kicsit is függ, egy kicsit szervezettebben ésmindnyján összefoggttan tesznek valamit ennek a témának a megoldásának az érdekében. Megköszönöm a figyelmüket, a viszontlátásra!

Munkái: *Útmutatások az elektrotechnikai laboratórium mérési gyakorlataihoz* (főiskolai jegyzet, Füstös Kálmánnal, Kv. 1949); *Román—magyar műszaki szótár* (Biró Andrással és Rohonyi Vilmossal, Kriterion Kézikönyvek 1979); *Magyar—román műszaki szótár* I—II (Biró Andrással és Rohonyi Vilmossal. Kriterion Kézikönyvek 1981).

Rostás Zoltán: *A műszaki könyv útja.* Beszélgetés J. D.-vel. A Hét Évkönyve 1978. 157—58. — Beke György: *Szakma és anyanyelv.* Beszélgetés Rohonyi Vilmossal és J. D.-vel. A Hét Évkönyve 1979. 285—94.; uő. *Így látja a szakember.* Beszélgetés J. D.-vel a magyar nyelvű szakoktatásról. A Hét 1981/27. — Szabó Piroska: *J. D.* Arcképcsarnok. Művelődés 1981/8—9.

Jenei Sándor — **IKE*

Jenei Jung János (Oroszborgó, 1901. febr. 22. — 1979. okt. 31. Budapest) — színműíró. Nyolc gimnáziumi osztályt Szamosújvárt végzett (1910), vasúti tisztviselő lett, magánúton tanulta meg a színészi pálya ismereteit, s Janovics Jenő segítségével színi pályára lépett. 1925-től Szatmáron, Aradon, Temesvárt, majd Csehszlovákiában szerepelt, 1932-től a kolozsvári Magyar Színházhoz szerződött. 1935-ben mutatták be Kolozsvárt, majd Budapesten Kóbor Tamással együtt írt *Kölcsön adom a feleségem* c. operettjét (zenéjét szerezte Adorján András), 1938-ban pedig Nemes Ferenccel közösen írt *Kék nefelejts* c. daljátékát; *Az asszony* és *Dalol a Volga* c. daljátékok szövegírója is. 1942-ben költözött Budapestre, vasúti főraktárosként vonult nyugalomba, a Jászai Mari Művészotthonban halt meg.

Munkája: *Szülők tanuljatok!* (kisregény, Kv. 1937).

Jeney Lajos (Nagyenyed, 1894. dec. 23. — 1981. jan. 16. Kolozsvár) — grafikus. Középiskolai tanulmányait szülővárosában, az orvosi egyetemet Kolozsvárt végezte, az I. világháborús frontszolgálat miatt megszakítással. A 20-as évek elejétől a zsilvölgyi Vulkánban általános orvos, a II. világháború után Kolozsvárt üzemorvos a Dermata cipőgyárban.

Rajzai, anyagban kivitelezett grafikái (linómetszetek, rézkarcok, kőrajzok) a temesvári háromnyelvű *Nyomdász Évkönyv* 1925—26-os évfolyamában tűntek fel először, s ugyancsak 1925-ben jelenik meg 60—60 számozott példányban két grafikai munkája *Nagyenyedi Lajos tíz eredeti linómetszete* (Lupény 1925) és *Nagyenyedi Lajos tíz eredeti kőrajza* (Kv. 1925) címmel. Szintén 1925-ben nyer díjat a Berde Mária *Romuald és Andriána* c. regényének címlaptervére kiírt pozsonyi pályázaton. 1928-ban illusztrációival

jelent meg Sipos Domokos *Vajúdó idők* c. novellaskötete az ESZC kiadásában. A 20-as és 30-as évekből szecessziós fogantatású ex librisei ismertek.

Művészneve *Nagyenyedi Lajos.*

Gábor Dénes: *Egy elfelejtett grafikus — J. L.* Könyvtár 1981/3.

Jeney-Lám Erzsébet, *Jeney Ádámné* (Kolozsvár, 1931. szept. 14.) — művészeti író, illusztrátor. Lám Béla leánya. Elvégezte a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola textiltervezői szakát (1956), s a Babeș—Bolyai Egyetemen lélektan—gyógypedagógia szakból szerzett diplomát (1978). A Művelődés szerkesztője (1956—57), a kolozsvári Művészeti Múzeum muzeológusa (1959—62), tanársegéd a Pedagógiai Főiskolán (1962—70), lektor a Babeș—Bolyai Egyetem lélektani karán (1970—77), majd ugyanitt a Pszichopedagógiai Intézet tudományos kutatója. Első írása a Művelődésben jelent meg (1956). Művészeti cikkeivel a Korunk, Utunk munkatársa, másfél évtizeden át a Napsugár illusztrátora. *Desenul didactic* c. jegyzete a magyarázó rajzról gazdagon illusztrálva jelent meg (Kv. 1974), a Kós—Szentimrei—Nagy-féle *Moldvai csángó népművészet* (1981) c. kiadvány eredeti szőttes-, varrás- és hímzésmintáinak egyik gyűjtője és megrajzolója. Grafikáival és akvarelljeivel egyéni és csoportkiállításokon szerepel.

Jenser Béla — **Jávor* Béla

J. Nagy Mária, *Józsáné* (Segesvár, 1934. jún. 27.) — nyelvész. A középiskolát Marosvásárhelyen a 2. számú Líceumban végezte (1952), a Bolyai Tudományegyetemen szerzett magyar nyelv és irodalom szakos tanári oklevelet (1956). Pályáját 1957-ben az egyetem magyar nyelv- és irodalomtudományi tanszékén adjunktusként kezdte, jelenleg a Babeș—Bolyai Egyetem lektora. Cikkei és tanulmányai 1960-tól jelennek meg a NyIrK, Korunk, A Hét hasábjain. A *Jelentéstan és stilisztika* c. gyűjteményes kötetben (Bp. 1974) Vajda János költői stílusáról írt doktori értekezésének egy részletével szerepel; cikkeket közölt a Gálffy Mózes és Murádin László szerkesztette *Anyanyelvünk művelése* c. tanulmánykötetben (1975), a modern műelemzés formavilágába vezet be „a szó művészetéről" írt kézikönyve (1975); a szóhasználat stilisztikumát új megvilágításban tárgyalja az *Irodalomtudományi és stilisztikai tanulmányok* c. gyűjteményben (1981).

Munkái: *Kis magyar stilisztika* (Bartha Jánossal, Horváth Tiborral és Szabó Zoltánnal, 1968); *A mai magyar nyelv ké-*

JENEY Lajos

RMIL 2.

1021

1981.I.14.Petőfi 17.3o
Ötödik sebesség

- Ami most következik majd hogy nem a véletlen müve. Molnár Dániel Jenei Lajos épitésznémököt kereste föl, aki egyik tagja annak az épitőmüvész szövetségbeli munkabizottságnak, amely az ugynevezett komplex müvelődési intézmények tervezésével foglalkozik. Ezekkel az

intézmányekkel, amelyeket Vészi Jaános a magyarországi kisérletek egyik irányitója és uttörője Alfáknak nevezett el, már foglalkoztunk müsorainkban. Lényegük ugye az, hogy egy épületben helyezik el a különböző müvelődési intézményeket, célozva ezzel, hogy müvelődés az iskola, az ovoda és mások közeledjenek egymáshoz. És a ha belgondolunk, hogy szinvonalas közmüvelődés valóban csak ezen intézmények együttmüködésével valósitható meg, akkor valóban érthető ezen intézmények Alfa elnevezése. Nos ezek az Alfák szaporodnak, és szaporodni is fognak, mint arról éppen müsorunkban beszélt egyszer Hanga Mária müvelődési miniszterhelyettes. Most akkor halljuk mit mond róluk az épitész. Ja és a véletlen. Vagy talán a demográfustól imént hallottak ismeretében nem is olyan véletlen, hogy e beszélgetés ugy indul, mintha folytatása lenne amannak.

- A társadalom már tudomásul vette szerencsére az elmult 12 évben, hogy itt valami uj minőség születik. Az uj minőség lényege az, hogy olyan házat kell csinálni, ami az alapfoku közösségi létesitményeket és a társadalomnak az ehhez kapcsolodó igényeit ugy oldja meg, hogy az oktatás, nevelés, müvelődés, szabadidő, sport, sávot ezt egy intézménybe próbáljak összefogni ugy, hogy azépitészeti keret egy legyen. Megteremtsük azt a környezetet, ahol a társadalom az adott társadalom és itt nem beszélnek, szándékosan nem beszélnek lakótelepről, meg faluról, hanem az adott népességről. A születéstől a halálig szándékosan és nem 3-tól 18 évig, változó demográfiai összetételbe, anélkül, hogy mindig a demográfiai összetétel után kellene rohanni, loholni rosszul meg szükösen, hogy most egy kis pavilont, azért, mert most sok az ovodás, vagy egy kis pavilont azért, mert sok az iskolás. Akkor nem tudunk mit csinálni azokkal a pavilonokkal, mert közben fölnőtt a népesség. Közbe a felnőtt népességnek nincs emmi a szociológusok megállapitása szerint ilyen ugye 46 járás van, ami az átlagos magyar szinvonalhoz képest elmaradott. És arra nem tudunk berendezkedni, hogy a társadalmi igényváltozásnak megfelelően ez a társadalom, de az észak-amerikai Egyesült Államok se képes rá, állandóan a változó társadalmi igénynek megfelelő uj közintézmény hálózatot hozzon létre, és a régit, valamit csináljon vele, vagy eladja, vagy lebontsá, erről szó nem lehet. Ha hivatalos kormányprogram az, hogy a VI.ötéves tervben mindenhol, ahol fejlesztési lehetőség lesz, az összevont koncepciók szerint ezt az ujtipusu integrált közintézményt kell megkisérelni létrehozni.

- Tulzottan nagy vágy volna, hogyha én megkérném, hogy ennek az álomszerü létesitménynek a leirását is megadjuk.

- Az uj intézmény hagyományos fogalmaink szerint már nem igazán ovoda azzal együtt, hogy magas szinvonalon kielégiti az ovodai szükségleteket, azzal a nem kis különbséggel, hogy a gyerekek ott átmehetnek uszni, amit egy normál hagyományos ovodába nem tud megcsinálni, átmehetnek egy minden ovodás gyerket befogadó összevont foglalkozásra filmvetitésre, vagy könyvtár, vagy bármilyen foglalkozásra, a könyvtárba az aulába, amit egyébként egy hagyományosba nem tud megcsinálni, még mindig nem költöttünk egy fillér többlet pénzt se, de ha külön épitjük csak drágábba kerül, mert külön kerités, külön hőközpont, külön konyha, külön étterem, külön igazgatás, külön millió millió dolog kell, de mondhatnám tovább a példát. Ugye ebből teljesen magától értetödően adódik, hogy az iskolásoknak nemcsak az jut osztályrészül, hogy hátratett kézzel figyelnek a dobogóra és hallgatják az igét és figyelik a táblát, hanem osztályrészükül jut az uszás-

tól, az egésznapos oktatásba még a sélelőtt is esetleg sorrakerülő sport, vagy szabadidő cimén az uszodába, vagy a tornacsarnokba vagy a szabadtéren eltölthető időtöltés, mert például azt is szeretnénk ezzel megszüntetni azt a keritési mániát, ami Magyarországon évszázadok óta, amióta közintézmény van fönnáll, hogy akkor jó a közintézmény, ha keritése jó gondosan körbekeritjük, jó dárágán, igaz hogy semmi haszna nincs, mert a belügyminiszter már mondta, hogy vagyonbiztonság szempontjából a világon semmit nem ér, terület kihasználás szempontjából iszonyatosan rossz, mert egy lakóterületnek azt a zöldövezetét, ahd elvileg ugvyan az a népesség mozog, kicsi is meg nagy is, focizik is meg pihen is, csak elkülönitett funkció csoportokba, azt kettéosztja. Az egyik tartozik az iskolához, vagy a müvelődési házhoz, keritéssel gondosan körülvéve, lakattal lezárva, a másik tartozik a lakókörzethez, mind a kettő világos, hogy csak csomó pénzbe kerül, és szükös mind a kettő. Mert ugyan azt a népességet differenciált időeltolódásba szolgálná, de ugy, hogy amikor szolgálhatná, akkor az egyik mindig üresen áll. Meg kell vizsgálni például számtalan helyen tragikus példákat látunk egész uj tipusu példákat, hogy egy gyönyörü vadonát uj ifjusági ház áll hétfőtől szombatig üresen. Tökéletesüresen. Mellette 2oo méterre egy általános iskola, orrán szájnn tele gyerekkel.

- Ha a sportot emlitettük a sport egységet, ott nyilvánvaló szintén kézzelfogható az, hogy egy egésznapos programozással ott a lakónépességnek kell helyet kapnia és nem valamifajta tanóra rendszerinti, vagy valami olimpiai csucsokat megcélzó egyesületi klub érdek tagsági igazolvánnyal szentesitett belépő jpgnak kell érvényesülni, hanem annak, hogy egy értelmes egésznapos programozással, a fogyókurára, vágyakozó háziasszonyok a 6o éves öregek, akiknek az életfontosságu rekreáció, vagy a gerincsérves müszaki rajzolók tudjanak uszni adott periódusban és adott időpontban a viszonylag elérhető pénzért és ne keljen nekik a biztositékot adni, hogy a következő olimpián feltétlen aranyérmes lesz, és akkor beengedik, mert egyébként kicsapják. De ugyan ezt elmondhatjuk a mühely egységnél, ahol bemegy délután barkácsolni a gyerek, mert ő modellezni szeret, de természetesen, hogy ide bejöhetne a nagypapa is modellezni, ha ő is modellező hajlamu. De ha az apuka modellező, akkor az apja megy bevele. Teňát nyilvánvaló, hogy az egész mühely funkció is reggeltől estig nagyon gazdaságosan, egy normál felügyelettel ugy kihasználható, hogy a hagyományos intézményeink kihasználtsági szintjéhez képest legalább kétszeres hatékonyságot érünk el. Ugyan azért á pénzért, ugyan abba az épületbe, ugyan azzal az eszközállománnyal.

Jenei Lajos, építész MDK

Megnyert vagy féltucat országos pályázatot. – KISZ, mikdott, tanás-tag.

Sárdi Mária: Csak a felesége hazarott ellene 3

ESTI HIRLAP. Bu-1964. okt. 31.

Jenei Lajos építész M.D.K.

BUVÁTI

Az UNESCO iskolatervezési ösztöndiját kapta

Tanulmányut a skandináv államokban , Franciaországban, Hollandiában, Német Szöv. Közt.-ban Svájcban

Zsigovits Edit: Világjáró szakemberek
Építész Mexikoban

Magyar Nemzet 1966. május 15. 7.l.

Jenei

az „Uj Szalon" első kiállitásán ~~mulat-~~
~~ságos~~ alkotásával szerepelt, melyek
egész korszak hangulatát tukrözött
vissza.

Ezer karikatura
P. N. 931. XI. 15.

Yours truly,

P. M. Sykes, Lt.

J enei Lajos M.D.K.

Dijazva a tervpályázaton / 25 ooo Ft /

Társtervező: Hegedüs Béla

Tóth György: Milyen lesz a Dunakanyar erőmüve?
Odaitélték az első tervpályázat dijait

Pest megyei H irlap 1964. december 6. 2.1.

B.P.C.

Jenei Lajos, építész MDK

A XIX. ker.-i (Kispest) Gutenberg Körúti Ált. Iskola tervezője. Műve pályázatot nyert.

(Fénykép.)

Tóth László: Felépülnek-e szeptemberre? 9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. júl. 31.

JENEY LAJOS, JAKABFFY IMRE, térképészek/1719-1797/

Karl Ulbrich dr. "Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes c. művének II. részében községi térképek, főleg 1770 után. Többségükben a kismartoni Eszterhazy és a vörösvari Erdody uradalmak birtokaira utalnak. -Köztük van Jeney Es Jakabffi által készitett térképek is. 289. old

BENDEFY LASZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287. old

VASI SZEMLE, XXVIII. évf. 1974. 2. sz. Szombathely

Jeney Lajos

az alábbi tervpályázaton rangsorolás nélkül kiemelt megvételben részesitett 6. számú pályaterv egyik szerzője.

A Budapesti Televizió Adóállomád és Mikrohullámú Központ fejlesztésére kiirt tervpályázat, 1970.
Magyar Ép.müv, 1971.3.sz.2-6.l.

Jeney Lajos

Szrogh György - Jeney Lajos: Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázata 1967. - Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 2-9. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Irt. 1971. 2.sz. 149-182. l.

153. l.

Лист 1-й

Jeney Lajos

cikke: „A „Lakókörzetek gyermeknevelési együttese" tervpályázat. Műszaki Tervezés, 1968. 6. sz. 43-47. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört. Ért. 1971. 2. sz. 149-162. l.

153. l.

Jeney Lajos

J.L.: Kisérleti nevelési központ, Budapest. Épitész Jeney Lajos, munkatárs Pethes Endre.

Magyar Épitőművészet, 1971.6.sz.

9-11.l.

Jeney Lajos, építész

L: Nagy Elemér

– hövelségi kérek

Borító 3

Magyar
Építőművészet. 18 p. 1983

83/2

Jeney Lajos, építén

L: Tillai Ernő

– követségi lúrch

8

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

83/6

Jeney Lajos, [építén]

L. Eltér István

– követségi kirek

10-12

Magyar
Építőművészet

Br. 1983

83/4

Jeney Lajos, építés

L: Roth János

Timon N: Interarch '83 62

Magyar

Építőművészet Bp. 1983 83/6.

1

1. Vue est
2. Plan de situation
3. Dégagement et espace à usage multiple
4. Vue sud
5. Plan du rez-de-chaussée
6. Plan de l'étage

2

Nevelési Központ, Kecel

Építészek, belső építészek: Jeney Lajos—Ferenczy Béla—U. Gáspár Éva (TTI)

Pedagógiai modell: F. Vankó Ildikó (ELTE-OOK); könyvtártechnológia: Urbán László (KMK); bútor: Lőrinczi Edit (KÖZTI); szerkezet: Kubovits Gyula (TTI); gépészet: Denk András, Abonyi Istvánné (TTI); villamos: Varga István (TTI); közmű: Halászy Jenő, Sadeczky Alajos, Sárközi József (ÁÉTV); építtető: Keceli Tanács V. B. — Laták Ede; beruházó: Bács-Kiskun megyei Beruházási V. Kecskemét — Györgyi Károly; kivitelező: Építési és Szerelőipari V. Kecskemét — de Jonge Ede, Varga Mihály; beépített berendezés: Fővárosi Faipari és Kiállítás Kivitelező Vállalat — keceli üzeme; az épület összköltsége a teljes intézményegyüttest kiszolgáló kazánházzal, távfűtéssel: 25 692 577,— Ft; az épület összköltsége berendezés nélkül: 19 933 610,— Ft; a berendezés költsége: 4 390 076,— Ft; beépített szintek összterülete: 2782 m²; az épület fajlagos költsége: 7165,— Ft/m².

Az összevont oktatási-nevelési, művelődési, közösségi létesítmény tartalmi vonatkozásban az ország egyik első új típusú közintézménye, mely megvalósítja azokat a leglényegesebb alapelveket, amelyeket a nevelési központtól, mint új típusú közintézménytől elvárunk:

— a hagyományos alapfokú közintézményekkel ellentétben képes követni a helyi társadalmi igényben bekövetkező változásokat, amely legbiztosabb útja az erkölcsi elavulás elleni védekezésnek;
— összevont telepítésével igen gazdaságos területfelhasználást, egész napos, sokcélú hatékony kihasználást és takarékos üzemeltetést biztosít az iskoláskorú és felnőtt népesség részére egyaránt;
— az egész együttest korszerű, egységes koncepció alapján megterveztük, s ebből ütemezve annyit valósítunk meg, amennyit az egyes tervidőszakok anyagi lehetőségei megengednek, megváltoztatva ezzel a hagyományos beruházási gyakorlatot, amelyben mindig a szűkös anyagiak szerint kellett megnyirbálni a koncepciót, ez esetben viszont az anyagiak csak az ütemezést befolyásolják.

Ehhez természetesen a helyi hatóságoknak — mint ez Kecelen is történt — a területet hatósági eszközökkel biztosítani kell az együttes teljes befejezéséig.

Sajátosságai miatt az MM—ÉVM Tárcaközi

1. Főbejárat
2. A rácsos tartó részlete (felemelés előtt, a pillér tövében)
3. Gépészeti folyosó a medence mellett
4. Hosszmetszet
5. Medencetér keleti ablakai
6. Homlokzat részlete
7. Startkő a vezetékcsatlakozások dobozával
8. Kilátás a városközpontra a medencetér keleti ablakaiból

1. Entrée principale
2. Détail de la poutre en treillis (avant le levage, au pied du pilier)
3. Couloir mécanique à côté du bassin
4. Coupe longitudinale
5. Fenêtres est de l'espace des bassins
6. Détail de la façade
7. Bloc de départ avec la boîte de jonction
8. Panorama sur le centre de ville des fenêtres est de l'espace des bassins

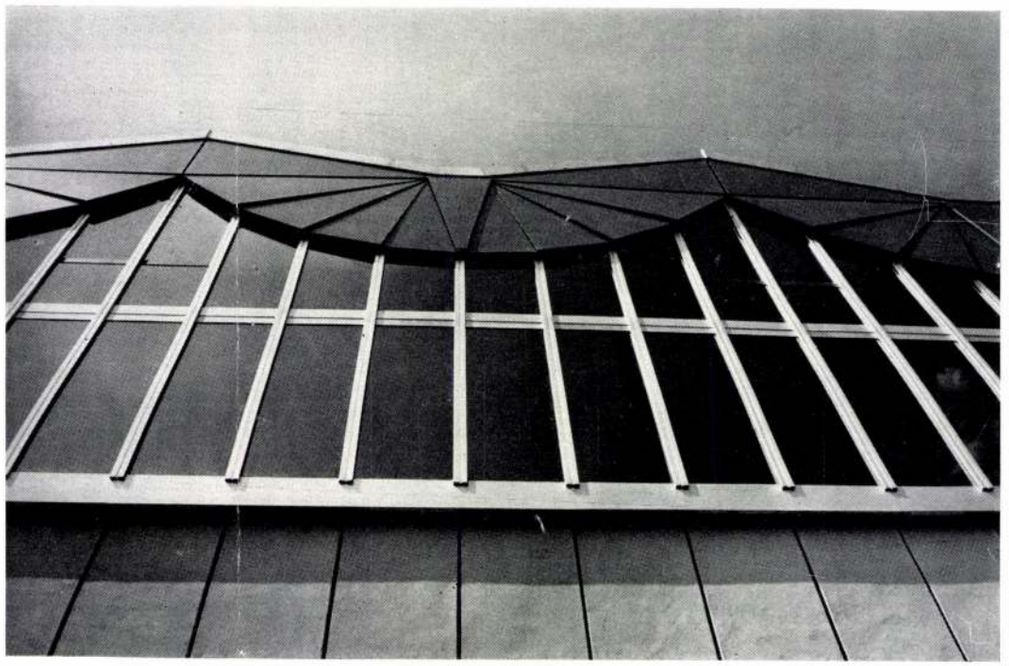

6

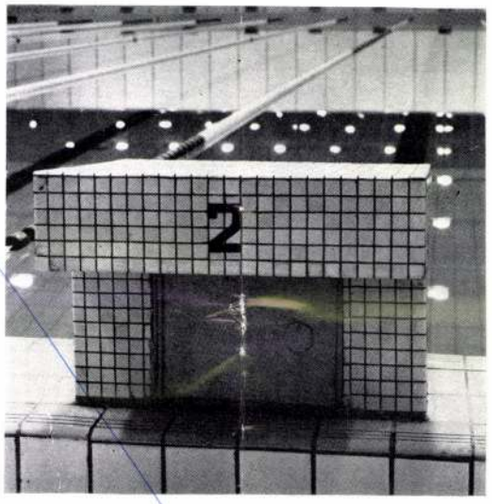

7

8

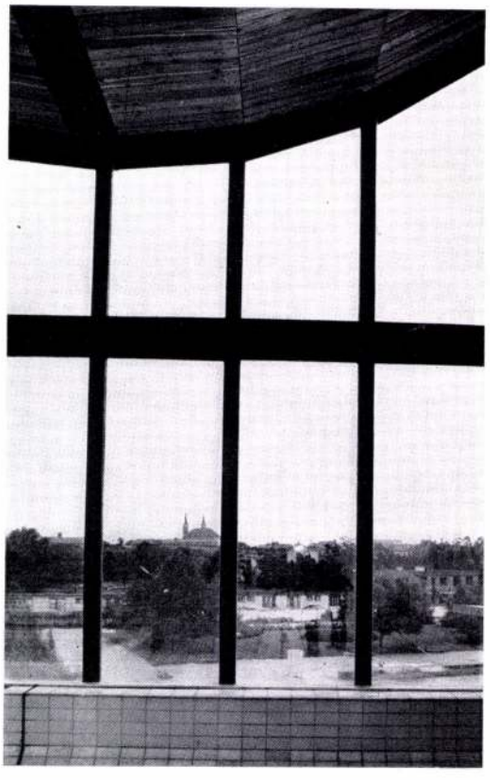

emlékezetes vonása marad a kivitelezés jó öt esztendejének.

Örömöt hoztak az átadás előtti hetek izgalmai is. Először az építőmunkások úsztak a medencehosszakat munka után, később kisdiákok furakodtak a szélfogó ajtókhoz szép nyári délutánokon, hogy elsők lehessenek, akik *már fürödtek benne*. Rendben használja ma is a szombathelyi közönség: naponta csaknem ezer ember. A fürdés felemelő érzése, varázsa sok embernek lett itt lehetőség; egy város megújulásának forrása.

Ez az évtizedes együttélés az épület gondjaival és örömeivel, a sok utazás, megnyitotta előttem a tágabb környéket, szinte az egész Nyugat-Dunántúlt. A hosszú gépkocsiutak rövid kitérői feltárták egy-egy kisebb régió természeti, építészeti szépségeit, történeti értékeit. Északtól délre, Simaságtól Gersekarátig, keletről nyugatra a Marcaltól a vaskeresztesi pincesorig, sok érdekes zugát kereshettem fel, s a szerencse úgy hozta néha, hogy a régi Vas megye Burgenlandba szakadt helyeit is bebarangolhattam Felsőőrig, Németújvárig. A történelmi idő mércéjén is leolvashattam néhány markánsabb rovást. Antik szentélyek, provinciális római oszlopmaradékok már ismerőseim voltak, de az Őrség kicsiny román kori szentélyei, Sárvár reneszánsz értékei már új felfedezéseim, akárcsak kisebb XVIII. századi épületek pusztulása, elhagyatottsága. A megye történelmének régi fejezetei éppúgy megnyíltak előttem az évek során, mint az 1921-es királypuccs kisérlet kalandos históriája.

Az építész számára egy épület megtervezése, megépítése többet is jelenthet, mint műszaki-gazdasági „létesítést", többet még az olyannyira vágyott „alkotásnál" is. Jobb is, ha nem az a végcél, hogy megmutogassuk magunkat, hanem hogy beilleszkedjünk a meglevő értékek közé. Nemcsak épülettel, formával, színnel, hanem lélekben, ismeretben. Így jobban azonosul az építészeti mű is, hatásában így lehet gazdagító, fejlesztő értéke környezetének. Ahogy az épületet bele kell olvasztani természeti, táji és társadalmi környezetébe — milyen hangzatos kifejezést találtak erre mostanában: kontextualizmus! — úgy a hellyel, gazdasági adottságokkal, történelmi múlttal való foglalatossága révén az építész személyisége, lelkisége is beleépül az épület szellemi környezetébe, a hely géniuszába, s gazdagodik ezáltal. Ez a mi hivatásunk egyik nagy ajándéka.

N. E.

3

1. Keleti részlet
2. Helyszínrajz
ÁO Általános oktatási egység KÖ Könyvtáregység MÜV 300 fős nagyterem SP Sportegység ÉTT 400 fős étterem KO Bázis-konyha OV 100 férőhelyes óvoda
3. Közlekedő- és több célú tér
4. Déli nézet
5. Földszinti alaprajz
1. Könyvtárelőtér 2. Könyvtár 3. Hőfogadó 4. Iroda 5. Kapcsoló 6. Női W. C. 7. Férfi W. C. 8. Iskolaelőtér 9. Raktár 10. Ruhatár 11. Előcsarnok 12. Előadó 13. Kiscsoportos oktatási szertár 14. Tantestület 15. Vetítő, kapcsoló 16. Igazgató, igazgatóhelyettes 17. Közlekedő 18. Belső udvar 19. Férfi W. C. 20. Női W. C.
6. Emeleti alaprajz
21. Könyvtár 22. Zsibongó 23. Kiegészítő oktatási tér 24. Osztályterem 25. Többcélú tér 26. Nyelvi labor 27. Belső udvar légtere 28. Női W. C. 29. Férfi W. C.

4

5

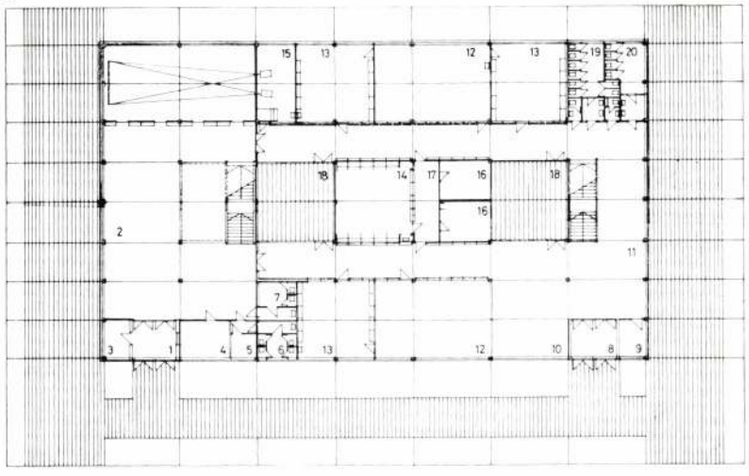

6

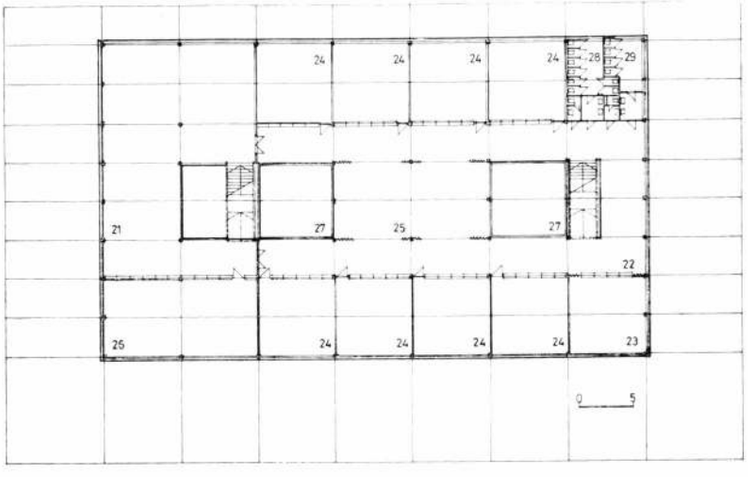

Bizottság a létesítményt kísérleti intézménnyé nyilvánította.

Beépítés:

Kecel — 10 000 lakosú település — falu-központját két főút kereszteződése osztja négy részre.

I. A közigazgatási központ — a Tanács-házával
II. A kereskedelmi központ — az ABC-áruházzal
III. A szolgáltatás központja — az OTP-fiókkal
IV. Az oktatási, nevelési, művelődési, közösségi, sport-, szabadidő-központ — a meglevő iskolával és a nevelési központ I. ütemében megépült létesítménnyel.

Következő ütemek:

— Oktatási-nevelési egység II. (több célú nagyterem, műhelyek, napközik stb.)
— Tornacsarnok (24 × 45 m-es versenyméretű csarnok)
— Étterem-konyha (300—400 fős étterem, 1000 adagos konyhaüzem, elszállítási lehetőséggel)
— 100 férőhelyes óvoda, valamint
— mezőgazdasági szakközépiskola.

Funkció:

A létesítmény lényegében a hagyományos értelemben vett általános iskola, könyvtár, művelődési ház és mozi funkcióit teljesíti lényegesen kisebb alapterületen, mintha ezeket a funkciókat önálló létesítményként különálló épületben valósítottuk volna meg. Ezeket a funkciókat általános és szaktermi

1. Szakterem-műhely
2. Könyvtár
3. Több célú tér
4. Metszet
5. Többcélú tér
6. Szakterem
7. Szakterem
8. Több célú tér
9. Általános oktatási egység

1. Salle spéciale-atélier
2. Bibliothèque
3. Espace à usage multiple
4. Coupe
5. Espace à usage multiple
6. Salle spéciale
7. Salle spéciale
8. Espace à usage multiple
9. Unité générale d'enseignement

3

2

1

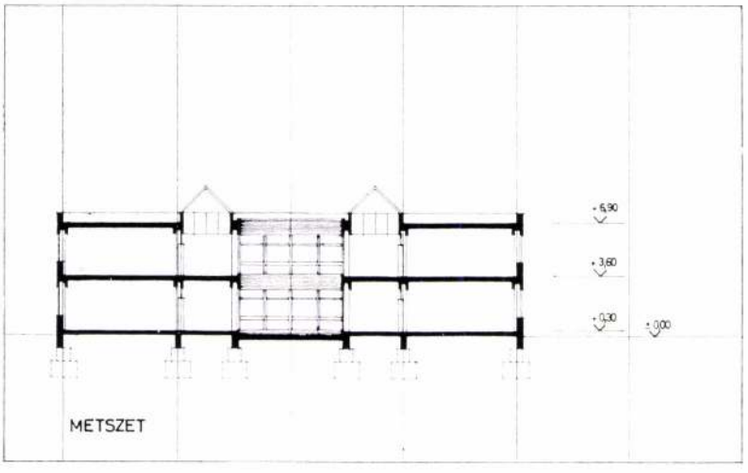

4

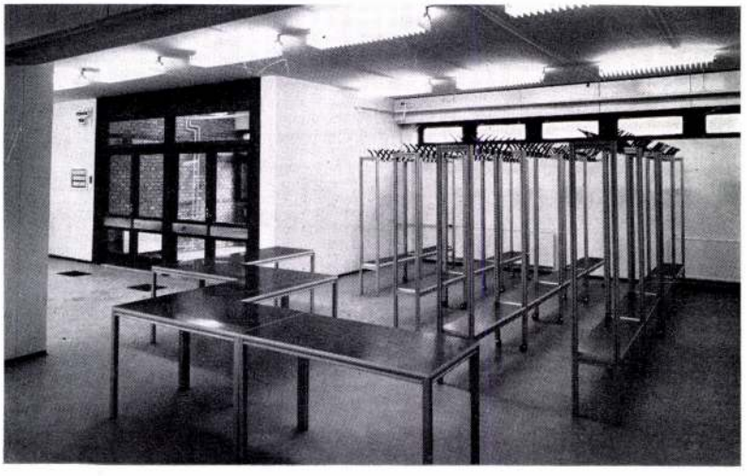

5

oktatási egységekkel, szertárakkal, központi igazgatással, 40 000 kötetes könyv- és adattárral, benne audiovizuális nyelvi laboratóriummal és mozival teljesíti.

A belső tereket úgy alakítottuk ki, hogy a korszerű közművelődési, oktatási követelményeknek megfelelően helyet kap az épületben a nagycsoportos, a középcsoportos és a kiscsoportos (egyéni) munka. Ezt egyrészt reális flexibilitással és variabilitással (átszerelhető szekrényfalak, mozgatható térosztók és elválasztók, mozgatható ruhatári berendezés stb.), másrészt a terek sokeszközű berendezésével és mozgatható bútorozással értük el. A könyvtárban „Téka" elnevezésű könyvtári bútorcsaládot, egyéb terekben pedig Allmedia rendszerű bútorokat terveztünk.

Az integrált működésű nevelési központ eszközrendszere lényegesen kibővült a hagyományos alapfokú közintézmények eszközrendszeréhez képest (audiovizuális eszközök, könyv- és adattár, moziberendezés stb.).

Az integrált működés fokozott és korszerű szervezőmunkát igényel a központi igazgatástól, ezért az igazgatási funkcionális egységet úgy alakítottuk ki, hogy a hagyományos funkciókon kívül a testület tagjainak elkülönített egyéni munkahelyeket is biztosítottunk. A funkcionális egységek egésznapos üzemeltetésével biztosítható az intézmény hatékony kihasználása. Így az intézmény gazdaságosan, rendkívül terület- és energiatakarékosan szolgálja mind az iskoláskorú, mind a felnőtt népességet. A funkcionális egységek kialakítását belső udvaros alaprajzi rendszer alkalmazásával

1021

1978. junius 26. Petőfi 12,33 Áné

Mitől komplex?

/A felvétel eleje érthetetlen/

- Jeney Lajos szerezte a legtöbb külföldi tapasztalatot.

- Nagyon nehéz kérdés, és én nem vagyok diplomata, de most megpróbálok diplomatikusan válaszolni.

- Miért kell erre diplomatikusan válaszolni?

- Azért, mert Magyarországon ez szörnyü nehéz kérdés. Magyarországon állitom, hogy a ma ellenzőknek számitó emberek nagy része, az az én házam az én váram sarokpontból indul ki, és ebből származik, hogy ki találta fel ezt a gondolatot, az épitészek, a népmüvelők, vagy a pedagógusok?
Én olvastam már olyan levelet, főhatósági levelet, nem akarok neveket mondani, ahol azt irta az illető vezető, hogy hozzájárulok a nevelési központ létesitéséhez adott faluban, ha a vezető az iskolaigazgató lesz. Egyébként nem.
Ugyanennek az ellentét levelét is olvastam, ahol azt irták, hogy hozzájárulok ha a müvelődési ház vezetője lesz a főigazgató.

- De a kérdésre visszatérve Nyugat-Európában ez hogy van?

- Együtt csinálták és ezt nem is lehet másképp csinálni. Az épitészek azt mondják, adjanak nekem egy jó nevelési központ programot, és jó müködési modellt, egy tehetséges épitész olyan gyönyörü házat csinál, amilyet akarunk.
Ugyanakkor még sincs egészen igazuk, hogy ez egyáltalán nem épitészeti kérdés, mert én tudok épitészeket akik ezt ma is Magyarországon, és az asztalnál ülők tudják bizonyitani, hogy ott volt a kezében a massza, több millió forint, acél, beton és tégla lehetőséggel és óriási négyzetméterekkel és olyan hagyományosan, kétbalkezesen, elmaradott módon fogalmazta meg az egész feladatot, tehát ezt nem lehet ilyen élesen szétválasztani, hogy ez pedagógus kérdés, népmüvelő kérdés, épitészeti kérdés, közgazdasági kérdés, ez mind együtt.

- Most amikor szinte alig telik el nap, hogy ne beszélnénk valamilyen formában az oktatás reformjáról, az iskola rendszer változásáról, ami egyébként gazdasági, társadalmi szükségszerüség, hogy megtörténjen, amikor a müvelődési otthonok tevékenysége egy nagy átalakuláson megy keresztül, tehát ez a két nagyon fontos oktatási, közmüvelődési terület egy forrongásban, változásban van, most kezdünk el beszélni arról, hogy egy harmadik fajta intézményt kellene létrehozni, aminek semmiféle hagyománya nincsen Magyarországon, és amikor még tulajdonképpen nem tisztázódtak teljesen az oktatás és a közmüvelődés belső, sajátos problémái.
Lóránt Ferenc hogyan látja ezt, mint pedagógus.

- A pedagógián belül a leghaladóbb törekvések az iskolának a bezárt intézmény jellege ellen hatnak. Szeretnék megszüntetni azt, hogy az iskola egy életidegen közeg legyen. Adyval szólva, hogy az élet zengje be ezt az iskolát.
Ez ugy nem megy, ha mi valamilyen mesterséges módon igyekszünk behozni az életet az iskolába, hanem ugy ha kinyitjuk az iskola kapuit, megszüntetjük a zártságát. Ezen értendő az is, hogy ne csak pedagógusok tanitsanak egy iskolában, vagy megforditva az iskolai tevékenységi terület ne korlátozódjék a hagyományos órákra, amihez aztán járulékos elemként jönnek a különböző nehezen ötvözhető népmüvelési vagy sporttevékenységi formák. Hanem egy egységes tevékenységi rendszer épüljön ki, amelyik magában foglalja az iskolai, iskolán kivüli tevékenységet és szinte el sem lehet majd őket pontosan választani.
Ezek a gondolatok ideális térkeretet kapnának véleményem szerint egy olan épület együttesben, amelyben mindezen tevékenységek gyakorlására mód lenne, és ahol már az épület funkciója következtében állandóan együtt lenne a társadalom szinte minden rétege.

- Varga Tamás?

- Ha ugy fogom fel ezt az intázményt, hogy a település közösségének müvelődési intézménye, most nem is beszélek épületről, akkor a település egyedeinek, egymás közötti kommunikációjában jön létre valami plusz, ami másként történik, mint a sima oktatási szisztémában, hogy van egy nevelt, és van egy nevelő.
Az én gyerekemet az adott településen, nemcsak az iskolai tanitónő tudja oktatni, mert ő csak valamit tud, és nagyon szük kereteit ennek a társadalomnak, és ennek a kulturának, hanem a szomszéd is, mert ő esetleg esztergályos, a másik ez, a harmadik az, ha nincs az emberek között egy egészséges kommunikáció, akkor ez a talán ugy nevezzem, hogy egy szocialisztikus müvelődés, vagy kultura átadás egymásnak, tehát mindenki ad, és mindenki vesz, ha ez a kommunikáció nem jön létre, akkor nem jön létre az egész.

- Most már eléggé felment a pumpa bennem ahhoz, hogy megszólaljak. Tudniillik, mert amit az egyik kezünkkel itt a beszélgetéseink során előadunk, azt a másik kezünkkel tesszük tönkre, nevezetesen épitik a lakásainkat ütre, amely lakásokhoz azokat az eleni közösségi formákat nem hozzuk létre, amelyeket nem lehet egyik napról a másikra elodázni.
Mondok egy példát erre. Épül a Békásmegyeri lakótelep. A Népmüvelési Intézetnél megpróbáltunk a lakótelepn olyan klubokat létrehozni, amelyek az azonnal beköltözködő embereket valami módon megtartja közösségnek. Nem az a közösség, aki locsog erről, hanem az, aki igy él. És annyit nem tudunk megtenni, sem a kerületi, sem a minisztériumi szinten, pedig a tervező rendelkezésre állna, pedig tulajdonképpen a kivitelező rendelkezésre állna, pedig az épületek olyanok, hogy a földszinten nincsen semmi, kicsiny üvegkalitkákat fillérekért lehetne oda épiteni, és a beköltözés napján ott egy információ rendszerrel rendelkezésre állni.

Az embereket megpróbálni valami módon egészségessé tenni. Jól tudjuk, hogy a lakótelepeken miféle közösségre alkalmatlan szituációk jönnek létre embereken belül.
Nem vagyok hajlandó, hogy mondjam, szentebb régiókba menni, mint ahogy egy nevelési központnak a koncepciójáról sem tudok beszélni, miközben az országban tömegesen alapellátási hiányok vannak. Valahol ez a kettő találkozzék.

- Két kérdésről van szó, a nevelési központ ezt a koncepciót nem irtja ki, amit te sürgetsz, ellenkezőleg, ebben virágzik a dolog. Nem arról van szó, hogy én a fára akarok menni, és valami nagy lázas dolgot akarok az országnak nyujtani.

- Lehet, hogy én tulságosan egy dolgot hangsulyozok. Félreértés ne essék. Egyetértek azzal, hogy az iskolának azt a jelenlegi mester stilusát meg kell tudni változtatni. És valóban egy olyan szellemiségnek kell benne müködnie, amelyik képes az életbe beintegrálódni. Ebben biztos vagyok. És ha egy nevelési központnak ez a szisztémája, ezzel természetesen egyetértek.

- Én csak annyit tennék hozzá, hogy azok a nagyon sulyos és az itteni beszélgetés keretét messze kitágitó szociológiai problémák amiket te felvetettél, azoknak a megoldásához is ez az egész nevelési központ koncepció alapvetően hozzájárul.

- Pontosan ezt szerettem volna én is mondani.

- Én ezt láttam, a mi körülményeink között sokkal inkább megvannak az elvi alapok ahhoz, hogy ez érvényesüljön és igaz legyen.

- Világos. Egyetértünk. Én egy társadalmi integrációban akarok mindenképpen ebben az ügyben gondolkozni, és semmiképpen sem egy nagyon rosszul értelmezett spórolással gondolkodó közgazdasági szemlélettel. Ha csinálok 10 létesitményt, akkor az többe kerül, káderpolitikailag megoldhatatlanabb, mintha egyet csinálok.
Ha ez a szisztéma érvényes, akkor megette a fene az egészet.

- Teljesen igaza van abban, hogy a hálózati rendszernek társadalompolitikai szempontból a legfontosabb pontjai, hisz végül is a népesség nagy tömegét ezek az intézmények szolgálják.

- És az embereknek a legfontosabb. Igaz?

- Pontosan. Most ugy kapcsolódik az integráció ehhez az egész problémához, hogy mi éppen az alapellátó intézmények integrációját szeretnénk.

- Ezekszerint nem hatalmas, kulturális kombinátokról van szó, ugye, amelyeket megyeszékhelyeken, vagy nagyobb városok központjában épitenének fel?

Hanem arról, hogy a falvakban, külvárosokban, lakótelepeken, ott ahol hiányos, vagy egyenesen hiányzik az iskola, a müvelődési otthon, a könyvtár, a mozi, ne külön-külön épitsék fel ezeket, hanem egy intézményben.

- Természetesen.

- Csakhogy, akkor már nem müködhet ugy, mint a hagyományos iskola, a hagyományos müvelődési otthon, mozi stb.

- Hadd tegyem hozzá, hogy a pedagógiai tudomány nagy mértékben felkészületlen az én szerény ismereteim szerint.

- Ez azért meglepő.

- Igen. Általában elmondjuk az iskola nyitottságát, de amikor arról van szó, hogy miben kell konkrétan jelentkeznie ennek, akkor nagy tétovaság van.
Én becsülöm annyira a pedagógiai tudományban dolgozókat, hogy az igazi kérdésekre, majd fognak tudni igazi válaszokat is adni. Tehát a dolog összefügg a tanügyi igazgatás felől érkező rendelésekkel, vagy a gyakorlat felől érkező rendelésekkel is. Itt ez a rendelés még gyakorlatilag nem állott fenn.
Akik a pedagógia oldaláról álmodoznak egy ilyen iskola tipus irányában, azokat a realitások bunkójával szokták fejbe verni, mondván, hogy örülünk annak, hogy annyi pedagógust tudunk biztositani, hogy legyen valaki benn az osztályban, ugye, mert hiány van.
Örülünk, ha nem dőlnek össze a régi iskolák, akkor miért jövünk mi ilyen lázálmokkal?
A furcsa az, hogy nem a pedagógiai koncepció van előbb készen, amihez majd az épitészeknek meg kell tervezni a teret, hanem van egy térbeli és szervezetbeli elképzelés, többé-kevésbé készen, amihez a pedagógiának utánalihegve az eseményeknek kell megadni a pedagógiai koncipiálást.

- Valamit nem értek. Kialakulatlan tartalomra, hogyan lehet épületet tervezni? Hiszen számos nevelési központ terve elkészült az elmult években, amelyeket előbb-utóbb felépitenek.

- Arról, amit Lóránt Ferenc mond az ugy állhatott elő, hogy az épitészek azért látnak ilyeneket, szóval nem valami...

- De hogy lehet az, hogy az épitészek láttak és a pedagógusok nem látták?

- Hadd oldjam fel ezt a látszólagos ellentmondást. Az, amit Jeney Lajos, vagy a kollégák láttak, nyugati példákról van elsősorban szó, azok véleményem szerint bizonyos értelemben más funkciót töltenek be a nyugati társadalomban.

- Éspedig?

- A svédeknél, ahol legutóbb jártam, például rendkivüli erővel hatott, hogy az alkotó elemeire szétesni készülő társadalomban tulajdonképpen ezek az együttesek azok, amik egy kicsit összetartják azt a társaságot.
Például a svédeknél az alkoholizmus és a narkománia az olyan méreteket öltött, hogy tulajdonképpen ez a csodálatos életszinvonalon élő társadalom azt bizonyitotta számomra, hogy nem kell atombomba, meg neutronbomba az emberiségnek, ki tudja pusztitani magát teljesen csöndben, csak egy adott "fejlettségi fok" kell hozzá.

- Arról van szó, hogy gazdaságossági szempontokból a szabadidő kitöltése szempontjából, a társadalmi széthullási folyamat lassitása szempontjából, és sorolhatnám a többi szempontokat, kell olyan időtöltést biztositani a lakosság teljes vertikumának, amelyhez meg kell tervezni a megfelelő intézményeket. Miután pedig ők fogukhoz verik, joggal, a garast, tehát ők tudják, hogy ezt hogy racionális megcsinálni, ez nálunk egy más funkciókkal kell, hogy megtöltődjék, mivel nem egyszerüen arról van szó, hogy ügyesen használjunk ki gazdasági lehetőségeket - bár erről is - hanem arról van szó, hogy egy szocialista iskola koncepció régen megfogalmazott tételei konretizálódhassanak egy uj tipusu nevelési intézményben.
Nem egyszerüen arról lesz szó, hogy iskola plusz müvelődési ház, plusz könyvtár, plusz mozi, amelynek aztán szervezetileg majd valahogy megoldjuk az igazgatási kérdését és végre eldől, hogy melyik földbirtokosé lesz a vezérduda, itt nem erről van szó.
Itt arról van szó, hogy ezeknek a mennyiségi tényezőknek az összeadódása ha nem fog eredményezni egy uj minőséget, akkor mi ezzel nem értünk el érdemileg semmit, legfeljebb gazdaságossági ügyben, de a pedagógia akkor nem profitál. Ha beosztjuk a termeket, hogy 6-8-ig a tied, 8-10-ig a felnőtteké.

- Azok az ugynevezett komplex, vagy nevelési központok, vagy nem tudom minek kellene ebben a beszélgetésben ezeket nevezni, amelyek már létrejöttek, hogy néznek ki?

- Ugy látom, hogy a következő történik. Van egy nagy település, általában egy nagyobb falu, ahol az iskola nagy szükösségben mozog, több müszakos az oktatás, nincsen tornaterem, sok minden nincs. Ezzel szemben létezik ugyanazon a településen egy kihasználatlan müvelődési otthon.

- Vagy üresen álló.

- Igen. Az iskola gyakorlatilag átveszi a müvelődési otthont, azt a néhány eszközt ami ott van, ezzel megoldódik a tornatermétől kezdve, a szaktantereméig sok minden, a könyvtár is, és tulajdonképpen normálisabb feltételeket kap az iskolai oktatás.

Az a nagy kérdés, hogy ezekben az ugynevezett kisérletekben, történt-e egyéb?

- Az egész kérdésnek a leglényegesebb pontját érintetted. Elhangzott itt a beszélgetésben, hogy a nevelési központok az iskola, a müvelődési otthon, a könyvtár és más kulturális intézmények bizonyos fajta megujitását jelenti.

- A jogszabályokban is egyesitésről és nem megujitásról van szó. Ez nagy különbség.

- A hagyományos feladat rendszernek bizonyos fajta megujitását jelentené ez az intézmény. Én ugy látom, hogy sajnos nálunk nem a megujitás szándéka inditotta utjára az integrációt, hanem tulajdonképpen a körülmények kényszere.
Arról van szó, hogy a kulturális infrastrukturánk meglehetősen elmaradott, különösképpen a kis településeken, rossz az épület állomány, rossz a személyi ellátottsága, anyagi ellátottsága ezeknek az intézményeknek. Abban reménykedtek azok a községek, amelyek az intézményeiket összevonták, hogy az összevonással az ellátottságot valamilyen módon javitani lehet.

- Nincs uj intézmény. Szóval akkor beszélhetünk igazán kisérletről, ha a Pécs-Siklós városrész nevelési központja müködik, a Debrecen Ujkerti lakótelep müködik, ha a mezőhegyesi, ha a Budapest Labanc utcai, ha a ráckevei, ha a sajóbábolnai müködik, sorolhatnám tovább, ha ezek müködnek, és ezeken mérni tudunk és különböző szituációkban, uj lakótelep, kis falu, közép falu, város, akkor lehet.

- De itt arról volt szó, hogy nincs felkészülve egyáltalán maga a szakma, a pedagógiai szakma. Ebben a helyzetben, mint egy vaakumban, a hagyományos iskola kiterjeszkedik. Félek attól, hogy ez megmerevit.

- Azt szeretném ezzel kapcsolatban mondani, hogy ha az iskola nem intézményi, hanem tevékenységi strukturájában fog kiszélesedni, megszünik iskola lenni a szó mai értelmében, tehát az iskola szó ellen, nincs értelme össztüzet irányitani, mert tőlem akárminek nevezhetik ezt, de arról van szó, hogy miután az a bizonyos 6-14 éves kor közötti szakasz egy államilag kötelezett müvelődési szakasz, és egy államilag kötelezett tanterv alapján fog folyni, akkor is, ha ezek kerettantervek lesznek, nyilvánvaló, hogy a születéstől halálig tartó müvelődési szakasznak van egy ilyen központja Ez nem a sulyát jelzi, ez az intézményeistett központját.
Ha nem történik az a folyamat, hogy ez a merevebben szabályozott szakasz egy oldottabb szakasszá válik, ebben van a veszély.

Az ami ma az iskolával kapcsolatban ilyen iskolamesteres asszociációkat kelt, csengő, napló, 8-1-ig, padok, mereven ülni, a tanitó bácsi beszél te hallgatsz, majd visszamondod, szóval ha ez valami más iskola lenne, akkor a veszély azt hiszem abban az értelemben, ahogy te mondtad nem állna fenn.

- Azt hiszem ezt a kérdést továbbitani kellene Papp Margitnak, ugyanis ő egy tárcaközi bizottság titkára, amelynek tulajdonképpen az a feladata, hogy a komplex művelődési intézményeket patronálja, vagy létrehozza, vagy kidolgozza ezeknek a modelljeit Magyarországon.

- Ez a bizottság arra vállalkozott, hogy az igazgatási, pedagógiai és jogi hátteret kidolgozza. Őszintén szólva e háromból elsősorban az igazgatási háttér kidolgozási hátterében tettünk valamit. Jelen pillanatban a hagyományos intézmények működését szabályozó jogszabályok tulajdonképpen nem teszik lehetővé az integrált intézmények létesitését és működtetését. Arra van tehát szükség, hogy mindazokat kiküszöböljük a fennálló jogszabályokból, amelyek az integráció ellen vannak, és ez által az ilyen intézmények létesitését és működtetését jogszerüvé tegyük.
Nyilván erre épülhet az összes többi pedagógiai épitészeti program kidolgozása is.

-- Beszélgetést hallottak hallgatóink a nevelési központokról. Résztvevők voltak, Jeney Lajos és Makovecz Imre épitész, Lóránt Ferenc pedagógus, Varga Tamás népmüvelő, és Papp Margit a Kulturális minisztérium munkatársa.

- . -

JENEY LAJOS építész

KURCZ Béla: Nem gumy - nemtó. = Magyar Nemzet, 1992. julius 7. 7. p. és ill.

Jeney Lajos, Tokár György, Vadász György építészek terve a köztérről eltávolitott politikai szobrok elhelyezéséről

1471-ben a lengyel király kisebbik fiát, Kázmért hívta meg a magyar trónra.

Mátyás a szokott ügyességgel szerelte le a lázadást. A nemességet nem volt nehéz rábírni, hogy tiltakozzon a lányági öröklés ellen (Kázmér anyja révén Zsigmond király dédunokája volt), újabb ünnepélyes hűségnyilatkozatot is tett, sem az érsek, sem Kázmér gyenge serege nem jelentett katonai problémát. Mátyás győzött, atyai barátja és hűséges támogatója, Vitéz János gyűlölt ellenfelének, a király egyik kegyencének őrizete alatt fejezte be hosszú életét.

A győzelem ellenére 1471. tragikus éve maradt Mátyás uralmának. Mindeddig válogathatott tehetséges és odaadó hívei közül, ha munkatársra volt szüksége, ettől kezdve kegyencekre kellett támaszkodnia. Mátyás megindult a magányossághoz vezető úton. Amikor aztán éppen a legkedveltebb kegyenc, Beckensloer János, Vitéz utóda az esztergomi érseki széken 1476-ban Frigyes császárhoz szökött, végleg egyedül maradt. Uralmának utolsó éveiben kiadott okleveleinek többségén a „király úr személyes parancsára" feljegyzés olvasható. Ekkor már titkáraival kormányzott, akiknek sem joguk, sem képességük nem volt arra, hogy ellentmondjanak. Az erdélyi három nemzet által emlegetett despotizmus egyre erősebben jelentkezett.

Vitéz János összeesküvését látva, azt is észre kell vennünk, hogy Mátyás hatalma uralmának első felében minden sikere ellenére is törékenynek bizonyult. Trónraléptekor a szegedi egyezmény biztosította kor-

Jemey Lajos, építész
a MÉSZ Mesteriskola előadásai.

I. ciklus 1970–72.

Jemey Lajos: az iskolaépítés újabb eredményei.

Az erkölcsi avulás problémái az építészetben.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 3-old.

Jeney Lajos, építész

Csomor Tibor: Épült 1987-ben. Folyóiratszemle.

(Magyar Építőipar, 1987. 1-2 sz. 1-86 l.)

A lap az elmúlt év folyamán megvalósult és átadott kiemelkedő építészeti alkotásokat mutatja be, Bevezetőjo posztmodern építészeti irányzattal foglalkozik.

A tervező és alkotása: Jeney Lajos: ACSI laborépület.

Budapest folyóirat, 1988., 8., 47-old.

Jeney Lajos, építész
Könyvek, ismertetői: Kiss István.

„Nevelési épületek és létesítmények műszaki tervezésének és irányításának tökéletesítése." [repr.]
Esettanulmány Magyarországról.
Budapest, 1985. december. 54 oldal.
Az Unesco 6. sorozatú kiadványa.

Magyar Építőművészet, 1986., 4-5., 122 old.

Jeney Lajos, építész.

Általános művelődési központ, Kunszentmiklós. Építész: Pethes Endre (TTI).

Konzulens: Jeney Lajos.

Magyar Építőművészet, 1984. 3., 49-old.

Jeney Lajos, építész 2.) Folytatás.

A közösségi élet központjai.

7. Nevelési központ II. üteme, Kecel. A „napcsapda". (Jeney Lajos és munkatársai: Ferenczy Béla, Donkó Zsolt, TTI)

7

Iskolaépítési kutatás.

Az első komplex iskolaépítési kutatás Magyarországon, ÉVM kutatás, 1968–1970. A kutatást vezette: Jeney Lajos.

Kiserleti nevelési központ – Bpest – Pesterzsébet – 1968. Építész: Jeney Lajos, munkatárs: Pethes Endre.

Megjelent a Magyar Építőművészet 1971/6. szban,

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 25-old.

Jeney Lajos építész.
a közösségi élet központjai.

1.) Folytatás

2. Nevelési Központ II. üteme, Kecel. Nézet a Főtér felől (Jeney Lajos és munkatársai: Ferenczy Béla, Donkó Zsolt, TTI)

2

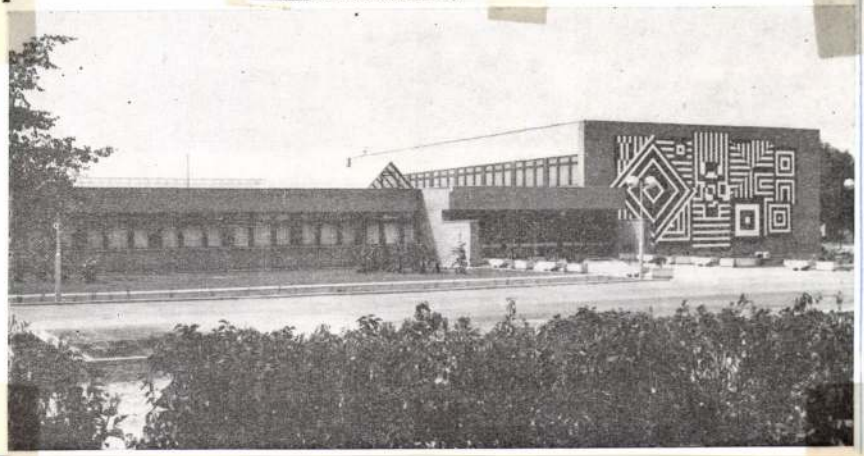

Magyar Építőművészet, 1976. 2., 22-old.

Jeney Lajos, építész

József Attila Általános Művelődési Központ, Mezőhegyes,
építész: Tihanyi Judit,
építész konzulens: Jeney Lajos,

Építész konzulens: Jeney Lajos; működési modell tervezője: F. Vankó Ildikó; (ELTE) működési modell konzulensei: Nyilasi Dezső (Oktatási Minisztérium), Papp Margit (Művelődési Minisztérium), Varga Tamás (Népművelési Intézet), Kozma Tamás (MTA Pedagógiai Kutató Csoport), Urbán László (Könyvtudományi Intézet), sporttechnológia: Mihucz János, Fejérvári Géza (MTSH); beépített bútorok: Bozsó Csongor; mobil bútorok: Lőrinci Edit, Hefkó Mihály (KÖZTI); szerkezettervező: Halassy Nagy József; gépésztervezők: Budai László, Balás Lóránd; villamos tervezők: Abrankó József, Dósa Imre; elektroakusztikai tervező: Mnyerczán György; épületasztalos szerkezetek: Solti Miklós; épületlakatos szerkezetek: Dóka Sándor; mélyépítési tervező: Tárkány Gábor; kertészeti tervező: Szántó Eszter, építtető: Mezőhegyesi Nagyközségi Tanács VB; beruházó: BÉMIBER; generálkivitelező: DÉLÉP; tervezés éve: 1975—1977; kivitelezés: 1977—1983. Építési költség: 61 880 000 Ft, fajlagos építési költség: 8300 Ft/m².

Magyar Építőművészet, 1984. 2. 46-old.

Jeney Lajos, építész

3. Jeney Lajos: Nevelési központ, Kecel. Többcélú tér
3

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 58-old.

Jeney Lajos, építész

L: Ungár Péter

– : Szövetségi kirch

Borító 3

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983

83/1

JENEY LÁM ERZSÉBET
festőművész

Banner Zoltán:

Két asszonyfestő. /Balasko Zsuzsa kiállitása a Filo Galériában és Jeney Lám Erzsébet kiállitása az Egyetemek Háza klubjában./

Utunk, XXXIX.évf. 1./1836./sz. 1984. jan.6. 7.old., képekkel.

Jeney Lajos emlr

Életünk 1996/5-

el. A tervező kiválasztása így teljesen esetleges (lehet jó, lehet rossz, de hogy teljesen szubjektív az vitathatatlan).

Lépjünk tovább!

A törvényben előírt ajánlat helyett költségelemzést és vázlattervet kérnek, amit viszont a törvény nem ír elő, tehát törvénytelen.

A törvényesség legnagyobb dicsőségére kikötik, hogy a pályázóknak „a vázlattervekért tervezési díj nem fizethető".

Ez aztán meghatározza az egész műveletet!

Törvénytelenül dolgoztatják a tervezőket, de – „ha lúd, hát legyen kövér" – ingyen!

Az, hogy a tervek ilyen „pályázat" keretében való beszerzése törvénytelen, ezen a példánkban szereplő megbízó „szemrebbenés nélkül" túlteszi magát.

Itt tartunk tehát a várva várt törvény alkalmazásának első hónapjaiban!

Ki csinál itt rendet és mikor? – Talán a hőn áhított szakmai kamara? – Vagy a törvény előbb-utóbb széles társadalmi támogatottságot kap és tisztul a közélet? – Ki tudja?!

Ezek a kérdések ma nagy súllyal nehezednek szakmánk lelkére.

KISS ISTVÁN

A forradalom után*

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS VÁLTOZÁSOK MAGYARORSZÁGON A KOMMUNISTA ELLENŐRZÉS BUKÁSA UTÁN

ELŐTTE...

Minden épület általában olyan késztermék, amely a telepítési hely, az éghajlat és az adott országban beszerezhető anyagok és építési módszerek együtthatásának eredményeként születik meg egy adott korban. Ezekhez a funkcionális és környezeti szempontokhoz egy harmadik – a jelképi/szimbolikus – hatás járul, kifejezésre juttatva bizonyos, a társadalomban munkálkodó eszméket abban az időpontban, amikor az épületet megvalósítják.

Az épületek jelképi/szimbolikus szempontja gyakran rejtve marad azok előtt az emberek előtt, akik létrehozzák és használják őket, kívülállók azonban, akik más szemmel nézik az épületeket, képesek felfedezni olyan jelleg-

* A cikk eredetileg angolul készült el az Architectural Design című szaklap számára. Kérésünkre a szerző visszafordította magyar nyelvre.

Helyes a törvénynek az a törekvése is, hogy bizonyos értékhatár fölött (1996-ban a tervezés területén az ötmillió forint, a kivitelezésben húszmillió forint) a megbízó köteles *ajánlatot* kérni az előminősítés során a feladatra alkalmasnak ítélt tervezőtől, kivitelezőtől.

A törvényben előírt ajánlati felhívás az ajánlat tartalmát szabályozza.

A törvény áttanulmányozása nyomán megnyugodhatnánk, hogy az ország közösségi (mindannyiunk) pénzéből megvalósuló beruházások terén rend lesz, és így a végeredmény, az épített környezet színvonalas eleme, a nemzeti vagyon értékes része lesz.

Megnyugvásra, sajnos, semmi okunk, hiszen a magyar közéletben minden törvény megjelenése után azonnal talpra ugranak azok, akik a helyes útról letérítik a dolgokat és a tisztességes, törvényes megoldási módokat eltorzítják.

Ilyen tapasztalatokat szerezhetünk már ma, fent említett törvényünk kezdeti alkalmazási szakaszában.

Lássuk sorjában.

A példa az egyik fővárosi kerületből való, ami azért külön szomorú, mert azt hihetné az ember, hogy a fővárosban igazán „közel ülnek a tűzhöz", s így egy-egy törvény betűit és szellemét valóban értik és helyesen alkalmazzák.

A példában szereplő feladat egy általános iskola bővítése.

Első teendőként az önkormányzati határozat alapján a feladatot végrehajtó kerületi GAMESZ-nek – a törvény szellemében – egy előminősítés keretében meg kellett volna néznie, hogy kiket is kellene felkérni ajánlattételre, – ne adj' Isten – azok közül a fővárosi építészek közül, akik már csináltak iskolát.

Mivel az előminősítési eljárást a törvény nem írja elő kötelezően, ezért a GAMESZ – egyetértésben a jegyzővel és az illetékes szakigazgatási szervvel – nem csinálja meg.

Előminősítés nélkül fölkér tervezőket, akiket ismer, vagy akikkel már volt kapcsolata. Hogy azok esetleg életükben nem csináltak iskolát, vagy talán a minősítésük sincs meg hozzá, ezeken az „apróságokon" a GAMESZ túlteszi magát.

A feladatra a törvény szerint ajánlatot kellene kérni a tervezőktől a törvényben megadott tartalommal.

A GAMESZ viszont tervet kér költségelemzéssel. Hogy a törvényben ez nem szerepel és hogy terveket csak tervpályázat keretében lehet kérni, ezen a GAMESZ szintén túlteszi magát. Eljárásának igazolására hivatkozik a jegyző által aláírt testületi határozatra. (Szegény testület, ki vezette őket így félre, hogy ilyen határozatot hoztak?)

A bekért terveket a GAMESZ alkalmazottai néhány szakigazgatási hivatali emberrel együtt bírálják el, s így születik meg a „megalapozott", „törvényes" döntés, hogy ki is kapja ezt a jelentős munkát.

A történet 1996 januárjában történt Budapesten.

Szakmánk számára a történet tanulsága *megrendítően tragikus.*

Tragikus, mivel az egész eljárás a felszínes szemlélő számára látszatra mintha törvényes lenne, ugyanakkor valójában elejétől a végéig *törvénytelen.*

Nézzük sorjában!

Amit a törvény jó szándékkal, a minőség, a színvonal biztosítása érdekében ajánl (előminősítés), azt a példánkban szereplő megbízó nem végzi

Az ország óriási központi és helyi erőforrások mozgósításával sok milliárdot fordított – az egészségesebb életfeltételek megteremtéséért – a tornaterem-építésre. A hároméves program első évében megépített 65 tornaterem 26%-a selejt. Döbbenetes adat!

Hogy történhetett mindez? Úgy, hogy központi pénzt kaptak az önkormányzatok anélkül, hogy a pénzekhez műszaki-gazdasági követelményeket kötöttek volna. Az már „szentségtörésnek" számított, ha a program indításakor valaki felvetette, hogy a kapott pénzen épített tornatermeket megfelelő színvonalú műszaki emberekkel – annak, aki a pénzt adja – kell ellenőriztetnie, hogy mi és milyen minőségben épült?

Az már természetesen fel sem vetődött – ami egy „bejáratott" demokráciában normális dolog –, hogyha valaki a központi pénzt nem úgy használja fel, ahogyan az az ország színvonalán elvárható, akkor bizony a kapott pénzt vissza kell fizetni.

Hallom az ellenérvet: ez központi irányítást, diktatúrát, sőt még rosszabbat, szakmai diktatúrát jelentene.

Ezzel ellentétben az igazság természetesen az, hogy az lenne a normális dolog, ha minden fillért, amit tornaterem építésére fordítunk (mindegy hogy helyi vagy központi forrásból származó pénzről van szó!) úgy használnánk fel, hogy szakszerű, jó tervek alapján, szakszerű, jó kivitelben, használható, jó épületek szülessenek.

Használható, jó épületeket várunk, s ez még csak csökkentett követelményszint, hiszen a környezetbe illesztés, az építészeti összhang, az esztétikai minőség ez esetben még szóba sem jött, pedig az élet minősége szempontjából ezek legalább olyan fontosak, mint a használhatóság.

Nos, úgy gondolom ez az egyetlen példa is elég bizonyság arra, hogy a központi szakmai irányítás és a központi szakmai segítség közötti különbséget egyrészt tisztázni kellene a fejekben, másrészt jogilag, törvényi rendelkezéssel egyértelművé tenni, hogy az egyes szakmákért felelős főhatóságok nem kényszerülhetnek vagy bújhatnak az önkorlátozás „pajzsa" mögé, hanem szaktudásuk legjobbját adva az adott szakterületen *az országot vezetni, irányítani kell.*

A szakmai szempontok határozott érvényesítésével és a helyi társadalmi igény figyelembevételével tudják az önkormányzatok környezetüket úgy formálni, fejleszteni, hogy az valóban szebb, emberibb környezetet jelentsen a jelen és a jövő nemzedékek számára.

Nyilvánvalóan ilyen és hasonló indítékok alapján alkotta meg az Országgyűlés az 1995. évi XL. törvényt a *közbeszerzésről.*

Ez a törvény szellemiségében és célkitűzéseiben nem kevesebbet szándékozik elérni, hogy legalább azoknak a beruházásoknak, épületeknek, amelyeket közpénzből (állami, önkormányzati, stb.) valósítanak meg, rendezett megvalósítási utat jelöljön ki.

Ez a törvény rendelkezik arról is, hogy egy *előminősítési* eljárás keretében nézzék meg a megbízók, kinek adnak egy tervezési vagy építési, kivitelezési feladatot.

Ez a törekvés nyilvánvalóan helyesen azt célozza, hogy a megbízók ne adjanak olyan tervezőknek, kivitelezőknek feladatot, akik nem alkalmasak (szakmai, pénzügyi, gazdasági alkalmasság) az adott feladat elvégzésére.

Jogilag ugyan a jegyző kezében az építésigazgatás is (sok más mellett!), de mivel megfelelő szakmai alátámasztást nem kap a munkája, nyugodtan állíthatjuk – sajnos –, hogy a helyzet „lent" szakmai szempontból tarthatatlan.

Borítékolni lehet az elmarasztaló kritikát, amit néhány év múlva kap a szakma a hivatásos kritikusoktól, hogy lám-lám ez a szakma a „panel" ügy után újabb „nagy tettet" vitt véghez: ellenőrizetlenül, szakszerűtlen kezekbe adta az ország építésügyét, az ország környezetének alakítását. Védekezni sajnos nagyon nehéz lesz, hiszen már ma látható, hogy a kritikusoknak igazuk lesz. Igazuk lesz, hiszen a területi és megyei főépítészek nem rendelkeznek olyan szakemberekkel és olyan jogokkal ezek irányításában, hogy megfelelő színvonalon vezetni tudnák a ország terület-fejlesztését, rendezését, az épített környezet minőségének alakítását.

Nézzük tételesen mit lehetne tenni!

Nem rendelkeznek megfelelő szakembergárdával a településeken, mert az egyelőre csak álom, hogy minden településen építészmérnökök, vagy az elindult képzés eredményeként olyan üzemmérnökök legyenek, akik szakmailag méltó társai a megyei, illetve területi főépítészeknek.

Meg kell tehát oldani, hogy az önkormányzatoknál olyan jólképzett, gyakorlott emberek dolgozzanak, akik a fenti követelményeknek megfelelnek. Ilyen emberek azért a fizetésért, amit ma az önkormányzatok erre a célra fordítani tudnak – hangzik az ellenérv – nem kötelezik el magukat erre a feladatra.

Itt tehát látszólag bezárult a kör: tudjuk, hogy van az országnak megfelelő szakemberállománya, de azokat nem lehet megnyerni arra a feladatra, ami pedig a legközvetlenebbül meghatározza az ország mai és holnapi arculatát.

Azt hiszem ebbe a zsákutcába nem szabad bemenni, mert bizonyos, hogy van számtalan jó megoldás is.

Ezek közül járható út lenne, hogy az illetékes főhatóságok (Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, valamint a Belügyminisztérium) a szakmai, társadalmi szervezetekkel (ÉTE–MUT–MÉKSZ) együttműködve kiválasztanák azt az 500–600 építészmérnököt, akik hajlandók vállalni, hogy négy–öt település főépítészi teendőit igény szerint (havonta, kéthavonta egyszeri helyszíni jelenléttel) ellátnák.

Ez annyit jelentene, hogy a helyi építési (műszaki) előadóval együtt minden lényeges területrendezési, fejlesztési, építési engedélyezési ügyben szakszerű, színvonalas segítséget adnának az önkormányzatnak.

Ezek a főépítészek természetesen *szakmai irányítás szempontjából* a megyei, illetve a területi főépítészek alá tartoznának.

Természetesen itt is kéznél az ellenérv: akkor hol az önkormányzati önállóság? Vagy a még ennél is szigorúbb kérdés: csak nem a központi irányítást akarják az építésügy irányítói visszaállítani?

Nos, ezekre a kérdésekre a mai magyar valóság adja meg a választ (már annak, aki ismeri a mai magyar valóságot).

Az önkormányzatok önállósága ma elsősorban magárahagyatottságot jelent.

Az önkormányzatok ma szakmai szempontból szabad prédák a hályogot operáló kovácsok és a hétpróbás konjunktúra-lovagok részére.

Elég itt talán egyetlen példára hivatkozni.

JENEY LAJOS

Épített környezetünk

– JELEN ÉS JÖVŐKÉP/SZAKMA ÉS AZ ORSZÁG –

Sokan és sokszor elmondták, leírták, de nem elég újra és újra „bevésni" a tudatunkba, hogy hazánk ma olyan *történelmi sorsfordulót* él át, amit szinte soha, egyetlen társadalom sem csinált maradéktalanul végig: nevezetesen 180 fokos fordulatot a társadalmi, gazdasági életben, s mindezt úgy, hogy – először történelmünkben – nem lőnek, nem akasztanak, s nem börtönöznek be tízezreket.

Ebből a történelmi sorsfordulóból nem vett leckét eddig senki, mert nem vehetett, hiszen még elméleti síkon sem tudta senki pontosan felvázolni, vagy elképzelni ilyen történelmi fordulat lehetőségét, folyamatát és eredményét. Mindebből természetesen következik, hogy ezt az új „táncrendet" nem tudja „táncolni" igazán senki: sem „fönt", sem „középen", sem „lent".

Ennek egyenes következménye, hogy soha nem volt olyan szükség *a legszorosabb összefogásra*, együttműködésre a „fönt" és a „lent" között, mint napjainkban.

Az ország csak úgy tudná igazán kihasználni azt az óriási történelmi esélyt, amit most kapott, ha „össznépi" összefogással intéznénk dolgainkat.

Dolgainkat viszont nem hogy nem összefogva intézzük, hanem szinte *soha nem látott széthúzás* gyötri az idegeket, emészti az alkotó energiákat. Ebben a helyzetben mit tehet egy szakma, amely úgy érzi, hogy felelős az épített környezet és a táj összhangjáért, az egészséges emberi létkeretek megteremtéséért.

Sokat tehet ez a szakma. Rendkívül eredményesen „harcolhat" ez a „hadsereg" egy szebb, egészségesebb ország megteremtéséért, ha egyáltalán fel tud állni megfelelő hadrendbe, ha vannak bölcs vezénylő tábornokai és áldozatkész, bátor közlegényei.

Ma a mi szakmánk hadrendje rendkívül foghíjas.

Jelenleg a vezénylő tábornoki kar – úgy látszik – összeállt: megvan az Országos Építési Hivatal, vannak területi főépítészek, megyei főépítészek, de hol van a hadsereg?

A hadsereg úgy fest, hogy minden közlegényre jut négy-öt puska, de ezek a katonák nem elég képzettek ahhoz, hogy egyetlen puskát is szakszerűen kezeljenek. (Elnézést a militáns hasonlatért, de a helyzet képtelensége így érzékeltethető igazán.)

A szakmára fordítva ez annyit jelent, hogy településeink nagy részénél (kivéve a városokat) egy-egy technikus képzettségű emberre rá van bízva négy-öt település építési igazgatása.

léptekkel mentek, a kókusz-szőnyeget föl sem terítették, nem szólt az orgona, s az sem biztos, hogy a brokát rajta volt a papon. Mikor volt ez, Gizike és Gábor, vagy a galvanizálók idejében? Ülök, és nem is mondok semmit, se hangosan, se magamban, de tudom, hogy el kell mennem a pasmagároki tóhoz vivő felsőútra, mihelyt itt a kánikula, de mehetek az alsó úton is, ahova soha nem süt be a nap, és sűrűn burjánzanak a nedves növények, nyár sem kell hozzá, jó bármelyik évszak.

Na mozduljunk, mondom a húgomnak, és kiegyensúlyozok a maradékos tállal.

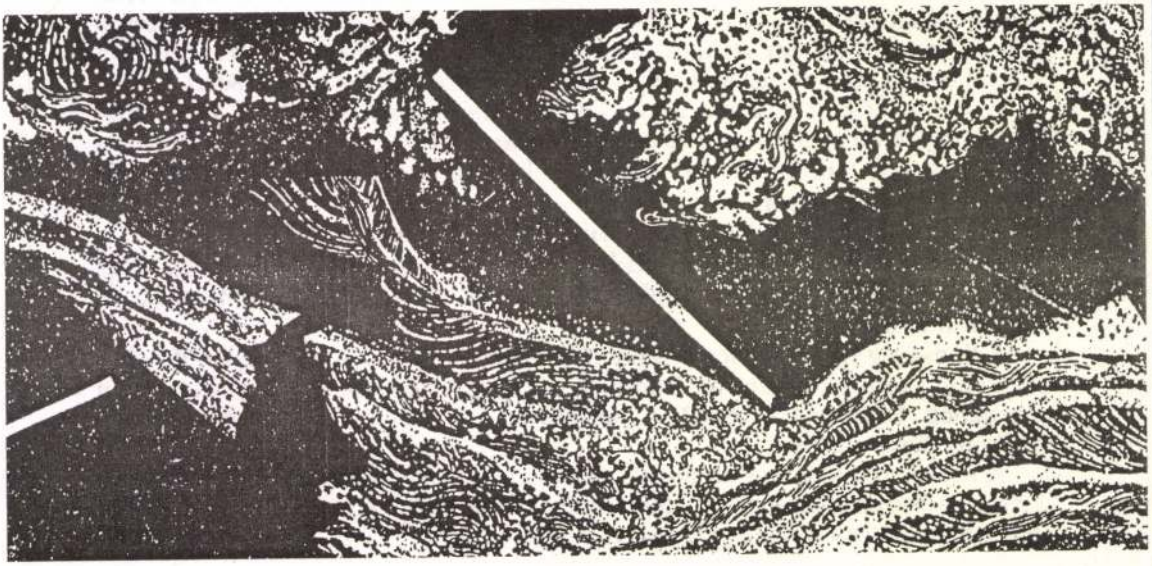

zetességeket, amik megtestesülnek bennük. A keleti tömb országainak építészetével foglalkozó nyugati kritikusok rájöttek, hogy az itteni épületeknek olyan sajátos ismérvei vannak, amelyek szöges ellentétben állnak a nyugati félteke építészeti formanyelvével, annak ellenére, hogy a modern (gropiusi) építészeti mozgalom mindkét régióban uralkodó irányzat volt. De addig, amíg a nyugati épületeknek általában kötetlen volt a helyszínrajzi telepítése uralkodó tengelyek és szimmetriák nélkül, és lehetőséget adtak későbbi hozzáépítésre vagy bővítésre, a kelet-európai országokban az épületeket rendszerint úgy fogalmazták/koncipiálták az építészek, mint egy műtárgyat, amelynek négyzet, kör vagy elliptikus alaprajza volt, és olyan zártnak és befejezettnek mutatkozott, mint egy szobor.

Csak Carl Gustav Jung mélylélektani felfedezései tudták megmagyarázni ezt az építészeti magatartást felfedvén az építészek tudatalattijában munkálkodó bizonytalanság érzését a diktatúra nyomása alatt, amit a tudatos én ellensúlyozni/kompenzálni kísérelt meg azzal, hogy a belső lelki béke és biztonság archetipikus jelképét a mandalát választották munkájuk fix/kimozdíthatatlan pontjául, bizonytalan életérzésük helyettesítésére, hogy legalább azon a területen legyen határozott, egyértelmű bizonyosság, amelynek alakítása az ő kezükben, az ő hatáskörükben van.

Ez a jelenség tulajdonképpen logikus válasz volt a társadalom olyan felépítése közepette, ahol a – Kant szerint – legnagyobb elképzelhető rossz, a paternalizmus, mindig jelenlévő magatartásformája volt a diktatúra hatalmi piramisának különböző magasságú lépcsőfokain elhelyezkedő vezetőknek. Ezek a vezetők hamis öntudattal úgy érveltek, hogy „Nekem kell megtenni az emberekért azt, amit nem tudnak megtenni saját magukért és nem tudom kérni a beleegyezésüket vagy egyetértésüket, mert nincsenek abban az állapotban, hogy tudnák mi a legjobb a számukra", így igazolván a magatartásukat. De ugyanezeket az érveket használta a történelem során minden diktátor, inkvizitor és elnyomó, megkeserítve azon emberek életét, akiknek képzelőereje és teremtő elméje volt.

A paternalista államnak voluntarista, központilag tervezett gazdasága volt, központi döntéshozatallal és pénzelosztással az ország legkisebb települése esetében is. Ennek a rendszernek az eredménye kényszerzubbony volt azoknak (egyéneknek is meg közösségeknek is), akik eltérő szempontból ítélték meg saját szükségleteiket vagy gyorsabb fejlődési ütemet kívántak.

Az épületeket olyan beruházási folyamat során hozták létre, amelyen állami tervező vállalatok működtek együtt állami kivitelező szervezetekkel és mindkettőjüket állami beruházási vállalatok dirigálták (kiadták a megbízásokat, megkötötték a szerződéseket, ellenőrizték a kivitelezés folyamatát és kifizették a kollaudált számlákat) az Építtető (a központi kormány vagy helyi önkormányzat/tanács) nevében eljárva. A komplex (minden szakági tervezést egy szervezeten belül lebonyolító) tervező irodák épületfajták szerint szakosodtak (lakóépületek, középületek, ipari és mezőgazdasági épületek, stb.), a tervezővállalati létszám az 1000 főt is elérte és a kivitelező vállalatoknak is 3000–5000 munkavállalója volt.

Ezek a túlméretezett szervezetek képesek voltak arra, hogy az élet minden területén jelentkező építési igényeket felvállalják a lakástól, iskolán keresztül a gyártó csarnokig, jóllehet a hatékonyságuk és épületeik minőségi színvonala

nem érte el a nyugati teljesítményeket. A központi döntéshozatalnak, tervezésnek, a nagyléptékű iparosításnak, valamint a gépesített építési módszerek erőltetésének az lett az eredménye, hogy az épületek emberi/humán szempontjai elvesztek a nagy sietségben, hogy megbirkózzanak a hatalmas építési feladatokkal.

Az építészek korán, már 1956-ban, a szovjet megszállás ellen indított magyar forradalom és szabadságharc idején felismerték, hogy nagyon leértékelődött szerepük az építés folyamatában, mivel a politikusok csak gazdasági és pénzügyi döntéseik megvalósítóinak tekintették őket, amiket az építészek megkérdezése és egyetértése nélkül hoztak. Az első komolyabb összeütközés akkor tört ki, amikor az országos lakásépítési program hibái nyilvánvalóvá váltak, és a nagyközönség az építészeket hibáztatta. De ugyanúgy az építészeket hibáztatták a politikusok is saját hibás döntéseikért, elfelejtve, hogy az építészeknek azokba semmi beleszólása sem volt. Ez a lakásépítési program ugyanis évtizedenként újratermelte a lakásigényt a túl kicsire szabott lakásalapterületek miatt, mivel az 52–54 m^2-es lakásokba csak 4 fős családok tudtak beköltözni. És, az ilyen lakásokba a két tizenéves gyermekkel beköltöző házaspárok tíz év múlva kétszeres lakásigénnyel jelentkeztek, mivel a felnőtté serdült tizenévesek saját családot akartak alapítani. Az építészek az iparosítás túlzott mértékét is kritizálták, azon az alapon, hogy a környezetnek elvész az emberi léptéke és vonzereje, amit ma a házgyári panellakásokból elmenekülni szándékozók tömege igazol.

Az építészek megelégelvén a négyszögletes formákat és dobozszerű épülettömegeket lágyabb vonalak és formák felé fordultak. Az organikus építészet divat lett, és egy ideig a legkeresettebb és legsikeresebb hulláma lett az építészetnek, hazai anyagokat, hagyományos mesterségekkel párosítva. Más posztmodern építészeti irányzatok, amelyek klasszikus építészeti részleteket kívántak felélesztení, profilozásokat és párkányokat alkalmaztak, kevésbé voltak sikeresek.

UTÁNA...

A kommunista rezsim bukása után az első és legnagyobb vesztes a gazdasági életben az építőipar volt, beleértve az építészeket is, mivel az állam, mint építtető kivonulása az épületpiacról, feje tetejére állította az egész szakmát és tömeges munkanélküliség jelentkezett ebben az ipari ágazatban. A szociális lakásépítés teljesen megszűnt, és azóta sem tudott az új gazdasági feltételek között talpraállni. Az újgazdagok olyan álomvillákat kezdtek építtetni maguknak, amilyenekről korábban álmodni sem mertek, olyan luxussal berendezve, amit a tv Dallas-sorozata inspirált. Egy másik, megfelelő pénzforrásokat felhajtani/áldozni tudó építtetői kört a bankok és biztosító társaságok képeztek, felélesztve a gazdagság és anyagi biztonság fitogtatására alkalmas szemiotikai trükköket, gránit, márvány, sárgaréz, rozsdamentes acél és trópusi faanyagok pazarló alkalmazásával, kiegészítve bonyolult riasztó rendszerekkel és a legújabb computer-technikákkal. A koalíciós kormány és a működő parlament mellett megnőtt a települések önkormányzatának, mint megbízható építtetőknek a szerepe, mivel ők vették át a paternalista állam sok funkcióját, felelősek lévén a közműellátástól az iskolákon

keresztül, szociális problémák kezeléséig. A központi kormányzat is kezdeményezett fejlesztési programokat, a költségek 40%-ig támogatva a helyi közműfejlesztési, útépítési, sőt iskolai tornateremépítési programokat, ha a település vállalta a költségek 60%-ának előteremtését saját lakossági erőforrásokból. A templomépítés, amely Csipkerózsika-álmát aludta évtizedeken keresztül, új tervezési feladatként jelent meg ismét az építészek számára, és kivirágozva bő termést hozott az ország egész területén, minden vallásnak.

A nemzetközi tőke megjelenésének eredményeképpen nagy beruházások valósultak meg nagyon rövid idő alatt, de ezek főleg irodaházak, szállodák, áruházak, divatcikk üzletek, szabadidő központok, autószalonok és üzemanyagtöltő állomások voltak, miközben az ipari termelés szerkezetváltása által igényelt beruházások messze lemaradtak. És semmi pénz nem maradt szociális lakásépítésre.

A munkanélküliség állandóan nőtt, elérte a 10% fölötti csúcsot. Egész iparágakat – mint az acélipari öntödéket és hengerműveket, valamint bányákat – meg kellett szüntetni, főleg azért, mert elavult technológiával és nagyon alacsony termelékenységgel dolgoztak. Az elszegényedett tömeg mellett egy vékony gazdasági elit rétege jelent meg óriási jövedelmekkel, ami elégedetlenséget okozott az elszegényedők között, visszasírták a gondoskodó, paternalista kommunistákat, és vissza is szavazták őket 1994-ben. Azonban a megkezdődött változások visszafordíthatatlannak tűnnek.

Az átmenet szűk esztendői után a korábbi nagylétszámú tervező irodák és kivitelező vállalatok jelentősen lecsökkentek nagyságban és létszámban, de sokan közülük egyszerűen tönkrementek, vagy átalakultak részvénytársasággá vagy korlátolt felelősségű társasággá. Ugyanakkor a háttérből új építészeti tervező cégek emelkedtek ki, a megbízásaikkal arányban levő nagysággal, computerizált irodatechnikával, kemény harcban bizonyítva életrevalóságukat a megbízásokért folyó versenyfutásban.

A megváltozott építészeti filozófia és magatartás első tömegesen észlelhető jele az építészeti feladatok kezelésében a magastetők gyakori megjelenése volt, még a korábban lapos tetőkkel épült házak esetében is. Ugyancsak újraéledtek a hagyományos mesterségek (ács, bádogos, gipszmunkás, stb.), és divatossá vált a természetes anyagok használata a műanyag vagy alu illetve acél trapézlemez helyett. Az emberi szempont hangsúlyt kap minden építési feladatban. Ügyelnek arra, hogy az épület az építészeti kezelés eredményeképpen érdekes legyen, és olyan építészeti megoldásokat igyekeznek alkalmazni, amelyek az ember minden érzékszervét igénybeveszik érzékelésükhöz.

Mindezek a változások felszabadították az építészek alkotó fantáziáját úgy, hogy ma már néha túlzásba is viszik az érdekes és figyelemfelkeltő építészeti formák alkalmazását. De legalább megszűnt az előregyártott kockák egyhangúsága, és eltűnt a házgyárban előregyártott, ipari jellegű homlokzati panel. Néhány posztmodern ház harsogó brutalizmusát és rikító színeit is kezdik felváltani a gondos részletképzésű, cizellált tagozatú modernista épületek, miközben tovább virágzik az organikus építészet is.

FÁBIÁN LÁSZLÓ

Rendszerváltozás az építészetben

BESZÉLGETÉS A MAI MAGYAR ÉPÍTÉSZET HELYZETÉRŐL

Ha egyáltalán lehet olyasmiről beszélni, hogy egy-egy kornak megvannak a művészetben a reprezentatív műfajai, márpedig a történet igazolni látszik ezt a föltevést, akkor a mi korunkban az építészet mutatkozik ilyen műfajnak. Az utóbbi időben megnőtt az emberek építkezési kedve, aminek – persze – számos összetevője van. Közibük tartozik a rohamosan növekedett infláció, amely az értékmegőrzési stratégiák kidolgozását tette aktuálissá, de legalább ennyire jelentős az is, hogy egy szűkebb réteg villámsebesen emelkedett föl gazdaságilag (itt nem elemezendő okok, folyamatok során), ezt az emelkedést valamilyen módon ki akarta fejezni. Az építkezés ilyen értelemben státusszimbólumként fogható föl már folyamatában is, hátmég eredményében, amely megjeleníti az építkező társadalmi presztizsét. Az épület mindig is státusszimbólum volt, ezt a lehetőséget nem volt nehéz észrevenni benne. Igen ám, de a nagyvárosokban – úgy tetszik – elfogytak a területek, az önkormányzatok már a külterületeket igyekeznek minél keskenyebb parcellákra szabdalni a nagyobb bevétel fejében. Az épületek már keletkezésük pillanatában kinövik ezeket a területeket, s mintha valamiféle vadépítkezés uralkodna az országban.

A fölvetődő kérdések megvitatásához fentebb közölt cikeink szerzőit Jeney Lajost és Kiss Istvánt hívom segítségül.

J. L.: Az építkezések körül valóban sok anomália jelentkezik, ezeknek első sorban az önkormányzati törvény a forrása. A honatyák elfelejtették megjegyezni, hogy amellett, hogy az önkormányzatoknak fennhatóságuk területén mindenhez joguk van, ez alól a Szakma (mármint az építészet) kivétel. Ez óriási veszélyforrás. Negyven évig ez az ország úgy tudta, hogy a párttitkár mindenhez ért, sőt, mindenhez jobban ért. A mai önkormányzati képviselők úgy gondolják, őket a nép választotta, hogyne értenének mindenhez. Ennél fogva, ha egy önkormányzat el akarná dönteni, hogy a területén működő kórházban hogyan kell műteni a vesét, akkor eldöntené. Csupán amiatt nem dönti el, mivel fél, hátha ő kerül a műtőasztalra. De hogy hogyan kell megtervezni egy tornatermet vagy iskolát, az nem okoz különösebb gondot: elhatározzák és eldöntik. Ahhoz, hogy ez ne így történjék, megfelelő önkormányzati szakapparátus áll rendelkezésre. Ez a szakapparátus – tragikus módon – azonban egy laikus emberre épül föl. Ez a jegyző. Államigazgatási

szakember; ebben a vonatkozásban nem laikus, hanem képzett. Viszont több tíz szakterület fölött rendelkezik, ahol mindenütt kiadhatja a hatósági engedélyt. Vagyis ezeken a különböző szakterületeken – ipar, kereskedelem, oktatás, építés stb. – az történik, amire a jegyző engedélyt ad. Az országgyűlés úgy nyugtatta meg magát, hogy a törvénybe bevette, a szakterületeken a jegyző mellett felsőfokú végzettséggel rendelkező szakembernek kell állnia. Ő adja a megfelelő szakmai segítséget. A jegyzőnek ebben az esetben kizárólag a törvényességre kell ügyelnie. A szakmai tartalmat az a segítő szakember adná meg.

A valóság az, hogy a mintegy háromezernyi magyar település 90–95 százalékában nincs a jegyző mellett felsőfokú végzettségű szakember, ennek megfelelően az egész ország laikusok kezére van adva. Ha hozzáveszem, hogy bizonyos érdekcsoportok esetleg befolyásolni is akarják a jegyzőt, a helyzet még rosszabb. Akkor már egyenesen ebek harmincadján az ország.

Tegyük föl, hogy ez a laikus (a jegyző) a törvények szerint és jóhiszeműen akar építési engedélyt kiadni. A legelemibb föltételek sem adottak számára, mivel az ország a technikusok kezén van. Ők középszintű emberek, rájuk – elvileg – nem volna szabad rábízni ezt a munkát. Valójában azonban rájuk bízták. A törvény öt év haladékot adott, hogy a jegyző mellett jelenjenek meg a felsőfokú végzettségű szakemberek. A jogalkotók – természetesen – tudják, mi a magyar valóság. Gyakorlatilag képtelenek a kérdést rendezni, az öt év most fog lejárni. Lehetetlen. Az a technikus, aki – teszem azt – öt település „műszakisa", harminc-negyven évesen már nem fog elmenni főiskolára vagy egyetemre. Ezt egyszerűen nem tudja magának megengedni. Egzisztenciálisan sem. Képtelenség. Nem is változott semmi az öt év alatt.

Mi az Urbanisztikai Társaságon és az Építőművész Szövetségen keresztül is javaslatot tettünk egy gyors megoldásra. Eszünk ágában sincs, hogy a meglévő technikusokat kitetessük. Azt gondoltuk, megvannak azok a szakmai szervezetek, amelyek el tudják dönteni, ki az a négyszáz építész, a szakma krémje, akire rá lehet bízni öt-öt település ellátását. Válasszanak tehát az önkormányzatok, a polgármesterek ebből a létszámból. Válasszanak egy főépítészt, akinek az a dolga, hogy egy hónapban egyszer vagy kéthavonta egyszer elmegy a településekre. Nem kell hozzá státus, se fizetés; ez az áldozat az építészek részéről. Ha annyit szavalunk, hogy meg akarjuk menteni az országot, nos, itt az alkalom, és én meg vagyok győződve róla, hogy a kollégák vállalnák a feladatot. Elmegy a mondott időben és az adott apparátussal együtt, annak segédkezve megoldja az építési gondokat. Ebben az esetben az az öt település színvonalas szakmai kezekben van: az egész ország szintén. Ezzel megoldanánk az alapszintet.

Meg kéne oldani a középszintet is. Van megyei főépítész, annak azonban semmi köze a területen dolgozó építészekhez. A megyeiek fölött vannak a területi főépítészek. Ők elvileg az egész országot kézben tartják. Három megye tartozik egy területi főépítészhez, de nekik a megyei főépítészekhez megint nincs közük. Azaz: létezik egy teljesen dezorganizált rendszer. Az igazi rendszerekben az elemek kapcsolódnak egymáshoz, szoros érintkezésben vannak. A területi főépítész a Környezetvédelmi Minisztériumhoz tartozik, a megyei főépítész a megyei önkormányzathoz. Semmi közük egymáshoz. A polgármesterek egy része unta már a sok prédikációt, egyszerűen az építésztech-

nikust kinevezte főépítésznek. Most tehát van főépítész. Ez a legrosszabb, mert azt a látszatot kelti, mintha működne. Valójában nem történt semmi.

Nos, az ország valóban építkezik, de ilyen szakmai körülmények, ilyen szakmai keretek között, el lehet képzelni, hogy milyen a végeredmény. Egyetlen példa: a nagyon okosan és jól elindított tornatermi program; amelyre súlyos milliárdok mentek el; egy részét a költségnek a központi költségvetés állta – vissza nem térítendő támogatásként, másik részét a helyi erőknek kellett kiizzadniuk. Óriási erőfeszítéssel sok tornaterem megépült. Az első évben megépített tornatermek huszonhat százaléka lett selejt. Ez a föntebb vázolt országos helyzetből ered. Nem szakemberek készítették elő, nem szakemberek tervezték, nem szakemberek építették, nem szakemberek vették át. Százhetvennégy kérdésből álló teszt szerint vizsgáltuk meg az épületeket. Azt, hogy beilleszkedik-e a környezetébe, már meg sem néztük. Erre ugyanis azt mondták volna, hogy ez csupán ezeknek az Ybl-díjasoknak a hülyesége. Minden kérdés egzakt kérdés volt: funkcionális, szerkezeti, műszaki, gazdasági stb. Azt nem vizsgáltuk, mit jelent egy magastetős, szép faluban a csillogó fém lapostetős hangárszerű épület, amely soha nem fog szervülni a településhez, mert semmi köze hozzá. Ezt látjuk, ezt nem lehet letagadni. Ez hat a társadalomra, mételyez, deprimál, gyilkol, de ezt kihagytuk, nehogy az a vád érjen, hogy valami szubjektív befolyásoltság alatt állunk. Aztán megvizsgáltuk a következő évekre beadott terveket. Azoknak a hatvanhárom százaléka volt rossz.

Nem tudom megállni, hogy közbe ne vessem. Ha egy időben el is felejtettük, azért az építészetről el szoktuk mondani, hogy valami szimbolikus jelentése mégiscsak van. Egy épület jelképesen is jelent valamit. Ezek a rossz épületek – úgy vélem – ötven, száz év múlva arról fognak beszélni, hogy itt egy lelkibeteg és erkölcseiben züllött társadalom épített. Tehát ebből a szempontból sem becsülhetjük le a veszélyt.

K. I.: Az épületnek van valami rendeltetése, funkciója; általában azt szoktuk mondani, hogy részint utilitárius az épület, ennek csak a hasznoság az ismérve. Ugyanakkor minden épületnek van valami szemantikai, jelentésbeli vonatkozása is, hiszen egy nagy költséggel, fényűzően megépített újgazdag ház éppen az újgazdag pénzügyi helyzetét, erejét kívánja kifejezni. És – természetesen – a személyiségét. Az építési tevékenység tükörképe a társadalomnak. Változó világunkban óriási változáson ment keresztül az építőipar szerkezete. A többezer fős építőipari vállalatok lebontódtak nagyon pici építő szervezetekre, vállalkozókra; nagyon kevés nagy vállalat maradt talpon. A kis építőszervezetek jellegzetessége, hogy a vállalkozás megalapítása nem tőkeigényes, mert tulajdonképpen az építtető pénze képezi a vállalkozás alapját. Az építkezést nagyon sok szakaszra lehet fölbontani, és minden szakasz után föl lehet venni az azért járó pénzt; így a finanszírozás megoldott. Ennek elég nagy csábereje van. Az építkezési hibák nagy része tehát abból ered, hogy a nem a grállovagok szintjén álló vállalkozók a pénzt beveszik, az érte járó szolgáltatást pedig nem teljesítik. Rendkívül hálás téma tévének, rádiónak, írott sajtónak. Elsősorban a lakóház építés területén jelentkezik. Fönnáll azonban annak a veszélye, hogyha fölborul a kivitelezésnek az a

rendje, amely a világ minden részén jogszabályokkal jól körülbástyázott, az építészeti szavatosság nem garantálható. Egy nagy beruházásnál mindig tartalékolnak pénzeket az egy év utáni bejáráshoz, az ott fölmerülő esetleges hibák kijavítására. Az egyik napról a másikra megalapított fantom-cégek ezeknek a kötelezettségeknek nem tudnak megfelelni. Nem is akarnak, persze, hiszen nem is azzal a céllal jöttek létre.

Kihagytunk azonban egy láncszemet a hatóságok és a kivitelező között, jelesül a tervezőkét. A tervezők is megérték azt a nagy fölfordulást, amely elsodorta az amerikai vagy szovjet típusú nagy tervező vállalatokat, és többnyire free lance, kóbor lovag lett az építészből. Lehet, hogy zseniális személyében, ám a tervezés olyan komplex tevékenység, hogy azt egymaga képtelen fölvállalni, emiatt vezették be a prekvalifikációs rendszert. Nagyobb vállalkozások esetében igazolnia kell, hogy megfelelő létszámú segítőtársa van, szervezete pénzügyileg stabil, megfelelően gépesített is. A tervezői felelősség fogalmát – sajnálatos módon – a közvélemény sem ismeri. Nem az az érdekes, hogy valaki le tud-e rajzolni egy házat, az egy kis gyakorlattal elsajátítható, hanem hogy minden vonal mögött ott legyen az a tervezői felelősség, amely helytáll a hibákért. Korábban az állami vállalat vállalta ezt a felelősséget. Ma úgy jelentkezik nagyobb beruházások esetében, hogy az építtető előírja a tervezőnek, melyik biztosító társaságnál milyen biztosítást kössön arra, hogy ha valamelyik munkafázisban hiba van és kárt okozott, akkor a biztosító fizesse a kártérítést, mert ennek a felelősségvállalásnak folyamatosnak kell lennie. Az első ceruzavonástól az épület átadásán túl öt vagy tíz évig.

Ez az ország – és ez már közhely – az eredeti tőkefölhalmozás állapotában van; a kapitalizmust építgeti. Jól tudjuk, ez együttjár a szerencselovagok, a szélhámosok garázdálkodásával, és akik majd egykor stabilizálják helyzetüket, azok gyakorta gazemberségre, csalásra, lopásra, gyilkolásra alapoznak. Egyelőre a jogszabályok is hagynak megfelelő kiskapukat, az igazi jogszabályok majd jóval később kerülnek megfogalmazásra. Nem véletlen, hogy nincs privatizációs törvény addig, ameddig bármit is illegálisan meg lehet kaparintani. Ez ellentmondana a hatalom érdekeinek, hiszen nem hagyná szabadon garázdálkodni egyes képviselőit a közvagyonban. Érvényesül az építészetre vetítve is. A meglévő jogszabályok alighanem megfelelnének egy polgárosultabb világ körülményeinek, a mostani helyzetben viszont sokkal szigorúbb jogszabályokra lenne szükség. Ahhoz – teszem föl – hogyha beteszi a lábát egy külföldi építtető, miként jelenhet meg, mi a joga, lehetősége. Megvannak ezek a mára érvényes jogszabályok, vagy nincsenek?

K. I.: Nem így működik. Amikor az Óbudai sziget hasznosításáról nyilvános vita folyt – Angyal Ádám el akarta adni a területet és hasznosítani –, egy külföldön dolgozó kollégánk elmondta, hogy a bejövő külföldi tőke tulajdonosa majd megszabja, mi legyen az épülettel, az építészek ne ábrándozzanak. Hajtsák végre a pénzes építtető kívánságát. Ez alapvető probléma. Szakmai, etikai kérdés, ki meddig adja be a derekát, hogy kiszolgálja a pénzes építtetőt. Elvtelenül, csak azért, hogy a megélhetése meglegyen. Ezek a kérdések nagyon élesen vetődtek föl annak idején a spanyol építészek között, amikor Mallorcát – például – idegenforgalmi központtá építették ki. A szigeteket

tönkretették. A tőke csak a saját érdekeit nézte, fölépítettek mindent, a tengert már látni sem lehet, végig van a part építve szállodasorokkal. A szállodasorok lassan kiürülnek és a mögöttük levő hegyoldalakba tevődik át a ténylegesen igényes turistaforgalom. Ott esetleg még érintetlen, rurális területeket lehet találni. Emberi léptéket. Az építészek fölléptek és olyan etikai szabályokat hoztak, amelyek szerint az építésznek kötelessége fölszólalni azokkal a törekvésekkel szemben, amelyek ilyen káros eredményeket hoznak. Nagyon nehéz előre megjósolni, mikor fog ez a hatás beállni. Mert ha egy tengerparton egyetlen Corbusier-szerű építmény jelenik meg, az akár szép kontrasztot is alkothat a tengerrel. Száz ilyenből építészeti borzalom lesz. Minden építésznek észnél kell lennie, egyrészt a szakmája iránti alázatból és tiszteletből, másrészt tudomásul kell vennie, hogy az építész is a piacról él, nem várható el, hogy minden esetben visszautasítsa a megbízásokat.

El tudom képzelni, hogy egy adott ország építésze, ha komoly szakmai erkölccsel rendelkezik, kimondja: márpedig ezt én ha fene fenét eszik sem fogom megcsinálni. De akinek ez nem hazája, hanem a jogszabály megkerülésével becsempészett építész, a tőke hozta magával, annak ez már se kutyája, se macskája. „Térkép a táj", nem lesznek erkölcsi skrupulusai.

J. L.: Biztos nem. A szakma sokat kínlódik vele, hogy ezeket az erkölcsi fönntartásokat kísérelje meg jogilag is megfogalmazni, keretek között kodifikálni. Emiatt sürgetjük évek óta a kamarai törvényt. 1996-ig számos kamara létrejött, építészkamara a mai napig nincs. Nincs kamarai törvény sem.A kamarai törvény megoldaná a föntebb előszámlált anomáliákat. A szakma úgy reméli, hogy a kamarai törvény nagy önvédelmi kerettörvény lesz. Biztos, hogy azt is ki lehet majd játszani, meglesznek rajta a kiskapuk, meglesznek a gazemberek, a hétpróbás csirkefogók, akik az első olvasat után kitalálják, hogy fogják kijátszani, de legalább a szakma jelentékeny részének egy adott táncrendet biztosít. Tudják mihez mérni magukat. Tisztultabb szakmai életteret teremthetünk magunknak. De reménykedünk a közbeszerzési törvényben is, amelyik elvileg rendezi a beruházásokat, amelyekben állami pénz van. Tisztázza, kinek lehet kiadni a megbízatást. Az előkalkuláció során megvizsgálják és csak megfelelő embereket kérnek föl, megfelelő cégeket alkalmaznak.

Műszaki tervezésnél öt millió forint fölött kötelező ennek a törvénynek az alkalmazása. Hogy játsszák ezt ki, alig hogy a tinta megszáradt a papíron? Friss történet. Egyik kerületi önkormányzatunk Gamesza hirdet egy pályázatot egy iskolabővítési munkára. Ezt a pályázatot majd ők, a Gamesz laikusai, fogják elbírálni, holott nem is kellene pályázat, mivel öt millió alatti a pályázati tétel. Törvénytelen, hogy tervet kérnek az építészektől, törvénytelen, hogy ingyen kérik és törvénytelen, hogy ez a testület bírálja el. Ha tervet kérnek egy feladathoz, akkor az tervpályázat. Tervpályázatot nem a közbeszerzési törvény szerint kell kiírni, hanem az érvényben lévő tervpályázati törvény szerint. Ez rögzíti, hogyan kell kiírni a tervpályázatot, milyen összetételű bíráló bizottságnak kell azt elbírálnia, tisztázza,milyen díjazás jár érte a feladat nagyságától függően, és hogy a fölhasználásnak mi a módja. Hogy ne lehessen barátoknak kiírni pályázatokat. A közbeszerzési törvény jó

szándékkal rendet akar teremteni az állami pénzek között, de már rögtön torzszülöttek jönnek létre.

Ezek a törvények keretet adnak egy olyan építészethez, amelyet optimális esetben képzelünk el. A helyzet azonban korántsem optimális. Emiatt hallom folyvást tervezőktől, hogy hiába terveznek ők valamit, ha – mondjuk – amerikai a beruházó, mert az szinte ott áll a körző és a vonalzó között és fogja a tervező kezét.

J. L.: Ez kétségtelenül igaz. Ezen csupán a kamarai törvény segíthet valamelyest. A közbeszerzési törvény az amerikai beruházóra nem vonatkozik. Emiatt ő azt csinál, amit akar – elvileg.

A magánlakásépítésben is ez történik.

J. L.: Igen. De a kamarai törvénynek minden bizonnyal lesznek olyan kiegészítései, amik már ma is léteznek, egyelőre azonban törvény nélkül. Például: az építész etikai kódex. Ezt az építész szövetség alkotta; aki akarja, betartja, aki nem, az nem. Szankcionálási lehetőség nincsen. Legföllebb a szövetség fegyelmi bizottsága előtt részesül dorgálásban. Nagyon súlyos esetben a szövetség javasolhatja, hogy tervezői jogosultságát vonják vissza. Ezek után legföllebb jogosulatlanul fog más neve alatt dolgozni.

Előfordult már ilyen visszavonás?

J. L.: Nem fordult elő. Ez is jelzi a helyzet komolytalanságát. Csak a kamarai törvénytől lehet remélni, hogy ellenőrzi, kik terveznek, megakadályozza, hogy műveletlen, képzetlen alakok aláígérjenek a pénzembernél a tervezőnek, egyáltalán ez a szakma érvényesíthesse etikai kódexét. Ne fordulhasson elő, hogy a kollégák egymással szemben etikátlanul járjanak el. Ne keresztezhessék a megbízónál egymás munkáját. Azt várjuk, hogy a kamarai törvény egy sor ilyen kérdést rendezni fog. Természetesen én sem állítom, hogy nyomban az optimum felé fogunk közelíteni, hanem hosszú harcot kell majd folytatnunk a tisztességtelenekkel szemben.

Az előző rendszer földúlta többek között azt az építészeti hagyatékot is, ami ebben az országban hajdan létezett. Nemcsak a kastélyokat, de még az úri lakokat, az egyszerű kúriákat sem kímélte, tönkrevágta. Amelyek ezekután is megmaradtak, azokra rögvest lecsaptak azok az „élelmesek", akik úgy érezték, oda valami üzletet lehet telepíteni. Ezek nem föltétlenül műemlékek, nem védi őket semmi. Ismerek olyan kastélyt, amelyet azonnal vendéglátóipari centrumnak rendeztek be, a bejárat kétoldalán habarcsba tükörcserepeket ragasztottak, amit csak el lehet képzelni izléstelenséget, mindent elkövettek.

J. L.: Was gut und teuer...

Inkább csak gut. Ami teuer, attól ódzkodtak, ami talmi és ócska, azt mindent fölhasználtak, csakhogy ne kelljen belülről a falakat, a padlót javítani. Olcsó

szőnyegekkel vastagon beborították; az ember undorodva fordul ki, mivel mindenünnen a mocsok sejlik. Ez a kastély nemhogy visszajutott volna eredeti tulajdonosához, hanem ilyen aljas „cápák" telepedtek rá és teszik tönkre még azt is, amit a negyven esztendő épen meghagyott. Ilyen körülmények között nemhogy nem hiszem, hogy bármiféle törvénnyel elejét lehetne venni a gazemberségeknek, hanem éppenhogy tovább folyik a züllés.

K. I.: Az állampolgár ahogyan ráébredt, hogy neki fizetnie kell, méghozzá nem is akármilyen összeget azért, hogy lakjék, rájött arra is, hogy igényei vannak. Ha tehát ő maga épít magának, akkor már nem elegendő neki a panellakások komfortja. Ha meg tudja magának engedni, túllép rajta. Van jó példa a nyugati befektetők esetében is. Az Andrássy úton a Nationale Nederlanden az atlaszokkal megtámogatott bejáratot képzőművészek bevonásával állította helyre, beépítették a belső udvart is, karaktert adtak neki. Ez sem volt kifejezetten műemlék épület, de városképileg jelentős; a millenium tájékán vagy utána épült palotát példaszerűen állították helyre. Ők már tudták, nem nekik kell vezetniök a tervezők kezét. Jártam Európában olyan irodaházakban, ahol külön művészt bíztak meg a falakra kerülő festmények kiválasztásával. Föltételezhető, hogy ez a vadkapitalizmus nálunk is eljut majd egy olyan szintre, amikor a szelfmédmenek rájönnek, ők sem mindentudók. Csak kialakul valamiféle szokás és rend, és akkor ő sem akar majd giccses izlésével attól elütni. Hanem meg fog bízni szakembert a felszerelések, a használati tárgyak – beleértve a kávéskészletet is – kiválasztásával. Hosszú fejlődésnek az eredménye lesz ez, de reméljük, eljutunk ide. Nem vagyok olyan pesszimista. Abból kell kiindulni, aki pénzt fektet be az építésbe, a pénzéért a legjobbat akarja kapni. Velünk szemben, akik az épületet az elsőszámú értéknek tekintjük, a külföldi befektető úgy gondolkodik, hogy az épület eszköz. Régi cégemet, a KÖZTIt egy angol befektető meg akarta venni és lebontani, hogy újra fölépíthesse úgy, hogy ne három méteres belmagasságú irodák legyenek benne, hanem kettő negyvenes szállodai szobák, így egy emelettel többet tud fölhúzni. Az ő szemében az épület nem volt érték. Számos példát láttunk a Hungarhotels privatizációja kapcsán is, hogy a mi szemünkben komoly épület leértékelődik, ha nincs élettel megtöltve. Pénzhozó vállalkozás csak erre épülhet. Ezt az új szemléletet nekünk meg kell tanulnunk. Sokszor tehát nem az örökkévalóságnak dolgozunk, hanem egy meghatározott vállalkozásnak az eszközét hozzuk létre. Más, mint amikor egy kultikus vagy szemantikus épület megtervezése a feladat.

J. L.: A kérdést egy másik szemszögből válaszolnám meg. Ki a felelős a történelem szemében a végeredményért. Az építtető vagy az építész? Nem kell nagyon messze mennünk. A magyar történelemben kell visszalapozni néhány oldalt. A magyar paneles építés története. Száz emberből kilencvenkilenc az építészt tartja felelősnek, azt a marhát, aki megtervezte. Pedig a magyar építésznek ebben a felelőssége nulla. A döntéshez ő oda sem jutott. Az építtető felelős érte, a magyar állam. A párt. Akik eldöntötték, hogy tízszintes lakóházakat kell építeni, mert hittek a kivitelező igazgatónak. Szerinte ugyanis az a gazdaságos ház, amikor a Boráros téren elindítjuk a toronydarut, és az Kecskemét főterén áll meg. Alul van négy sarka, meg fölül van

négy sarka. Ezért ki a felelős. Az építészek egy része azóta infarktusban meghalt. Agyon gyötrődött, mert a döntés már megvolt a pártbizottságon, oda legföllebb a tervező iroda igazgatóját engedték be. Egyetlen magyar építész nem jutott a döntéshozóval mégcsak kézfogásnyi közelségbe sem. A másik része pedig, amelyik csinálta, az csinálta, mert meg akart élni. Nem volt más lehetősége. Ha azt a mennyiségű panelházat, amelyet megépítettünk, netán carrarai márványból építettük volna meg, akkor is ugyanilyen lélekromboló lenne. Teljesen világos tehát, hogy mindezért az építtető a felelős, aki ennek a politikai, gazdasági, technikai körülményeit egyértelműen meghatározta.

K. I.: Lajos ezúttal szakmánknak egy nagyon sarkalatos dilemmáját fogalmazta meg. Mégpedig amiatt, hogy az építész szerepe a korábbi évszázadokhoz képest teljesen megváltozott. Más dolog volt II. Gyula pápa bizalmi építészének lenni, mint egy lélektelen bürokrácia döntéseit kiszolgálni, hiszen politikai és gazdasági döntések kiszolgálójává vált az építész.

Gyula pápa is mondhatott rosszat az építészének.

K. I.: Na de II. Gyula pápa más kulturális színvonalon állt, mint a mindentudó politikusok és párttitkárok. Ha akadt karakán építész, mint – teszem azt Tillai Ernő – aki felállt egyszer egy építészkongresszuson és a Bondor miniszter jelenlétében azt mondta, hogy a magyar építészeknek az a véleményük, a paneles lakásépítés nem felel meg a társadalom várakozásainak a lakásépítéssel kapcsolatban; a miniszter a maga disztingvált módján válaszolt: „Ne beszéljenek nekem az építészek a táradalom elvárásairól, amíg a külvárosi lakóházakban a kert végébe kell a budira kimenni". Ilyen hangnemben.

Mégis, egy kérdés nem hallgatható el. Pontosabban, vissza kell idéznem beszélgetésünk elejéről. Azt t.i. miszerint az építészet korunk reprezentatív művészeti műfaja. Mintha elmellőztük volna egy kicsit. Pedig ennek óriási felelősséggel kell ránehezednie erre a szakmára.

K. I.: A tornacsarnok építések programjának indulásakor volt egy szimpózium a Testnevelési Főiskolán. Nekem is szólnom kellett a témáról. Én ott is az építtetők felelősségéről beszéltem, mégpedig amiatt, hogy korunk sajátos velejárója a gyors változás, még szinte generációkon belül is teljesen más karakterű ízlés divatozik. Az a kérdés úgyszólván mindig fölszínre kerül, hogy az építészet mennyire meghatározó a mai világban. Abból a szemszögből is, hogy művészet-e vagy mesterség. A hivatalos felfogás szerint az építészet nem művészet.

Kinek a hivatalos fölfogásáról van szó? Lukácséról?

K. I.: Az Ybl-díj nem művészeti díj. Másként is osztják ki. De ez mellékes dolog. Egy objektum nagyon sok ember közös munkájának az eredménye. Nem mérhető az irodalmi tevékenységgel, amelynek anyaga fölöttébb könnyen kiválasztható, befektetést szinte egyáltalán nem is igényel. Ma már

egy komolyabb épület milliárdnál kezdődik, ezzel még a film sem vetekedhet. Tulajdonképpen ez az erőforrás igénye teszi az építészetet fontossá minden társadalomban. Ráadásul, amit ma elhatároznak, vagy száz évig fennmarad. A programot tehát nem mára kell meghatározni. Szinte futurológiailag kéne anticipálni, mi fog abban az épületben történni. Emiatt is alakultak ki olyan terminus technikusok, mint a multifunkcionális épület. Egyelőre talán nem is tudom, mire fogom használni. Annak idején Hauszmann Alajos a Műegyetemet nagy grandezzával tervezte meg az évente fölvehető harminchatvan hallgatóra, amit az elbírt. A multifunkcionalitás flexibilitást jelent, hogy ne legyen úgy lehatárolva, hogy abban semmi mást nem lehet csinálni, mint amire eleve szánták. Számítani kell arra, hogy egy épület fennállása során változtatja funkcióját.

A hatalom mindig ki akarta fejezni magát, befolyása alá akarta vonni alattvalóját az építészet által is. A kommunista rendszerben a pártházak ugyanolyan hitványak voltak, mint a lakóépületek. Talán akik belülről átélték, megmagyarázhatnák, hogy miért fogták magukat így vissza. Főleg a kisebb pártházakra godolok. Bár ha megnézzük a budapesti pártbizottság házát, az sem nagy valami. Sejtettek vajon valamit, hogy nem szabad annyira elgaloppozni magukat?

Inkább egyszerűen csak ostobák, műveletlenek voltak. Fölkészületlenek, többségükben lumpenproletárok.

K. I.: Pontosan. Gondoljunk bele, mennyire megváltozott Afrika képe ahhoz képest, ahogyan gyerekkorunkban megismertük a földrajzból. Az új káderok persze elmentek a legjobb európai egyetemekre, onnét vitték haza az új eszméket. Ezek legföllebb a Lomonoszovra mentek; onnét mit hozhattak? Nálunk az volt, amit a Bondorok mondtak.

A hülye hülyét vonz. Erre a bornirt „plebejusságra" ráépült egy olyan építészet, amelyik ezt kiszolgálta. A veszprémi pártbizottság épülete Veszprém város központjában épült föl. Hivalkodóan hitvány épület. Elszomorító.

J. L.: Az egyébként egy anti-városközpont. Olyan szállodája van, amelynek egyik oldalán sem tud az ember aludni. Az egyik oldalon országos fúútvonal halad, a másik oldalon a sétáló utca éjjeli részegjei randalíroznak. Reggel a fűnyírógép és a szemetesek gondoskodnak az ébrenlétről. Ha a csomagot be akarja vinni az ember a szállodába a parkolóból, akkor egy két számjegyű országos főútvonalat kell kereszteznie. Az eredeti városközpont kis domborulatán templomocska állt. Eléje fölhúztak egy irtózatos toronyházat, aminél őrültebb ötletet már nemigen lehet elképzelni.

Emiatt mondtam azt, hogy ezek nem szerénykedtek, hanem közönségesen hülyék voltak. Lumpen alakok, akikben semmiféle érték-érzék nem létezett, mégcsak természetes intelligenciaképpen sem.

K. I.: Ültem úgy zsűriben, ahol előre meg volt határozva melyik tervet kell kihozni. Nem is maradt más feladatom, mint ott nyilvánosan kimutatnom,

miért használhatatlan a favorizált terv. Kimutattam, hogyha pánik törne ki (sportlétesítményről van szó), a nézők nem tudnának kimenekülni az épületből. Az a helyzet állna elő, ami Ökörítónál esett meg az aratóbálon. Csak itt háromszáz helyett háromezer ember lenne áldozat. Úgy a többiek is elálltak a tervtől. De ma legalább folynak ilyen küzdelmek.

J. L.: A másik két zsűror – emlékezetem szerint – viszont azt mondta, ez az értékelés az egyik felfogás. De ki kell érezni azt a koncepciót, amely szerint ők gondolkodnak. Áthatás innét, áthatás onnét meg egyéb absztrakciók. Szerintem viszont van jó épület, meg van rossz épület. A többi süket duma. El tudom képzelni, hogy van egy épület, amelyik nagyon jól működik, de ha ránéz az ember, nem mond neki semmit. Igaz is. Nem vagyunk mindig olyan tehetségesek, hogy az utca emberének valami többletet is megjelenítsünk. Ámbár ha ránézek egy házra, messziről, megmondom, hogy iskola. Én ugyanis negyven éve iskolában utazom. Annyira nem ügyetlenek a kollégák, hogy azt mondhatnám rá, lóistálló. Ennél azonban az építészetnek többet kell tudnia, belátom. Csak az ellenkezőjét nem tudom elfogadni: a spekulációt, amely őrültségeket indokol.

K. I.: Nem elég utilitáriusnak lennie az épületnek. A megrendelőnek jó az épület akkor, ha működik, folyik a víz, fűtés van, világítás van, nincs vele különösebb gond. Ettől azonban ez még nem építészet. A többlet az, amit számon kér a nagyközönség az építészektől mindenütt a világon.

J. L.: Az építészet kifejező ereje abban mutatkozik meg, amit a társadalom számára mond. Kivált azok számára, akik közvetlenebb kapcsolatba kerülnek az épülettel. Egyáltalán nem biztos, hogy az up to date építészet tetszik a kortársainak.

CSELÉNYI LÁSZLÓ

Aleatória

AVAGY

A MEGÍRATLAN $\frac{\textit{KÖLTEMÉNY}}{\textit{TARTOMÁNY}}$

DUNATÁJI TÉRIDŐ-MÍTOSZ

(Részlet)

Aleatória avagy a megíratlan $\frac{\textit{költemény}}{\textit{tartomány}}$ c. dunatáji téridő-mítoszom első vázlatait még 1956-ban írtam, 18 éves gimnazista koromban. Így a most befejezés előtt álló, évtizedeken át Elképzelt Szövegnek titulált kompozíció négy évtized szövegeit foglalja magában. Nem eposz lesz ez, nem is verses regény, de nem is válogatott versek gyűjteménye, noha mindegyikből lesz benne valami. Jobb híján minősítettem téridő-mítosznak (noha inkább anti-mítosz persze), s minthogy tengelyét az 1965-ös csallóközi árvíz s áttételesen a 68-as események képezik, logikus a dunatáji jelző is. Az Aleatória pedig arra utal, hogy általában 4-4 különböző szöveg fut egymás mellett, s az aleatória szabályai szerint hol harmónikusan, hol diszharmonikusan egészítik ki vagy ellenpontozzák egymást. Ám mint az összefüggésekből nyilvánvaló, nemcsak műfajról van szó (innen a költemény), hanem földrajzi egységről is (innen a tartomány), amely legalább annyira „kockára vetett" világ, mint egy aleatórikus kompozíció. S hogy mindeddig „megíratlan" az is nyilvánvaló. S kívánkozik még mellé az elpuskázott is, de azt már Illyés megfogalmazta.

A kompozíció 1/1/1-el kezdődik, 4/4/4-el kulminál s visszafelé haladva 1/1/1-el végződik, mégpedig úgy, hogy minden egység korrespondál a megfelelő jelzettel. Könyvben úgy képzelem el, hogy a 4/4/4-ig páratlan oldalakon halad a szöveg, a csúcson megfordítjuk a könyvet s visszafelé a páros oldalakon halad előre, fejjel lefelé persze. Gondolom, a közölt rész, amely a kompozíció legutoljáról való, még Bohár András tanulmánya mellett is nehezen követhető olvasmány, azért e néhány eligazító sor. A többi majd kiderül a kész Aleatóriából.

Pozsony, 1996. április 22.

Cselényi László

JENEY LÁM Erzsébet
Kolozsvár, 1931. szeptember 14.
IA Képz. Főisk. Kvár, textiles

Banner Erdély

ódal együtt gyorsan terjedt. Az ál-
ostor idővel egyre fontosabbnak bi-
zépkor számtalan szerzetesből lett
ezdte meg a szerzeteskedést. A ke-
ilyen, az átlagból kiemelkedő egyé-
ik a nagy lehetőségekkel kecsegtető és
gető IV. században.
az ottani püspök meghalt, vagyis
ıt az apostolutódi tisztségbe. Ő
es akart maradni. Erreföl a tours-i
nodtak. Egyikük beteg feleségéhez
ı állhatott ellent: a ruhátlanok fel-
egek látogatása is evangéliumi pa-

Jenei László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
1980 NOV 30

1021

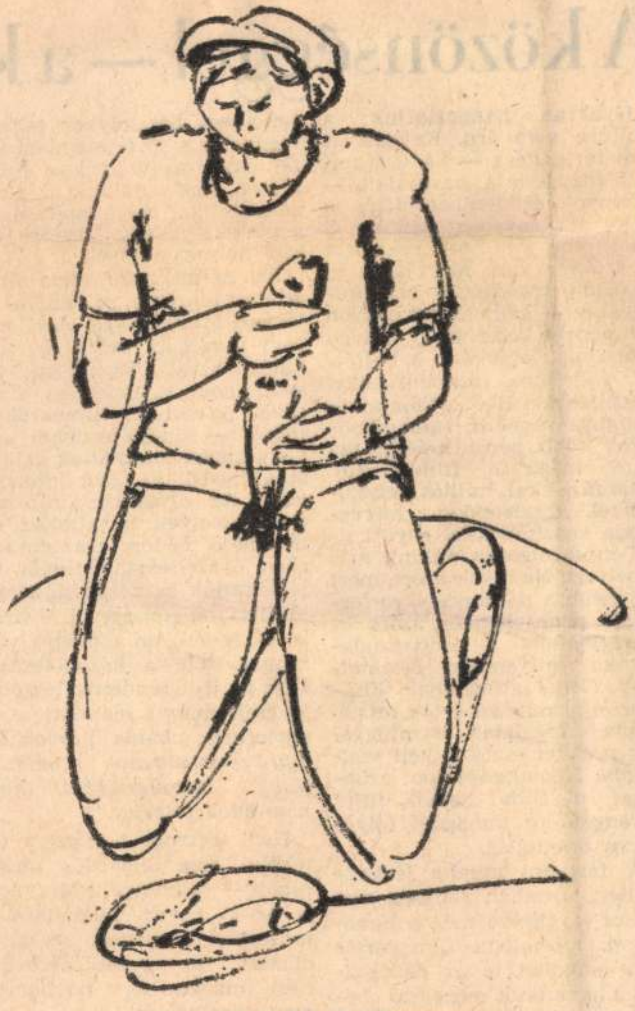

Jenei László: Zsákmány

1980. r

A közönséggel — a k

Gyakran hangoztatjuk: a kultúra nem áru. Ez igaz is. Ám terjesztése — ha úgy tetszik fogyasztása, használata — bizonyos értelemben függ a piac törvényszerűségeitől. S ahol piac van, ott reklámra is szükség van. Mert amit el akarunk fogadtatni, azt propagálnunk kell. És ez nagyon sok pénzbe kerül. Hogy milyen sokba, azt leginkább a külföldi vállalatok reklámfőnökei igazolhatják. Hisz olykor a bemutatót megelőző reklámhadjárat több pénzt emészt fel, mint maga a filmkészítés. Sztárgázsikkal, milliós helyszínekkel, díszletekkel, méregdrága kosztümökkel együtt.

Természetesenn nálunk más a helyzet. Nemcsak azért, mert kevesebb a reklámcélokra fordított pénz, hanem azért is, mert nálunk a propagandamunka milyensége összetettebb. Céljai átfogóbbak. Elsősorban a művészi érték (esztétikum, társadalmi összefüggések stb.) terjesztését kell szolgálnia. Következésképp: szükséges a film sorsát, útját egyengető és támogató folyamatos orientálás.

A tartalmi munka lényege mellett, azonban szükség van másra is; illetve még a támogatott, szocialista filmgyártás sem mondhat le az előkészítés, a bemutatót megelőző „beharangozás" fontosságáról, arról a folyamatról, amely megteremti a várható film közegét, s amely elindítja meginkább kíváncsiságát.

szítésben. Sőt, olykor teljesen megvetik a jó értelemben vett reklámot, azt a sajátos folyamatot, amely nálunk az elemző-esztétikai megállapítások és a pletyka jellegű közlések között helyezkedne el.

Ezt az arisztokratikus álláspontot tükrözte például a televízió Munkakópia című műsora is, amely pedig nyilvánvalóan azzal a szándékkal készült, hogy tájékoztassa a nézőket a várható filmekről. A műsor — amúgy érdekes volt. Csak éppen hiányoztak az összeállításból az igazi információk. Az olyasfajta információk, amelyek tartalmilag értékelhető módon, azaz egyszerűen és félreérthetetlenül tájékoztatják a nézőt a készülő film milyenségéről, s arról is, hogy milyen élményt várhatnak tőle a későbbiekben. Hisz az ifjú rendezők legtöbbje csak annyit mondott a riporternek: *„hiába provokálsz, úgy sem mondok semmit."* Vagy: *„megbeszéltük, hogy nem adok interjút."*

Nem akarom hosszasan értékelni eme televíziós műsor hibáit — és erényeit. Mert nem is ez a lényeg. Leginkább a műsorban tapasztalt „reklámellenes" (és egyben nézőellenes) magatartás döbbentett meg a legjobban.

Mert biztos vagyok abban, hogy a magyar film körül kialakult közhangulatban, s rossz szellemi közérzetben (amit nem kis mértékben ha-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁJ 16

NÉPHADSEREG

Jenei Miklós

1021

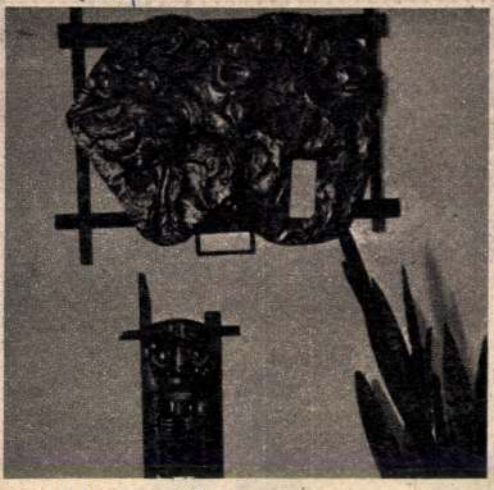

Alkotó katonák

A Kilián György Repülő Műszaki Főiskolán, fennállásának 25. évfordulója jegyében képző- és iparművészeti kiállítás nyílt. A főiskola hallgatói, katonái több, mint ötven alkotást mutattak be; ezek mindegyike gondolatilag a főiskola jelenéhez, 25 éves történetéhez, illetve hazánk szocialista fejlődéséhez kapcsolódik. Képünkön: *Jenei Miklós* honvéd rézlemez-kompozíciói.

Bojtár Károly

20

XXVII. évfolyam
1974. május 18.
Ára: 2,- Ft.

Jenei Mónika tetil tervező

Laborcz Mónika a kerámia,
Jenei Mónika a szövött technika
készítője. (repr.)

Magyar Építőművészet, Budapest, 1976. 5.

JENEI Rózsa

OMIKE 1909-1944

212

Jenny Viktor

Műve a Kommyű fele adomá-
nyozás révén került a Tanácsi
körségképtárába.

Ordas Iván: Képtár a kanvíaban.
Tühör, 1977. augusztus 21 - 10 lap.

MDK

Jeney Viktor

A gellérthegyi kápolna Patrona Hungariae pályázatán dicséről oklevelet nyert.

A mohácsi...

Dunántúl, 1927 okt. 22. 3 l.

MDK

Jeney Viktor

1926. februárjában hirdetett rendes postabélyegek tervp.-án pályamüvét megvásárlásra ajánlották.

Magy. Iparmüvészet, 1926. 87.l.

MDK

Jeney Viktor

Fiatal lány, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

9. 1.

MDK

Jeney Viktor, festö.

A III. dij nyertese.

A Képszöv. Tanács plakátra pályázatot hirdet./Cecrolódógyár/. Magyarság. 1925.dec.12. /Nyertes plakát./

MDK

Jeney Viktor

Pick-szalámigyár 400 pengős plakátpályázat
dija

Magyar Iparmüvészet, 1929. 171 l.

MDK

Szokolay B: Művészeti szemle. Erdélyi Helikon, 1929, II. évf. 1.sz.

Jeney Viktor festő

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 44. o.
A Benczur-Társaságból.

Szalai Tivadar

az alábbi pályázaton megvételt nyert egyik terv egyik szerzője.

dr.Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata,1970. - Magyar Ép.Műv. 1971.4.sz.2-4.l.

Jeney Tibor

Közönségigény a díszítő jellegű iparművészet találkozása Jeney Tibor iparművész kiállítása a Művészeti Alap Rajk László utcai új, szép kiállítótermében. Burkolóelemek, belső díszítések, térelválasztók, bonyolult formájú, öntéssel készülő lakásdíszítő elemek sorakoznak a polcokon, falakon. Többségük alumínium felhasználásával készült, galvanizálással rézvagy bronzhatást keltő fémelem, amely épületek külső és belső díszítésére egyaránt felhasználható. Az eljárást két találmány segítségével érte el készítőjük: ezek négy országban, Ausztriában, az NSZK-ban, az USA-ban, Svájcban bejelentett szabadalomként szerepelnek. Valamennyi kiállított forma nagyüzemi gyártásra is alkalmas. A művész egyéb-ként nemrégiben három munkájával megnyerte az OPEC bécsi székházára készült emlékmapályázatot; legutóbb pedig a szegedi Tisza-hídra készült három nagy méretű plasztikája. A vendégkönyv tanúsága szerint a külkereskedelem, az építővállalatok, a leendő kivitelezők egyaránt felfedezték a különböző burkolók, díszítőelemek felhasználhatóságát, de a társasház- és családiház-építtetők is szép számmal keresték fel a kiállítást.

Magyar Nemzet 1980. február 28.

Jeney Tibor

Megbízást kapott Jeney Tibor a budapesti II. Bécsi u. Kandó Kálmán Villamosépari Műszaki Főiskolán a feliratok vörösrézlemezből való elkészítésére.

------:Köztéri munkák.

Müvészet,1976.szeptember - 48.oldal.

Jeney Tibor, ipiarművén

Kiállítása nyílt meg a Művészeti Alap

Galériájában

— Hír 8

Népszabadság, Bp. 1980 febr. 16.

Jeney Tibor

Megbízták Jeney Tibort, hogy a szegedi Postaigazgatóság épületbelsőjébe eligazító és névtáblák készítését végezze el.

— Köztéri munkák.
Művészet, 1979. május – 47. lap.

Jeney Tibor

Megbízást kapott Jeney Tibor, hogy a Konzumex Külkereskedelmi Vállalat részére mértáblákát készítsen.

–: Közteri munkák.
Művészet, 1978. jubus – 45. lap.

Jenei Tibor

Megbízást kapott a művész, hogy a szegedi Tisza-hídon felállítás dombormüves emléktáblát helyezzen el.

—: Köztéri munkák.

Művészet, 1980. november – 47. lap.

Jeney Tibor, [építész ?]

Az új burkoló egyik tervezője.

— : Új hazai falburkoló mozaik 9.

Népszabadság, Bn. 1971. nov. 30.

Jeney Tibor

Megbízták Jeney Tibort, hogy a budapesti Hilton Szálló Margaréta eszpresszója részére oszlop burkolatot készítsen.

----:Köztéri munkák:

Művészet,1977.május - 48.oldal.

Jeney Tibor

Megbízták Jeney Tibort, hogy a Balvárosi Ifjúsági Ház és Tanuszoda részére feliratokat készítsen.

—: Közéri munkák
Művészet, 1978. február – 45. lap.

Jeney Tibor

Megbízták Jeney Tibort, hogy a
a Kandó Kálmán Műszaki Fő-
iskola részére feliratokat készít-
sen.

—: Közteri munkák.
Művészet, 1978. február — 45. lap.

Jeney Tibor,

Taverna szálló, Budapest. Építész: Finta József (Lakótero)

2. Váci utcai homlokzatrészlet (Kő Pál szobrával, Jeney Tibor és Oborzil Edit aluminiumöntvényével.)

(repr.)

Nemzetközi Kereskedelmi Központ (International Trade Center) Budapest,

Építész: Finta József és Csizmár Gyula (Lakótero).

2. Váci utcai homlokzat (öntött aluminium bejáratú fríz: Jeney Tibor és Oborzil Edit. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 26-old.-28-old.

Jeney Tibor
kiállítása az MTA Zenetudományi
Intézetében
1985 Tavaszi Festival

Magyar Nemzet 1984. X. 31.

~~[illegible]~~

II. díj

~~Hollós Endre~~

megvétel

Jeney Viktor

III. díj

Zsigmond István

I. díj.

U. 4138

a Képzőművészeti Tanács egy csokoládégyar megbízásából hirdetett plakát pályázaton fentiek nyerték a díjakat.

Magyarság. 1925

dec. 12. (Nyertes plakát)

(igy!)

Szovács

I, de szembe nézve

Gyarapodás.

(tan I van ábrázolva. Fejét jobbra fordítja,
rdul. Gyürüs balkezét csipőjére támasztot-
kopasz, hosszú göndör haja és bajusza ősz-
kék, arcza leberetvált. Dolmánya aranyzsi-
zsinóröv szoritja. A háttérben piros füg-
jobbra: „CANCEL I...“ olvasható.

n.
Turcsányi Jozseftől 12 koronán (65/92).
1-jén(189/92).
az 1893: I. 18-iki 1226 sz. leirat (29/93).

2(23)

1894: V. 174
10/07: IV. 2

123

Jeney Tibor Magyar Nemzet 1985. III. 22.

A Magyar Nemzet megkérdezte:

Mi lesz a fesztiválharang sorsa?

A feltalálók: *Jeney Tibor* iparművész és *Oborzil Edit* festőművész. A házaspár eljárása: különleges, ugyanakkor egyszerű eszközökkel megvalósítható alumíniumöntés; mellyel legújabban *harangot készítenek.* Az információ elsősorban ipari berkekben kelthet feltűnést, hiszen több mint egy évezreden keresztül bronzból állították elő e széphangú öntvényeket. A házaspár három éven keresztül végezte önerőből a kísérleteket, kutatásokat, mígnem megszületett a zeneileg is megfelelő hangzású, úgynevezett *hasított köpenyű alimíniumharang.* Az elsőt a *budapesti tavaszi fesztiválnak* ajánlotta fel a házaspár, de szerephez jut a többi is: ugyancsak a rangos márciusi eseménysorozat alatt, az MTA Zenetudományi Intézetének díszudvarán megtekinthetők, sőt delente meg is hallgathatók. *Kósa* Gábor Pax '85 című harangjátéka hangzik fel négy alkalommal. Jeney Tibort a most elkészült alkotásokról kérdeztük.

— Az alumíniumöntés új eljárása adta az ötletet, hogy harangokat is készítsünk — magyarázza. — A magyar ezüstből harmadannyi súlyú és harmadannyi árú harangok önthetők, s a díszítéstől függően harminctól hatvan napig tarthat megalkotásuk. A régi harangokhoz 195 nap kellett mestereiknek, de ma már egyébként is kevés ilyen öntő műhely van a világon ahol harangot állítanak elő. A Novotrade segítségével számos országban kértünk szabadalmi oltalmat eljárásunkra.

— *Harangjaikra feliratok is kerültek...*

— Igen. Például az: Hívom a békeszerető embereket, vagy: A „Magyar ezüst" harangból nem lehet ágyút önteni, ezért ez legyen a jelképe a békés egymás mellett élésnek. Mindkettőnk számára a harang a béke szimbóluma, talán úgy, mint Picassónak a galamb. A feliratok ezért kerültek a harangokra.

— *Alkotásaikat nemcsak látni, hanem hangjukat hallani is lehet. Milyen hangjuk van?*

— Az Akadémia Mérésügyi és Méréstechnikai Szolgálatának akusztikai kutató laboratóriumában aprólékosan megvizsgálták a harangokat, s a kísérletek végére sikerült a megfelelő hangzásokat elérnünk. Persze folytatnunk kell majd még a munkát. Az én felfogásom szerint a harangoknak — mint már a kereszténység előtti időkben is — közösségi célokat kell szolgálniuk. Régen a bajt jelezték vele, miért ne jelezhetnék ezentúl a békét, a jót is.

— *Mi lesz a fesztiválharang sorsa?*

— Az Országos Idegenforgalmi Hivatal pályázatot hirdetett, keresve, hogy Budapesten hol lenne a legjobb helye. De a harangjátékot várhatóan más országokban is megismerhetik: több helyről kerestek meg ezzel a kéréssel bennünket.

(gergely)

pest Főváros Tanácsa képviseletében *Farkasinszky* Lajos és *Nagy* Richárd elnökhelyettesek koszorúztak.

Koszorúzási ünnepséget tartottak több fővárosi emlékhelyen is. A VIII. kerületben, a Kun Béla téren, Kun Béla, Szamuely Tibor és Landler Jenő emlékművét megkoszorúzták a kerület párt-, állami és tömegszervezetek képviselői. Az ün-

Az igazság nem öntelt és nem hízeleg hiúságunknak. Senki sem tévedhetetlen — de az áll a legközelebb az igazsághoz, aki tévedéseit a legjobban ismeri. Az önismeret: tévedéseink ismerete is.

Gondoljunk arra, mennyire fáj nekünk minden balítélet, mely bennünket sújt — s akkor talán sikerkönyv lesz a tévedések és előítéletek soha meg nem írt, számtalan kötetes lexikona...

DIURNUS

Jeney Tibor

Pihenésnek, kikapcsolódásnak is felfogható a Jeney Tibor képzőművész és Oborzil Edit festőművész házaspár a szeptember 26-án, fél nyolckor az Almássy téri Szabadidő Központban rendezendő Kósa Gábor szerzői estet. A zeneszerző ekkor szólaltatja meg az általuk kész,tett különleges alumíniumharangokat. A házaspár alkotta meg a Váci utcában épülő Taverna Szálloda és a Pénzintézeti Központ portáldíszeit — természetesen alumíniumból. Jeney Tibor közreműködésével mostanában szerelik fel az épületekre az öntvényeket. A művelődési központ hangversenyén a Budapesti Tavaszi Fesztiválon már megismert harangjátékon kívül más modern „zeneszerszámok" is megszólalnak, így például egy ZX Spectrum személyi számítógép. Kósa Gábor szerzői estién közreműködik még Mester Ágnes (ének), Balázs Oszkár növendékeivel (ütőhangszerek), Androvicz István és barátai (gitár).

Magyar Nemzet 1985. IX. 20.

Jeney Tibor, [ ]

L: Egyed Zoltán

46–48

Tinta József: A „Központi Váltó és Hitelbank R T

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

83/3

JENEY TIBOR

és Oborzil Edit tervei szerint
készült erüstözött, feldrágakövekkel
díszített tiarát ajándékozott a
Vérus II. János Pál pápánál.

Magyar Nemzet, 1991. aug. 21.

Jeney Tibor, [ ]

L: Finta József

–: Heti ojánlat

Új Tükör B p. 1986 febr. 2.

4.

XXIII/5

Jeney Tibor

Világhonvágy a Kozmosz-kapun

Magyar Nemzet 1987. III. 9.

JENEY TIBOR

Élő Anita: A harangok titka
[beszélgetés] = M. Nemet, 1993. nov. 4. III

Jenei Tibor

1981.II.3.Televizió 22.oo
FELKINÁLOM

- Kedvés nézők 7 nap telt el azóta, hogy ezeket a képeket önök láthatták. Az vetődött fel bennünk az a gondolat, hogy mi lenne, ha megnéznénk, hogy egy ilyen találmány sorozat,m int ami e képek mögött van, vajon 7 nap alatt lép-e előre, jut-e valamire. Hát 7 nap lehet nagyon sok, és nagyon kevés is. Az alkotó, akit már a képen láthattak is, Jenei Tibor studiónk vendége és hát egyben felkinálója is. Történt-e valami 7 nap alatt.

- A 7 nap leforgása az nagyon sok változást hozott. A Skála általrendezett kiállitás meghozta azt a várnál nagyobb eredményt, hogy mintegy 15 millió előrendelés futott be.

- Igen, köszönöm szépen. Hát én ezt a mult adásban már az ön információja alapján el is mondtam, most majd részletesen foglalkozunk egyébként remélem ezekkel az ajánlatokkal, hiszen kedves nézők, kedves vállalkozók itt van a lehetőség most a nyilvánosság előtt is elmondani, vállalni azokat a rendeléseket, amelyeket hát itt előjeleztek. Volt-e már önnek kiállitása, ezen kivül.

- Volt. Egy évvel ezelőtt volt egy kiállitásom, amit a Müvészeti Alap kiállitótermébe rendeztünk. Sajnos az a kiállitás nem hozta meg a kellő eredményt. Azaz az egyik része, mert mint ahogy köztudomásu, hogy két találmányról van itt szó, az egyik egy öntési eljárás a másik pedig egy lemez felületi megmunkálás. A lemez felületi megmunkálás müvészi fokon az a Klima Ipari szövetkezet felé olyan hatásot bizonyitékot nyert, hogy azonnali hatállyal megvették.

- Volt külföldön is egyébként kiállitása, erről szerényen hallgatott, milyen siker volto

- Nagy sikerem volt, és a siker tulajdonképpen azt bizonyitotta, hogy a Skálával való kapcsolatom ezen a réven sikerült, mert egy külföldi osztrák kereskedő jött ide és kereste azt a csereárut, amit ő ott a bécsi kiállitáson látott.

- Értem, hát milyen furcsa dolog, ugy látszik a kiállitás nemcsak arra való, hogy gyönyörködjünk, hanem esetleg még üzletkötésre sem rossz, persze én tudom, hogy ez most nem felfedezés, amit mondok, de hát talán hangsulyozni nem árt. Kedves nézők nálunk körülbelül 2 ezer pályamunka vár bemutatásra, igy mondjuk természetesnek is vehető, hogy majd azok a képsorok, amelyeket önök nemsokára látnak, még bizony javában a nyár előn készültek, azóta vár ugyanis Jenei Tibor találmánysorozata bemutatásra. Hát ilyen lassan dolgozunk mi, de hát sajnos a müsoridő ugye kevés. Most tehát nézzék meg azt a rövid kis ismertető filmet, amelyet az uj lemezalakitási technológiáról készitettünk.

- Népgazdasági megtakaritásra felkinálom és hasznositásra ezt az uj eljárást, amit eddig nem ismertek. A hagyomány az volt, hogy ha ilyen mintás felirtot, vagy egyéb formátumot akartunk nyomni, előre a hengereket a mintának megfelelően meg kellett vésni. Ez nagyon drága eljárás volt. Az én találmányom ezt kiküszöböli és sima hengerpárral, előtudom állitani azt, amit eddig csak drága kivitelü formahengerekkel tudtak. Az elmélete az, hogy mikor gyerek voltam a forintosra, vagy a pénzre rátettünk egy sztaniolpapirt azt igy megsimogattuk, tökéletesen visszaadta a pénznek a formáját. Ezt csináljuk nagyba, vagyis a sztaniolt azt egy fémlemez helyettesiti, a rányomó erőt pedig egy gumilapon keresztül egy sima hengerre, ez a lényeg.

- Igen hát ez mind nagyon egyszerü és gondolom, hogy a dekoratörök szive meg is dobogott, mert én azt hiszem, hogy ők jelentős mértékig tudnák hasznositani. Az ön véleménye szerint a népgazdaság mely területein van igazán jövője ennekaz ujfajta technológiának.

- Hát én hiszem azt, hogy ez a rendszer tud más minta anyagot is gyártani, akár falburkolat, álmennyezetet, vagy térelválasztót, tehát kezdeni a belső épitészettel, kezdeném a dekorációkkal. Én azt akarom bizonyitani, hogy igen is vállalatok képesek lesznek müvészi szinten olyan dolgokat alkotni, amit eddig nem tudtak. A müvész maga otthon mennyiséget nem tud gyártani. Tehát a müvészetét, amit tervez, amit formatervet kitalál, adja át az üzemnek és ezzel a technológiával ez az üzem képes lesz arra, hogy müvészi alkotást sokszorositson. A muzeumoknak a rengeteg föliratával, az üzletek, Skála, vagy a többi Corvin nagyáruházak állandóan a betühiánnyal küszködnek és én a külföldi üzletekbe bemenve érdeklődtem az árak után, bizony nagyonmagasak még ott is. Papirból például egy 4 cmes betü Ausztriába az 4 silling, tehát az egy komoly összeg. Most Magyarországra tudomásom szerint az osztrák Caruba cég hozott ide be ilyen dekorációs alapanyagokat nagyon nagyon drágán, nem beszélve arról, hogy valutát adunk érte és itthon mindez fillérekért előállitható.

- Igen látok én itt egy kis fémlemezt.

- Lehet látni tisztán, hogy a nyomdai klissére alkalmazzák és ezt a

Méh telepen árusitják. 35 forint egy kiló és egy kiló azkörülbelül az egy olyan 4 négyzetméter, vagy 5 négyzetméternek felel meg, tehát ebből a betüből hát számtalan.

- Hát akár egy intézményt fel lehetne betüzni. Ez nem jó kifejezés ugyen.

- Igen. Tulajdonképpen ennek az olcsó anyagnakköszönhetem, hogy egy ujabb eljárást is kitaláltam. Ez az ujabb eljárás az, hogy ugyan erre a rendszerre a müanyag betüre fáfektetve ezt a rideg kemény anyagot átengedve konturba tökéletesen kivágja. Mért, mert vágórendszerü metszést hoz létre, a gép. Tehát miután ez az anyag rideg, ott reped, ahol én akarom. Ezt a saját káromon tanultam meg, mert ezt az olcsó anyagot én egyéb plasztikus müvek domboritására akartam használni, és minduntalan repedt és utána adta a gondolatot az, hogyha már reped, hátha tudnám vezérelni, hogy ott repedjen, ahol én akarom.

- Tehát ennek a találmánynak á gazdája ugye a Klima Ipari Szövetkezet. Halló. Jó estét kivánok.

- Jó estét kivánok Kovács Ferenc vagyok a Klima Ipari Szövetkezet főmérnöke.

- Köszönöm szépen a hivását éppen hát ezt még ön is hállhatta itt a televiziós készülékén, hogy éppen önöket emlitettem. Önök melyik eljárást a kettő közül választották. Ugyanis hát azt hiszem el kéne különböztetnünk itt a betükészitést és a lémez alakitásnakezt a belső épitészetileg használható változatát.

- Tulajdonképpen a Klima Ipari Szövetkezet mind a két gyártmánynak a szabadalmát megvette, ez egy szabadalomba tartozik. A Szövetkézetünk mind a kettőnek a gyártását kisérleti gyártását elkezdte.

- Igen.

- Elsősorban azonban mégis a falburkoló elemek gyártásával haladtunk előre és ennek a gyártására készült föl a szövetkezet.

-Értem. Mennyit vél eladhatónakpéldául ilyen falburkoló elemekből. Tehát milyen üzletre számitanak.

- Kérem hazai viszonylatban vannak komoly érdeklődések és megrendelések, történetesen napjainkban van kivitelezés alatt a Budapest Körszállónak a mintegy 3 ezer négyzetméter felületü burkolat gyártása és kivitelezése.

- Igen.

- Hogy a jövőben mennyi lesz, hát ez még a piackutatás és a reklám propaganda eredményétől függ.

- Értem. Önök ugye ezt kapacitással birják, tehát ha megrendelést kapnak, eltudják látni.

- Kapacitásunkat épp az uj profil, az uj termékre való tekintettel

ugy alakitjuk, ahogy a piaci igények ezt igénylik.

- No hát ez nagyszerü. Na most a betükészitéssel hogyan állnak, tudják-e ezt vállalni olyan volumenben, amire hát mondjuk lehet népgazdasági szinten számitani.

- A betükészitésben, ahogy emlitettem csak a kisérleti stádiumig jutottunk el, elsősorban talán azért, mert a falburkolóra jelentkező igényeknél és annak az igényesebb kisérletezésével foglalkozunk.

- Igen.

- Ugyhogy a betügyártásra tulajdonképpen még nemálltunk rá.

- Értem. Én most közben telefonálok és megpróbálom a Müvészeti Alap képviselőjét felhivni, ugyanis részükről érkezett egy javaslat. Hálló, Borbély Károly.

- Igen jó estét kivánok Borbály Károly vagyok.

- Jó estét kivánok, hát amint tudom, s ha jól tudom önök ezt a betükészitést vállalnák.

- Pontosabban megkértük a NOVEX Vállalatot, hogy mind a konturba vágott betü, mind pedig a domboritott betü eljárásra legyenek szivesek, adjanakegy ajánlatot. Ugyanis mi ugy gondoljuk, hogy a két betütechnológiát együtt tudnánk alkalmazni, ugyanis a két technológia alkalmasnak látszik arra, hogy a felmerülő igényeket környezet esztétikai szempontból is korszerüen gyártási feltételei alapján pedig gazdaságosan tudja kielégiteni.

- Igen köszönöm szépen. Kovács elvtárs a Klima Ipari Szövetkezet képviselője, csak a nézőket emlékeztetem erre, mit szól ahhoż, hogy hát a Müvészeti Alap is dolgozna ezzel a technológiával.

- Hát elképzelhető, és véleményem szerint tárgyalhatunk főleg akkor, hogyha olyan igény merül föl, piaci igény, amit a Klima Ipari Szövetkezet kapacitás, vagy egyéb okok miatt nem tud teljesiteni, természetesen akkor az átadásról tárgyalhatunk.

- Értem. Legyünk nagyon konkrétak. Legyen kedves mondani Borbély elvtárs, hogy milyen megrendelésre számithat, milyen érdeklődésre számithat ez a betü ügy.

- Még konkrét piackutatást nem végeztünk. Azonban a Müvészeti Alap tagjai, az iparmüvészek számára dott közületi rendelések alapján ugy gondoljuk, hogy különösen egy propagandával és korszerü marketing tevékenységgel jelentős rendelést kaphatunk a betü, tehát a felirat, vagy ennek egy bővebb formájában az információs rendszerek kialkitásában.

- No hát akkor azt hiszem, hogy már ketten vannak erre a nemes feladatra, mert azt hiszem tényleg nem ártana tényleg szép betükkel ellátni középületeinket, azok folyósóit, ajtajait, más egyéb helyeket. Nyilvánvalóan, hogy még önök tárgyalni fognak egymással és a müsorban még a NOVEX képviselőjének véleményét is meghallgatjuk.

- Köszönöm szépen Kovács elvtárs a Klima Ipari Szövetkezet vezetőjének, főmérnökének jelentkezését és Borbély elvtárs azt hiszem még egyszer majd jelentkezünk örnél, hiszén az öntési eljárás a későbbiekben még azt hiszem teritékre kerül. Addig szándékukat nyugtáztuk és hát később majdmég erről hirt adunk. Köszönöm szépen önnek is. Kedves nézők hát amint tudják a NOVEX neve is szóbakerült itt, voltaképpen a NOVEX mit tud ebben az ügyben tenni.

- A NOVEX az a szerv, aki a találmány értékesitésével ugy hazánkban, mind külföldön meg van bizva. A NOVEX és köztemi szerződésbe én teljhatalmat adtam a NOVEX-nek ez ügybe, tehát minden árat, minden szerződést csak a NOVEX kötnet meg. Ő a legnagyobb segitséget adja mindehhez, a partnerok részére is.

- Hádd kérdezzem meg, hogymióta van pontosan készen az a technológia.

- Ez a technológia egy féléve jött ki, mint szabadalom, de mint találmány 3 éve van bejelentve,

- A NOVEX mióta képviseli.

- A NOVEX két éve képviseli, két és féléve pontosabban.

- Igen tehát két és féléve dolgoznak gyakorlatilag ezzel a szabadalommal, hát majd megkérdezzük, hogy vajon mi is történt a két és félév alatt. Kedves nézők, most pedig mivel annyit emlegettük itt a másik technológiát, ismerkedjenek meg ezzel az uj, fémöntési eljárással is.

- Népgazdasági hasznositásra felkinálom az uj öntési eljárásomat. Lényege az, hogy a formákat hungarocellből csináljuk meg, a hungarocell homokágyazásba azonnal önthető. Meg kell jegyeznem, hogy hungarocell formázással és öntéssel mások is foglakoztak már régebben, de technológiailag valamilyen okok miatt nem jutottak el odáig, hogy a végső sikert kimondhatják. Az ón esetemben segitett ezen az, hogy rájöttünk arra a megoldásra, hogy a hungarocellt mivel kell bevonni ahhoz, hogy az elgázosodása gyorsabb és robbanásmentes legyen.

- Az eljárásnak mi a legfontosabb előnye

- Az eljárásnak az a legfontosabb előnye, hogy itt egy mintadarabon tudom érzékeltetni, hogy olyan darabokat, amit a hagyományos öntés eddig nagyon nehéz, vagy lehetetlen volt megcsinálni, ezzel az eljárással azonnal megoldható percek kérdése. Igaz, hogy minden esetben az öntőmintája elvész, de az öntőminta ujabb gyártása az ujra csak perceket vesz igénybe, mert sablonizálható.

- Miben különbözik az itt látható öntési eljárás a hagyományostól.

- A hagyományostól ez egy müanyag minta, amit beágyazok homokba, és az öntöm le. Egy az egybe megkapja azt a modellt, amit a müvész, vagy az iparos hoz ide. Ugyanakkor ezt régebben, nem régebben most is lehetetlenség csinálni, mert vannak olyan bonyolultságok, hogy nem lehet megoldani, akár milyen magszekrénnyel, vagy viaszöntéssel

az meg elég drága volna a viaszöntés, azt ki kell égetni, ki kell olvasztani belőle és csak azután lehet önteni, ezt meg a nyers homokba be lesz ágyazva, és ezt bármilyen anyaggal, mint vasból,rézből, horganyból, aluminiumból lehet csinálni.

- Olcsóbb eljárás-e ez a hagyományoshoz képest.

- Hát hogyne. Hogyha vesszük például a betüket hát egy hagyományos betünek egy minta készitése körülbelül ezer forint, ennek körülbelül olyan maximum énszerintem 8o-9o forint az elkészitése.

- Használható lehet-e ez az eljárás az iparban is.

- Igen, igen az iparban is használható olyan daraboknál, ahd az öntőmintáknak az elkészitése tul drága és mondjuk a kért mennyiség az meg olyan kevés. Tehát nem lehet sem kokilla öntést haszn álni se drága öntőmintát, ezekbe az esetekbe ez föltétlengazdaságos.

- Kinek a figyelmét hivjuk fel elsősorban erre a találmányra.

- Én miután müvész vagyok elsősorban müemlékvédelmet szeretném figyelmeztetni arra, hogy hasznositható a pótlásokra, lámpatestek, vagy bármilyen rácsszerkezetre. Azon kivül az összes müvésznek a figyelmét felhivnám, hogy ez az eljárás mindenki tervét megtudja oldani, tehát tervezzenek bátran, vegyékföl a kapcsolatot és olyan gyakorlati tapasztálatokat adunk át, ami a népgazdaság szempontjából nagyon előnyös.

- Van-e már gyártó, felhasználó.

- Pillanatnyilag nincs, még tárgyalások folynak. Szabad legyen még megemliteni egy nagyon fontos dolgot. Ez a darab, ami itt van a kezemben, ez azt a kisérletet szolgálja, hogy bizonyitsam azt, hogy oszlopokat, nem kell mindig tömör oszlopokat csinálni, pláne akkor, amikor a statikai igénybevétel nem is kivánja. Tehát esztétikussá válik, és anyagba rengeteg megtakaritás.

- Balogh Gézát keresem. Egy kis türelmét kérem, a nézők már az utolsó képsorokat látják. És csatlakozunk akkor majd. Kedves nézők itt az utolsó képsorok alatt én meghivtam a NOVEX képviselőjét, Balogh Géza főosztályvezetőt, lévén hogy beszéltünk már a cégről, és az ő véleményüket nem kértük. Balogh elvtárs arra volnék kiváncsi, hogy milyen fantáziát látnak ebben a találmány sorban.

- Mi a magunk részéről és a szakértőink, külső szakértőink véleménye alapján már 1978-ban nagyon gazdaságosnak és fantáziadusnak találtuk a témát, ezért is kötöttünk afeltalálóval a találmány magyarországi és külföldi kizárólagos hasznositására szerződést. Az elmult időben igen sok munkával eddig az egyik találmányát sikerült értékesiteni, a lemez, falburkoló lemezek gyártásának technológiáját, a Klima Ipari Szövetkezet részére, és több kisebb üzletet kötöttünk elsősorban Ausztriában.

- Igen tehát már a külföldis bekapcsolódott. Na most ne haragudjon talán nem hat kötözködésnek ugye, de eltelt 2 év, lehet, hogy nagyon maximalisták vagyunk, mi akik nem értünk a külkereskedelemhez, ugye a laikus azt is elképzelheti, hogy oh kérem hát 2 év alatt

az egész világot el lehetett volna már látni ezzel.

- Sajnos a helyzet nem így néz ki, mert Magyarországon az elmult 2 évben meglehetősen hogy úgy mondjam kevés eredményt tudtunk elérni a magyar ipar részéről nem merültek fel igények.

- Értem, na most ilyen esetben például mit tud tenni az önök cége, megkeres magyar vállalatokat, felhivjá őket, avasson már bele, avassa már bele egy kicsit a nézőket ebbe. Én közbe pedig egy tárgyalási szándékkal jelentkező céget meghivok, jó. Köszönöm szépen hallgatjuk.

- A licenc külföldi értékesitése céljából, illetve a gazdaságosabb értékesitése céljából megkerestünk körülbelül 3o magyar vállalatot, akik mind rendelkeztek öntődével és lehetőségük lett volna a találmány hasznositására. Ennek ellenére sajnos nem volt meg bennünk az a vállalkozó kedvę ami ezt a tényleg gazdaságos és mindamellett rendkivül hasznos eljárást alkalmazta volna.

- Na most hát szérencsére a Skála egy kicsit én azt hiszem önöknek is segitett ugye.

- Nagymértékben segitett, mert egyedül a kereskedők látták meg ebben eddig ugy néz ki a fantáziát, és nyujtottak segitséget ahhoz, hogy Magyarországon szélesebb körben is m egismerjék ezt az eljárást, már mint a teljesitmény oldaláról és feltehetően talán az önök müsorának is köszönhetően, most már sikerülni fog Magyarországon is eladni az eljárást. Jólehet külföldön az eljárást még nem adtuk el, csak mintadarabokat szállitottunk.

- Értem. Szeretettel köszöntöm Rényi Gábort a Skála Coop képviselőjét.

- Jó estét kivánok.

- Jó estét kivánok, hát azt hiszem hallotta ugye a beszélgetésünket a NOVEX-szel.

- Igen. Hát

- Hát van-e valamiféle konkrét elképzelésük, amivel most például a NOVEX képviselőjét megörvendeztethetnjük.

- Szeretnénk minél előbb szerződést kötni.

- Hát ez komoly dolog. Mennyi idő alatt futhat keresztül ez az ügy.

- Én ugy gondolo ,, hogy egy hónapon belül szerződést kötöttünk.

- Ez igen. Hallhatunk esetleg valami kis részletet arról, hogy milyen üzleti lehetőséget látnak önök kereskedőként ezekben a technológiákban.

- Hogyne. Hozzánk Jenei Tibor decemberben jött el, és ahogy a képernyőn is láthatták a nézők, kiállitását januárban megrendeztük. A

kiállitást azért szerveztük, hogy képet kapjunk e termékek piaci elhelyezésének lehetőségéről. A NOVEX Vállalat rendelkezésünkre bocsátotta Jenei Tibor teljes kollekcióját, és nagy a belföldi érdeklődés. Ugyanakkor azt kell mondanom, hogy ezek a termékek elsősorban exportra alkalmasak. A kiállitás megrendezésével ugy gondolom a NOVEX Vállalat biztositja majd nekünk az elővásárlás jogát, hisz mi a szabadalom megvételével anyagilag is résztvennénk egy termelési és értékesitési céllal létesitendő gazdasági társaságban.

- Türelmet kérek, Balogh elvtárs.

- Igen ezekről a tervekről tudunk, a magunk részéről a legmelegebben mükődnénk együtt a Skálával.

- Tehát ez az elsőbbség ez megy.

- Igen.

- Jó köszönöm.

- Köszönöm szépen Balogh elvtárs, a tárgyalásunkról elmondanám, hogy tárgyalásban állunk a Hegyalja téesszel, a VILGÉP és a Fémöntő Szövetkezettel, illetve a Képzőművészeti Kivitelező Vállalattal.

- Igen.

- A Népköztársaság Müvészeti Alapja felajánlotta, hogy a technológia széleskörü alkalmazásának érdekében, hogy minden müvész használhassa ezt az eljárást, résztvesz és anyagilag támogatja a vállalkozásunkat. Azzal a kivitelezővel fogunkmegállapodni, akinek a legkedvezőbbek az árai, és a legkévésbé igényli a beruházást. Aki azonnal hozzákezdene a gyártáshoz.

- Értem, na azt hiszem megint nagyon konkrétnak kell lennem. Megköszönöm Balogh elvtárs és a NOVEX jelentkezését, köszönöm viszont hallásra, hát most már a tárgyalásokhoz azt hiszem a televizió nem kell, hiszen itt már olyan dokgról is szó esik, ami hát ugye egyenlőre nem tartozik a nézőkre meg ránk sem. Köszönöm szépen. És most pedig önnek pedig megkisérlem ismét meghivni Borbély elvtársat, hiszen ők, amint jelezték komoly gyártási szándékkal és kapacitással rendelkezńek, hátha a Skála és a Müvészeti Alap együtt tud dolgozni. Halló.

- Igen jó estét kivánok.

- Jó estét kivánok hát gondolom, hogy figyelte tovább a müsorunkat, tudnak-e most esetleg egymásnak valami kellemeset mondani.

- Én tegnap elég késő esti órákban tudtam beszélni Rényi elvtárssal, és tudtam közölni a Müvészeti Alap vezetésének a kivitelező vállalat vezetőivel egyeztetett döntését, amely szerint a Müvészeti Alap a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat számára kész beszállni ebbe a gazdasági társulásba.

- Nagyszerü.

- A beszálláshoz természetesen mi a magunk részéről a feltételeket

mi is kidolgoztuk, hogy milyen módon képzeljük mi ezt el. És az emlitett Skála feltételekből ugy gondolom, hogy mielég jelentős módon tudunk résztvállalni, hiszen a kivitelezési technológiai feltételek biztositásához, a gazdasági társulástól semmilyen anyagi hozzájárulást nem kérünk, ezt mi biztositanánk.

- Nagyszerü. Mennyi idő alatt tudnának ráállni egy nagyvolumenü gyártásra.

- Az elképzelés szerint a rendelési igénytől függően fogjuk ezt megoldani, és az előzetes információ szerint a leggyorsabb átállás a ma müködő öntőde több müszakossá alakitásával viszonylag rövid időn belül megoldható.

- Kiváló, Rényi elvtárs mit szól ehhez.

- Nagyon örülünk neki.

- No.

- Még annyit szeretnék hozzátenni, hogy természetesen a mi érdekünk itt az egyszerü, nagyvalumenü gyártás mellett az is, hogy a Skála kereskedelmi háttere mellé mi igyekszünk és oda tudjuk, oda számitjuk azt a tervezői kapacitást, amit a magyar iparmüvész társadalom jelent és ezért is érdekünk a technológia megszerzésében való részvétel, mert szeretnénk ezt a magyar iparmüvész társadalom számára hasznossá tenni.

- Ugy legyen. Én ugy érzem az önök céljai teljesen közösek és bizonnyára részesitenek bennünket abban a szerencsében, hogyha megállapodásrá jutottak, akkor értesitenek erről, hogy a nézőket is beavathassuk.

- Bizom benne.

- Köszönöm szépen, viszont hallásra mindkettőjüknek. Hát kedves nézők ennyi és nem tudom, hogy elégedett-e a hallottakkal.

- Én nagyon elégedett vagyok a hallottakkal, talán annyival egésziteném ki, hogy akkor amikor szó volt a betükről, ott a kereslet és az igény alátámasztására megemliteném, hogy ez az eljárás nemcsaklatin betüt, hanem ciril betüt és arab betüt is tud csinálni, tehát az idegenforgalomnak egy olyan érült segitséget tud nyujtani, ahol egy táblán háromféle fölirattal szerepelhetne ugyan az, minden különösebb beruházás nélkül.

- Fantáziával birja, amint látom.

- A másik pedig az összes utcanév táblánk domborbetüvel nyomható.

- Ne haragudjon már, hogymegkérdezem, de a nézőket talán érdekli, ön mérnök, technológus, vagy müvész, elkéne dönteni.

- Én szerényen müszaki előéletü müvésznek nevezem magam, és az eddig elért munkáim és eredményeimbe mindig valahol visszatükröződik a müszaki hozzáérzés, és itt szeretném figyelmeztetni a müvész kol-

légáimat és a nagyközönséget, hogy a bemutatott darabok, amik művészi alkotásban nagyon szétszórtnak tünnek, azok nem azért olyanok, mert nem tudnám egy egységesebb vonatkoztatni az egészet, hanem azért, hogy irányt mutassak a többi művész kollégának, a fölhasználás korlátlan lehetőségéről. Itt szeretném megemliteni azt, hogy akkor amikor lépten nyomon halljuk, hogy a magyar dolgozók ilyen olyan fölajánlásokat csinálnak, korházakatépitenek újá, ovodákat, stb, stb. Itt van a Operaháznak a komoly problémája. Ott van az Erkel Szinház, aki kisegiti most az Operaházat. En szerény véleményem szerint kétségbeejtő az, amikor benegy az ember az előtérbe és azt a sivárságot látja.

- Ön tudna ezen segiteni.

- Én ugy érzem, hogy evvel a technológiával a leggyorsabban lehetne ezen segiteni.

- Lehet, hogy megkereshetik önt az Operaház illetékesei.

- Én merem állitani, feleségem nevében is, aki állandó tervezőm nekem, hogy az ő tervezésébe és az én kivitelezésemmel, valamint azokkal a szövetkezetekkel, vagy vállalatokkal, akik megveszik ezeket a találmányokat, azaz már megvették, egész biztos, hogy ennek a mozgalomnak segitő hiveivé válnak, és

- Hát gratuláció és a müsor pályadíját hadd adjam át.

- Köszönöm szépen.

- Mi is köszönjük, reméljük, hogy az Operaház illetékesei is figyelték a müsort. Es felvészik a kapcsolatot Jenei Tiborral, hátha segitséget tud nyujtani.

Jezsuita pergetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Kadicsfalvi Tőrök Ferenc (+1804) jezsuita pergetes olajképét: a festmény a pékelyudvarhelyi plébánión látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest I-III kötet, első kötet 1912. 17 l.

Jeney Viktor

1923/24 – 1924/25,
1926/27 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

96 l.

Jeney Viktor

Árverési Csarnok aukció kat.

31. sz. 1926. febr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.

Konkoly János, rk. tanító
VII. 290

Jeney Viktor

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. II. 44

szürke talapzaton: »GRÓF APPONYI KÁROLY ajándéka.«

Fehér márvány, magassága 154 cm. — Apponyi Károly gróf ajándéka 1889. — Ltsza régi 73. és új 71. — A lépcsőházban a fordulón.

III 3 – 134

225

Pl.
N. Ins.
1902

907 : X, 31

Jersey Victor

U. 4138.

Ezüstlemez, népvándorláskori III. 103, 107,

Jeney Viktor

pénz

1921–22

Érmiss 1930. 84. l.

Bogert.
században.

li parasztszobában szemlél-
nasztott lajtorján lóg a már
földre tett cseréptálba cso-
három ülő férfi képez társa-
pipát tart kezében és egy
bélmosó asszony közelében,
oglalatoskodnak. Körülöttük,
on, különféle tárgyakat, hor-
aparókést, egy parázstartót,
tot, a háttérben meg a kép
alatt lévő szekrény tetején
szegen a disznóból kivett
élén kalapot láthatunk. Jel-
rt fecit«.

— Lelt. sz. 4068. — Értéke
Boehler ajándéka 1911 február
nyt az 1911 június 20-iki fel-
az 1911 szeptember 12-iki
). — Bejelentetett 1912 már-

III

588 (4068).
602 (58).

588

Ajándék.

MDK

Jeney Viktor

Krisztus mosdatása

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 15 l.

MDK

Jeney Viktor

Vurstli

KUT 3. kiáll. Ernst Múz. 1926. márc. 15 l.

Jeney Viktor
Fiatal lány, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 9 l.

MDK

Jeney Viktor

Benczur Társ. kiáll. Szózat, 1925. ápr. 5. 21 l.

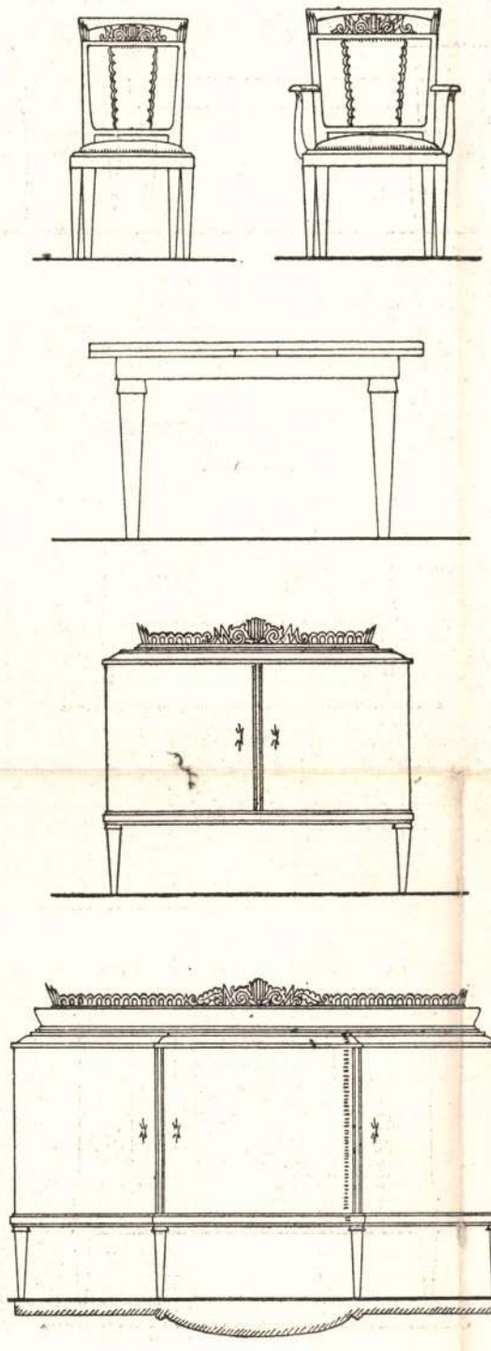

Urbányi Vilmosnak, az olcsó bútorok terveire hirdetett pályázaton díjjal kitüntetett ebédlőbútorterve.

város belső területén levő műcsarnokban a kiállítás alkalmából rendezendő nemzetközi tárlaton. Pályázatot hirdettek a magyar pavillon tervére, el is bírálták a pályaműveket, de a szép terv megvalósulása elmaradt. Nyilván anyagi okok és talán az a körülmény is indíthatta a kormányt Magyarország hivatalos szereplésétől való visszalépésére, mert tudomására jutott, hogy a többi európai állam sem vesz hivatalosan részt a kiállításon, hanem beéri azzal, hogy támogat egyes ipari és gazdasági szervezeteket, melyek üzleti szempontból előnyösnek tartják a kiállításon való részvételt. Február havában néhány iparművészeti vállalat folyamodvánnyal fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, kérve támogatását, hogy bemutathassák készítményeiket a kiállításon. A miniszter nem zárkózott el a kérés elől, de kikötötte, hogy csak oly iparművészeti és háziipari készítményeknek a bemutatását támogathatja, melyek úgy művészi, mint mesterségbeli szempontból kifogástalanok. Minthogy pedig ennek a kikötésnek érvényesítését, valamint általában a magyar osztály rendezését csak kellő szakavatottságú, elfogulatlan és tapasztalt intézmény biztosíthatja, az Országos Magyar Iparművészeti Társulatot kérte fel a filadelfiai magyar iparművészeti és háziipari osztály megszervezésére, a kiállításra szánt tárgyak elbírálására és a helyszínén való rendezésére. Ugyancsak a Társulatot bízta meg a kiállítók üzleti érdekeinek képviseletével is. A Társulat elég későn, április hó 17-én kapta az erről szóló miniszteri leiratot, amire haladéktalanul hozzálátott a neki jutott nehéz és nagy felelősséggel járó feladat teljesítéséhez. Két hét alatt 40 iparművészeti és háziipari vállalat és műhely legjava munkáit gyűjtötte össze és már május hó 3-án útnak is indította Filadelfiába a magyar osztály egész anyagát. A magyar osztálynak a helyszínén való elrendezésével és igazgatásával *Faragó Ödönt*, a jeles iparművészt bízta meg, kit a párisi, milánói, liègi és stockholmi magyar kiállítások rendezése közben szerzett dús tapasztalatai, valamint egyéni tulajdonságai hivatottá teszik e sokoldalú szakavatottságot és nagy erélyt kívánó munkakör ellátására. Már most megállapítható, hogy a magyar osztályban — a lakásberendező ipar kivételével, melynek szereplésétől az idő rövidsége és az anyagi eszközök elégtelen volta miatt el kellett tekinteni — hazánk iparművészetének minden ága és hímzőháziiparunk legkiválóbb alkotásaikkal méltón lesznek képviselve.

NAGYSZABÁSÚ EGYHÁZMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS LESZ BUDAPESTEN. Az őszi XVIII. Országos Katolikus Nagygyűléssel kapcsolatban nagyszabású egyházművészeti kiállítás rendezését határozták el. A kiállítást *Zsembery István* dr. ny. főispán kezdésére az Országos Katolikus Szövetség rendezi és pedig intézményes alapon, vagyis minden esztendőben megismétlődően. A kiállítás eszméjét nagy

ellenében *kiadja azokat bármely hazai iparosnak*, aki kötelezi magát, hogy minden eladott példány után bizonyos méltányos százalékot juttat a tervezőnek. Valamennyi pályamű 10 napig ki volt állítva az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat állandó kiállításán.

ELDŐLT POSTABÉLYEGPÁLYÁZAT. A kereskedelemügyi miniszter február havában pályázatot hirdetett *rendes* posta- és *légi*-postabélyegek tervrajzaira, mely e hó 6-án járt le. Beérkezett 118 pályázótól mindössze 284 rajz. Ma döntött a két pályázat felett *Demény Károly* h. államtitkár, m. kir. postavezérigazgató elnöklésével a 9 tagú bírálóbizottság, melyben a M. Orsz. Képzőművészeti Tanácsot öt tag, a postavezérigazgatóságot az elnökön kívül két tag és a m. kir. Állami Nyomdát egy tag képviselte. A rendes postabélyegek tervrajzaira hirdetett pályázat négymilliós első díját *Kovács Erzsébet*, a hárommilliós második díjat *Gróf József*, a harmadik kétmilliós pályadíjat *Rauscher Juliska* pályaművének ítélték oda és megvásárlásra ajánlották *Csapó Heim József*, *Jeney Viktor* és *Kovács Erzsébet* egy-egy pályatervét. — A légi-posta bélyegeire hirdetett másik pályázatot a bizottság egyhangúlag meddőnek nyilvánította, ezért ezt megismétlik. — Valamennyi pályamű tíz napig ki volt állítva az Országos Magyar Iparművészeti Társulatnak az Andrássy-út 69. sz. alatt (régi Műcsarnok) levő állandó iparművészeti kiállításán

NEMZETKÖZI ÉREMPÁLYÁZAT. A Párisban székelő Fédération Aéronautique Internationale nemzetközi pályázatot hirdet egy aranyban sokszorosítandó éremre, mely minden évben annak a pilótának lenne adományozva, ki az illető évben a repülés terén a legszebb eredményt érte el. Az érem mintegy 63 mm átmérőjű lehet. A pályadíj 5000 francia frank. A pályázat augusztus 1-én jár le. A pályázat részletes feltételeibe az O. M. Iparművészeti Társulat igazg. irodájában lehet betekinteni.

KIÁLLÍTÁSOK

A FILADELFIAI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS MAGYAR OSZTÁLYA. Június hó elsején nyílik meg az Amerikai Egyesült Államok nagy kiállítása, amelyen Magyarországot iparművészete és háziipara fogja képviselni. 1925. év nyarán kapta meg a magyar kormány a kiállításra szóló meghívót és ősszel megindultak a tanácskozások a kiállításon való részvétel kérdéséről. Az első megállapodás szerint Magyarország hivatalosan szerepelt volna a kiállításon. Külön pavillont akartak építeni, amelyben a magyar kultúra fejlettségét mutatták volna be. A pavillon díszhelyét a székesfővárosnak akarták felajánlani, melléje sorakoztak volna a magyar tudományos intézetek, a felsőbb oktatás, a zene- és színművészet, az irodalom, az iparművészet és háziipar csoportjai és külön elsötétített teremben megszakítás nélkül pergő film a fővárost és a vidék szép tájait, a műemlékeket, a népviseleteket ábrázoló felvételeket vetítette volna a látogatók elé. A magyar képzőművészet a kiállítástól elkülönítve szerepelt volna a Filadelfia

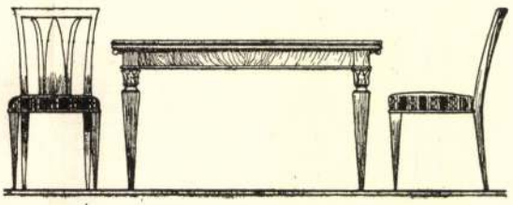

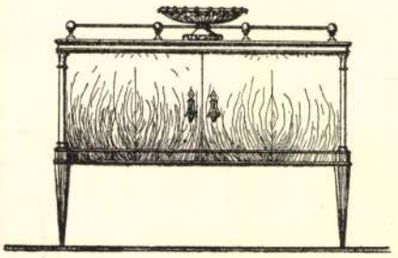

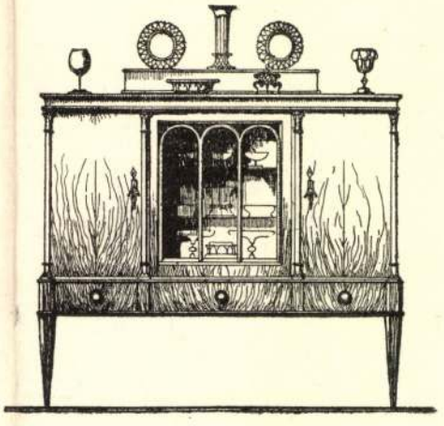

Bodon Károlynak, az olcsó bútorok terveire hirdetett pályázaton díjjal kitüntetett ebédlőbútorterve.

Magyar Iparművészet
1926. 27-47.

Jeney Viktor

Önarcképe, igen finom rézkarc.

Dr Földes Lajos
tulajdona

Lattam

1948. okt. 16.

niszternek jelen kelet és ügyszám alatt
Csekkosztályhoz, 2./ dr. Schoen Ar-
:/ intézett rendeletének illetve ira-

eti célok támogatása cim. 8 rovat.
alatt álló műemlékek stb.költségeire.

számvevőséget, hogy dr. S c h o e n
részére /:Lakik: Borsod megye, Mező-
k székesfehérvári temploma monogra-

AZ 1930. ÉVI ÉPITÉSZKONGRESSZUS PLAKÁTJA. A jövő év szeptember havában tartja a 42 nemzet építészeinek szervezete, a Comité Permanent Internationaal des Architects kongresszusát Budapesten. A kongresszus és a vele kapcsolatos tervkiállítás gondolatának terjesztésére az előkészítő bizottság plakát-, fejlée- és jelvénytervezetekre pályázatot hirdetett. Ennek bíráló bizottsága à 800 pengős díjjal Heranghy Jenő plakáttervét tüntette ki és 200—200 pengőért megvásárolta Körner József és Ostlag Vera valamint Gyenes Lajos plakátját. A fejlécre és jelvényre hirdetett pályázatot a bizottság eredménytelennek nyilvánította. Valamennyi pályamű 8 napig látható volt az Építész Egyesület székházában.

ELDŐLT PÁLYÁZAT. Az O. M. I. T. által a szegedi Pick-szalámigyár felkérésére hirdetett plakátpályázat bíráló-bizottsága a június hó 26-án tartott ülésén a 600 pengős I. pályadíjat Végh Gusztávnak, a 400 pengős II. díjat Jeney Viktornak, a 200 pengős III. díjat Muskovszky Lászlónak ítélte oda. 100—100 pengős díjakat kaptak Haranghy Jenő, Lechner Marianne, Szunyogh Géza és Tary Lajos.

KIÁLLÍTÁSOK

AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI ÉS HÁZIIPARI KIÁLLITÁST július hó 13-án nyitotta meg a kereskedelemügyi miniszter képviseletében Dr. Morvay Jenő h. államtitkár. A kiállítás rendezősége nevében Györgyi Kálmán igazgató üdvözölte a miniszter képviselőjét, aki meleg szavakban köszönte meg a rendezőség fáradozását és annak a reményének adott kifejezést, hogy a kiállítás buzdítóan és oktatóan fog hatni iparművészetünkre és eredménye igazolni fogja a hozzá fűzött várakozásokat. A megnyitáson a vallás- és közoktatásügyi minisztert Dr. Rónay Zoltán miniszteri tanácsos, a székesfővárost Dr. Liber Endre és Dr. Lobmayer Jenő tanácsnokok, a budapesti kereskedelmi és iparkamarát Szávay Gyula főtitkár képviselték. — Július hó 24-én Herrmann Miksa kereskedelemügyi miniszter látogatta meg a kiállítást, aki nagy érdeklődéssel nézte az ott szereplő iparművészek és háziiparosok munkáit és a kiállításon nyilvánuló föllendülés tünetei felett való örömének adott kifejezést.

AZ ORSZ. M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT KIÁLLITÁSAI. Szeptember hó 15-én zárják az Iparművészeti Múzeumban rendezett Orsz. Iparművészeti és Háziipari Kiállítást s az akkor felszabaduló igen értékes anyag java részét a Társulat átszállíttatja az Andrássy-úti ú. n. régi Műcsarnok félemeletén levő saját helyiségeibe. Hogy ott az igen terjedelmes kollekció méltón elhelyezhető legyen, a Társulat teljesen átalakíttatja helyiségeit. Ezeknek egy részét eddig szobaberendezések foglalták el; ezentúl valamennyi termében vitrinákba helyezett apróbb iparművészeti tárgyakat állít ki a Társulat, mert csak így tehet eleget az egyre szaporodó és érvényesülni akaró ifjabb iparművésznemzedék jogos kívánságainak. Interieur-, azaz lakásművészeti kiállításoknak saját helyiségeiben való rendezéséről a Társulatnak egyelőre le kell mondania. De ez nem jelenti azt, hogy a Társulat ezentúl nem akar foglalkozni az iparművészet e fontos ágának propagálásával, mert időnként, alkalmas helyen a lakásművészet körébe tartozó kiállítások rendezését is felvette munkaprogrammjába. — Budapesti kiállításain kívül a Társulat a barcelonai világkiállítás magyar osztályában és a szeptember elején Genfben megnyíló magyar reprezentatív kiállításon is gondosan egybeválogatott csoportot mutat be iparművészetünk és háziiparunk újabb jeles alkotásaiból.

A BARCELONAI NEMZETKÖZI VILÁGKIÁLLITÁS MAGYAR OSZTÁLYÁRÓL nagy elismeréssel ír a Las Officias c. tekintélyes spanyol újság június 30-iki számában. A cikk címe: Egy nemzetközi esemény. A magyar pavillon. És alatta közli a magyar csarnok főhomlokzatát a nagy toronnyal és a főbejárattal. A kép aláírása: Az ősi magyar stílusú torony, mely egy büszke nép kitartásának nagyszerű megnyilatkozása. Az érdekes cikkből közöljük a következő sorokat:

»A komoly és hatásos pavillon, amely a déli épület egyik végében emelkedik, kifejezi a magyar nemzet életképességét; azét a nemzetét, mely minden bánatot, minden keserűséget megismert, de mindenkor sértetlenül tudta megőrizni függetlenségének érzését, szabadságszeretetét és a dicső mult nagyságainak tiszteletreméltó emlékét.

Századokig tartó elnyomás nem tudta megrendíteni lelkét, nem tudta elpusztítani nemzeti öntudatát, nem tudta szétrombolni kultúráját. A magyar nemzet mindazt a sok csapást, melyet történelme mutat, csodálatos kitartással, eszméinek győzedelmébe vetett megrendíthetetlen hittel tűrte. Minden újabb szerencsétlenség növelte lelkesedését és megerősítette függetlenségének érzését. Tudta mindig, hogy a nagy nemzetek a sorscsapások pőrölye alatt erősödnek.

Az a nemzet, amely a történelem számára a lerombolhatatlan kitartás, a hazaszeretet és szabadságszeretet oly nagyszerű példáját állította, mely százával számolja nagyjait — politikusokat, írókat, művészeket, tudósokat —, az a nemzet, mely mindig az európai lélek védőbástyája volt szemben a Kelet erőszakos támadásaival, az a nemzet nem érdemel ilyen csapást, mely megcsonkítja természetes határait és testvéreinek millióitól fosztja meg.

A világháború óta most először mutatkozik be Magyarország egy nemzetközi küzdelemben, hogy minden nemzet előtt kiállítsa iparát, művészetét, kultúráját. És miközben erre törekszik, termékeit egy nagy művészettel megalkotott teljesen modern

Magyar Iparművészet
1929. június

épületben helyezi el, melynek nagy síma felületeket és egyenes vonalakat feltüntető stílusa, emellett az egyik legősibb ázsiai kultúrának, az úgynevezett »sumir-turáni«-nak motívumain alapszik. Azon nemzet kultúrájának motívumain, melytől a magyar nemzet származik. Hogy jelen, tökéletes civilizációját bemutassa, Magyarország újra ahhoz a multja iránti ragaszkodáshoz menekült, mely a magyar fajiság csodás fennmaradásának titka volt.

Magyarország, mely már megnyerte szimpátiánkat szomorú énekeivel s művészeinek és íróinak műveivel, hozzánk jön, nagyszerű épületet emelvén a mi nagy mérkőzésünkre. És mi magunk is emléket állítunk szívünkben a magyar nemzetnek. Mert intelligens, mert jó, mert szereti a szabadságot, mert szerencsétlen.« B.

MONZÁBAN 1930-ban ismét nemzetközi iparművészeti kiállításra készülnek az olaszok. Alig hisszük, hogy a kiállításra szóló felhívás ezalkalommal élénkebb érdeklődést váltana ki az egyes nemzeteknél. Különösen azoknál, akik már az előző években résztvettek a Monzában rendezett ilyen kiállításokon. Monza körülbelül olyan messze esik Milánótól, mint Gödöllő Budapesttől. Ugyebár nemcsak egész Magyarországon, hanem mindenütt csodálkozással fogadnák, ha Gödöllőn akarnánk nagy nemzetközi iparművészeti kiállítást rendezni. Azért, mert az olaszok nem tudnak mit csinálni az államra szakadt monzai 200 szobás királyi kastéllyal, rá akarják bírni az egyes nemzeteket, hogy vegyenek részt egy 10-12.000 lakosú kis város kiállításán, csakhogy ott némi idegenforgalom legyen és a király atyjának meggyilkolása miatt a királyi családtól elhagyott nagy, néma és üres kastély ismét embereket lásson. Akárhogyan lesz is, sok kiállítóra alig számíthatnak, mert az eddigi monzai kiállítások látogatottsága és anyagi eredménye elég siralmas volt. Nagyon kétséges, hogy az 1930. évre tervezett kiállítás erősebben vonzana oda látogatókat, mint az előző 1923. és 1925. évi kiállítások.

WERKBUND-KIÁLLITÁSOK. A német iparművészek és bútorgyárosok hatalmas szervezete az idei nyáron tudvalevőleg Kölnben rendezett nagyszabású kiállítást. Ennek a címe: «A növekvő lakás», már elárulja a jellegét is. Gyakorlati példákon akarják bemutatni, miként lehet a legegyszerűbb igényekből kiinduló kislakást a család és a jövedelmek gyarapodásával egészen az önálló családi-házig vezetni. Ugyanakkor, mikor ezzel a kiállítással Köln idei gazdag kiállítási nyarát élénkítik, javában folynak az előkészületek a német «Werkbund» jövő évi párizsi vendégszereplésének előkészítésére. A német külügyi hivatal támogatásával impozáns demonstrációnak ígérkezik a francia iparművészek szalónjában rendezendő kiállítás. A kiállítás művészi anyagának rendezését Bruno Paul és Gropius Walter tanár, adminisztratív igazgatását pedig Graul Richard leipzigi múzeumigazgató fogja végezni. Még ebben az esztendőben egy másik német városban is rendez lakáskiállítást a Werkbund. Ennek a színhelye Breslau lesz és különféle európai államok szemléjét is adja lakásviszonyaik és újabb építkezéseik bemutatásával.

MUZEÁLIS ÜGYEK

GYÖNGYHÁZ-MUNKÁK. A stuttgarti múzeum ötletes igazgatója: Pazaurek, szeptember havára ismét művészeti pikantériát ígér. Be fogja mutatni egy nagy kiállításon a tizenkilencedik század hagyatékából fennmaradt legszebb gyöngyháztárgyakat. Persze csak azokat, amelyekben a forma vagy a vésés művészi. Az olyasféle emléktárgyakra tehát, aminőket jeruzsálemi bazárokban árulnak és pesti régiségboltokban is sűrűn fellelhetők, nem igen fogja a helyet pazarolni. Bizonyos, hogy ez a keleti eredetű technika, melynek a biedermeier-időkben annyi finomkezű művésze volt, éppúgy megérdemli a modern iparművészek figyelmét, akár az elefántcsont. Alkalmasint éppen ez a figyelmeztetés akar Pazaurek kiállításának célja lenni.

SZAKIRODALOM

AZ ORSZÁGOS IPARMŰVÉSZETI ÉS HÁZIIPARI KIÁLLITÁS EMLÉKALBUMA. Szerkesztette Györgyi Kálmán. Budapest, 1929. Már néhány nappal a kiállítás megnyitása után jelent meg annak emlékalbuma, mely némi fogalmat ad a kiállított érdekes művészi munkákról. Az album kiadásával és hazánkban, de főképen külföldön való terjesztésével a kiállítás rendezői a magyar és a kultúrállamok kereskedővilágának figyelmét akarják felhívni a magyar háziiparra és a magyar iparművészetre. Bővebb ismertetésre az album nem szorul, mert szövegét egészen, képeinek gazdag sorozatát pedig jórészben e füzetünkben közöljük. Korlátolt számú példányok 3 pengőért a Társulat irodájában kaphatók.

DAS WERK c. Züriehben megjelenő építő- és iparművészeti előkelő folyóirat egyik újabb számában A. Ros Theiler behatóan ismerteti a M. Kir. Egyetemi Nyomda kiadásában megjelent Magyar Népművészet c. műnek a külföld számára rendezett francianyelvű L'Art populair hongrois c. kiadványát. Nagy elismeréssel szól a magyar nép művészetének páratlan gazdagságáról, a sokféle hímzések és népviseletek eredetiségéről a parasztudvarok díszes kapuiról, festett bútorairól, a népies fazekasság artisztikus készítményeiről és végül melegen ajánlja a művet mindazoknak, kik iparművészeti munkák készítésével foglalkoznak.

E pályadíjak fejében az illető pályázónak a pályadíj odaítélését követő 3 héten belül fénymásolatban való sokszorosításra alkalmas módon (tehát átlátszó papiron) a szobaberendezési bútorok eredeti nagyságú, közvetlen kivitelre alkalmas részletrajzait (műhelyrajzait) is el kell készíteni és az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulatnak beszolgáltatni. Amennyiben a bírálóbizottság ezeket a részletrajzokat is elfogadja, a pályadíjas tervezők e rajzokért fejenként még *két és félmillió korona* külön díjazást kapnak.

d) A Társulat a részletrajzokat az esetről-esetre megállapítandó díjak ellenében kiadja a jelentkező iparosoknak és bútorgyáraknak megvalósításra. Ezek kötelesek a szerzői jog honorálása fejében az e rajzok nyomán készült és eladott minden egyes berendezés után az illető tervezőnek a díjszabás szerinti megfelelő százalékos jutalékot fizetni.

e) A pályázat titkos, tehát lássák el a pályázók pályaműveiket jeligével és zárt jeligés borítékba tegyenek egy nevüket és lakásuk címét feltüntető lapot.

f) A pályázaton csak magyar honos állampolgár vehet részt.

g) A pályaterveket folyó évi április hó 20-ig kell az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat igazgatósági irodájába (VI., Andrássy-út 69.) eljuttatni.

h) A bírálóbizottság fentartja magának a jogot, hogy a pályázó művek bármelyikét 3,500.000 koronáért megvásárolhassa. A megvásárolt rajzok készítőire is irányadók a *c)* pont utolsó bekezdésében foglalt és a pályadíjas tervezőkre vonatkozó kötelezettség és előny.

i) A pályázat bírálóbizottsága kilenc tagból áll. Elnöke az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat elnöke vagy helyettese, tagjai a székesfőváros Képzőművészeti Bizottsága részéről annak elnöke, Buzáth János alpolgármester, vagy helyettese, továbbá Bárczy István, Glück Frigyes és Szakál Géza, az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat részéről Szablya-Frischauf Ferenc alelnök és Faragó Ödön, a Magyar Iparművészek Testülete részéről Menyhért Miklós elnök és Györgyi Dénes.

j) A Társulat valamennyi pályázó művet legalább egy hétig kiállítja a maga helyiségeiben.

k) E kiállítás leszerelése után harminc napon belül a visszamaradt terveket el kell vitetni, mert ezen túl a Társulat nem vállal értük felelősséget.

Budapest, 1926. március 5.

A Székesfőváros Tanácsa,
az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat.

A PENGŐ- ÉS AZ ÚJ VÁLTÓPÉNZÉRMÉK MINTÁIRA HIRDETETT PÁLYÁZATOK EREDMÉNYE. Általános nyilvános pályázatot a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács a pénzügyminisztérium megbízásából csak a váltópénzek mintáira hirdetett, míg a pengő (ezüst), a 10, 20 és 100 pengős aranyak mintáinak megtervezésére a minisztérium a legjobb plakettművészeink közül *Beck Ö. Fülöpöt, Berán Lajost, Reményi Józsefet* és *Telcs Edét* szűkebb pályázatra hívta fel, mely felhívásnak mind a négy művész eleget is tett. Ez utóbbi pályázat felett még nem döntött a minisztérium, mert az érmek sokszorosításával összefüggő technikai kérdésekről folyó tárgyalásokat még nem fejezték be. — A váltópénz-mintákra hirdetett pályázat eredménye a következő: az 50 filléres mintájának I. díját *Biczó András*, a II-at *ifj. Pálinkás János*, a III-at *Seregély Dezső*; a 20 filléres I. díjat *Szántó Gergely*, a II-at *ifj. Pálinkás János*; a 10 filléres I. díjat *Tóth Gyula*, a II-at *Szántó Gergely*; a 2 filléres I. díjat *Tary Lajos*, a II-at *Hurtay Lajos*, a III-at *Tóth Gyula*; végül az 1 filléresnek mintájára hirdetett pályázat I. díját *Ékes Lajos*, a II-at *ifj. Pálinkás János*, a III-at pedig *Szántó Gergely* kapta. A bírálóbizottság a kitüntetett művek majdnem mindegyikén némi módosítást kívánt, amit az erre felszólított művészek készségesen teljesítettek. A sokszorosításra legalkalmasabb pályaművek kijelölése kérdésében még folynak a tárgyalások a pénzügyminisztériummal. A pályaműveket a Magyar Iparművészet legközelebbi számában fogjuk ismertetni.

PLAKÁTPÁLYÁZATOK. Két érdekes plakátpályázat került december havában az illetékes bírálóbizottság döntése elé. Az egyiket a szerencsi kakaó- és csokoládégyár felkérésére a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács, a másikat a Budapesti Idegenforgalmi Szövetség hirdette. Mindkét pályázat pályaterveinek egybegyűjtését és kiállítását az Orsz. M. Iparművészeti Társulat vállalta s ugyanő intézte a díjak kifizetését is. Az előbbi pályázat teljes sikerrel járt. 326 pályamű érkezett be a kitűzött határnapra s akadt köztük több, mely minden tekintetben megfelelt a pályázat föltételeinek és céljának. Az ötmilliós első díjat a bírálóbizottság *Zsigmond István* tervének ítélte oda, a hárommilliós második díjat *Biczó András*, a harmadik kétmilliós díjat pedig *Jeney Viktor* kapta. Másfél millióért megvásárolták *Hollós Endre* rajzát. — Az Idegenforgalmi Szövetség olyan plakáttervet akart a pályázat révén beszerezni, amely sok ezer példányban sokszorosítva külföldi menetjegyirodákban, pályaudvarokon és szállodákban kifüggesztve hirdesse Budapest szépségét, esetleg hévvizeinek gyógyító erejét stb., hogy a külföld utazóközönségében kedvet keltsen Budapest megtekintésére. Ennek a célnak megkapóan és tökéletesen megfelelő pályaművet nem talált a bírálóbizottság a beérkezett 104 terv között s ezért úgy határozott, hogy megismétli a pályázatot, de 2—2 milliós jutalmat ad annak az öt pályázónak, kiknek pályaművei leginkább közelítették meg a kitűzött feladatot. Névszerint *Haranghy Jenőnek, Matskássy Gyulának, Nagy Kálmánnak, Tary Lajosnak* és *Zádor Istvánnak*.

A ZSOLNAY-GYÁR az Országos M. Iparművészeti Társulat közvetítésével pályázatot hirdetett a Képzőművészeti Főiskola, a M. Kir. Iparművészeti Iskola és a Fővárosi Iparrajziskola növendékei között megadott edényformák díszítésének megtervezésére. Egyik feltétele a pályázati felhívásnak az volt, hogy a kisebb edények díszítését 15—20 perc, a nagyobbakét pedig legfeljebb egy óra alatt végezhesse el az illető munkás. A pályázaton, mely február 8-án járt le, 21 tervező 143 rajzzal pályázott. A bírálóbizottság (*Györgyi Kálmán* elnök, *Mattyasovszky Zsolnay László, Orbán Antal* és *Vértes Rezső*) *Trábert Péter* (iparrajziskola) és *Binder László* (iparművészeti iskola) terveinek egy-egy másfélmilliós díjat ítélt oda és megvásárolta *Cácser Katának* (iparrajziskola), *Morán*

Irmának (iparművészeti iskola) és *Trábert Péternek* egy-egy tervét félmillió koronáért. Valamennyi pályaművet három napig kiállították a Társulat kiállításában.

PÁLYÁZAT POSTABÉLYEGEK TERVRAJZAIRA. A kereskedelemügyi miniszter postabélyegek tervrajzaira pályázatot hirdetett, mely március hó 6-án jár le. A bírálóbizottság kilenc tagból áll. Elnöke a m. kir. posta vezérigazgatója, három tagot a postavezérigazgatóság, egyet a m. kir. állami nyomda, öt tagot az Orsz. Képzőművészeti Tanács küldött ki. Ezek a következő tanácstagok: *Györgyi Kálmán, Majovszky Pál, Nagy Sándor, Szablya-Frischauf Ferenc* és *Vigand Ede*.

MUZEÁLIS ÜGYEK

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN november 30-án zárult be az iparművészeti és iparrajzoktatási kiállítás, mely egyike volt az utolsó évek leglátogatottabb múzeumi kiállításainak. Helyébe intimebb természetű magángyűjtemény kiállítása lépett: Benczúr Gyula textilgyűjteményének egy része van kiállítva a múzeum csarnokában. Az elhúnyt mester, ki a bársonyok lágy színpompájának, a selymek fénytükrözésének festésében nagy virtuóz volt, különös előszeretettel gyűjtötte a régi szöveteket, hímzéseket, kosztümöket. Gyűjteményét a művész szeretetével válogatta össze; szinte érezni minden egyes darabon, hogy tulajdonosa miként gyönyörködött benne. Saját egyéniségének bélyegét kölcsönözte a gyűjteménynek s önarcképe, mely a kiállításon felénk mosolyog, szinte kiegészíti a brokátoknak és aranyhímzéseknek, kedves régi öltözékeknek színes képét. A Benczúr-család, mely a gyűjteményt kiállítás céljaira az Iparművészeti Múzeumnak átengedni szíves volt, a mester emléke iránti kegyeletből azt óhajtotta, hogy gyűjteményének javarésze hazai múzeumainkat gyarapítsa. Az Iparművészeti Múzeumnak sikerült mintegy ötven darabot textilgyűjteménye számára megszerezni, csupa olyant, mely szerencsésen egészíti ki a múzeum szövet- és kosztümsorozatait. Megemlítünk itt közülök néhány XV. és XVI. századbeli olasz ábrás-bársonyt, egy szép applikációs terítőt ugyancsak a XVI. századból, hímzett miseruhákat és püspöksüveget, XVII—XVIII. századbeli francia, olasz, német és magyar szöveteket és hímzéseket, jól konzervált s ma már ritka férfi- és női ruhákat, többnyire a XVIII. századból, aranyhímzésű magyar csizmákat, egy szironyozott pisztolytokot stb. A múzeum egyébként újabban néhány kiválóan szép régi magyar selyemhímzést vásárolt. Sajnos, a rendelkezésre álló anyagi eszközök korántsem elegendők a sűrűn kínálkozó vásárlási alkalmak kihasználására, pedig a múzeum gyűjteményeinek a régi magyar iparművészeti emlékekkel való gyarapítása egyszersmind mentési akciót is jelent mindinkább ritkuló emlékeink külföldre való kivándorlásával szemben. A közeljövőben több nagyszabású magyar gyűjtemény kerül eladásra. Közgyűjteményeink részére való sürgős megszerzésük nemzeti érdekből kívánatos volna.

Haranghy Jenő: Ex libris.

IN MEMORIAM

WILLETTE MEGHALT. A francia Montmartre mult századvégi rajzolói közül ujra eltűnt egy, talán a legutolsó, aki annak a romantikának tanui közül még megvolt. Alig két éve, hogy Steinlent megsiratták, most a Parce Domine nagy képének festője, az elkárhozott lelkeknek, a részeg Pierrotoknak és a démoni nőknek nagy grafikusa is belehanyatlott az enyészetbe. Pedig kár ezért a montmartrei poézisért, mely tele volt vad szenvedélyekkel, felejthetetlen chansonokkal, revolverlövésekkel és bársonykabátos piktorok kószálásaival meg masamódlányok ballépéseivel. Hőse és felmagasztosítója volt az éjszakai világnak Willette, aki ott állt az első kabarék bölcsőjénél és finom, ideges tollvillanásokkal jegyezte fel a kilencvenes évek krónikáját, csodásan szenzibilis lapokon. Ő maga pedig lélekben mély és hívő katolikus volt, rajongója a királyság eszméjének, gyűlölője az aranyborjúnak és édestestvére mindenkinek, aki szenved, akit az élet megtaposott... A legragyogóbb humor és a legmarcangolóbb szatíra költözött a Le Rire-nek és azoknak a napilapoknak hasábjaira, melyek az ő croquis-jait, ezeket a pokoli vigyorgású torzrajzokat közölték, A „humoristes"-ek a francia grafikában még ma is megbecsült helyen állnak azért, mert csintalan humorukban egész világnézet brutális ereje, mély emberi fájdalma is belekeveredik. Willette pedig nemcsak rajzoló, a Montmartre Watteau-ja volt, hanem költő is, versíró, egy csodásan lágy, érzéki és meleg poézis megszólaltatója, az őse egy mult századvégi romantikának, amelynek minden rügyét lefakasztotta a kegyetlen történelem és az emberek könyörtelen tülekedése.

KÜLFÖLD

VIASZFIGURÁK. Molnár Ferenc Rivierája óta sok szó esik róluk, bár csak a művészetekben járatlan ember nem tudja, hogy a viaszplasztika ősi művészet, amelynek kezdetei egész a görögökig nyúlnak vissza. Száz évvel ezelőtt pedig a viaszportré-készítés még igen elterjedt mesterség volt, mely a fényképezés feltalálása előtt éppoly olcsó módja volt az arcmáskészítésnek, mint a silhouette-kivágás. De az életnagyságú viaszbabák művészi példáit csak a legújabb időkben nyújtják a nagyvárosnak — a divatárúsok kirakatai. A szóbanforgó kirakatok ugyanis a régi giccses, kifejezéstelen és semmitmondó „babaarcok" helyett élő, szép, sőt gyakran egészen excentrikus arcokat mutatnak, olykor pedig a test egész mintázásával egy expresszionista művészet nyelvén szólalnak meg. Ezeknek a viaszfiguráknak felöltöztetésével a párisi divatszalonok ruhakreálói egészen harmónikus és egyéni toalett stílus-hatásokat tudnak elérni és valósággal egy jelenkori asszonyideál testi konstrukcióját állítják elő szemléltetően. Most a kitűnő német fényképező és grafikus: Schenker Károly is foglalkozik ily viaszmodellek készítésével s az ő életnagyságú, de csak de-

MDK

Jeney Viktor

azOMIT által a szegedi Pick-szalámigyár felkérésére hirdetett plakátpályázaton 4oo pengős II. dijat nyert

Eldőlt pályázat. Magyar Iparművészet 1929. 171.l.

MDK

Jenei Zoltán, festö

Baránski E.László tanár növendéke.

Csörgö kacsa.		Vizf.
Könyvek.	23.1.	"
Esthangulat.	23.1.	"
Mezei munka.	24.1.	"

Az OMKK Föisk.Növ.Munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. 22.1

Ernst Muz.

MDK

nagyenyedi Jenei Zoltan

Öszi alkony, aquv.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 22.1.

Jenei Zoltán MDK

Kőrakodás, vizf.

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Jeney Zoltán

Akvarellje, a Nemzeti Szalon tav.tárlatán.

M.934.VI.10.

n. Jeney Zoltán

MDK

Kikötőben, vizf.

Miccsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Jeney Zoltán

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.I.13.

Jeney Zoltán

Vizfestménnyel szerepelt a "Fiatal Művészek Kiállitásá"on a Műcsarnokban.

M.933.IX.10.

N.Jeney Zoltán

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.XII.21.

Jeney Zoltán

festőművész

Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

U j s á g
1935.XII.21.

Jenei Zoltán.

Versfestményei a Tavaszi Találaton szerepeltek.

Kis Újság, Budapest, 1952. Jún. 1.

nagyenyedi Jeney Zoltán

"Szemesi parton" c. műve bronzérmet nyert.

P.H.934.X.23.

Jeney Zoltán

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1936.XII.28.

Jeney Zoltán

Szerepelt a Nemzeti Salon tavaszi tárlatán.

M. H. 1933. IV. 16.

Jeney Zoltán

festő és szobrász

A Dunántuli Müvésszövetség kiállitása - Kaposvárott a Turul-szálló nagytermében jó akttal és női fejjel szerepel

Pesti Hirlap
1930.IV.9.

Jeney Zoltán

festőművész

Esterházy Móric gróf a Balatont legjellegzetesebben ábrázoló akvarell-festményre 500 pengős pályadijat tüzött ki s a pályázat lebonyolitására a Balatoni Társaságot kérte fel. A kitüzött dijért pályaművét beküldötte.-

U j s á g
1935.VI.16.

M. Jeney Zoltán
festőművész

— **A Balatoni Társaság kiállításának nyertesei és matinéja.** A Balatoni Társaság képkiállításának nyertesei a következők: A vallás- és közoktatásügyi minisztérium jutalomdíját n. *Jeney* Zoltán nyerte »Balatonlellei part« vízfestményével. A földmüvelésügyi minisztérium jutalomdíját *Dull* Lajos »Balatoni fogas« vízfestményével és *M. Kisfaludy Mária* »Balaton partján« olajfestményével. A Balatoni Társaság emlékplakettjét *Herman* Lipót »A Balaton Lellénél« olajfestménye, *Edvi-Illés* Aladár »Balatonpart« vízfestménye, *Baransky* E. László »Szeptember végén« vízfestménye kapta. A Baross Szövetség emlékplakettjét *Idrányi* Tibor »Őszi hangulat« olajfestménye, a balatoni intézőbizottság jutalomdíját *R. Barabás* Gizella »Síma víz tükre« vízfestménye, a balatoni intézőbizottság emlékplakettjét *Jobbágyi Gaiger* Miklós »Kilátás Szigligetre« olajfestménye és *Kássa* Gábor »Borult reggel« vízfestménye nyerte. — A *Balatoni Társaság* vasárnap déli 12 órakor matinét rendez a Műterem Képzőművészeti Kiállítások Kossuth Lajos uccai helyiségében. A megnyitó beszédet *G. Czikle* Valéria mondja. *Losonczy* Oszkár hegedül, *Borsodyné Novy* Panni verseiből ad elő, *Szerényi* Stella énekel, *Wagner* Géza a Balaton festészetéről beszél.

Pesti Napló
1935 XII. 15

F	✓	1934.I.14
M.H.	✓	1934.I.14
M.	✓	1934.I.14
N.U	✓	1934.I.14
P.H.	✓	1934.I.14
P.N.	o	
U.	o	
Reggel	✓	1934.I.15

Jeney Zoltán
festőművész

Uj Idők
1935 XII. 15.

— (A Balatoni Társaság képkiállításának nyertesei a következők lettek): A vallás- és közoktatásügyi minisztérium jutalomdíját n. *Jeney* Zoltán nyerte „Balatonlellei part" vízfestményével. A földmivelésügyi minisztérium jutalomdíját *Dull* Lajos „Balatoni fogas" vízfestményével és M. *Kisfaludy* Mária „Balaton partján" olajfestményével. A Balatoni Társaság emlékplakettjét Hermann Lipót „A Balaton Lellénél" olajfestménye, *Edvi* Illés Aladár „Balatonpart" vízfestménye és *Baransky* E. László „Szeptember végén" vízfestménye kapta. A Baross-Szövetség emlékplaketjét *Iránvi* Tibor „Őszi hangulat" olajfestménye, a balatoni intézőbizottság jutalomdíját R. *Barabás* Gizella „Simaviz tükre" vízfestménye, a Balatoni Intézőbizottság emlékplakettjét *Jobbágyi Gaiger* Miklós „Kilátás Szigligetre" olajfestménye nyerte. Gábor „Borult reggel" vízfestménye nyerte.

A *Balatoni Társaság* december 15-én, vasárnap déli 12 órakor matinét rendez. A megnyitó beszédet G. *Czikle* Valéria mondja. *Losonczy* Oszkár hegedül, *Borsodyné Novy* Panni balatoni verseiből ad elő. *Szerényi* Stella énekel. *Wagner* Géza a Balaton festészetéről beszél.

9

Jeney Zoltán

* **Karácsonyi kiállitás Hatvanban.** *Bereznay* Andrásné porcellánfestő és *Nagyenyedy Jeney* Zoltán szobrász és festőművész december 11-től 18-ig karácsonyi kiállitást rendeznek a hatvani Uri Kaszinóban.

Minis ced

Magyarság

1938 dec. 11.

Jeney

67. **Szemere Miklós a Széchenyi-lakomán** a Széchenyi-serleggel. Tollrajz Jeneytől. (1481. sz.)

69. **Széchenyi és Deák szobra.** Tréfás rajz Jeneytől. (1477. sz.)

Széchenyi-múzeum

Dívald Akad. palotája

87. l.

Mezőgazdasági termelés. Szombat d. e. 8—10-ig. (Az állattenyésztéstani intézet tantermében.) *Csiki László* előadó.

Közgazdaságtan. Szombat d. e. 10—12-ig. (Az élettani intézet tantermében.) *Dr. Ihrig Károly* ny. r. t.

Poliklinikai gyakorlatok. Hétköznapokon d. e. 11—1-ig. (A poliklinika helyiségében.) *Dr. Hetzel Henrik* ny. r. t.

Poliklinikai és vásártéri kirándulások. Adott alkalmas esetekben az egész félév folyamán. *Ugyanaz a tanár.*

Korszerű honvédelem. III. éves hallgatóknak. Hétfő d. u. 5—7-ig. (Az élettani intézet tantermében.) *Vitéz Holéczy Ödön* vezérkari őrnagy.

Testnevelés. I. éves hallgatóknak heti 2 órában, később megállapítandó időben és helyen. *Némedy József* testnevelő tanár. II. és III. éves hallgatóknak heti 2 órában, később megállapítandó időben. (A tornateremben.) Zs. *Kerékjártó János* testnevelő tanár.

A visszacsatolt magyar Felvidékről származó hallgatók részére előírt kiegészítő tárgyak.

Magyar történelem. (Mindazoknak az állatorvos-hallgatóknak a számára, akik cseh-szlovák tanintézetben szerzett érettségi bizonyítvánnyal iratkoznak be.) Heti 2 óra előadás, szerdán d. u. 6—8-ig a közgazdaságtudományi kar épületében (IV., Szerb-u. 23.) a 6. számú tanteremben.

JENEY *Zoltán*, festő és szobrász. • Kolozsvár 1899. 1920—25. a budapesti képzőm. főiskolán tanult. Akvarell tájképeiből és néhány arcképszobrából 1933. gyüjt. kiállítást rendezett a Nemzeti Szalónban.

E. G. I 512 l.

ılt. Keblét kitüntetés jel-
z; haja, bajusza és hosszú

ıtillája sötétbarna, fehér
a piros.

ı. — Lelt. sz. 708. — Értéke
h-féle ereklyemúzeumból. —
okat l. a 62. lapon az 580
ilis 23-án (107–95). — Átvételi
lomásul vette az 1896 április

nagyenyedi JENEY ZOLTÁN
78. A Sió bejárata, vizfestmény 400.-

Nemzeti Szalon

1944 jan.-febr

Téli tárl.

p. *Lucca di Tomé: Madonna Jézussal.*

nagyenyedi Jeney Zoltán

69 A Balaton eső után vizf. 60.--

Nemzeti Szalon
tav, kiáll. 1932 jun

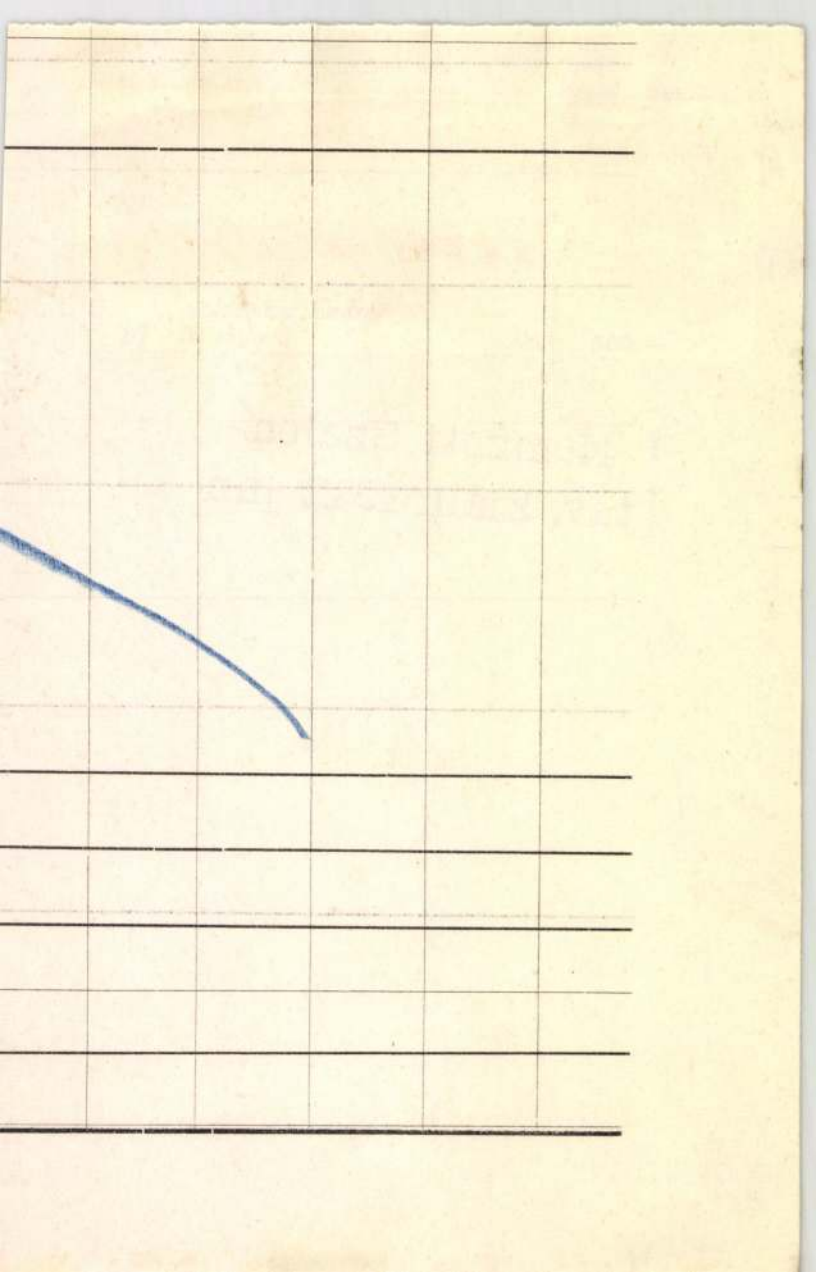

Jeney Zoltán

78	Alkonyi nap		70.—
79	Öreg ház		70.—
80	Napfény a pusztáson	akvarell	60.—

Nemzeti Szalon
[Akv past kiáll. 1932 május]

1908.

-án † Pesten 1859 május 13-án.

brafordultan ül, de szembenéz.
tővel letakart asztalra támasz-
IRNÖK czimű ujságokon prémkal-
edig diszkardját tartja. Kissé
esre pödrött bajusza fekete, sze-
tvált. Öltözete: rojtos fekete
atilla és bal vállra vetett
ek kötője drágakövekkel van ki-
a. A háttérben balról könyves-
és két iratcsomóval. A bőrsarkú
lrecht, TERRA incognita, Fillér-
e IRÓ. Jelzése a választódeszka

.
H.O. Miethkétől 1000 K-án (1078

olvasható.

1115

Nagyenyedi JENEY ZOLTÁN
91 Zivatar után vízfestmény 150.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

edesz Stevaerts.
mették Amsterdamban 1673
ber 1-én.

kissé balrafordult. Haja és
zürke. Mindkét kezének kis-
pedig összecsapott legyezőt
főkötőjének ékalakú előrésze
kettős gyöngyfüzér. Bő ujjú
ik, széles csipkével szegett
rtja össze, réteges kézelőit
balra, a mester jelzése ez:

27

55

medes- pinxit

— Lelt. sz. 1334. — Vétetett
naghitól 2812·90 K-án (271–94).
én (138–95). — Az elszámolásra

1895 november 28-iki 61301
elszámolást elfogadta az 1900
)) és az 1901 augusztus 26-iki

adatok:
901, 1904: X. 1334. *A. Pala-*

mban. 1906: IX. 343. *Antonie*
ás. — 1906, 1910: IX. 343. *A.*
e dame.
tr. 24. l. — Verzeichniss Nº 214.

III
85 (1334)
643 (397).

III: 85

NAGYENYEDI JENEY ZOLTÁN
175. Uszályok, vízf.

140.—

Nemzeti Szalon
Téli tárl. 1938. jan.-febr.

118

ber 14-én . Londonban 1680 november 30-án.

embe néz. Jobb kezével ~~előre-~~
n pedig a mélyzet a terasse korlátjára
a, szemé és szemöldöke barna.
gvállának fodra és bő ujjai lát-
jobbról a korláton a tavaszt és
~~[illegible]~~ kötik le figyelmüm-

l 1894: X. 13-án 90 - - ~~5~~ St. (271/94)
en. (~~155/95.~~ ~~153/95~~) 138/95)
30829/95 min. számot.

Jenei Zoltán

Képzőművészet 1935.
83-84. sz. 103. l.

A Péti Só pavillonja.

Tervezte: nagyenyedi Jenei Zoltán.

A Mezőgazdasági kiállításról

Jueves 2 de Mayo

Ebéd után szemeskávé

Répásiéknál ebéd után kézről-kézre adják a kávédarálót, amelyből még a régi szemeskávé illata érezhető.

Benzintunk A PESTI LAKÁSBA

(Enyhe szeptemberi nap. A kis család most érkezett vissza a nyaralásból. Miután a vici éppen bozotválkozik egy tükörszilánkból, Férj enkezével cipelte föl az emeletre a táskákat. A vici ugyanis a habos képével kiszólt, hogy a lift nem jár. Férj az ajtó előtt, letévén a málhákat, rettentőt fúj és azt hinné az ember, hogy ezt fogja mondani: na, végre itthon! De nem.)

Feleség: Na, végre itthon. Vége a szép nyárnak...

Férj: És kezdete a pocsék őszneк... Mi ez a papírgyüjtemény itt, az ajtóhasadékban?

Feleség: A leveleink. Négy hétre visszamenőleg. Ugyanis...

Férj: Ezt hagyjuk most. Gyerünk beljebb, a kiskésit. Fű, de meleg van itt az előszobában...

Feleség: De még milyen meleg.

Féj: Hopp csak, mit dugdos maga ottan?

Feleség: Ó, semmiség. Egy levél. Itt felejtettem a fogas polcán.

Férj: Csak nem a Miska bácsinak szánt levél?

Feleség: De...

Férj: Borzalom. Egy tüzes és önfeledt pillanatban megírtam neki, hogy a Babocsai-ügyet igenis elmarháskodta, később, a nyaralásunk alatt ezt megbántam, elnézést kértem a szarvasmarhai kitételekért a Möcögecsikvánról kelt levelemben és mi derül most ki, az derül ki, hogy maga az alapmarházást föl sem adta. Képzelem micsoda aprehenzió lesz ebből, anélkül, hogy legalább egyszer is megmondtam volna neki a magamét. Hát ezek a zörgő csokrok itt micsodák?

Feleség: Jaj, a muskátlik. Bentfelejtettem őket..

Férj: Kedves. Határozottan kedves. Most már alig várom, hogy bemenjünk a másik szobába. Képzelem, milyen elnyúlva fekszik a kanári...

Feleség: Csak ne gúnyolódjék. A kanárit igenis kivittem Klotild nénihez Rákospalotára. Jaj...

Férj: Mi az? Miért kap a szívéhez?

Feleség: Úgy rémlik, mintha akkor a kanárit a villamosban felejtettem volna.

Férj: Bizonyos benne?

Feleség: Ahogy rágondolok, egyre bizonyosabb.

Férj: Akkor még van remény...

Feleség: Nini, a molyírtó üveg.

Férj: Felbontatlan. Hát nem fújta be a ruhákat?

Feleség: De igen. Igaz, hogy alkonyodott akkor és lehetséges, hogy málnaszörppel permeteztem be a kabátokat.

Férj: Ne haragudjék, édesem, de ez már több a soknál... No, de üsse kő, fő az, hogy itthon vagyunk.

Feleség (mélán morogja magában): Ha tudná, hogy a kabinban felejtettem a fürdőkabátokat...

Undi Imre.

Latyakné megáll az urával egy körúti kirakat előtt.

— Látod, Misi, egy ilyen kockás áljat bizony vehetnél nekem.

— Ilyen kockásat? Az kidobott pénz lenne.

— Miért?

— Mert ha egyik kocka kiesik belőle, összedől az egész.

Vendég a feketéjét issza a kávéházban. Amikor fizet, így szól a főpincérhez:

— Mondhatom, hogy nagyon pocsék volt az a fekete. Ha holnap is ilyen lesz, akkor ma voltam itt utoljára.

A DRÓTKEFE

előfizetési díja szept. 1-től:

Egész évre . . . 14.— pengő

Félévre . . . . 7.— pengő

Negyedévre . . . 3.50 pengő

Párizsban megszűnt a Százkilósok Klubja. Helyesebben csak a működését szüntette be ideiglenesen, mert az élelmezési viszonyok miatt a tagok nem tudtak eleget — enni az alapszabályoknak.

A bezárt klub ajtaján alkalmasint most ilyen tábla fityeg:

Fogyva bár, de törve nem

A klub fotőjei viszont boldog megkönnyebbüléssel engedték ki rugóikat...

Ubul esete Taszilával

Tasziló egy viccet mesél Ubulnak:

— Azt mondta egy embeh egy másiknak, hogy bármilyen kéhdéshe meg tud válaszolni, de csak egy kéhdést szabad hozzá intézni.

— És mit kéhdezett?

— Azt, hogy hány hajszál van az embeh fején. Az illető ehhe kivágta: 25.719! Honnan tudja? — kérdezte álmélkodva a táhsa. — Lássa, mondta az első, ehhe nem felelek, meht ez máh egy második kéhdés...

— Hahhaha, kéhlek — kacag Ubul — hemek vicc, majd elmesélem a kaszinóban. Ezzel Tasziló és Ubul elváltak.

Félóra mulva Tasziló lakásán cseng a telefon. Tasziló leveszi a hallgatót, hát Ubul jelentkezik!

— Kéhlek, Tasziló, itt vagyok a kászinóban, szehetném elmesélni azt a hemek viccet, de nem emlékszem pontosan, hány szál hajat kell mondani...

GRATULÁLUNK...

A szeptember 4-iki Népszava azt írja, hogy „Nagy Ferenc a kisgazdapárt paraszttagozatnak az elnöke." Azt a csillagos kiskésit ennek a sodrodó világnak, hát már feltalálták a paraszttagozatot is a kisgazdák? Ha ez tovább is így megy, akkor megérjük, hogy szarutagozata lesz a tyúkszemnek is...

Budapest, 1943. szeptember 10-én **30 fillér** IV. évfolyam 37. sz.

Orőtkefe

A magyar közélet tréfás hetilapja

Megjelenik minden pénteken **Főszerkesztő: LUKACH GYULA**

"Hamisan játszanak és mégis veszítenek„

Jency Zoltán,

nagyenyedi

festő

Műcs. kiáll, 1927 tól
Pipics 114. l.

JÁNOSI

Templom

Képe VV 1875, 197 l.

Jeney Zoltán

festői naturalizmus

~~Műcs. Fiá., tól~~

Pipics 48. l.

BUDAPEST

V.

Lipótvárosi bazilika

A lipótvárosi templom V.V
1865, 69.l.

Jeney Zoltán

1920/21 — 1925/26

Ferkèpzomfoiskèvk

96 l.

Jeney Zoltán

nagyenyedi

1933. ápr. koll. kiállítás
a Nemzeti Szalonban.
Életrajz nincs Akva-
rell tájképek. Néhány
arcképszobra is ki volt
állítva.

Jeney Zoltán,
nagyenyedi

1928. jun. Nemz. Kalon
tav. tárl
3 tárlép

Magyar Néprajzi Társaság III. 238.

Losoncz város monografiája V. 179

Jeney Zoltán, nagyenyedi

1928. Balatoni Társaság kiáll.

Borus Balaton, verf.

Alkonya Balatonon, verf.

Kökösy - család, Kökösi, iratai

VIII. 170.

Jenei Zoltán, nagyenyedi

Minsarnok
1927, magyar táj. 161

Jency

Jeney Zoltán

U. 4201.

Egry József, karmester III. 218.

Jeney Zoltán,
nagyenyedi

1928 tav. szalon
(Nemzeti szalon)

2 tájkép.

Faublas lovag kalandjai. Budapest,
1893. IX. 133.

N. Jeney Zoltán

kiáll.

Nemzeti Szalon

1933. ápr.

Föv. képt.

Jeney Zoltán

festő

1943-ra Balatoni

őszlondíjat kapott.

Esti Ujság

1943. júl. 19.

Komlós Keresztes. Ev. templom
Alapraj, hosszmet-
szettel. A XVI - XVII. sz.
Méret. 1:100. Sztehlo O.
Vollrajz. Nagys. 60 x 38

Köszeg. R. k. templom
a, alapraj, b, déli old.
Méret. 1:100. Sztehlo O.
Tell és Fronrajz. Nagys. 52x35

Miklósvágás. 1. G. K. templom
alapraja Keresztmetszés
Méret. 1:100 ~~[illegible]~~ Sztehlo O
Vollrajz. Nagys. 32 x 28

2. Ugyanaz. Déli oldal.
Méret. 1:100, Minta előbbi
Fronrajz. Nagys. 31. x 30

Jeney Zoltán

nagyenyedi

Káposztás föld,

vrf.

Napos dombvidék

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

T. 446.

utasitásához képest a hatvani
t a gyalogságot ostromra vezeti.

e-Bulletin.

n. v. J. Höfelich in Wien, Stadt,
gung vorbehalten.
Fürst Windischgrätz hatte er-
bei welcher Gelegenheit den Jn-
enommen wurden.

33.6 cm.

Jeney Zoltán,
nagyenyedi

Parti csónakház, vízf.
Balaton, vízf.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Övdíszítés alakját mutató öntő-min-
ták bronzból, La Tène VI.129

Jeney Zoltán

balatoni öszt öndíjat kapott.

l.

Szépmüvészet

1943. 158. l.

Imre-templom építkezése. A két templom épí
választó időköz elegendő volt ahhoz, hogy a felad
szerű megoldása magától értetődővé váljék. Igaz
a győri egyházmegyének erre már két újabb tem
a komáromi és a csornai igazolta az új irányt. M
a két nagy templom, a Szent Imre-templom i
mendy Nándor műve, akinek a megbízást zá
pályázat eredményeként adta ki az építtető e
község.

A nádorvárosi templom a gyárvárosival sz
több szempontból is haladást jelent korsz
tekintetében. A városnak ezen a részén kertes
adják meg a település újabb jellegét. A te
nem illeszkedik se házsorok közé, se vá
térre, hanem a vele összeépített plébániával
épülettömböt alkotva, az Erzsébet-liget egyik
vágja le és foglalja el oly módon, hogy a liget
mely építészeti keretbe foglalt parkszerű ki
kapott, a plébánia és a templom fogja közre és
el a liget többi részétől. Az egész épülettömbn
kapcsolódása a környező parkba a mai városi
természetérzésének kifejezője.

A templom összeépítése a plébániával az a
ami ennek az építkezésnek egészen mai jelleg
határozza, mint az intenzívebb lelkipásztorko
tészeti kifejezése.

Jeney Zoltán
festő

Egy donparti községben
Donvonal védelme
Donparti község meg-
szállása

c. képei

Haditudósító kiállítás
a Pesti Vigadóban.
1943 máj. 2 - 12.

1348. Ismer

A XIX.

József nádor.

Mellig, balrafordultan,
érem előlapján van ábrázol
rott, szakálla leberetvált. (
egyenruha vállravetett mer
mellén pedig a szt. István
szalagját is viseli. Körirata
»IOSEPHO. PATRVO. A. A. H
MDCCCXLVI«.

Galvanoplasticus ezüstutá
sz. 1348. — Értéke 5 K. — Az
tás kormánybiztosának, Miklós
6-án. — Az adomány elfogadtat
— Bejelentetett 1913 márczius

Jegyzet. Csak az előlap v

NORVIN · MATYÁS · EGYESÜLET · SOCIETA · MATTIA · CORVINO · 19 20

~~NYOMTATVÁNY~~

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

Jeney Zoltán, nagyenyedi
Pestős

C. Bpvizpály
1941.

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

Jeney Zoltán,
nagyenyedi

Lásd
a
Nagyenyedi Jeney
Zoltán alatt
is

24 FARKAS ZOLTÁN: Schwaben-Durneiss Melanie bárónő

Jency Zoltán

nagyenyedi

Kolt. kiáll

Nemzeti Szalon

1933. apr

81. gyűjt. kiáll

lisd könyvtárambarn

Jency Zoltán

nagyenyedi

fesső

lásd

Nagyenyedi Jency Zoltán

alatt is.

Jeney Zoltán,
nagyenyedi
festő Műcsarnok
1933. szept. Fiatal művészek
Kiáll. 252, 254,
256, 258,

Jeney Zoltán

címer- és címfestő

l. Ladányi II.

II. r. 73. l.

CO

RASSEGNA

Direzione e ammin

T.

MÜ

Jerney Zoltán, nagyenyedi

festő, Damjanich u. 14. Műcsarnok

1930. tav. Kiáll. XI. t. 60.

1934. téli Kiáll. 387.

ccio – Brusasorci.

1605 – ben.

vétele a kereptről.

Dy. 192.

n fejjel jobbra fekve látjuk Krisztus
fehér gyolcs van testre. Körülötte öt
ó eszközökkel; lábai~~nál~~ pedig két Cherub
~~kat~~ csókokkal halmoná el. A megváltó
kötve. Jobb kezét a lehajló angyal tartja, kinél
delő angyal fogja, kinél a dárdát látjuk
a tövis korona fekszik. Balra a harmadik
va nézi a szent tetemet és a nála lévő rud
ivaccsa. Jobbra a háttérben a többi két an-

41:47

41:49 cm.
Lápló ajándéka.

Jeney Zoltán, nagyenyedi festő Mücsarnok

1931. őszi tárl. XI. 194, 195, 197, 198, XII. 291.

1932. tav. tárl. 164.

1932. őszi kiáll. IV. 56, 63, 65.

Jeney Zoltán

festő. áll. gimn. tanár Hatvanban.

MOB irattár 43/1941.

Jenny Jolán

1920/21.

Ferkèpzomfoiskèvk

96.1.

Jeney Z.

1.

Rajzoktatás

1943. IV. évf. 5. sz.

boríték

RUDNAY PRÍMÁS KÖRMENETI KERESZTJE,

ezüst, részben aranyozva, szárvégeken evangelisták, öntött aranyozott ezüst Krisztus-test.
Mag. 229 cm.
Bécsi munka, 1830-ból.
Rudnay prímás (1819—1831) ajándéka.

Lepold Adatok, 36. l. — Lepold Katalógus 213. sz.

RUDNAY PRÍMÁS PÁSZTORBOTJA,

ezüst, részben aranyozva. Kampójában felhőn ülő, sugaras dicsfényű Madonna, hátán Rudnay címere. Bécsi hitelesítő bélyeggel és Joseph Kern in Wien mesterjeggyel.
Mag. 195 cm.
Joseph Kern bécsi ötvös műve, 1830.
Rudnay prímás (1819—1831) tulajdonából.

Gerevich PA, 198. l. — Lepold Adatok, 36. l. — Lepold Katalógus 204. sz.

CIBORIUM,

fedeles, aranyozott ezüst, biedermeier stílű. Talpán alul: Capellae Bakacsianae Strigonii, 1830. Mellette beütve: MELICHAR.
Mag. 30·5 cm.
Magyar munka, 1830-ból.

NEPOMUKI SZent JÁNOS CSONTJÁNAK EREKLYETARTÓJA

aranyozott ezüst, talppal és dicsfény-sugárkoszorúval. Pozsonyi hitelesítő bélyeggel és IK mesterjeggyel.
Mag. 33·5 cm.

Jeney Zoltán

Szerepel az Uj Szalon karácsonyi tárlatán.

N.U.934.XII.19.

N. Jeney Zoltán

Magyar Akvarell és Pasztellfestők kiállításain a Műcsarnokban szere-pelt.

NM. 934. III. 4.

Jeney Zoltán

Alkotása a Balatoni Társ. képkiállításán.

P.M. 934.I.2.

MDK

Jenei Zoltán, festő.

Kőrakodás. Kizfestm.

Mücs.-Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősöktere.
1952. máj. 10 – pin. 4. Jegyz. 11. l.

Jegsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

képítette Szerdahelyi György Alajos jegsuita szerzetes (1805+) képmását; fényképfelvétel az Alfréd Hamy: Galerie illustrée műben.

Velics László: Vázlatok a magyar jegsuiták multjából, Budapest, I–III. kötet, I. kötet 1912

171.

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Sóber János jezsuita perzetes (+1809) olajképét; a kép a pozsonyi prépostházban.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest I-III. kötet. I. kötet 181.
1912

MDK

Jeney Zoltán

Donparti község megszállása

Haditudósitó kiáll. a Pesti Vigadóban. 1943.máj.
4 l.

Jenny Zoltán:

gróf Esterházy Móric pályázatot tűzött ki a Balatont legjellegzetesebben ábrázoló akvarell-festményre, melyre pályaművét beküldte.

Nemzeti Ujság, 1935. Nov. 16.

MDK

Jeney Zoltán

Egy donparti községben
Donvonal védelme

Haditudósitó kiáll. a Pesti Vigadóban. 1943. máj. 3 l.

Jeney Zoltán
Tanya, vizf.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

Jeney Zoltán
Magyarruhás leány, vizf.
Düledező pajta, "

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

Jeney Zoltán
Utcarészlet, vizf.
Állomás, "
A repülőgép, "

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

Jeney Zoltán
Kékruhás nő, vizf.

O.K.Kir. Képzőműv. Főisk. Kiáll. 1924. 13 l.

Jeney Zoltán

Sárgaréz-korsók, vizf.

Kápolna, vizf.

Tavaszi hangulat, "

Siroki várrom, "

Budavári udvar, "

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 12 l.

Jeney Zoltán
Tabáni ház, vizf.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

Jeney Zoltán
Egri táj, vizf.
Borus táj, "
Falusi ház, "

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 12 l.

Jeney Zoltán
Gazdasági udvar, vizf.

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 14 l.

Jeney Zoltán
Utcarészlet, vizf.

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

Jeney Zoltán
Erdőben, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 18 l.

Jeney Zoltán
Halásztanya, grafika
Uszályhajó, "
Könyves csendélet, "
Szénagyüjtés, "
Tanya, "

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. lo l.

Jeney Zoltán, szobrász
Lánykafej

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 12 l.

Jeney Zoltán

Balatoni vitorlás, vizf.

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

4o 1.

Jeney Zoltán
nagyenyedi
festő

l.

Nagyenyedi Jeney
Zoltán
aláírása.

Felirat 1724-ből való ámpolnákon

VIII-37

Jeney Zoltán
pesti
XII. Attila [illegible] 13.

MKSz 1947

Jeney Zoltán

festő Hatvan

Szabad Művészet

1947. 48. l.

Átvitel ·

131466/913

Jeney Zoltán

festő és szobrász

U. 4201

műteremkiállítása.

Mátyásföldön, Baross Gábor u. 1. sz. műtermében. 140 drb olaj. akvarell, vézkarc, litografia és 17 szobor. Mátrai erdőrészletek, dunai tájak, tabáni részletek. A szobrok aktok, emlékterek, portrék.

Nemzeti Ujság.

1926. aug. 26. (J. műteremkiállítása.)

III

770 (3600).
817 (44).

652.

1905.

...ember 26-án.
...-án.

...egész alakban és
...~~leány~~ jobbra dülten van ábrázolva, felemelt
...jával pedig ~~||||~~ orsót pöget~~|||~~. Ha-
...hája kissé lecsuszott. A szekrényen,
...lyag és ~~gombolyaggal~~ ~~[illegible]~~ L telt kosár ván.

...m.
...i 20578 sz. leirattal 50 K-án.

L gombolyagokkal

280

MDK

Jéney Zoltán

Balaton, vizf.

Árv. Közl 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 25 1.

ban 1845-ben 8o.ooo forintért meg-
dén álló Palazzo Grassit, a velen-
ntékenyebb világi épületét. Itt
egbizásokkal oly mértékben, mint
ásinak bizonyult, igy nagyrészét
át, mely Imperatore d' Austria
an, majd Grand Hotel de la Ville
szállásolta el látogatóba érkezett
1846-ban. Itt festette két velen-
et 1855-ben Bécsben I. Ferenc Jó-
ere számára.

Jeney Zoltán, festő.

Karikatura, tussr.-

275. Politikai karikatura, "

276. Politikai karikatura, "

Árv. Közl. 1930 jun.3. rk.sz.- 54.aukc.-23.l.

MDK

Jeney Zoltán

Alkonyi nap

Öreg ház

Napfény a pusztáson, akv.

Akv. és paszt.kiáll. N.Szal. 1932. máj. 8 l.

MDK

Jeney Zoltán

Dunántuli tav. tárlat. Képzőművészet, 1932. 51.sz.

136 l.

KIÁLLITÁSOK

Csoportkiállítás a Nemzeti Szalónban

A Szalón termeiben rendezett legújabb műkiállításnak *Ruzicskay* György és *Jeney* Zoltán gyűjteményei adják meg a művészi keretet. *Ruzicskay* Györgyöt, — akinek a neve érdekes rajzaival kapcsolatosan mindgyakrabban tűnik fel a kiállító művészek sorában, — régen láttuk ilyen összefogó erejű anyaggal. Ő a mai kor embere, olyan értelemben, hogy a romantika egyáltalán nem érdekli. Ruzicskay a ma emberének harcát mutatja be a legnagyobb ellenséggel: a géppel szemben. Közel negyven vásznán mindenütt ezt a harcot érzékelteti. Hatalmas zakatoló géptermei és gépei akár egyedül, akár a gép rabszolgáival, vagy aktokkal benépesítve mind egy-egy érdekes meglátása az ő egyéni művészetének. Ha van jogosultsága a most annyira felkapott technokrácia szónak, úgy akkor nálunk a képzőművészetben a technokráciának föltétlenül Ruzicskay a legjobb meglátója. *„A gép rabszolgái"* című vászna, drámai erejű. Az aktokkal applikált kompozicioi kevésbbé sikerültek és ha meg is állapítjuk újból, hogy Ruzicskay a fiatal festők egyik erőssége, ugyanakkor meg kell állapítanunk azt is, hogy mint rajzoló sokkal értékesebb.

Másik kitűnő szereplője a csoportnak: Nagyenyedi *Jeney* Zoltán, akinek az artisztikus vízfestményei delikáteszei ennek a kiállításnak. A tabáni képei, a Balatonról festett dolgai, mind igen hangulatosak. Szoborművei közül a tanulmány és a női akt emelkedik ki és teszi értékesebbé a művészetét.

H. Burián Irén pasztell arcképsorozata igen jól sikerült anyaga a kiállításnak. Legsikerültebb a két tanulmánya, az önarcképe és a fiatal mama a kislányával. Ezek mind nagyvonalúan erős jellemző készséggel megrajzolt portrék.

Barta Szőgyén Bertalan a kristályos levegő festője. Balatoni és Tiszamenti képei bizonyítják, hogy sem a pára, sem a fény nem befolyásolják a tárgyilagos forma látását.

Barta Mária művészetében a szín az öncél, nem a forma. Ezt igazolja szinte maradéktalanul az új ultramodern kompozicióival. Játékos egyszerűségű festőmodorral fejezi ki a témáiban rejlő misztikus szimbólumot. Ugy érezzük, hogy tiszta színei mellett, ha a formára is nagyobb sulyt helyezne, — mint látjuk ezt a régebbi képeinél — még nagyobb művészi sikere lehetne. Régebbi dolgai közül a „Bordighera", „Balatoni táj", „Utca Taormina-ban", az újabbak közül a „Bemutató", a „Siker", „Jelenés előtt" és „Noé bárkája c. képei szépek. Ezeket egyéni zamat, művészi elmerülés jellemzi. Szőnyegei ügyesek, érdekesek és jó kvalitásról tanuskodnak.

Somló Jenő pikturája a jó átlagot képviseli. Jobb képei „A modell", „Álló női akt virággal" és a fekvő női akt.

Telbisz Albert a régi nagymesterek közül: Pieter de Hoogh, Roclof Jans de Vries és mások pompás képeit igen jól másolta le.

G. Fischer Teri hat érdekes, színes cserép kisplasztikája közül kiválóak az „Anya", „Férfi maszk", és a „Térdelő akt".

Barta Mária: „Ucca Taorminában" (A Nemzeti Szalon tárlatáról.)

Tamás Galéria kiállítása

A *Tamás Galéria* mostani összefogó kiállítása keresztmetszetét adja a mai képzőművészetnek. A kiállított képek legtöbbje már régebbi kiállításokról ismert. A haladó magyar művészet bemutatott pompás anyaga nagy értéket képvisel és már a műértő közönségünk nagyrészénél megértésre és értékelésre talált.

Az új művészet igen erősen felfejlődött és ebben nem kis része van a *Tamás Galéria* áldozatkészségének.

A jól sikerült kiállításon: *Kádár* Béla, *Scheiber* Hugó, *Walleshausen* Zsigmond, *Perliott Csaba* Vilmos, *Márffy* Ödön, *Aba Novák* Vilmos, *Bornemissza* Géza, *Szőnyi* István, *Egri* József, *Derkovits* Gyula, *Ferenczy* Noémi, *Kmetty* József és nem utolsó sorban: *Vaszary* János.

A szobrászokat a kiállításon: *Medgyesy*, *Mészáros* és *Csorba* kiváló munkái reprezentálják.

Füleky József.

belátnák hozzá nem értésüket és elhinnék, hogy hozzáértés nélkül művészet terén még nehezebb az értékest felismerni, mint a jó szövetet, a jó földet, vagy ökröt. De mert sajnos, ezt be nem látják, mivel művészet felett ítélkezni mindenki legszentebb jogának tartja és saját rossz ízlésén át nézi a művészi alkotásokat, azért érvényesül ma akárhányszor a nagy világban oly nagyszerűen éppen a selejtje a művészeknek. Aki tud magából valamit csinálni, aki tud imponálni, aki fellépésével, társadalmi adminisztrálásával a „nagy mestert" tudja kellőképen affektálni — az százszor könnyebben boldogul, mint a szerényen viselkedő, szófukar, élhetetlen legnagyobb tehetség. Ez utóbbi csak akkor nem pusztul el, ha akad egy Menagerje, aki helyette végzi a nem neki való adminisztrativ munkát — de hány ilyen segítő akad a mai időkben, bizonyára sokkal kevesebb, mint tehetség. A renaisszanceban nem pusztult igazi tehetséges, ma biztos sokan pusztulnak.

Mondhatni, hogy míg egyrészt ma sokkal nehezebb az értékelés, mint valaha; másrészt a művészetet fogyasztók között a hozzáértők arányszáma a multhoz pl. a renaisszancehoz képest elenyészően csekély. Kevés ember van ma Európában, no meg pláne Amerikában, ki nagyobb pénzt merne kiadni egy névtelen képért, szoborért, csak azért, mert felismeri, szíve mélyén érzi annak értékét. Majdnem mindig a név, vagy tisztán külső körülmények döntenek! Márpedig a kisnevű, vagy névtelen, esetleg korán elhalt művésznek kezéből akárhányszor kerül ki egy kiváló alkotás, másrészt beérkezett akárhányszor produkál csapni való rossz dolgot — ezt alig ismeri fel valaki. Abszolut helyes értékelés a jelen művészek alkotásaira nézve alig képzelhető, azt csak a századok intézhetik el és akkor is a megbecsülés foka mindig változni fog a kor művészi alapfelfogása szerint. Minden kor művészetének vannak elődjei, becézettjei — de azért a relative helyes értékelés lehetősége mindig fennáll, fennáll ma is, a nagy zűrzavar idején

Nehéz időket élünk, az igaz, nem kedveznek a művészetnek, sem a művészi alkotásnak, sem a művészet iránti érdeklődésnek, de azért a mai teljes közöny nem menthető. Művészfiatalságunk borzasztóan szükségtelennek érzi magát; úgyszólván semmire se becsülik: mi öregek se nagyon büszkélkedhetünk; de aki ma kezdi, az aztán igazán legény kell, hogy legyen a talpán vagy kell, hogy értse a maga adminisztrálását, különben okvetlen elsülyed.

A műtárgyak vásárlására kifogyott ma a pénz, de azért nem kellene kifogyni az érdeklődésnek is, — pedig kifogy. A kiállítások, még az ingyenesek látogatottsága is folyton csökkenőben és olasz múzeumi direktorok panaszkodnak, hogy éppen mióta ingyenes a belépés — ha talán nem is azért — alig látogatják a gyűjteményeket.

Más kérdések izgatják a kedélyeket, a jövő teljes bizonytalansága ólomsulyként nehezedik művészre és közönségre. „Inter arma silent artes" és a mai béke rosszabb, mint a háború! És mégis egyedül a művészet képes velünk felejttetni az anyagi nyomort, csak ő képes a lelkeket arra az ellentéteket áthidaló, nemzeteket kibékítő nemesebb, ideálisztikusabb felfogásra nevelni, amely egyedül vezet a mai világkrizis megoldására! Nem elég jellemző erre a világ összeforrasztó erejére nézve, hogy egy csomó kiváló művészt nem hazájában, hanem külföldön ismertek el legelőször, hogy ott nyiltak meg első sorban számára a szívek és hogy minden nép a másikban nem az általános internacionális vonásokat, hanem az egyénit, nemzetit szereti. Hisz tudjuk, hogy a jelen krizis lelki, nem anyagi krizis, a népek bizalmatlanságának, gyűlölködésének, bosszújának, rövidlátó egoizmusának szülöttje és azért, ha az utolsó század majdnem kizárólag az anyagi élet javításán, az emberi kényelem fokozásán, materiális élvezetek szaporításán fáradozott — úgy ma megjött az ideje annak, hogy megint a lelkiek kerüljenek az első sorba, ha nem akarunk elpusztulni, ha nem akarjuk, hogy már most üssön kultúránk végső órája, melyet a kultúrbölcsészek egy további jövőbe helyeznek.

A művészetekben jelentkező konszolidáció, de főleg a hatalmas építészi világfellendülés egy új építészi stilusvajúdása Ligeti szerint biztos előjelei egy várható társadalmi és politikai konszolidációnak; legyen a közönség hálás ezért a bejelntésért, mely bizalmat, reményt kelthet a közvetlen jövőre nézve, érezze meg a képzőművészetek nagy jelentőségét a népek, az emberiség történetében. Iparkodjék megérteni, szívével közelebb férkőzni azon alkotásokhoz, melyek a szívből fakadnak, iparkodjék éppen a jelen anyagi gondok között üdülést, erőt szerezni a művészetből a belső lelki konszolidációra, amely nélkül sohasem jutunk a külsőhöz.

Ha ma a Ligeti-féle hullámelmélet alapján az építészeten a sor, ha a három testvér képzőművészet között ezúttal övé a vezető szerep — ám legyen. Az elmult században ő volt a mostohatestvér. Mi, testvér művészetek szívesen alkalmazkodunk hozzá, ha művészi kifejező erőben túltesz rajtunk — csak sikerüljön neki megtörni azt a közönyt, azt a ridegséget, mellyel a mai világ áll szemben a legkomolyabb művészi kérdésekkel, a legkiválóbb művészi alkotásokkal.

Amíg százezren lelkesednek egy box-meccsért, de üresek a múzeumok és kiállítások és érzéktelen a nagyközönség a nyilvános művészi élet bűnözéseivel szemben — amíg a „panem et circenses" kiállításnak nérói rothadás hangulata minden lelki igényt háttérbe szorít — addig nem lesz feltámadás a mai tespedtségből.

És ha feléledenek a művészetek és lelkiek iránti komoly érdeklődés, ha a nagyközönség felismeri és felfogja karolni az igazi művészi értéket és elejti a talmit — akkor a művészetek újabb virágzásnak fognak indulni áldásképp az egész emberiség számára. Mi művészek elbirjuk a szegénységet, de nem birjuk a közönyt, a lebecsülést, mely megbénít minden alkotó erőt.

Jeney Zoltán

Kiállít

Kj 07. 1942. IV. ip.

rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

"Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

örök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Jeney Zoltán

festőművész

Balatoni akvarellpályázaton képével szerepel.

Magyarság
1935.XI.17.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

IKARUS

1967 ÁFR - 5.

— **Jeney Zoltán,** kerületünk lakója, festőművész és tanár munkabemutatót tart a Hazafias Népfront XVI. kerületi székházában. A bemutató megnyitója április 2-án volt. A művész képeket és szobrokat állított ki.

— **A művelődési ház moziműsora:** április 7-én Jónapot, én vagyok, szélesvásznú, szovjet film; 9—10-én Tom Jones, színes szélesvásznú angol kalandfilm 18 éven felülieknek; 11-én Aknaveszély nincs, izgalmas, jugoszláv film; 16—17-én Egy kis csibész viszontagságai, francia vígjáték; 21-én Láthatatlanok, izgalmas szovjet kémfilm; 23—24-én Szevasz Vera, új magyar film.

— **Március 30-án délután** fél 3 órakor az autóbusz I. gyáregység brigádvezetői értekezletet tartottak. Sass Sándor, a főosztály vezetője azokról a feladatokról beszélt, amelyeket az új gazdasági mechanizmus bevezetésének előkészítése és a jelenlegi termelési feladatok határoznak meg.

szakmunkáshiány a fő probléma.

Mint mondotta, ezidő szerint a gyáregység

azonnali belépéssel alkalmazni tudna 10—15 lakatost, s szakmánként 10 hegesztőt, bádogost, esztergályost.

De szükség volna egyéb férfi munkaerőre is, segéd-, illetve betanított munkásokra.

— Mi idézte elő a munkaerőhiányt?

— Az egyik ok: *a szokottnál is nagyobb volt az első negyedévben a kilépettek száma.* Elsősorban a mezőgazdaságban helyezkedtek el, gépállomásokon, ahol *nagyobb órabér és természetbeni juttatás reményében álltak munkába.* Például említem: öt szakmunkás a „Kilépett" bejegyzéssel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Jeney Zoltán

1954 ÁPRILIS

ESTI HÍRLAP

1021

Mátyásföldi mindentudó

ÖT ÁGAZAT MÍVESE • VÍZEN ÉS JÉGEN ÉL AZ ELSŐ BALATON-METEOROLÓGUS ÜZENET PRÁGÁBÓL

A mátyásföldi „all round ember". Így nevezik kerületében a 68 éves *Jeney Zoltán* nyugdíjas tanárt. Alacsony, szakállas, mozgékony, csupa ideg. Lakásának ajtaján nagy betűk hirdetik: *műterem*. A falakat képek borítják, a szoba minden helyén szobor. A Képzőművészeti Főiskolán *Bori Iván, Benkhardt Ágost* és *Ströbl Alajos* tanította. *Ma a Pedagógus Képzőművészeti Stúdió tagja.*

NYÁRON, TÉLEN

Műtermében *öt festett ablak, öt témával*. Szobrászat, festészet, korcsolyázás, vitorlázás, vitorlázó repülés. A vitorlázó repülést hét évvel ezelőtt hagyta abba, vitorlás hajója azonban most is minden tavasszal vízre fut.

A *Balaton* hű maradt hozzá, ahogy ő is a Balatonhoz. Nyár elején leköltözik a káptalanfüredi parton álló kis házába. Szereti és ismeri a nagy tavat, a csendeset, a háborgót. Ismeri az ég titkos jeleit. A harmincas években, amikor a rádió még nem sugárzott rendszeresen előzetes időjárásjelentést a Balaton környékére, *ő reggelente kiment az alsóőrsi strandra és ott kiírta a prognózist, ilyenféleképpen: 11 órára vihar várható.* Azt mondják, ritkán tévedett.

Csak késő ősszel tér vissza Mátyásföldre és *várja a jeget hozó telet*. A műkorcsolyában és a gyorskorcsolyában ugyanis nemzetközi versenybíró. (Ő illusztrálta az első magyar műkorcsolyázással foglalkozó könyvet.) De nemcsak bíráskodik, alig várja, hogy felkötthesse korcsolyáit. *A múlt télen döntötte meg eddigi legjobb gyorskorcsolyázó eredményét: 2 óra 5 perc alatt 54 kilométert futott.*

NEM BÁNTA MEG

A jégen a kicsikkel, az alig néhány évesekkel foglalkozik. Ő vette észre azt is, hogy *a hároméves Almássy Zsuzsi rendkívül tehetséges.* S amikor Zsuzsi a prágai Európa-bajnokságon hatodik lett, a televízión *át üzent* a jégsport nagy öregjének, Jeney Zoltánnak.

Manapság már ritka az ilyen sokoldalúság. Vajon nem ért volna el nagyobb eredményt, ha csak eggyel foglalkozik?

Azt mondja:

— Nem bántam meg, hogy ennyi félével foglalkoztam. A művészet és a sport kiegészíti egymást. A sportok közül a hosszútávúakat szeretem: a gyorskorcsolyázást, a vitorlázást, a kerékpározást, a távúszást, a festészetben az akvarellt. *A sport: az élet, a pezsgés, a piktura: a csend. Mindkettőre szükségem van.* — **gerendás** —

Megle
a Kossa-emlékverseny

A ZÖLD TEREM sakklépések feszültségétől súlyos, a Magyar Néphadsereg Központi Klubjában. Itt folynak a III. Kossa emlékverseny játszmái. A svájci rendszerű torna 26 versenyzőt mozgósított. S három egyesület — a Bp. Honvéd, a Tipográfia és a Bp. Vasas — összefogásából jött létre. Barcza nagymester, M. Kovács, Kluger, Navarovszky nemzetközi mesterek, az MTK versenyén győztes Szilágyi Péter és Csom, Ozsváth, Sápi küzd sok más mester és fiatal mesterjelölt társaságában a helyezésekért. Ahogy Szerényi Sándor, a Magyar Sakk Szövetség elnöke mondotta megnyitó beszédében: ez a verseny sokkal kentőleg hat a szellemi sport fejlődésére. S már az eddigi három hasonló versenyen nem kevesebb, mint száz élsakkozó vett részt.

AZ IDŐZAVAR JEGYÉBEN játszották az első két fordulót. Ezt azonban nem a sakkórák jelezték. A versenybíróság került időzavarba, miután a mezőny csak a második fordulóra vált teljessé. Az akadályokat leküzdötték: a Kossa István emlékversenyek sorában a mostani a legrangosabb. A rendező sportegyesületek, élen a Bp. Honvéddal, ezzel is régi hagyománnyá kívánják tenni a szövetség egykori elnökének örökét. Kossa István neve összeforrt a magyar sakkozás újjászervezésének hőskorával. Örvendetes, hogy az emlékversenynyel egyidejűleg másik három versenyt is indított a Bp. Honvéd, az utánpótlásnak. Az I. osztályra minősítő versenyen Hazai László úttörőbajnok próbálgatja oroszlánkörmeit; a másik két csoportban is az iskolás sakkozók seregét láthatjuk.

CSOM BALKEZES? Balkézzel lép és ír, mivel a jobb hüvelykujját baleset érte. Játéka korántsem „balkezes", hiszen legyőzte Portisch Ferencet és Navarovszkyt. Navarovszky különösen rácáfolt: türelmetlenül (kétbalkezesen?) kezelte ellene a döntetlen színezetű végjátékot. Barcza nagymester is rosszul rajtolt és meglepetés Zoltán győzelme Gasztonyi ellen. Kettős győzelmével a fiatal Vadász mester jeleskedik, de hiszen még hátra van tíz forduló. Hátra van a küzdelem sava-borsa.

Hajtun József

ával indul
ye bajnokság

kezők részére *gyorsasági szakaszt* írnak elő 70—85 km/órás sebességre. (MTI)

LÓVERSENY

A szerdai ügetőversenyek eredményei:

I. 1. Óz (2), 2. Obsitos (5), 3. Okszerű (4). Tot. 10:10, 10, 11, 11. Bef.: 22 és 18.

II. 1. Óceán (7), 2. Őszirózsa (6), 3. Ott légy (2). Tot. 10: 38, 14, 17, 11. Bef.: 161 és 108.

III. 1. Ladilom (7), 2. Nászuram (8), 3. Leander (10). Tot 10:240, 33, 18, 17. Bef.: 489 és 550.

IV. 1. Meseszép (8), 2. Hidalgó (3), 3. Minerva (1). Tot. 10:14. 11, 33, 11. Bef.: 193 és 21.

V. 1. Jassy (2), 2. Labdarózsa (10), 3. Líbéria (8). Tot. 10:126, 27, 25, 49. Bef.: 483 és 945.

VI. 1. Madison (3), 2. Kotnyeles (8), 3. Kásmir (7). Tot. 10:18, 12, 11, 17. Bef.: 22 és 104.

VII. 1. Malachias (9), 2. Nevada (4), 3. Nevelőnő (5). Tot. 10:15, 10, 10, 10. Bef.: 40 és 28.

VIII. 1. Játszma (1), 2. Navigátor (3), 3. Népdal (4). Tot. 10:14, 12, 17, 16. Bef.: 57 és 55.

Jeney Zoltán

Művével nevezel az Uj hetoubban rendezett Tabáni Kiállitáson.

m. 934. v. 6.
Ujság, 934. v. 10.

Jeney Zoltán

Berzsenyi Társaság dunántúli őszi tárlatán Szombathelyen szerepelt.

PH.929.X.16.

nagyenyedi Jenei Zoltán

Szerepel a „Műterem"
Balaton-kiállításán

Nagyarság 1937 VI. 13

Jeney Zoltán

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Hangulatos akvarellek.

Magyar Hirlap
1935.IV.2.

Jeney Dezsi

szobrász

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel. Ktt szoborportré

8 órai Ujság
1933.IV .2.

Jeney Zoltán

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Fotó szereplője a csoportnak, aki Tolnai megyéből küldte artmatikus, finom levegőjű vízfestményeit; köztük szép balatoni hangulatokat s egy igen jó tábani utcarészletet. Értékesebbé teszi művészi törekvéseit néhány kiváló szokszműve, női arcmásai s egy jó női aktja.-

Pesti Hirlap
1933.IV.2.

Vagyenyedi Jenei Zoltán

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Művészi akvarellekkel, valamint kitűnően megkonstruált szobrokkal.

Magyarság
1933.IV.2.

nagyenyedi Jeney Zoltán

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Akvarellfestő. Tökéletes technikával, vzéles, összefolyó színekkel adja a természet melegszeretetű látását. -

Esti Kurir
1933.IV. 6.

id. Jeney Zoltán

Szerepelt az V. balatoni kiállításon.

Ma 1933. V. 9.

MDK

Jenery Zoltán, [ ]

68éves nyugdíjas tanár. Bosi Irán Benkhardt Ágost s Stróbl Alajos tanította a képzőműv. főiskolán.
Ő illusztrálta az első magyar műkoresolyázással foglalkozó könyvet.

-Gerendás-: Mátyásföldi mindentudó 3

ESTI HIRLAP, bp. 1967. ápr. 20.

Jeney Zoltán festő

Szerepelt a ~~[illegible]~~ Nemzeti Szalon téli Tárlatán

Nyróg 1938 I. 25

Jeney Zoltán MDK

Szikla tövében

Műcsarnok 1932. őszi tárlat

Jeney Zoltán,

a MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

IV. ciklus 1976–78.

Jeney Zoltán: a kortárs zene néhány problémája.

IX. ciklus 1986–88. a –"– –"– –"– –"–

a magyar zene 1987 –ben.

Magyar Ejkitőművészet, 1989., 1–2 szám, 4–5 old.

Jeney Zoltán MDK

Usztályrakodás

Vihar készül

Műcsarnok 1932. őszi tárlat

Jeney Zoltán MDK

Fürdő mólón
Balaton partján
Itatás a Balatonban

Balatoni Társaság V. kiállitása
Nemzeti Szalon 1933. május

MDK

Jenney Zoltán, festöm.

Bálatoni táj. Vizf. Jelz.

Árv. Csarn. 1937.okt. 83 sz./Árv.Közl. rk.sz./ 26.l.

Jeney Zoltán, festöm. MDK

439. Falusi udvar. Olf. 7oxloo J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó 4.rk.sz. 68. aukció. 24.l.

JENEY ZOLTÁN

93: Egy donparti községben
94: Donvonal védelme
136. Donparti község megszállása

Haditudósító Kiállitás a Pesti Vigadóban 1943.május 2-12-ig. Képek és szobrok jegyzéke.

Jeney Zoltán

MDK

Vihar után
Borulat a Balatonon

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Jeney Zoltán festő

Csoportkiáll. a N.Szal.-ban. Művész-Élet 1933. ápr. 15. 6.l.

MDK

Jeney Zoltán, festöm. -graf.

457. Karrikatura. Tussrajz. 2ox33. J.l.j.

Árv. Csarn. 1932. l.rk.a. 27.l.

61. k. mtóc

MDK

Jeney Zoltán

Erdőben, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

18. 1.

MDK

Jeney Zoltán

Tanya, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

13. l.

MDK

Jemey Zoltán

Magyarruhás leány, vf.

Düledező pajta, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

13. 1.

Jeney Zoltán MDK

Vihar után

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Jeney Zoltán

MDK

Borulat a Balatonon

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

nagyenyedi Jeney Zoltán MDK

Hajó érkezett, vizf.

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

nagyenyédi Jeney Zoltán MDK

Párás kikötő, vizf.

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Jeney Zoltán

Utcarészlet, vf.

Állomás, "

A repülőgép, "

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

13. l.

MDK

Jeney Zoltán

Kékruhás nő, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

13. l.

MDK

Jeney Zoltán

Tabáni ház, vf.

Képzőm. Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

13. 1.

MDK

Jeney Zoltán

Siroki várrom, vf.

Budavári udvar, vf.

Képzőm.Főisk. Ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

12. l.

MDK

Jeney Zoltán

Sárgaréz-korsók, vf.

Kápolna, vf.

Tavaszi hangulat, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

12. 1.

MDK

Jeney Zoltán

Egri táj, vf.

Borus táj, "

Falusi ház, "

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

12. 1.

M.D.K.

Jeney Zoltán

"Sátor a Don partján" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap a Nemzeti Szalonban rendezett, "Művészet a háboruban" c. kiállitásról.

"Férfimüvészet a Nemzeti Szalonban" c. Színházi Magazin, Bp. 1943. febr. 3-9. VI. évf. 7. sz. 8-9. lap

8-9. lap.

MDK

Jeney Zoltán

Utcarészlet, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

13. 1.

MDK

Jeney Zoltán

Gazdasági udvar, vf.

Képzőm.Főisk. ifjúsági kiáll. Ernst Mus. 1924.

14. l.

Jeney Zoltán

MDK

Szerepelt a veszprémi SZMT Kisfaludy Kulturotthon termeiben 1957 aug. 25-én megnyilt kiállitáson.

Paál Ákos: A vörösberényi művésztelep kiállitása.
PEDAGOGUSOK LAPJA. 1957. szept. 15.

Jeney Zoltán MDK

Alkony

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Jeney Zoltán MDK

Csónak a csusztatónál

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Jeney Zoltán MDK

Kőrakodás

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Jeney Zoltán MDK

Fürdőház

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Jeney Zoltán, festöm.

Politikai karikatura. Tusrajz. 32x27. J.l.j

Politikai karikatura. " 32x27. J.l.b

Árv. Közll 1930. 4.rk.sz.55. szám. Kat. 25.1.

MDK

Jeney Zoltán, festöm.

Politikai karikatura. Tusrajz. J.l.b.

Balatoni tájkép. Vizf. J.l.j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 57.l.

MDK

Jeney Zoltán

Tághorizontu párás vizképei, a Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiáll.-án.

/d.m./: Akvarell- és pasztellfestők kiállitása.

Magyarország 1938.nov.19. 8.o.

Jeney Zoltán

MDK

Káposztás föld, aqu.
Napos dombvidék

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

Jeney Zoltán

MDK

Lemegy a nap
Uszályrakodás

Miskolc 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Jeney Zoltán, festöm.

Donparti közdég megszállása.

Pesti Vigadó. -Haditudósitó kiáll. 1943. máj.2.-12.
Kat.

MDK

Jeney Zoltán, festöm.

Egy donparti községben.
Donvonal védelme.

Pesti Vigadó.- Haditudósító kiáll. 1943.máj.2.-12. Kat.

MDK

Jeney Zoltán, festö

Balatoni vitorlás. Jelzett. Vizf.

MDK.

Jeney Zoltán festő

"Balatoni táj" /vizf./

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
37.l.

~~Jenny~~ Jenny Zoltán

A Stúdió alapító tagja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdió jo
1953-1963. Bev. Vajka Aurél Bp. 1963

29.o.

Jeney Zoltán

A stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművész stúdiója
1953-1963 Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963
Zg.o.

Jeney Zoltán

Csónakkikötő
Vízfestmény
Repr.

Abudapesti pedagógusok képzőművén stúdiója
1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.

MDK

Jeney Zoltán

/e.s./: Thorma János "Március idusa". A Műcsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7-8.l.

MDK

Jeney Zoltán

Balatoni táj, vf.

Árverési Csarnok aukció kat. 1931. dec. 4.sz.

Jeney Zoltán, festöm. MDK

457. Karrikatura. Tuss.J.l.j.

Arve rési Közlöny. 1932. 1.rk.sz. 27.1.

11. graf. kiáll. kat. 1937 aug.

A „MŰTEREM"
AKVAREL, PASZTEL, GRAFIKAI ÉS KISPLASZTIKAI KIÁLLÍTÁSÁNAK KATALÓGUSA

			Pengő
1. Andrássy Kurta J.	Padon alvó	gipsz	75.—
2. „ „ „	Álnokság	„	75.—
3. „ „ „	Hazafelé	terakotta	25.—
4. fobrászi Aranyossy A.	Téli est	akvarel	50.—
5. „ „ „	Havas táj	„	50.—
6. H. Andrik V.	Találkozás	akvarel és pasztel	100.—
7. „ „ „	Külváros	pasztel	60.—
8. „ „ „	Alkonyat	„	30.—
9. Antalffyné F. M.	Labdarugó	gipsz, bronzba	400.—
10. „ „ „	Evezős leány	„ „	400.—
11. Ábrahám K.	Pihenés	szénrajz	30.—
12. „ „	Dunapart	„	50.—
13. „ „	Út	„	50.—
14. Bán T.	Merengés	akvarel	80.—
15. Barta M.	Férfifej	„	50.—
16. „ „	Munkában	„	50.—
17. K. Borhek A.	Kapuvári menyecske	tempera	60.—
18. „ „ „	Balaton	„	60.—
19. „ „ „	Cigányok	„	60.—
20. „ „ „	Viharos Balaton	„	60.—
21. Berkes A.	Párás hangulat Münchenben	akvarel	80.—
22. „ „	Fóthy út ősszel	tempera	80.—
23. Bruck H.	Mezei virágok	pasztel	60.—
24. Burján L.	Önarckép	szénrajz	150.—
25. Csapó J.	Dunai szabadfürdő	akvarel	80.—
26. „ „	Ujpesti hídfő	„	80.—
27. ifj. Csehy L.	Ködös január	„	150.—
28. „ „ „	Csillaghegyi állomás	„	150.—
29. Cserna K.	Öregasszony	szénrajz	50.—
30—39. Dex F.	Esztergomi ásatások fametszet à		25.—

A Műemlékek Országos Bizottsága által
III. Viktor Emánuel király és császár Őfelségének felajánlott sorozat.

40. Demeczkyné Wolf I.	Cineráriák	akvarel	100.—
41. „ „ „	Szines virágok	„	100.—
42. Déry J.	Magas Tátra	„	1200.—
43. „ „	Királykő	„	1200.—
44. b. Dimits S.	Dunaparti fák	rézkarc	25.—
45. „ „ „	Téli táj	„	20.—
46. „ „ „	Ősz	„	25.—
47. Dul I.	Erdőrészlet	akvarel	100.—
48. „ „	Jánoshegy	„	100.—
49. „ „	Liszt	bronz plaket	100.—
50. Ehrenhaftné, Hevesi M.	Velence	pasztel	60.—
51. „ „ „	Jucika	„	75.—
52. „ „ „	Capri	„	60.—
53. „ „ „	Ablaknál	„	m. t.
54. „ „ „	Ősz	„	60.—

			Pengő
55.	Farkasfalvi I.	Akt	szines rajz 50.—
56.	„ „	Hubay Jenő	rézkarc 30.—
57.	Fehérvári M.	Téli kép	akvarel 120.—
58.	„ „	Uccarészlet	„ 120.—
59.	„ „	Szunyog-sziget	„ 120.—
60.	„ „	Erdőrészlet	linómetszet 40.—
61.	„ „	Tabáni udvarrész	kőrajz 40.—
62.	Ferencz I.	Női akt	ceruzarajz 200.—
63.	„ „	Tanulmányfej I.	„ 150.—
64.	„ „	„ II.	„ 150.—
65.	Fodor F.	Ősz Hármashatárhegyen	pasztel 50.—
66.	„ „	Téli hangulat	„ 50.—
67.	„ „	Zugligeti téli táj	„ 50.—
68.	Förstner T.	Sevilla	akvarel 150.—
69.	„ „	Zell am See	„ 150.—
70.	„ „	Venezzia	„ 150.—
71.	„ „	Pasterze glecser	„ 150.—
72.	„ „	Amalfi	„ 150.—
73.	„ „	Bárkák Venezziában	„ 150.—
74.	Glock K.	Régi konyha	„ 60.—
75.	„ „	Interieur	„ 60.—
76.	Gyulay D.	Sashegyi sziklás táj	pasztel 40.—
77.	„ „	Balatonfüred	akvarel 40.—
78.	„ „	Reggel Balatonfüreden	pasztel 100.—
79.	„ „	Balatonarácsi táj	„ 100.—
80.	„ „	Balatonfüredi táj	„ 120.—
81.	„ „	Sashegyi utrészlet	„ 120.—
82.	Hadzsics C.	Augusztus	akvarel 200.—
83.	„ „	Nyári virágok	„ 100.—
84.	„ „	Georginák	„ 200.—
85.	„ „	Ő és én	„ 400.—
86.	„ „	Karnevál	„ 400.—
87.	Haich L.	Mese illusztráció	tusrajz eladó
88.	„ „	„ „	„ „
89.	„ „	„ „	„ „
90.	„ „	„ „	tempera m. t.
91.	„ „	„ „	„ m. t.
92.	Halasi Horváth I.	Április	pasztel 200.—
93.	„ „ „	Tél a Svábhegyen	„ 200.—
94.	„ „ „	Téli nap	„ 150.—
95.	„ „ „	Hóolvadás után	„ 120.—
96.	„ „ „	Vihar	„ 100.—
97.	„ „ „	Velencei tó	„ 100.—
98.	Hende V.	Budapest	akvarel 200.—
99.	„ „	Király ucca	„ 200.—
100.	„ „	Tél a Dunán	„ 200.—
101.	Hessky I.	Balatoni jelenet	„ 200.—
102.	„ „	Téli táj sárga házzal	„ 250.—
103.	„ „	„ „	„ 150.—
104.	Horváth G. A.	Falusi kozmetika	pasztel 150.—
105.	nagyenyedi Jeney Z.	Vihar jön	akvarel 170.—
106.	„ „ „	Rakodó uszály	„ 180.—
107.	„ „ „	Hajót várnak	„ 150.—
108.	„ „ „	Csendes öböl	„ 180.—
109.	„ „ „	Napsugaras udvar	„ 180.—
110.	Juharos I.	Duna	„ 45.—
111.	„ „	Reggel	„ 45.—

				Pengő
112.	D. Kabath A.	Bendik J.-né arcképe	ceruzarajz	eladó
113.	„ „ „	Keresztlevétel	rézkarc	„
114.	„ „ „	Angyali üdvözlet	hidegtü	„
115.	„ „ „	Szent Ferenc	„	„
116.	„ „ „	„Te mondád“	ceruzarajz	„
117.	Kacziány A.	Ritmus	akvarel	600.—
118.	„ „	Elsülyedt harang	„	400.—
119.	„ „	Könnyek	„	200.—
120.	„ „	Csillagok és kalászok	„	200.—
121.	Kássa G.	Merengés	„	250.—
122.	„ „	Téli délelőtt falun	„	200.—
123.	„ „	Tanya szélén	„	150.—
124.	A. Keresztury M.	Balatonpart	pasztel	60.—
125.	„ „ „	November	akvarel	60.—
126.	Köves B.	Hátas akt	pasztel	100.—
127.	„ „	Akt	„	100.—
128.	„ „	Fekvő akt	„	75.—
129.	Lenkei L.	Hidegkuti völgy	akvarel	100.—
130.	„ „	Semmering	„	100.—
131.	„ „	Akt	„	60.—
132.	H. Lovass P.	Tükör előtt	pasztel	250.—
133.	„ „ „	Piroska	„	250.—
134—138	Márton L.	Akvarellek		à 60.—
139.	Matei A.	Tanulmányfej	gipsz	150.—
140.	„ „	Munka után	„	120.—
141.	Markup V.	Alföld	akvarel	50.—
142.	„ „	Tabán	„	45.—
143.	Nemény I.	Fali-szőnyeg vázlat	pasztel	55.—
144.	„ „	Erdei ház	„	60.—
145.	„ „	Ház vázlat	„	65.—
146.	„ „	Villakertben vázlat	„	55.—
147.	„ „	Tér-részlet	„	60.—
148.	„ „	Téli táj	„	50.—
149.	„ „	Esti séta	„	60.—
150.	Novák E.	Virágcsokor	„	50.—
151.	„ „	Falu vége	„	100.—
152.	„ „	Alkony a Balatonon	„	50.—
153.	Ócsváry R.	Női akt	„	100.—
154.	„ „	Lágymányos	„	100.—
155.	„ „	Kézimunka	akvarel	100.—
156.	Hatvani Perlusz Gy.	Fertőtó télen	pasztel	200.—
157.	„ „ „	Velencei tó	„	200.—
158.	Pincés I.	Érmek	bronz	1 old. 25, 2 old. 50.—
159.	dr. G.-né Pitónni E.	Eső előtt	akvarel	50.—
160.	„ „ „ „	Kilátás Börzsönyre	„	50.—
161.	„ „ „ „	Borura-derü	„	45.—
162.	„ „ „ „	Naplemente után	„	60.—
163.	„ „ „ „	Esti felhő	„	40.—
164.	„ „ „ „	Francia torony	„	50.—
165.	„ „ „ „	Das Klingentor	„	50.—
166.	„ „ „ „	Nyári nap	„	50.—
167.	vitéz Pataky F.	Vágy	rajz	500.—
168.	„ „ „	Ima	tempera	400.—
169.	„ „ „	Hidon	„	600.—
170.	Pap G.	Liliom-ucca	pasztel	160.—
171.	„ „	Budai részlet	„	220.—
172.	Pellérdy Pospesch N.	Cigánylány	akvarel	150.—

				Pengő
173.	Pellérdy Pospesch N.	Vidéky M. portréja	akvarel	m. t.
174.	Pölöskey S.	Simor-utca	tempera	200.—
175.	„ „	Párás délelőtt	„	130.—
176.	„ „	Pihenő lovak	„	100.—
177.	Rainer Istvánfy G.	Alvó kis cicák	szines rajz	200.—
178.	J.-né Ráth O.	Városmajori részlet	akvarel	70.—
179.	„ „ „	Tavaszi hangulat	„	70.—
180.	D. Relkovic D.	Lauránai partrészlet	pasztel	50.—
181.	„ „ „	Balaton	„	50.—
182.	„ „ „	Almák	„	100.—
183.	P.-né Rónay K.	Norvégia	akvarel	150.—
184.	„ „ „	Patak partja	„	150.—
185.	Zeemann A.	Szorongás	műkő	100.—
186.	„ „	Nő gyermekkel	gipsz	100.—
187.	„ „	Tanulmányfej	„	60.—
188.	Singer O.	Tanyai házak	krétarajz	45.—
189.	„ „	Faluvég	ceruzarajz	40.—
190.	„ „	Falurész	„	40.—
191.	„ „	Ólok	krétarajz	40.—
192.	„ „	Kastély részlet (Madách)	„	45.—
193.	„ „	Régi kapu	ceruzarajz	45.—
194.	Soosné, br. Korányi A.	Cséplés	akvarel	70.—
195.	„ „ „ „	Holdfénynél	„	m. t.
196.	Szücs P.	Tanulmányfej	rajz	30.—
197.	„ „	Félakt	„	40.—
198.	Tóbiás É.	Az élet fonala	tusrajz	200.—
199.	„ „	Tanulmányfej	akvarel	m. t.
200.	„ „	Láng	tusrajz	200.—
201.	Tóbisch I.	Vihar	krétarajz	120.—
202.	Urbán G.	Zebegényi ucca	pasztel	140.—
203.	Verebélyi R.	Budapest I.	tempera	100.—
204.	„ „	„ II.	„	80.—
205.	„ „	„ III.	„	80.—
206.	„ „	Thalhof	„	60.—
207.	„ „	Parkrészlet	„	60.—
208.	Vikár J.	Akttanulmány	rézkarc	25.—
209.	„ „	Genovai kikötő	„	20.—
210.	„ „	Tájkép	„	20.—
211.	„ „	Éjjeli menedékhely	tusrajz	m. t.
212.	Wiesner F.	Felhők játéka	akvarel	100.—
213.	gr. Zichy Yull E.	Marospart	tempera	50.—
214.	„ „ „ „	Leányfalu	„	60.—
215.	„ „ „ „	Dunai részlet	„	60.—
216.	„ „ „ „	Voloscai park	„	70.—
217.	Zolnay G.	Tanulmányfej	pasztel	100.—
218.	„ „	Téli este	„	150.—
219.	„ „	Május	„	300.—
220.	Papp Kökényesdyné Sz. I.	Pihenő nő	akvarel	eladó
221.	Borcsiczky Z.-né	Buda	„	70.—

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

a „MŰTEREM" művészeti vezetője.

„MŰTEREM" KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK KFT.

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12. FÉLEMELET. TELEFON 189-554.

Merkur nyomda, IV. Prohászka Ottokár utca 6

A NEMZETI SZALON TISZTIKARA:

ALELNÖKÖK:

GELLÉRT JENŐ HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY ANDOR

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

ILOSVAY LAJOS NÁDLER RÓBERT
KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ EDVI ILLÉS ALADÁR
RUBOVICS MÁRK
Dr. KEPESSY JÓZSEF

Nemzeti Szalon
1933. ápr.

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

BARNA-SZÖGYÉNY BERTALAN

1	Szérü	vizfestmény	Mgtul.
2	Falu végén	vizfestmény	60.—
3	Naményi Tiszapart márciusban	vizfestmény	150.—
4	Késő ősszel	vizfestmény	Mgtul.
5	Hordás	vizfestmény	Mgtul.
6	Arckép	vizfestmény	Mgtul.
7	Akác-allé	vizfestmény	100.—
8	Tiszai kiöntés Tápénál	vizf.	120.—
9	Őszi jegenyék	vizfestmény	200.—
10	Kiöntés Szolnoknál	vizfestmény	Mgtul.
11	Tisza	vizfestmény	Mgtul.
12	Balatonakarattya	vizfestmény	150.—
13	Napraforgók I.	vizfestmény	Mgtul.
14	Sióhid javitás	vizfestmény	150.—
15	Tiszavidék	vizfestmény	Mgtul.
16	Szeles Balaton	vizfestmény	200.—
17	Márciusi bucsuzó napsugarak	vizfestmény	150.—
18	Téli kikötő Csongrádon	vizfestmény	150.—
19	Tisza-Marosszög	vizfestmény	120.—
20	Ritkuló lombok	vizfestmény	Mgtul.
21	Napraforgók II.	vizfestmény	Mgtul.
22	Kődös napsugár	vizfestmény	Mgtul.
23	Őszi délután	vizfestmény	200.—
24	Alkonyodik	vizfestmény	200.—
25	Nyári alkony	vizfestmény	100.—
26	Kazalrakás	vizfestmény	Mgtul.
27	Boronálás	vizfestmény	200.—
28	Tiszapart	vizfestmény	Mgtul.
29	Arckép	vizfestmény	Mgtul.
30	Őszi köd	vizfestmény	150.—
30a	A nagy Tisza Algyőnél	vizfestmény	200.—
30b	Tiszavidék Balsánál	vizfestmény	150.—

BARTA MÁRIA

36	Emlék I.	olajf.	45.--
37	Jelenés	olajf.	45.—
38	Téli mulatság	olajf.	45.—
39	Reggel	olajf.	45.—
40	Bók	olajf.	45.—
41	Jelenés előtt	olajf.	80.—
42	Emlék III.	olajf.	45.—
43	Karnevál	olajf.	45.—
44	Fényben	olajf.	45.—
45	Noe bárkája	olajf.	45.—
46	Bemutató	olajf.	70.—
47	Siker	olajf.	70.—
48	Szinjáték	olajf.	45.—
49	Szinpad	olajf.	45.—
50	Jóbarátok	olajf.	45.—
51	Strandon	olajf.	60.—
52	Jutalom	tempera	25.—
53	Tisztelet	tempera	25.—
54	Egyensuly	tempera	25.—
55	Hiradás	tempera	25.—
56	Bábszinház	tempera	25.—
57	Magasban	tempera	25.—
58	Erkélyen	tempera	25.—
59	Szimbolum I.	tempera	25.—
60	Szimbolum II.	tempera	25.—
61	Nagyok a hitben	szövet	100.—
62	A szent város	szövet	100.—
63	Kompozició	szövet	100.—
64	Hárman a mezőn	szövet	60.
65	Fali szőnyeg a, b, c, d	szövet	á 25.—
66	Tájkép	pasztell	40.—
67	Balatoni táj	aquarell	200.—

68	Taormina	aquarell	40.—
69	Őszi táj	aquarell	40.
70	Balaton	aquarell	35.—
71	Leányfej	pasztell	40.—
72	Bordighera	aquarell	35.—
73	Csendélet	aquarell	35.-
74	Ucca Taorminában	kréta	35.—
75	Bagnino	aquarell	35.—
76	Cyklamen	pasztell	50.—

H. BURIÁN IRÉN

77	Fekete Ödönné úrhölgy arcképe	Mgtul.
78	Novák Lászlóné úrhölgy arcképe	Mgtul.
79	Maszéna Ferencné úrhölgy arck.	Mgtul.
80	Palkovichné De Bon Kriszta bárónő arcképe	Mgtul.
81	Kazy Károlyné bárónő arcképe	Mgtul.
82	Tanulmány	Mgtul.
83	H. Schuschny Erna úrhölgy arck.	Mgtul.
84	Szombathelyi Margit arcképe	Mgtul.
85	Dr. Kunszt Rezsőné arcképe	Mgtul.
86	Önarckép	
87	Zsuzsa	
88	Férfi portré	
89	Margithid	
90	Dunapart	
91	Szekszárdi táj	
92	Virágok	
93	Tanulmány (Zelovich Baby)	
94	R. I. arcképe	
95	Fiatal mama a kislányával	

NAGYENYEDI JENEY ZOLTÁN

96	Kőbánya mélyén	aquarell	100.—
97	Vágtatás	aquarell	Mgtul.
98	Örsi móló	aquarell	60.—
99	Bontják a Tabánt	aquarell	70.—
100	Öreg ház	aquarell	70.—
101	Balaton parton	aquarell	80.—
102	A millenium	aquarell	95.—
103	Révfülöpi kikötő	aquarell	120.—
104	Reggel a Balatonon	aquarell	130.—
105	Napfény a tisztáson	aquarell	60.—
106	Vihar készül	aquarell	140.—
107	Szánkázás	aquarell	70.—
108	Tabáni öreg ház	aquarell	120.—
109	Uszály rakodás	aquarell	120.—
110	Alkony	aquarell	80.—
111	Olajfák	aquarell	70.—
112	Alkonyi nap	aquarell	75.—
113	Vörös köves kőbánya	aquarell	90.—
114	Napfény	aquarell	80.—
115	Alsóörsi part	aquarell	70.—
116	Balaton part	aquarell	70.—
117	Tabáni ucca részlet	aquarell	90.—
118	Öreg házsor	aquarell	80.—
119	Templom rom	aquarell	80.—
120	Tabáni öreg házak	aquarell	70.—
121	Tabáni ucca		100.—
122	Sarki bolt		80.—
123	Vén ház		100.—
124	Bontott házsor		60.—
126	néhai Kankowsky Ervinné	gipsz	Mgtul.
127	Női akt	gipsz	200.—
128	Dr. Pinkovits Józsefné	gipsz	Mgtul.
129	Tanulmány	gipsz	180.—

9

RUZICSKAY GYÖRGY

130	Ember és gép	250.—
131	Kerékemelők	200.—
132	Szürke ritmus	200.—
133	Baleset	300.—
134	Forradalom	300.—
135	Ádám és Éva	250.—
136	Gőzkalapácsok	250.—
137	Robbanás	300.—
138	Hajtószijak	200.—
139	Lendítő kerék	350.—
140	Diesel-motor arcképe	250.—
141	Esztergapad	300.—
142	A gép rabszolgái	1200.—
143	Gyári munka	250.—
144	Dolgozó gép	200.—
145	Waggon gyár részlet	300.—
146	Építés	200.—
147	Köszörükövek	250.—
148	Hajnal	250.—
149	Földmunka	300.—
150	Munkaszünet	300.—
151	Emelés	250.—
152	Lázadás	300.—
153	Szerencsétlenség	350.—
154	Vasuti katasztrófa	300.—
155	Csőemelők	200.—
156	Munka	150.—
157	Lovag, nő, gép	150.—
158	Transmissió	120.—
159	Kerékemelők II.	120.—
160	Összeütközés	150.—
161	Kenyér	150.—
162	Motorverseny	250.—
163	Ráverés	150.—
164	Márki	60.—
165	Kenyér	80.—

SOMLÓ JENŐ

166	Téli táj	olaj.	70.—
167	A modell		Mgtul.
168	Pongyolában		90.—
169	Ülő nő virággal		70.—
170	Műteremben		80.—
171	Csendélet		40.—
172	Álló nő virággal		120.—
173	Fekvő női akt		120.—
174	Kertben ülő nő		75.—
175	Nő madárkalitkával		Mgtul.
176	Álló női akt növénnyel		150.—
178	Cserép virág		50.—

TELBISZ ALBERT

179	Virágcsokor vázában	Bogdán (Bogdáni) Jakab 1660 – 1724
180	Csendélet	Bogdán (Bogdáni) Jakab
181	Interieur levelet olvasó hölggyel	Pieter de Hooch (Hoogh) 1629—1677 Amsterdami iskola
182	Folyó partja 1631 1681	Roelof Jans de Vries Haarlemi iskola
183	Alkonyatkor 1603—1677	Aert van der Neer Amsterdami iskola
184	Folyó torkolata 1629—1677	Anthonie van Borssum Amsterdami iskola

185	Csendélet 1629—1683	Willem van Aelst Delfti iskola
186	Csendélet 1651—1705	Jacomo Victor Hollandi iskolu
187	Táj kunyhókkal 1638—1709	Meindert Hobbema Amsterdami iskola
188	A dohányzók 1605—1638	Adrian Brouver Flamand iskola
189	Tengeri táj halászokkal Jan Josephsz van Goyen 1596—1656	Hágai iskola
190	Lovas 1657—1720	Pieter van Bloemen Flamand iskola
191	Lovas 1657—1720	Pieter van Bloemen Flamand iskola
192	Csendélet 1594—1682	Willem Claesz Heda Haarlemi iskola

G. FISCHER TERI

193	Adagio	30,—
194	Utolsó lépcsőn	30,—
195	Anya	30,—
196	Térdelő akt	30,—
197	Leányfej	30,—
198	Férfimaszk	30,—

Jeney Zoltán

1933

38/P9

A

LXXXI. GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSNAK

KATALOGUSA

BARNA-SZÖGYÉNY BERTALAN
BARTA MÁRIA
H. BURIÁN IRÉN
NAGYENYEDI JENEY ZOLTÁN
RUZICSKAY GYÖRGY
SOMLÓ JENŐ
TELBISZ ALBERT
FESTŐMŰVÉSZEK
G. FISCHER TERI
SZOBRÁSZMŰVÉSZNŐ
MŰVEI

NEMZETI SZALON
1933. ÁPRILIS

LXXXI. GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSNAK

KATALOGUSA

BARNA-SZÉKELY BERTALAN
BARTA MÁRIA
H. BURIÁN IRÉN
NAGYENYEDI JENEY ZOLTÁN
RUZICSKAY GYÖRGY
SOMLÓ JENŐ
TELBISZ ALBERT
BESZTÉRCEBÁNYA
G. FISCHER TERI
SZOBRÁSZMŰVÉSZNŐ
MŰVEI

NEMZETI SZALON
1933. ÁPRILIS

A NEMZETI SZALON TISZTIKARA:

ALELNÖKÖK:

GELLÉRT JENŐ HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY ANDOR

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

ILOSVAY LAJOS NÁDLER RÓBERT
KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ EDVI ILLÉS ALADÁR
RUBOVICS MÁRK
Dr. KEPESSY JÓZSEF

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

BARNA-SZÖGYÉNY BERTALAN

1	Szérü	vizfestmény	Mgtul.
2	Falu végén	vizfestmény	60.—
3	Naményi Tiszapart márciusban	vizfestmény	150.—
4	Késő ősszel	vizfestmény	Mgtul.
5	Hordás	vizfestmény	Mgtul.
6	Arckép I-II	vizfestmény	Mgtul.
7	Akác-allé	vizfestmény	100.—
8	Tiszai kiöntés Tápénál	vizf.	120.—
9	Őszi jegenyék	vizfestmény	200.—
10	Kiöntés Szolnoknál	vizfestmény	Mgtul.
11	Tisza	vizfestmény	Mgtul.
12	Balatonakarattya	vizfestmény	150.—
13	Napraforgók I.	vizfestmény	Mgtul.
14	Sióhid javitás	vizfestmény	150.—
15	Tiszavidék	vizfestmény	Mgtul.
16	Szeles Balaton	vizfestmény	200.—
17	Márciusi bucsuzó napsugarak	vizfestmény	150.—
18	Téli kikötő Csongrádon	vizfestmény	150.—
19	~~Tisza-Marosszög~~	vizfestmény	120.—
20	Ritkuló lombok	vizfestmény	Mgtul.
21	~~Napraforgók II.~~	vizfestmény	Mgtul.
22	~~Kögös napsugár~~	vizfestmény	Mgtul.
23	Őszi délután	vizfestmény	200.—
24	Alkonyodik	vizfestmény	200.—
25	Nyári alkony	vizfestmény	100.—
26	Kazalrakás	vizfestmény	Mgtul.
27	Boronálás	vizfestmény	200.—
28	Tiszapart	vizfestmény	Mgtul.
29	~~Arckép~~	vizfestmény	Mgtul.
30	Őszi köd	vizfestmény	150.—
30a	~~A nagy Tisza Algyőnél~~	vizfestmény	200.—
30b	Tiszavidék Balsánál	vizfestmény	150.—

BARTA MÁRIA

36	Emlék I.	olajf.	45.—
37	Jelenés	olajf.	45.—
38	Téli mulatság	olajf.	45.—
39	Reggel	olajf.	45.—
40	Bók	olajf.	45.—
41	Jelenés előtt	olajf.	80.—
42	Emlék III.	olajf.	45.—
43	Karnevál	olajf.	45.—
44	Fényben	olajf.	45.—
45	Noe bárkája	olajf.	45.—
46	Bemutató	olajf.	70.—
47	Siker	olajf.	70.—
48	Szinjáték	olajf.	45.—
49	Szinpad	olajf.	45.—
50	Jóbarátok	olajf.	45.—
51	Strandon	olajf.	60.—
52	Jutalom	tempera	25.—
53	Tisztelet	tempera	25.—
54	Egyensuly	tempera	25.—
55	Hiradás	tempera	25.—
56	Bábszinház	tempera	25.—
57	Magasban	tempera	25.—
58	Erkélyen	tempera	25.—
59	Szimbolum I.	tempera	25.—
60	Szimbolum II.	tempera	25.—
61	Nagyok a hitben	szövet	100.—
62	A szent város	szövet	100.—
63	Kompozició	szövet	100.—
64	Hárman a mezőn	szövet	60.—
65	Fali szőnyeg a, b, c, d	szövet	á 25.—
66	Tájkép	pasztell	40.—
67	Balatoni táj	aquarell	200.—

68	Taormina	aquarell	40.—
69	Őszi táj	aquarell	40.
70	Balaton	aquarell	35.—
71	Leányfej	pasztell	40.—
72	Bordighera	aquarell	35.—
73	Csendélet	aquarell	35.-
74	Ucca Taorminában	kréta	35.—
75	Bagnino	aquarell	35.—
76	Cyklamen	pasztell	50.—

H. BURIÁN IRÉN

77	Fekete Ödönné úrhölgy arcképe	Mgtul.
78	Novák Lászlóné úrhölgy arcképe	Mgtul.
79	Maszéna Ferencné úrhölgy arck.	Mgtul.
80	Palkovichné De Bon Kriszta bárónő arcképe	Mgtul.
81	Kazy Károlyné bárónő arcképe	Mgtul.
82	Tanulmány	Mgtul.
83	H. Schuschny Erna úrhölgy arck.	Mgtul.
84	Szombathelyi Margit arcképe	Mgtul.
85	Dr. Kunszt Rezsőné arcképe	Mgtul.
86	Önarckép	
87	Zsuzsa	
88	Férfi portré	
89	Margithid	
90	Dunapart	
91	Szekszárdi táj	
92	Virágok	
93	Tanulmány (Zelovich Baby)	
94	R. I. arcképe	
95	Fiatal mama a kislányával	

NAGYENYEDI JENEY ZOLTÁN

96	Kőbánya mélyén	aquarell	100.—
97	Vágtatás	aquarell	Mgtul.
98	Örsi móló	aquarell	60.—
99	Bontják a Tabánt	aquarell	70.—
100	Öreg ház	aquarell	70.—
101	Balaton parton	aquarell	80.—
102	A millenium	aquarell	95.—
103	Révfülöpi kikötő	aquarell	120.—
104	Reggel a Balatonon	aquarell	130.—
105	Napfény a tisztáson	aquarell	60.—
106	Vihar készül	aquarell	140.—
107	Szánkázás	aquarell	70.—
108	Tabáni öreg ház	aquarell	120.—
109	Uszály rakodás	aquarell	120.—
110	Alkony	aquarell	80.—
111	Olajfák	aquarell	70.—
112	Alkonyi nap	aquarell	75.—
113	Vörös köves kőbánya	aquarell	90.—
114	Napfény	aquarell	80.—
115	Alsóörsi part	aquarell	70.—
116	Balaton part	aquarell	70.—
117	Tabáni ucca részlet	aquarell	90.—
118	Öreg házsor	aquarell	80.—
119	Templom rom	aquarell	80.—
120	Tabáni öreg házak	aquarell	70.—
121	Tabáni ucca		100.—
122	Sarki bolt		80.—
123	Vén ház		100.—
124	Bontott házsor		60.—
126	néhai Kankowsky Ervinné	gipsz	Mgtul.
127	Női akt	gipsz	200.—
128	Dr. Pinkovits Józsefné	gipsz	Mgtul.
129	Tanulmány	gipsz	180.—

RUZICSKAY GYÖRGY

130	Ember és gép	250.—
131	Kerékemelők	200.—
132	Szürke ritmus	200.—
133	Baleset	300.—
134	Forradalom	300.—
135	Ádám és Éva	250.—
136	Gőzkalapácsok	250.—
137	Robbanás	300.—
138	Hajtószijak	200.—
139	Lenditő kerék	350.—
140	Diesel-motor arcképe	250.—
141	Esztergapad	300.—
142	A gép rabszolgái	1200.—
143	Gyári munka	250.—
144	Dolgozó gép	200.—
145	Waggon gyár részlet	300.—
146	Épitès	200.—
147	Köszörükövek	250.—
148	Hajnal	250.—
149	Földmunka	300.—
150	Munkaszünet	300.—
151	Emelés	250.—
152	Lázadás	300.—
153	Szerencsétlenség	350.—
154	Vasuti katasztrófa	300.—
155	Csőemelők	200.—
156	Munka	150.—
157	Lovag, nő, gép	150.—
158	Transmissió	120.—
159	Kerékemelők II.	120.—
160	Összeütközés	150.—
161	Kenyér	150.—
162	Motorverseny	250.—
163	Ráverés	150.—
164	Márki	60.—
165	Kenyér	80,—

SOMLÓ JENŐ

166	Téli táj	olaj.	70.—
167	A modell		Mgtul.
168	Pongyolában		90.—
169	Ülő nő virággal		70.—
170	Műteremben		80.—
171	Csendélet		40.—
172	Álló nő virággal		120.—
173	Fekvő női akt		120.—
174	Kertben ülő nő		75.—
175	Nő madárkalitkával		Mgtul.
176	Álló női akt növénnyel		150.—
178	Cserép virág		50.—

TELBISZ ALBERT

179	Virágcsokor vázában	Bogdán (Bogdáni) Jakab 1660 - 1724
180	Csendélet	Bogdán (Bogdáni) Jakab
181	Interieur levelet olvasó hölggyel	Pieter de Hooch (Hoogh) 1629—1677 Amsterdami iskola
182	Folyó partja 1631 1681	Roelof Jans de Vries Haarlemi iskola
183	Alkonyatkor 1603—1677	Aert van der Neer Amsterdami iskola
184	Folyó torkolata 1629—1677	Anthonie van Borssum Amsterdami iskola

185	Csendélet 1629—1683	Willem van Aelst Delfti iskola
186	Csendélet 1651—1705	Jacomo Victor Hollandi iskolu
187	Táj kunyhókkal 1638—1709	Meindert Hobbema Amsterdami iskola
188	A dohányzók 1605—1638	Adrian Brouver Flamand iskola
189	Tengeri táj halászokkal Jan Josephsz van Goyen 1596—1656	Hágai iskola
190	Lovas 1657—1720	Pieter van Bloemen Flamand iskola
191	Lovas 1657—1720	Pieter van Bloemen Flamand iskola
192	Csendélet 1594—1682	Willem Claesz Heda Haarlemi iskola

G. FISCHER TERI

193	Adagio	30,—
194	Utolsó lépcsőn	30,—
195	Anya	30,—
196	Térdelő akt	30,—
197	Leányfej	30,—
198	Férfimaszk	30,—

Vásárlási tudnivalók.

A műtárgy megvétele esetében a vételár 50%-a lefizetendő, mig a hátralékos rész legkésőbb a kiállitás bezárásakor esedékes.

Képkeretek

HOFFMANN FERENC

KÉPKERETGYÁR

IV., Gerlóczy-u. 5. IV., Károly-körut 28.

Alapittatott 1880.

Jeney Zoltán

nagyenyedi

tovább

Lásd

Nagyenyedi

alatt is

1933

HADITUDÓSÍTÓ KIÁLLÍTÁS

a Pesti Vigadóban 1943. május 2—12-ig

•

KÉPEK ÉS SZOBROK
JEGYZÉKE

		Pengő
1.	**Varga Nándor Lajos:** Ima honvédeinkért	8000
2.	**Komjáti Gyula:** Ütközet hevében	400
3.	**Komjáti Gyula:** Bácskai harcokból	400
4.	**Komjáti Gyula:** Felvidéki bevonulás Darabja:	150
5.	**Pándy Lajos:** Pihenő	m. t.
6.	**Komjáti Gyula:** Rajzok Darabja:	150
7.	**Komjáti Gyula:** Erdélyi bevonulás. Darabja:	150
8.	**Komjáti Gyula:** Felvidéki bevonulás. A: 150, B	100
9.	**Komjáti Gyula:** Artandi reggel	300
10.	**Komjáti Gyula:** Jelenet az újvidéki harcokból	300
11.	**Komjáti Gyula:** Futtak utcai csata	300
12.	**Komjáti Gyula:** Egy csetniktörténet	300
13.	**Komjáti Gyula:** Erdélyi bevonulás	300
14.	**Komjáti Gyula:** Ujvidéki harcokból	300
15.	**Komjáti Gyula:** Futtak utcai harcokból	350
17.	**Benyovszky István:** Az öreg Nikoláj	300
18.	**Benyovszky István:** Tim előtt	600
19.	**Benyovszky István:** Roham előtt	1200
20.	**Benyovszky István:** Tüzérek	300
21.	**Ballagó Imre:** Gyalogság Korotojaknál	2000
22.	**Haranghy Jenő:** Kassai bevonulás	500
23.	**Pándy Lajos:** Pihenő	m. t.
24.	**Polóny Elemér:** Utcai harc	4000
25.	**Markos Lajos:** Franco Vellani-Dionisi	

		Pengő
26.	**Markos Lajos:** Bevonulás Kurszkba	5000
27.	**Pándy Lajos:** Orosz foglyok	m. t.
28.	**Haranghy Jenő:** Nagyváradi bevonulás	500
29.	**Ballagó Imre:** Táborozás Stary-Oskol mellett	800
30.	**Ballagó Imre:** Gépfegyverlészek Kolbinónál	2000
31.	**Benyovszky István:** A Stalin-lámpák fényében	2000
32.	**Ballagó Imre:** Utcai harc Korotojakban	800
33.	**Nemes József:** Orosz tanyák	1000
34.	**Ballagó Imre:** Kurszk külvárosából	800
35.	**Haranghy Jenő:** Bihárkeresztes előtt	100
36.	**Haranghy Jenő:** Nagyváradi bevonulás	100
37.	**Haranghy Jenő:** Krivorjog felé	180
38.	**Haranghy Jenő:** Pihenő Nagyvárad előtt	100
39.	**Haranghy Jenő:** Erdély felé	100
40.	**Haranghy Jenő:** Károly vonal	100
41.	**Benyovszky István:** Reggel Rybenskojeban	400
42.	**Ballagó Imre:** Kurszki udvar	800
43.	**Ballagó Imre:** Légiharc	400
44.	**Bajor Ágost:** Starobjelsk	200
45.	**Bajor Ágost:** Honvédíej	200
46.	**Bajor Ágost:** Honvédíej	200
47.	**Bajor Ágost:** Honvédíej	200
48.	**Bajor Ágost:** Légvédelmi állás	200
49.	**Bajor Ágost:** Starobjelski templom	250
50.	**Bajor Ágost:** Légvédelmi ütegállás	250
51.	**Nemes József:** Templom a romok felett	500
52.	**Benyovszky István:** Orosz fogat	400
53.	**Benyovszky István:** Pihenő	600
54.	**Nemes József:** Alexejewkai templom	m. t.
55.	**Nemes József:** Csernigovi templom	500
56.	**Benyovszky István:** Terepkutatók	2000
57.	**Ballagó Imre:** Kolbinó	800
58.	**Benyovszky István:** Somogyi bakák	300
59.	**Nemes József:** Holdfényben	500
60.	**Nemes József:** Belgorodi templom	500
61.	**Benyovszky István:** A terepkutató	500
62.	**Markos Lajos:** Kurszk előtt	500
63.	**Bajor Ágost:** Kurszki hadihíd	200
64—77.	**Bajor Ágost:** Katonai arcképek	
78.	**Szalay Lajos:** Málhásállat vezető	2800
79—82.	**Szalay Lajos:** Harctéri rajzok. Darabja	350
83.	**Simonka György:** Partizánok	100
84.	**Simonka György:** Hősök emléke	300
85.	**Benyovszky István:** Kurszk bombázása	1500
86.	**Hamza Tibor:** Kiew: Lavra	200

		Pengő
87.	**Markos Lajos:** Előnyomuló gyalogság	4000
88.	**Benyovszky István:** Stalinlámpák az égő város felett	1200
89.	**Hamza Tibor:** Kiew látképe	300
90.	**Simonka György:** Orosz fogoly	100
91.	**Simonka György:** Honvéd	250
92.	**Benyovszky István:** Orosz szélmalom	300
93.	**Jeney Zoltán:** Egy donparti községben	
94.	**Jeney Zoltán:** Donvonal védelme	
95.	**Almády István:** Páncélos támadás	
96.	**Simonka György:** Orosz fogoly	100
97.	**Hamza Tibor:** Kiewi rom-utca	200
98.	**Szalay Lajos:** Bunkerben	1700
99—101.	Szalay Lajos: Harctéri aquarellek. Darabja	400
102.	**Bajor Ágost:** Kurszki részlet	200
103.	**Bajor Ágost:** Kirgiz és tatár	200
104.	**Bajor Ágost:** Kiewi katonaotthon	200
105.	**Bajor Ágost:** Kurszki bazár	200
106.	**Bajor Ágost:** Weichs báró tábornagy	200
107.	**Ballagó Imre:** Gyevuska	800
108.	**Pándy Lajos:** Grassy vezérőrnagy az urivi csatát irányítja	m. t.
109.	**Komjáti Gyula:** Délvidék visszafoglalása. Darabja	150
110.	**Benyovszky István:** Honvéd	300
111.	**Bajor Ágost:** Charkow	200
112.	**Bajor Ágost:** Arckép	m. t.
113.	**Bajor Ágost:** Templom (Rézkarc)	80
114.	**Bajor Ágost:** Andrej	200
115.	**Ballagó Imre:** Orosz típusok	400
116.	**Patay Mihály:** Ütközet előtt	150
117.	**Patay Mihály:** Szovjet foglyok	150
118.	**Pándy Lajos:** Sebesültek	m. t.
119.	**Markos Lajos:** Kerékpárosok közelharcban	5000
120.	**Bajor Ágost:** Poltavai kolostor	200
121.	**Pándy Lajos:** Páncélosok felvonulása Kolbinóban	m. t.
122.	**Patay Mihály:** Honvédroham	150
123.	**Patay Mihály:** Virágos vonat	150
124.	**Pándy Lajos:** Kolbinói pontonhíd	m. t.
125.	**Pándy Lajos:** Nehéz terep	m. t.
126.	**Bajor Ágost:** Romok Kurszkban	200
127.	**Bajor Ágost:** Vasárnap délelőtt	300
128.	**Bajor Ágost:** Utcai énekesek	250
129.	**Bajor Ágost:** Charkow	250
130.	**Bajor Ágost:** Foglyok	200
131.	**Bajor Ágost:** Charkow	300
132.	**Bajor Ágost:** Kurszki templom	100
133.	**Bajor Ágost:** Foglyok	200

Pengő

134. **Komjáti Gyula:** Erdélyi bevonulás. Darabja 150
135. **Komjáti Gyula:** Pro Patria 300
136. **Jeney Zoltán:** Donparti község megszállása .....
137. **Simonka György:** Sebesültvivők ..... m. t.
138. **Simonka György:** Első segélynyujtás ..... m. t.
139. **Benyovszky István:** Tüzér 350
140. **Varga Nándor Lajos:** Arckép 800
141. **Varga Nándor Lajos:** Kolozsvári bevonulás 600
142. **Komjáti Gyula:** Délvidék visszafoglalása. Darabja 150
143. **Komjáti Gyula:** Délvidék visszafoglalása. Darabja 150
144. **Pándy Lajos:** Stary-Oskol látképe ..... m. t.
145. **Komjáti Gyula:** Ujvidéki utcai harc 350
146. **Komjáti Gyula:** Az ujvidéki harcokból 400
147. **Manailó Tivadar:** Krivoj-Rog 600

SZOBROK

1. **Varga Ferenc:** Bunker előtt 900
2. **Varga Ferenc:** Géppuskások 800
3. **özv. Franco Vellani-Dionisiné:** Férjem .....
4. **Pankotai Farkas Béla:** Bajtársak 1000
5. **Varga Ferenc:** Lángszórós honvéd 1600
6. **Buzi Barna:** Motoros 800
7. **Pankotai Farkas Béla:** Roham 800
8. **Pankotai Farkas Béla:** Lángszórós 800

II. TEREM.

1. **Benyovszky István:** Huszárjárőr Korotajak alatt 1500
2. **Markos Lajos:** Páncélos támadás 5000
3. **Benyovszky István:** Hírvivők az égő Stary-Oskolban 1500
4. **Ballagó Imre:** Orosz táj 300
5. **Ballagó Imre:** Repjewka 800
6. **Simonka György:** Menetelés esőben 150
7. **Polóny Elemér:** Menet a támadáshoz 2500
8. **Benyovszky István:** Tüzérek a timi csata után 1000
9. **Ballagó Imre:** Páncéltörők 300
10. **Bölöndi Zoltán:** Gránátdobó 1200
11. **Megyeri Barnabás:** Gránátdobó .....

A képek és szobrok elővételi joga a honvéd kincstárt illeti meg.

ifj. Kellner Ernő könyvnyomdája, Budapest, V., Csáky-utca 10.

HADITUDÓSÍTÓ KIÁLLÍTÁS

a Pesti Vigadóban 1943. május 2—12-ig

•

KÉPEK ÉS SZOBROK
JEGYZÉKE

		Pengő
1.	**Varga Nándor Lajos:** Ima honvédeinkért	8000
2.	**Komjáti Gyula:** Ütközet hevében	400
3.	**Komjáti Gyula:** Bácskai harcokból	400
4.	**Komjáti Gyula:** Felvidéki bevonulás Darabja:	150
5.	**Pándy Lajos:** Pihenő	m. t.
6.	**Komjáti Gyula:** Rajzok Darabja:	150
7.	**Komjáti Gyula:** Erdélyi bevonulás. Darabja:	150
8.	**Komjáti Gyula:** Felvidéki bevonulás. A: **150,** B	100
9.	**Komjáti Gyula:** Artandi reggel	300
10.	**Komjáti Gyula:** Jelenet az újvidéki harcokból	300
11.	**Komjáti Gyula:** Futtak utcai csata	300
12.	**Komjáti Gyula:** Egy csetniktörténet	300
13.	**Komjáti Gyula:** Erdélyi bevonulás	300
14.	**Komjáti Gyula:** Ujvidéki harcokból	300
15.	**Komjáti Gyula:** Futtak utcai harcokból	350
17.	**Benyovszky István:** Az öreg Nikoláj	300
18.	**Benyovszky István:** Tim előtt	600
19.	**Benyovszky István:** Roham előtt	1200
20.	**Benyovszky István:** Tüzérek	300
21.	**Ballagó Imre:** Gyalogság Korotojaknál	2000
22.	**Haranghy Jenő:** Kassai bevonulás	500
23.	**Pándy Lajos:** Pihenő	m. t.
24.	**Polóny Elemér:** Utcai harc	4000
25.	**Markos Lajos:** Franco Vellani-Dionisi	

		Pengő
26.	**Markos Lajos:** Bevonulás Kurszkba	5000
27.	**Pándy Lajos:** Orosz foglyok	m. t.
28.	**Haranghy Jenő:** Nagyváradi bevonulás	500
29.	**Ballagó Imre:** Táborozás Stary-Oskol mellett	800
30.	**Ballagó Imre:** Gépfegyverfészek Kolbinónál	2000
31.	**Benyovszky István:** A Stalin-lámpák fényében	2000
32.	**Ballagó Imre:** Utcai harc Korotojakban	800
33.	**Nemes József:** Orosz tanyák	1000
34.	**Ballagó Imre:** Kurszk külvárosából	800
35.	**Haranghy Jenő:** Biharkeresztes előtt	100
36.	**Haranghy Jenő:** Nagyváradi bevonulás	100
37.	**Haranghy Jenő:** Krivorjog felé	180
38.	**Haranghy Jenő:** Pihenő Nagyvárad előtt	100
39.	**Haranghy Jenő:** Erdély felé	100
40.	**Haranghy Jenő:** Károly vonal	100
41.	**Benyovszky István:** Reggel Rybenskojeban	400
42.	**Ballagó Imre:** Kurszki udvar	800
43.	**Ballagó Imre:** Légiharc	400
44.	**Bajor Ágost:** Starobjelsk	200
45.	**Bajor Ágost:** Honvédfej	200
46.	**Bajor Ágost:** Honvédfej	200
47.	**Bajor Ágost:** Honvédfej	200
48.	**Bajor Ágost:** Légvédelmi állás	200
49.	**Bajor Ágost:** Starobjelski templom	250
50.	**Bajor Ágost:** Légvédelmi ütegállás	250
51.	**Nemes József:** Templom a romok felett	500
52.	**Benyovszky István:** Orosz fogat	400
53.	**Benyovszky István:** Pihenő	600
54.	**Nemes József:** Alexejewkai templom	m. t.
55.	**Nemes József:** Csernigovi templom	500
56.	**Benyovszky István:** Terepkutatók	2000
57.	**Ballagó Imre:** Kolbinó	800
58.	**Benyovszky István:** Somogyi bakák	300
59.	**Nemes József:** Holdfényben	500
60.	**Nemes József:** Belgorodi templom	500
61.	**Benyovszky István:** A terepkutató	500
62.	**Markos Lajos:** Kurszk előtt	500
63.	**Bajor Ágost:** Kurszki hadihíd	200
64—77.	**Bajor Ágost:** Katonai arcképek	
78.	**Szalay Lajos:** Málhásállat vezető	2800
79—82.	**Szalay Lajos:** Harctéri rajzok. Darabja	350
83.	**Simonka György:** Partizánok	100
84.	**Simonka György:** Hősök emléke	300
85.	**Benyovszky István:** Kurszk bombázása	1500
86.	**Hamza Tibor:** Kiew: Lavra	200

		Pengő
87.	**Markos Lajos:** Előnyomuló gyalogság	4000
88.	**Benyovszky István:** Stalinlámpák az égő város felett	1200
89.	**Hamza Tibor:** Kiew látképe	300
90.	**Simonka György:** Orosz fogoly	100
91.	**Simonka György:** Honvéd	250
92.	**Benyovszky István:** Orosz szélmalom	300
93.	**Jeney Zoltán:** Egy donparti községben	
94.	**Jeney Zoltán:** Donvonal védelme	
95.	**Almády István:** Páncélos támadás	
96.	**Simonka György:** Orosz fogoly	100
97.	**Hamza Tibor:** Kiewi rom-utca	200
98.	**Szalay Lajos:** Bunkerben	1700
99—101.	Szalay Lajos: Harctéri aquarellek. Darabja	400
102.	**Bajor Ágost:** Kurszki részlet	200
103.	**Bajor Ágost:** Kirgiz és tatár	200
104.	**Bajor Ágost:** Kiewi katonaotthon	200
105.	**Bajor Ágost:** Kurszki bazár	200
106.	**Bajor Ágost:** Weichs báró tábornagy	200
107.	**Ballagó Imre:** Gyevuska	800
108.	**Pándy Lajos:** Grassy vezérőrnagy az urivi csatát irányítja	m. t.
109.	**Komjáti Gyula:** Délvidék visszafoglalása. Darabja	150
110.	**Benyovszky István:** Honvéd	300
111.	**Bajor Ágost:** Charkow	200
112.	**Bajor Ágost:** Arckép	m. t.
113.	**Bajor Ágost:** Templom (Rézkarc)	80
114.	**Bajor Ágost:** Andrej	200
115.	**Ballagó Imre:** Orosz típusok	400
116.	**Patay Mihály:** Ütközet előtt	150
117.	**Patay Mihály:** Szovjet foglyok	150
118.	**Pándy Lajos:** Sebesültek	m. t.
119.	**Markos Lajos:** Kerékpárosok közelharcban	5000
120.	**Bajor Ágost:** Poltavai kolostor	200
121.	**Pándy Lajos:** Páncélosok felvonulása Kolbinóban	m. t.
122.	**Patay Mihály:** Honvédroham	150
123.	**Patay Mihály:** Virágos vonat	150
124.	**Pándy Lajos:** Kolbinói pontonhíd	m. t.
125.	**Pándy Lajos:** Nehéz terep	m. t.
126.	**Bajor Ágost:** Romok Kurszkban	200
127.	**Bajor Ágost:** Vasárnap délelőtt	300
128.	**Bajor Ágost:** Utcai énekesek	250
129.	**Bajor Ágost:** Charkow	250
130.	**Bajor Ágost:** Foglyok	200
131.	**Bajor Ágost:** Charkow	300
132.	**Bajor Ágost:** Kurszki templom	100
133.	**Bajor Ágost:** Foglyok	200

		Pengő
134.	**Komjáti Gyula:** Erdélyi bevonulás. Darabja	150
135.	**Komjáti Gyula:** Pro Patria	300
136.	**Jeney Zoltán:** Donparti község megszállása	
137.	**Simonka György:** Sebesültvivők	m. t.
138.	**Simonka György:** Első segélynyujtás	m. t.
139.	**Benyovszky István:** Tüzér	350
140.	**Varga Nándor Lajos:** Arckép	800
141.	**Varga Nándor Lajos:** Kolozsvári bevonulás	600
142.	**Komjáti Gyula:** Délvidék visszafoglalása. Darabja	150
143.	**Komjáti Gyula:** Délvidék visszafoglalása. Darabja	150
144.	**Pándy Lajos:** Stary-Oskol látképe	m. t.
145.	**Komjáti Gyula:** Ujvidéki utcai harc	350
146.	**Komjáti Gyula:** Az ujvidéki harcokból	400
147.	**Manailó Tivadar:** Krivoj-Rog	600

SZOBROK

1.	**Varga Ferenc:** Bunker előtt	900
2.	**Varga Ferenc:** Géppuskások	800
3.	**özv. Franco-Vellani-Dionisiné:** Férjem	
4.	**Pankotai Farkas Béla:** Bajtársak	1000
5.	**Varga Ferenc:** Lángszórós honvéd	1600
6.	**Buzi Barna:** Motoros	800
7.	**Pankotai Farkas Béla:** Roham	800
8.	**Pankotai Farkas Béla:** Lángszórós	800

II. TEREM.

1.	**Benyovszky István:** Huszárjárőr Korotajak alatt	1500
2.	**Markos Lajos:** Páncélos támadás	5000
3.	**Benyovszky István:** Hírvivők az égő Stary-Oskolban	1500
4.	**Ballagó Imre:** Orosz táj	300
5.	**Ballagó Imre:** Repjewka	800
6.	**Simonka György:** Menetelés esőben	150
7.	**Polóny Elemér:** Menet a támadáshoz	2500
8.	**Benyovszky István:** Tüzérek a timi csata után	1000
9.	**Ballagó Imre:** Páncéltörők	300
10.	**Bölöndi Zoltán:** Gránátdobó	1200
11.	**Megyeri Barnabás:** Gránátdobó	

A képek és szobrok elővételi joga a honvéd kincstárt illeti meg.

ifj. Kellner Ernő könyvnyomdája, Budapest, V., Csáky-utca 10.

AJÁNDÉK SZŐNYEGET

nc vegyen míg látványos kirakatai-mat meg nem tekintette!

Gépszőnyegek áráért vehet nálam elsőrangú kézzel csomózott magyar

perzsaszőnyegeket

nagyon olcsón!

Torontáli, plüss és **bukié szőnyegek,** mokett divántakarók **óriási választékban**

Alkalmi vételek valódi keleti

perzsaszőnyegekben!

SCHILLINGER

SZŐNYEGNAGYÁRUHÁZ

Teréz körút 15

Vasárnap délig nyitva!

— A kormányzó meglátogatta a Pro Juventute karácsonyi kiállítását. A kormányzó szombaton délután meglátogatta a Hangya szövetkezet tüléstermében a Pro Juventute jubiláris karácsonyi kiállítását. A kormányzó elismerését fejezte ki a jótékony akció sikere felett. A Pro Juventute tíz év alatt *196.000 pengő értékű adományt gyüjtött.* Idén 300 főiskolai hallgatót, elsősorban szegénysorsú vitézek fiait és hadiárvákat részesít segítségben.

— A Protestáns Országos Árvaház szinte kizárólag a társadalom jótékony adakozására van utalva. Az árvaház vezetősége ezúton kéri a társadalmat, hogy akár természetbeni, akár pénzbeli adományával az árvaházat felkeresni szíves legyen. Hisszük, hogy minden hazáját és fajtáját szerető magyar ember fel fogja karolni a magyar árva ügyét s megtiszteli árvaházunkat adományával. Az adományokat a Protestáns Országos Árvaház címére: Budapest VII., Rózsák tere 1. szám alá kérjük küldeni.

= Nem ismerte meg a saját hangját. Egyik kitűnő jazzénekesünkkel történt. Belépvén egy társaságba, hol éppen gramofónközvetítést hallgattak rádión, lekicsinylően mondta: »No, az ilyen énekest is le kellene csukatni!« Hangos nevetés volt a válasz: éppen az ő lemezét közvetítették. A saját hangjára nem ismert rá az énekes, annyira eltorzították a vételt az elhasznált rádiócsövek. Tanulság: Jobb vétel érdekében elhasznált régi csöveket új modern Tungsram-rádiócsövekre kell kicserélni. Valósággal újjáéled általuk a rádió.

= Karácsonykor a rádióvevők részére nemcsak arról gondoskodtunk, hogy az érdeklődők a bemutatótermünkben a Magyarországon kapható összes gyártmányú rádiókat kényelmesen meghallgathassák, hanem arról is, hogy a karácsonyt megelőző két hétre több új alkalmazottunkkal a zavartalan és pontos szállítás n. b. vevőink kívánságára készülékeinknek a lakáson való bemutatását is legpontosabban és leggondosabban tehessünk eleget. Koncert rt. a belváros elismert rádiószaküzlete IV., Váci u. 23. Tel.: 884—64.

= A karácsonyi vásár keretében meglepetés Rózsa szűcsáruházának (Petőfi Sándor u. 1.) árai. Muffok már 9 pengőtől, ¾-es bundák 75 pengőtől a megszokott kivitelben igen nagy választékban kaphatók.

= Nem azért hirdetjük készülékeinket, mintha a Telefunken világmárkának egyáltalán szüksége lenne erre, hanem tájékoztatni kívánjuk a vásárlóközönséget. Túltengő feldícsérés helyett csak annyit kérünk, hogy vásárlás előtt feltétlenül kérje mindenki a kereskedőtől a Telefunken Mesterszuper és Telefunken Regős, legújabb típusú rádiókészülékek bemutatását. Ez a két készülékünk valóban önmagáért »beszél«!

= A fantasztikus sebességek korában élünk. Repülőgép, autó, vonat, utazás azonban csigalassúvá válik, midőn Standard-rádiónk mellett, például Postről pillanatok ezredrészei alatt Rómába, vagy Londonba utazunk. Modern embernek Standard-rádiót!

= Karácsonyi vásár a Fenyves Áruházban. A Kálvin téri Fenyves Áruház karácsonyi okkázió árusítása a sportosztályon minden eddigit felülmúl. A most aktuális sí, korcsolya és ródlik nagy választékban kaphatók. Símellény kitűnő lódenanyagból 13.20 pengőért, sínadrágot kitűnő lódenből 10.80 pengőért, sí- vagy korcsolyaöltöny 6 éves gyermeknek 12.50 pengőért, sísapka és síkesztyűhuzat 1.50 pengőért, síkészlet elsőrendű kőrisfából 14.80 pengőért kaphatók.

— Sipőcz főpolgármestert disztagjává választja az Orvosszövetség. A Magyar Orvosszövetség igazgató tanácsa *Verebély* Tibor elnöklésével szombaton tartott ülésén úgy határozott, hogy *Sipőcz* Jenő főpolgármester disztaggá leendő megválasztására előterjesztést tesz a legközelebbi kongresszusnak. Üdvözölte a tanács *Csilléry* Andrást, az orvosi rendtartásról szóló törvényjavaslat parlamenti vitájában elmondott beszéde miatt és *Kenyeres* Balázs prorektort, akit legutóbb a serlegavató vacsorán ünnepeltek.

— Hat magyar és három osztrák került a bécsi kardvívómérkőzés döntőjébe. *Bécsből* jelentik: A Bécs város bajnokságáért lebonyolított kardvívómérkőzés döntőjébe *hat magyar és három osztrák* kardvívó került. A döntő résztvevői: *Kovács, Berczelly, Kőszeghy, Zirczy, Kósa és Szmolár* (Magyarország), *Loisel, Wetzerek* és *Loser* (Ausztria). *Altmann* csehszlovák bajnok kiesett.

— A Balatoni Társaság kiállításának nyertesei és matinéja. A Balatoni Társaság képkiállításának nyertesei a következők: A vallás- és közoktatásügyi minisztérium jutalomdíját n. *Jeney* Zoltán nyerte »Balatonlellei part« vízfestményével. A földmüvelésügyi minisztérium jutalomdíját *Dull* Lajos »Balatoni fogas« vízfestményével és *M. Kisfaludy Mária* »Balaton partján« olajfestményével. A Balatoni Társaság emlékplakettjét *Herman* Lipót »A Balaton Lellénél« olajfestménye, *Edvi-Illés* Aladár »Balatonpart« vízfestménye, *Baransky* E. László »Szeptember végén« vízfestménye kapta. A Baross Szövetség emlékplakettjét *Idrányi* Tibor »Őszi hangulat« olajfestménye, a balatoni intézőbizottság jutalomdíját *R. Barabás* Gizella »Síma víz tükre« vízfestménye, a balatoni intézőbizottság emlékplakettjét *Jobbágyi Gaiger* Miklós »Kilátás Szigligetre« olajfestménye és *Kássa* Gábor »Borult reggel« vízfestménye nyerte. — A *Balatoni Társaság* vasárnap déli 12 órakor matinét rendez a Műterem Képzőművészeti Kiállítások Kossuth Lajos uccai helyiségében. A megnyitó beszédet *G. Czikle* Valéria mondja. *Losonczy* Oszkár hegedül, *Borsodyné Novy* Panni verseiből ad elő, *Szerényi* Stella énekel, *Wagner* Géza a Balaton festészetéről beszél.

— A soproni tüzérek hősi emlékműve. A volt soproni tüzérek bajtársi köre a világháborúban hősi halált halt bajtársai emlékének megörökítésére elhatározta, hogy emlékművet létesít Sopron városában. A leleplezési ünnepélyt 1936 május 31-én, pünkösdvasárnap délelőtt tartják meg. Erre az alkalomra az ország minden részéből egy-kétnapos filléres és kultúrvonatok indulnak Sopronba.

— A Muraközi Szövetség előadása Muraközről. A *Muraközi Szövetség* csütörtökön nyitotta meg előadássorozatát Muraközről. Dr. *Csury* Jenő miniszteri tanácsos megnyitójában rámutatott azokra az okokra, melyek a Szövetséget az előadások megtartására késztették. Utána *Uzdóczy-Zadravecz* István püspök vezette be az előadássorozatot. *Zrinyi* Károly »*Muraköz természeti alakulása*« című előadásában kimutatta, hogy Muraközt minden gazdasági és kulturális érdeke és természeti felépítése is Magyarország részévé rendeli.

— Vízállás. A Duna Komárom—Budapest között és Gombosnál árad, másutt apad, alacsony vízállású. Dunai vízállások: Schärding 98, Passau 188, Struden 102, Stein —84, Bécs 110, Pozsony 48, Komárom 206, Budapest 137, Paks 24, Baja 118, Mohács 148, Gombos 274, Ujvidék 210, Zimony 270. A Dráva Barcsnál 32, Drávaszabolcsnál 140. A Tisza végig apad, alacsony vízállású. Tiszai vízállások: Tiszaújlak —50, Vásárosnamény —72, Tokaj 86, Tiszafüred 76, Szolnok 84, Csongrád 15, Szeged 48. A Szamos Csengernél —5. A Berettyó Berettyóújfalunál —80. A Körös Körösszakálnál —34, Békésnél —30, Gyománál —26. A Maros Makónál —30. A Balaton Siófoknál 60. A Velencei tó Agárdnál —5.

— Ki a DÖSz elnöke? *(Levél a szerkesztőhöz.)* Szükségesnek tartjuk mélyen tisztelt Szerkesztőség tudomására hozni, hogy a Diplomások Önsegítő Szövetkezetének elnöke nem dr. Vasváry József egyetemi tanár, mint az nb. lapjuk mai számának a DÖSz-szel kapcsolatos cikkében tévesen szerepel, hanem Vasváry József okl. középiskolai tanár, maga is állástalan diplomás, aki annakidején az ÁDOB-akció révén jutott ideiglenes beosztáshoz, amely az év hét hónapján keresztül havi hetven pengő jövedelmet jelent számára. Nemcsak az igazság kedvéért kívántuk ezt leszögezni, hanem azért is, hogy dokumentáljuk, hogy Új Értelmiség Mozgalma, amelynek a DÖSz gazdasági szerve, valóban az ifjúság megmozdulása. Tehát az általános szokással ellentétben, közéleti nagyságok vezetése és díszelnöksége nélkül működik. Vasváry József elnök és a DÖSz vezetősége nevében: *Tóth* Pál titkár.

Amerikai áruház CALVIN-TÉR 2

Karácsonyi vására:

Moos crepe ruhaselyem	acetált műselyemből	2.90
Taffet	favorizált divatújdonság	3.90
Crepe Marocaine	90 cm széles, délutáni és estélyi ruhákra	2.80
Cloquée	a szezón elegáns ruhaanyaga	1.95
Gyapjú-ruhaszövet	a téli divat színeiben	1.98
Gyapjú-sottisszövet	nehéz minőség	2.90
Aljszövet-maradékok	140 cm széles, az aljhossznak megfelel	4.50
Télikabátkelme	fekete, barna, szürke stb. színekben	5.50
Tweedszövet	karácsonyi ajándéknak, straparuhára	—.98
Férfiingre: oxford, flanell		—.98
Mattlassée	puhafogású, mintás és sima	1.95
Imprimée Crepe de Chine	választékos kimintázásban	1.65
Duvetine-bársony	divatos pettyes és mintás	1.95
Velour-flanellbarchent	különböző kimintázásban	—.98
Tenniszflanell	óriási választékban	—.49

— Megalakult az új XIV. kerületi Orvostársaság. A XIV. kerületi orvosok gyülés keretében alakították meg az új XIV-ik kerületi orvostársaságot. Az orvostársaság megalakulását dr. *Kerekes* Ödön egészségügyi főtanácsos fáradozásának köszönheti. Az új orvostársaság elnöke dr. *Ertl* János egyetemi m.-tanár lett. *Díszelnök:* dr. *Kerekes* Ödön és dr. *Winternitz* Arnold egyetemi tanár, *alelnök:* dr. *Lengyel* Lóránd és dr. *Toldy* Lóránd, *pénztáros:* dr. *Marton* Vilmos, *titkár:* dr. *Gróh* László és dr. *Gyenes* Vilmos, *ellenőr:* dr. *Hank* József, *jegyző:* dr. *Gönczy* László és dr. *Sándor* István, *háznagy:* dr. *Cseh* András, *számvizsgáló:* dr. *Markovits* Mihály, dr. *Matkovits* Károly és dr. *Mohos* Ernő.

— Kilométermilliomosok. A dollár, a font, frank és egyéb milliomosok mellett, nem is beszélve a nálunk leggyakoribb időmilliomosokról, a putokraták egy új fajtája van kialakulóban: *a repült kilométerek milliomosaié.* A kereskedelmi légiforgalomban alkalmazott pilóták osztályozása ugyanis nem a szolgálati évek, vagy más rangjuk, hanem csakis az általuk repült kilométerek száma szerint történik. Bár a pilóták mindössze csak 10—15 év óta gyüjtik a kilométereket, mégis biztosra vehető, hogy sokkal több utat tettek meg, mint bárki más, beleértve szárazföldi és vízi kollégáikat is, akik közül nem egy 30—40 év óta járja az utakat és vizeket. Amerika legnagyobb légiforgalmi társasága az *United Air Lines* büszkélkedik a legtöbb milliomossal. Ennek a vállalatnak kereken *40 olyan pilótája van, akik közül mindegyik többet repült mint 1 millió mérföldet, vagyis 1.6 millió kilométert.* Ez a távolság kereken negyvenszerese az egyenlítőnek. Európában a *Deutsche Lufthansa* vezet, melynek *46 milliomosa van,* igaz ugyan, hogy ezek nem mérföldekben, hanem csak kilométerekben milliomosok. Viszont ez a társaság mondhatja magáénak a legtöbb óceánrepülést. *A Hansa-gépek 120-szor repültek át az óceánt* és a pilóták között van olyan, aki egyedül 42 izben tette meg az utat az Atlanti óceán egyik partjától a másikig. Érdemes megjegyezni ezt a gyors haladást, mert néhány évvel ezelőtt még hősök voltak azok az óceánrepülők, akik az egyik irányban sikeresen megtették az utat, ami után rendszerint a sokkal kényelmesebb hajóutat választották a visszatérésre. Ma viszont senki sem ismeri azoknak a pilótáknak a nevét, akik hetenként oda-vissza repülnek és rövidesen elérik az 50. óceánrepülés szép jubileumát. A magyar pilóták között még nincs milliomos, de *ketten-hárman már erősen ostromolják ezt a határt.*

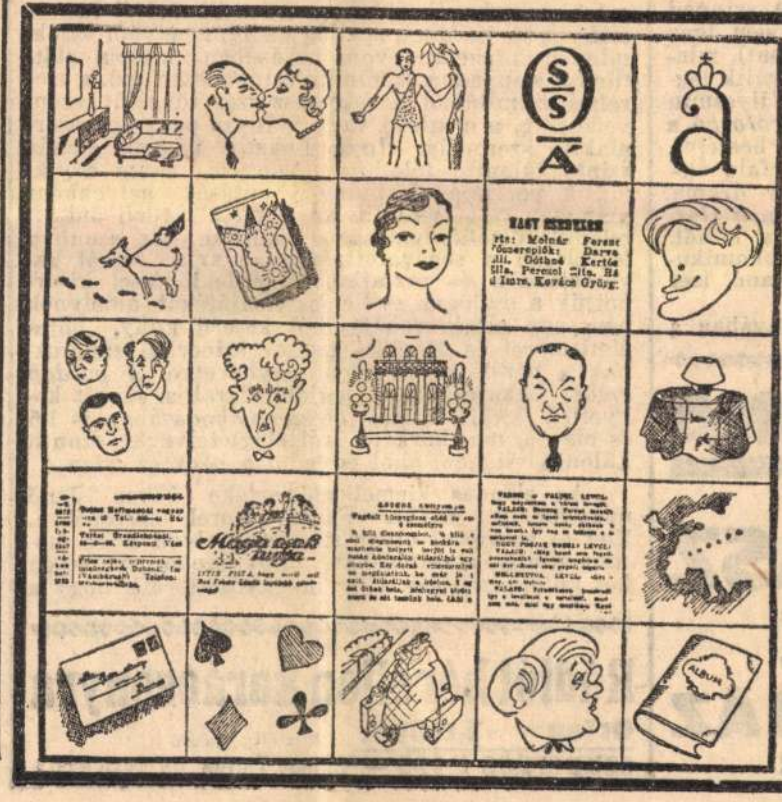

Minden kezdet nehéz

Rejtvénypályázat 1000.— pengő díjjal

Egy kis körutazásra visszük olvasóinkat, melyben el kell indulnunk a **Sz**-inháztól és oda kell érnünk az **A**-lbumhoz úgy, hogy közben minden kockára csak egyszer jussunk, de az utunk sehol se keresztezze önmagát. Nézzük meg minden kockában, hogy mit ábrázol az ottlevő rajz.

Ha némi fejtöréssel és kis körültekintéssel rájövünk a megfejtés titkára: egy olcsó, de mégis páratlanul értékes és szórakoztató karácsonyi ajándék nevét kapjuk.

Segítségül kis változtatással megismételjük a címet: Minden **kezdet** fontos.

A rejtvény megfejtése beküldendő „MINDEN KEZDET NEHÉZ" címmel, Budapest, Erzsébet-körút 7. szám alá. A megfejtés után irandó a pontos cím

Megfejtési határidő 1935. december 25.

Díjak összege: 1000.— pengő.

I. díj: 100.— pengő készpénzben, azonkívül még 900.— pengő értékű díjak.

A nyertesek nevét egyik ismert hetilap újévi rádiórovata közli. Aki a rejtvényt hejyesen megfejtette, annak részére nem titok és nem rejtvény az, hogy melyik ez a hetilap.

Sok szerencsét!

SZINHÁZ

Két új magyar színdarab

I.

Napraforgó

A Nemzeti Színház szombati bemutatója

Abban a somogyi faluban, ahol *Babay József* új darabja játszódik, minden férfiember olyan mulya (a szerző aggálytalan népies megállapítása szerint »egy darab latyak«), mintha kiskorában a fejére esett volna. Moccanni se mer a fehérnép előtt. Igaz viszont, hogy az odavalósi lány meg asszony egytől egyig olyan nyelves, pofonosztogató fúria, akárha Bősz Kata magyar leszármazottja lenne. Nos hát, ebben a rokonszenves faluban él özvegy Micuráné, egy öreg vajákos asszony, aki csodálatos tudományával — némi pénzecskéért — fonákjára fordítja az egész kisközség nőuralmi rendszerét. Megtanítja az embereket asszonyt reguláznl, mire az előbbi mamlaszokból egyszerre goromba bugrisok lesznek. Még Micuráné veje, a Pestről hazalátogató villamosellenőr is nekivadul s halálra keseríti áldott jó anyósa életét. Ám ép erről az oldalról jő a segítség. Micuráné ugyanis — elunván a férfiúi sanyargattatást — kifőzi az elkeseredett asszonyok számára a remek haditervet. Mákonyos levessel akarja megétetni az embereket, hogy amíg azok alszanak, az asszonynép nyugodtan megvitathassa: mikép törhetné szét senyvesztő rabsága bilincseit? A helyzet azonban másképp alakul. A mákonyos levest maguk a cselszövő szoknyások kénytelenek megenni, mire persze nyomban álomba szenderülnek. A férfinép pedig örömében táncra perdül s széles jókedvében szódavízzel spriccelődik. A dugába dőlt terv másnap mégis újraéled és most már valóban sikerrel jár. Micuráné — megint csak némi pénzecske fejében — visszavarázsolja kardos menyecskévé azt a fiatalasszonyt, akit az egész falu fehérnépe úgy követ, mint kerge nyáj a kolompost, mire szerencsésen véget ér a férfiak zsarnoksága. S ezentúl férj és feleség »napraforgó« módjára hajladozik egymás felé, édes-boldog szerelemben, minden bogárhátú kis ház födele alatt.

Ha csakugyan van Dél-Somogyban *ilyen* magyar falu: elég szomorú. (A szerző azzal érvel létezése mellett, hogy ő is ott született.) De még szomorúbb, hogy ennek a madárlátta falunak ízetlen, együgyű és nyers bohózati torzképét most ép a *Nemzeti Színház* prezentálja. Az a Nemzeti Színház, amelynek — minden megújhodás ígérete nélkül is — kötelessége bizonyos *színvonal* fenntartása s ami ezzel együttjár: a közönség *ízlésének* fejlesztése. Lehet, hogy e sorok kedvetlen írója (aki, Isten látja lelkét: olyan szívesen írna már egyszer valami jót erről a nagymultú intézményről) sem a faluhoz, sem a paraszthoz, sem a humorhoz, sem a színpadhoz, sem a dramaturgiához nem ért. Ki tudja: talán rajta is fogott a Micuráné valamelyik átka. Elvégre *ma* igazán minden lehetséges. Egy azonban bizonyos. Annyi »büdös állatot, marhát, disznót, ménkűt, piszkot, nyavalyát« s egyéb »mifenét« vidám népiesség címén még sohase hallott csőstül hullani az ország első színházában, mint ezúttal. Nem a »szalón-parasztot« reklamálom én, csupán az ellen tiltakozom, hogy a »népi erőt« felseréljék a legalantasabb póri durvasággal s a színpadot cirkusszá alacsonyítsák, ahol rúgásokkal és pofonokkal csiklandozzák ki a nézőből a nevetést.

Mert itt bizony ez történik, a kabaréötletesség legrosszabb formájában. Hiába »dolgozza bele« dialógusaiba Babay József szinte az egész magyar tájszótárt és Margalits Ede közmondásgyüjteményét, megtetézve a legcifrább falusi átkozódásokkal: darabjának alakjai, helyzetei, fordulatai — *élet* híján — *hazugok* maradnak, egyformán távol az irodalom és a valóság hitelétől. A színpad festett világában pedig, ahol semmi sem igaz (újra hangsúlyoznom kell ezt a paradoxont), mindig a hazugság derül ki leghamarább s válik legelviselhetetlenebbé. Költőt nem is lehet ilyesmin soha rajtakapni. De hát hol van a *Napraforgó* a költészetnek csak zománcától is. Kár róla beszélni. Holott meggyőződésem, hogy a magyar falu életének színpadi felmutatása ma — akár dráma, akár burleszk-népszínmű alakjában — még Gárdonyi és Móricz után is megérne egy igazi költőt. Mondjuk: Tamási Áront, ha egyszer ökonomikusabban tud majd bánni bőven buggyanó, ízes mondanivalóival.

Az alakok belső megmintázása hiányában a szereplők kénytelenek beérni a hatáskeltés külső eszközeinek csillogtatásával, főkép a komikai vonások túlzott kiélezésével. Előljár ebben Micuráné játékoskedvű megszemélyesítője, *Vaszary* Piroska, aki semmit sem sajnál, sem magától, sem a közönségtől, a jókedv felderítése érdekében. Vidám segítőtársai: *Lehotay*, *Berky* Lili, *Somogyi* Erzsi, *Vizvári* Mariska, *Gózon*, *Bartos*, *Makláry*, *Pethes* és *Juhász*, a népi zamatok iránt fogékony játékmesterrel, *Kiss* Ferenccel együtt.

II.

A gazdag ember

A Magyar Színház szombati bemutatója

Lakatos László fanyar-csípős, kesernyés darabja csak a színpad szerint vígjáték. Valójában inkább komédia. A pénz komédiája. Sőt, akár tragikomédiának mondhatnánk, ha a színpadi bankónak — amely ugyanolyan véletlenül csúszik ki gazdája kezéből, amilyen véletlenül tér vissza hozzá — lenne tragikumfedezete. De nincs. Az életben a pénz sokszor okoz igazi tragédiát, a színpadon azonban mindig könnyedebb, vidámabb s egyben megalkuvóbb műfaj szülője. Polgári színjáték, amely már eredetében hordja enyhült végzetét: a böles kiegyezést. Ötven százalékra, — hogy mingyárt üzleti pontossággal szóljunk. A kitűnő író kitűnően tudja ezt. Éppen azért szegény gazdag (vagy gazdag szegény) hősének sorsát a legérzelmesebb anyagi és erkölcsi borulásokon keresztül is fölényes biztonsággal vezérli naposabb oldal, derültebb vég felé. Közben azonban arról sem feledkezik meg, hogy ezt a kezdetéhez visszakanyarodó utat a szatíra csalánjával csipkézze ki kétoldalt, rokonszenvesen beállított hősét sem kímélve meg némi szúrós maliciától.

Farkas Aurél az a gazdag ember, akitől mindenki pénzt kér s aki mindenkinek ad is. Olykor szinte bohém-könnyelműséggel. Pedig a nagy pénzcsináló szenvedélyesen imádja a pénzt. Csak éppen hogy élni nem tud vele. Kopott ruhában jár és lágytojást ebédel. A szerelem se igen nyugtalanítja, mindaddig, míg máról holnapra tönkre nem megy. Ekkor egyszerre megváltozik. Nemcsak öltözködni kezd, »jól él« és gavallérosan költekezik, hanem az is kiderül róla, hogy szive van. Szerető és szenvedő szíve, akár egy igazi, hamisítatlan szegény embernek. Sőt, még a romantika bódulata is elkapja ezt a becsületes fezőrt, amikor későn kivirágzott szerelme a haszonleső szépasszony iránt olyan lépésre ragadtatja, amely után lezárulással fenyegetnek háta mögött a tisztesség sorompói. Farkas Aurél, amilyen körültekintés nélkül szanálta azt a fiatal grófot, aki őt bukásba rántotta, most ugyanolyan könnyelműen, nyilvánvaló csalás segítségével szerez pénzt a soha el nem ért, hűtlen szépasszony számára, hogy az Velencébe utazhasson szerelmese társaságában. Ez a szerelmes pedig senki más, mint az ifjú gróf, aki így másodszor is kifosztja a »gazdag embert«. Farkas tudja ezt s mégis kockára veti megmaradt utolsó értékét: a becsületét. Leszámolt mindennel. Nem akar már semmit. Még üzletet kötni se. Szerelmében csalódva — úgy érzi — mindene odaveszett. Ám ekkor váratlanul rámosolyog a szerencse. Uj alkalom kínálkozik a talpraállásra. Ellenfele, egy másik pénzcsináló rántja ki a bajból, persze önző szándékkal és Farkas, mint a trombitaszóra felhorkanó, régi katonaló, újra megtalálja elvesztett magát. Nyer, győz s a következő pillanatban már be is csapja segítő ellenfelét. Aztán megint visszatér a kopott kabáthoz és lágytojáshoz, a gazdag ember szegény életéhez, azzal az ironikus beismeréssel, hogy — akár akarja, akár nem — »ahová nyúl, ott kinő a fű«.

Lényegében ez a történet nem túlságosan újszerű. A briliánsan felépített első felvonás után talán nem is egészen várt fordulatot vesz. Sőt, a valósággal szembesítve sem minden pontja állja ki egyformán a hitelesség próbáját. A darab mégis megkapó, érdekes és frappáns. Éles szemmel megfigyelt, biztos kézzel kiformált, gondosan jellemzett figurái túlnőnek benne a mese jelentőségén, mert emberi reliefjük van. Ez egyben írói ismertetőjegyük is. Maga a világ pedig, amelyből valók, minden financiális vonatkozásában kitárul előttünk a színpadon (s mindig színpadszerűen), a szerelmi számítástól a vagyonszerzés »öncélú« szenvedélyéig, a meglevő vagy hiányzó pénz karakteralakító szerepéig. Igaz, Lakatos némely alakja szinte túlontúl »élethű«. Annyira, hogy egyikmásik portréjának művészi hatását helyenként már-már veszélyeztetik az ismerős modell önkéntelenül fölsejlő, valóságos vonásai. Ez azonban legfeljebb a »beavatottakat« zavarja. Annál zavartalanabb és osztatlanabb érdeklődéssel kísérhetjük a dialógus szellemes tüzijátékát, amelynek nem egy elmés rakétájából keserű gúny, bölcs életismeret és kibékítő humor sziporkái záporoznak a nézőtérre. Mindent egybevetve, *A gazdag ember* Lakatos László legjobb darabja. Kicsit kegyetlen, kicsit torzító, de gonoszkodásában is hű és eleven, mai korkép. Írói elégtételvevés azon a különös világon, ahol egyedül a pénz az isten.

Az előadás kiemelkedő értéke *Törzs* Jenő nagyvonalú játéka, Farkas Aurél szerepében. Élet és művészet olyan szervesen olvad össze monumentális alakításában, mint szoborötvözetben két különnemű érc. Újra meggyőzött róla, hogy a legtökéletesebb emberábrázoló azok közt, akikkel magyar színpadon ma találkozunk. De a többiek is — *Titkos* Ilonával az élükön — java erőket állítják a darab szolgálatába. Kitűnően összehangolt együttesben, amelynek rendezői érdeme *Horváth* Árpádé.

Kárpáti Aurél

Két zongoraest

Klasszikus francia zongoramuzsikát közönségünk jóformán csak akkor élvezhet, ha valamelyik kiváló francia pianista ellátogat fővárosunkba. Bartók csodálatos Couperin-interpretálása kivétel — a magyar pianisták egyébként keveset foglalkoznak a francia klasszikusokkal. Talán éppen azért, mert sokat kell foglalkozni velük: azaz nem elég szellemüket megérteni, hanem végsőkig ki kell dolgozni azt a sajátos instrumentális stílust, melyben szellemük megnyilatkozik. A külső formák csiszoltsága itt olyan szorosan hozzátartozik a belső poétikus tartalomhoz, hogy aki nem teljes technikai pontossággal, csak »körülbelül« ragadja meg a formát, annak a poézis is teljesen kicsúszik hatalmából. Nagy öröm ezért nekünk, valahányszor a budapesti hangversenydobogóra küldi egy-egy kiváló képviselőjét az a francia zongorajátékkultúra, mely technikáját-stílusát a francia klasszikusokon fejlesztette ki. A körvonalak világossága, tisztasága, a plasztikus, logikus, szellemességében is mindig racionális formaépítkezés, a fejlett karakterérzék, csupa olyan erény, mely elengedhetlen kelléke ennek a zongorakultúrának. Ezeket az erényeket egytől-egyig mind megtalálhattuk Janine *Weill* francia zongoraművésznőnél, akinek szombaton az »Alliance Française de Budapest« rendezett hangversenyt a Zeneakadémia kistermében. A művésznő *Couperin-*, *Rameau-*, *Daquin-*, *Franck-*, *Ravel-* és *Debussy*-műveket felölelő műsorának számait maga konferálta be szellemesen, finoman, közvetlenül. Finom intelligencia sugárzott játékából, de nemcsak intelligencia, hanem az őszinte átélés melegsége, a természetes muzikalitás és pianisztikus érzék kelleme is. Janine Weillt — aki különben fölényes virtuóza is hangszerének — a közönség melegen ünnepelte.

A Vigadóban ugyanakkor *Brailovszki* Alexander, a hírneves orosz zongoraművész rendezett *Chopin*-estet. Műsorából csak a fisz-moll polonézt, Asz-dur impromptut, B-dur mazurkát, Asz-dur balladát és h-moll szonátát hallgathattuk meg. Brailovszki hatalmas technikai tudását, meggyőző művésztemperamentumát már többször méltattuk, újat mai hangversenye után sem mondhatnánk róla. Legfeljebb megjegyezhetnénk, hogy ennek a művésznek kár éppen Chopin művészetére specializálnia magát. A vérbeli Chopin-játéknak ugyanis szinte elengedhetetlen feltétele a zongorahang raffinált szépsége és a költői kifejezésnek megvesztegető egyéni bája. A »Chopin«-i kifejezés akkor igazán igaz, ha egyúttal »charmant« is. A született Chopin-játékos elbájoló tud lenni még a szenvedély extázisában is. Sajnos, Brailovszki játékából éppen ez a csábító egyéni varázs, ez a finom parfőm hiányzik. Bármennyire szereti, bármily komolyan és becsületesen átéli Chopin költészetét: igazi Chopin-játékos nem lesz belőle.

(T—th.)

(*) **A Csárdáskirálynő a Városi Színházban.** A Városi Színház igazgatósága elhatározta, hogy karácsonykor, december 25-én és 26-án felújítja a *Csárdáskirálynő* című operettet. A címszerepet *Honthy* Hanna énekli és vele együtt fellép *Szücs* László.

(*) **A Király-színház első új operettje.** Megírtuk már, hogy a *Király-színház* igazgatósága azzal a tervvel foglalkozik, hogy a jövőben a reprízek mellett *új* operetteket is bemutat. Az első új operettje a Király-színháznak a *Mesebeli herceg* lesz, amelynek librettóját *Halász* Imre írta és zenéjét *Bárczy* Tibor komponálta. Az új operett bemutatója *januárban* lesz.

(*) **Kálmán Imre új operettjének bemutatója.** *Kálmán* Imre új operettje, a *Josephine* a jövő héten, szombaton este kerül bemutatóra *Zürichben*. Az operettbemutató iránt rendkívül nagy az érdeklődés, mert Kálmán Imre a *Montmartrei ibolya* és az *Ő, dőglovas* óta nem írt új operettet. A *Josephine* két hónappal ezelőtt készült el teljesen.

(*) **Hannover György betegsége.** *Hannover* György, a fiatal kiváló magyar hegedűművész, súlyosan megbetegedett. A *Park-szanatóriumba* vitték.

(*) **Földes Imre új darabjának próbái a Nemzeti Színházban.** Hétfőn délelőtt kezdődnek meg a Nemzeti Színházban *Földes* Imre új színművének, az *Ifj. Horváth Pál*-nak próbái. A próbákat, mint játékmester, Somlay Artúr vezeti. A darab főszerepeit *Somlay* Artúr, *Makay* Margit, *Jávor* Pál, *Berky* Lili, *Rajnai* Gábor, *Gózon* Gyula és *Makláry* Zoltán játsszák.

HONTHY HANNA
felléptével a szenzációs sikerű
BÉCSI TAVASZ
legközelebbi előadásai:
ma,
vasárnap délután és este
VÁROSI SZÍNHÁZ
Filléres helyárak!

Rádiót béreljen karácsonyra
Orion 7066-os 5-csöves szupergép P 195.—
Kizárólag kapható: Vermes Zoltán, II., Margit körút 4. II., Zsigmond u. 5.

Méltóságos asszony
Vígjáték 3 felvonásban, 6 képben
Irták: Békeffi István és Stella Adorján
Főszereplők: Turay Ida, Rózsahegyi Kálmán, Rátkai Márton, Delly Ferenc, Boross Géza, Bokor Mária, Kováts Terus, Bilicsi, Pethes, Lendvay Márta
Bemutató szombaton este 8 órakor az
Andrássyúti Színházban

MDK

Jeney Zoltan

Jeney Zoltan akvarelljei a Műcsarnok 1943/44 évi téli tarlatan.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943.nov.21. 14.l.

Jeney Zoltán

MDK

Lemegy a nap

Uszályrakodás

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Jeney Zoltán MDK

Alsóörsi kikötőben, vizf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Jeney Zoltán

MDK

Alkony

Műcsarnok 1943 téli kiállitás

1021

A C-VIZSGÁS FESTŐMŰVÉSZ

A téma nem az utcán hever.

A témát időnként az ismerősök adják. Ilyenformán:

— Van egy festőművész, Jeney Zoltánnak hívják és C-vizsgás repülő. Érdekes...?

— Hogyne!

És az ember felkészül, hogy találkozik egy fiatal festőművésszel, aki szabad idejében sportrepülő.

Öt csengetés

Mátyásföld, Liszt Ferenc utca: *„Jeney Zoltán — műterem — 5 csengetés."* Az ötödik csengetésre kaput nyit egy idős férfi. Ősz haj, ősz szakáll.

— Jeney Zoltán festőművész.

— Mi tulajdonképpen a sportrepülőt keresnénk...

— Nagyon jó helyen járnak!

Nem nehéz leolvasni arcunkról a meglepődést.

— Ugye, nem gondolták, hogy a sportrepülő hatvankilenc éves?

Hát azt nem! És még sok mindent nem gondoltunk, nem hittünk volna az öt csengetés előtt.

Hagyományos műterem. Az állványon befejezésre váró kép, a falakat festmények borítják, a vitrinen, a szekrény tetején, állványokon szobrok, némi művészi rendetlenség. Ami szokatlan, ami nem hagyományos — az öt ablaktáblát díszítő színes üvegfestmények.

— Öt szenvedélyemet festettem meg az üvegen — mondja. *— Az első a repülés, a második a vitorlázás, a harmadik a korcsolya, aztán a piktúra és a szobrászat.*

Ezer leszállás

Jeney Zoltán 1899-ben született, s viszonylag későn, harmincnégy esztendős korában kezdett repülni. Kéznél van a régi repülési napló, abból olvassa:

— 1933. október 15-én szálltam fel először, Zögling típusú géppel a Farkashegyen. Repült már vitorlázó géppel...? Ha igen, tudja, milyen csodálatos érzés a végtelen térben siklani, megnyergelni a légáramlatokat, játszani a felhőkkel, élvezni a tevékeny figyelemre serkentő magányt. Hosszú évekig mindennap kikerekeztem Farkashegyre, tavasztól őszig nem volt repülés nélkülem.

Aztán jött a háború, hadifogság, elveszett évek.

— Előlről kellett kezdenem a repülést. Az ipari tanulók klubjába iratkoztam, fiatalok közé. Tanár vagyok, nagyon szeretem a fiatalokat, és persze az sem volt közömbös, hogy az ITRK a mátyásföldi repülőtéren székelt. Az MHSZ jogelődeinek repülőklubjában engem mindenki ismert és azt hiszem, szeretett is. Csak... Jóval idősebb voltam bárkinél, s ha teljesítmény-repülésre alkalmas idő volt, inkább a fiatalokat küldték. Így történt, hogy ezernél több felszállásom-

Nemcsak a levegőben, hanem a vízen is jártas

Fiatalok között — fiatalít a jég

mal is „csak" a C-vizsgáig jutottam el. De — fátylat a múltra! Fontos, hogy repülhettem, hatvanéves koromban még önállóan is! Akkor sem orvosi tanácsra hagytam abba. Alkalmas voltam — de megszűnt a mátyásföldi repülőtér, s időm, energiám nem engedte, hogy naponta rendszeresen kikerekezzek Farkashegyre. Azért, ha tehetem kijárok a régi barátok közé. Egyedül már nem repülök, csak „sétálok", mással, de ezekről a légi sétákról még nagyon sokáig nem akarok lemondani!

Vízen, jégen, országúton

Jeney Zoltán legtöbb festményének témája a Balaton.

— Nyaranta legalább három hónapot a Balaton mellett töltök, Káptalanfüreden van egy kis kalyibám. Odaköt a piktúra és a vitorlázás. Három éve még versenyeztem is saját, Szalonka típusú hajómon, a CsMSK színeiben. Ezt a kategóriát megszüntették, a klubtól nem tudok hajót kapni, de máig is úgy könyvelnek el, mint tartalék versenyzőt. Ha szükség van rám, ott vagyok.

Milyen szép is...! Az első nyári napok valamelyikén vonatra ülni, s elutazni három hónapra a magyar tenger mellé. Ám a vonattal van egy kis bökkenő...

— Miért ülnék vonatra...? Itt a kerékpárom, felpakolok, nekivágok az országútnak kora hajnalban, s uzsonnára ott vagyok Káptalanfüreden...

— De most már...

Elérti a célzást:

— Most, közel hetvenedik évemhez is kerékpáron

Hatvanéves korában még egyedül repült

utazom. Alig várom, hogy megenyhüljön, le kell mennem, megnézni, hogy vészelte át a telet a házikóm.

A téli napok sem tétlenek, *Jeney Zoltán* állandó vendég a műjégen.

— Hatéves korom óta korcsolyázom, s amit tavasszal, ősszel a repülés, nyáron a vitorlázás jelent nekem, télen azt pótolja a jég!

Régóta őriz egy naplót, *Marika Kilius, Hans Jürgen Baumler,* a francia *Calmat* dedikált képeivel, a négyszeres világbajnok *Rotter—Szollás*-pár, a *Nagy*-testvérpár, *Almássy Zsuzsi* és nagyon sok neves műkorcsolyázó, jégtáncos kedves soraival.

— A Nagy-testvérpár, amikor még picik voltak, az én ösztönzésemre maradt a jégen, Almássy Zsuzsit én vezettem a „körbe" még apró korában.

A jó szemű, nagyszerűen korcsolyázó *Jeney Zoltánnak* sok hajdani és mai versenyző köszönheti pályafutását. A jégen úgy ismerik mint segíteni kész barátot, s mint szigorú, tárgyilagos versenybírát. Egyébként nemzetközi minősítése van, de eddig csak hazai versenyeken pontozott.

Ez sem bántja különösebben.

A festőművész a sport szürke közkatonája, aki — ha csak teheti — hirdeti, hogy a sport nemcsak huszonöt éves korig kötelező, hanem mindaddig, míg mozdulni tud az ember!

VINCZE JENŐ

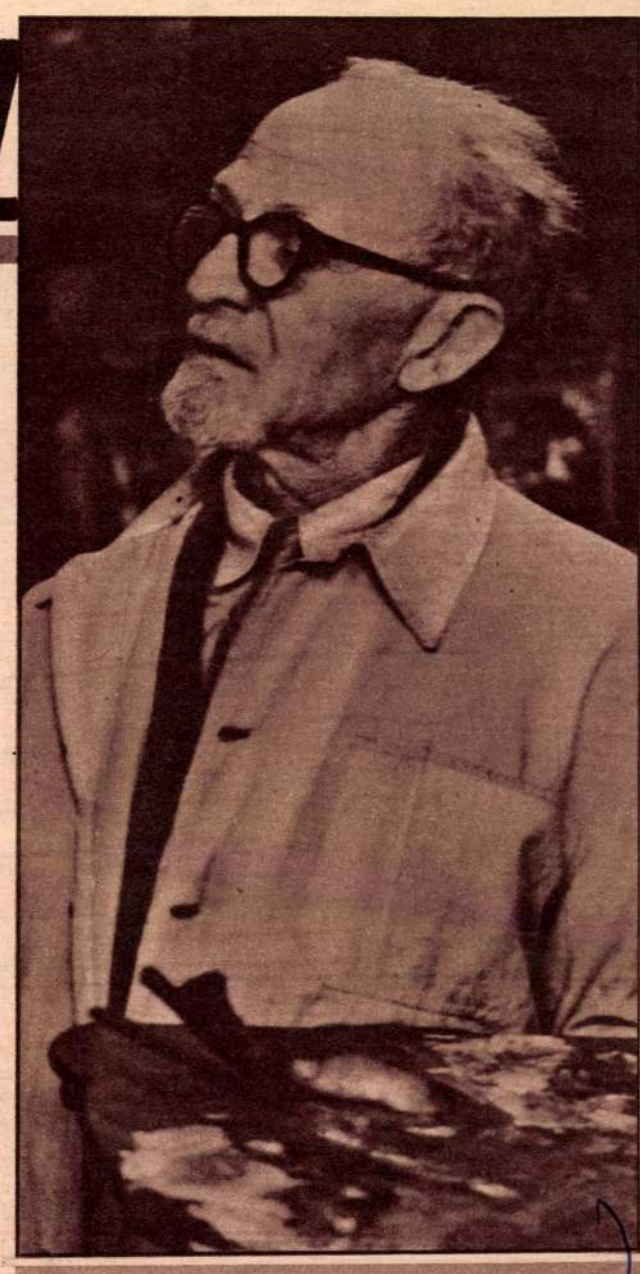

Otthon, festményei között

Három a legény

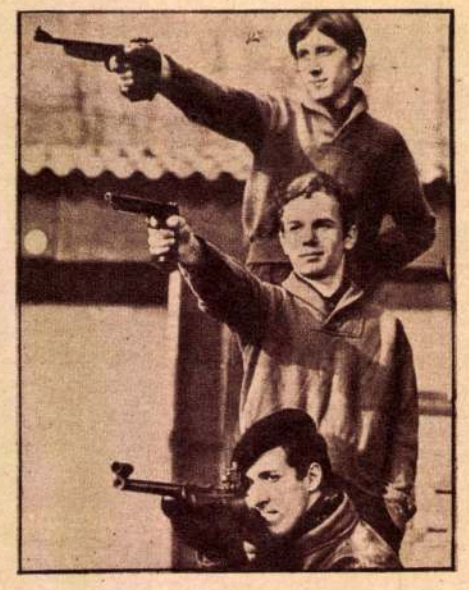

Ülünk egymással szemben. A vendégek: az MHSZ Központi Lövészklub fiatal bajnokai, *Mátrai István* puskás, *Bali Endre* pisztolyos és *Bencsik László* gyorstüzelő pisztolyos versenyző. Ők hárman több bajnokságot nyertek, mint az Újpesti Dózsa, vagy a Budapesti Honvéd egész sportlövő szakosztálya.

Mátrai István:

— Képzőművészeti Főiskolára szeretnék menni, remélem felvesznek, bár nagy a tülekedés. Mindenki azt hiszi, csak a művészeti pálya az igazi, mert ott lehet keresni. Pedig én igazán a művészetért. Mert a lövészetben is ..

Bali Endre:

— Én dolgozni megyek, mert kell a pénz. Az én szüleim nem gazdag emberek. Meg aztán a lövészet is...

Bencsik László:

— Én tovább tanulok az erősáramú felsőfokon, mert ha nem is vagyok jeles rendű, de a matek az megy, s jóban vagyok az erősárammal is, bár már megcsapott néhányszor. Meg a lövészetben is...

Bármiről beszélünk is, a lövészetre kanyarodnak vissza. Pedig másról is van véleményük! Szeretettel beszélnek az olvasott könyvekről, szívesen szólnak a filmekről — igaz keveset látnak —, s a mai fiatalságról a negatívumokat is megmondják és mindjárt hozzáte-

nagyon szereti aput, pedig nézése sokszor szigorúbb a szokottnál, *Bencsikék* „csodajól" megvannak a kis lakásban, anyuval, nagyival nagyon szeretik egymást.

És következik a szóáradat a lövészetről.

Mátrai István:

— Négy éve lövök, légpuskásként kezdtem. Nem vagyok tehetség, Holczer (csapattársa, aki még „túléli" őt az ifikorban) *viszont az! Ő biztosan túllő engem. És most ott tartok, hogy művészien akarom csinálni a lövészetet, úgy, ahogy egy képet fest az ember.*

Bali Endre:

— Én nem vagyok ideges még a rosszul sikerült lövés után sem. Töltök, egyből a fekete alá emelek, aztán azonnal lövök. Ha figyelek jó, ha közben alszom, rossz a találat. Meg kell tanulnom felébredni!

Bencsik László:

— Én csak két éve lövök. Csoda versenylázam van, de a gyorstüzelésnél lehet mozogni, ez nekem jó. Nyugodtan nem megy. Pisztolyom jó, a hibák bennem vannak. No de majd csak oko- Most jól odapörköltem elhalásztam az orra t, de visszaadja ő még

k, a három lövészle-

HAVAI SÁNDOR

„FEGYVER

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
LOBOGÓ
1968 FEB 14

— Kossuth Lajos, a magyar szabadságharc kiemelkedő alakja vagyok... megszavaztattam kétszázezer újoncot... toborzó beszédeket tartottam... vezércikkeket írtam... leváltottam Görgey-t... Turinban, vagy ahogy ma nevezik Torinóban haltam meg...

Zúg a vastaps s rövid egy perc alatt hatvan évet „ugrunk" a történelemben — *Stromfeld Aurél* meséli élettörténetét. A visszapillantást *Szír-csoport* „vezetője" fejezi be, aki izgalmasan adja elő azt, hogy miként robbantották fel a hitlerista csapatok egyik teherautóját, melyen SS-katonákat szállítottak.

Egy évszázad történelmét ölelte át ez a vetélkedő, amelyen a legügyesebb budapesti úttörő fiatalok mérték össze honvédelmi, történelmi és sportismereteiket.

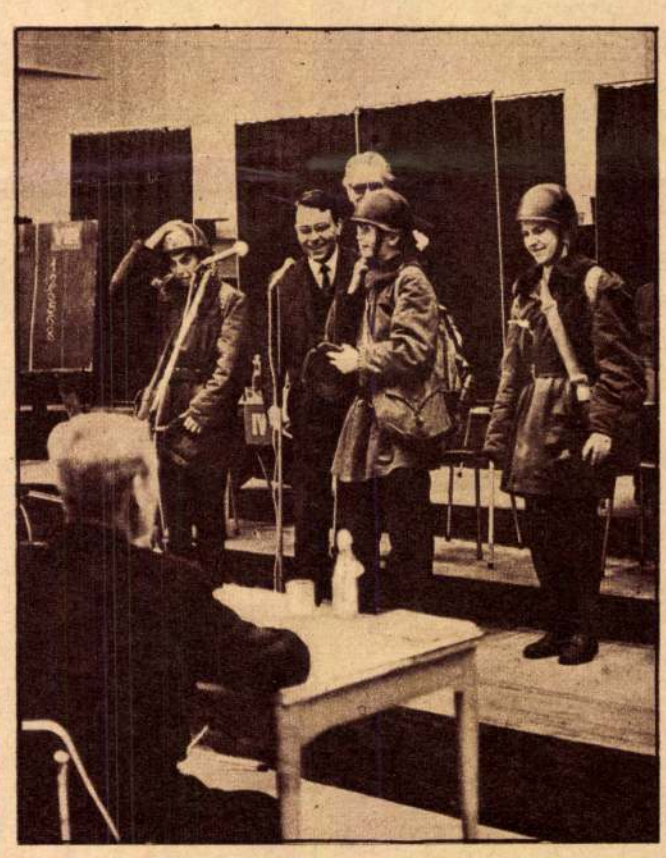

Mintha egy kicsit nagy lenne a katonaszerelés

A Magyar Honvédelmi Szövetség és a Magyar Úttörők Szövetsége által meghirdetett *„Fegyvert, s vitézt éneklek..."* vetélkedőjén Budapest huszonkét kerületének tizenötezer úttörője vett részt. Az iskolai, kerületi és budapesti elődöntők után a legjobb három — negyedik, hatodik és nyolcadik kerületi — csapat versenyzői a rádió hatos studiójában vetélkedtek a helyezésekért. *A verseny rendezésében a Honvédelmi Minisztérium Politikai Főcsoportfőnöksége, a Hadtörténeti Intézet Parancsnoksága és a Magyar Néphadsereg Központi Klubja is segített. A vetélkedő játékvezetője Vajek Róbert, a rádió ifjúsági osztályának munkatársa volt.*

A verseny toborzóval kezdődött. A szabályzat szerint a három fős csapatokat öt-hat tanácsadó is segíthette. A film, irodalomi és kürtjel rejtvények között az *öltözködési verseny* aratta a legnagyobb sikert. Ez persze érthető, hiszen a piros nyakkendős diákok valósággal elvesztek a katonaruhában és a rohamsisakban. A rögtönzött „divatbemutató" után a győztes elmondta; milyen sorrendben vette fel a kellékeket.

— Hát az övet mikor vetted fel?

— Érdekes... erre nem emlékszem. Biztos a társam szerelte rám.

MÉG 35 HÉT!

EXIKÓRA!

ágcsúcsot futhatna, de...?

BAN, 1966-BAN az „elő- 2300 méterrel a tengerszint ezer méteres síkfutás dön- akkor még alig ismert ko- *eija* legyőzte a mérföldek sát a tunéziai *Gamoudit*, a rtó — 3000 méter akadály ot és társait. Tanítványom- *r Lajosnak* csak az ötödik ereje.

r előbb is végezhetett vol- na, ha nem fél — hallatszott akkoriban a kritikus vélemény.

Pedig...!

Mecser nem félt! Csupán az akkori körülmények között ennyit tudott. A csapattal kiutazott szakvezetők úgy döntöttek, hogy az 5000 mellett 10 000-en is indulnia kell, holott ez nem szerepelt az edzési és felkészülési tervben. Kísérleti céllal indították, s ez helytelen volt! Ne értsék félre, én nem

Hét évvel ezelőtt fedeztem fel Lajost...

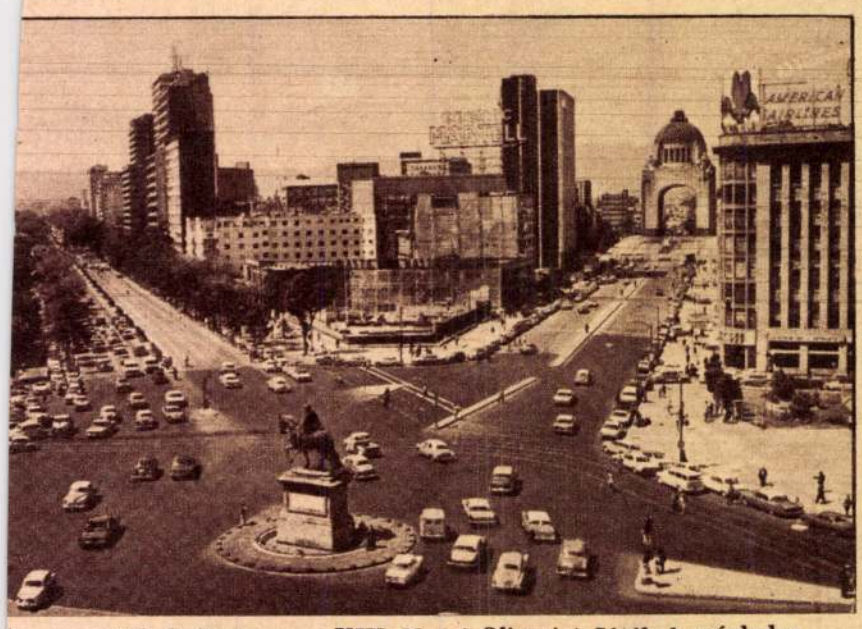

ico, az aztékok fővárosa, a XIX. Nyári Olimpiai Játékok színhelye

elleneztem volna az indulását ezen a távon, ha előtte megbeszélik velem, s ennek megfelelően készül fel Lajos.

Abban az évben Lajos 13:36.6-os eredménnyel ragyogó magyar csúcsot állított fel, megnyerte a francia l'Humanité versenyét, Kanada és Amerika bajnoka lett, négyszer futott Londonban, megverte *Clarkot — harminckét versenyen indult.* Ez szerintem egy vágtázó atlétánál nem sok, viszont egy hosszútávfutónál rengeteg.

Sokan ezzel a zsúfolt programmal magyarázták, hogy tanítványom az 1967-es évben lazított. Pedig a múlt év is eredményes volt. Mexikóban hatalmas szériát állított fel, hiszen rövid néhány nap alatt hatszor versenyzett. Életében először indult maratonin és váratlanul ragyogó eredményt, 2;27:36.4-et ért el. Sajnos, legtöbb versenyén mérföldes távon futott és ezt nem lehetett a méteres versenyszámokban hitelesíteni. Pedig három mérföldön elért 13:03.4-es ideje Európacsúcs, sőt ötezer méterre átszámítva ez

Jeney Zoltán

MDK

Csónak a csusztatónál

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Reney Zoltán

MDK

Kőrakodás

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Jeney Zoltán

MDK

Fürdőház

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Jeney Zoltán szobrászművész

A duméntuli képzőművészek tav.tárlatén, a Berzsenyi Társaság ezüstérmét kapta.

N.U.931.IV.8.

Jerry Goff's Scary Summer

Jeney Zoltán

MDK

Donparti szélmalom

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Jeney Zoltán festőművész

Nemzeti Szalon Őszi Tárlatán képével vett részt

Nemzeti Ujság 1931.IX.20.

Jeney Zoltán MDK

Alkonyat a kikötő előtt, vizf.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Jeney Zoltán MDK

Alkonyi tópart, vizf.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

n. Jeney Zoltán

MDK

Alkonyi tópart, vizf.

Miesarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

n. Jeney Zoltán

MDK

Eső után, vizf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Jeney Zoltán tehetséges festőművész és szobrász kiállítást rendezett Mátyásföldön, Baross Gábor utca 1. sz. alatti műtermében. A kiállítás gazdag kollektiójában 140 drb olajfestmény, kisebb-nagyobb vászon, akvarell, rézkarc és lithografia s azonkivül 17 szobor szerepel. A képek nagyobbrészt mátrai erdőrészletek, Duna-tájak. Van egy igen érdekes és artisztikus tabáni sorozat. Hasonlóképp tájimpressziók a vízfestmények és a karcok is. A szobrok aktok, félaktok, emléktervek és portrék.

A kiállítás, amely igazán komoly művészi elvezettel szolgál, szeptember 22-ig marad nyitva és délelőtt 11 órától délután 4 óráig tekinthető meg.

Nemzeti Ujság
1926. VIII. 26.

Jeney Zoltán

Festőművész

Első tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nagyerdő
1929.IV.8.

magyenyedi Jeney Zoltán

Kezdet a Műcsarnok téli tárlatán

Magyarság 1937 I. 23

MDK

Jeney Zoltán

Kikötőben, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

MD K

Jeney Zoltán, festőm.

93. Egy donparti községben.

94. Donvonal védelme.

136. Donparti község megszállása.

Pesti Vigadó- Haditudósító kiáll. 1943.máj.2.-12.
Képek és szobrok jegyzéke.

Jeney Zoltán MDK

Dunai uszály

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

MDK

Jeney Zoltán szobrász (Gyönk)

Kaposváron a Dunántuli Tav. Tárlaton, ezüstéremdijat nyert.

Cikk: A Dunántuli Tav. Tárlat ....

Képzőművészet, 1930. 3.sz. 128.lap

MDK

Jeney Zoltán

Akvarellel szerepelt a Műcsarnok 1934.évi téli tárlatám.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

MDK

Jeney Zoltán

A Balatoni Társaság képkiallitasan, a vallás- és közoktatasügyi minisztérium jutalomdijat n.Jeney Zoltan nyerte "Balator lellei part" c. vizfestményével.

Cikk: A Balatoni Társaság kiallitasanak nyertesei és matinéja.

Pesti Napló, 1935.dec.15. 21.1.

Jeney Zoltán, festöm. MDK

jó képe felhivja a figyelmet./XI.terem./

Chroniqueur:
Mücsarnok.- Téli tárlat.
Képzömüvészet. IV.évf. 26.sz. 28.old.

Jeney Zoltán.

Kiállitotta müveit a Nemzeti Szalon 1933-ban

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Jeney Zoltán

A Nemzeti Szalon tav. tárlata. Képzőművészet 1928. 12. sz. 187.l.

MDK

Jeney Zoltán

Balatoni ösztöndijban részesült

Kiosztották a festőművészek székelyföldi és balatoni ösztöndijait. Reggeli Magyarország 1942. jul. 2o.

MDK

Jeney Zoltán nagyenyedi

Művével résztvett a kiállitason.

KmFárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 26.lap

Jeney Zoltán, nagyenyedi

Borus Balaton, vf.

Alkony a Balatonon. vf.

Balatoni Társ. 3. M.Zsol. 395. kiáll. 1928. ápr.

17. 1.

MDK

Jeney Zoltán nagyenyedi

Résztvett a Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének 1938-évi kiállitásán.

F.J.: Akvarellek és pasztellek a Nemzeti Szalonban.

Pesti Hirlap 1938.nov.20.6.o.

MDK

Jeney Zoltán nagyenyedi

Kikötőben.Vizf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.JUN.1-18-ig. 38.1.

Jeney Zoltán, festő

Kiállítása nyílt meg a budapesti fáklya klubban.

—: Hír

12.

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 24.

Jenei Zoltán:

Szép akvarelljeivel vett részt a XVI. Tanács által rendezett kiállításon az Iskolai Művelődési Házban

M.L: A XVI. k-i Pedagógus Képzőművészeti kiállítás

Jerei Zoltán
festő

Jerei Zoltán és Gulai József
képei a Fáklya Stúdióban be-
mutatásra XI. hó
23-án.

-.- Kiállitási naptár
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 80.oldal

Jenney Zoltán

Az Újzenei Stúdio megalakulásán részt vett a művész.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde müvészetről.
Müvészet, 1980. október - 20. lap.

MDK

n. Jeney Zoltán, festő.

Balaton-Lellei part, v. f.

Műterem. – VII. Balatoni kiáll. katalog. – 1935 mod.-dec.

MDK

v. Jeney Zoltán, festő.

Hazatérés, v. f.

Műterem. – VII. Balaton-kiáll. katalog. 1935
nov.-dec.

MDK

n. Jeney Zoltán, festő

Zivatar jön. v. f.

Müterem. – VII Balatoni kiáll. Katalog. 1935
nov.-dec.

n Jeney Zoltán MDK

Kőszállitó hajó a Balatonon

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MDK

nagyenyedi Jeney Z.

Csendes öböl, akv.

Napsugaras udvar, "

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug.

2 l.

MDK

nagyenyedi Jeney Z.

Vihar jön..., akv.

Rakodó uszály, "

Hajót várnak, "

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug.

2 l.

MDK

Jeney /Nagyenyedi/ Zoltán

Lebontott gyár, vf.

Hajó a Dunán, vf.

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 9. 1.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán, festö
Hatvan.

Párás kikötö. Vizf.
Hajó érkezett. 27.1. "

KMTárs.Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 24. és 27.old.

Nagyenyedi Jeney Zoltán MDK

Üres napozó, vizf.

Micsarnok 1937 IV. Tavaszi Képzőm. Kiáll.

n Jeney Zoltán MDK

Halászbárkák

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

nagyenyedi Jeney Zoltán MDK

Nagy csönd

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Nagyenyedi Jeney Zoltán MDK

Alkony az állomáson

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

n.Jeney Zoltán

MDK

Balatoni uszályok, vizf.

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán

Milleneumi Emlék

Tabán, Görög utca

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

7 l.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán

Tabán - Fehérsas tér, Török hárem

Virágh Benedek utca

Lebontott régi ház

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

7 l.

Nagyenyedi Jeney Zoltán

276 Cséplés, vizf. mgtul.

Nemzeti Szalon

1926. máj.

MAPE 12. kiáll.

HINCZ GYULA: Piros reggel.

NAGYENYEDI JENEY ZOLTÁN

169. Eső után, vízf.
170. Ködös távlat, vízf.
171. Cirkusz a Balatonnál, vízf.
173. Beszterce a bevonulás után, vízf.
174. Kézdivásárhelyi öreg templom, vízf.

Nemzeti Szalon
1940. nov. dec
MAPE 25. kiáll.

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

MŰTÁROS:

KÉZDI-KOVÁCS ELEMÉR

nagyenyedi Jeney Zoltán
Vasuti állomáson, vizf.
Balaton part, vizf.

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941.
junius, lo 1.

Nagyenyedi Jeney Zoltán festőművész

Szepezdi öreg ház
Révfülöpi kikötő

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
XVI. kiállitása. 193o. december N. helyen

Lepold Katalógus 247. sz.

SIMOR PRÍMÁS MELLKERESZTJE,
arany, gyémántokkal. Többszörösen kapcsolt, kettős szemekből álló aranylánccal.
Mag. 11 cm.
Bécsi munka AW mesterjeggyel (Winkler), 1867 körül.
Simor prímás birtokából, ki egy főhercegnő keresztelésekor kapta, 1868-ban.

A kir. főhercegnő kereszteltetése. Vasárnapi Újság, 1868., 216. l.

SZABÓ JÓZSEF MELLKERESZTJE,
rany, smaragdokkal, rubinokkal és gyémántokal. Hátlapja vésett lemezekkel. Rozettás lánccal.
Mag. 12 cm.
A kereszt római munka 1867 körül, a lánc bécsi.
Szabó József felszentelt püspök, esztergomi kanonok (1858—1884) Rómában vette, hagyatékából Simor prímás vette meg és a kincstárnak ajándékozta.

Lepold Adatok, 34. l. — Lepold Katalógus 120. sz.

KEHELY,
ranyozott ezüst, neogót stílű, Dianafejes hitelesítő bélyeggel és Anders mesterjegyével.
Mag. 22·5 cm.
écsi munka, 1867 körül. Patenája kereszttel nderstől.

nagyenyedi Jeney Zoltán

Párás kikötő, vizf.

[illegible]. Téli tárl. 1938.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán festőművész, TESZ bronzérem, Szemesi parton

Kitüntetett művészek. Pesti Napló, 1934. okt. 23. 11 l.

Nagyenyedi Jeney Zoltán

2 virf.

Nemzeti Salon

MAFE 20 ik jub.
kiáll. kat.
1935. dec. 20 -
1936. jan. 6.

Flórián
Mátyás kövei

Nagyenyedi Jeney Zoltán

festő Műcsarnok

1932. tav. tárl. 164.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán

Lilás alkony, vf.

Aranyhid, "

Naplemente, "

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.

7-8 l.

MDK

Képzőmüv. Főisk. grafikai gyüjt. 2. kiáll.
1943. jun. 7 l.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán

Hullámverés, vf.

Szemesi parton, "

Füzes part, "

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.

7-8 l.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán

Szemesi strand, vf.

Boruló napfény, "

Párás napfény, "

Vihar készül, "

Balatoni Társ. 6.kiáll. Új Szal. 1934. okt.

7-8 l.

MDK

Képzőmův. Főisk. grafikai gyűjt. 2.kiáll.
1943. jun. 6 l.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán

Hiuság, gipsz

Akt kiáll. Uj Szal. ~~1935~~ 1934. nov. 6 l.

Nagyenyedi Jeney Zoltán
Eső után, vizf.
Ködös távlat, vizf.
Cirkusz a Balatonnál, vizf.
Beszterce a bevonulás után, vizf.
Kézdivásárhelyi öreg templom, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítás. Nemzeti Szalon, 1940. november

14 1.

ıt. (Képeket lásd: Bruck/Robert: Die Malereien den Handschriften des Königreichs Sachsen. resden, 1906. No. 27. 61—70 lapok; No. . 75—84 lapok; No. 41. 92—94 lapok.)

A művészileg kiváló, sok alakos, gazdag föl- ítésű miniaturák széles keretbe illesztve betöltik egész lapot. A tömött ábrázolások barokosan étfeszítik a megadott keretet s a miniaturák gyszögletes keretét többnyire félkörívek, hul- nvonalak, ékek törik meg. A keretet mindig ergamenen húzott vörös vonal s ettől 3—5 mm olságban két vörös vonal közötti aranycsík pezi, amelyet kék, zöld, rózsaszín szakaszokra tott szélesebb szalag követ. E szalagot az lap miniaturáján geometriai minta díszíti. iniciálék keretét a vörös vonal után két vörös allal határolt kék csík alkotja. Kivétel a 47a és 54a lap növényi s állati díszítésű iniciáléja, elyeket a miniaturákhoz hasonlatosan szaka- kra osztott színes szalag keretel. A miniaturák iniciálék alapja arany. A miniátor az élénk eket kedveli: vörös, kék, zöld, sárga színek lkodnak. Az arcok sárgásrózsaszín alapon érrel s vörössel árnyékoltak. A miniátor vörös- festi a kezek és lábak körvonalait, továbbá az éleket, szemet s szemöldököt. A szempillák s ngolyók feketék. Néhol az apostolok ősz át fehérrel árnyékolt halványkék színnel festi. uhák szélét és a nyugodt mély redővetést leg- bször feketével jelzi, a ruhaujjak szélét és a kkivágást pedig aranycsíkkal vagy fehér ökből képzett dísszel szegélyezi: a ruhákat bnyire hármas vagy négyes csoportú fehér tokkal szórja tele. Krisztust mindig mezítláb zolja. Krisztus haja s ritkás szakálla barna. ára középen két kis hajtincs borul.

Nagyenyedi Jeney Zoltán
Balaton eső után, vizf.
Ragyogó alkonyat, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete.
Kiállítás. Nemzeti Szalon, 1942, december. 7 l.

317. kép. *9. Graduale (Erdődy—Bakócz-kódex) 1557. 103b lap.*

tartó angyal. József mögött két pásztor félalakja (316. kép.)

12b lap: E laptól kezdve a szövegben befeje zetlen iniciálék, gyakran kis lapszéldíszítésekkel csak az alapszínekkel festve a következő lapokon *12b; 13a; 14a; 14b; 17a (2); 18a; 18b; 19a (2) 20a (2); 22b (2); 23a (2); 23b; 24a; 24b 25a (2); 26a; 26b; 27a; 27b; 28b; 29a; 29b 32a; 32b; 33a (2); 38a (2); 38b; 40a; 40b 41a (2); 41b; 42a; 42b; 44a; 44b; 45a; 45b (2) 46a; 46b (2); 47a (2); 48a (2); 49b; 50a; 50b 51a (2); 51b (2); 52a; 52b; 53a (2); 53b 54a (2); 55a; 55b; 56a (2); 56b; 57a (2); 57b 58a; 58b; 59b (2); 60a; 60b; 61a; 61b (2); 62a 62a (2); 62b; 63a; 64b (3); 65b; 66a 66b (2); 67a; 67b; 68a (2); 68b; 69a (2) 69b; 70a; 70b; 71a; 71b; 72a; 73a 73b; 74a; 74b (2), 77b; 78a; 81b (2) 86a (2); 86b (2); 87a; 87b; 88a; 88b 91a; 91b; 92a; 92b; 93a; 94b; 96b 98a; 100a; 101a; 103b (I. K.* mester) *104a (2); 114b; 118a; 120a (I. K.* mester) *123a; 125a; 126b; 137a; 139b (I. K.* mes

nagyenyedi Jeney Zoltán MDK

Füleky József: Csoportkiállitás a N.Szalonban.
Művész-Élet. 1933. ápr. 15. 6 l.

nagyenyedi Jeney Zoltán MDK

Cirkuszsátor

Borus Balaton, vizf.

Reggel a Balatonon, vizf.

Micsarnok 1931 őszi tárlat

nagyenyedi Jeney Zoltán

MDK

Ősz, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

nagyenyedi Jeney Zoltán

Öreg tabáni törökház, vizf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

nagyenyedi Jeney Zoltán

MDK

Alkony a vizen, vizf.

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

nezavnyeti Jeney Zoltán

Alkony a vizen, vizt.

n. Jeney Zoltán MDK

Hullámverés, vizf.

Vihar jön, vizf.

Olasz avangardista tábor.Balaton, vizf.

Mücsarnok 1933 Fiatal müvlszek kiáll.

MDK

n. Jeney Zoltán

Hullámverés, vizf.

Vihar jön, vizf.

Olasz avangardista tábor.Balaton, vizf.

Műcsarnok 1933 Fiatal művlszek kiáll.

nagyenyadi Jeney Zoltán MDK

Öreg boltivek

Tabáni kis kocsma

Fehérsas-utcai öreg udvar

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

nagyenyedi Jeney Zoltán MDK

Lement a nap, vizf,

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Doručovací lístek

Doručeno dne, vlastní

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán, festö

A Balaton esö után. Vizf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932.junius. Kat.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán

Csopaki part, vf.

Magy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.1928. okt. 14. l.

nagyenyedi Jeney Zoltán, festö

Szánkázás. Aquarell
Krumplihámozás. W

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán, festö

Balatonalsóörsi részlet. Vizf.
Balaton. "

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1932.szept. Kat.

MD K

nagyenyedi Jeney Zoltán,festö

Alsóörsi kikötöben. Vizf.

Mücsarnok.IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj.16-30. Kat. 12.1.

MDK

naggenyedi Jeney Zoltán

Lellei udvar, vf.

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1934. dec.

9. 1.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán, festö

Köhordó uszály a Balatonon. Aquarell.
Mikor a nap lemegy. "

Nemzeti Szalon.-Tavaszi Tárlat. 1931. junius, Kat.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán, festö

Tabáni kapu. Aquarell.
Vörösberényi templom. "

Nemzeti Szalon. -Téli tárlat. 1932. dec. Ka t.

J

MDK

Nagyenyedi Jeney Zoltán, festö

Eltünö városrész.	Vizf.
Zegzugos kis ucca.	"
Viharvert fészek.	"
Elhagyott udvar.	"
Pusztulásra itélve.	"
Kovácsmühely.	"

Uj Szalon.- Tabány Kiállitása. 1934 máj. 1934.ápr.
Kat.

MNK

nagyenyedi Jeney Zoltán, festöm.

Vasuti állomáson. Vizf.

Balaton part. "

Nemz. Szal. - Tavaszi Kiáll. 1941.jun.15-29. Kat.

MDK

magyenyedi Jeney Zoltán, festőm.

291. Öaz. Vizf.

Műcsarnok.- XII. terem ?.
39.1. Kat. évsz. ?

nagyenyedi JENEY ZOLTÁN

Balaton eső után. Vizf.
Ragyogó alkonyat. "

MAFT kiáll. Nemzeti Szalon 1942.dec.-1943.jan.

nagyenyedi JENEY ZOLTÁN

Nagy csönd.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

nagyenyedi Jeney Zoltán, festö

151.	Tihanyi apátság.	Aquarell
152.	Révfülöpi kikötö.	"
153.	A Sümegi vár.	

Nemzeti Szalon.-A Balatoni Társ. IV.Kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

JENÍ LUKÁCS

ő készítette a szigetvári
ferencesek miseruhaszekrényét
(feltehetően az 1730-as években)

Molnár József: A szigetvári ferencesek miseruhaszekrényének eredete

Müemlékvédelem, 1975. 4. sz. 218-219. l.

nagyenyedi Jeney Zoltán
Öreg tabáni török ház

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
12 l.

A kódexben még a következő lapokon találunk iniciálékat: *74a (L); 81a (I); 85a (I); 85b (I); 112a (I); 132a (M); 134a (D); 137a (M); 145b (I); 154b (I); 161b (I); 162a (E); 180a (I); 180b (S); 189b (P); 193b (R); 196b (I); 197a (I).*

80b lap (LXXXXIV): Bírák könyve vége: „Ez az ooh tórweeńnek heeted kenyweenek veeghezety, myneere my ydwesseghwnkre zykzeegh, zent dorottya azzon napyan, ezer ewth zaaz tyzen kylencz eztendewben 1:—5:—1:—9".

123a lap (CXXIII): A lapszéldíszítés a lap alsó és külső szélét kereteli. Alul, sárga alapon fekvő vázagirland, levelekkel s dárdákkal díszítve. A külső szélen lévő díszítés mint a *23a* lapon.

145b lap (CXLV'): Lapszéldíszítés mint a 23a lapon.

161b lap (CLXI'): János Evangelium vége: Adwenthnak else zerdayan. Azon esztendóben, mykoron Cristus zyletesetwl foghwan yrnának Ezer ewth zaz tyzen hatod eztendóben.

Gyurikovits György: Tudományos Gyüjtemény 1833. XII. köt. 102. l. — Jankovich Miklós: Egyházi folyóirás, 1834. IV. füz. — Horvát István: Ó és Uj testamentumi Bibliai Töredékek 1516—1519-dikből. Tud. Gyüjt. 1836. III. 113—117. — Ocsovszky 29. l. — Majer 294. l. — Toldy Ferenc: A Magyar Nemzeti Irodalom története. Pest. 1862. II. 87., 104—106., 137—145. l. — Volf György: Bátori László és a Jordánszky-codex bibliafordítása. 1879. Értekezések a nyelv és széptudományok köréből. VII. köt. X. sz. —

Jenichen, Balthasar

l

Va Hö Ernst gpijt

IV. 26 (2)

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezek
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mik
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveim
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiá
sok ezer embertársamon, joggal kérhete
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszm
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem sze

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Jenichen, Baltazár

nürnbergi rézm
virágkora 1560-1590.

Zrínyi Miklós, a ni-
getvári hős 1566.

Repr

Széchy I.

96. l. után

Jenichen Boldizsár

vezm.

l.

Szilágyi: Magy.

nemzes tört.

V. 659. l.

625

Ujlelt. 625.

anfred
november 18-án.

os olajfák képeznek csoportot, a
egy piros kabátot és kék nadrágot
és vállán dorongot vive; a közép-
lrol várossal és szemközt meszes he-
atükröződnek; a háttérben pedig a
ak. Az előtérbeli út mentén, jobb-
sztor tereli nyáját lefelé. A de-
elzése alól balra vörös betükkel:
három sorban: La Spezzia
Lindemann Frömmel
Röm 1872.

m. — Ujlelt. sz. 625. — 1900. átv.

ert hagyománya ~~(2122/900)~~ 1892. december
~~gos Képtarhoz~~ ~~[illegible]~~,
~~ltetik.~~

Modiano Ed. hoz 1892. dec. 3.

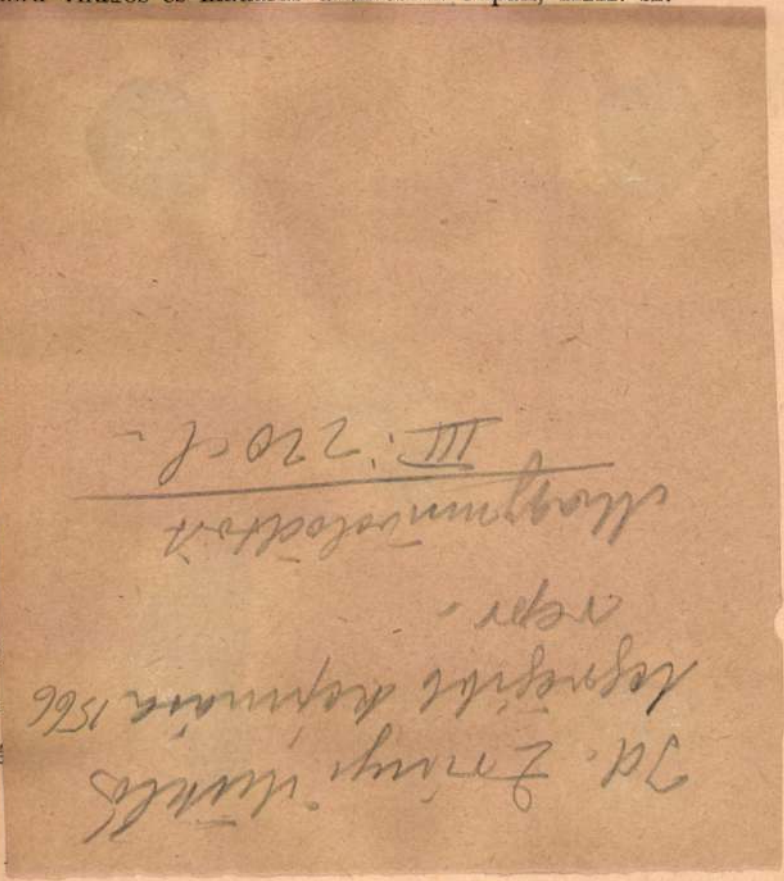

M. 8. cm.

956. BROS, ovális rézkeretben, szine

957. KÉTREKESZES SZELENCE, f

958. FEDELES VÁZA. Talapzata és f
fülek gyanánt, egy-egy ezüst sá
ezüst részeket zománcdisz, az el
ábrázoló zománc, gyöngyház, ko
30 cm.

959. KEREK SZELENCE, arany, „

960. GYŰRŰ, arany, ovális fejében gy
XVIII. sz.

V.

961. VÁZA, festett zománc, kobak-al

962. PLAKETT, öntött vas, ovális,

963. KÉT PISZTOLY ÉS EGY PIS
himzett. Török, XVIII. sz.

Jenich (Jenisch) Balthasar
(tudható 1563–92)
nürnbergi rézkarcoló

Báthory István
lengyel király arcképe
Repr. és lavírok

Komornicki

444. 1–

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jenichen B.rézmetsző M.D.K.

Zrinyi Miklósnak,a szigetvári hősnek képmásán a bokáig érő dolmánynak végig zsinórpárokkal diszitett gombolása van.1566-ból. MTKOS. 211.o.

V.Ember Mária: Magyar viseletformák a XVI.és a XVII. században. 205.o.

Folia Archaeologica;XVIII.1966/67.Bpest.Múzeumi Ismeretterjesző Központ.Bp.

Jeniehen Boldizsár MDK

metszete

Repr:

"Zrinyi Miklás"

Gáborján Alice: Győri lábbeli alaku kerámia edény.

ARRABONA 2. Győr 1960. 23-41.1.

38.1. 14. ábra.

Jenig János

ötvös 1634–1641

lásd

Mih. Pozs. 118

Jenig (Jenich) János, pozsonyi

ötvös V. 118.

Jenik Béla
épitész Bp

l.
Müvészi Ipar
III. 95, l.

Kladenvatar.

Singer és Wolfner Budapesten, Andrássy-ut 10. sz.

Már megjelent

A Tavaszi Nemzetközi Kiállítás

KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

mely a tárlat 48 kiváló művének művészi reprodukciójával van díszítve, s a műcsarnok kiállítási pénztáránál

HARMINC KRAJCÁRÉRT

kapható.

MDK

Jenik B. sátorlajujhelyi épitész

megbizás gőzfürdő épitésére Sátoraljaujhelyen

Vállalkozók Közl. 1906. márc. 14. 7 l.

Tata (Komárom)

Fazekas-utca 62. Ház, földs
szemöldökökkel. Az udvaron

(Tata V és MV. Bp. 1952, 5 l)

Jernik András

festő (magyar?)

Pesti 1840 ik. kiállításon: Gastein mellett. (104 sz.)

A pesti művészeti egyesület. Athenaeum 1840. II. 31. l.

Jenik Endre

pestő

Az 1840. pesti mükiállitáson.

Lovak agarakkal (61 szám)

210. Uti jelenet.

224. Séte lohaton.

Lovakat nyujt agarakkal. A kicsol-gozás müvészi, de nem rajz hiba-(Honmüvész).

A pesti müvészeti egyesület. Athenaeum. 1840. II. 16 l. cs 32. l

Parlagi

(Pesti mükiállitás. Honmüvész 1840. 430 l

Jenik Endre

Művészet 1909

405

III.

42.

Papiros oklevél.

Jenik Endre

Minvinet 1909 405

Proba

CRISTOFOLI VINCE
Cémentáru-gyáros.
Telefon 59—81. Alapittatott 1868.
Vállal: **Terazzo- granitto** és mozaikburkolatokat, valamint cementlap, keramitlap, mozaiklap és á la mettlachilap burkolatokat. Bétoncsaternázások, gép és falalapozások, födém, folyosó- és lépcső-szerkezetek Cement vizeldék, jászolók, szökőkutak és vizmedencék.
Költségvetések és rajzok dijtalanul készittetnek.
BUDAPEST, VII., Ilka-utca 34. sz.

a magyarhelyi érdekü vasutak részvénytársaságnak a m. kir államvasutak Csongrád állomásából kiágazólag a szolnok-kiskunfélegyházai helyi érdekü vasut Tiszaalpár állomásáig, esetleg Tiszaalpár állomástól folytatólag a budapest-tiszai helyi érdekü vasut vonalának egy alkalmas pontjáig vezetendő szabványos nyomtávu helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; Hermann Imre nagybérlő, cepini lakosnak a m. kir. államvasutak Eszék állomásából kiágazólag Tenje, Laslovo, Korodj, Antin, Gabos és Ostrovo községek határain át a m. kir. államvasutak Vinkovci állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü helyi érdekü vasutvonalra; Braun Gyula mérnök, budapesti vállalkozónak a zsolna-rajeci vasut Rajec állomásából kiágazólag Nagyveserna, Lednic, Kardos, Vászka, Domanis, Szadecsne, Cselko Lehota, Pruzsina, Trsztye, Alsóleszkó, Szlopna és Viszolaj községek határain át a m. kir. államvasutak Bellus állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu, gőz- vagy motoros üzemü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

A budapesti közuti vasut lipótvárosi vonalának engedélyezési tárgyalása. A budapesti közuti vasut lipótvárosi vonalának engedélyezési tárgyalása f. hó 8 án tartatott meg a kereskedelemügyi ministeriumban. A tervezett uj vonal a budapesti közuti vasut Károly-köruti vágányaiból indul ki, az Erzsébet-tér déli és nyugoti oldalán elhaladva a Bálvány-utcát szeli át, a Szabadság-tér déli oldalán és a Hold-utcán megy át, a Báthory-utcát keresztezi, a Szemere-utcán áthalad és a Lipót-körut vágányaiba köttetik be és pedig úgy a jobbparti, mint a balparti vonalakba. Az uj vonal épitésével kapcsolatban kibővitendő lesz a társaság Damjanich-utcai áramfejlesztő telepe és uj forgalmi telep lesz épitendő a VI. vagy VII. kerület külső részében. Az engedélyezési tárgyaláson a képviselt hatóságok küldöttei egyetértő megállapodásra jutottak ugy az épitési és engedélyezési föltételekre, mint az épitési költségekre. Az épitési összköltség 3.106,000 koronában állapittatott meg, amiből esik általános kiadásokra 150,000, telekbeszerzésre 180,000, épitményre 331000, felépitményre 440.000, magasépitményre 401,800, pályaelzárásra 1,200, üzleti telefonra 7,600 pályarendezésre és felszerelésre 52,000, forgalmi eszközökre 390,000, tápláló vezetékre 530,100, előre nem látott kiadásokra 150,000, időközi kamatra 48,495 korona. A megállapitott költség maximalis összeg, mely a felülvizsgálat alkalmával okmányilag elszámolandó lesz. Az épitési költségben 223,000 kor. burkolási költség szerepel, az Erzsébet-tér déli oldalának és a Bálvány-utcának a társaság költségére tömöritett aszfalttal való burkolása gyanánt. A társaság ezen kivül a főváros képviselőinek kivánságára elvállalta a Hold utca aszfaltozási költségeinek kamatmentes előlegezését, amely előleg az 1908. évben lesz visszatéritendő Az épitési költség kötvényeimletek kibocsájtása utján fog beszereztetni.

Helyi érdekü vasutak átalakitása villamos üzemre. Március 10-én volt a Budapestről kiinduló vicinális vasutak villamossá alakitására vonatkozó engedélyező-tárgyalás a kereskedemügyi ministeriumban, Szterényi József államtitkár elnöklése mellett. A tárgyalásra kiküldött bizottságban az összes érdekelt hatóságok részt vettek. Az átalakitásnál igényelhető azt a tőkét, amely a budapest-kerepesi, budapest-haraszti-i és budapest szentendrei három helyiérdekü vasut épitésénél szükséges, a bizottság 16,100.000 koronában állapitotta meg. Az engedélyes társaság tartozik az engedély-okirat kiadásától számitott félév alatt a terveket bemutatni a budapest-kerepesi vonalra nézve s aztán 3—3 hónappal később a másik két vonalra. Köteles mind a három vonalat 3 és fél év alatt teljesen megépiteni, és üzemképes állapotba helyezni.

Mezei vasut épitése. A tarnamérai uradalom a tavaszszal mezei vasutat épittet, a melyhez 18 waggon 7 kilogramm sulyu egynemü mezei vasuti sin szükséges. A vonatkozó ajánlatok a tarnamérai uradalom cimére Tarnaméra (Heves m.) küldendők.

A szeged—alsótanyai vasut. Taschler Endre városi tanácsnok elkészitette az alsótanyai vasut épitésére, a kivitel módozataira és a beruházási költségek födözetére vonatkozó javaslatát. A javaslatot előbb a vasutbizottság, azután a márciusi közgyülés tárgyalja.

A debrecen—sámsoni vasut épitését a napokban megkezdették. Czinner és Révész budapesti mérnökök a helyszinére érkeztek és hozzáfogtak a munkákhoz.

A karánsebes-hátszegi vasut kiépitése véglegesen biztositva van. Az épitkezés április hóban veszi kezdetét és őszszel Vioszlováig át lesz adva a forgalomnak. A ministerium az épitkezési tervet jóváhagyta. A vasut céljaira a kereskedelmi minister 940.000 koronát, a földmivelési minister 200.000 koronát, a pénzügyminister pedig 100.000 koronát szavazott meg.

A nasic—djakovári vasut közigazgatási bejárása. A Gross E. és társa épitő-vállalkozó cég által tervezett nasic—djakovári helyi érdekü vasut közigazgatási bejárásának megkezdését a kereskedelemügyi minister f. évi március 16-ára rendelte el. A bejárás vezetésével Ehrenhöfer Aladár ministeri tanácsos bizatott meg.

A vrginmost—károlyvárosi helyi érdekü vasut vrginmost—skakavaci vonalrészének közigazgatási pótbejárását a kereskedelemügyi minister f. évi március 27-ére rendelte el. A bejárást Ehrenhöfer Aladár ministeri tanácsos vezetése alatt fogják megtartani.

Vizépitészet és szabályozás.

A Szinva szabályozása. Miskolc város képviselőtestülete elhatározta, hogy az Alsó-Szinva patakot az Arany János-utca mögötti részen a közelben szabályozza, a többi rész szabályozását pedig esetről-esetre hajtja végre.

Vizmosások megkötése. Baranyajenő, Godisa, Tófű, Magyaregregy és Nagyhajmás községek határában levő vizmosások kötelező megkötése érdekében a napokban tárgyalásokat fognak tartani, amelyen résztvesznek Pánczél Ottó erdőfelügyelő, a kulturmérnöki hivatal, a pécsváradi gazdasági felügyelőség, a püspöki jószágfelügyelőség, valamint az érdekelt községek előljárósága.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

Vasszerkezetü üvegtetők készitése. A budapesti Verseny-utcai postakezelési épületen vasszerkezetü üvegtetők felállitása terveztetik 13·203 kor. 93 fill. előirányzott költséggel. Az üvegtetők létesitésénél előforduló föld, kőmüves és kőfaragó, vas, üveges és bádogos munkákra a budapesti államépitészeti hivatalban április 2-án árlejtést tartanak.

Tornaterem berendezés. Budapest székesfőváros tanácsa a VII. ker. Dob-utcai elemi iskola tornatermének berendezésével a megtartott árlejtés eredményéhez képest Kopernitzky Pált bizta meg, a ki az előirányzott 2882 kor. 80 fillérrel szemben 2453 kor. 92 fillérrel tett ajánlatot.

A Gresham palota épitésénél szükséges keményfapadozati munkát az Egyesült parketgyárak rt., a terazzó, beton és keramit munkát Schön Adolf, az aszfalt munkát Hirsch Mihály, a vászonredőnyök szállitását Justus Sándor és fia, a vasredőnyök és napellenzők szállitását Paschka és Társa, a takaréktüzhelyek szállitását Ehrlich G. Gusztáv, a vizvezeték és csatornázási berendezést Bründl János, a villamosvilágitás, csengők, telefon és villámháritók berendezését a Ganz és Társa cég, a felvonók szállitását Freissler Antal és a parafakőelszigetelő munkát a Szab. parafakőgyár rt. kapta meg.

A vidéken.

Elmekóroda épitése Dicsőszentmártonban. Kis-Küküllő vármegye alispánja 1906. március 26-án d. e. 11 órára a dicsőszentmártoni m. kir. államépitészeti hivatalban tartandó árlejtést hirdet a dicsőszentmártoni vármegyei közkórházzal kapcsolatosan létetendő elmekóroda épitési munkálataira. Előirányzott költségösszeg 115.000 korona.

A dubovai rom. kat. templom épitése. A vallás és közoktásügyi minister a dubovai rom. kath. templomnak 41.342 kor. 41 fillérrel előirányzott épitésével a megtartott árlejtés alapján Boldoghy Gyula komáromi vállalkozót bizta meg 43.590 kor. 11 fillér vállalati összeg mellett.

Gőzfürdő épités Sátoraljaujhelyen. A sátoraljaujhelyi statusquo izr. hitközség jelenlegi fürdőhelyiségének helyén egy uj gőzfürdő épitését határozta el. Ez alkalomból Jenik B. sátoraljaujhelyi épitészt bizták meg, hogy a fürdő átalakitására, valamint egy egészen uj fürdő épitésére vonatkozólag is tervezetet készitsen. Az elkészitett terveket a hitközség felülbirálás végett elküldötte a Magyar mérnök és épitész egyletnek, ahol azok felülvizsgáltatván, mint kivitelre alkalmasnak talált tervrajzok küldettek vissza. A fürdő épitése rövid időn belül kezdetét fogja venni.

Községház épités Tasnád-Szántón. Szilágy megyében fekvő Tasnád-Szántó község képviselőtestülete uj községház épitését, határozta el és az épitési költségek fedezését kölcsön felvételével tervezi. A vonatkozó határozatot jóváhagyás végett már felterjesztették a vármegyéhez.

Bérház épités Szombathelyen. Szombathelyen az Erzsébet királyné és a Király utca sarkán

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG olcsóbb a mésznél, fagymentes, szintartó, kökemény plasztikus.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

Első és egyetlen gyár Ausztriában és Magyarországon.

Legjobb minőség.

TRIESZTI
LINOLEUM
LINKRUSTA

Nélkülözhetetlen lakásokban, irodákban, boltihelyiségekben, szállodákban, fürdőkben, kórházakban, iskolákban, natermekben, színházakban, kaszárnyákban, templomokban, wagonokban, hajókban stb., legtisztább és egészségügyi szempontból **legalkalmasabb és legolcsóbb padlóburkolat**, por- és hézagmentes, **Egyszinü barna, oliv- és teracottában.** Azonkivül **„Granit“** (keresztül **mintázott**). **Továbbá a legkülönfélébb és legelegánsabb mintákban nyomatott áru. Előtétek, szőnyegek**, stb.

Magyarországi telep: **BIRÓ HENRIK V., Vécsey-utca 4. sz. Telefon 12—32.**

Legáth Gábor kereskedő uj három emeletes bérpalotát épittet, amely a városi tanácshoz beterjesztett tervek után itélve Szombathelynek legszebb épülete lesz. Az épület főfrontja a Király utcában nyulik el, a kisebb része pedig az Erzsébet utcában. A Király-utcai rész földszintjén 9 üzlethelyiség, a sarkon pedig egy üzlethelyiség épül. Az épitést még ez évben megkezdik. A palota tervét Rauscher Miksa szombathelyi müépitész készitette, az épitést pedig Flieger Ede körmendi épitész fogja vezetni.

Templom épités Muraszombatban. A muraszombati ág. ev. hitközség elhatározta, hogy uj templomot épit. A templom épitésre beérkezett tervek közül Gerey Ernő budapesti műépitész tervét fogadták el, amelynek alapján a templom épitése 30.000 koronába kerül. Az épitést a tavaszszal már megkezdik.

A pécsi Zsolnay szobor kőalapzata. A Zsolnay szobor nagybizottsága a napokban ülést tartott Kindl József ker. tanácsos elnöklésével, melyen Tróber Aladár dr. bizottsági előadó jelentést tett a kőalapzati munkálatra megtartott árlejtés eredményéről. A legmegfelelőbb ajánlatot a Holdampf Sándor utóda cég tette, mely 6800 koronáért vállalkozott a süttői kőanyag szállitására és fölállitására.

Egyházi épitkezések Győrött. A győri ág. ev. egyházközség árva- és szegényházat, iskolát és tanitói lakást épit és e célra a várostól ingyen telket kért. Győr város 529 négyszögöl területet jelölt ki a fenti célra, de az átadás előtt bekéri az épitkezés részletes terveit.

Templomépités Székelyudvarhelyen. A székelyudvarhelyi unitárius egyházközség templomának 43827 kor. 66 fillérrel előirányzott felépitésével a f. évi március 10-én megtartott árlejtés alapján Fekete Benjámin székelyudvarhelyi épitőmestert bizta meg 4·5% árengedés mellett.

Aszfaltozás Óbecsén. Óbecse község főbb utcáit aszfalt-makadam burkolattal láttatja el. E munka vállalatba vételére a Magyar aszfaltrészvénytársaság tett ajánlatot a községnek.

Épitkezések Stubnyafürdőn. Körmöcbánya város, mint Stubnyafürdő tulajdonosa elhatározta hogy a fürdő régi vendéglőjét ujjáépitteti.

A veszprémi székesegyház renoválása. Báró Hornig veszprémi megyés püspök a veszprémi székesegyházat renováltatni szándékozik. Ezen terv keresztülvitele céljából a kiviteli tervek elkészitésével megbizta Aigner Sándor budapesti müépitészt, a ki most a helyszinén időzik, hogy a szükséges előtanulmányokat megtegye a tervek kidolgozásához.

Barokk-kaszárnya épités Pápán. A városi épitészeti bizottság mult heti üléséből kifolyólag javasolni fogja a tanácsnak a barokk-kaszárnyának a laktanya melletti területen 600 emberre és 600 lóra való felépitését.

Iskola kibővités Szegeden. A belvárosi elemi fiuiskola helyiségei szükek, a leányiskola pedig a községi polgári leányiskola épületében szorul. Ezen a visszás helyzeten segiteni kell és ez okból a tanács az épület kibővitésére terveket készittetett. A tervek szerint az iskolát a Zrinyi-utca felé bővitenék ki 250000 korona költséggel. A nagy költségre való tekintettel az épitkezés csak a jövő évben történhetik meg.

Kórházak épitése Szegeden. Szeged város mérnöki hivatala a járványkórház, valamint a ragálykórház terveit a fertőtlenitő telepével kapcsolatban most mutatta be a tanácsnak. A járványkórház 43,000, a ragálykórház 115,000 koronával van előirányozva.

Villamos világitás Zsombolyán. Zsombolya község elhatározta, hogy a Ganz és társa vasöntő és gépgyár rt-gal községi villámos telepet épittet.

Tetőpéplemez gyár épitése Kőszegen. Kolb Ernő gyáros Kőszegen tetőpéplemez gyárat szándékozik épiteni, a melynek előkészitő munkálatai most folynak. A gyár a városréten, a városi villamos teleptől 60 méter távolságban épül kétszer akkora arányban, mint eredetileg tervezve volt.

Magasépitmények Barcs állomáson. A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága pályázatot hirdet a Barcs állomáson létesitendő uj fogas- és nyiltrakodó perronok, uj áruraktár és raktáriroda épület és a hozzátartozó csatornázás munkáira. Az ajánlatok f. é. március 26-án déli 12 óráig az üzletigazgatóság általános osztályának igtató hivatalánál nyujtandók be.

Vágóhid épités Zentán. A vágóhid épitésének ügyében a város egészségügyi, bizottsága a napokban ülést tartott, melyen a városi főmérnök a vágóhid már teljesen kész tervezetét a bizottságnak bemutatta.

A miskolci postapalota épitése. A miskolci posta és távirda épület munkálatait 128.000 korona vállalati árban a terracotta szobrászmunkák kivételével Fischer és Ferencsik lugosi épitészek nyerték el. Az épület terveit Papp Gyula és Szabolcs Ferenc budapesti müépitészek készitették s ők vannak a művezetéssel is megbizva.

Iparostanonciskola épitése Szegeden. A városi ipartanács a napokban ülést tartott melyen a fölépitendő iparostanonciskola ügyét tárgyalta. A bizottságnak a javaslata, hogy a központi ipariskola épülete a Petőfi sugárut és Könyök-utca sarkán, vagy szintén a város tulajdonát képező és a szemkórház mellett levő telken épittessék föl. Az épület a terv szerint 15 tanteremből fog állani, megfelelő mellékhelyiségekkel.

Papilakás épitése Felsőboldogasszonyfalván. A felsőboldogasszonyfalvai ev. ref. egyház (Udvarhely megye) elhatározta, hogy uj papi lakást épittet. A 8486 kor. 66 fillérrel előirányzott munkálatokat legközelebb vállalatba adják.

Közmunkák Bács-Bodrog megyében. Bács-Bodrog vármegyében eddig a zombor—óbecsei, az óbecse—törökbecsei, kishegyes—feketehegyi, topolya—óbecsei, a csávoly—katymári, zombor—palánkai, bácszsablya—titeli, zombor—adai, militics—gombosi, apatin—gombosi, ujvidék—szegedi, a nagykanizsa—révi, topolya—bajsai, baja—mélykut—kisszállási, regőcei vasuti, sztapári, parragi, szilbácsi, bácsföldvári, csurogi, boldogasszonyfalvi, tiszaistvánfalvai, csajkásszentistváni és csajkáslaki vasuti állomáshoz vezető törvényhatósági közutak épitése van tervbe véve és a müszaki munkálatok elkészitve. E felsorolt utvonalak kiépitésére összesen 2·500.000 korona van előirányozva s miután mind e munkák az állami beruházási hitel terhére épülnek kivitelükre csak a törvényes állapot bekövetkeztével kerülhet sor.

Jegyzői lakás épitése Kadarkuton. A Somogy-megyében levő Kadarkut község képviselőtestülete elhatározta, hogy 8000 korona költséggel uj jegyzői lakást épittet. Az épitkezés vállalatba adására legközelebb árlejtést tartanak, hogy a munkálatok még a tavaszszal megkezdhetők legyenek.

Betoncsatorna épités Kunfélegyházán. A városi tanács a tavasz folyamán több utcának betoncsatornával való kiépitését határozta el. Igy kiépitésre kerülnek első sorban a Zrinyi-Mü ut, Vágó — s Damjanich-utcák nyitott csatornái. A Jókai-utcában a csatorna kiépitését az utca kövezésével együtt fogják megoldani. A munkálatokat az eddigi vállalkozó, Schillinger V. fogja végezni.

A pécs-belvárosi plébánia templom kifestése. A belügyminister jóváhagyta Pécs város közönségének azon határozatát, hogy a belvárosi plébánia templom, Graics Endre müfestő által kifestessék.

Keszthely város villamos világitása tárgyában a Ganz és társa cég ajánlatot nyujtott be a városhoz a telep felállitására nézve. Ezen ajánlatot a képviselőtestület véleményezés végett egy szakbizottságnak adta ki, mely beható vizsgálat alá vette a beérkezett tervet és ajánlatot. A tanácskozás eredménye az, hogy a bizottság elfogadásra ajánlja a tervet a képviselőtestületnek. A terv szerint a város 300,000 kor. kölcsönt venne föl, melyből a telepet felépiti és berendezi. E terv szerint a közvilágitás — beleértve a parkot is — évenként 6300 koronájába kerülne a városnak.

Leányárvaház épités Aradon. Az aradi „Fischer Eliz izr. leányárvaház és bérház épitkezés“ tárgyában az ajánlatok benyujtásának meghosszabbitott határideje a föld, kőmives, ellyező, ács, kőfaragó, vas és burkoló munkákra március 15-dike, az asztalos, lakatos, mázoló, vizvezeték stb. munkákra március 20-ika. Ajanlati ivek kaphatók az épittetőnél és Niga János müépitésznél Aradon (József főherceg-ut 1.)

A zalaegerszegi templomot a megyés püspök renováltatja és ezen célra 50,000 koronát fordit. A templom restaurálásának munkálatait kiadták és az átalakitásokat, melyek

TELEFON 28—29.

POSNANSKY ÉS STRELITZ

Városi iroda: **VI., Podmanicky-u. 27.** — Gyárak: **Erzsébetfalva, Bécs, Witkovitz.**

Aszfaltmunkálatok **valódi természetes aszfalttal.**

Kátránypapirlemez, kátránymentes **„GLÓRIA“** cement-aszfalt-fedéllemez, elszigetelő lemez ólombetéttel vagy anélkül; **facement-tetőfedés.** Nedves falak szárazzá tétele. — Szab. **hővédő anyag** gőzcsövek, gőzkazánok stb. részére. **Hütőkészülékek és hidegvizcsövek** elszigetelése bevált rendszer szerint. **Carbolineum, vasmáz, szurokfáklya.**

MDK

Jenik Endre

Uti jelenet

Séta lóháton

Az első magyar művészkiállitást a Pesti müegylet 1840-ben rendezte. Művészet 1909. 405.l.

MDK

Jenik Endre

Lovak agarakkal

Gastein mellett

Az első magyar müvészkiállitást a Pesti müegylet 1840-ben rendezte. Müvészet 1909. 405.l.

JENIST, Johann könyvkötő

Lőcse, 1700

OSZK Évk. 1979 (1980) 4o2.p.

Országos Széchényi Könyvtár
Fölöspéldány Központ

Budapest V.,
Zoltán u. 12.

Tárgy: A Kertészeti és Élelmisz
Központi Könyvtárának fö

A fölöspéldány jegyzéken felsoro
mentesen ajánljuk fel.
Jegyzékünk a könyvtárak számára
A könyvtárak által igényelt példa
PIROS SZINŰ BEKARIKÁZÁSÁVAL és a
LEPECSÉTELÉSÉVEL megjelölni.

Nemleges választ nem kérünk.

Igénylési határidő: 1992 -03

Jenko Károly

ötvös

1828 Pápa

Kapmagyarországötvösök 37 l.

4478. Walther Firle:
Sz. Breslauban 1859 Augus

A reggeli.

Egy falusi szobában van
asszony, az asztalnál elhely
kik előtt csészék vannak, o
a maga részét már iszsz
ablak párkányán két cseré
innen szalmafonású szék t
tűz lobog, a háttérben pedig
czán, edények nyerzek elhely
FIRLE.

Fa, mér. 69.6:52.8 cm. -- I
Gróf Andrássy Dénes hagyománya 1
Magyar Nemz. Muzeum örökletéte (
lis 23-án (2046-913). -- Bejelent

Jenko Károly
(Carolus)
l.
Kőrnagyötvi.
1607. r.

Sonder Gesetz
(Sonder Gesetz)

Hier empfangen
Hier empfangen

Jenko Károly

Ötvös Pápa

Könnagyötvj

283 l

1607

Nr. 1593

Carolus Jenko, e. 1828.

Kanál, 2 darab. — *Löffel, 2 Stück.* — (1826.)

Mus. Nat. Hung.

Jenko

ijjgjärtó

l.

Hári: Sopron tört

II. r. 4. k.

1454-17. l.

nyilásos, félpillérekkel tagolva, klasszicista.

NÉMET-UTCA 18 Ház, földszintes, 4 nyilásos, félpillérekkel tagolva, óriási kapuval, klasszicista.

NÉMET-UTCA 20 Ház, egyemeletes, 3—1—3 nyilással, az oromzatos középrészben mindössze hatalmas kapu áll. Első emeleti ablakok □ czeledségnek, földszint átalakítva, klasszicista.

20 KARPFENSTEIN-UTCA 23 Ház, földszintes, 9 nyilásos, fogas főpárkány, klasszicista.

Jenkovszky

3 karikatúra / reprók /

Magyar Hírlap 1965 I. 2

Jenkovszky Iván

„Latomia" c. grafikája a 60. oldalon,

P. Howard illusztrációi a 100. oldalon

Valasz 1977/10

Jerikovszky István

Illusztráció

Benyovszky Móric: Kamcsatkai állatvilága.
Új Tükör, 1979. március 18-39. lap.

Jenkovszky Iván

Illusztráció

Dékány András: Bölömbika.
Új Tükör, 1978. október 8–39 lap.

Jenkovszky Iván

Illusztráció

Ostalos István: Téli kalaud.
Új Tükör, 1979. január 7 - 39. lap.

Jerikovszky Gyöngyi

Illusztráció

Lőrincz Pál: Világjáró kis csirke.
Új Tükör, 1979. április 1 – 39. lap.

Jankovszky Iván

Illusztráció

Barsony István: Tűzokcsapat.
Új Tükör, 1979. február 18–39. lap.

Jenkovszky Iván

Illusztráció

Kányádi Sándor: A szánkó halála.
Új Tükör, 1979. február 11 - 39. lap.

Jenkovszky Iván

Illusztráció

Miszöly Miklós: A hegy meg az ámyák.
Új Tükör, 1979. április 15 - 39. lap

az egészen magas színvonalúan iparosodottakban — már ma is nagyon nehéz megmondani, hogy igazában fizikai vagy szellemi munkáról van-e szó. S a kettő a jövőben valószínűleg még inkább egybefolyik, illetve nem a fizikai, hanem a szellemi munka különböző fokairól beszélhetünk majd.

Persze, ma még nem tartunk egészen itt, de számolnunk kell vele, s keresnünk felváltását az olyan társadalmi és politikai kategóriáknak, amelyek egészen más fejlettségi fokon és más társadalmi formációban alakultak ki. Mert például — bármily meghökkentően hangzik — nekem a „munkás" elnevezés, osztálytartalmát tekintve, a tőkés társadalom kategóriájának tűnik, feltételezi a tőkésosztályt, s anélkül éppúgy nem érzem jogosultságát, mint a jobbágynak földesúr nélkül. S ezért kezdek nem csodálkozni azon, hogy különösen a fiatalok ma már éppúgy nem akarnak többé munkások lenni, mint a parasztfiatalok parasztok.

Jenkovszky Iván: Látomás

Persze, tudom, hogy nagyon sok szövetkezeti
állami gazdaságban is, ott vannak a valamikori „
egyre jobban csökken, és mind kevesebb az olyan
emberek végezhetnek. A legtöbb esetben tulajdo
sokká", mert a nagyüzemi gépi termelést igazáb
folytatja, amelynek sem szakmájában és képzett
köze a régi paraszti világhoz.

Miért neveznénk hát a régiek miatt — akik egyébként ma
parasztok — a tőlük minden tekintetben merőben különböző újabb nemzedék
is parasztoknak? Úgy látom, nincs nálunk többé igazában parasztság, sem szövetkezeti, sem állami gazdasági!

Az állami gazdaságiakat a társadalmi gyakorlat nem is nevezi már parasztoknak. A szövetkezetieket meg egyre inkább mezőgazdasági szövetkezeti dolgozóknak kezdi mondani, s közöttük éppúgy megtaláljuk — a termelés jellegének megfelelően — a legkülönfélébb szakmájú és képesítésű szakembereket, mint bármely más gépi nagyüzemi termelést folytató gazdasági ágban.

S ha most arra gondolok, hogy a mezőgazdaság mostanában alakul át egyre inkább ipari jellegű termeléssé, s ezért már kezdhetnénk lassan nem is mezőgazdaságnak, hanem agráriparnak nevezni, vagyis elnevezésében is besorolni a többi iparág közé, akkor tulajdonképpen az állami gazdasági és szövetkezeti mezőgazdasági dolgozókat indokoltan kezdhetnénk agráripari dolgozóknak nevezni, és társadalmilag meg politikailag — a különbség megszűnésének mértékében — egyre inkább az ipari dolgozókkal rokonként, illetve annak egyik rétegeként kezelni.

S ha már eddig elmentem, megemlítek még egy dolgot — a munkás és alkalmazotti problémát. A szövetkezeti szektorban ma az alkalmazott kategória többé-kevésbé jogosult, mert olyan dolgozókról van szó, akiket a szövetkezet valamilyen minőségben alkalmaz, munkájukért bért fizet, és nem tekinti őket a szövetkezet tagjainak. Ám ehhez is szeretném hozzátenni, hogy ez a kategória is kezd egyre jobban egybemosódni a szövetkezeti tagokkal, kezdenek valójában beolvadni a szövetkezetbe, illetve szűnik meg a különbség a szövetkezeti tag és a szövetkezeti alkalmazott között.

Igazi problémát nekem nem is ez, hanem az állami gazdaságok okoznak. Miért? Mert szerintem ott a munkás éppoly „alkalmazott", mint az alkalmazott, az alkalmazott meg éppoly „munkás", mint a munkás, már ami osztályviszonyaikat illeti. Az igazi különbség csak az közöttük — és a különbségtétel mögött is tulajdonképpen csak ez húzódik meg —, hogy a munkás fizikai, az alkalmazott meg szellemi dolgozó; az egyik fizikai, a másik meg szellemi munkájával vesz részt a termelésben.

Ám ez a különbségtétel sem olyan egyértelmű. Mert például, milyen elfogadható magyarázatát adjam annak, hogy a gépíró miért alkalmazott, a nyomdai gépi szedő meg munkás? Avagy a gépi könyvelő alkalmazott, egy állattenyésztési vagy egyéb automata berendezést vezérlő dolgozó meg munkás. Az az érzésem, hogy az örökölt régi elnevezésekkel egyre nehezebb helyzetbe kerülünk, hiszen egyre több esetben tulajdonképpen már nem is a fizikai vagy szellemi munka alapján különböztetjük meg ezeket az embereket, hanem aszerint, hogy hol vagy mivel dolgoznak: irodában vagy műhelyben, illetve milyen géppel vagy műszerrel stb. Talán nem tévedek, ha úgy vélem, egyre inkább túlhaladottabbá válik ez a munkás és alkalmazott megkülönböztetés.

Mint ahogy a munkás elnevezés is. Hiszen napról napra látom, hogy — akárcsak a gazdaságilag fejlettebb országokban, így nálunk is — a klasszikus munkás az állami gazdaságokban éppúgy szűnik meg, mint a klasszikus paraszt a termelőszövetkezetben. Az ő helyüket is ugyanúgy, mint a parasztokét, mindinkább felső-, közép- és alsófokú képzettségű műszaki, gazdasági és adminisztratív dolgozók foglalják el, arányuk egyre csökken, sőt más is történik velük.

Minőségileg alakulnak át olyan értelemben, hogy mind jobban kerül náluk is túlsúlyba a szellemi munka a fizikai helyett, s mind több ágazatban — különösen

1021

Jenkovszky Iván: P. Howard-illusztrációk

értelemről és működéséről alakuló ismereteink változásai alakíthatnak ki új szemlé-
letet a tudás minőségéről és új célokat tűzhetnek ki a tanítás
nek még új tanuláselméletek is, és újabb, talán eg
hangolt aprómunkára van tehát szükség, amely összes
szelektál, újraforgalmaz és kipróbál. Tervszerű pro
amely magáévá teszi az integráció és a komplexitás i
a különböző pszichológiai iskolák, a szociológia, a
minden eddigi és minden ezután következő eredmény
alakítja azokat. Mindehhez megfelelő kutatási kapa
szükséges. És ekkor talán két-három évtized alatt ú
teljes és használható megoldáshoz (hiszen minden ere
ben), hogy már menetközben egyre több eredményt ép
beépítéshez minden egyéb feltételt fokozatosan, de eg
dunk teremteni.

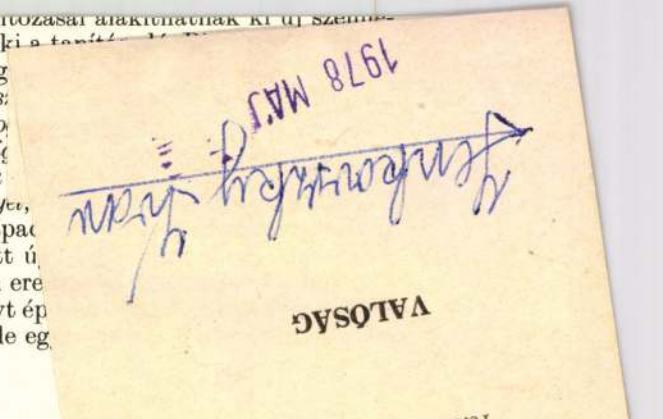

JEGYZETEK

1 Ivan Illich: Deschooling Society. (1971) A *Valóság* 1975/11. száma közölt belőle részleteket. E tanulmány szerzője pedig ugyanebben a számban kifejtette véleményét a kérdésről. (A „megszüntetve megtartott" iskola.) Egyben be kell vallania, hogy a tanítás problémáiról írt jelen dolgozata folytatása, pontosabban kiágazása, egy további összefüggése a „megszüntetve megtartott" iskoláról írottaknak.

2 Philiph H. Coombs: Az oktatás világválsága. Rendszerelemzés. Tankönyvkiadó, Budapest, 1971. Az idézetek a 2. lapról valók. A kiemelés tőlem.

3 Gazsó Ferenc: Mobilitás és iskola. Az MSZMP Társadalomtudományi Intézete kiadása. Kossuth Könyvkiadó, 1971. Az idézetek a 20. és a 24. lapról valók.

4 Roger Gal: H
kiadó, Budap
lapról valók. A

5 Vö. Balogh
tanuló társadal

6 Hazai használat
Beszélünk perm
ról, permanens
Nincsen módunk
vállalni és saját
indokolni. Vannak — főleg nyugati szerzők —, akik a permanens kifejezést is elvetik és szívesebben használják a *rekurrens* kifejezést. Minden választás mögött tartalmi megfontolások húzódnak meg.

1021

Jenkovszky Iván:
P. Howard-illusztrációk

Békési gyár

Termelési érték	79,5	113,4	73,3	92,3
Árbevétel	54,9	106,5	46,0	83,9
Állóeszk. bruttó ért.	28,6	51,8	53,7	187,7
Létszám	483 fő	526 fő	546 fő	113,0

Debreceni gyár

Termelési érték	165,4	411,2	454,2	274,6
Árbevétel	90,7	431,2	466,4	514,2
Állóeszk. bruttó ért.	57,4		61,6	107,4
Létszám	857 fő	895 fő	968 fő	113,0

Törökszentmiklósi gyár

Termelési érték	174,4	301,9	413,8	237,3
Árbevétel	163,9	287,1	403,2	246,0
Állóeszk. bruttó ért.	73,8	73,2	73,4	99,4
Létszám	826 fő	864 fő	884 fő	107,0

Szolgáltató gyáregység

Termelési érték	91,4	81,0	89,7	98,1
Árbevétel	87,7	81,4	87,8	100,1
Állóeszk. bruttó ért.	12,8	11,7	11,6	90,5
Létszám	218 fő	180 fő	177 fő	81,2

*Makói gyár**

Termelési érték	219,2	273,8	224,3	102,3
Árbevétel	205,7	285,9	213,0	103,5
Állóeszk. bruttó ért.	80,3	82,6	78,3	97,5
Létszám	668 fő	682 fő	684 fő	102,4

* Megjegyzés: a gyár fejlődésének értékelésénél figyelembe kell venni, hogy 1974—75-ben egyik legjelentősebb gyártmányának, a Braud-adapternek piacát elvesztette, az új gyártmánystruktúra kialakítása pedig, helytelen vállalatvezetői döntés miatt, késve indult meg, így gazdasági mutatói reális képet tükröznek. Ha a Braud-adapter további — 1974/75-ös — gyártását szorgalmazó vállalati vezérigazgatói döntés nem születik meg, és a gyár a piaci igények szerint termel, úgy ma ez a gyár is a törökszentmiklósi és debreceni gyárak szintjén

volt az új, főként a találmánydíjas termékek száma. A termelői kapacitás (gyártás) és a

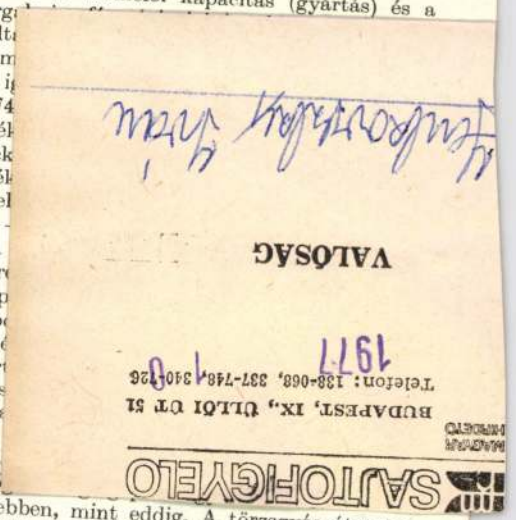

végre
telep
mább
kezté
gyárt
valós
sek
lére,
válla
mező

nyesebben, mint eddig. A törzsgyár átcsatolásáról talán csak annyit, hogy a nagyfeszültségű készülékek iránti igény a hazai energiaipar részéről ugrásszerűen megnövekedett.

Ha a Ganz Villamossági Művek az óbudai gyár átvételénel nem kap lehetőséget arra, hogy kapacitását bővítse, akkor nem tudja elkészíteni a villamosenergia-ipar kiemelt nagyberuházásaihoz nélkülözhetetlen berendezéseket, és ezeket csak tőkés importból lehetett volna biztosítani. Olyan nagy létesítményekről van szó, mint például a 750 és 400 kV-os albertirsai alállomás és a hozzá kapcsolódó győri, litéri, martonvásári és toponári alállomások, amelyek a Szovjetunióból érkező 750 kV-os energiát vannak hivatva hazánkban és a szomszédos baráti országok felé szétosztani. Az óbudai gyár átcsatolása és az új termékek gyártása egyetlen évben 4,5 millió dollár import megtakarítást tette lehetővé és egyúttal hosszú távra megalapozta a gyáregység biztos jövőjét.

A Budapesti Mezőgazdasági Gépgyár sorsára tehát könnyű érdemi magyarázatot találni akkor is, ha csak a vállalat eredményeit és a vállalathoz tartozó gyárak mint gazdasági egységek érdekeit tartjuk szem előtt. A magyar mezőgazdasági gépgyártás egészének fejlődé-

JENZIKOWITZ, Franz pozsonyi asztalos

F.J.,Tischler, 10 hónapos fia megh. [1833, 479 l.]

F.Jenszkiewitz, bürgerl.Tischlermeister, 3 éves fia megh. [1840, 201 l.]

Pr.Z.

JENZIKOWITZ, Franz, pozsonyi avitalos

F. J., Tischler, 10 hónapos fia meghalt. (1833, 4791)

—

F. Jenzkiewitz, bürgerl. Tischlermeister, 3 éves fia meghalt. (1840, 2011)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Jentschl Béla, festőm. MDK

nyerte el a II. dijat "Kréta" jeligés pályamüvével.

Plagizált rajzzal nyerte el az állatkerti plakát-pályázat diját Tayy Lajos festöm.
Hétfői Napló. 1926. aug.23. 5.1.

JENTSIK GYÖRGY, fakekasmester

A miskolci fazekas céh behivótábláját Orosz Lajos készitette 1852-ben. Kapa alakú sárgazéz lemez, levélszekrénykével. Felirat: "Készült az Rác Jozef ur Fő Cs Mester idejében 1852dik Janu 2." Disszes cserép rózsatóval, Alatta: "K:C:M:Jentsik György." És: "Nemes Fazekas Cé tábája készitette Orosz Lajos." M:21 cm. Sz:13 cm. 194. old Ltsz: 53.747.1.

BODÓ SÁNDOR: Céhbehivótáblák a Miskolci Herman Ottó Múzeumban 171. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VII. 1968. Miskolc

Jentsch Gottlieb
könyvk segéd
J. András fia és ta-
nonca Sopronban.
1849-ben lett segéddé.

Véghsoprkönyvk.
230. l.

~~Perehalom h. n. VII. 163.~~

JENOVAI János építőmester

NYAKAS Miklós: A hajdukerületi székház építésének megszervezése : Mesterek, segédmunkások, bedolgozók, anyagbeszerzők. In. A Hajdusági Muzeum Évkönyve, VII. 1990 123.p.

JENSZKIEWITZ 1. JENZIKOWITZ

Pr.Z.

P.T.O.

Jenő Kőrség

temetői kápolnája

Technika 1944

33. P.

kaján történt megállapodásunk

egyezséget kötöttük:

ében a mai napon résztörlesztéséül

nerem.-A követelés hátralékos ré szét

51 kezdődő és minden következő hó

5 azaz Öt koronás részletekben

multával pedig folytatólag 10 azaz

keben a különben részletfizetési

.lett megfizetni.-

ntiványi Ur ilyenformán fizetési

sz a további végrehajtsi eljárás

Kiváló tisztelettel:

Dr. RÉVÉSZ GÉZA
ügyvéd
Budapest, VIII., Üllői-út 16/a.

Jenői temetőkápolna (Pest vm.)
romainkori dombormű
Repr
Lyka emlékkönyv.
112. l. mellett
114. l. Csányi Károly
cikke

emelkedés a középkor utolsó időszakában, a krétakorszakban fejeződött be. A középső krétakorú hegyképződés hazánk egész tömegét kiemelte a tengerből. A kiemelkedett tömegek sok helyen megroppantak, összetörtek, sok helyen összegyűrődtek, máshol mélyebb beszakadások keletkeztek. Ezekbe a mélyedésekbe helyenkint átmenetileg behatolhatott a felső kréta tenger.

A budai hegyek azonban teljesen szárazon állottak. A kiemelkedett s megkeményedett dolomitban és mészkőben természetesen sok helyen megtalálhatók a triász tenger mész, vagy dolomit iszapjába került állatok kemény vázrészei kövületek alakjában (pl. Kis Gellérthegy, Fazekashegy, stb.)

A kiemelkedés közben a budai hegyek kőzetei is helyenkint gyengén gyűrődtek, erősen összetöredeztek, s a törések következtében előállt rögök különböző színtekbe jutottak, vagy megtorlódva pikkelyesen kissé egymásra tolva helyezkedtek el. A felemelkedés következtében a régebben lerakódott triász üledékek egy része is a felszín közelébe, vagy a felszínre került.

A hegység kiemelkedése után ezen a szárazulaton a víz, levegő, szél hatására olyan felszíni formák képződtek, akárcsak

Jenő vár

Nógrád vm.
1504

Luk Podm

I. k. 432. l.

magába a kiegyensúlyozás ősi magyar bölcsességét Deák Ferenc is. Mindannyian az egyetemes magyar történelem büszkeségei ők és büszkeségei elsősorban ennek a városnak, amelynek falai között készülődtek nagy tetteikre, alkotásaikra.

Ma kétszáz esztendeje is nagy ünnepet ült ez a város. Két évszázaddal ezelőtt, 1743. március 6-án írta alá Mária Terézia királynőnk azt a kiváltságlevelet, amellyel Győr szabadalmas mezővárost a szabad királyi városok sorába emelte. Mária Terézia királynő ebben a kiváltságlevélben nemcsak a város multját akarta megjutalmazni, hanem fejlődésének alapjait is meg akarta vetni. Azzal, hogy a város a szabad királyi városok sorába emelkedett, részvételt és beleszólást biztosított magának az egyetemes magyarság ügyeinek intézésébe. Az elmult kétszáz esztendő megmutatta, hogy Győr város méltó volt a királyi kegyre és arra a bizalomra, amely a kiváltságlevélből feléje sugárzott. Ma a kétszáz esztendős fordulón nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Győr városa kétszáz évvel ezelőtt hozzáfűzött várakozásnak sokszorosan és mindig a magyar erőhöz és hagyományokhoz méltóan tett eleget.

Ez a város a történelem folyamán mindig ütköző pontja volt a Nyugatnak és Keletnek. Annak a két külön világnak, amelynek drámai, hősi és sokszor oly kevéssé becsült kiegyensúlyozására a magyarság rendeltetett. A magyarság nemcsak a nyugati műveltségnek volt védőpajzsa, nemcsak a Kelet félelmes előnyomulását tartóztatta föl saját népi ereje javának föláldozásával, hanem gátat emelt a Nyugat felől jövő imperialisztikus törekvéseknek is. Ez a nép mindenkor megállta helyét és soha nem akart mást, mint nemzeti létét a saját biológiai és etikai törvényei alapján biztosítani. Mi a Kárpátok övezte természetes határok között akartuk azt az életet élni, amelyre ezer esztendővel ezelőtt a Gondviselés rendelt. Annyi vért hullatott ezért a célért ez a nemzet, amennyit Európa egyetlen más nemzete sem. Mi keletről jöttünk és keleti nép vagyunk. De az európai kultúrának minden jogosultságát elismertük és védelmeztük. És Kelet népe

Jenő vára

Kéjie repr.

Angyal Dávid:

Késmárki Thököly Imre
1657–1705. II. rész.
Magy Tört. Életrajzok.
Bp. 1889. 227. l.

A metszet felirata
„Jenoe"

Jeftovszky Iván (1941-) karikaturista

Az Offset nyomda rajzolója.

3 karikatúra (szepkő)

Rajzai az Ifju Nyomdász, a Tipográfia, a tudás hatyi és a hagyat Ifjuság i lapokban jelentek meg

hagyat Ifjuság 1965 VI. 26

Jennei Sándor M.D.K.

Illusztráció Kocsis János: Lelkigyakorlat cé irásához repr.

Magyar Nemzet 1965. junius 27. 12. l.

Jennes (Jenek, Jenny) Johannes

Kőműves. 1728-ban költözött Kolozsvárra Magyarországról. 1733. Igen pataka: Teleki Adámnak dolgozik.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

306 l.

MDK

Jenney Zoltán

Balatoni táj, vf.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

17 l.

MDK

Jenney Zoltán

Balatoni táj, vizf.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
22 l.

Jenney Zoltán

Balaton[illegible] tél. vint.

M.D.K.

Jennig Johannes, lakatosm.

Budán dolgozott. Budán polgárjogot nyert. 1766. I. 7.
249.o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. 23".o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Pest. Múzeumi Ismeret-terjesztő Központ. Bp.

Jenny Jenő

Maritta, akv.
Kacérkodás, cer.
A Capulet-ház Veronában, sz.tusr.
Ujságrajz, tusr.
Ella, cer.
Regényillusztráció, tusr.
Karikatura, "

Magy. Ujságrajzoló művészek Egyesülete I. kiáll.
N.Szal. 1931. dec. ~~13~~-14 l.

Jenny Jenő

Karikatura, tusr.
Nyár, temp.
Rőzseszedők, tusr.

Magy. Ujságrajzoló müvészek Egyesülete I. kiáll.
N.Szal. 1931. dec. 14 l.

Jenny Janos

kolozsvári kőművesm.

XVIII. n

F (Jenek)

l.

Birógernyeszegi

20. l.

többször is

ét leány telepedett a földre, kik
ik pedig arczélben látható. Hajukat
ik és öltözetük: szük ujjú rékli meg
k kötik le figyelmunket és az üde
psugarak képeznek egyes foltokat.

.

at téli tárlatán az 1902: XII. 20-
. (907/902).

Vid. Muz.

Jenny Janós

kolozsvári kőmivel

gernyeszegi gr. Teleki

kastély

Építészet. 1941. 32. l.

(Építési napló.)

SZÉPMŰVÉSZET

ISMERETLEN MAGYAR FESTŐK A XIX. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

A XVIII. század végének és a XIX. század elejének nagyar művészete, ma is többé-kevésbbé ismeretlen. Vannak ugyan adataink erről a korról, Lyka Károlynak és Szentiványi Gyulának köszönhet e téren legtöbbet a magyar művészettörténet, de ezek az adatok, például a „Táblabíróvilág művészete" című hézagpótló munka név és adattömegei csupán a felsorolásra, a létezés száraz megállapítására szorítkozhattak. Jól tudjuk, mit jelent ennek az oly magátólértedődően folyó, a mind a négy kötetet elárasztó adattömegnek összegyüjtése. Egy élet áldozatos elvonultsága kellett ehhez. Újságok és folyóiratok végtelen betűtömegeiből, porosodó könyvek sárgult lapjairól, szemrontó betűiből alakult, sorakozott és jelentkezett késői és méltán megérdemelt elismertetésre az új magyar művészet hőskorának teljesen elfelejtett hadserege. És ugyanúgy tudjuk, mert munkánk közben naponta érezzük hiányát a többi, meg nem jelent kötetnek, mit jelent munkában, szorgalomban, áldozatkészségben Szentiványi Gyula „Magyar képzőművészek lexikona", amely az újabb magyar művészettörténeti munka legfontosabb eredménye, nélkülözhetetlen támasza lenne, ha a további kötetek megjelenését, a mű teljes kiadását a közületek támogatása valamiképen lehetővé tenné. Kiadványok, könyvek tömegei árasztják el tudományos irodalmunkat. Szenvedéllyé vált az írás. Mindenki ír és mindenki összefoglal. Levonjuk a végkövetkeztetéseket és egy-két év mulva a véletlenül felbukkanó adatok halomra döntenek mindent. Talán érthető ez a lázas igyekvés. Ma minden vonalon lázasan lüktet az élet és nincsen idő pár kötet, esetleg pár cikk eredményeiért feláldozni egy egész életet. Követelik, kívánják és elvárják mindenkitől a gyors eredményeket. Ebben a beállítottságban érthető, ha a részletkutatást szolgáló, száz és százezer cédulában készen álló munka nem juthat be az alkotó munka vérkeringésébe és éppen az a[illegible] nem jelenhet meg, amely nélkül pedig minden kutató munkája megszázszorozódik és amelyet, ha összegyüjtője nem valósíthat meg, kérdés, nem enyészik-e el nyomtalanul.

Nem támadni akarunk ezekkel a megállapításainkkal. Nem támadni akarunk, de a kereső munkánk közben égetően jelentkező hiányra óhajtanánk reámutatni. Ezt is azért tesszük, mert úgy érezzük, elérkezett az ideje annak, hogy a közvetlen elődeink által összegyüjtött nyersanyagból hozzáfogjunk a részletek kidolgozásához. Itt az ideje, hogy a kibányászott, a teljes feledésből kiemelt neveket élettel, tartalommal próbáljuk megtelíteni.

A XIX. század fordulójának nagyar művészettörténete hemzseg az üres fogalmaktól. Nevek és nevek vonulnak fel, akiket megjegyzünk, avagy inkább elfelejtünk, mert nem kapcsolódik hozzájuk semmi más, csak pár adat: dolgozott, megfordult Pesten, Kolozsvárott, Nagyváradon, vagy Kassán és egy-két oltárképen kívül főleg arcképfestéssel foglalkozott. Tanult Bécsben, vagy Pesten Rauschmannál, avagy Landau Lénárd festőiskolájában. A „Honderű" vagy a „Spiegel", avagy valamelyik lexikon megőrzött ennyit, de a festő élete elfolyt nyomtalanul és munkásságát mindenestől elnyelte az idő. A ma művészeinek is többnyire nehéz, megpróbáltatásokkal teli élet jut osztályrészül. Aki tényleg hisz elhivatottságában és

ezután igazodva, nem hajlandó aprópénzre váltani és a közönség ízlésének kiszolgálására feláldozni tehetségét, annak ma is nehéz a sorsa. De a ma művészeit legalább kárpótolja az elismertetés, a hozzáértők tisztelete, becsülése. Nevük közszájon forog és legjava munkáik, a múzeumok csendes falain át, beléptetik az alkotót a földi halandók számára ugyan mindég körülhatárolt, de mégis százados távlatokat ígérő halhatatlanságba. Az 1800-as évek magyar, avagy idesodródott idegen művésze nem volt ilyen szerencsés. A magyar élet bővérű, de kultúrájában még alig-alig ébredező folyása, mint idegen, felesleges terhet, haszontalannak, legtöbbször gyanúsnak ítélt elemet sodort ugyan magával faluról-falura, kuriáról-kuriára egy-két kőfaragót, egy pár festőt is. Iparosok, sokszor cselédek sorsán taposta első lépteit a magyar művész és törte vele, küzdelmes élete szenvedéseivel, sokszor egészen kezdetlegesnek látszó eredményeivel az új magyar művészet első csapásait is. Minő fanatizmus, milyen kitartás kellett ebben a korban, ezek között a körülmények között művésznek lenni. Joggal felelheti talán majd, aki az ennek a cikknek kapcsán bemutatott alig ismert festők alkotásait végiglapozza: de hiszen ezeknek a festőknek legtöbbje nem is művész. Iparosok inkább és dilettánsok, akik a bennük égő vágytól hajtva, ösztönüknek engedelmeskedve festegettek és legtöbbjüknek talán jót is tesz a feledés. Jót tett velük a sors, amikor elrejtett falusi kúriák, kisvárosi, polgári otthonok csendes falai közé zárta és a békésen elfolyó évek porrétegével eltakarta a felfedeztetés elől munkásságukat. Lehet, hogy így van. Bennünket is, amikor porosan elénk kerül egy-egy elfelejtett nevet rejtő ilyen festmény, a maga kezdetlegességében, sokszor, legtöbbször suta igyekezetet eláruló naivságában, bennünk is felébred mindig a gondolat: nem kegyetlenség-e egy nevet, egy talán a fennmaradt írott adatok után többre tartott nevet kihozni a ma fényözönébe. Kitenni az összehasonlításnak, a párhuzamoknak, amely a kis, szerény vándorfestő alkotását a külföldön naggyá nőtt és méltán odakint, idebent egyaránt ünnepelt más, szerencsésebb festő alkotásaival méri össze. De jöttek a képek és egyre több és több üres, eddig puszta fogalom telítődött tartalommal és ahogy gyűltek és sokasodtak, egymás mellé illesztve, a magukban talán semmitmondó szürke alkotásokból egyre színesebben, egyre érdekesebben rajzolódott ki a kezdet és, amit eddig csupán csúcseredményeiben láttunk, amiről eddig alig-alig vettünk tudomást, kirajzolódott, ha ma még csak szakadozott körvonalakban is, az új magyar művészet indulása.

Markó Károly, Brocky Károly és Borsos József: ez a három név jelentette kifelé, Barabás Miklós pedig idehaza a kortársak előtt és később is a XIX. századi magyar művészet indulását és egyúttal első igazi, európai értelemben is elfogadható beérkezését. És tényleg. Mindhárom külföldre sodródott magyar művész a kezdet küzdelmei, súlyos megpróbáltatásai után valóban elérkezett a siker, az elismertetés nyugodt révébe. A bot, amit az itthoni nyomorúságos körülmények kezükbe nyomtak, hogy azzal vándorútra induljanak, mindhármuknak kivirágzott. Kivirágzott és termett sikert, pénzt, elismertetést — megelégedettséget is talán. Ám mindezt főleg önekik, személy szerint teremte. Markó Itáliában, Brocky Angliában és Borsos Bécsben érkezik el a művészi siker legmagasabb csúcsaira és jut fel festészetében is a befogadó ország művészetének legfelsőbb szintjére. Ezek közismert tények és senki sem vitathatja, hogy mindhárom, a külföldön is a legjobbak között emlegetett művészünk munkásságával és eredményeivel, a magyar névnek, a kirobbanó magyar tehetségnek szerzett elévülhetetlen dicsőséget. Múzeumok és fejedelmek vásárolták alkotásaikat, komoly árakat fizettek egy-egy képükért, de ezek a kedvező, sőt hízelgő eredmények éppen azzal magyarázhatók, hogy leszakadva a magyar művészet fejlődésének szervességéről, teljesen magukévá tudták tenni az őket befogadó ország művészetét és legfeljebb — főleg Borsosnál figyelhetjük meg ezt — a magukba olvasztott hatásokat színesebbé, elkülönülőbbé varázsolja a magyar vér, a keletibb, kirobbanóbb, színesebb vérmérséklet. Markó Károly művészete nem, hogy a hazai magyar művészet szerves fejlődésének része, de még az olasz XIX. századi művészetben is idegen testként, mint a multnak különös, az olasz quatrocentoból elinduló, holland és német frissvérből táplálkozó színes, fínoman exotikus virága él csupán. A XIX. századi firenzei festő-fiatalok maguk is annyira idegennek, haladáson és korokon kívül állónak érzik, hogy a „Foltfestők" társasága, a Cafe Michelangeloban egyenesen szervezkedik, a főleg a magasabb és a konzervatív körökben túlságosan népszerű markói stílus ellen.

Ez a markói, a multból élő, a jelentől és főleg a jövőtől teljesen elzárkózó irány, a Toskánában élő nagy magyar mester tanítványainak közvetítésével hozzánk is eljut. Mint idegenből beoltott ág elég sokáig virágzik is még, de a lényegében magyar tájfestészet kialakulását egyáltalában nem befolyásolja. Stílusa, munkássága elragadó lap az európai művészet XIX. századi történetében. Ott megmagyarázható, ott és itt is, főleg az olasz ég, az umbriai tájak alkonyatait szemlélve érthető is. Perugino-t és Giorgionet is ezek a színek, fények ihlették és az a szikra, amely századokon át csak megbujva élt oltári képek hátterében, itt, ebben a környezetben újból fellobbant és az északról, a mostoha körülmények folytán vándorútra indult mesterben, színesen, melegen, álomszerűen

fejezte be létét. Ez a markói stílus. Az az irány, amelyet mindenki ismer és, amelyet mert csodált, elismert a külföld, hódolva fogadott el indulásának az itthoni magyar művészet is. Az ünnepelt, idegenn' vált Markót elfogadtuk, de azt a fiatalt, aki idegen' távozása előtt a Visegrád látképében és egész sor(tanulmányában új, friss hangot üt meg, teljesen elfeleo tük. Pedig ezekben az őszinte, a természet közvetlen csodálatán alapuló műveiben igenis benne rejlett az indulás, a magyar tájfestés indításának ígérete. A Felvidéken kézről-kézre járó metszetekről ellesett primitív technika mellett, a néha dilettánsként ható íz mellett mennyi frisseség, mennyi rögzített, közvetlen élmény, amelyet hiába keresünk későbbi, sokkal nagyobb tudással, ezerszer több rutinnal létrehozott munkáiban. Mi most ebben a kis eszmefuttatásunkban nem Markóról óhajtottunk írni. Legalábbis nem arról a Markóról, aki a köztudatban él és, akinek vajmi kevés kapcsolata van a régi magyar művészet elindításával. De a „dilettánsokról" és a kezdet ismeretlenjeiről szólván, fel kellett idéznünk azt a Markót, aki a kedvezőtlen viszonyok következtében veszett el számunkra és főleg azt, aki csak addig a miénk, amíg keserves körülmények között, de még naivan és őszinte, érintetlen szívvel, szemmel együtt haladt az itthoniakkal és, aki mihelyt kilépett ebből a körből, az idegen kultúra kölcsönzött lépcsőfokain magasra jutott bár, messze túlszárnyalván az otthonhagyottakat, de ugyanakkor, amilyen magasra hágott, ugyanolyan messzire távolodott is tőlünk az idehaza küszködve, törődve vergődő élő művészetünktől.

Amit Markóról mondottunk, még sokkal inkább illik Brocky Károly művészetére. Markót legalább az indulás eredményei, még ha szervesen nem is hatottak azok, de mégis idekapcsolják egy-két korán elszáradt, de meglevő csonka ággal. Brocky azonban elment és színesen, érdekesen változó, emelkedő élete és művészete csak a vér, a származás jogán a miénk. Nem hatott, mert idehaza alig is tudtak róla, nem tanított, példája nem lelkesített, mert idegenben élt, csak a nosztalgia a miénk, amellyel mindig hazavágyott. A tudat, hogy jogosan soroljuk be nagyjaink közé, mert tényleg haláláig magyarnak vallotta magát.

Borsos József, a harmadik nagy vándor, művészete alkonyán hazaköltözik. Zajos sikerek, fényes mult után — tönkremenve — itthon próbálkozik. Ekkor már az úttörés munkáját elvégezték mások. A művész, a festő és szobrász nem oly megvetett többé. Pezsdülő, friss ütemű, új élet várja. A feladatok, a lehetőségek egyre sokasodnak. A világvárosi jövőre vágyó Pest-Buda munkát ad mindenkinek, aki be akar és bele tud kapcsolódni az új élet követelményeibe. És Borsos, akit méltán tarthatunk a korai magyar festőnemzedék egyik legszínesebb, legegyénibb tehetségének, a művészi életben nem hallatja nevét. Fényképész lesz, elvesztett ...a után fut és ma is megoldatlan rejtély: mint ...ős fejezi be sokat ígérő pályáját. Színes, de ...orú sorsú művész. Különálló, de nem idegen ...ank. Az osztrák, bécsi művészet nevelte, de az idegen kultúra azzal, hogy felemelte, nem tudta egyúttal el is távolítani tőlünk. Magyar maradt művészetében és talán éppen szomorú, nagy hullámokat verő, hol a magasban, hol a mélyben járó sorsában is.

Az eddig elmondottak után joggal vethetjük fel a kérdést: ha el is fogadjuk azt, hogy a magyar tehetség külföldi elismertetésében, tényleg igen nagy szerepe volt e három nagy művészünknek, mennyiben vitték előbbre munkásságukkal a hazai művészet szerves fejlődését? A válasz egy lehet csupán. Közvetlen szerepük szinte teljesen eltörpül egy Barabás Miklós, egy Marastoni Jakab, vagy akárcsak egy olyan alig-alig ismert művészünk munkássága mellett is, aki egész életét, legtöbbször nyomorúságos, keserves küzdelmeit áldozta az induló, közönnyel és tudatlansággal küszködő művészetünkért. Midőn a közelmultban, 1937—38-ban a biedermeier kiállításon, egész sor elfelejtett művészünk lépett a régen várt és olyannyira kiérdemelt nyilvánosság elé, több helyről hallottuk a kérdést: mire jó ez? Ezeknek a képeknek legnagyobb része odakívánkozik, ahonnan előásták őket, a megérdemelt feledésbe. Akik ezt mondották, akik ezt kívánták, azok nem a magyar kultúrállapotokat figyelembe véve értékeltek. A művészet, ha a kedvező körülmények adva vannak, természetszerűleg és legelsősorban az élményt, a gyönyörködtetést szolgálja. Folyamatos és századokra visszatekintő nyugodt fejlődést feltételezve, mindazt, ami nem üti meg ezt a mértéket, azt a műalkotást, amely mellékszempontoktól függetlenül nem gyönyörködtet, irgalmatlanul kiselejtezi az idő. De ez a teljesen objektív, a minden zavaró mellékkörülményt kikapcsoló szigor, csak ott és akkor jelentkezhet, ahol és amikor az alanyi megfontolások már teljesen háttérbe szorulnak, amikor a fejlődés legmagasabb szintjén a termelés bősége és gazdagsága egyenesen megköveteli, éppen a legjobbak érdekében, a többi elejtését. Hogy értékeljünk azonban objektíve ott, ahol, ha csak erre támaszkodunk, ha a kritika legszigorúbb mértékével mérünk, kihull a kezünkből szinte minden, ami hozzánk, a magyar földhöz tapad és ami megmarad, idegen, vagy nem nálunk fogant és nem köti hozzánk más, mint az alkotó származásának fejlődéstörténetileg legalábbis vitatható joga.

Az új magyar művészet kezdetét kutatva, bizony vajmi kevés lehetőségünk nyílik a zavartalan gyönyörködésre. Jobban mondva lehetőségünk igen is nyílik, de ez a legtöbb esetben nem esztétikai gyönyörűség. Az itthonmaradottak, az úttörés keserű sorsát vállalók

munkáit, a feledésből felmerülő alkotásait szemlélve, örömünk nem a biztos tudás, nem a festői problémák felvetésének és megoldásának izgalmas, gyönyörködtető változatossága. Örömünk az első lépések figyelése, elismerésünk a megható igyekezeté, amely a kevés, még alig-alig megszerzett technikai készséggel belefog megoldhatatlan feladatokba. És különös örömünk a legjobbakat figyelve, például Barabás Miklós esetében, mily hihetetlen szívóssággal, élelmességgel sajátítottak el mindent, lestek el mindent, ami újszerűt, hasznosat a sors szeszélye útjukba hozott. A küzdelem, a mostoha sorssal birkózó akarás példáin lelkesedhetünk ezeknek a szerényigényű alkotásoknak szemlélete közben. — A szerénység, az egyszerű, sőt kezdetleges viszonyokhoz alkalmazkodás sokszor nagyobb érdem és a közösség szempontjából nagyobb érték is, mint a mindenáron való felülemelkedés vágya, mint az önérdeket szemelőtt tartó kikapcsolódás, amely érezve és tehernek tudva az otthoni szűkös kereteket, idegenben, más kultúra szolgálatában bontja ki szárnyát. A magyar viszonyok a XIX. század fordulóján, főleg a kultúra terén bizony szegényesek. A tehetséget érző fiatalokat nemhogy segítette, bátorította volna a közösség kultúra, művelődés utáni szomjúsága, de inkább elfojtotta azt, feleslegesnek, szükségtelennek ítélve mindent, ami kívül esett az élet közvetlen szükségletein. A tanulás lehetősége szinte a semmivel egyenlő, a kijutást pedig a külföldi akadémiákra megnehezítette a művészettel szembeni közönyön kívül a szegénység, a napoleoni háborúk nyomán fellépő általános gazdasági pangás. Ebben a környezetben érthető, ha a legjobbak, a tehetségük súlyát érzők kifelé vágytak és az is érthető, hogy ha egyszer kijutottak és megteremtették érvényesülésük alapjait, végleg elvesztek az itthoni közös kultúrmunka számára. Ebben az ellentétben, a külföld sokatígérő lehetőségeiben és az itthoni szomorú állapotokban hányódott a véletlenek útján a magyar művészet sorsa. Kellettek volna a legjobbak, de azok egy-kettőt kivéve, elvesztek — és maradt az irányítás azok kezében, akik külföldön szerzett hírnévvel, idegenek, szerencsét próbálva ideözönlöttek és maradtak az egyszerűbb tudásúak és a helyzettel magalkuvók, akik lehet, hogy szerényebb képességeik tudatában, de mindenesetre bátran vállalták a nehézségeket, vállalták a küzdelmeket és ezáltal az új magyar művészet úttörőivé váltak. Legfőképpen Barabás Miklós az, akire hálásan tekinthetünk. Csüggedetlen, akadályt nem ismerő energiájával ő volt az, aki legyűrte legelsősorban a saját életét lehúzó nehézségeket és másodsorban élete munkájával, példaadásával elhárította a nemzeti művészetünk kialakulása elé tornyosuló akadályokat. Lehet, hogy tehetsége, amely itthon is egy-két alkotásában korának legjava szintjére emelkedett, odakint, a kedvezőbb körülmények hatása alatt előbbre juthatott volna. Rövid tanulás, egy-két utazás volt tulajdonképen az alap, amelyre felépítette művészetét, de alapja volt főleg a szorgalom, amely az örökös munka, az állandó gyakorlat csiszolásával vitte egyre előbbre az állandó, csendes fejlődés útján. És talán jobb is, hogy nem nagyobb, mélyebb készültséggel állott az új életnek induló magyar művészet élére. Így, ezzel a tudással lépett, szinte lélekzett együtt munkássága az akkori hazai kívánalmakkal. Maga a kor sem volt nagyigényű. A biedermeier letűnt, nagy korok utolsó, fáradt hullámverése. Ezt kellett közvetítenie, ezt kellett népszerűsítenie és ezt a fáradt, elernyedt erőt kellett a maga friss, egészséges lendületével befognia, hogy ebből szülessen újjá és ezen át legyen népszerű, elfogadott és becsült újjászülető művészetünk. Nagy, nehéz feladat volt ez és a barabási állhatatosság és főleg a barabási érthetőség, tetszetősség kellett hozzá. Fínom, végtelen gondosságú kis vízfestményeivel, a nemzet ünnepelt politikai és irodalmi nagyjainak beszédes arcképeivel hódította meg és foglalta el a közöny elzárt birodalmát, amely irtózatos, nyomasztó súlyával minden fejlődést, haladást megakadályozni látszott. A költők és írók regéivel, mindenki által ismert regényeivel versenyre kelve, hódítottak Barabás Miklós alkotásai is. Itt és ekkor nekünk nem korszakot jelentő művészóriások kellettek, azokat, mintahogy általában ma sem, akkor különösképen nem értették és nem értékelték volna. Ferenczy Istvánnak a kezdetleges viszonyok közül, mértföldes léptekkel kiugrani akaró álmai összeomlottak, de a barabási édesen, kedvesen csorduló, az otthonok falait megvidámító munkássága hintette, szórta szerteszéjjel, Erdélytől Pest-Budáig az indítás, a csendes, fokozatos fejlődés termékeny magjait.

És Barabás körül, előtte és körülötte mások is éltek. Csendesebb, eltünőbb sorssal, a legtöbb esetben színtelenebb, kevésbbé kicsiszolt tudással is. Vándorfestők és kisvárosok tengődő művészei. A bennszülött erdélyi szászok és felvidéki szepességiek mellett sok a tősgyökeres magyar nevű is, de sok idegen is akad közöttük. Kívülről Németországból, Ausztriából szerencsét próbálók. Akad a távolabbi elődök között Skóciából, Dániából bevándorolt: Falkoner György Budán és a Szepességben letelepülő kopenhágai Stunder János Jakab. Azok közül a többékevésbbé ismert művészek közül, akik a XVII., XVIII. században, valamint a XIX. század fordulóján a szinte észrevétlenül megbújó hazai művészet szerény munkásai voltak, most egy-egy alkotásukkal többeket felvonultatunk. Elfeledett művészek tárlatának is nevezhetnők ezt a pár képet. Bemutatjuk egy-egy művüket, amely lehet jellemző, de lehet, hogy mivel többnél egyetlen ismert mű, avagy alig egy-kettő ismeretes még azokból, lehet, sőt valószínű, hogy a

bemutatott kép nem fedi hűségesen a felidézett festő alkotó készségét, művészi erejét, tehát helyét sem jelölheti ki ma még ez az egyetlen alkotás művészetünk alakulásában. De hiszen nem is ez a célunk. Induló kutatás, felfedező munka első fejezetének szántuk e képeket. Szántuk buzdításnak mások számára is, akiket érdekel e kor és főleg abban reménykedünk, hogy e felidézett nevek vonzani fogják a többieket, a ma még teljesen ismeretleneket. Bízunk benne, hogy megindul egy ismeretlen erőktől hajtott vetélkedés és a ma még ismeretlenül szunnyadó nevek is talán majd sorban felvonulnak és kopogtatnak az elismertetésnek, a felfedeztetésnek előttük is feltáruló kapuján.

Egypár név, az akkori Magyarország legkülönbözőbb tájairól. Idegen és magyar hangzású nevek és ezeknek csengése hűségesen jellemzi az akkori települési és kulturális viszonyokat is. De a XVIII. és a magyar újjászületést jelentő XIX. századi társadalmi és kulturális állapotok közvetlen folyományai a magyar történelem sok évszázados alakulásának, annak a különös és a történelemtől erősen befolyásolt rétegeződésnek, amely csak itt és csupán a mi sorsunkkal magyarázható. Ütköző helyzetünk, amely a magyarságot két kultúrterület, a Nyugat és a Kelet határvonalára helyezte, eredményezte, hogy népességünk, társadalmi rendszerünk két irányban alakult. Az egyik volt az őstermelőréteg, a jobbágyság, a másik pedig a kiváltságai fejében a nemzet védelmére kötelezett nemesi réteg. A küzdelmek állandósága és a súlyos vérveszteségek elfárasztották, lekötötték minden figyelmünket és nem jutott időnk más foglalkozási ágak, főleg a kereskedelem és ipar kifejlesztésére. Mivel azonban kereskedelem és ipar nélkül egy nemzet sem létezhet, ennek a feladatnak az elvégzésére egyenesen behívtunk, mondhatnók azt is, különleges kiváltságokkal becsalogattunk külföldieket, akik, mint például a II. Géza által 1141—1161 között behívott szászok, az erdélyi kereskedelem és ipar kizárólagos művelőivé váltak. Ugyanez a folyamat ismétlődik még a korai középkorban a Szepességben, a zipserek behívásával, Buda visszafoglalása után a pest-budai és a délvidéki német, francia és szerb telepesekkel. A magyarság termelt és harcolt, a behívott idegenek pedig feldolgozták a termelvényeket. Gondoskodtak a készáru elhelyezéséről, kereskedtek és az ezzel járó utazásaik közben bejárták nemcsak az egész országot, de az idegen nemzetek legfontosabb kereskedelmi ütőereit is. Ez a rétegeződés természetszerűleg hozta magával, hogy a kereskedelemmel és iparral foglalkozó idegenajkú és a védettebb városokban tömörülő lakosság inkább ismerhette meg a külföld művészetét és kultúrája gyorsabb ütemben fejlődhetett, mint az őstermelő munkával elfoglalt és a harcoktól vérző magyar réteg. Ezek a körülmények magyarázzák, hogy a XVII. és a XVIII. század, de még a XIX. század magyar művészetének történetét is kutatva, lépten-nyomon idegen nevű művészekkel találkozunk és csak elszórtan akadunk magyar névre, a magyar származást elárulo művészekre. A most bemutatott festők közül, a nagyszebeni születésű, még a XVII. században élt Stranover Tóbiás, a holland csendéletfestés hatását tükröztető fínom kis képével és a már XVIII. századi és ugyancsak nagyszebeni születésű Stock János Márton, a Meytensből kiinduló fínom, nem annyira csillogó, de őszintébb, közvetlenebb stílusával az erdélyi szász, gazdag és mozgékonyságával, a külföldi kultúrákba közvetlenül bekapcsolódni tudó irány képviselői. Velük mutat közvetlen kapcsolatokat és ennek a szász kultúrának a magyar talajba való átültetését jelenti a debreceni kollégium rajz- és építészettanára, a nagyszebeni Neuhauser Józsefnek tanítványa, Kiss Sámuel: Nemes férfit ábrázoló arcképével. Ugyanez az irány jut el, eddig még ismeretlen úton és már teljesen provinciális ízt öltve a Budán, az 1700-as évek végén működött és Pesten 1797-ben polgárjogot szerzett Volnhoffer (Wollenhofer) János munkásságában. A bécsi iskola bágyadt, de színeiben szinte dekadensen fínom képviselője Hess Ferenc Leonhard. Már a klasszicizmus új irányát jelzi és közvetlen bécsi hatásokat mutat Falkoner Ferenc veje, az 1790-ben Budán polgárjogot szerző Mertz János. De felbukkannak ekkor már a magyar vér első képviselői is. A XVIII. század végén Erdélyben működött és erőteljes, bemutatott képében érdekes egyéniségnek mutatkozó Ajtai Abód Mihály, a pesti rajztanár és költő, Marczinkey Elek, az ungvári Nagy Károly, az ország legkülönbözőbb városaiban felbukkanó, fínoman képzett Vizkelety Imre, a pesti Jenny Alajos, a debreceni szobrász és festő: Dosnyay Károly, a miskolci Serkó János, a felsőmagyarországi mágnáscsaládok kedvenc arcképfestője Klemens József, a rendkívüli képességeket elárulo és a forma-, szín- és jellem-megoldásban egyaránt kiváló, a legjobb és közismert biedermeier festőinkkel egyszinten mozgó Girsik József, Zsóhár János, Palinay György, Sikó Miklós, Simonyi Antal, Kiss József és a már a Marastoni-iskola első növendékei közt szereplő és többízben is kitüntetett, sajnos korán elhúnyt Kazay Lajos. Ez a pár név, ez az egy-két összegyüjtött magyar művész, akikhez még számosan a már ismertek közül is sorakoznak, már most is szemléltetően mutatja, hogy az irodalomban, politikában és a tudományokban ébredező és a XVIII. század fordulóján ellenállhatatlan lendülettel meginduló újjászületés vágya a művészetek terén is bőségesen mutatkozik. Szervezetlenül és mostoha körülmények között, de már ekkor kezébe ragadja az irányítást, a további nemzedékek nevelésé-

nek előkészítését, az eddig, a különleges körülmények következtében a kultúrától elzártabban élő magyarságunk. A legnagyobbak példaadása mellett ezek a szürkesorsú, faluról-falura, városról-városra vándorló művészeink szerettetik meg, teszik kívánatossá a magyar nép széles rétegeiben a művészeteket. A további kutatás, keresés feladata, hogy felszínre hozza és méltó helyére illessze be mindazokat, akik ezt a rengeteg áldozatot, lemondást kívánó alapozási munkát elvégezték. Ez a munka nem volt, mert ekkor még nem is lehetett szervezett. A megoldandó feladatok, egyáltalában a művészi munkálkodás lehetősége teljesen a véletlenektől függött és ugyanígy a művészek oktatását, magasabb képzettségét is a véletlen irányította. Aki vándorlása közben áldozni is hajlandó mecénásra bukkant, az több-rövidebb időre esetleg kijuthatott Bécsbe, Münchenbe, Rómába is, akit azonban jószerencséje nem irányított egy ilyen bőkezű nagyúr közelébe, az a Pesten, avagy Nagyszebenben, esetleg Lőcsén megszerzett kevés tudással folytatta tevékenységét és fejezte is be művészi pályafutását. Hogy mit jelentett ez a művészi oktatás 1846-ig, Marastoni Jakab pesti iskolájának megnyitásáig, annak szemléltetésére bemutatjuk a pesti rajzoktatás századeleji irányítóinak egy-egy felbukkant alkotását is. A XIX. század legkezdetén tanított Pesten az ismeretlen eredetű Rauschmann János, akinek rajzos, száraz megoldású, Preiszner bányamérnököt ábrázoló olajképe, amely arra mutat, hogy alkotója inkább litográfiával foglalkozott, hűségesen jelzi képességeinek bizony elég szerény határait. És mégis ő volt az, akinek iskolájában Ferenczy István a rajzolás alapelemeit elsajátította. Landau Lénárd, a hazai rajzoktatás másik úttörőjének gyermeket ábrázoló arcképe sem árul el sokkal elmélyültebb képességeket. Még a legtöbbet mutató, romantikus lendületű képével, Preiszner ötvösmester arcképével, a litográfia hazai népszerűsítője Richter Antal Fülöp. Minden tiszteletünk és elismerésünk ezeké a derék férfiaké, akik, mint ahogy Marastoni Jakab is, munkájukat, művészi tevékenységüket és az utóbbi vagyonát is, áldozták a hazai szakoktatás elindításáért. De a hála kifejezésén túl meg kell állapítanunk, hogy értékük csupán eszmei jelentőségű és helyüket művészetünk új történetében csupán csak az a tárgyi törekvésük jelöli ki, amellyel az első lépést jelentik a hazai szakoktatás megteremtésében. Meg kell még emlékeznünk a XIX. század első felében Budán, a Vizivárosban működött Bernwallner Józsefről, aki tükörsímán, hideg színekkel megoldott fekvő Vénusz és Ámorját szóról-szóra, vonalról-vonalról vette át a XVII. században élt volterrai születésű, Firenzében ismert Baldassare Franceschininek közismert és úgylátszik Magyarországon is közkézen forgó metszetéről. Érdekes emléke ez az átvétel az akkori kezdetleges művészeti állapotoknak, amely lehet, hogy tanulmány céljából, de inkább hisszük, hogy a kezdetleges tudás elleplezésére, még sokkal nagyobb mestereknél is előfordul ez, példa rá Borsos József és Molnár József, szóról-szóra vesz át, tulajdonít el motívumokat a régmult idők kincsestárából. Érdekes és eddig még teljesen ismeretlen jelentkezése a markói stílusnak Fischer Ferenc: Naplemente című olajfestménye.

Mint már eddig is jeleztük, e bemutatott képeknek a közvélemény elé való bocsájtásával nem lehetett célunk sem ezeknek a művészeknek végleges jellemzése, helyüknek és értéküknek meghatározása, mert hiszen ehhez egy vagy két felbukkant mű nem elegendő, sem pedig nem lehetett feladatunk az induló, vajudó magyar művészet ezer és ezer, még csak ezután felbukkanásra váró szálainak, szövevényének kibogozása. Bennünket, midőn ezekkel az ismeretlen és alig ismert művészekkel a nyilvánosság elé lépünk, elsősorban vezetett a további, talán még meglepőbb eredményeket is igérő keresés vágya. Vezetett a remény, hogy a további kutatásból kialakul és egységes, folyamatos fejlődéssé illeszthető össze az az itthoni, szinte mind a mai napig észre nem vett munka, amelyet névtelenül és csendben végeztek el azok, akik százan és százan éltek, dolgoztak kortársaik elismerésének és az anyagi sikernek igen szerény, majdnem a semmivel egyenlőnek nevezhető reményével. A művészetek fejlődése egy nép, egy nemzet történetében sem ismeri az átmenet nélküli nagy eredményeket. Egy nemzet kultúrájának az első, kezdetleges lépéseket éppúgy meg kell tennie, mint a gyermeknek, aki az élet útjára indul. Az új magyar kultúra, az új magyar művészet így indul, ezekkel az ismeretlenekkel.

KOPP JENŐ

JENNY ALAJOS / XIX.sz. első fele / :

64. Mithologiai jelenet. - Olajf.,v.méret 79 x 63 cm.Jelz.l.b."Jenny p.817".

Kopp 1939/40. Szerem I.

Jenny Alajos

(2182-től 2337-ig)

Jenny Alajos

2. *Jenny* Alajos. Azokhoz az adatokhoz, amelyeket róla a Táblabíró-világ művészete cimű munkámban közöltem, kiegészítésül közrebocsátom a következőket:

Jenny Alajos festő 1834-ben halt meg rákbetegségben, Pesten. Fönmaradt házassági szerződése, amelyet mint a Brunsvik-képtár igazgatója kötött 1810. május 28-án Mogyorósy Franciskával, Mogyorósy Antal m. kir. udv. kamarai iktató leányával. Ebben az okiratban (jelenleg Jenny Géza dr., a kisbéri ménesintézeti kórház igazgatójának birtokában) szó esik a művész testvéréről, Józsefről, aki akkor Rankweilben, Tirolban lakott. Valószínű, hogy a művész is tiroli eredetű.

Tudok következő műveiről: Felesége arcképe (Mihályffy Győző tulajdonában); Apósa arcképe (Ágoston Gézáné tulajdonában); Ámor és Psziche, elefántcsont-miniatűr (u. o.); Római hős, két nő között; Fia arcképe (kisfiú dobbal, de Pottere Gerard tulajdonában).

Az utóbbi kép életnagyságban mutatja az ábrázoltat, nincs egészen befejezve, mert a hagyomány szerint a kisfiú közben meghalt. A képet láttam: derekas munka.

A Jennyre vonatkozó itt közölt adatokat rokonának, de Pottere Gerard úrnak köszönöm.

Lyka Károly Adatok műveire
Rúnk tőrténetéhez

MAGYAR MŰVÉSZET
1927. 547. l.

STÜHMER
MIKULÁŠ
MIKULÁŠ
STÜHMER

Jenny Alajos

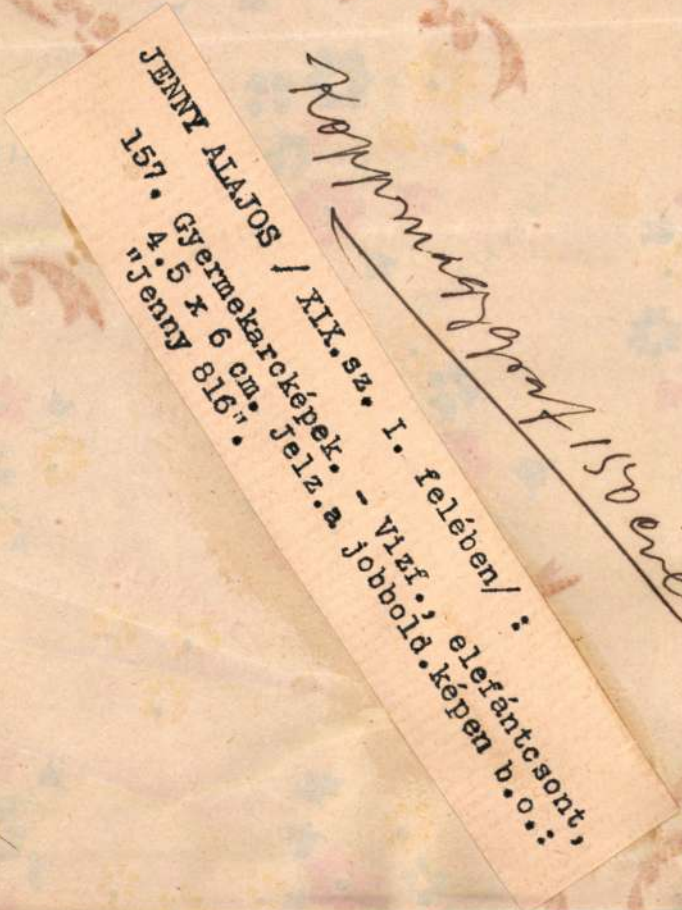

JENNY ALAJOS / XIX.sz. I. felében/ :
157. Gyermekarcképek. - Vízf.; elefántcsont,
4.5 x 6 cm. Jelz.a jobboldalt képen b.o.:
"Jenny 816".

STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜ
ÜHMER

Jenny Alajos

Csch-Szombati
József képmása,
~~festette~~ festi festménye
után Karacs Ferenc rézmetszete, repr.

LykaMagyműl800-50 606.l.

JENNY *Alajos*, festő, Budapesten a XIX. sz. első felében, ahol a gróf Brunswick-képtárnak őre volt. Leginkább miniatűr-arcképeket és mitológiai tárgyú képeket festett. † 1834.

E. G. I. 572. l.

722. Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

722. Asztalos Sándor.

látható, kissé balra fordul

Térden alólig ~~jobbra~~ néz, a
baljával pedig a szekrényre könyököl
előtt, a zöld bársony széken, paletta
möldöke, szeme, bajusza és szakálla
bolt kabátját derekán zsinór szorija
lette a földön mappa van. Jobbra fel

Vászon, méretei 134: 96.5
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8

I Ferd

904: V. 4.

Jenny Klajó

festő

a híres lendvai gróf

Brunswik - képtár őre

Schams Ofen

345. l.

JENNY ALAJOS († 1854): FÉRFI ARCKÉP. Miniatür

Dr. Holl Jenő úr tulajdona

Magyar Művészet 1928. 7 sz.

JENNY ALAJOS
festőművésznő

Budapest
Terézvárosi plébániatemp.
TKM 240

87

JENNY ALAJOS (XIX. SZ. I. FELÉBEN. † *1834*): JELENET A RÓMAI TÖRTÉNELEMBŐL. OLAJFESTMÉNY.

Alajos Jenny (erste Hälfte des XIX. Jahrhunderts † 1834): Szene aus der römischen Geschichte. Ölgemälde. — Alajos Jenny (prima parte del sec. XIX. — 1834): Scena dalla storia romana. a. Dip. a olio.

56

MARCZINKEY ELEK (SZENDRŐ XVIII. SZ. VÉGÉN — XIX. SZ. ELSŐ FELE): NŐI KÉPMÁS. OLAJFESTMÉNY.

Elek Marczinkey (Szendrő, Ende d. XVIII. Jhs. — erste Hälfte d. XIX. Jhs.) : Frauenbildnis. Ölgemälde. — Elek Marczinkey (Szendrő, fine del sec. XVIII. — inizio del XIX.) : Ritratto di donna. Dip. a olio.

MNK

Jenny Alajos, XIX. sz.

József nádor képmása, of.

Árv. Rózsi 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 25 l.

MDK

Jenny Alajos

Nagymező utca. Terézvárosi r.k. pléb.templom

Szt.József-oltár képét festette

59. l.

GenZakBpest. Bp. műeml.jellegü ép. jegyz.

1949.

MDK

Jenny Alajos

Jelenet a római történelemből, of.

Gyermekminiatürök, vf.

Reformkor művészete. Fův. kápt. 56. kiáll. 1948. jul.

9. 1.

Jenny Klajós

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. 547

1928. 584, 590

MDK

Jenny Alajos

Terézvárosi r.k. plébániatemplom/Nagymező u./

Főoltára Pollack Mihálytól, képe Schöfft József Ágost: Szt. Teréz.
Mellékoltára Pollack Mihály. képe Jenny Alajos: Szt. József.

Orgona: Deutschmann Jakob, Bécs, 1834.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.
1961.

141.1.

Jenny Alajos

pesti festő

(XIX. sz. elje — 1834 Eöml —)

Mithologiai jelenet, olajf.

1817.

Székesfőv. Képtár tulajd.

Kopp Tom 19, 27. l.

Repr. u. o. XII. tábla

Tert.

Európa film, könyv és lapterjesztő
R.T.

Budapest

Visegrádi ucca 36 IV. 1.

Jenny Alajos, festő.
19. sz. Művészet IV. 416.

Jenny A

Jestö

A gr. Brunswick Kep-
tár öre. Budán XIX
Nárad
Eleje

vid

Schams

vid

Rajzoktatás 1907. 51. l

..... *műhely.*

yfőnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Jenny Alajos festö. Budán 1822-ben

Művészet. 1905. IV. 416. l.

Jenny Alys

Művészet 1905

416

414/B-905.

és fiai.

Falkárpi-

Jenny Aloys

portrát, miniatur
és historien malaga

Pest, 1827
Hatvani utcza
540.

Wg 368. l.

Jenny Klajs

Művészet 1905. 416

Magyar Művészet

1927. 547

1928. 584. 590

+ 1834

Brueghel Jan id. modora:
rágcsendélet 76 (604), 4059 (5

Jenny Alajos

Budai festő. A tezérvárosi plébánia templom Szt. Jónej melléholtázának kégét festette. (Szt. Jónej haldoklása)

Vigilia, 1959, XII. n., 755 old.

Jenny Alajos

budai festő

l.

Schoenterézvárosi

5. l. 6. l. 14. l.

Múz. Kvt. Orsz. Ffsége második néprajzi

tanfolyama VIII. 248, 249

MDK

Jenny Alajos budai festő

D. Lepold Antal esztergomi kanonok levele a Müeml. Orsz. Bizottságának, Esztergom, 1939. jan.2.

Jenny Alajós
pesto

l.

A Pesti Városhára
1938. 7 n. 6 l.

ppel). *Virág* Béla --- --- --- 862

*

ívészek Budapesten (arczképek- --- --- --- --- --- --- --- 1
inai háborúból (képekkel) 41—138
ázados lefokoztatása (képpel) --- 42
g a jégen (képekkel). *Markó* --- --- --- --- --- --- --- 74
solyázás a dobsinai jégbarlang-pel). Ifj. *Glauf* Pál --- --- --- 75
hajó elsülyedése (képpel) --- 103
y-társaság közülése --- --- --- 106
gről (képekkel) --- --- --- 108
óherczeg halála --- --- --- --- 122
ünneplése (képpel) --- --- 137
a Karsztban (képekkel). *Paur* --- --- --- --- --- --- --- 187
alálának évfordulója (képekkel) 215
sa megszabadulása (képpel) --- 240
nnepe (képpel) --- --- --- 240
a Vigadóban (képekkel) --- --- 273
nia nagy hete --- --- --- --- 306
nnep a budavári bástyán (ké- --- --- --- --- --- --- --- 318
Tudományos Akadémia diszgyű- --- --- --- --- --- --- --- 323
athletikai klub országos vivó- és nyilvános vivó-mérkőzése (ké- *Kimnach* László --- --- --- --- 337
i áradások --- --- --- --- 339
i Szalon kiállitása Kolozsvártt --- --- --- --- --- --- --- 359
ok a magyar athletikai klub vivó-n (képpel) --- --- --- --- --- 360
i Közművelődési Egyesület köz- --- --- --- --- --- --- --- 378
nisagírók (arczképekkel) 394
Zichy Mihály levele --- --- --- --- --- 89
Khinai képeinkről --- --- --- --- --- 121
Albrecht főherczeg és magyar ezrede (képpel). *Markó* Miklós --- --- --- --- --- 122
Üdvözlő irat Zichy Mihályhoz (képekkel) 138
Elsülyedt bálozók --- --- --- --- --- 170
A játékszenvedély Amerikában --- --- 183
Árnyék-arczképek (képekkel) --- --- --- 185
A szerencsejátékok tilalmazása Amerikában 199
Rossi Ernő (képekkel) --- --- --- --- 202
A szivar mint házasságszerző --- --- 215
Kántorné emlékkönyve (képekkel) --- --- 220
A khinai császár szánkázása --- --- --- 256
Csodagyermekek --- --- --- --- --- 376
Kecskemét-e vagy Kecskömét? --- --- 410
A lépések hoszsza a katonáknál --- --- 426
Megőszülés egy nap alatt --- --- --- --- 442
Sztambulov utolsó leveleinek egyikéből (hasonmással) --- --- --- --- --- --- 478
«A cillii gróf» (képpel) --- --- --- --- 510
A tenger hiénái --- --- --- --- --- --- 523
A hering-halászat --- --- --- --- --- 538
A «Freia» födélzetén (képpel) --- --- --- 574
A marabu mint biró (képpel) --- --- 575
Keresztények üldözése Khinában (képekkel) 575
A szent kaaba-kő --- --- --- --- --- 575
Nyelveket értő nők --- --- --- --- --- 643
Az ezredéves kiállítás pályadij-nyertes plakátja (képpel) --- --- --- --- --- 663
A leggyorsabb vasúti utazás --- --- --- 675
Konstantinápolyból (arczképpel) --- --- 711
A teljes magyar törvénytár milleniumi emlékkiadása --- --- --- --- --- --- --- 730
A vakok keresetképessége --- --- --- 741
Vilmos német császár rajza (képpel) --- --- 782
Számadatok a német nyelvről --- --- 796
Az «orosz sivatagi boszorkányok» hódítása Amerikában --- --- --- --- --- --- 807
Az iparosnők német egyesülete --- --- 827

Jenny Alajós

festő Budán

előfizetője az alábbi

munk

Schams Ofen

20-l.

Jenny Alajos

Lendai festō

wod

2

Schams Ofen

385. l.

67 250

67500
67500
7,425,000

6,750,000

67.500 × 400
000

Jenny Klajos

Fájó arckép, miniatür
Dr Holl Jenő tulajd
Sopron

Jml.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

MDK

Jenny Alajos,festőm.
XIX.sz.

József nádor képmása. Olf. /Sérült/Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 4o.l.

Jenny

l.

LykaMagyműl800-50

40, 124, 573. l

54.idom.

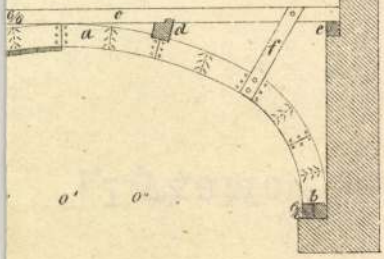

58.idom.

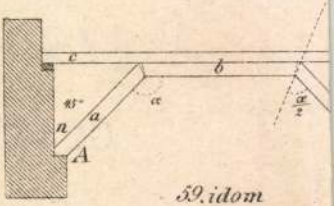

59.idom

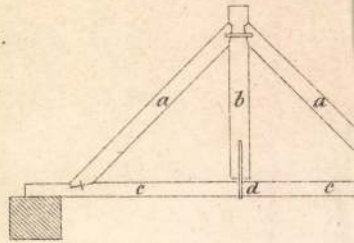

53.idom.

56.idom.

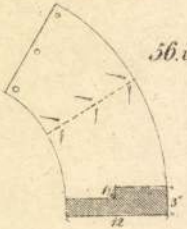

b.h. = 1 láb.

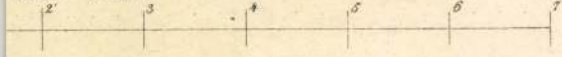

Jenny Alajos festő

Magyar Művészet, 1927

Myf.o.

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez.

Jenny

Stab. IV

105, 119

Jenny Alajos, XIX.sz.

József nádor képmása, olaj

árverési Kézikönyv, 1936. márc. 2. rendk.sz.

4o 1.

77. Friedrich der Streitbare in der Gruft zu Heiligen Kreuz. Jelzése: J. Blaschke sc. (1811.)

78. Dürrenstein Richards Löwenherz Gefängniss. Jelzése: J. Blaschke sc. (1811.)

79. Der Graf von Habsburg. Jelzése: J. Blaschke sc. (1811.)

80. Die Grosse der Babenberger durch Leopold dem Erlauchten gegründet. Jelzése: J. Blaschke sc. (1812.)

81. Andreas Baumkirchner am Wiener Thor zu Neustadt. Jelzése: J. Blaschke sc. (1812.)

82. Der Kaernthner alte Huldigung. Jelzése: J. Blaschke. (1812.)

83. Erzherzog Carl. Arczkép pontozott modorban, oval keretben. Jelzése: J. Blaschke. (1813.)

84. Die Stiftung Klosterneuburgs. Jelzése: J. Blaschke sc. (1813.)

85. Erzherzog Rainer. Arczkép oval keretben, pontozott modorban. Jelzése nincs. (1814.)

86. J. M. L. Graf von Radetzky. Arczkép oval keretben, pontozott modorban. Jelzése: J. Blaschke sc. (1814.)

87. Severin sagt dem Odoachar seine künftige Grosse voraus. Jelzése: J. Blaschke sc. (1814.)

A 77—87. sz. a. rézmetszetek Hormayr: Taschenbuch für die vaterländische Geschichte cz. zsebkönyvében (kis 8.-r.) jelentek meg. A metszetek czíme után zárójelben levő évszám azon évfolyamot jelzi, melyben a metszet megjelent.

88. András ütközete Béla herczeggel. Aláírás: König Andreas stürzt in der Schlacht in dem Herzog Bela unter die Pferde. Jelzése: Mathael del. J. Blaschke sc.

89. Mária Terézia a pozsonyi országgyűlésen.

90. Történeti kép.

A 88—90. sz. a. 8.-r. alakú rézmetszetek megjelentek Gebhardi: Geschichte des Reiches Ungarn cz. művében (Pest, 1802. I—III. kötet).

91. Regény jelenet Schubert rajza után. (Farkas Ferencz: Az éjnek diadalma. Pest, 1808. 8.-r.)

92. Családi jelenet. 8.-r.

93. A hárfás hölgy. Loder rajza után; kis 8.-r.

94. Seyd ihr doch in euch gegangen ihr Nattergezücht. Maillard rajza után. 8.-r.

95. Im Nahmen dieses unglücklichen Weibes, wiedersetze ich mich der Verbindung des Grafen; kis 8.-r.

96. Az apa kis fiát taligán tólja. Schedy rajza után; kis 8.-r.

97. Az anya és leánya a sírnál. Aláírás: Dort werden wir alle ruhen; kis 8.-r.

98. Folgen Sie mir, ich rette Sie aus dem Händen ihrer Mörder! Perger rajza után; kis 8.-r.

99. Regény jelenet három férfi alakkal; kis 8.-r.

100. Jelenet egy sírboltban, három alakkal; kis 8.-r.

101. Dessalines auf der Insel Hayti; kis 8.-r.

102. Ermordung des Grafen Fersen im Volksaufruhr zu Stockholm. d. 20. Jun. 1810. Kis 8.-r.

103. Die Schreckenstage von Paris. 1814. Kis 8.-r.

104. A szerelmesek és az atya; kis 8.-r.

105. Ludwigs XVIII. Abreise von Paris d. 20. März. 1815. Kis 8.-r.

106. Egmont pánczélban. 8.-r.

107. Hölgy a temetőben. 8.-r.

108. Havasi tájkép. Maillard rajza után; kis 8.-r.

109. Maria Schnee bei Peterwardein; kis 8.-r.

110. A magyar király és trónörökös. Kininger rajza után. 8.-r.

111. Krönung Karls des Grossen. 8.-r.

112. Der Papst setzt Karl dem Grossen die goldene Kaiser-Krone auf. 8.-r.

113—115. Jelenetek a török nemzet történetéből. Megjelentek a Türk. Gesch. I., III. és IV. kötetében. 8.-r.

116. József főherczeg nádor arczképe. Aláírás: Erzherz. Joseph Palatin v. Ungarn. Jelzése: Nach einem Oelgemälde in Lebensgrösse auf der Ungr. Nationalbibliothek zu Pest. Jenny del. Blaschke sc. 8.-r.

117. Krisztus átadja Péternek a menyország kulcsait. Latin aláírással. Jelzése: J. Schwarz del: J. Blaschke sc. 8.-r.

118. A szent Család, Raffael után. »Die Ruhe in Egypten« felirattal. Jelzése: Gem. von S. v. Perger. Gest. v. J. Blaschke. Kis 4.-r.

119. Károly főherczeg arczképe.

120. Joachim Murat arczképe. A 119—120. sz. a. rézmetszetek Szekér: Joakim Franczia-ország Történetei. (Pest, 1811. 8.-r.) cz. műben jelentek meg.

121. Regény jelenet. 8.-r. Megjelent: Almarék erdélyi herczeg regéi. Pest, 1813.

122. Regény jelenetek. Megjelentek Kisfaludy Sándor regéi mellett. (Buda, 1807 és 1818.)

123. Történelmi kép. 8.-r. Megjelent Deáky Filep Sámuel: Az ifjú Anacharsis utazása cz. művében. (Kolozsvár, 1820. VII. k.)

124. Bibliai kép. (János evang. II. 9.) Weinrauch rajza után, 8.-r.

125. Mátyás király, az ambrasi gyűjteményben lévő eredeti után, 12.-r. Megjelent az Igaz Sámuel által kiadott Hébe zsebkönyvben 1821. Jelzése: Blaschke János metsz.

126. Czímlap és

127. Tihany vára. Kisfaludy-féle Auróra. 1822. évf.

128. Hébe. Villiers után. 12.-r. Hébe zsebkönyv. 1823.

129. Klára Visegrádon. Schnorr Lajos rajza után. 12.-r. Hébe zsebkönyv. 1823.

130. A megboszult hitszegő. 12.-r. Clarot S. rajza után. Kisfaludy Károly: Auróra. 1824.

131. Indulat hatalma. 12.-r. Clarot S. rajza után. U. o.

132. A szép Eszter. Clarot S. után 12.-r. U. o.

133. Rozgonyi Cecilia. Schoeft rajza után. 12.-r. U. o.

134. A megváltó. Caracci Hannibal után. 12.-r. Hébe zsebkönyv. 1825.

135. Kazinczy Ferencz emléke. Rieder rajza után. 12.-r. U. o.

136. Koháry István. Wiedemann metszete után. 12.-r. U. o. 1826.

137. Léva vára. 12.-r. U. o.

138. Ganymed elragadtatása. Correggio után. 12.-r. U. o.

139. Kray arczképe. Jelzése: Kappeller pinx. Blaschke sc. 8.-r.

140. Andreas Kazinczy de eadem és még 9 sor latin szöveg. Rézmetszet, 8.-r. Jelzése: J. Blaschke sc.

141. Berzsenyi Dániel arczképe. Rézmetszet, 8.-r. Jelzése: J. Schorn pinx. J. Blaschke sc.

142. Ansicht von Pest. Külön van még ezen a képen: Das neue Theater Gebäude és Die B. v. Bruder'sche Halle. Rézmetszet. Jelzése: Blaschke sculp.

143. Dobozy hitvesével. Schärmer Mór rajzolta, Blaschke János metszette, beszívatta Axmann József. Aczélmetszet.

144. Sopron látképe. Aláírása: Ansicht von Oedenburg. Rézmetszet; kis 8.-r. Jelzése: J. Blaschke sc.

145. Lemberg látképe. Aláírása: Ansicht von Lemberg. Rézmetszet; kis 8.-r. Jelzése: J. Blaschke sc.

A 144—145. sz. a. metszetek a következő műben jelentek meg: Bredetzky, Samuel: Reisebemerkungen über Ungern und Galizien. Wien, 1809. I—II. kötet.

Ernst Lajos: A magyar történeti festészet. Budapest, 1910. 31. l. — *Lanfranconi Enea* által Budapest fővárosnak ajándékozott budapesti történelmi képek jegyzéke. Budapest, 1887. 16. l. — *Művészet.* 1904. 267, 270, 290, 343. l. — 1907. 138. l. — *Nagy Iván:* Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 30—32. l. — *Ráth György:* Az iparművészet könyve. Budapest, 1902. I. 504. l. — *Regélő.* 1836. I. 191. l. — *Schedel Ferencz:* A képzőművészetek története Magyarországban. *Budapesti Híradó.* 1846. I. 372. sz. — *Tschischka:* Kunst und Alterthum in dem österreichischen Kaiserstaate. Wien, 1836. 339. l. — *Tudományos Gyűjtemény.* 1821. XII. 101. l. — *Wurzbach:* Biographisches Lexikon. Wien, 1856. I. 426. l.

Blaschnek Sámuel Benjamin, térképrajzoló és földmérő Pesten. Műve: Buda és Pest térképe. Felirata: Plan der königlichen ungarischen freyen Städte Ofen und Pesth sammt deren Umgebungen mit Beyhilfe der besten bereits vorhandenen Grundrisse, gezeichnet und dem löblichen Magistrat der königl. Freystadt Pesth gewidmet von Samuel Benjamin Blaschnek 1830. Színezett helyszínrajz magyarázatokkal. Kőrajz; folio. Jelzése: Lithogr. bey Joh. Schmid, Maria Dorotheagasse Nr. 11 in Pesth. — Schrift und Numerirung von Leo Thorsch. — Lithogr. von. E. K. Frühwirth. Több kiadásban megjelent. — 1833—1836-ban Schedius Lajossal együtt kiadta Magyarország nagyméretű térképét. Ezt metszették Stein Károly és Hyrtl J., rézre rajzolta Rauschenfels, s nyomtatták Bécsben.

Lanfranconi Enea által Budapest fővárosnak ajándékozott budapesti történelmi képek jegyzéke. Budapest, 1887. 17. l. — *Tört. Képcsarnok* grafikai gyűjteménye, Budapest.

Blaska, l. *Blaschka.*

Blaske Frigyes, szobrász Budapesten. A Képzőművészeti Társulat 1901. évi tavaszi nemzetközi kiállításán Aranka cz. mellszobrát állította ki.

Kiáll. tárgymutató.

Blaske, l. *Blaschke.*

Blaskovics Irén, festőnő Budapesten. 1899—1904-ig a budapesti mintarajziskolában végezte tanulmányait. Virág- és csendéletképeivel 1903 óta szerepel vidéki (Szeged stb.) kiállításokon.

Mintarajziskolai értesítők. — Kiáll. tárgymutatók.

Blaskovits Ferencz, festő; szül. 1859-ben Bécsben. Tanulmányait a bécsi és müncheni képzőművészeti akadémiákon végezte s Benczúr Gyula, Setiz és Dietz voltak tanárai. Utóbb Budapestre jött s rövid ideig a Benczúr-féle mesteriskola növendéke volt. Az 1890-es évek folyamán Tatán telepedett le. A budapesti Műcsarnok kiállításain legelőször 1883-ban »Írja alá!« cz. képét állította ki. Leginkább táj- és genreképeket fest. 1891-ben a zágrábi műkiállításon dícsérő oklevelet nyert. Legjelentékenyebb műve, a Gyanús alku (1888), a millenniumi kiállításon is látható volt.

Ezredéves orsz. kiállítás. A képzőművészeti osztály képes tárgymutatója. Budapest, 1896. 89—90. l.

Blass Antal *(Antoni Blaas, Blaaz, Blos, Tonch Blas),* ötvös. 1555 körül Nagyszebenben működött.

Kemény Lajos: Műtörténeti adatok Kassa multjából. *Arch. Ért.* 1906. 56. l. — *Mihalik József:* A nagyszebeni ötvösök czéhpecsétje. *Arch. Ért.* 1897. 192. l. — *U. az:* Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 172. l. — *Müller, Friedrich:* Zur Geschichte der sächs. Goldschmied-Zünfte. *Sächsischer Hausfreund.* Kronstadt, 1865. 34. l. — *Roth, Victor:* Geschichte des deutschen Kunstgewerbes in Siebenbürgen. (Studien zur deutschen Kunstgeschichte.) Strassburg, 1908. 67. l. — *Teutsch, Fr.:* Hermannstädter Goldschmiede. *Korrespondenzblatt.* 1880. 9. sz.

Blass Mátyás, ötvöslegény. Mesterségét Pozsonyban tanulta, ahol 1742 jan. 6-án Berner János Bálint (l. o.) szabadította fel.

Mihalik József: Háromszáz év a pozsonyi ötvösség történetéből. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1911. 126. l.

Jenni

Lab 123

Jenny Alajos

1816.

(Tevesen Jeszny - nek
irva)

l.

Szépmüvèszet

1943. 60 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Jenny Klein

l.

Szépmüvészet

1943.232.l

Glück Márton.
Kireazvágy.
Zm.

BUDAPEST
42 I. 11.11
Ta 62 Ta

Jeny

festi

laid

Ecsedi 1912. 92.

..... *műhely.*

yfőnökség!

ev ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Jenny Alajós

festo

l.

Entzmügyütés

78. l.

V. 195. — 1889: V. 218. — 1890: V. 218. — 1891: V. 246. — 1892: V. 246. — 1893: V. 329. — 1894: V. 45. — 1895: V. 44. — 1896: V. 44. — 1897: V. 44. — 1898: V. 44.

Vétetett 1871-ben. — Magy. Képt. 271. — Ltsz. 183.

— 1900: V. 44. — 1901: V. 44. — 1903: V. 44. — 1904: V. 44. — 1905: V. 44.

— Magy. Képtár 271. — Uj lelt. sz. 183. — 1905. átv. jegyz. 385. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 2028. és a leltárban 2983. — Vétetett 1872-ben 320 frton (640 K-án)

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Vét 1872

Mk. 271
Ujl 183

364

Jenny Alajos

festő

XIX sz

Mübarát 1921. 80 l

Pécsi városi múzeum IX. 27.

Jenny Alajós

írót

A Mubárál

1921. 146

Pantoček Josef dr IX. 89

Jenny Alajós

festő.

Gentmüknil

69. l.

Á S

est, VI.ker. állatkerti-ut 1.sz.) azon

ládtagjaik részére féláru menetjegy vál

uk érvényességének meghosszabbitását

re kérik.

ga- ány a.	A családtag megnevezése	A gyermek kora.	Illeték lerovás az érvényesitésért.
2	———	——	2 kor.
2	neje	--	2 kor
3	hajadon leánya, K a t ó	14 év	2 kor.
3	——	——	2 kor.
4	neje	——	2 kor.
3	——	——	2 kor.

MDK

Jenny Alajos festőm.

Dr. Hell Jenö vasut-igazgató szép képgyüjteményében szerepelnek müvei.

Csatkai Endre: Müpártolás, mügyüjtés Sopronban. Magyar Müvészet. 1928. 7.sz. 577-587.l.

MDK

Jenny Alajos,

pesti festönö.

a XVIII. sz. végén felbukkannak már a magyar vér elsö képviselöi is.

Kopp Jenö: Ismeretlen magyar festök a XIX.sz.elsö felében.
Képzömüvészet. 1941. 75-80.l.

MDK

Jenny Alajos, Pest

Knopp J: Ismeretlen magy. festők a 19.sz. első felében. Szépművészet, 1941, 4.sz.

79 l.

Jenny Alajos
Jelenet a római történelemből, olaj
Gyermekminitürök, vizf.

Reformkor művészete. Főv.Képt. XXXVI.kiáll.
1948. jul. 9 l.

Jenny A.

A világ megváltója
c. olajfestmény fenntítól,
magántulajdonban. Hátán
a kör. felirat
„Gemalt durch
A. Jenny in Ofen
im Präsidial Haus
den 5 März 819"

Láttam
1938 huszét
vasárnaj M

Betörésmentes zárak.

szközök, szerszámok, kályhák,
edények, állandó nagy raktára.

Jenny Alajos

Művészet 1905. 416 l.

JENNY ALAJOS egyike ama történeti képfestőknek, kikről aránylag keveset jegyzett föl művészet-történelmünk. Képességeit jellemzi, hogy őt szemelték ki a Brunswick-képtár őrének is. Ez állásában több ízben jelét adta, mint egykorú feljegyzésekben olvassuk, hogy mily rajongó lelkesedéssel szerette és tanulmányozta a művészetet és alaposan ismerte a művészet történetét is. E méltatója nem szól behatóan műveiről. Csak általánosságban mondja, hogy remekműveket (Meister-

werke) alkotott úgy történeti, mint arcképeivel. Részünkről túlzásnak látjuk e kifejezést, mert ha Jenny Alajos tehetsége oly nagy lett volna, többet is tudnánk felőle. Pedig úgy olvassuk, hogy számos művet alkotott. Sőt Schams is, mikor megírja az 1822-ben Budán élt festők rövid méltatását (Vollständige Beschreibung der königl. freyen Hauptstadt Ofen 385 l.), azt írja róla, hogy mindkét téren kiváló festő volt, ki igen sok művével, melyek az ország minden részében elterjedtek, maradandó dicsőséget teremtett magának. — 181

Jenovay Egyed

könüves mester

1774-ben hártu-

lajdonos Aradon

Lakatos Arad

II. k. 225 l.

Jenovian Egyed

épitész

1766-ban Arad Eamarai
város polgármestere
volt.

Lakatos Arad

III. k. 233. l.

1737. Ferenczy Ko

Esti hangu

A esti-világítású elotérben egy sárga
fiatal ember két szürke
visz ~~hátat~~ a fák között látszó és
zött itt-ott ~~esti-világítás~~ napsugarak
háttal áll.

Vászon, méretei 81: 1
vétetett ~~a~~ 1900. jan

Elszámoltatott 1900: IX. 3-á
másul vette 1900: XII. 17-

hátra

Jlnovai Egyed

aradi építőmester

1758–1761-ben építette az
óaradi minorita temp-
lomot.

Lakatos Ottó:

Arad tört. II. k. Arad,
1881. 43. l. – Képe
u.o. I. k. 188. l.
után

Jenovai Egyed

eje itö mester.

1758-1759-ben ejitette a minorita a tzik templomát Aradon.

Lakatos. II. 43. l.

Jenovay Lajós

festő

1915

Élmiszk 1930. 84. l.

n Cleve (Cleef).

27-ben. † 1581-ben.

ejében van ábrázolva, a hol
ézust tartva ölében, ül a Ma-
an fehérneművel és a ki mö-
el, a melyet bal kezével fog;
beretvált arczú idősebb férfi,
er és egy hátranéző ifjú ül
fiucska megy és a melyen
ik szemünkbe; jobbról pedig
szemben álló iparossal, mi-
. A háttérben a lajtorján egy
en várakozó és visszanéző
dalló felett a gyertyatartón
hosszú virstli-fűzért és két
ában ezeken kívül egy sze-
ján egy kakas is van.

. — Lelt. sz. 4067. — Értéke
ajándéka 1911 április 10-én
1911 május 10-iki felterjesz-
ber 8-iki 53000 sz. határozat
912 márczius 21-én (624–

III.

587 (4067).
606 (102).

587

ajándék.

MDK

Jensel János

1925-26. a miskolci művésztelepen dolgozott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1925-27. 21 l.

MDK

Jensen Alfréd

Tenger, olaj

Árverési Közlöny 94. aukció 28 l.

MDK

Jensen Alfréd

Tenger, of.

Árv.Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

28 l.

MDK

Jensen Hermann berlini épitész

Gall:

A pozsonyi egyetem elhelyezése. M. Mérnök és Épitész Egylet Közl. 1916. nov. 26. 48.sz. 2o4-2o5 l.

†

Első Ferenc József.

Feltárultak az örökkévalóság kapui Urunk és Királyunk előtt.

November hó 21.-én este 9 órakor megállt népének boldogságáért dobogó szíve, megszünt működni az országlás gondjaitól túlterhelt agya s lehanyatlott pihenést nem ismerő munkás keze.

Midőn trónra lépett, országainak földjét mindenütt a honfivér áztatta. Halála napján is harcban áll hatalmas monarchiájának minden népe, de most fejedelmével egy a nemzet s mindenki azon küzd és fáradozik, hogy a letünt millenium után megújhodva, a második millenium alapjait rakhassa le, ezidőszerint győzelmes fegyverrel, később a béke eszközeivel.

E két világraszóló esemény között, Urunk és Királyunk, 68 évet töltött el szakadatlan munkával. Midőn a még ifjú fejedelmet közel két évtizedes tapasztalatok meggyőzték arról a kormányzati alapigazságról, hogy a trónt a fegyveres hatalomnál is biztosabban megóvja népeinek szeretete és együttérzése, a legalkotmányosabb fejedelmünkké vált, kinek tetteit mindenben az az eskü irányította, melyet az 1867. évi koronázás napján mondott.

Mérhetetlen bölcsessége mélységes belátással és atyai gondoskodással társulva, megteremtette a modern Magyarországot. A kiegyezés óta közgazdaságunk, a városok fejlesztésével, az út- és vasúti hálózat kiépítésével, a folyók szabályozásával, a gyáripar megteremtésével és a kereskedelem megizmosodásával nem remélt mértékben fejlődött. Egy rövid emberöltő alatt nálunk is becsültté vált a technikai tudás és alapvető faktorrá a technikai munka, melyeknek javára és erőteljesebb érvényesülésére a kir. József-Műegyetemen kívül, a műszaki oktatás számtalan intézetét és intézményét állította fel, alapozta meg, vagy fejlesztette tovább.

Visszafojtott lélekzettel néztük azt a rettenetes tusát, melylyel hatalmas szervezete a halállal küzdött, de visszaimádkozni nem tudtuk egészségét; 87 éves korában örökre lehunyta szemét. Noha királyaink közül ő uralkodott leghosszabb ideig hűséges magyar népe felett, úgy érezzük mindannyian, hogy idő előtt hagyott el bennünket... s azt hiszszük, hogy ennél a közös érzésnél uralkodóját népe magasztosabban nem értékelheti.

A történelem van hivatva uralkodói nagyságát és politikai alkotásait méltatni, a magyar nemzet szívében máris szent és örök emléket állítottak fejedelmi erényeinél tündöklőbb emberi erényei, kötelességérzetét felülmuló szívjósága, igazságérzetével egyenrangú emberszeretete és legendás királyi alakját szinte feledtető egyszerűsége.

Iránta érzett véghetetlen és soha el nem múló hálánk termékenyítse meg nemzetünk jövő munkásságát.

Gall Elemér

A Pozsonyi M. Kir. Tudományegyetem elhelyezése.

Budapest, 1916. november hó 20.-án.

Erzsébet-napján, folyó hó 19.-én, dicső emlékű Erzsébet királynénk névnapján folyt le Pozsonyban a *M. Kir. Erzsébet-Tudományegyetem* ünnepélyes megnyitása. A nagyjelentőségű, kulturális ünnepség kapcsán a katonai kincstár képviseletében *Krobatin* Sándor báró hadügyminiszter, Ő Felsége a király képviselője, *Albrecht Ferenc József* királyi herceg jelenlétében adta át az egyetem céljaira a katonai kincstár birtokában volt épületeket és területeket, nevezetesen a volt hercegprimási nyári palotát, mely 1859-től kezdve katonai kórház céljait szolgálta a hozzátartozó parkkal és az előtte elterülő Esterházy katonai gyakorlóteret, a kultuszkormány képviseletében *Jankovich* Béla dr. vallás- és közoktatásügyi miniszternek. Az éppen említett átadás tényével végleg eldöntöttnek tekinthető a pozsonyi egyetem elhelyezésének hosszan vajudó kérdése, amennyiben a kultuszkormány részéről most átvett területek felhasználásával az egyetemnek a városban magában való elhelyezését biztosították.

A *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnöksége alatt *Zichy* János gróf kultuszminiszter kezdeményezte 1912. évi XXXVI. törvénycikk alapítja meg a pozsonyi és debreceni egyetemeket. Míg a debreceni egyetem elhelyezésének kérdését a Debrecen város részéről, a Nagyerdőből erre a célra kihasított területen, könnyűszerrel megoldották, addig a pozsonyi egyetem részére a megfelelő és minden kívánságot egyaránt kielégítő telek megszerzése nagy nehézségekbe ütközött.

Két irányzat küzdött egymással. Az egyik felfogása az volt, hogy az egyetemet a városon kívül helyezzék el, a másik inkább a város részére kívánta az egyetemet megszerezni. A kultusztárca birtokában lévő, a város belterületén, az államkórház szomszédságában fekvő *Schiffbeck*-féle telken kívül, szóba került a várostól nyugati irányban, a bécsi vasútvonaltól délre, az alagúton túl fekvő *St. Genois*-féle telek, a város belsejében fekvő *Esterházy-gyakorlótér*, melyet azonban annak idején a katonai kormányzat nyomós katonai okokból át nem engedhetett, — valamint a Duna balpartján, a várostól szintén nyugati irányban, mintegy két kilométer távolságra fekvő *Lanfranconi*-féle telek.

Utóbbit a kultuszkormány meg is szerezte és hogy az egyetem elhelyezésének kérdését tisztázza, 1914. évben, szűkebb körben, felszólítás alapján, tanulmánytervet készíttetett.

Terveket nyújtottak be *Jensen* Hermann berlini építész és városrendező, *Pecz* Samu műegyetemi tanár, *Ray* Rezső építész, *Almási Balogh* Lóránd építész és *Scheibner* Mihály dr.

Az időközben kitört világháború rövid időre megakasztotta az előmunkálatokat, majd kedvező irányba terelte, amennyiben a hadügyi kormányzattal újból felvett tárgyalások folyamán, a hadügyi kormányzat most már hajlandónak mutatkozott az Esterházy-gyakorlótér, sőt a helyőrségi kórház részéről elfoglalt volt hercegprimási nyári palotának és a hozzátartozó kertterületeknek átadására.

Mindezeket az ingatlanokat 1858-ban *Scitovszky* hercegprimás, az akkori háborús viszonyokra tekintettel, hazafiságból 100.000 pengő forintért engedte át a katonai kincstárnak, kikötvén magának és jogutódainak ez összegen a visszavásárlás jogát, amennyiben az új tulajdonos az ingatlanokat magánosoknak kívánná elidegeníteni. *Scitovszky* hercegprimásnak ezért a lojális és hazafias cselekedetéért *Albrecht* kir. herceg Ő Felsége a király és a saját köszönetét írásban is kifejezte. *Csernoch* János hercegprimás, az elővételi jog utódja, most, hogy ismét a fegyverek zaja tölti be Európát, nyilatkozatot tett, hogy erről az elővételi jogáról a maga és utódai nevében lemond, — amennyiben az ingatlanokat a magyar nemzeti kultura szolgálatában a pozsonyi egyetem céljaira használnák.

A katonai kormányzat teljes méltánylattal és az elérendő nagy cél tökéletes megértésével, a legnagyobb előzékenységgel kezelte a kérdést. A kultuszkormány említett igérete fejében, hogy az átadott kórház és gyakorlótér helyett, más megfelelő helyet kap, a mai súlyos körülmények ellenére, már végre is hajtotta a katonai kórház kiürítését és azt *Krobatin* báró hadügyminiszter folyó hó 19-én ünnepélyesen adta át a kultuszminiszternek azzal a kívánsággal: *hogy az egyetem járuljon hozzá a tudomány felvirágoztatásához, az ifjúság jellemének szilárdításához, a magyar nemzet dicsőségére és javára.*

Az ünnepély, mely Erzsébet-napján Pozsonyban folyt le, történelmi jelentőségű volt. A magyar nemzet államalkotó, hatalmas erejének bizonyítékát nyujtja újabb egyetem alapításával és megnyitásával megmutatván ország és világ előtt, hogy midőn az erőinek végsőkig való fokozásával küzd létéért és sietteti a reánk erőszakolt honvédelmi háború mielőbbi győzedelmes befejezését, ugyanakkor kulturális életerejének hatalmas lendületével újabb bizonyítékát adja annak, hogy Európa szívében ezt az ezredéve meghódított földet hivatottan birtokolja.

Történelmi jelentőségűek azok, a magyar szívre és lélekre valló mély gondolatok, melyeket *Albrecht* kir. herceg a király képviseletében mondott az egyetemről: *„... legyen az a magyar szellemi élet újabb haladásának olyan hatalmas tényezője, mint amilyen Bessenyei és testőrtársainak kezdése volt. Az egyetemre átszáll az az átalakítva is szép kastély, melyet Esterházy Imre hercegprimás építtetett Donner Rafaellel. A helyreállítás művével necsak külső fényét nyerje vissza ez a pompás palota, hanem töltse is be újra a művészet és művelődés megértésének és szeretetének szelleme, mely a műpártoló érseket áthatotta. Most örömmel látjuk körünkben a primási székben utódját, ki a maga részéről is elősegítette, hogy a palota és a kertek ismét a művelődést szolgálják. Szívesen hozza meg a katonai igazgatás is az átadás áldozatát, mert annak a magyar intelligenciának művelődését mozdítja elő, mely eszményi önfeláldozással és a tudás erejével küzd és vérzik királyáért és a haza nagyságáért“.*

A korona kegyének fénye tehát besugározza azt az egyetértést, melyben katonai igazgatás, a klérus vezére, a zászlós úr hercegprimás, a vallás- és közoktatásügyi kormány, az egyetem vezetősége és Pozsony városának örvendve, áldozatkész polgársága együttműködve alkotja meg, a nemzeti szellem egy újabb, maradandó erőforrását.

A magyar építészség csak örömmel üdvözölheti ez alkalommal mindazokat, kik a nagy alkotás alapfeltételeit lehetővé tették, különösen a kultuszkormány bölcsességét, mely most már végleg állást foglal, az egyetemnek a városban magában való elhelyezése mellett. Mert amellett, hogy Pozsony városa újabb központot nyer, mely körül a város fejlődése szabadon kibontakozhat és az építészi tevékenységnek ezen a területen a béke bekövetkeztével várható nagyszabású fellendülésével egyidőben a pozsonyi lakásinséget is orvosolják, *a magyar építőművészeti mult két pompás műemléke nemcsak hogy megszabadul a fenyegető pusztulás veszélyétől, hanem régi fényében helyre is állítják azokat.* Ezek a volt hercegprimási nyári palota és a Schiffbeck-telken álló Aspremont-Esterházy-féle palota. Még ha műemlékekben gazdagabbak is volnánk ebben az országban, mint ahogy, sajnos, a százados harcokban szegényekké váltunk, még akkor is mindent el kellene követnünk ezeknek a műtörténetileg nagybecsű emlékeknek megóvására.

Éppen ezért a magyar építőművészeti emlékek minden ismerője és barátja csak örömmel veheti tudomásul a kultuszkormány intézkedéseit, melyekkel ezt a két gyönyörű palotát, stilszerűen helyreállítva, a pozsonyi egyetem kereteibe beléillesztik.

Az Erzsébet-napi ünnepséggel kapcsolatban a kultuszminisztérium kiállítást rendezett, melyen bemutatta a két palota régi, eredeti képeit, metszeteket, terveket a mai állapotnak megfelelő általános, külső és belső részletekről felvett fényképeket, építészi felvételeket, melyek *Wälder* Gyula okl. építész, műegyetemi tanársegéd, mérnökkari százados kiváló művei. Az egyes részletek (oltárok, csillárok, menyezetdíszek, erkély- és lépcsőrácsok, kandeláberek, kályhák, keretek, szobrok, címerek stb.) művészi rajzai, ceruzavázlatokban és tollrajzokban, jórészt *Tóth* Gyula szobrász-iparművész munkái, amelyek dokumentálják a nagyközönség előtt, hogy e két palota mennyire megérdemli a jókarbantartást.

Midőn ez év nyarán a kultuszminisztérium már számíthatott arra, hogy a katonai kincstártól a volt hercegprimási ingatlanokat megszerezheti, a minisztérium saját tájékoztatására *Korb* Flóris műépítészszel, *Lechner* Jenő dr. okl. építészszel, műegyetemi adjunktussal, *Warga* László okl. építész, székesfővárosi műszaki tanácsossal és *Palóczi* Antal építésztanárral tanulmányterveket készíttetett az egyetem épületeinek elhelyezését illetőleg, a minisztérium műszaki osztálya részéről pedig *Kertész* K. Róbert okl. építész, min. osztálytanácsos, az osztály vezetője és *Sváb* Gyula okl. építész, műszaki tanácsos foglalkoztak a feladattal. A feladat nagyjából az volt, hogy az egyetem épületeit a régi hercegprimási nyári palota kertjének, az Esterházy-gyakorlótérnek, a Schiffbeck-palota kertjének és esetleg a gyakorlótértől északra fekvő két és délre fekvő egy telektömbnek felhasználásával helyezzék el olyképpen, hogy a régi hercegprimási palotát az egyetem központi épületévé átalakíthassák, ennek közelében tér alkotásával helyet szorítsanak az elméleti épületek és külön csoportban a klinikák számára; a Schiffbeck-telket, lehetőleg teljes egészében, az ifjúsági intézmények részére tartsák fenn s a régi Aspremont-Esterházy-palotát az ifjúsági egyesületek részére restaurálják.

Korb Flóris három, *Lechner* dr. és *Warga* négy, *Palóczi* kettő, *Kertész* és *Sváb* szintén két elhelyező tervet készítettek. Az így rendelkezésre álló tervek közül a Kertész- és Sváb-féle tervben lefektetett eszme felelt meg leginkább a feladat támasztotta kívánalmaknak.

Az igénybevehető telkekhez csatlakozott újabban a városmajor telke is és az így rendelkezésre álló telkek figyelembevételével készítették *Kertész* és *Sváb* azt a tervet, melyet ezidőszerint a minisztérium a kivitel alapjául tekint. Nevezettek tervükhöz távlati képet is készítettek, mely bizonyítja azt, hogy javasolt helyszínrajzi csoportosításuk architektonikus tér létesítését teszi lehetővé a volt hercegprimási palota stílusában.

Mindezeket a tanulmányterveket a pozsonyi kiállításon bemutathatták és úgy értesülünk, hogy az említett kiállítás egész anyagát Budapesten, megfelelő helyen, az érdeklődő közönség és szakemberek részére is bemutatják.

Addig is, míg ez megtörténik, bemutatjuk rajzmellékleten *Kertész* és *Sváb* elhelyező tervét és a távlati képet.

E szerint az egyetemi építkezések csoportosítását a történelmi jelentőségű és műemlék jellegű volt hercegprimási nyári palota, az Aspremont-Esterházy (Schiffbeck-féle) palota, ezek kertjeinek, valamint az északi részén két telekcsoporttal és a jelenlegi városmajor telkével, délen pedig egy telekcsoporttal megnövelt Esterházy-gyakorlótér igénybevételével tervezték.

A műemlék jellegű palotákat megtartják és az elhelyezés kereteiben, eredeti fényükben helyreállítva illesztik be, a nagy kiterjedésű parkterületeknek épségben hagyásával és a hercegprimási palota régi Lippai-kertjének korszerű restaurálásával, hogy ezeket Pozsony városa nyilvános kertjeiként a nagyközönség részére megnyithassák.

Frigyes főherceg nagy parkja, a hadapródiskola kertje, a meglévő kertekhez csatlakozva, a tervbe vett egyéb parkozásokkal együtt, az egyetemi épületek elhelyezését egészségessé és levegőssé teszi.

A hercegprimási nyári palotát az egyetemi központi épület céljaira stílszerűen átalakítják. Itt helyezik el a rektori hivatalokat és az aulát. A palota parkjában fekszik a jogi fakultás épülete, utcai homlokzattal pedig a filozófiai fakultás épülete a központi épülettel árkádsorokkal összekötve.

A megjelölt területen a hercegprimási palota előtt architektonikus tér létesül, a palota műemlék jellegének és stílusának megfelelően. Ezt a monumentális teret a kívánt történelmi stílus kialakíthatása céljából, elméleti tanszékeket magukban foglaló épületek, úgymint a fizika, kémia, növény-, állattan, ásványtan, földtan és a könyvtár alkotják. Az így alakított tér első része nyilt, másik része oszlopcsarnokkal előbbitől elválasztott, zárt teret alkot.

Ettől az egész egyetemi elrendezés központját alkotó értől délre eső területen helyezik el az élet- és közegészségtani, továbbá a kórtani és gyógyszertani elméleti épületet. Északra a klinikák összefoglalt csoportja fekszik olyképpen, hogy a klinikák belső üzemét zavartalanul lebonyolíthassák. A klinikai telep legészakibb, a várostól legtávolabb eső részén van az ideg- és elmekórtani klinika. Ezenkívül a három bonctanszéket magában foglaló épület és a két fertőzőbetegpavillon. A keleti részen van az egyesített gazdasági épület és központi fűtőház s a felvételi épület. A belgyógyászati, sebészeti, női és szülészeti, bőr- és bujakórtani, orr, fül és gége, szemészeti és gyermekgyógyászati klinikák a telep középrészét foglalják el.

Az állami kórház önálló gazdasági épülettel bővül.

Az Aspremont-Esterházy-telket teljes egészében az egyetemi ifjúság céljaira tartják fenn. A korszerűen restaurált palotában vannak az ifjúsági egyesületek, hozzá csatlakozóan épül meg az egyetemi mensa épülete, az internátusok csoportja és a sportépület. Mindezek az épületek a telek határvonalai mentén állanak, úgy, hogy a százados fasorával ékes park épségben marad, a fennmaradó területen pedig tágas és megfelelő sportpálya létesül.

Az egész egyetemi elrendezés beilleszkedik a város forgalmi hálózatába. A Stefánia-útról reprezentatív jellegű főbejáró vezet a hercegprimási nyári palota parkjába, mely főbejárattal szemben, vagy a központi épület előtti téren dicső emlékű Erzsébet királynénk szobra részére méltó helyet biztosítanak.

A főbejárótól félköralakú útvonalak vezetnek a Donner-Rafael-utca meghosszabbításában fekvő széles útvonalra és ezen áthaladva adják a kettős összeköttetést az állami kórházhoz, illetőleg az Aspremont-Esterházy-palota parkjáig. A kettős összeköttetés északi útvonala elválasztja a központosan elhelyezett elméleti épületeket, a klinikai csoporttól és a Vám-utcán áthaladva, enyhén hajlított vonalvezetéssel teremt összeköttetést az állami kórház előtti térrel.

Ezt az új útvonalat, előkertes utcasoros építkezés kikötése mellett, Pozsony városa nyitná meg. A déli útvonal a János-utca részben való szabályozásával és a nyitandó utcával az Erzsébet-utcába vezet.

Az egész elrendezés részleteiben is kiforrott, művészi intimitásokban gazdag. Az axiális elrendezésre való törekvést sikeresen oldották meg, amit a régi hercegprimási palota építőművészeti stílusa meg is kíván, emellett az összes főtengelyek nézetében még artisztikus lezárások is érvényesülnek.

Az egyetem ilyetén tervezett elhelyezése nagyszabású középpontját alkotja Pozsony városa közvetetlenül érdekelt részének és lehetővé teszi fejlődését amellett, hogy monumentális városkép kialakítását is biztosítja.

Végül meg kell említenünk, hogy illetékes helyről vett értesítés szerint a kultuszminisztérium, miután a tervező programmnak a legközelebbi jövőben megindítandó munkálatai elkészültek, a megadott helyszínrajz alapján az egyetem elméleti épületeire (központi épület, jogi és filozófiai fakultás, fizika, kémia, állat- és növénytan, föld-, és ásványtan, egyetemi könyvtár, kór- és gyógyszertan és élet- és közegészségtani épületekre) *nyilvános tervpályázatot* ír ki.

Midőn a pozsonyi egyetem elhelyezésének kérdéséről és építkezéséről a dolgok állása mai stádiumának megfelelően beszámoltunk, nagy megnyugvással látjuk, hogy nemzetünknek ez a nagy kulturális ügye a legjobb mederbe került. Látjuk, hogy az előmunkálatokat bölcs körültekintéssel végezték el, a kivitelnél az építészi kar jogos kívánalmait figyelembe vették és gondoskodtak arról, hogy a béke helyreálltával *az építőipar foglalkoztatására nagy közmunkák azonnal kiírásra kerülhessenek.*

A magyar műszaki és különösen építészi kar köszönettel tartozik *Jankovich* Béla dr. kultuszminiszternek, a pozsonyi egyetem ügyével megbízott dr. *Klebelsberg* Kunó gróf államtitkárnak és a minisztérium műszaki osztályának, mint akik mintáját adták annak, hogyan kell nagyszabású állami építkezéseket előkészíteni. Legyen a kivitel és a siker méltó a kezdeményező lépésekhez.

Goll Elemér dr.

VEGYESEK

Személyi hirek.

Felkérjük igen tisztelt tagtársainkat, hogy a személyi ügyeikben történt fontosabb változásokat, jelesül: kinevezéseket, előléptetéseket, címváltozásokat stb. szíveskedjenek lehetőleg azonnal bejelenteni, hogy azokat időnként ebben a rovatban közreadhassuk.

Szerkesztőség.

Katonai kitüntetések. Ő Felsége *Knuth* Károly a 3/6. árkászszázadnál beosztott szolgálatonkívüli viszonybeli főhadnagyot az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül a hadidíszítményes 3. osztályú katonai érdemkereszttel, *Havel* Imre csoportparancsnokságnál beosztott népfölkelő főhadnagyot az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása és kitűnő szolgálatai elismeréséül a legfelsőbb dícsérő elismeréssel újolag és *Lechner* Egon 35. tábori tüzérezredbeli tartalékos főhadnagyot, az ellenséggel szemben vitéz magatartásáért és *Réti* Mór, népfölkelő mérnökhadnagyot, villamos vonatcsoport parancsnokát, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása és kitűnő szolgálatai elismeréséül a legfelsőbb dícsérő elismeréssel, *Munteán* Jenő 3. osztályú haditengerészeti tüzérségi főmérnököt a háborúban kitűnő szolgálata elismeréséül a Ferenc-József-rend hadiékítményes lovagkeresztjével, *Csallner* Károly hadtestparancsnokság hadbiztosságánál beosztott népfölkelő élelmezésügyi tisztet, az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján tüntette ki.

Katonai kinevezések. Ő Felsége *Rimanóczi* Árpád mérnöki tisztikarbeli őrnagyot, a budapesti honvédkerületi parancsnokságnál 1916. évi november hó 1.-jei ranggal alezredessé, *Kallós* Zsigmond 7. vártüzérzászlóaljbeli tartalékos hadnagyot folyó évi augusztus hó 1.-től számítandó ranggal és *Szegő* Imre a 2. vártüzérezredbeli tartalékos hadnagyot f. évi november 1.-től számítandó ranggal tartalékos főhadnagyokká, *Tóbiás* László a budapesti erődépítési igazgatóságnál beosztott erődítési hadnagyot, ugyancsak f. évi augusztus hó 1.-től számítandó ranggal, erődítő főhadnagygyá, továbbá *Csizmazia* László 13. honvédgyalogezredbeli tartalékos hadnagyot 1916. évi november 1.-jei ranggal főhadnagygyá, *Szinte* László 4. árkászszázlóaljbeli tartalékos hadnagyot tartalékos főhadnagygyá 1916. november 1.-jei ranggal, *Marczekényi* Ottmár népfölkelő hadnagyot, az 1. népfölkelő parancsnokság nyilvántartásában, 1914. november 1.-jei ranggal, *Bory* Jenő népfölkelő hadnagyot, az 1. népfölkelő parancsnokság nyilvántartásában, 1916. május 1.-jei ranggal, *Steller* Antal népfölkelő hadnagyot, az 1. népfölkelő parancsnokság nyilvántartásában, 1914. november 1.-jei ranggal, *Heincz* Albert népfölkelő hadnagyot, az 1. népfölkelő parancsnokság nyilvántartásában, 1915. március 1.-jei ranggal és *Berczeller* Lipót népfölkelő hadnagyot, a 6. népfölkelő parancsnokság nyilvántartásában, 1914. november 1.-jei ranggal népfölkelő főhadnagyokká, továbbá *Ducker* Ödön népfölkelő mérnökhadnagyot, a 14. népfölkelő parancsnokság nyilvántartásában, népfölkelő mérnökfőhadnagygyá nevezte ki.

Kinevezés. Ő Felsége *Forster* Gyula bárót a magyar vallás és tanulmányi alapra felügyelő és azok kezelését ellenőrző időleges bizottság elnökévé nevezte ki. — A m. kir. minisztérium *Hartig* Sándor kereskedelemügyi miniszteri tanácsost a Fővárosi Közmunkák Tanácsához taggá nevezte ki. — A kereskedelemügyi miniszter a vasúti szolgálati rendtartásról szóló 1914. évi XVII. t.-c. 35. §-a alapján az 1917—1919. évek tartamára a m. kir. államvasutaknál szervezett másodfokú fegyelmi bíróság elnökhelyettesévé *Hilvert* Manó m. kir. vasúti és hajózási főfelügyelőt nevezte ki.

Előléptetések a m. kir. államvasutaknál. A m. kir. államvasutak tisztviselői létszámában *Streer* Emil főfelügyelő a IV. fizetési osztály 2.-ik fokozatából az 1.-ső fokozatába, *Krompecher* János főfelügyelő a IV. fizetési osztály 3.-ik fokozatából a 2.-ik fokozatába, *Tánczos* Jakab, *Skrovina* József, *Storck* Lipót felügyelők az V. fizetési osztály 2.-ik fokozatából az 1.-ső fokozatába, *Mendl* Géza, *Herczeg* József főmérnökök a VI. fizetési osztály 1.-ső fokozatából az V. fizetési osztály 3.-ik fokozatába felügyelőkké, *Kaufmann* Márk, *Csepreghy* Henrik, *Márton* Zsigmond, *Ormos* Károly, *Hajdu* Elek, *Sávoly* Mihály, *Fried* József főmérnökök a VI. fizetési osztály 2.-ik fokozatából az 1.-ső fokozatába, *Fábián* Gyula, *Rózsa* Ernő Hermann, *Fürst* Róbert, *Rácz* Vilmos, *Lindenbaum* Mayer Miksa, *Róthbart* Izidor, *Mandel* József, *Gáspár* Mór, *Spádi* Fülöp Ferenc, *Frank* Adolf, *Calderoni* Sándor főmérnökök a VI. fizetési osztály 3.-ik fokozatából a 2.-ik fokozatába, *Bernharth* Sándor, *Frankl* Alfréd, *Rieger* Alfréd, *Nagy* Ferenc, *Szigeti* Lajos, *Máthé* József, *Kelemen* Salamon, *Stignitz* Vilmos, *Mantuanó* Jenő mérnökök a VII. fizetési osztály 1.-ső fokozatából a VI. fizetési osztály 3.-ik fokozatába főmérnökökké, *Boriszák* István, *Stanciu* Miklós, *Horváth* István, *Farkas* Jenő, *Ruszkay* István, *Geiringer* Márkus Adolf, *Scholcz* Gusztáv, *Raáb* Lajos, *Heiczmann* Leó, *László* Gyula, *Komáromy* Károly, *Kölber* Ernő, *Thoma* Frigyes mérnökök a VII. fizetési osztály 2.-ik fokozatából az 1.-ső fokozatába, *Klement* Alajos, *Mandeál* Viktor, *Máté* János, *Senger* Ágost, *Svachulay* György, *Greguss* Tibor, *Kemény* Arthur, *Andrein* István, *Sáfrán* Ferenc mérnökök a VII. fizetési osztály 3.-ik fokozatából a 2.-ik fokozatába, *Sipos* Béla, *Schlesinger* Zsigmond, *Quittner* Ede, *Oppenheim* Imre, *Major* Kálmán, *Meleghy* Gyula, szorkolai *Sághy* Elemér mérnökök a VIII. fizetési osztály 1.-ső fokozatából a VII. fizetési osztály 3.-ik fokozatába, *Zelmann* Ernő, *Bányai* Árpád, *Francz* Károly, *Hajba* Géza, *Fuchs* István, *Rónai* Dezső, *Mészáros* Károly, *Kallós* Zsigmond, *Wagner* Tivadar mérnökök a VIII. fizetési osztály 2.-ik fokozatából az 1.-ső fokozatába, *Róna* Árpád mérnök a VIII. tizetési osztály 3.-ik fokozatából a 2.-ik fokozatába léptek elő.

Halálozások. *Czank* Károly Máv. mérnök, műhelyfőnök, f. évi november hó 11.-én, 35 éves korában Pozsonyban, *Geiszler* Lajos alapító tagunk, f. évi november hó 18.-án 65 éves korában Budapesten, *Gombos* Pál nyugalmazott Máv. felügyelő, földbirtokos, Pest vármegye törvényhatósági bizottsági tagja szívszélhűdés következtében Budapesten, *Mueller* H. Ottó mérnök, a Worthington Pump Company igazgatója Radebeulban (Drezda mellett) f. évi október hó 28.-án elhúnyt.

EGYLETI KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Miskolc-diósgyőri Osztályának tisztújító közgyülése 1916. október hó 29.-én. Elnök: *Allender* Henrik, jegyző *Sipos* Sch. Gyula. Jelen van 40 tag.

Elnök a közgyülést megnyitja s bejelenti, hogy a folyó év elején tartott rendes évi közgyülés a háború miatt a tisztújítást az év végére halasztotta el s e határozatnak megfelelően a közgyülés egyedüli tárgya a tisztújítás megtartása.

A megejtett szavazás eredménye a következő: Elnök: *Allender* Henrik. Alelnökök: *Pazár* István és *Auer* Lajos. Titkár: *Szűcs* Sándor. Könyvtáros: *Lippay* Béla. Pénztáros: *Báthory* István. Jegyző: *Polják* Mór. Központi választmányi tagok: *Allender* Henrik, *Pazár* István és *Szűcs* Sándor. Választmányi tagok: *Balázs* Fülöp, *Barabás* Sándor, *Braunfeld* Gyula, *Hayda* Géza, *Hajós* Emil, *Kissházy* Béla, *Kofranek* Vendel, *Lénárt* Sándor, *Longauer* Géza, *Lukács* Vilmos, *Maurer* Gyula, *Ősz* Ferenc, *Palesch* Béla, *Pöschl* Vilmos, *Újváry* Dezső és *Zala* József.

MSK

Jensen M., festöm.-

Háborgó tenger. Olf. Jelz.

Árv. Közl.1936.márc. 76.sz.2.[illegible] 4o.l.

MDK

Jenser Mihaly

Munkaban c. festm.Repr.

Képzóm.Tars.1899.tav.nemzetk.kiall.

MDK

Jenser Mihály

Munkában, repr.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Jenser Mihály

Munkában, levlap

Műcsarnok. 1899. 17.sz. Magyar művészet - levelezőlapokon. 263 l.

MDK

Jenser Mihály

Munkában. Olajfm.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. 39.

Jenser Mihály, festöm. MDK

Lugasban. Olf.

MKTárs. 1899-1900. Téli Tárl. Kat. 28.1.

MDK

Jenser Mihály, Radna

1887. Gundel I. dij.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs.
Fleischer, Bécs. 102.l.

Jenser Mihály MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

Jenser Mihály, 2o. sz.

Őszi hangulat

Tavaszi reggel

Hullámzó tenger

Ernst Múz. 23. szám. 1923. 24. l.

Jenser Mihály, Radna, MDK

1887. I.dij, Gundel

Bécsi képzőm. akadémia magyar ösztönd. névsora
Fleischer Bécs. 1o2. l.

Jenser Mihály MDK

Lugasban, olf.

Mücsarnok 1899/1900 téli kiáll.

MDK

Jenser Mihály, Nagy-Károly

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Jenser Mihály

K

38. Jenser Mihály: Munkában.

Képrőm. Társ. 1899. (tav-
nemzetk. kiall.

105. Zala György: Gábor arkangyal, az apostoli királyság szimboluma. Az „ezredévi Árpád-emlék“ részlete.

MEGHÍVÓ

A Szövetség vendégeként néhány napig hazánkban tartózkodó svéd városépítész,

SIMON JENSFELT

vetített képekkel kísért előadást tart a MÉSZ székházában (Budapest, VIII., Dienes László u. 2).

1970. április 15-én, szerdán du. 1/2 6 órakor

Stockholm üzleti és kulturális központjairól

Az előadást megnyitja: **HEIM ERNŐ** építész.

Az előadás német nyelvű.

Minden érdeklődőt szívesen látunk.

TITKÁRSÁG

1000 - 70,2972 Pátria –

M.T.A.

JENSL

óbudai polgár (XV. sz.) végrendeletében magát királynak nevezi

Gerő László: A budai vár helyreállítása Ora. 1957. 37.l.

37.

JENSZKIEWITZ l. JENZIKOWITZ

MDK

Jensl, óbudai köhordó

de e szerény elnevezés alatt a köarchitekturára nézve talán lényegesebb tevékenysége rejlik. /1378-ban leánya ötvenholdas birtokát 180 aranyforintért adta el, ez nem vall egyszerü köhordóra./

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek. Bp.1935. 36.l.

Jenta András

soproni könyvkötő

d. Vasi Szemle

1936. 399. l.

0 —

~~4750 =~~
~~25000 =~~
~~200~~

900 —

10 —

997

27777

26777

25387

Jentsch Mihály, Lincsmester

Handler Jakab soproni épitész 1816-ban Ötvös utcai bérukati eladja Jentschnek 1816-ban. 20 old.

Tompos Ernő: Handler Ferdinánd épitész és családjának többi épitész tagjai. 17.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVII. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Jentsch András

Könyvkötő

l.

Csatkai Sopron 1847

18. l.

Jentsch András

Könyvkötő

Sopron

1830. febr. 10. folg-
erkü

Hází

Római raktári tisztviselők

V. 252.

Jentsch András

könyvkötő

Sopron

1850 ichmester

lárd

Vasi Szemle

1936. 230 l.

I.–II. ll., 1 képes
tábla

Zurich
D. Burkli
1866

MDK

Jentsch András könyvkmester

Soproni születésű.1814 óta Schrabs Mihaly Gottlieb tanonca Sopronban. 1819-ben felszabadult. 1829-ben bemutatja mestermunkait és mint mestert felveszik a soproni céhbe. 1832-tól u.ott "Gesellen - vater" 1840-tol alelnök. 1850-ben elnökké (céhmester) választották.

Véghsoprkönyvk. 230.l.

Jentsch András
könyvkmester

soproni születésű. 1814
óta Schrabs Mihály Gott-
lieb tanonca Sopron-
ban. 1819-ben felszaba-
dult. 1829-ben bemu-
tatja mestermunkáit
és mint mestert felveszik
a soproni céhbe. 1832-
től u. ott „Gesellen-va-
ter", 1840-től alelnök.
1850-ben elnökké (céh-
mester) választották.

Végh sopr könyvk
230. l.

~~Perehalmi ásatás VII. 163.~~

Jentsch Gottlieb
könyvkötőlegény
1849

l. Vasi Kemle
1936. 230. l.

Nouv. série, tome X. 1865

1.–15. M.

Paris
E. Thunot et Co
1865

MDK

Jentsch Gottlieb könyvk.segéd

J. András fia és tanonca Sopronban.
1849-ben lett segéddé.

Véghsoprkönyvk. 230.l.

Jenser Mihály, festő; szül. 1861 december 26-án Rudnán (Torontál vármegyében). A reáliskolát Temesvárott elvégezvén, Bécsbe ment, hol a képzőművészeti akadémián L'Allemand és Eisenmenger tanárok osztályain tanult. 1887-ben a bécsi akadémián elnyerte a Gundel-díjat. 1899-ben Velencében, 1902-ben (pedig) Münchenben végzett művészi tanulmányokat.

és önélet. adatok.

~~Klein Sándor, festő. l.~~

~~Bihari S.~~

JENSER *Mihály*, festő, * Rudna (Torontál vm.) 1861 dec. 26. A bécsi akadémián végezte tanulmányait, hol 1887. elnyerte a Gundel-díjat. 1899. Velencében, 1902. Münchenben képezte magát s azután Nagykárolyban

működött. 1897-től néhány képét a bpesti Műcsarnokban is kiállította.

E. G. I. 512 l

48. Ereklyemuz.

de szembe
náll,

Fejét oldalt hajtja;

1. Jobbkezét csipőjére tette, gyűrűs
melyhez kardját támasztotta és a mely
~~Mezt visel fekete bojttal;~~ haja, sze-
barna. Ingének kézelői látszanak, begom-
Balrola festő-álványon vászon és mel-
revont függöny log.

tűnik szemünkbe festékkel
és ecsetekkel.

cm.
czi emlékek muzeumából (107/95. No 26).
-iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

nek bojtja fekete,

564

Jenser Mihály
festő
szül. 1861 dec. 26. Radna
1887-ben Semdel-díj.

lásd
Fleischer Béés 55. l

Teplicze.

A középtért a bástyákkal előtérben ketten szarvasmarhá képezik. Felirata a lebegő mo rák vannak:

TEPLICZ

fölül jobbra: 88
alól középütt: vv
a lap hátán a Fünffte Aufgab

Rm., mér. a rl.

131-91-2

Jerschek Mihály

1889. Felsőfokú tanári képesítés.

Ferképzomfoiskèvk

96.1.

Jenser Mihály

festő

(2) A nyirbátori minorita kolostor refektoriumában ~~[illegible]~~ van egy obj festmény azt ábrázolja, hogy a nyirbátori minorita templom Krisztus megjelenik, az előtérben pedig assisi Szent térdre hullva nézi a csodát. Ezt 1926-ban feste Mihály, aki akkor Nyirbátoros rajztanár volt.

Tisztelő

Mihalik

Jenser Mihály

Műcsarnok Nagykároly

1897/98. téli kiáll.

1899. tav. kiáll.

1899-1900. téli kiáll.

Kemény Zsigmond báró kéziratai
és levelei VI. 145.

Jenser Mihály festő * 1861 Rudnán (Torontál-m.).
A bécsi Képzőműv. akadémián L'Allemand és Eisenmenger osztályán tanult s 1887. elnyerte a Gundel-díjat.
1899. Velencében, 1902. Münchenben volt tanulmányúton.

Farkas Miska czigányprimás „Képeddel alszom el" cz. dalának kézirata

VI. 145.

Jenser Mihály

[illegible]

Bronzkarika IX. 51.

Jenser Mihály

1897/98. tél.
kiall
Mühsamok

Jankovich, Kerületi Főjegyző V. 292

Jenser Mihály

Nagyrárok

1899. tow. Erath

Mécsarok

Jupiter V. 258.

Jentsch András

sopron könyvtára

XIX. 4.

Vásd

Soproni Szemle

1938. 105. l.

MOB könyvtár

Jentsch András

soproni születésű könyvkötő. Szülő városában 1830-ban szerzett polgár jogot. 1834-ben Schrabs (l. o.) várkerületi műhelyét veszi meg az örökösoktól.

Csatkörl.

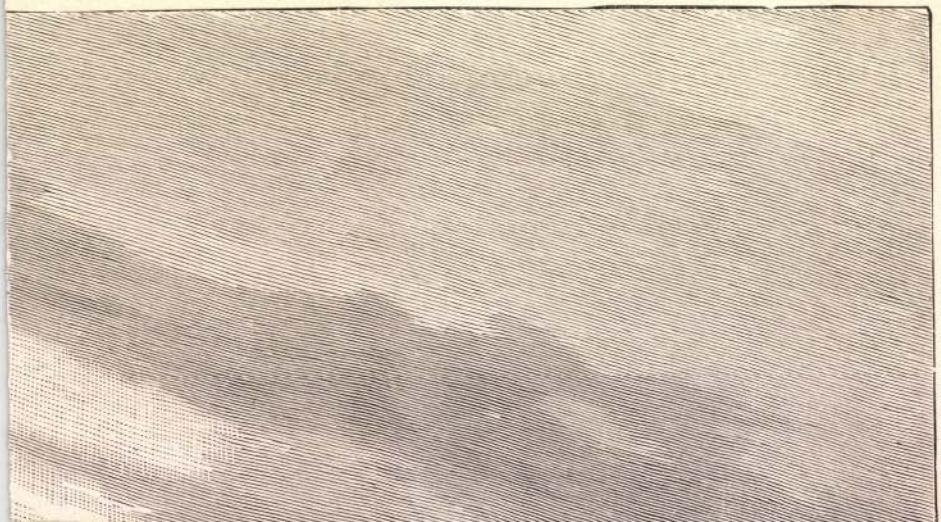

M.D.K.

Jentsch Márton, ceri ácsmester

Készítette az 1730-32-között helyreállított demjéni Szt. Antal templom ácsmunkáit

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 595. old.

Jentsch Nándor
könyvk. tanonc

J. András fia és 1863
óta tanonca.

Végh sopr könyvk
230. l.

Porányi határon (Versecz) VII. 164.

lévő öskori telep

JERABEK CSABA

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
BUDAPEST, III. FŐ TÉR 1.
(ZICHY-KASTÉLY)

VAS

JERABEK CSABA
FOTÓGRAFIKÁI

MEGNYITÓ:
1996. JÚNIUS 25-ÉN 18 ÓRAKOR

MEGTEKINTHETŐ:
1996. JÚLIUS 21-IG,
HÉTKÖZNAP 14-18,
SZOMBAT-VASÁRNAP
10-18 ÓRÁIG.
HÉTFŐN ZÁRVA.

A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
TÁMOGATÁSÁVAL

Jeremiás könnyes

(Jeronimus Murer)

1518-ban Berethalom-ban

Salzer

96. l.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Teronimus Amator

32, 44, 81,
108, 154 l.

Jeremiás Goldschmidt

lóid

Gekkel = Tekel

Jeremiást.

M. Zol.

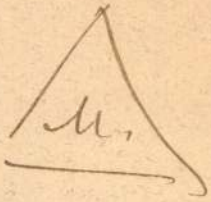

Jeremiás Lekhel
= Jerel

---

rod
=

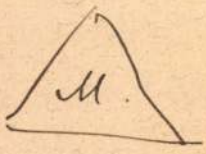

rod.

aranos Jeremiás Gold-
schmidt-tal.

Ki 1637 és 1638ban
második orch-
mester?

Jeremiás festő MDK

17ol-ben átfestette a nagyszebeni Kálvária-oltár középképét, predelláját és négy belső képét. Ha az átfestés során Jeremiás az eredeti formákat követte, akkor az eredeti művek festőjében a dunai iskola stilusirányzatának hatása alatt álló mestert kell sejtenünk.

Az oltárra vonatkozó adatokat és irodalmat lásd az Adattárban.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 185, 4o5-4o6. l.

Jeremias MDK

17o1-ben átfestette az 152o körük készült nagyszebeni Kálvária oltár középképét, predelljat és négy belső képét.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.4o6.l.

Jeremiás festő

A nagyszebeni ev. templom régi főoltárát, amely egykor szárnyasoltár volt, restaurálta. Négy szárnyon a belső oldalon változatlanul maradtak a régi festések. A két szélső szárny külső részén s az oltár főképén azonban nagyon vietlenül ujitotta meg őket egy Jeremiás nevű festő. 1701 ben Schemel Tamás n. szebeni kereskedő költségén.

lásd

Soterius. Cibinium.

Vigyázz, ez valószínűleg csak kézirat ban van meg

Reissenberger. 29. l.

Jeromos Jestö

1676. Nagyszeben.

Lüst Arch. Est. 1889

V76 l

Jeremiás festő

l.

Roth Sieb Alt

155.l

niszter erélyes intézkedései a Fenyővári

rium tudomást szerzett arról, hogy a -

ság bírósága Fenyővári/:Franczenhoffer/

nagynak, --aki Perőcsényben agyonlőtte

rát és ezért 4 évre ítéltek- büntetését

lmi miniszter utasitotta a Budapesti Ker

t, hogy Fenyővári Mihályt azonnal ve-

zakitás nélkül töltse ki. Egyben intéz-

eeskés József hadbiró-ezredest, aki a

Budapesti Kerületi Parancsnokság bíróság

llene a megfelelő megtorló intézkedést

o

Jeremiáš

Měsíčník 1913. 238

Chudó József, vendéglős VII. 194.

Jeremiás

fertő 1701.

l.

Rotterdamum

169. l.

I.–X + 1.–342. M.
1 Repes tábla
Leipzig
Veit u. Comp.
1882.

Festészet.

Oltárkép, Máriakép, Nagyszeben volt Mária később ev. templom, restaurálta 1701-ben Jeremiás festö.

Arch. Sieb. 1903. 32. köt. 68. l.

Jeremiás festö,XVII.sz.Erdély.

Arch.Sieb.1903.32.köt.68.l.

Jeremiás (Monath)
Anna
Jeszlő
II. Fillér u. 18.

MKSz 1947

Jeremiás Anna

illusztrálta az alábbi
könyvet.

Végh Ignác = Puli
Pali kalandjai.
Bp. [1947] 78 l.

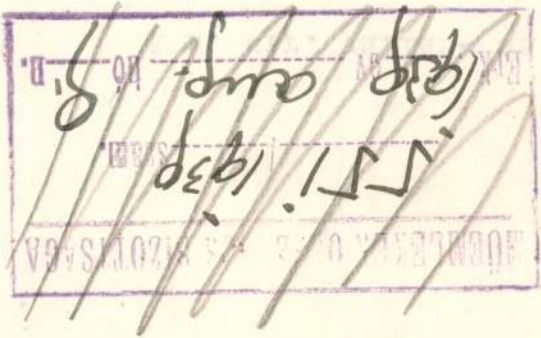

A m. kir. vallás- és közo

ügyszám alatt a keb. szám

rendeletének másolata:

Felhivom, h

a m. kir. postatakarékpénzt

lája javára a Bizottság 193

a következő összegeket utal

Jeremiás Anna

Végh György –

Puli Pali kalandjai. Rajzolta fenti

Budapest Szekszfő-
városi Irodalmi és
Műveszeti Intézet
kiadása, Bp. 1947
2

MDK

Jeremiás v. Roth, éremmüvész

Körmöcbányán dolgozott, s különösen a Szt.-György tallér ill.emlékérem készitésében tünt ki.

Dr.Procopius Béla: A Magyar Emlékéremés Plakettmüvészet. - NK. 1934. 125-127.l.

JEREMIÁS ERZSÉBET

OMIK 1909-1944 234

M.D.K.

Jeremias József ötvösmester

neve szerepel az 1788-évi kimutatásban a nagbányai ötvösök között, azzal a megjegyzéssel hogy „megbízhatatlan."

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.
266. old.

JEREMIÁS Mária festő

MN 1998 dec 10

A 125 ÉV, 125 FESTMÉNY című tárlatot december 12-én, szombat délelőtt 11 órakor nyitják meg a Kincsem Parkban (Tápiószentmárton, Sőreg út), amelyen Jeremiás Mária, Kléh Gyöngyvér Ilona (Bukarest), Szyksznian Wanda festőművésznő és Urbán Gábor festőművész alkotásai láthatók. Házigazda: Kocsi János, a Technotext S. E. elnöke. A tárlatot megnyitja: Sági Zoltán, a Treasure Change igazgatója. Közreműködik: dr. Szabó János exminiszter (tárogató) és a Shámisztikus tánccsoport.

1998

zélén, rizalitszerű hangsúlyt
szélső tengelyt kettős pilasz-
özött egy teraszt alakítottak

M. D. K.

JEREMIÁS Sándor festő

A nagybányai festőiskola tagjai

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 322. l.

MDK

Jeremiás Nándor,

1911-ben az iskolában dolgozott.
1912-ben " " "

A szabadiskola ideje: /1902-1912[m]/ 88, 89.l.

JEREMIÁS Vándor festő

M.D.K.

1911-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.l.

JEREMIÁS Nándor festő

M.D.K.

1912-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya.. Bp. 1954. 330.l.

V.S.U.

Jeremiás Vándor

Vázsbánya k. h.
1917

89

Jeremiás Sándor

Nagybánya k. k. 1912.

88

Östelep, hortobágyi hidi IX. 49.

Jeremiás Nándor

1911. nagybányai szkola

1912 – –

Nagybányai kiáll. kat. 1912

Temesvár elpárolgási viszonyai

VI. 182

M.D.K.

Jeremij Dávid, ötvösmester

működéséről 1776-tól kezdve emlékeznek meg a késmárki ötvöscék feljegyzései

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

261.dd

Jeremy Dávid

ötvös

~~1776~~ 1776 jan. 29 Késmárk.

Kapmagyarorszötvösök 20 l.

Hadsereg:

Karmesterek és zenészek.

A zenészek előtt a
egyike ösnefont karokkal
tart, s baljával kardjá
öltözete: lapos kalap fe
rojttal vagy a nélkül s
piros passepoillal. A
fehér kabát piros hajtók
passepoillal. A kardszíj
nagy bosot látjuk. Telis

Armée- u. Regiments

A bal sarokban tükörira
s legalól középütt: „Druck
lung Alois Leykum i
Kongomat, vonalkeretben,
Die K.K. österreich'sche Arm
net und lithographirt
ner. Ltsa 3611. fe
4101 sz

Jeremy Mihály

ötvös

1814 Késmárk

Magyarországi ötvösök 37 l.

Ludvik

4477. (Skramstad ~~Lajos~~:
Sz. Hamarban 1855 decemb

A Mangfal partján.

Hótól borított sík vidék ~~te~~
és a hol a háttérből csillogó
égbolt~~ja~~ felhőzött. Jelrése alól

Vászon, mér. 60.2:85.2 cm.
Gróf Andrássy Dénes hagyománya
A Magyar Nemz. Muzeum örökleté
~~április 23-án (2046-913)~~. -- Be.
(245-914). -

Fermiás Nándor

Jeremiás Nándor

- aláírja azt a nyilatkozatot, amelyben a mesterei kicz hű fiatal festők a kolónia belső életének rendezetlenségét, válságát cáfolják.

Említve: Hollósy Simon, Thorma János, Réti István, Glatz Oszkár, Ferenczy Károly, Csók István, Grünwald Béla, Horthy Béla, Czóbel Béla, Frim Perbott Csaba Vilmos, Ziffer Sándor, Mikola András, Boromisza Tibor, Jakab Zoltán, Börtsök Samu, Krizsán János, Réthy Károly, Ferenczy Valér, Ferenczy Béni, Dénes Vali, Bartók Margit, Léderer Dávid, Jeremiás Nándor, Debreczeny Zsolt.

Rácz Albert: Nyolc évtized festészete Nagybányán

Korunk 1977/4 281. old.

Jerg Tamás

epitömester

l.

Sörös Pongrác:

A bakonybéli apatság

tört. II. A pannon-

halmi kent-Benedek-

Rend tört. IX. Bp. 1904

207, 353. l.

1382. Madonna a gyermek Jezús

Mária egész alak, ülő és
határozható tárgyat ta
át, kinek felső teste le
fejére vetette és ruhájá
disz látható
és virágokkal

Lekköves

Márvány szo
Franczia szo
Vétetett 1896.
az Egger tehvérektől
ber 16-án. — Elsza
80/97). — A elszámol
leirattal (123/97.)

1897: VII. 31-én

(480 97)

Megt

L. 63490/96 sz. leir. N: 390/96

M. D. K.

JERG Lénárd szobrász

Selmecbányán

1780. Körmöcbánya, Szentháromság emlék elszámolási perében szerepel

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959

I. 22 l. e.

MDK

Jerg Lénárd, selmecbányai szobrász

Abban a perben, melyet Stanetti Dénes körmöcbányai szobrász özvegye indított a város ellen az alábbi szoboremlékekkel kapcsolatban a várostól felkért és díjazott szakértőként szerepelt az 177o-es években.

Hlatky József: A körmöcbányai Szt.-Háromság-oszlop. Körmöcbánya, 1898, 1o l.

~~Choda József~~

~~privigyei nobrász~~

nincs Jerg Lénárd

céd selmecbányai nobrász

Zobl József

(3)

körmöcbányai nobrász

Abban a perben, melyet Stanetti Dénes körmöcbányai nobrász özvegye indított a város ellen az alábbi noboremlékkel kapcsolatban a várostól felkért és díjazott szakértőkkent szerepeltek az 1770-es években.

Hlatky József. A körmöcbányai Szt.-Háromság-oszlop. Körmöcbánya, 1898. 10. l.

IRODALOM

-M.o.Müeml.II.287.l.
-Czobor:Egyh.eml.97.l.
- Lepold: Az exterg. főrékeszph. kincst. katal. 63. sz.
- M.o. tört. eml. II k. LV tábla 10.

JEGYZET

Jerg Pál

harangöntő

Prázsmári templom

kastély harangja

1562

(Brassó vm)

Iml

Nyílhegy kürkőből V. 34.

— kvarcitból V. 34

— obszidiánból V. 34.

Jerg Paul

Glockengiesser

György Pal 1562 ben öntötte

a tartlani harangot.

[illegible]

2

Rothkunstgew. 8. l.

[illegible]

2

Mülgl.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

Jergentz

faszobrász. Mindenféle munkát vállalt az 1870-es évek-ben Pesten asztalosoktól, de mühelye nem volt s Hensch szobrászmester adott neki helyet műhelyében.

Róna I. 209

E R T I V A D A R

.Unter autorisierter Benützung
ostbiographie.Mit 1 farb,u.12
2 Gebunden /P 8.25/P 2.60

I der Staatlichen Kunstakademie
Bildern."Sensationelle Überra-
Kunstschätze"Grossokt.Geb. /P18.-/ " 3.20

DER JAPANISCHEN HOLZSCHNITT-
.u.30 schwarz.Taf. 4°Geb. /P15.-/ " 8.80

Valerian von Loga.M.1.Titelbild
tdruckpapier.Leinen /P37.50/"15.60

EN. M.341 Abbildungen auf 200
/P72.-/ "26.-

ERIEN EUROPAS

Staatsgalerie und Schackgalerie
ern m.Einltg.v.Hanfstaengl/P28.80/" 9.60

TERSBURG.Neue Auflage m.285
n.Leinen /P24.-/" 8.40

Jergener

fafaragó Pester az 1870-80-as években

a Fecske utcaban volt

műhelye, 6 segéddel

dolgozott.

Róna I. 266, 267

268. l. 272,

273

Vasárn. **1** Újév	**1933**	Protestáns: Újév Görög: Újév Izraelita: Tebeth 3
Hétfő **2** Jéz. sz. neve		Protestáns: Abel Görög: Szilveszter Izraelita: Tebeth 4
Kedd **3** Genovéva	☽ Első negyed 17 óra 24 pk.	Protestáns: Benjamin Görög: Malakiás Izraelita: Tebeth 5
Szerda **4** Titusz		Protestáns: Leona Görög: 70 apostol Izraelita: Tebeth 6
Csütört. **5** Teleszfor		Protestáns: Simeon Görög: Teona Izraelita: Tebeth 7
Péntek **6** Vízkereszt		Protestáns: Vízkereszt Görög: Epifánia Izraelita: Tebeth 8
Szomb. **7** Lucián	1933 **JANUÁR** 31 nap	Protestáns: Attila Görög: Iván Izraelita: Tebeth 9

1-sö hét. Nap kelte 7 ó. 48 pk. — Nyugta 16 ó. 19 pk.

JERGER KRISZTINA

találékony és szellemes rendezés

Sik Csaba:Fajó János képei.Debrecen,Kossuth Lajos Tudományegyetem
UJ TÜKÖR 1980./XVII/20.sz.4.o.

Varga Krisztina

-A Józsefvárosi Galériában Fábián László a Ferradelem grafikái című kiállitást látta. Tehát olyan ihletet, amelyek 60 évvel ezelőtt készültek. Mégis mennyire lehetnek ezek ujszerüek, ma itt Magyarországon számunkra?

-Leginkább azért ujszerü, mert ezek a grafikák igy nem ismertek ebben az együttesben.

-És vajon miért nem?

-Hát ezt nehéz megitélni, meglehetősen nehéz egy ilyen anyaghoz hozzáférkőzni, eléggé szét vannak szórva ezeknek az eredetijük szerte a világon. Ne most arról van szó, hogy nem volt arra alkalom, hogy ezek fölerősitsék egymást, és együtt mutatkozzanak meg tendenciájukban, ugy mint egy kornak a konkrét tükröződése.

-Ezen a tulajdonképpen történelmivisszapillantáson kivül, mit nyujthat, milyen tanulságokkal szolgálhat ez a kiállitás?

-Mindenképpen szolgál legalábbis számomra és azt hiszem mások számára is, két tanulsággal. Egyrészt nehéz eligazodni a modern művészetben, ahol annyiféle irányzatot látunk, annyiféle izmust és nem tudom micsodát, mintha egy kicsit kácsz lenne ebben a művészetben. Hogyha szétnézünk itt és összevetjük, friss tapasztalatainkkal, akkor valahogy azt érezzük, hogy annak ami most ujnak tetszik a szemünkben, annak egy jelentős része csirájában cirka 60 esztendővel ezelőtt megfogalmazódott. Másfelől pedig én azt hiszem, hogy némiképpen módositja a mi elképzelésünket egyáltalán arról, hogy a művészet története, vajon csak nyugatról hozott-e ajet, vagy pedig bát netán jelentős dolgok itt termeltek ki valami egészen mást mint amit, mondjuk abban a pillanatban a világot juttatta.

-Itt alapvetően összefüggésekről van szó tehát, nagyon fontos, hogy a kiállitás mennyire tudja ezeket, illetve ezekre az összefüggésekre felhivni a figyelmet?

1978. nov. 17. Kossuth 17.35 (Szné).
Láttuk, hallottuk.

Egybevetni,egy kicsit egymás viszonylatában is értékelni az alkotásokat?

-Megmondom én régen találkoztam ilyen tudatosan és ilyen okosan rendezett kiállitással.A kiállitás hadd mondjam ki a nevét,Jerge Krisztinának a rendezés a Mücsarnok fiatal munkatársáé,aki rendkivül ügyesen a falra rakta azokat a müveket,amelyek tulajdonképpen a hagyományos táblakép funkcióba illettek,és azokat a müveket,amelyek esetleg más funkcióba születtek,azokat belógatta,mintegy a mennyezetről a terembe.Ugy szólván az ember ugy érezte magát,mint hogyha egy ilyen,hát ez most egy kis tulzás,de mintha egy ilyen forradalmi utcán járna a plakátok állandóan záporoznák az információkat,felhivásokat felénk.Ez a kiállitás tulajdonképpen azt mondhatom a rendezése miatt egy ilyen expressziv élmény is.

1021

Jerger Krisztina, műnészettörténész, a Műcsarnok rendezője

1984. szeptember 13. Petőfi 1o,45 Ksné

Láttuk, hallottuk...

- A Láttuk, hallottuk... mai adásában Önök először a nemrégiben nyilt, de máris nagy érdeklődést kiváltott Frissen festve cimü kiállitásról hallanak, amelyen a mai magyar festészet, pontosabban szólva legujabb hullámát igyekszik bemutatni, Elek László beszélgetett Jerger Krisztinával, aki megszervezte és a budapesti Ernst Mzzeumban megrendezte az ujhullámos festők kiállitását.

-A frissenfestés itt két szempontból derült ki, illetve választottuk ezt acimet. Az egyik értelmezése az, hogy itt olyan munkák kerültek kiállitásra, amelyek ténylegesen nagyon frissen erre a kiállitásra készültek. Tehát némelyik még fogott, amikor ide hoztuk őket a kiállitóterembe A müvészek vállalták azt, hogy erre a kiállitásra megfestik azokat a munkákat, amelyek szerintük a legaktuálisabbak és amásik nagyonxfontos tényező, hogy ezt még sehol nem lehetett látni, tehát igy friss. A másik, meg ennek a stilusirányzatnak is van egy ilyen nagyon friss, felszabadult gesztusjellege, a képek, elsősorban festményekről van szó. Tehát a klasszikus értelemben vett festmény, vásznon, festékről, olajról. Általában nagyon frissek, szinesek, jókedvüek, azt hiszem, hogy nagyon nehéz lenne ilyen mélyebb filozófiai eszméket keresni mögöttük, nem is ez a lényegük De ez, éppen ez a frissessége, vidámsága, felszabadultsága, ami azt hiszem leginkább jellemző a képek zömére.

- Ezután a rövid beszélgetés után, maradjunk még egy kis ideig a Frissen festve cimü kiállitás témájánál. A harsányszinü, ujhullámos festményeknek nem csak az erős szinek a közös jellemzőjük, hanem a méretük is igen hasonló. Kovács Ágnes beszélgetett Beke László müvészettörténésszel, és Erdélyi Miklóssal, az egyik kiállitó müvésszel.

- Mind ilyen nagyok ezek a képek. Feltünő, hogy mindegyik kétméter, egy annál nagyobb.

-Azt hiszem, hogy komoly müvészeti változásokról tanuskodik. Nagyon jól emlékszem arra, hogy a hetvenes évek során ez még egyfajta trükknek számitott, hogy amikor bekellett küldeni kiállitásokra képeket, akkor az ügyesebbek igyekezek nagyobb képeket beadni, hogy ezzel több helyet foglaljanak el, a többiek rovására, magyarul, hogy kiugorjon. De most egy olyan jelenségről van szó, ami

elindult az absztrakt expresszionizmus tájén, meg a pop-art tájén Amerikában, hogy tudniillik a méret nem egyszerűen mennyiségi probléma. Ottkezdődött a méret-minőségi problémává válni, tudniillik egy óriási kép, valaminek mondjuk a felnagyítása, az egészen más jelentéseket hordozhat, mint ugyanaz a kicsiben. Ma most az a jelenség folytatódik tovább, hogy vagy az un. újfestészetnél, ami szinte kötelező a nagy méret, nemcsak Magyarországon, hanemmindenütt. Egy kis festmény, nem új festmény.

-Az új festészeti irányzatban ott kétségtelenül nagyon erős a szabadság mozdulata, de jellegzetesen belterjes mozdulat. Tehát a kialakult avangard kötöttségektől, akar a művész megszabadulni. És megpróbált egy olyan gesztust tenni, amit a művészet önmaga tilt. Tehát az önmaga tiltása ellen lépett fel, mert kialakulnak a művészeten belül is tilalmak, most például Beke kijelölt egy tilalmat, hogy nincs kiskép, kiskép tilos. Az nem művészet most. Nyilván meg fognak jönni, meg fognak érkezni a lázadók, olyan pici képpel, hogy majd nagyítóval sem lehet megnézni.

Jerger Krisztina, művészettörténész
Mücsarnok.

Lengyel festészet 1944–1984.
1984. dec. 10 – 30.
a kiállítás rendezője: Jerger Krisztina

Mücsarnok és Kamaratermei, 1984. december.

Jerger Krisztina, művészettörténész
Mücsarnok.

Művészek magukról és egymásról
Válogatás a XL. Velencei Biennálé szorjet
anyagából.

1984. nov. 6 – dec. 2.
A kiállítás rendezője: Jerger Krisztina.

Mücsarnok és Komaratemnei, 1984. november.

Jerger Krisztina

Ernst Múzeum.

Frissen festve, – a magyar festészet új hullámai,
1984. szept. 30-ig.

Részletek Hegyi Loránd előszavaiból.

A kiállítás rendezője: Jerger Krisztina.

Műcsarnok és kamaratermei, 1984. szeptember.

Jerger Krisztina, művészettörténész.

40 év Felszabadulási Plakátjai.

Derottya u.-i Kiállítóterem, 1985. ápr. 3 - 27.

A kiállítást rendezte: Jerger Krisztina.

Műcsarnok és Kamaratermei
1985. április.

Jerger Krisztina, művészettörténész

Bak Imre festményeinek kiállítását a Műcsarnokban
1987. jún. 12–júl. 12-ig látogathatjuk.
A kiállítás rendezte: Jerger Krisztina.

Műcsarnok és Kiállítótermei,
1987. június.

1984. VII. 26. Petőfi lo.45 Znó

Jerger Krisztina munkásságáról

Láttuk, hallottuk

- Francia design címmel látható egy kiállítás jelenleg a budapesti Fényes Adolf teremben, amelynek különlegessége, hogy az elmult hónapban már Pécsett bemutatták ezt az anyagot, de most ujjárendezett formában állitják ki a francia butorokat. A kiállitás rendezője Jerger Krisztina. Az egyik legerőteljesebb formanyelven dolgozó magyar kiállitásrendező. Vele beszélgetett Mihály Éva, aki a pécsi kiállitást is látta, igy összehasonlitják a két kiállitást.

- A kettő között az a különbség, hogy itt a Fényes Adolf Teremben került bemutatásra, ami sokkal-sokkal kisebb teren. Tehát szivem szerint én is mindent kiraktam volna, amit Pécsen lehetett, de hát szükitenem kellett, és hát ez egy ilyen személyes, tehát szubjektiv válogatást

- De hát óppenséggel azt hiszem, hogy ennek a kiállitásnak ez az erénye. Mig a pécsi kiállitáson sokfélét láttam, de szétszóródott a figyelmem, ez a kisebb térben, de markánsabban megfogalmazott térrendezés sokkal jobban odakötötte a figyelmemet, legalábbis rám ilyen hatással volt.

- Hát erre is van egy szlogen, hogy a kevesebb néha több, és természetesen egy kiállitáson is nagyon gyakran beleesünk, ez nem hiba, csk abba, hogy végre sikerült egy ilyen nagy kollekciót megszervezni. Emögött iszonyu nagy munka van, szervezés és hát nem utolsósorban pénz. Ilyenkor az ember a maximumra, tehát mennyiségben is a maximumra törekszik, és megpróbál mindent kitenni, tehát a hozzátartozó dokumentációkat, bizonyára láttad azt a rengeteg prospektust, ujságot, plakátokat, müszaki rajzokat, amelyek talán egy hétköznapi népnek nem annyira izgalmasak, egy szakembernek annál inkább. Na most én ezt a kiállitást másképpen fogtam fel, én elsősorban a közönségnek csináltam meg ezt a kiállitást, tehát ezért lett talán látványosabb. Ha benész és látod ezt a csomó nagyon-nagyon szines és furcsa tárgyat, ami hát közben használati tárgy, mert asztalról van szó, székről, toalettükörről, tehát megfogalmazható tárgyakról, miközben ezeknek van egy szoborhatása is. Tehát én az egész kiállitást ugy rendeztem meg, ugy tettem le ezeket a tárgyakat, mintha szobrok lennének, mertnekem azok.

- A fekete hátteret te tervezted a kiállításhoz, vagy egy adottság volt? Mert itt szó esett az előbb arról, hogy ezek a tárgyak nagyon színesek, és a fekete háttér előtt szinte égnek a színek, a vörösek, a zöldek.

- Hát nézd, a rendezőnek, tehát egy kiállításrendezőnek részben az a feladata, hogy adaptálja a teret, vagy átalakítsa a teret az adott kiállításhoz. Mondjuk egy galériánál, mint a Pécsi Galéria ezt nagyon nehezen lehet megtenni, mert a falakat nem lehet egyik kiállításról a másikra pirosra-zöldre, kékre, fagyfeketére festeni. Tehát ott más-más módszerekkel próbálod a teret átalakítani, olyanná tenni, hogy a legalkalmasabb legyen a kiállítás fogadására, illetve az derüljön ki az anyagból, amit te szeretnél, ha természetesen van ilyen koncepció. De tételezzük fel, hogy van. Na most a kisebb termekben, mint az ittoni, az egy lehetőség, tehát megtehetem, hogy holnap zöldre festem a falakat, és holnapután lila csíkosra, mert olyanra van szükségem. Itt feketére volt szükségem ahhoz, hogy összefogja ezeket a színeket, egy nagyon tudatos dolog, hogy a jót olyan környezetbe próbálom elhelyezni - és itt elsősorban személyes érzelmekről van szó, nekem van egy viszonyom azzal a dologgal, amivel dolgozom, érzelmi, megfogható, később megfogalmazható érzelmi kapcsolatom van.

- Akkor hadd kérdezzem meg, hogy ezzel a kiállítással kapcsolatban mit éreztél? Neked mennyire tetszettek ezek a bútorok, ezek a furcsa, műtárgyszerű bútorok?

- Hát én rettenetesen lelkes voltam ettől a kiállítástól, és nagyon örültem hogy van, hogy van ilyen, hogy ezt bemutathatjuk. Számtalan kritika érte ezt a kiállítást, hogy elsősorban hogy ezek nem használható bútorok. Nem így van, de nem is ez a legfontosabb ebben az esetben, hogy kényelmes székeket meg asztalokat mutassunk be, mert az a szék, amin én itt most ülök veled, öt percre sem kényelmes, és bizonyára ha én azt egy kiállítóterembe kitennem, akkor az a vád nem fogja azt a széket érni, hogy az egy kényelmetlen szék. De az a piros-zöld-kék fémből és műanyagból készült szék, aminek egy ilyen furcsa, nem tudom, békaszerű formája van, tehát eddig kevésbé ismert formát kapott az a szék, vagy asztal, arra rögtön az az első reakció, hogy az biztos használhatatlan.

Jerger Krisztina, művészettörténész

Trombitás Tamás kiállítása látható az Ernst Múzeumban, 1985. dec. 9 – 1986. jan. 5.-ig.

a kiállítást megnyitja: Fábián László

el -"- rendezte: Jerger Krisztina.

Műcsarnok és Kamaratermei;
1985. dec.

Jerger Krisztina, művészettörténész

„Szobrászok a bécsi Künstlerhaus-ból" c. kiállítás a Fényes Adolf Teremben látható 1985. jan. 18 – febr. 10.-ig

a kiállítást megnyitja: Mészáros Mihály.

a –"– rendezője: Jerger Krisztina.

Műcsarnok és Kamaratermei:
1985. I. hó.

Jerger Krisztina, művészettörténész

Kemény György grafikusművész kamara-tárlatát – melynek címe „az utolsó vacsora" – Jerger Krisztina rendezte.

Magyar Hírlap, 1982. dec. 9.

Jerger Krisztina

A Műcsarnok rendezője Jerger Krisztina. Székely Vera műcsarnokbeli kiállítását Jerger Krisztinával csinálta.

Láttuk, hallottuk...

1980. IX. 12. Kossuth 17.35

Jergej Krisztina
művészettörténész

-A külföldi vélemények után a Gondolatjel mai adása a műsor végén újra visszatér a Mücsarnok egy iparművészeti kiállításához. Hiszen a problémáinkat igazából mégsem a külföldiek, hanem mi magunk érzékeljük a legélesebben. A kiállítást rendező művészettörténésszel Jergej Krisztinával, és a kiállítást megtervező Atelai Gábor textiltervezővel, valamint Buzás Árpáddal a Képző és Iparművész Szövetség elnökével és Schrammel Imre kerámikussal Ránki Julia beszélgetett.

-Volt egy kiállítás, amit ha figyelembe veszem a látogatottságot, figyelembe veszem a megjelent kritikákat, akkor akkor egyértelműen sikeres kiállításnak lehet mondani, megemlitették, hogy szépen rendezett, logikusan rendezett kiállitás. Amibe a kritikák belekötöttek, az kimondottan a kiállitás címe, tehát az, hogy A kéz intelligenciája, itt elsorban a cim második felében, tehát hogyan lehet a kéz intelligens, amire a Vadas József is utal és a többi kritika is, ezenkivül az alcíme, hogy Kézműves iparművészeti kiállitás.

1980. IX. 14. Kossuth, 14.05 /Szabó/
Gondolatjel.

Nem tisztázódott még a szó, a kifejezés, hogy mit jelent az, hogy kéznüves iparművészet.

-Mit lehetett volna mást csinálni, hogyha az a feladat, hogy kéznüves világkonferencia van?

-Mindig a végeredmény a fontos, hogy ez most kéznüves módszerekkel, vagy valamilyen ipari technológia bevonásával az engem különösképpen nem érdekel. Tehát én ezt a terminológiát, ennek a használatát, feleslegesnek tartom. Abban a pillanatban, amikor éppen arról beszélünk, hogy ezeket a határvonalakat nem célszerű manapság ilyen szorosra megtartani.

1980. X. 12. Kossuth 14.05 [Sz. Sné.]
Gondolatjel.

-2-

ez volt a kiállitás cime. Vagyis a kiállitás szervezői azt szerették volna fölmérni, hogy milyen mütárgyak is vannak a magánlakásokban. És 24 dombóvári családtól 60 képet és szobrot gyüjtöttek össze. A Gondolatjel riportere Jerger Krisztina művészettörténész volt, aki nyilvánvalóan az egyik legjobb és leforgalmasabb magyar kiállitásrendező.

-A mult hónapban például Ő rendezte a Mücsarnokban Székely Vera kiállitását, ahol egy hatalmas fehér térben hihetetlen szivacson járkálhatott a nézőközönség. Balipap Ferenc, és Marczali Ferenc a dombóvári Müvelődési Központ vezetői és Csáki László a városi pártbizottság csoportvezetője válaszolt Jerger Krisztinának.

-Ez a kiállitás egy helyzetfeltárást akart megvalósitani, azt akartuk tudni, mielőtt egy átgondoltan, hosszabb távra megtervezett kiállitási programot elinditanánk, ebben az uj intézményben, hogy mik azok a tárgyak, mi az a szinvonal, amelyek az emberek tulajdonában vannak, mütárgyként, és a lakásokban mütárgy funkciót töltenek be. Összességét lezsüriztettük.

-Láttam egy, két képet, amelyek nem lógtak a falon, hanem mellébetegették, csak azért, hogy ne lássuk, tehát mi az ami kimaradt a kiállitásból?

-Mütárgyként felkiváltak nekünk Ferenc József aláirásával valami hadnagyi kinevezést és meisseni porcelánt és kardmarkolatot is, tehát mi a szükebben vett képzőmüvészet területéről, festményeket, grafikákat, kisplasztikákat, kerámiákat, gyüjtöttünk csak, tehát a többit eleve visszautasitottuk. Ezekből viszont mindent. Nagyon rossz állapotban lévő mult századi papirnyomatot, Krisztus az olajfák hegyén cimü valószinüleg a 20-as évek környékén a vásárban vásárolt olajnyomatot, ugyanugy, hogy Czóbelt és Szőnyit és elhoztuk a lakásokból. Most a zsüri a megyei tanács müvelődési osztálya által felkért zsüri, a kiállitásra csak olyan mütárgyakat engedett be, tehát csak olyan mütárgyakat engedett kiállitani, amelyek valamilyen általa minimálisnak nevezett esztétikai szempontoknak megfeleltek. Kimaradtak viszont ezek a régebbi alkotások, századeleji, mult századi alkotások, melyeknek szerzőit nem is ismerjük, és ne azt mondanánk rájuk, hogy giccs.

-Egy gyüjtő, aki laikusként beállit a Képcsarnok Vállalathoz, vagy, forditva a Képcsarnok Vállalat ügynöke, keresi fel milyen segitséget kaphatnak ennek a kiállitásnak, beszélgetésnek gyümölcseként, valamit leszürhetett-e magának?

-Ugy tünik az emberek többsége, olyasmit szeretne, amit már egyszer nem szeretett, azt hogy megmondják egészen biztosan, hogy ez a jó, ez szép, ez biztos, ide lehet a pénzünket befektetni.

Jerger Krisztina
"Müvészettörténet a Mindennapokban"
elindítója

-Ez kizárólag pénzbefektetést jelent?

-Van ilyen is,senki sem szeretné a pénzét bizonytalan dolgokra kiadni,tehát keresik azt a fogódzót,amelynek alapján eligazodhatnának,önmaguk értékitéleteiben nem bíznak,mert már becsapták őket.Itt van a mai kiállitás is,amikor olyen kép nem kerülhetett fel a falra,amelyet már egyszer zsüriztek,amelyet egyszer már úgy vásárolt meg mint zsürizett képet,egy értéket.Most kiderült ez nem érték,kidobta a pénzét,legföljebb az boldogitja ez a tudat,hogy ő neken tetszik,szeretem,mert valamit találtam benne.Ne most abban sántikálunk mi,amikor mi ezt az akciót is megszerveztük,hogy honnan indiljunk el egy sokkal nyitottabb program megvalósitásával.

-A feltételek megvannak ehhez?

-Nincsenek meg.A Müvelődési Központban nem épült kiállitó terem,ugyanugy,mint ahogy nagyon sok napjainkban átadott müvelődési házban sem,épül.A városfejlesztés következő időszakra szóló programjában egy 250 négyzetméteres kiállitóterem épitése szerepel.

-Visszakapcsolódnék még ehhez a kiállitáshoz,mert a cim második felében az szerepel,mütárgyak a közterekben,és a kiállitóteremben egy,két fotót láttam.Mennyire van beleszólása a városvezetésnek a szakembereknek,hogy milyen szobrok kerüljenek a közterekre?

-Az eddig felállitott szobrok nem igazolják,hogy azok valamennyien tudatosan kerültek,átgondoltan,tervezetten közterekinkre.Ezt igazolja a közvélemény reagálása is. Ugy tünik,hogy ebben a dologban rendetlenség van ebben a városban,amely hogy kinek róható fel,most nehéz eldönteni,de legalább akkora tanácstalanság tapasztalható köztéri szobraink ügyében,mint amekkora ma itt a kiállitás vitáján és beszélgetésén is tapasztalható volt.

-Ez a dombóvári kiállitás,amiről az előbb hallottunk, talán csak az első bizonytalan lépés a magyar lakások valódi tárgykulturájának felmérésben.Például,még nem látjuk teljesen világosan,hogy hogyan kell meghuzni a határt a valóban igényes mütárgyak,és a giccsnek csufolt alkotások között.De most éppen egy ilyenfajta kiállitás rendeztek egyszerre,Hatvanban és Egerben is,ugyanis, akkora anyag gyült össze,hogy két kiállitás is kitellett belőle.Falvédők minden mennyiségben.A kiállitásoknak nagyon nagy sikere van.Illés György utazott el Egerbe,hogy körülnézzen egy kicsit a falvédők között.

-Az én uram csak a vizet issza
Nem siratom leányságom vissza.

-Konyhapénz legyen mindig elég,mindig finom lesz az ebéd.

-Ha jót akarsz ebédelni
Gyere hozzánk gombát szedni.

-Egyetértés,szeretet,
vezéreljen tégedet.

-Nem tudok én néked,csak viárogot adni.

-Légy az icipici párocskám.

-Konyha és pince,
a háznak kincse.

-És más hasonló szövegü falvédők függnek az Egri Vármuzeum kiállitásán.Egy szakállas fiatalember végig hahotázta ezt a kiállitást,

-Nemcsak nevetni tudok ezen a szirupos önlengéses,marhaságokon,nem tudom minek csinálták.Tiszta giccs az egész,hát van értelme?

-Két őszhaju néni is meglátogatta a kiállitást,

-És nekünk az a meglátásunk,hogy ennek igenis nevelő hatása van,ugy a fiatalokra,mind az idősebb generációra is.

-Népmüvészeti mütárgynak minősitik a falvédőket?

-Népmüvészet,mert egyszerü emberek készitették,az ő elgondolásukat varrták föl,olyan gondolatokat ébreszt az emberekbe,ami jócsalekedtre indit.

-Mit olvas le ezekről a faliképekről?

-Gyögyörü szépet,jót,ami az őszinte igazságot tükrözi,

-Melyiket függesztené ki,tudna most választani?

-Ezekből?

-Igen,igen,válasszon egyet,melyiket rakná ki?

-Hát talán ezt.

-Olvassa,olvassa.

-Egy pillanat:

-Bármerre visz a sorsom utja,
Visszavágyom csendes kis falumba.

-Tetszik ez a szöveg,a régi magyarnótákban is hasonló a szöveg,és nekem is ez tetszik.Ezt kifügesztenén.

-Mi a funkciója a felvédőnek?

-Hát a lakás diszitése,és arról meg is lehet állapitani, hogy az az ember,milyen ember.Hogyha azt elolvassa,meglehet állapitani,hogy kivel áll az ember szemben.

-Két fiatalember huncut mosolygással figyeli ezt a furcsa kiállitást.

Van egy nagy humora az egész kiállitásnak,akik attól félnek,hogy ez hatni fog az emberekre,giccs,rettentő módon tévednek,mert az akire hatni tudna,azok nem tévednek be a Vármuzeumba,még sajnos,nem tartunk itt. Nagyon jó lenne,ha már ők is betévednének.Aki bejön az valószinüleg,hogy hozzánk hasonló módon értékeli.

-Egy mindmáig hiányzó láncszeme a kulturtörténetnek, ez,dokumentum gyüjtemény,szerintem felbecsülhetetlen értékü,ha nem is a megszokott értelemben.

-Hogyan csoportositanák a kiállitás képeit,a kiállitás feliképeit?

-Mindaz jelen van ezeken a felvédőkön,ami felszinesen megragadható,a mindenkori politika fázisai,a pillanatnyilag legfutóbb sláger,illetőleg hát a régebbi időben operett slogenek,a népinek nevezhető teljesen felszines közhely bölcsességek,és ugyanond praktikus tanácsok.Talán ez a négy csoport állitható föl ilyen botcsinálta hirtelenséggel,és ez természetesen korszakról korszakra megujul,Engem igazából az érdekelne,hogy ma vajon mi kerül föl egy ilyen felvédőre?Ilyen sajnos nincs ezen a kiállitáson.

-Az elmult évtizedek során giccsellenes küzdelem cimén, rendkivül sokat csepültük mostanáig a felvédőket.De vajon joggal-e,vagy talán jogtalanul?És egyáltalában mi is az,hogy felvédő?Erről beszélgetett Váradi Julia,Hankiss Elemér szociológussal.

-Férjecském,ha itthon nem maradsz,
legközelebb helyettest találhatsz.

-Vagy?

-Fehér galamb száll a falu felett,
viszi az én bánatos lelkemet.

-Édes kincsem tedd le azt a kiscsibét;
mert minden anya szereti a gyermekét.

-Hát azthiszem,hogy nem érdemes tovább fölolvasnom, abból a kiállitási katalógusból,amelyet most a kezemben tartok,sokkal fontosabb az,hogy a falvédő tulajdonképpen milyen szerepet játszott az emberek életében?

-A falvédő sem a semmiből jött.A mult század utolsó harmadában hirtelen robbanásszerüen terjedni kezdett egész Európában,Közép-Európában,sőt Skandináviában is, igy Magyarországra is eljutott a század utolsó évtizedében.Népszerüvé vált,voltaképpen ennek a századnak az első éveiben és meredt népszerü körülbelül az ötvenes évek végéig,Magyarországon.

-Szóval mi hivta elő azt,hogy falvédők kerültek a falakra?

-Hát a mult évszázad második felében terjedtek el Európában a zárttüzelésü tüzhelyek, a sparheltek,tehát a korábbi nyitott tüzhelyek,amik az egész konyhát összefüstölték eltüntek, a konyhát kimeszelték, a butorokat lefestették,és valahogy meg kellett védeni a tiszta falakat a gőzölő viz stb-vel szemben.

-Ehhez elég lett volna egy darab tiszta papir,vagy egy textilia,a feliratok azértnár nyilván többet jelentettek?

-Szóval a németországi falvédők együttesen szövegeikben tartalmazzák a polgári viselkedés teljes kódexét.Az élet minden területére vonatkozóan vannak falvédők abban a katalógusban amit a németek adtak ki, a Németországban ezelőtt néhány évvel tartott óriási falvédő kiállitásról.Ebben benne van a lábtörlő előtt, a kapu előtt az volt,hogy Törölj lábat,az előszobába,hogy ne szemetelj, a konyhába,hogy Moss kezet,az ágy előtt az,hogy jó az isten vigyáz rád.Szóval az élet minden területét behatárolták,szabályozták ezek a falvédők,ahogy a korabeli nálunk is divatos,főként nők számára szóló viselkedési illemkódexek ezt megtették.Magyarországra ennél valamivel kevesebb jött át,kevesebb kapott gyökeret.A falvédők európai jellegü gyüjtése alapján végül is nagyon töredékesek,az életnek csak bizonyos területeit fogalmazták meg képen és szövegben.Ez a terület,vagy két,három terület elsősorban a férfi és nő viszony,ez van a legtöbb esetben megfogalmazva,és a konyhák körüli teendők,felelősségek stb-nek a köre.Magyarországon ezt tulajdonképpen a városi munkásréteg, a faluról fölkerülve létrejött munkásréteg, illetve a városiasodó falusi portákon terjedtek elsősorban ezek el.Olyan réteg életében,akik kiszálltak a régi faluközösségekből,kiszakadtak a régi morális rendszerükből,voltaképpen eltévedtek az életben.És akkor a legkülönbözőbb helyekről,ahonnan kaptak morális frekvenciát,

ezeket a falakra fölhimezték,föltüzték,mintegy fogodzkódót.Éppen ezért eléggé zagyva az a határrendszer ami ezekbe kialakult.Egy valami tiszta,mégpedig az,hogy ez az egész falvédő kultusz, a magyar asszonyok talán első igazi,önállósódási,függetlenségi harcának a dokumentum anyaga.

-Miből következtet erre?

-Hogy ők himezték ki,ők varrták ki a falvédőket, az ő izlésük szerint varrták elő a mintákat,amiket aztán meg lehetett várásolni,és ezek elsősorban me fogalmazzák, hogy a nő milyen érték,hogyha ő főz,ő tartja a tisztaságot,ő tartja rendben a házat stb.me fogalmazza a nő a férfivel szembeni igényét,azt hogy jöjjön haza,ne más után szaladgáljon,adja haza a pénzt,és igy tovább,ezért jobb otthon mint máshol.Tulajdonképpen a tüzhelyhez kötés és a női szerep fontosságának dicsérete ez az egyik fontos funkciója a falvédőknek.

-Nyilván volt esztétikai funkciója is?

-A falvédők összességükben,és együtt föltéve nagyon szépek,együttesen adnak valami érdekeset, a külön-külön ma talán giccsesnek mondott,képekben szövegekben.Főleg a reneszánsz mintáktól kezdve a német motivumokon át Leonardo da Vinci képek ábrázolásán keresztül,modern szinjelek és szinplakátok,és minden egyéb itt egymásmellé kerül, a groteszk és a torz esetlenségébe,ugyanakkor megható kedvességével.

-Mi az oka annak,hogy éppen most kerülhetett sor egy ilyen kiállitásra?Én nem hiszem,hogy ennek csupán az az oka,hogy most gyült össze ennyi falvédő.Én legalább is egy pici szándékosságot is feltételezek ebben?

-Oh,hát biztosan igaza van,ez megint az,hogy a falvédő kultusza lassanként elmult.És ezt azzal magyarázzak a szakértők,hogy voltaképpen akkor megjelent a csempe, Magyarországon is,meg a különböző müanyag falborítások, egyszerüen a funkcióját vesztette ez a falvédő,és legtöbb helyen már most elrakták őket.

-A másik ok,nem tudom,hogy egyetért-e,hogy én azt hiszem

hogy mostanában,ezt jelent említette a giccs fogalmát is, mintha valamiféle átértékelődési folyamatnak a tanui lehetünk,amely azokat a kuriozitásokat,amelyek évekkel ezelőtt még egyértelműen giccsnek nevezték,ma már nem egyértelműen sorolnak a giccs fogalomkörébe,hanem sokkal inkább,ón ki merem mondani,hogy talán a szocb rétegnek is egy része megpróbál ezekhez mind közelebb férkőzni és mintegy kuriozumként a lakásába műtárgyként,vagy disztárgyként ezeket bevinni és bemutatni.

-Valós ez az állás,etntje megának,hogy itt megváltozott az értékitélet,azt mondanám,hogyha nagyon derülátó volnék,mert a demokratikus gondolkodás kocsit terjedőben van Magyarországon.Az 50-es,60-as éveknek ez a gőgös, arisztokratikus nagy művészet centrikussága,hogy csak Bartók és minden más giccs,ezen talán kezdünk tullenni, azért mert kezdtük belátni,hogy nemcsak az az érték,ami neki tetszik,ami a legmodernebb,a legmagasabb művészet, hanem az is érték,ami ennél szerényebb,ami félig művelt rétegek számára,értékként jelentkezik.Kezdjük belátni azt,hogy a világot,más szemmel is lehet látni,mint a tudós szemével.Lehet látni a konyhában leginkább főző hajdani háziasszonyt,és onnan a világ másképp néz ki,mások a törvényei,mások ennek a világnak a vágyai,,és ezek a törvények és vágyak vetődnek ki a védőanyagra a konyhák vagy szobák falára,amit most ezen a két kiállitáson lehet látni.

-Ezt a bizonyos falvédő kiállitást,sőt most már két falvédőkiállitást,közös nagy kiállitáson 1981 májusában a budapesti Zichy kastélyban is bemutatják majd,és akkor a budapestiek is eldönthetik,falvédő ügyben hová teszik le a szavazatukat.

Jerger Krisztina, művészettörténész

MŰCSARNOK

Műcsarnok és Kamaraterme, 1983. április.

DRÁMA ÉS TÉR

Magyar szinházi és televíziós díszlet-jelmez 1979–1983

1983. április 8–május 15-ig

A kiállítást a Művelődési Minisztérium támogatásával a Magyar Színházművészeti Szövetség, a Magyar Színházi Intézet, a Magyar Televízió és a Műcsarnok rendezi.

A kiállításon a legtöbb színházi és televíziós tervezőművész szerepel az utolsó négy évben született színpadkép- és jelmeztervekkel, fotókkal, makettekkel, kellékekkel. A kiállítók nemcsak a terveket, hanem az azok alapján megvalósult díszleteket, jelmezeket, az előadásban betöltött szerepüket is bemutatják és a szélesebb körű közönség tájékoztatására, figyelmének felkeltésére.

Magyarországon ilyen méretű szcenográfiai kiállítás még nem volt. Az eseményhez méltó katalógus is készül, mely forrásul szolgálhat kutatóknak, kritikusoknak, érdeklődőknek, a magyar színjátszás és ezen belül a tervezőművészet propagálóinak.

A kiállítás rendezője: Jerger Krisztina

Megnyitja: Vámos László, a Magyar Színházművészeti Szövetség főtitkára 1983. április 8-án, pénteken délután 4 órakor.

KIÁLLÍTÓTERMEINK NYITVATARTÁSA:
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 10–18 ÓRÁIG
DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM:
VASÁRNAP KIVÉTELÉVEL 10–18 ÓRÁIG

Felelős kiadó:
Hidvégi István

83-442 DNy
Felelős vezető: Németh György

Jerger Krisztina

Székely Vera, Franciaországban élő, magyar származású grafikus- és szobrászművésznő kiállítását a Műcsarnokban rendezték meg. A fiatal Jerger Krisztina rendezte a kiállítást.

Rajka Ágnes: Székely Vera kiállítása.
Esti Hírlap, 1980. augusztus 9.

Jerger Krisztina
kiállítás a Dorottya utcai
kiállítóteremben

Magyar Nemzet 1985. IV. 13.

Jerger Krisztina, művészettörténész

a Helikon Galériában 1983. okt. 7.-30.-ig látogatható Halbauer Ede grafikus kiállítása, melyet Frank János nyit meg és a kiállítás rendezője Jerger Krisztina.

Műcsarnok és kamaratermei, 1983. október.

Jerger Krisztina, művészettörténész

a Műcsarnokban látogatható Schmal Károly festőművész kiállítása 1983. nov. 10.-dec. 4.-ig.

a kiállítás rendezője Jerger Krisztina.

Műcsarnok és Kamaraterme, 1983. november

Jerger Krisztina, művészettörténész

Wieber Marianne és Szekulesz Judit jelmeztervezők kiállítását ~~az~~ ~~Ernst Mu~~ a Fényes Adolf Teremben 1984. ápr. 22.-ig tekinthető meg, a kiállítást rendezte: Jerger Krisztina.

Maurer Dóra grafikusművész kiállítása 1984. ápr. 15.-ig látogatható az Ernst Múzeumban. A kiállítást rendezte: Jerger Krisztina.

Műcsarnok és Kamaraterme, 1984. április.

Jerger Krisztina, művészettörténész

A Fényes Adolf Teremben 1984. júl. 12–29-ig látható „Francia Design 1983–1984" című kiállítás.

Megnyitja dr. Ernyey Gyula

a kiállítás rendezője Jerger Krisztina.

Műcsarnok és Kamaratermei. 1984. július.

Képzőművészek közgyűlése

A Kállai Ernő Kör nyilatkozata

A Kállai Ernő Kör tagjai, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének műkritikus tagjaiként megkaptuk az 1992. június 3-ára összehívott „művészeti tanácskozás és elnökválasztó közgyűlés" meghívóját. Túl azon, hogy nem értjük, mit is jelent e kettősség, alább az elnökválasztás módjával kapcsolatban szeretnénk a széles nyilvánosság előtt a közgyűlés összehívóihoz, illetve az ott szereplést vállaló kollégákhoz fordulni.

Mint a több száz példányban kiküldött programból megtudhattuk, a Németh Lajos professzor elhunyta óta üres elnöki hely betöltésére, azaz az elnökválasztás procedúrájára 15, azaz tizenöt percet szántak az előkészítők. Ez az elképzelés aggodalommal tölt el bennünket. Tizenöt perc alatt egy átlagos úttörőőrs vezetőjét sem lehetett tisztességesen és korrekten megválasztani.

Ebből az elképzelésből a demokrácia működésének és lényegének, a vitának a helye hiányzik. Nem mehetünk el szó nélkül emellett. Ugyanis az elmúlt hónapokban több olyan aggasztó jellel találkoztunk, mely azt bizonyította, hogy a Magyar Köztársaságban még nem alakultak ki és nem rögzültek a demokrácia lényegét alkotó pluralizmus gyakorlatának elméletei és eljárásai.

Azért fordulunk a nyilvánosság előtt a magyar művészetért felelősséget érző kollégáinkhoz és a közvéleményhez, hogy gondolkodjanak el azon, miféle választást is készítenek elő.

Azt javasoljuk, hogy a szövetség új elnökét meghatározott időre, egy szabályszerűen előkészített, e célból összehívott közgyűlés válassza meg.

Attól tartunk, hogy 15 perc alatt akkor lehet elnököt választani, ha a politika ismét radikálisan beleszól a művészet dolgaiba, s épp ez az, amit szeretnénk elkerülni.

Budapest, 1992. május 14.

A Kállai Ernő Kör nevében:

Andrási Gábor, Chikán Bálint, Dobai Ágnes, Fitz Péter, Forgács Éva, Frank János, Gergely Mariann, György Péter, Hajdú István, Haulisch Lenke, Jerger Krisztina, Kovács Péter, Lóska Lajos, Méray Katalin, Pataki Gábor, Peternák Miklós, Sárosdy Judit, Szegő György, Tímár Árpád, Tóth Ferenc, dr. Ury Endréné, Wehner Tibor

Élő népmű

„Kultúrát nem leh
elődök kultúrája egy-
log, ha minden nemz
újra meg nem szerzi
Kodály Zoltán ezen sz
pénteken megnyíló t
rajzi Múzeum. A X.
művészeti Kiállítás a
lődési Intézet rendez
Több mint 3000 beér
a zsűri által kiállításra
és díjazott tárgyak e
nek az elmúlt 10 év
munkáival. Így a Nyí
jubileumi alkalomra a
rült anyag teljes keresz
ja a hagyományokbó
zott kézműves-tevéke
fafaragásnak, népi sz
bútorkészítésnek, nádf
kasságnak. A tárlat az
mi főszezonban mind
lesz, augusztusban zár

JERGER KRISZTINA

Konfrontáció és párbeszéd

Finn-magyar kiállítás a Műcsarnokban

Pár hónappal ezelőtt a Metszéspontok című olasz kiállítás alkalmából a bolognai Modern Múzeum igazgatója, Pier Giovanni Castagnolitól azt hallottuk, hogy az általa kiválasztott 20 művész tárlata „elutasítja a csupán a korrektség kedvéért említhető definíciókat" — mint arte povera, koncept art, transz-avantgard újfiguratívitás és így tovább, és olyan helyzetet teremt, amelyben „a műalkotásokat kizárólag az egyes művészek alkata alapján értékelhetjük".

Szinte ugyanez a koncepció hangzott el a Free zone (Szabad zóna) című finn és magyar kortárs művészeket felsorakoztató tárlat megnyitóján a Műcsarnokban. De az érdeklődő nem kap fogódzót a tekintetben, hogy ezek a művek létrejöttük helyén és idején milyen közegben és mit képviselnek. Pedig lényeges lenne tudni helyüket az adott ország művészetében, hogy a sokat emlegetett kontextus, azaz a kapcsolódások, a viszonylatok, amelyekben a mű létezik, kifejti hatását — megismerhetők legyenek. Az egyediségükben vizsgált művek ugyanis híján vannak ezeknek a lényeges koordinátáknak. Szerencsére a katalógusban Marja-Terttu Kivirinta és Néray Katalin ismertetője már megad néhány olyan információt, amely segíti az eligazodást. S ez jó, hiszen míg az olaszoknál szinte csupa világklasszis szerepelt, addig itt általában a középgenerációk jeles képviselői vonulnak fel, akik bár kétségtelenül fontos alkotók, de — tekintettel országaink periferikus helyzetére — a világ még nem ismeri őket, és mivel kétoldalú kapcsolataink sem élénkek, ezért nem ismerjük egymás alkotóit sem.

E mostani kulturális eseménynél a kiválasztás joga (terhe, felelőssége) a másik felet illette meg. Tehát Néray a finneket, Timo Valjakka pedig a magyarokat „hozta" a Műcsarnokba.

A finnek lágyabbak és játékosabbak, a magyarok „dühöngőbbek", keményebbek. Már a kiállítás indítása is ezt sugallja. Az első terem közepén áll Bachman Gábor Patyomkin-bordély című kompozíciója: a szovjet-orosz avantgard formanyelvét idéző film-díszlet transzformációja video-installációvá. A geometrikus vörös-fekete kompozíció azt a kort teszi idézőjelbe, amelyben egyaránt hittek az ipari építészet diadalában s a kommunizmusban, a munkásosztály dicsőséges uralmában. Az építményre állított televízión Bachman filmjei peregnek. A mű nem a játékos művészetet képviseli. Politikus, kemény, kérdésfeltevése mélyen egzisztenciába vágó. A teremben vele szemben Mulasics László határozott geometriájú képei bár rejtettebb üzenetet hoznak, s a színes felületek festőileg érzékenyek, mégsem lesznek a művek oldottabbak. Mint ahogy Birkás Ákos fejkompozíciói is hiába festőiek, annyira egyszólamúak, hogy a teljes kiüresedés ridegsége felé tartanak. Mégis, ha a hét magyar között a Bachmanhoz legközelebb állót kell megnevezni, akkor nem az eddig szóbahozottak, hanem Kovács Attila neve vetődik fel. Kovács szintén építész, több színházi és filmprodukció látványtervezője. Objektjei az ipari építészet elemeire emlékeztető részegységekből állnak, feketére festve. Fekete metropolisa rosszkedvünket, kiszolgáltatottság-érzetünket fokozza. Nem leszünk vidámabbak Fehér László fekete-sárga festményeitől sem, amelyek azt a kopár világot idézik, amely Fehér gyermekkorában, az ötvenes években a magyar létet jellemezte.

A két másik, idősebb generációt képviselő festő, Bak Imre és Nádler István esetében már alig beszélhetünk képeikkel kapcsolatban közvetlen negatív hangulati tényezőről. Nádler expresszív festőiségében még érződik ugyan valami visszafojtott dráma, de Baknál már csak dekoratív, esztétikus felületeket észlelünk, amelyeknél a vizuális elemek ütköztetése kiszámított, s nem tragikus-expresszív. A magyarokhoz képest a finnek sokkal felszabadultabbak.

Jan-Erik Andersson Képeslapjai kifejezetten mulatságos-derűsek, miközben a pop artból lett installációs művészet nyomdokain jár. Kimmo Sarje fa alapra ragasztott-festett „merz"-ei szintén klasszikus hagyományt folytatnak, s fő érdemüknek épp a játékosság tetszik. Kari Cavén, aki már a tavalyi Velencei Biennálén megdöbbentett fa dobogóival, most ide is azokat hozta. Kivirintától azt tudjuk meg: Cavén „csöndes humorista", aki az olasz arte povera iránt érdeklődve „használt falomokkal végzett kísérleteket", s így hozta létre geometriai elemekből építve „objektekből álló festményeit".

Installációt láthatunk Pekka Nevalainentől és Marja Kanervotól is. Az előbbinek Az állat bennünk van című, mítoszt teremtő video-installációja kicsit nehezen megfejthető — legalábbis mélységében. Marja Kanervo olyan „kis szobát" rendezett be, amelyben gyertyák égtek egy régi, gyermekkori emléket idéző fotó előtt. A kiállítás rendezője, Jerger Krisztina Fehér László képei mellé helyezte e művet, ezzel is kihangsúlyozva, hogy talán az egyetlen szellemi rokonság e tizennégy művész alkotásait szemlélve itt érzékelhető: Fehér sárga-fekete képei s Marja Kanervo installációja között. Az elveszett idill még akkor is közös élmény lehet, ha maga az idill nem ugyanaz volt.

Végül megállapíthatjuk, jó lenne, ha egy-egy ilyen kiállítás előkészületén nem kellene négy évet dolgozni, mint most. Akkor kisebb tétje lenne az éppen egyidőben látható alkotók kiválasztásának, s hamarabb derülhetne ki, hogyan érezte meg a másik ország szellemi tendenciáinak lényegét. S akkor talán többet lehetne mondani annál, mint hogy „hét finn és hét magyar művész egyéni teljesítményét látják: konfrontációt és párbeszédet egy ma már szabad zónában".

• Chikán Bálint

JERGER Kristina

Chrystoffel Jerichen, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-ből: "Chrystoffel Jerichen tischlergesell Von Leipzig". 101. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században. Adatok Győr város asztalosmiveseségének történetéhez. 93. old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Haruckern Mária Antonia. 10366.

Derékig, jobbra. Fülbevalója és a nyakába vetett szalagon logó keresztje ékköves, ruhája kivágott és köntöse prémes. Felirata a kép alatt két sorban:

MÁRIA ANTONIA GEB. EDLE VON DIRLING
GEMAHLIN DES FRANZ DOMINIK FREIHERRN VON HARRUCKERN.

és a jobb karnál: R. JERICKE X.A.

Fm., mag. 13 cm.

Jericke, R

Harruckern Ferenczné. 10383

Derékig, jobbra. Feje csipke kendővel van bekötve; fülbevalója, nyakéke és szalagon logó keresztje ékköves; ruhája kivágott és köntöse prémes. Felirata a kép alatt két sorban:

NEMES DIRLING M. ANTONIA,
HARRUCKERN FERENCZ BÁRÓ NEJE.

és a jobbkarnál: R. JERICKE X. A.

Fm., mag. 13 cm.

Harruckern Ferencz. 10384.

Mellig, balra fordulva. Parókája kan fodritott, ingének mellfodra csipke és kabátja prémes. Felirata a kép alatt két sorban:

BÁRÓ HARRUCKERN FERENCZ
1696-1775

alól balra: R. JERICKE X. A.

Fm., mag. 12.5 cm.

JERITSCHEK, Wenzel, pozsonyi kőművesnegéd

W. J., Maurergesell, 2 éves fia meghalt (1767, 72. szám, 4 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

JERKE ISTVAN, molnár

Pécsett,a Tettyén 5 malom volt.az 1695-ös összeiras s szerint.Kéeto egyhazi,egy Jerke Istvan polgar tulajdonaban volt. 127.old

-FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs,1975

Anton Jerkovith, szabósegéd

A soproni sztrájkban részt vett 1872-ben. Neve a többiekkel együtt csomagolópapirra irva maradt fenn. 35.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrajkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

MAGYAR IFJÚSÁG

1965. JUN 28

1021

A karikatúra ifjú művészei

JENKOVSZKY IVÁN

1941 évben születtem. Általános iskolai tanulmányaimat a Felsőerdősor utcai Általános Iskolában végeztem. Egyetlen vágyam volt, hogy rajzoló legyek, de a Képzőművészeti Gimnáziumba nem vettek fel. Ezért a II. Rákóczi Ferenc Közgazdasági Technikumba iratkoztam be, ahol 1960-ban érettségiztem. Ezután az Offset Nyomda rajzolója lettem, jelenleg is itt dolgozom.

Előrebocsátom, hogy karikatúrát önvédelemből kezdtem el rajzolni, tehát nem tehetek róla, hogy idáig fajult a dolog. Már csecsemőkoromban is nagyorrúnak számítottam, s később ez a baj csak elhatalmasodott rajtam. Ezt környezetem is észrevette — főleg osztálytársaim, majd kollégáim. Különös méretű orrom csakhamar gúnyos célzások és tréfák pergőtüzébe került. Így kényszerültem arra, hogy papír és ceruza segítségével revansot vegyek az orromon esett sérelmekért.

Az éhes farkasfalka elől menekülő vadász is, ha egyet lelő a vadak közül, a többiek semmivel sem törődve nekiesnek a sebesültnek, s amíg azt marcangolják, a vadász elmenekülhet. Ezt a taktikát követtem én is. A leghangosabb tréfálkozók nemsokára szomorúan vették tudomásul, hogy köznevetség tárgyává tettem őket, s így sikerült orromról elterelni a figyelmet.

Ezután egyre többet rajzoltam, most már nemcsak konkrét személyekről, hanem általában az emberről. Az „ember" szó a karikaturista szótárában kisbetűvel szerepel, mivel pozitív emberi tulajdonságokat nem vehet figyelembe. A hencegő, a hiú, a karrierista, a buta, a bürokrata, a papucshős, mind-mind komikus és kigúnyolni való figurák. A figuráknak csúnyáknak kell lenniök. Csúnyáknak, de nem ellenszenveseknek. Azt mondják, az emberek arcáról leri a lelkivilágukat, ezért helyezek nagy súlyt alakjaim arckifejezésére.

Rajzaim először az Ifjú Nyomdász és a Tipographia című szakmai lapokban, később a Ludas Matyiban, majd a Magyar Ifjúságban jelentek meg, „JENKÓ" szignóval.

Az örök gyerek...

In Flagranti

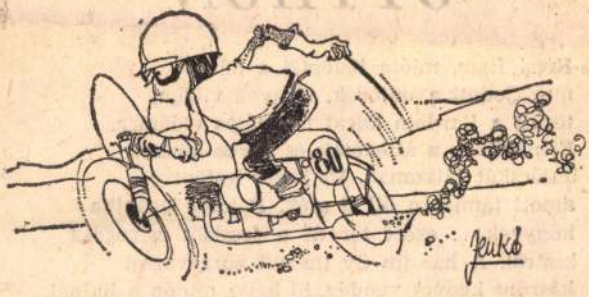

Azelőtt zsoké volt...

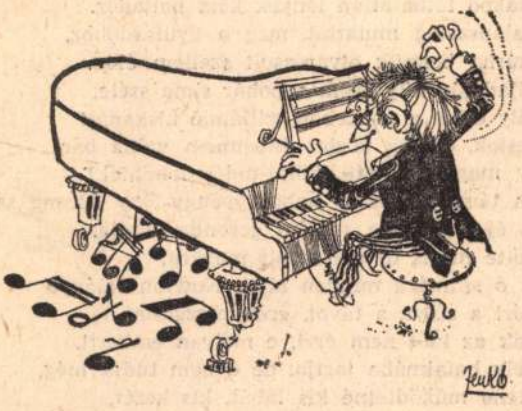

Fortissimo

Fiatalok galériája

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása a Magyar Ifjúság hasábjain.

Józsa János: BRECHT-ILLUSZTRÁCIÓ

JAROSLAW IWASZKIEWICZ:

SÓHAJTÁS

Kanalat, téglát kézben tartva
a kőmíves, bár hajtja dolga,
éles szemmel egy pillanatra
fölnéz olykor a kék magosba,
hol tárt ezüst-felhőn a tenger
égi ikerleánya leng el.

Ó, bár a hétköznapok népe,
kinek a dal szent volt örökké,
kíváncsiság lázától égve,
téglával kézben így követné
versemet is egy röpke percre,
míg felhőként száll végtelenbe.

Fodor András fordítása

MIECZYSLAW JASTRUN:

OTTHON

Kicsi fiam, mióta beléptél a házba,
megifjodott a bútorok, tárgyak világa,
térült a lim-lom kacat is nyájas vidámra.
Élénkebbek a szögletek és körbe-körbe
bujócskát játszanak. Itt kosár kidöntve,
amott támláján áll a szék. Polcról lerántva
könyvek... ezért tör át a fecskék csivogása
kintről. A ház im íly tavaszi zűrzavarral
köszönt kedves vendég, ki kélsz midőn a hajnal,
nekünk megérthetetlen játékra, lakomára,
te, pírkadat fia, az idő kis futára.
Alakod láthatatlan lények közt botladoz.
Kalapszalag mulattat, meg a gyufásdoboz,
akárha bennük elvarázsolt szellem élne.
Ujjadnak míly öröm a pohár sima széle,
mily öröm a pohárban csillámló kiskanál!
Testek, dolgok között énbennem volna bár
ily magasztos erő, költő-tudós lehetnék!
Ha tárgy felületén habos gyöngy-fény dereng szét,
ha éj füstöli be, miként gerenda lángja,
előtte máris új alakot ölt magára,
az ő számára minden alma Newton talánya
Méri a súlyt, a távot, erők mozgásait,
csak az időt nem érzi, e mélyen emberit,
mely hatalmába tartja, de ő nem tudja még,
ellene működtetné kis lábát, kis kezét,
ellene, mely találkát, s válást hoz nemsoká,
s szemhéjára a búcsú terhét akasztja rá.
Szabadesés a tárgyat akárhogy vonzaná,
az idő nehezebb, nincs támasztéka semmi.

JERMÁKOV KATALIN

FIS 21.0.

1975–1980. *A huszadik század magyar művészete*, Csók Képtár, Szfvár; 1990: *Ressource Kunst Erőforrások*, Mücsarnok; 1991: *Kortárs képzőművészet. Válogatás a Ludwig Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményéből*, MNG; *Free Worlds: Metaphors and Realities in Contemporary Hungarian Art*, Art G. of Ontario; *Hatvanas évek. Új törekvések a magyar képzőművészetben*, MNG; 1992–93: *Das offene Bild. Aspekte der Moderne in Europa nach 1945*, Westfälisches Landesm. Münster, M. der bildenden Künste, Lipcse; 1993: *A gondolat formái I-II.*, Óbudai Társaskór G., Óbudai Pinceg.; *3x4* [Altorjay Gábor, St. Auby Tamás], Artpool Művészetkutató Közp.; 1994: *80-as évek – Képzőművészet*, Ernst M.; *Több mint tíz*, Ludwig M.; 1996: *Figure – Form – Fantasy. An overview of the recent decades of Hungarian art*, The Contemporary Art Centre of Vilnius, Litvánia; *Viszontlátásra! (Marcel Duchamp magyarországi hatásai)*, Bp. G. Lajos u.; 1996–98: *A művészeten túl*, Ludwig M., Neue G., Graz, Antwerpen; 1997: *Diaszpóra (és) művészet*, Zsidó M.; 1998: *A magyar neoavantgarde első generációja 1965–72.*, SZK.; 1999: *Global Conceptualism: Points of Origin 1950s–1980s*, Queens M. of Art, New York.

Mk: Artpool Művészetkutató Közp.; FK; IKM, Szfvár; MNG; M. van Hedendaagse Kunst, Gent; Sárospataki Képtár; Zsidó M., Bp.

Könyvei: *Kollapszus orv.*, Párizs, 1974, 1991; *Máso-*

(vál. műv. tanulm. I., szerk. PETERNÁK M.), Bp., 1991; *A filmről* (filmelméleti írások, forgatókönyvek, filmtervek, kritikák). Vál. írások II., összeállította PETERNÁK M., Bp., 1995.

Filmográfia: *Partita*, 1974 (standard kópia: 1988, BBS K-szekció); *Álommásolatok*, 1977; *Verzió*, 1979 (standard kópia: 1981, BBS); *Vonatút*, 1981 (standard kópia: 1988, BBS K-szekció); *Tavaszi kivégzés*, 1985 (BBS).

Irod.: PÁLYI A.: *Happening és színház. Gondolatok a „Három kvarkot Marke királynak" kapcsán*, Színház, 1969/4.; GROH, K.: *Aktuelle Kunst in Osteuropa*, DuMont, Köln, 1972; VARGA V.: *Partita* (BBS Sokszorosítás, Bp., 1975); PETŐFI S. J.: *Szöveg és jelentés*, Magyar Műhely, 1981/64.; BEKE L.: ~, Híd, 1982/3. BEKE L., HEGYI L., BARÁNSZKY L., PERNECZKY G., ENYEDI I., HALÁSZ A., BARTHOLY E., MURGÁCS G., PETERNÁK M., KOZMA G.: *~szám*, Magyar Műhely, 1983/67.; SEBŐK Z.: *Armageddon*, Jóvilág. A Bölcsész Index Antológiája, Bp., 1984; FOLDÉNYI F. L.: *Tanulj meg felejteni! (~: Ásványgyapot)*, Tartóshullám. A Bölcsész Index Antológiája, Bp., 1985; PETERNÁK M.: *~: Tavaszi kivégzés (1985). Elemzés-vázlat*; PETERNÁK M.: *Vonatút (~ filmjéről)*, Mozgó Film, 2. sz., BBS, Bp., 1986; BEKE L.: *~ munkássága. Krono-logikai vázlat képekkel 1985-ig*; SZŐKE A.: *~ festészetéről*; PETERNÁK M.: *Hol kezdjem?* (gyűjt., kat., Óbuda G.,

Tárgy: Mai Magyar Iparmu"vészet II.
Feladó: Ráday Galéria <info@raday-galeria.hu>
Dátum: Mon, 10 Sep 2007 22:13:57 +0200
Címzett: eblig@arthist.mta.hu, lbeke@arthist.mta.hu, patakig@arthist.mta.hu, arthist@arthist.mta.hu, galavics@arthist.mta.hu, boreczk@arthist.mta.hu, orsi@arthist.mta.hu, david@arthist.mta.hu, acs@arthist.mta.hu, teresia@arthist.mta.hu, isoram@arthist.mta.hu, nha@arthist.mta.hu, dpocs@arthist.mta.hu, szentesi@arthist.mta.hu, vegh@arthist.mta.hu, wehli@arthist.mta.hu

Ráday Galéria - Faur Zsófia

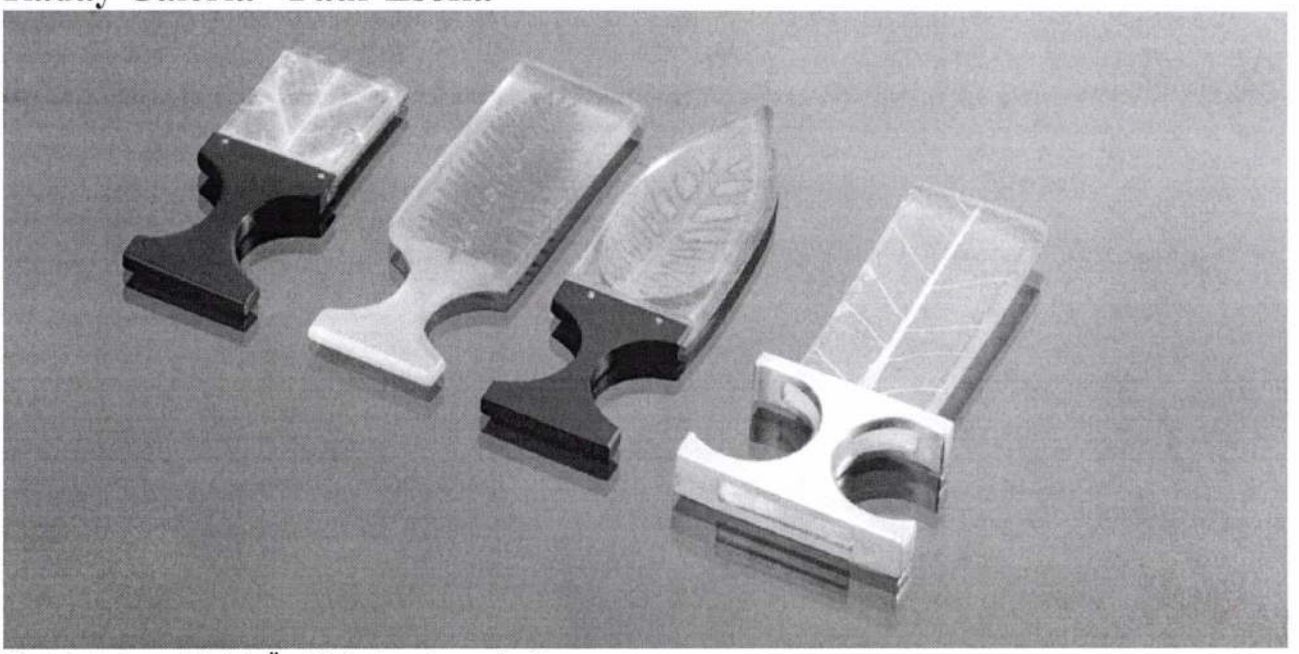

Tisztelettel meghívjuk Önt és kedves ismerőseit

JERMAKOV KATALIN

ékszertervező
egyéni kiállításának megnyitójára és megjelenő katalógusának bemutatójára
a Ráday Galériába **2007. szeptember 12-én (szerdán) 18 órára.**
A Művésznőt és munkásságát **Haraszty István ÉDESKE** méltatja.

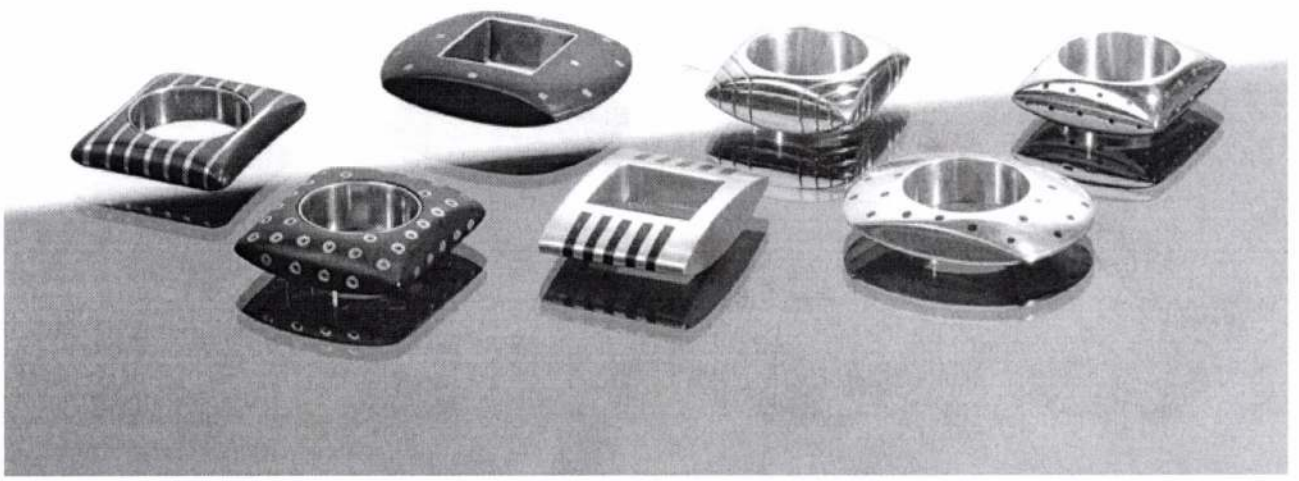

Egymásnak felelgető tárgyak

Jermakov Katalin ékszer-alkotásai az eddigi életmű teljes spektrumát áttekintve színes és változatos megjelenésük, formai gazdagságuk mellett és ellenére megnyugtató harmóniába rendeződnek, tiszta és logikus rendet közvetítenek. Azt sugallják, hogy az élet különböző kis

darabkái végső soron mégis egy nagyobb, racionálisan és vizuálisan felfogható egésszé állnak össze, egy láncolatba illeszkednek. Az ellentétes minőségek között egyensúlyt teremtő művészi világa az ősi, természetes formákat idéző alapszimbólumokra építkezik. Formai kiindulópontja szinte mindig a kör, a négyzet, a háromszög vagy a spirál, melyekből összetéveszthetetlenül egyéni, kortárs szemléletű háromdimenziós tárgyakat komponál. Leveles ékszerei a természet múlandó szépségének örök értékét teszik láthatóvá, kézzelfoghatóvá. A szokatlan módon az ujjak közé illeszkedő tollas gyűrűivel ugyancsak az élő, organikus világnak egy olyan gyönyörű, halandó darabkájából alkot ékszert, mely gyűrűként általában nem viselhető. A kör és a négyzet formai és szimbolikus kontrasztját, ugyanakkor egyértelmű összetartozását hangsúlyozzák a reneszánsz kori hagyományokat idéző, egymásba csúsztatható ikergyűrűk és az egymást kiegészítő gyűrű párok. A puha textilből és kemény fémből komponált látványos nyakékek szinte beleolvadnak az öltözékbe, mégis markánsan különböznek tőle. A régmúlt korok üzenetközvetítő tárgyainak ihletéséből született feliratos gyűrűkön a kiválasztott idézet és a forma összetartozik, együttműködik. A váratlan nézeteket is felkínáló térformák a nézőpontok váltogatására késztetnek, miközben végtelenítik a formát és a szöveget.

Jermakov Katalin tárgyai az ellentétek egységesítésének, kiegyenlítésének lehetőségeit veszik számba. Fekete és fehér, fa és fém, homorú és domború, racionális és individuális felelgetnek egymásnak munkáiban, a végletek közötti távolság megszelídül. Az egyszerű vonalú, elegáns formák, a minden rafinériától, sallangtól mentes gondolkodásmód, a hagyományokra alapozott kortárs design teszik ékszereit a ma embere számára széppé, szerethetővé. A Fülöp-szigeteken úgy tartják, hogy bizonyos tárgyaknak lelkük van. Sajátos vonzerővel, kisugárzással rendelkeznek, emiatt hozzánk nőnek, nem tudunk megválni tőlük. Ezt a szellemi többletet nevezik a polinézek manának. Ilyen tárgyak létrehozására törekszik Jermakov Katalin.

Spengler Katalin

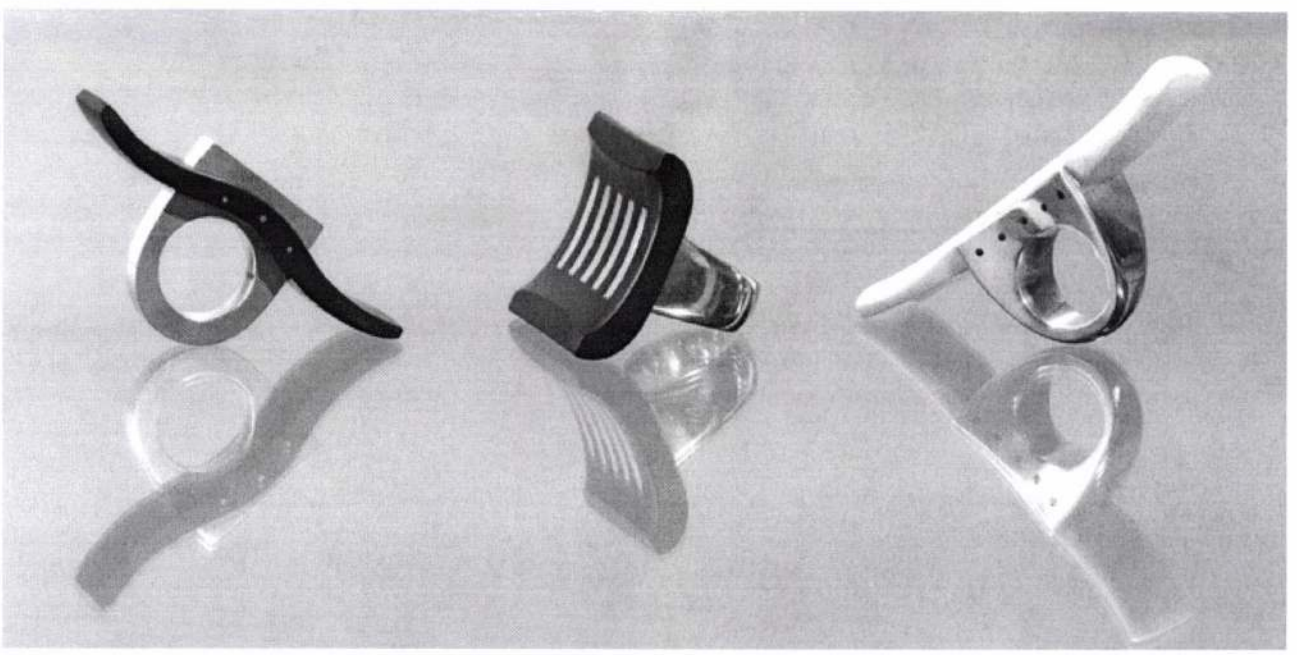

Jermakov sajtó 1.doc	**Content-Type:**	application/msword
	Content-Encoding:	base64

Jermakov sajtó 2.doc	**Content-Type:**	application/msword
	Content-Encoding:	base64

ÁLLOMÁSOK

Szembetűnő volta ellenére, az ékszer nem csak legszemélyesebb, hanem egyike a legintimebb tárgyainknak is. Hiszen napjainkban nem a társadalmi hovatartozás jelvényeként szolgál, hanem elsősorban bensőséges hangulatunkat kifejező, ékítő eszközként. Túl az esztétikai kívánalomnak, elsődleges célja, hogy beszédes legyen, azaz bizonyos üzeneteket közvetítsen környezetünk számára. Vagyis: kommunikációra alkalmas objekt. E szerepét egyfajta jelzésrendszer hozza „működésbe".

Jermakov Katalin munkái maradéktalanul testesítik meg ezt az elvárást. Figyelmesen szemlélve karkötőit, gyűrűit, fülbevalóit, nyakdíszeit,- csodákkal szembesülünk. A koherencia- és az ebből fakadó harmónia csodájával, noha a művész erőteljes kontrasztokra építi fel szinte valamennyi darabját. Hasonlóan, ahogy Bartók ismert művének második tételében; a noktürn zenéjében, amikor a hegedű és a klarinét szólama egymás tükörképeként, szimmetrikusan rajzolódik ki.

A jellemzően masszív, ám mégis finoman lágy és strukturálisan felépített ezüstjei, világos példája annak, hogy a vizuális nyelv minden más kommunikációs eszköznél hatékonyabban tudja közvetíteni érzéseinket, gondolatainkat.

A vizuális kommunikáció egyetemes és nemzetközi: nem ismeri a nyelv, a szókincs, vagy akár műveltségünk korlátait. Jermakov már pályája kezdetén felismerte, hogy a tárgyi művészet, - hasonlóan a képzőművészethez – a látás nyelvének legmagasabb foka, ezért felbecsülhetetlen eszköze a nevelésnek is. Hittel vallja, hogy ebben rejlik a bizonyosság, és ennek jegyében oktatja tanítványait is.

Ékszerei tehát nem önmagukért, hanem valami általuk hordozott tartalom sejtetőjeként fontosak. Jó példa rá az ikergyűrű, amely eredendően középkori „találmány", de valójában a reneszánszkorban terjedt el. Mégis, az ő kreációi egészen mások, mint 15.-16. századbéli elődei. Ötletesebbek, játékosabbak és a többi ékszeréhez hasonlóan, variálhatóságukkal mintegy alkotótársává avatja tulajdonosát.

Feliratos gyűrűi szintén a régmúlt példáinak újrafogalmazása. A körszimbólum – akár a mítoszokban, a tibeti szerzetesek által rajzolt mandalákban, vagy a korai asztronómusok szférikus elképzeléseiben jelenik is meg – mindannyiszor az élet egyetlen, legalapvetőbb vonatkozására;- annak végső teljességére utal. Jermakov írásos körei, azaz feliratos gyűrűi sem akarnak mást inspirálni, mint egykori elődei, mégis; megkérdőjelezhetetlenül a mához szólnak.

Figyelemreméltóak az egymáshoz tartozó ékszerféleségek is, melyek nem a hagyományos „garnitúra" fogalmához kötődnek. A gyűrűhöz „illő" fülbevaló pár, vagy karkötő tartalmi és formai összhangjával, önmagában is hordozhat üzenetet. Együttes viselésük azonban azt eredményezi, hogy összességükben más közölnivalót közvetítenek. A kontrasztok ezúttal is kiemelt szerephez jutnak. Pozitív-negatív formák, felületek és színek, a hagyományosan „összeférhetetlen" anyagok frappáns találkozásai, a vertikális és horizontális vonalakból álló díszítőmotívumok, a fekete ébenfa és fehér ezüst játékos kombinációi, soha sem öncélúak. Mindegyike a klasszikus férfi-nő kapcsolatra utaló alkalmazások.

Ha birtokolni szeretnénk valamelyik Jermakov-féle ékszert, azt gondoljuk, hogy mi választjuk ki őt. Pedig a tárgy teszi ezt velünk. Így válik szerves részünkké, és mintegy összeforrva egyéniségünkkel, közli a kívülállóval, hogy milyenek is vagyunk…

Zoltán Tamás

Egymásnak felelgető tárgyak

Jermakov Katalin ékszer-alkotásai az eddigi életmű teljes spektrumát áttekintve színes és változatos megjelenésük, formai gazdagságuk mellett és ellenére megnyugtató harmóniába rendeződnek, tiszta és logikus rendet közvetítenek. Azt sugallják, hogy az élet különböző kis darabkái végső soron mégis egy nagyobb, racionálisan és vizuálisan felfogható egésszé állnak össze, egy láncolatba illeszkednek. Az ellentétes minőségek között egyensúlyt teremtő művészi világa az ősi, természetes formákat idéző alapszimbólumokra építkezik. Formai kiindulópontja szinte mindig a kör, a négyzet, a háromszög vagy a spirál, melyekből összetéveszthetetlenül egyéni, kortárs szemléletű háromdimenziós tárgyakat komponál. Leveles ékszerei a természet múlandó szépségének örök értékét teszik láthatóvá, kézzelfoghatóvá. A szokatlan módon az ujjak közé illeszkedő tollas gyűrűivel ugyancsak az élő, organikus világnak egy olyan gyönyörű, halandó darabkájából alkot ékszert, mely gyűrűként általában nem viselhető. A kör és a négyzet formai és szimbolikus kontrasztját, ugyanakkor egyértelmű összetartozását hangsúlyozzák a reneszánsz kori hagyományokat idéző, egymásba csúsztatható ikergyűrűk és az egymást kiegészítő gyűrű párok. A puha textilből és kemény fémből komponált látványos nyakékek szinte beleolvadnak az öltözékbe, mégis markánsan különböznek tőle. A régmúlt korok üzenetközvetítő tárgyainak ihletéséből született feliratos gyűrűkön a kiválasztott idézet és a forma összetartozik, együttműködik. A váratlan nézeteket is felkínáló térformák a nézőpontok váltogatására késztetnek, miközben végtelenítik a formát és a szöveget.

Jermakov Katalin tárgyai az ellentétek egységesítésének, kiegyenlítésének lehetőségeit veszik számba. Fekete és fehér, fa és fém, homorú és domború, racionális és individuális felelgetnek egymásnak munkáiban, a végletek közötti távolság megszelídül. Az egyszerű vonalú, elegáns formák, a minden rafinériától, sallangtól mentes gondolkodásmód, a hagyományokra alapozott kortárs design teszik ékszereit a ma embere számára széppé, szerethetővé. A Fülöp-szigeteken úgy tartják, hogy bizonyos tárgyaknak lelkük van. Sajátos vonzerővel, kisugárzással rendelkeznek, emiatt hozzánk nőnek, nem tudunk megválni tőlük. Ezt a szellemi többletet nevezik a polinézek manának. Ilyen tárgyak létrehozására törekszik Jermakov Katalin.

Spengler Katalin

Körbezár és elrepít

Mana. Az ember tértől és időtől független élménye, amikor önmagát a létezés részeként fogadja el. Amint megélhetővé válik a véges végtelen egy örökké tartó pillanatban. Az ego esendősége nem gyarlóság többé, hanem értelmet kap: múlékony egyediségében képviseli, megőrzi és továbbadja a teremtés csodáját. Saját léte által tartja egyben azt, ami egybe tartozik. A földből vett anyagot a fény felé tartja, formát keres, teret teremt úgy, ahogy a természet teremti önmagát öröktől fogva. Lassan eszközzé válik ebben a folyamatban minden, ami eddig a cselekvést irányította: a tudás, az erő, a szenvedély. Megszűnik az idő szorítása. A tárgyban testet ölt a titok.

Ékszer. Az ember örök vágya arra, hogy megnevezze, mi az ÉRTÉK. Hogy megfoghatóvá tegye. Hogy birtokolja. Abban a reményben, hogy ezáltal ő is értékesebbé lehet. Gazdagságot remél, szépnek látszani törekszik. Az ékszer azonban több ennél. Egy szertartás részesévé válik az is, aki készíti, az is, aki viseli, az is, aki, ha másokra rátekint, ékszereikkel együtt látja őket. Az arcot keretbe foglalja a fülbevaló, a kézfogásnál a gyűrű is részese az érintésnek. A többlet, amit az ékszer adhat, maga a varázslat. Akárcsak az ünnep a hétköznapokat, az ékszer elválasztja a közönségest a különlegestől. Rítus, amelynek során az ékszer viselője önmagát az értékhez való viszonyulásában fogalmazza meg és mutatja fel másoknak. Az ékszer által a test vállalhatóvá válik. Könnyebb így, az ékszer segítségével, más testek forgatagában megnyílni is, elrejtőzni is. Kevésbé fájdalmas a múlandóság, ha nemcsak a természet anyagi körforgásához kötődünk, hanem égi fogalmakat is társíthatunk életünk mindennapjaihoz. A csoda nem az ékszer anyagában van. Nem is a díszítésben és nem a hagyományhoz való kötődésben. Testünkön, sőt testünkben viselni fémekből, kövekből, csontból vagy bármi másból készült alkotásokat, egyéni történeteket őriz. Az viszont, hogy úgy alakítunk át minden olyan tárgyat, ami akár saját életünkben, akár a minket meghatározó kulturális közeg tárgyi világában fontos szerepet játszik, mint ahogy az ékszer létrejön, maga a csoda. Így éli meg a Föld és az Ég egységét az ember. Akár tud róla, akár nem. Lélekkel megtölteni egy tárgyat, megmunkálni, széppé tenni, értékként tételezni – ez az emberré válás egyik legfontosabb lépése. A látszólag teljesen értelmetlen fáradozás, amivel egy tárgyat egyedi értékhordozóvá kívánunk tenni, az ember egyik legfontosabb szertartása. A funkció az emberi szépség csodája által töltheti csak be megfelelően a feladatát. Az anyagi világot az ember úgy humanizálja, hogy megerősíti az anyag és a lélek természetes együvé tartozását.

Csend. Az ember számára kegyelmi pillanat. A csend ad lehetőséget arra, hogy szót kapjon a másik is, azaz a közlés kommunikációvá váljék. A tárgy is magába sűríti mondanivalóját, és csendben várja a megszólalás lehetőségét. Ha igazán fontos közlendője van a tárgynak, türelemmel kivárja méltó partnerét, aki képes őt megszólítani. Akivel eggyé válhat. Amit ők ketten együtt tudnak, azt senki más nem tudhatja. Tanúságot tesznek arról, hogy a világ nem véletlenek halmaza, hanem esély a rendre. A szabadságra. Az alkotás ereje, amely a tárgyban megtestesül, nyugalommá szelídíti a külvilág nyomasztó zaját. A tárgy kiválasztja gazdáját, egyúttal pedig a viselője is a tárgy részévé válik. Együtt élik meg ezután mindazt, ami velük megtörténik, egymást segítik abban, hogy egyediségük feloldódjék a végtelenben. Kimondhatóvá válik a szó: ÉN, mert van, ami megvédjen a kiszolgáltatottságtól. Tárgy és ember együtt lélegzik, saját ritmusukban tagolják a csendet.

Az alkotó életét senki sem irányíthatja. Még maga az alkotó sem. Az alkotás sem. Valami emberi élet ez. Talán esendő, talán tökéletes, vagy olyan, mint a fény: keresi tükrét, amely által megmutatkozhat.

Jermakov Katalin ötvösművész derűsen, csendes nyugalommal alkotja az ékszereit. A tárgyainak van sorsa.

Cseh Borbála

+

Fordításkísérletek

Különös pár vagyunk, egymásban bent lakók

Strangers' synchronity, extreme eternity

Végtelen négyzetnek sarka soha nincsen

No angles in a neverending quadrangle
Quadrangular endlessity with no angels to turn
Eternal quadrangle no angel qua angel

Végtelen végtelen

Endless eternity

Fordul az ég tükör magába fordul alulra vissza újra

Heaven's turnabout imaging itself upside down again in a mirror
Heaven mirrors itself while turning up and down constantly
Heaven turns in its own mirror-effect and is on the way downstairs again

A mindenséggel mérd magad

Your proportion is eternity
Measure yourself against eternity
Measure up to the sky

Megnelássálengem – Lással engem

You won't see me – You will see me
I'm not for your sight – I'm for you sight
Out of sight – In sight
I don't let you – I let you…
Hidden for you – appear for you

Fernando Katalan

ŽERMAKOV KATALIN

Magyar Szemle 2005/4

25. old.

1539

Jermann Karolz

aranyozó

Sopron

1847 febr. 26.

polg. eskü

Hází

Mainzi választófejedelmi várkastély

III . 165.

Jermann Károly

aranyozó

szül. 1820 Bécs, † 1863

Sopronban, hol

1847. szerb polgár-

jogot.

Csatkár

Jermann Károly

aranyozó

1.

Csatkai Sopron 1847

14. l.

11, 12 7

Hó	nap	T á r g y :
		Átho
jun.	26.	Schäser Ferenc számlája
		Schäser Ferenc számlája
	27	Keszler János utiszámlája
		XXV. heti munkásfizetés
		jun. 21- 27.
		Egyedi Jenő ólomért
		Ullrich Rezső 50 kg. ólom
		Reitter Károly utiszámlá
		Geitner és Rausch számlá
		Betegsegélyző járulék má
		Alb Antal 20 m³ kavicsért
	30.	Fridli Sándor épitésvezet

Jermy Pál, ip.müv.

tervezte a portière-t. A Nándor Kató által tervezett lakószoba részére.

Repr.

Tér és Forma. 1939. 6.sz. 121.l.

MDK

Jermy Pál

Székek. Szövet: Jermy Pál. Repr.

Tér és Forma, 1933. 7-8.sz. 250.lap.

MDK

Jermy Sándor müsz. főtan. xcxcxcxc

Döntés a Villányi és siklósi szakhazak építési ajánl.
Felett. Dunántul, 1927, febr. 2. 2.1.

JERNI /JERIN/ János egri asztalos. Az egri adóösszeirások 1814-45-ig említik. 1821-ben egri házát a maklári hóstyán megveszi --+ Magurányi József kőművesmester.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Ferni János, egri asztalos

1814-45 körök szerepel az egri adóösszeírásokban; 1821-ben a maklári kóstyán Lévő házat megveszi Magurányi József kőmíves mester

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 345. old.

Jeronime

könnives mester

1450–1457

l.

J. Hoffmann Pozsony 30.l

Hoffmann Südost

2.

Jeromine Mawrer

Pozsony 1451

Maister Jeromine Mawrer habn dy Herrn awfgenomen, der tagleich mawern schol, wo man IN hin vodert, schol awh ain Knecht habn. (allso eine Art Stadtbaumeister).

Stefan v. Rakovszky. Das Pressburger Rathhaus. Pressburg. 1872.

24. l.

Goltz Ignác Dőme

festő.

XVIII. st

Jeromos

peinzverō.

Nagybanja 1586.

K 74.l

Hieronimus pixidarius

227 l

s a melyen innen a szekér mellé saraglyát tá-
dig hordó szekére telepedett gyerek pihen. A háttért
tiegtolt felhőtt. Tekére alól jobbra: „A Kappis 1869.
München."

75·7 : 118·5 cm.

„ Ára 850 ft.

646.p.

R

Jeremes
Kaiserniwes
~~A. Kappis~~

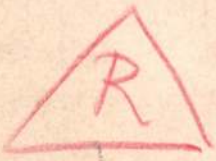

3000

10 A Kappis.

(Sz. Wildbergben 1836. augusztus

⊥ A hegy

Cod. h'o ...

⊥ ki fejét vörös kendővel kötötte be

L A elsőben, a me

Szüret a Rajna-vi

A balról ~~[illegible]~~ emelke

nek ⊥ alja ban k

tel ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

ból, melynek tetejére

lóg le, ~~egy~~ fiatal em

állónak adja fel, k

getis ~~meg~~. ~~A elsőben, a~~

madik tetejen fin

ott álló kis leányka

jobb ~~jul. Jobb~~ kezében po

Körülötte az öss. vinc

képen csoportot. A f

veredett. Jobbra a

kal s a kádak ~~k~~

ntán. Elől a pohar

gerinnyel; kissé id

s jobb ~~[illegible]~~ kezében

botot szorongat, k

sár lóg fölövel. A

Jeromos!

(Hieronymus)

pazsuivis (scutarius)

l.

R III

155. l

Gyöngy, dinnyemagalaki VII. 246.

JEROMOS, pénzverő

Említve: 1586. Kassán Jeromos nygybányai pénzverő említve. 26.old.

SZÁSZ PÁL: Adatok a Nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

M.D.K.

Feronime kőművesmester, pallér, „stalmajster"

1450-1451-ben egy segéddel, állandó alkalmazásban felfogadja Pozsony városa.

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 30. old.

MDK

Jerouschek K.

Készitette Gombássy A.-val a Ludovika-Akadémia házi kápolnájának kelyhét. Tervezte Nádler Róbert. Kép a 286.o.

Magyar Iparmüvészet, 1917.

Jerouschek K., ötvös.

MDK

az ötvös művészet terén Tarján Oszkár vitte el ezuttal az elsőséget. mellette Jerouschek K. és Moser József modern zománcos ékszerekkel, Mlinek Adolpedig Herti Pál tanár rajza nyomán készült ezüst irókészlettel szerepel.

A karácsonyi iparművészeti kiállitás.
Magyar Iparművészet. 1906. 13.1.

INDEX

MDK

Jerouschek Károly

A karácsonyi iparmüvészeti kiáll. Magyar Iparmüvészet 1906. 13.l.

Jerouschek K.

Ötvös

l.

Magyar Iparmúvészet

1917. 276. l.

286. l.

Ludovika Akadémia

Kelyhe Nádler

R. terve után

Gombássy A. val

együtt.

1
Fülöp és Jakab

Csütörtök
2
Athanáz

● Ujhold 22 ó. 56 p.

Péntek
3
Sz. kereszt felt.

A Budapesti Nemzetközi Vásár megnyitása.

Szombat
4
Flórián vt.

Nap kelte 4 ó. 40 p. — Nyugta 19 ó. 14 p.

1935 • 18. hét **Május** V. hó • 31 nap

naptár

Nizan-Ijar

V	25	
H	26	
K	27	
S	28	
C	29	
P	30	R. Kh.
S	1	Ijar

Jerouschek K

Jerouschek K. rendjel és tűzzománc-jelv. készitő, IV. Váci-u. 39.
389-118

Budapest, 1940. sept

VASÁRNAP

21

Kat. Tamás aps.
Prot. Tamás
Ó-g. 8. Patáp

N. k. 7 ó. 44 p. N. ny. 16 ó. 12 p.

Izr. 1. Teb. R. Kh.

HÉTFŐ

22

Kat. Zénó
Prot. Zénó
Ó-g. 9. B.-A. fogant.

Izr. 2. Soth Khan. vége

KEDD

23

Kat. Viktória
Prot. Viktória
Ó-g. 10. Menna

SZERDA

24

Jerouschek K

Jerouschek K. érdemjel és
zománcjelvény-készítő.
IV. Váci-u. 39. 389-118

Budapest 1940. sept.

...delem:

talapzatra helyezett tojásdad medaillon-
...szú hajá göndör, bajusza kicsiny s arcza
...lától jobb csipőjé felé kendő halad s cso-
...vége csipke. Felisatai a talapzaton három

...hur
...hsen."
...2."

6.2 c/m.

...ser Adlers Continuation oder Ande-
...isch vorgestellte Kayserl. Kriegshand-
...unte Hungarische Malcontenten. Anno

pag 188.

Jerouschek Károly

ékszerei.

Éber László dr.

A karácsonyi kiállítás. Magyar Iparművészet 1905. 13. l.

~~Jelentése ma már kor-~~
~~látozódott~~ A grafika
szó jelentése azonban
ma már kizárólag
a rajznak, festmény-
nek, vagy egyéb művé-
szi formának rajz
alakjában, mechani-
kai, vagy kémiai ~~eset-~~
~~leg mechaniko-kémia~~
~~fotomechani~~ úton elő-
állított nyomólemezek
által való sokszorosí-
tására korlátozódott
A grafika lényegéhez
— a ~~szó~~ mai szóhasznál-
lat szerint — hozzá-
tartozik a nyomtatás
útján való sokszorosí-
tás, míg ~~a kérzel ké-~~

Jerouschek Lajos

Műrománcozási gyakorlati

kanfolyam.

Kitimisk 1904/5. 31. l.

Jerouschek Lajos

ötvös
1903.

Éimisk 1930. 84. l.

10

1911

n. F 1581-ben.

elsejében van ábrázolva, a hol jobb-
elen gyermek Jézust tartya ölében, ki-
rneművel és a ki mögött egy asszony
al kezével fog; középütt egy sonkát
ősebb férfi, egy hosszú szakállú vén
ül az asztalnál, a mely felé egy fiucs-
utya meg macska tünik szemünkbe; jobb-
lget a vele szemben álló iparossal, mi
k. A háttérben a lajtorján egy ifjú visz ágyneműt
isszanéző fiatal asszony nale, mig a
rtón kivül különféle edényeket, egy
t sonkát helyeztek el. A szobában eze-
rcze és a pad karfáján egy kakas is van.

cm.-- Lelt. sz. 4067.-- Értéke 2000 K.--
1911 április 10-én (720-911)-- Az ado-
elterjesztésre elfogadta
000 sz. határozat (1547-911). — Be-
21-én (624-912).
.n. 471-911
56-911-1
.lelt. 6492.

34

		Ár	Korona
	Áthozat		

VÁGÓ ÉS TÁRSA

BUDAPEST, IV., KAMMERMAYER KÁROLY-UTCA 3. SZ.

Központi városháza épületében.

BUTORSZÖVETEK, SZŐNYEGEK ÉS AZ ÖSSZES KÁRPITOS- ÉS KOCSIGYÁRTÓ-KELLÉKEK NAGYBAN ÉS KICSINYBEN

TELEFON: L. 902-93. Sürgönycím: **TÁRVÁGÓ** **TELEFON: L. 902-93.**

SZÁMLA

Budapest, 1926 XII. 23

T. Szentiványi úrnak

Budapest

		Ár	Korona
2	m 90cm Boucle	135.000	1.080.000
2	drb. Szegés		

Jersek Tózsef

festő

1894

Éimisk 1930. 84. l.

A. Gillig.

ugyanott 1701 július 24-én.

alak egy széles folyótól szelt
zemlélhetők. Mögöttük külön-
: vannak. A középtért balról
ıa foglalja el. Ez utóbbinak
de mind a kettőnek tájékát
alak élénkíti. Az előbbi előtt
etten szállítják az őrölnivalót.
vó karfás híd vezet, a melyen
lom felé. A háttért város fog-
felhőzött. Jelzése alól jobbra:

; cm. — Lelt. sz. 4066. — Értéke
ajándéka 1911 január 31-én
az 1911 márczius hó 20-iki fel-
prilis 21-iki 41945 sz. határozat
912 márczius 21-én (624–912).

III

587 (4066).

613 (180).

587

ajándék

JOHAN JERSTZIANSKY, textilfestőmester

Az 5.függelékben alocsai festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a locsai céhhez tartozó mesterek névjegyzékét, tartalmazza 1808-tól 1869-ig. E mesterek egyike volt.

216.- Johan Jerstzlansky, kinsidei. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Johan Jerstzsiansky, textilipestőmester

Az 5.függelékben a lőcsi céhhe

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

VOR HÍRLAP

1973 DEC 20

Jerzsabek Miklós
1021

(Jerzsabek Miklós tollrajza)

i kell a jó

Kétnapos tanácskozás Zalaegerszegen az üzem- és munkaszervezésről

A szervezés dokumentációja naprakész, s a miniszteri határozat értelmében bármely más vállalatnak át tudjuk adni.

A szervezés eddig 10—30 százalékos termelékenységnövekedést eredményezett munkaterületenként változóan.

Az elsőként átszervezett szalagok 20—25 százalékkal termelékenyebbek a korábbinál.

A betanítás és begyakorlás után a kitűzött 35 százalékos termelékenységnövekedés 1975-ig elérhető.

— Lényeges tényezője a sikereknek, hogy a korábbi csoportos bérezésről áttértünk az egyéni darabbéres rendszerre, mely a dolgozót személy szerint teszi érdekeltté abban, hogy többet termeljen. Ennek is tulajdonítható, hogy a keresetek 5—30 százalék határértékek között növekedtek. A másik két nagy változás a melegváltás általánosítása — még telephelyeken is — és a függesztett rendszer anyagtovábbítás megvalósítása a korábbi csúsztatásos helyett.

A dolgozók többsége jól fogadta a szervezés bevezetését. A növekvő keresetek kedvező hangulatot teremtettek.

A szervezés bevezetését csak a párt- és tömegszervezetekkel való együttműködésben lehet megoldani.

E téren a párt és szakszervezet aktívái alapos felvilá[illegible] alapterületet tartott szükségesnek. Ezt sikerült is biztosítani. Különösen sokat jelentett a felsőpályás anyagmozgatási rendszer kidolgozása, melyet az IPE ötletei alapján, de rengeteg saját újítással kiegészítve oldottak meg házilag.

— A legfőbb tapasztalatunk: nem elég csak a technikusi állományt kiképezni az új fogadására. Ebbe a műszakiakat is be kell vonni.

A szervezés következtében új módszerekkel is kell vezetni, s erre minden érintett munkahelyi vezetőt ki kell képezni.

Annál is inkább, mert a balansz — a munkahelyekről óránként szerzett információk birtokában — a szervezés lényeges eleme, melyet ha jól használ a szalagvezető, hatásosan avatkozhat közbe a termelés folyamatának zavartalanná tétele érdekében.

A szervezés pénzügyi oldaláról **dr. Agárdi Tiborné** főkönyvelő beszélt. Elmondotta, hogy az új gazdasági mechanizmus bevezetése óta, 1972-ig évenként 4,5 százalékkal nőtt a termelékenység, a nyereség 41-ről 81 millió forintra emelkedett, a termelési érték pedig 345 millióról 474 millió forintra. Nőtt az export is.

A szervező IPE-cég 1 millió óra idő és 8 millió forint bérmegtakarítást helyezett kilátásba

Jerubin festő

EGY KÖZÉPKORI MADONNAFESTŐ. Kassa város 1472-ik évi jegyzőkönyvében olvasható: Jerubin moleryn. Es ist gescheen an dem nägsten Montag nach Galli dy erbare Fraw Jerubin moleryn eynpekant hat, das schuldig ist dem ersamen Herrn Hanns Wagmeyster floren auri XX, dafür versetczt sy Ihm 4 Taffeln. 2 grosse und gemeyne, alle unser Frawen Pyld Darczu hat sy Tag bysz Sy die verkawfen mag, darczu hat nymant czw greyfen czwischen alle. Ihren Schuldgevtrawen noch Kaynen Eynspruch czw thwen, es sey denn, das obgemelte Herr Hanns czuforans seyn Gelt heraws genympt etc. Actum coram domino Jacob Czypser.

KEMÉNY LAJOS.

Művészet 1914. 377. l.

Jerubin moleryn

1472. Jerubin moleryn. Es
ist gescheen an dem nagsten
montag noch Galli dy erbare
fraw Jerubin moleryn eyn-
pekant hot, das sy schwl-
dig ist dem ersamen herrn
Hanns wogmeyster fl. auri
XX., dofor verseczt Sy Im 4
foffeln, 2 grosse und 2 gemey.
ve alle unser frawen pyld.
Dorczu hot Sy tag, bysz Sy
die verkawffin mag, dor-
czw hat nymancz czwgrey-
ffin czwischen alle Iren scholdt-
getrawen noch kaynen eyn-
sproch czwthwen. Es sey denn
das obegemelte herr Hanns
czuforaus seyn gelt heraws ge-
nympt etc.

Ke 55.l.

Jerubim mester

ötvegye

festő – XV. n.

Horvátzáskori

192. l.

637

Yerubin festő
özvegye

l.
Arch. Ért
1895.
55. l.
Ketzer
is

1620. KÉT LÁBAS EBÉDLŐSZEKRÉ
Zwei Stollenschränke, Nussholz, r

1621. NYOLCSZÖGÜ ASZTAL, diófa,
holz, mit triposförmigem Fuss.

1622. LÁBASSZEKRÉNY, diófa, fara
schrank, Nussholz, mit Schnitze

1623. IRÓASZTAL, diófa, berakott dis
Italienisch, A. XIX. Jh.

1624. SZALONBUTORKÉSZLET, egy
sel, nádfonattal. Rokokóstilus. –
Blumen bemalt, mit Rohrgeflec

1625. FIÓKOSSZEKRÉNY, diófa, fa
Nussholz, mit Schnitzerei. Itali

1626. HOSSZU, NÉGYSZÖGÜ ASZT
Tisch, Nussholz, mit Bockfüsse

1627. ASZTAL, diófa, faragott disz
Schnitzerei. Italienisch.

1628. NAGY ASZTAL, faragott dió
schnitzt. Italienisch.

1629. NAGY ASZTAL, diófa, alsó r

ott fa, onix lappal. Louis XVI. stilus, Benczur Gyula
t, vergoldet, mit Onixplatte. Stil Louis XVI.

X. sz. Benczur Gyula hagyatékából. — Tisch, Nuss-

kal. Benczur Gyula hagyatékából. — Tisch, Eichen-

, építészeti tagozással, maratott vasverettel. Benczur
Viertüriger Etagenschrank, architektonisch gegliedert,
XVII. Jh.

l. Bidermeyer stilus. — Schreibtisch, Nussholz, mit

rmeyertilus. — Tisch, Nussholz, mit Intarsia. Bieder-

rosszék és két szék, diófa, berakott disszel. Bider-
zwei Armstühle, zwei Stühle, Nussholz, mit Intarsia.

Bidermeyer stilus. — Glasschrank, Pappelholz, sechs-

ermeyer. — Tisch, Nussholz, mit Säulenfüsse. Bieder-

Jerubin

Müvezzet

1914 · 377

Selyempapnes XVIII. 7. VI. 151.

Jerubin

Mûvénet 1914. 377

Orsz. Magyar Iparművészeti Múzeum

VIII. 38, 39, 40,

Jerzabek A. (XIX. század).
280. CSALÁDI MINIATÜRÖK, 7 darab. Egyikük jelezve. 105.–

Almásy-Telek II-1939

862.

Rómay Mária

Jerzy, K.: Zakopanei sportplakát

SZABAD MŰVESZET

1950. máj.-jul. 5-7.sz. 223.l.

/F.A.E.: A lengyel plakátművészet kiállitása/

MDK

Jesch László, áll. ip.isk. ig.

áthelyezése a m.kir.áll. felsöipariskolához
szintén annak igazgatásával megbizatva.

Ép.Ip.-Ép.Müv. 1932. 86.l.

sak is — még a nevét is elfeledték, az *Örökimádás templom zseniális* alkotójának.

Másik mesterem, a lángeszű, kiváló képzettségű *Kauser József*, a Bazilika belsejének utolérhetetlen tökéletességgel való megalkotója, évekig a művészi becsvágyán ejtett rettenetes sebek feletti igazságtalanságok kimagyarázásán fáradozott. Az ellenségeit azonban legyőzni nem tudta és elborult elmével hanyatlott sírjába.

Szegény jó drága mesterem *Nagy Virgil* műegyetemi tanár, gyönyörü kék szemeiben sokszor láttam felcsillanni a könnyeket az emberi igazságtalanság, hálátlanság, megnemértés hatására, akinek nemes, finom uri lelke mindenkor távol állott a tülekedéstől, de akit ezek a fájdalmak és tőrszúrások halálosan megsebeztek és korán a sírba döntöttek.

Valóságos lexikont lehetne összeállítani építőművészeink tragikus életéről. Még a nagy Alpár Ignác sem volt kivétel ebben. Vagy mit szóljunk a most elhunyt jeles *Árkay Aladár* kínjáról, melyet el kellett viselnie akkor, midőn leggyönyörübb alkotását (az Andrássy-ut végén) szétrombolták egy hétköznapi stilus kedvéért, az építtető kívánságára.

Nem, az építész sorsa nem irígylésreméltó!! Mintha az egek az építészt is oly feladatok végzésére szánták volna, mint a regebeli Szizifuszt. Mikor elkészül egyik feladatával, letöröli izzadt homlokát, megerősíti szívét, elfeledi a sérelmeket (amelyek a fő okai, hogy többé látni sem óhajtja alkotását), máris uj feladat előtt áll, uj reményekkel, uj örömökkel, uj bizakodással, hogy a végén mindezek a legnagyobb fájdalmak, csalódások, szenvedések kutforrásává váljanak.

De él benne az isteni szikra, mely egy pillanatig sem engedi megpihenni, mely űzi, hajtja szakadatlan, míg lelke utolsót nem lobban.

A megnemértés, a hálátlanság, az emberi rosszindulat az építész korbácsa, de egyben alkotó vágyának felfokozója is. Azért építésztársaim ne buslakodjunk, ne tépelődjünk, hanem jókedvvel, senkitől, a sorstól mit sem várva, iparkodjunk isteni hivatásunkat betölteni. Ha valaki, az építőművész nem élt hiába. Alkotásai túl élik őt, bár őmaga, tragikumával együtt sírba száll.

Dr. Fábián Gáspár.

Épitőtéglák és lemezek fürészporból.

A háboru utáni időkben az évezredes téglának számtalan vetélytársa akadt. E téglapótlók közül igen sok nem felelt meg a várt reményeknek, akadt közöttük azonban olyan is, mely nemcsak egy átmeneti idő pótanyaga, hanem normális időkben is komolyan számba jöhet. Ez uj téglanyersanyagok egyike fürészporból készül s megérdemli, hogy készítését és tulajdonságait tudomásul vegyük, mivel nemcsak olcsó téglapótló építőelemként lép fel, hanem a faipar egy, eddig igen alárendelt szerepü melléktermékének, a fürészpornak, értékesítési lehetőséget nyujt.

Az a szándék, hogy a fának, ez igen elterjedt szerepü építési anyagnak, feldolgozás alkalmával nyert melléktermékét gazdaságosan felhasználják, nem uj, s a szakembereket régen foglalkoztatja. E kisérletek azonban gyakorlati megoldásokhoz csak a legutóbbi időkben vezettek.

Reájöttek elsősorban arra a körülményre, hogy a fahulladék és fürészpor csakakkor dolgozható fel, ha tiszta, szennyezéseket és idegen, nem faalkatrészeket nem tartalmaz. Felismerték továbbá, hogy a fahulladék vízüveggel impregnálva vízmentessé válik, s megszabadul a korhadás veszélyeitől. Az ily módon előkészített impregnált fürészpor több eljárás segélyével dolgozható fel téglákká.

Igy szilárd, viharálló téglákat nyerünk, ha a fürészport vízüveggel és aszbeszttel főzzük vizes enyvoldatban. A vízüveg a fürészport vízmentessé az aszbeszt tűzmentessé teszi, az enyv pedig mint kötőanyag szerepel. A főzés alatt a massza megkeménykedik. E masszát kell formába préselni s az igy nyert téglákat vagy lapokat kiszárítani.

Előállithatók a téglák vagy lapok olymódon is, hogy a fürészport nehány óráig kb. 1.5 százalékos bóraxoldatban főzzük, s kiszárítjuk. Ha az igy nyert masszát vasklorid és ecetsavas aluminium vizes oldatával itatjuk át és kiszáritjuk, oly anyagot nyerünk, mely kénsavas aluminium híg oldatával megkeverve és formálva szilárddá válik. A víztelenítésre leggazdaságosabb a centrifuga használata.

Ha a fürészport-tömény szappanoldattal itatjuk és megszárítjuk, majd mésztejjel kezeljük s ujra megszárítjuk, oly masszát kapunk, mely melegen és nyomás alatt formába préselhető. Ugyane massza azonban vízüveggel és mészporral is formálható és levegőn megkeményedő téglákat szolgáltat.

Egy másik eljárás szerint a kénsavas aluminiumoldattal átitatott és főzött massza enyvvel préselhető anyagot ad, mely hamuzsíroldattal megnedvesítve megszilárdul és használható, viharálló téglákká lesz. Az aluminium-szulfátoldattal főzött massza azonban mésztejjel és gipsz- és enyvoldatával is kezelhető, mikoris pasztaszerű keverék keletkezik, mely formába préselhető. Levegőn e massza megszilárdul s az idő viszontagságai ellen kitünően viselkedik.

Több módszer segélyével nyerhetünk tehát a fürészporból olcsó és aránylag könnyen előállítható téglákat, s igy az eddig alárendelt szerepü melléktermékeket gazdaságosan és célszerüen birjuk felhasználni.

Dr. K.

KRÓNIKA

Gyász. Özvegy *Petrovácz* Józsefné született *Rajháthy* Ida, néhai Petrovácz József polgáriskolai tanárképzőintézeti főigazgató özvegye, Petrovácz Gyula országgyülési képviselő édesanyja, október 14-én Kalocsán nyolcvanegyéves korában meghalt. Temetése 16-án, vasárnap délután folyt le Kalocsán. A megboldogultat a Petrovácz-, a Rajháthy-, a Szepessy- és a Máthé-Tóth-családok gyászolják. Édesanyja elhunyta alkal-

Jesch László
Kauser József 1932 — 86.2. K.

mából a népszerű képviselőt és törvényhatósági tanácstagot a társadalom minden rétegéből számosan keresték fel részvétnyilatkozataikkal.

Özvegy *Czabalay* Kálmánné szül. ilki *Vannay* Etelka okt. 19-én életének 84-ik évében meghalt. Az elhunytban, aki évtizedeken át fáradhatatlan és szeretetteljes tevékenységgel közreműködött a budai jótékonysági akciókban, dr. *Czabalay* Kálmán, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnöke, édesanyját gyászolja.

Tormay Géza és Czabalay Kálmán kitüntetése. A kormányzó *Tormay* Géza kereskedelemügyi minisztériumi államtitkárnak értékes és eredményes munkásságáért, valamint *Czabalay* Kálmánnak, a fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnökének, a főváros rendezése körül kifejtett érdemes tevékenysége elismeréséül a II. osztályu érdemkeresztet a csillaggal adományozta.

Igazgatói megbizatás. A kereskedelemügyi miniszter *Jesch* László áll. ipariskolai igazgatót a budapesti m. kir. állami felsőipariskolához áthelyezte és ennek az intézetnek az igazgatásával megbízta.

Solti Lajos-tisztviselői ösztöndijat alapit a főváros. A főváros műszaki tisztikara két évvel ezelőtt, amikor a főváros hosszu időn át szolgáló érdemes műszaki tanácsnoka, *Solti* Lajos nyugalomba vonult, a főtisztviselő munkásságának emlékére egy művészi bronz mellszobrot létesített. A bronzszobor költségeit a szoborbizottság gyüjtés utján teremtette elő és az akció lebonyolítása után több mint ezer pengő maradt vissza. Az időközi kamatokkal felszaporodott tőkéből most olyan alapítványt létesítenek, amelyből minden évben fővárosi alkalmazottak olyan egyetemi tanulmányt folytató gyermekeit jutalmazzák, akik az évvégi vizsgákat jeles, vagy legalább is jó eredménnyel teszik le.

A királyi József Műegyetem tanévnyitó közgyülése. *Hüttl* Dezső dr. lelépő rektor mondotta el beszámoló beszédét. „Az alkotó munkát — panaszolta *Hüttl* — az elmult tanévben nagyban megbénította a gazdasági helyzet általános pangása, hiszen az állami költségvetésben az eddig előirányzott 200.000 pengő helyett az elmult tanévben csupán 40.000 pengő állott rendelkezésünkre. Az elmult esztendő folyamán négy műegyetemi tanszék esett áldozatul a szükös gazdasági helyzetnek. Ezzel szemben azonban elodázhatatlanul szükséges például az aviatikai, az acrodinamikai tanszék felállítása". A lelépő rektor reméli, hogy ezentul nagyobb megértéssel fogják kezelni a technikai felsőbb oktatás nagyfontosságu ügyét. Ezután *Söpkéz* Sándor, az uj rektor felolvasta székfoglaló tanulmányát: „A gazdasági válság technikai vonatkozásai" cimmel.

A Mérnöki Kamara rendkivüli közgyülésén a köztisztviselők leszavazták a Magánmérnököket 332 szóval 240 szavazattal szemben, elvetették a magánmérnökök indítványát.

Budapesti képeskönyv. *Gallina Frigyes legujabb munkája.* A tudós szakavatott kezével és a művész szépségkutató szemével válogatta ki a testes kötet képeit. Buda híres várának legrégibb ábrázolásával Michael *Wohlgemuth* nürnbergi mester klasszikus művével kezdődik a könyv, hogy folytatódjék Braun és *Hoggenberg* kölni földrajzi könyvének fametszetével, a török időkből ismeretlen kézből származó primitiv, mégis annyira művészi rajzokkal, azután *Rosetti*, Lajos badeni őrgróf *Hannenstein* nevű királyi mérnöke, *Éder* József, *Warschag* műveivel. A mult század negyvenes éveinek híres városfestője, *Alt* Rudolf következik ezután több képével: külön érdeme a könyvnek, hogy nyomdatechnikailag a legfinomabban tudta elénk varázsolni az Alt-féle akvarellek friss színeit, üde hangulatát. A kötet a kitünő városházi rajzoló művésznek, ifj. *Richter* Aladárnak néhány hangulatos ceruzarajzával végződik, amelyek híven tükrözik vissza a modern Budapest minden szépségét, nem érdektelen kontrasztot állítva fel a primitiv fametszetek és a modern grafika művészete között.

Külön említést érdemel a kizárólag képekből álló könyv elé irt bevezető, amely a maga nemesen férfias lirájával, zengő makyarságával uj oldaláról mutatja be Gallina Frigyest.

A belvárosi reáliskola kiváló növendékeinek munkáiból *Farkasfalvy* Imre rajztanár óriási fáradsággal egy pompás gyüjteményt állított ki a Nemzeti Szalonban, ahol ott végzett építészek munkái közül is pompás tervek kerültek bemutatásra. Igy *Alpár, Kauser, Pecz, Steindl, Schulek, Lechner* Ödön, *Quittner, Lajta, Györgyi, Zrumeczky, Wellisch* és más kiváló építőművészeink legszebb dolgait láthattuk. Mily nagyszerű volna, ha ezek és sok más jeles mű egy *építészeti muzeum* keretében állandóan megtekinthető volna.

Rendelet a mérnöki munkáról. A kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki a közszolgálatban álló mérnökök önálló mérnöki magángyakorlatának szabályozásáról. Elrendelte, hogy a közszolgálatban, közalkalmazásban, továbbá közlekedési vállalatok és közüzemek alkalmazásában álló mérnökök kötelesek az önálló mérnöki magángyakorlat körébe eső minden egyes megbizásnak (tervezés, tanácsadás, becslés, szakvéleményadás stb.) elvállalása előtt felettes hatóságuk engedélyét kikérni. A felettes hatóság, amennyiben a kért engedélyt megadja, ugyszintén az engedélyes, ha az engedéllyel tényleg élni is kíván, a mérnöki kamarát erről értesíteni köteles. Az engedélyes köteles a korábban elvállalt és még lebonyolitás alatt álló megbízásokat is bejelenteni. E bejelentés kötelezettsége a mérnöki főiskolák tanáraira is vonatkozik.

A válságos gazdasági helyzet tartama alatt a mérnöki magánmunka elvállalására vonatkozó engedély csak kivételesen és különös indokok fenforgása esetén adható meg.

Ez a rendelet nem érinti a mérnöki rendtartásról szóló 1923. évi törvény 3. §-ának 5. bekezdésében említett szolgálati szabályoknak a jelen rendelettel nem ellentétes rendelkezéseinek hatályát. A rendelet azonnal hatályba lép.

Elkészitették a Halászbástya aljának rendezési terveit is *Wälder* Gyula műegyetemi professzor a tervek alkotója, amelyeket a Közmunkák tanácsa már el fogadott.

Tájékoztató a magy. kir. áll. felső épitő ipari iskolán szervezett épitő ipari téli tanfolyamról. A tanfolyam célja és feladata a télen szünetelő kőműves-, ács- és kőfaragótanoncoknak és segédeknek szakmájukban oly rendszeres kiképzése, hogy azok idővel mint pallérok, vagy mint önálló kőművés-, ács- és kőfaragómesterek működhessenek a gyakorlatban.

JESCHEK MDK

fegyverkovácsmester

mesterjegyével ellátott pisztoly

/XY 120.

repr.

V. 18. kép

KOZÁK KÁROLY: A győri muzeum XIX. századi pisztolyai.

ARRABONA 2. Győr.1960. 117-132.

MDK

Jesensky

Erdélyi müvészeti kiáll. Walter Gyula: Festők és szobrászok. Erdélyi Szemle, 1919. jun. 284 l.

MDK

Teske Ferenc, magyar fegyverkovács

Pápán.

dr. Kalmár János könyve: Magyar fegyverkovácsok mesei.

Liebe Herrn, wenn wir [illegible]

Pfleiderer.

Ich bleibe Ihnen [illegible] dankbar -
[illegible]

Jeske Ferenc
puskamüves Pápa
XIX sz.
Pisztoly, gyulacsos,
primitiv, réz cső,
sima markolat
MNM Fegyvertár
1399. lett sz.

R: Jesko Ferentz

Vörös Bundek-
Arczkep [illegible]
[illegible]
[illegible]
Tollrajz
Folio
a tört Egyes
rajz Gyula

Jeskó Sándor

Autoterverő

1914 – 1922

Éimisk 1930. 84. l.

an. † ugyanott 1701 julius 24-én.

gy széles folyótól szelt sik vidék
etők. Mögöttük különféle varsák, ko-
zéptért balról szélmalom és jobbról
obbinak czimere egy fehér hattyú, de
kér és néhány beszélgető alak élén-
solnak köt ki, a melyben ketten szál-
többihoz czölöpön nyugvó karfás hid
halad a közeli templom felé. A hát-
y fölött az égbolt felhözött. Jelzése
65.

38 cm. -- Lelt. sz. 4066. -- Értéke 2500
ka 1911 január 31-én (250-911). -- Az
11 márczius hó 20-iki felterjesztésre)
5 sz. határozattal (839-911). — Bef-
. 21-en (624-912).

.475-911
-911-1
elt. 6496.

36

MDK

Jeskó Lénárt épitész

ujjáépités tervezői.

Borb-Fabr. 56 l.

Jesovits Mihály
épitesz

1907. VII. Thöri ofut 7.

MDK

Jesovics Mihaly műépitész

Aromlopásért a törvényszék 50.-P. pénzbuntetésre itélte.

Uj Magyarsag, 1935.dec.1. 19.1.

Jelowitz Artúr

festő

1899 – 1901.

Elmúlt 1930. 84. l.

1911.

Aquarellben
ruár 10-én. † (1858 junius 15-én.

balrafordultan állva és fölfelé te-
lök Mária jobb kezét keblén nyugtat-
zent (Magdolna) kezeit összekulcsol-
ér kendő, kék palást, mely fejét is
z utóbbinak pedig: barnás sárga lepel,
Mögöttük balról ránczos lepedő lát-
ságban: Ary Sch.

n. -- Lelt. sz. 4070. -- Értéke 2500 K.
)11 április 10-én (856-911). -- Az ado-
terjesztésre elfogadtatott (1911 szep-
t~~ember~~ (1547-911). — Bejelentetett 1912

.474-911
-911-1
elt. 6495.

240

Jesowitz Arthur

mintarajz iskola, rendkiv
hallgr. II éves.

Értesítő 1903/4. 14. l.

MDK

89oo2. Jesovits Mihály, nev.

Bp.I. Lipótmezei-ut 7117 hrsz. a nyaraló.

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Vállalkozók Közlönye. 19o9.nov.1o. 6.1.

vörösréz fémre 134·35 k, ugyanaz fehérfémm
124·65 k, sterró fémre 95·15 k, ugyanaz forgá
78·15 k, galván vörösrézre 120·95 k, vörösré
szövetre 120·15 k, b) sárgaréz csőre 96·35
sárgaréz fémre 95·15 k, vörösréz fém
124·35 k. sterró fémre 92·45 k, ugyanaz forgá
78·25 k, galván vörösrézre 120·15 k, i
Lőwinger Salamon a) sárgaréz fém
96·60 k, ugyanaz összeolvasztott 92·60
tömitési fémre 28·60 k, vörösréz fémre 125·60
ugyanaz fehérfémmel 126·60 k, vegyes fém

MMEHEVK
1934 21.6.8

2 k* a III. vágássorozatra 6713 k, Mance
sa* (Vrbovsko) az I vágássorozatra 14255 k,
le Manuelo (Gomirje) a II. vágássorozatra
0 k, Holzmanufaktur* (Vrbovsko)
I. vágássorozatra 10063 k-val.
csillaggal jelöltek ajánlatát fogadták el.

Rabélelmezések.

z alábbi törvényszéki és járásbirósági fog-
kban letartóztatott foglyok és rabok élel-
ésére, valamint a betegek számára kiszol-
tandó étadagok és élelmiszereknek az
)—1912 években leendő biztositására a
enytárgyalás a következő helyeken és idő-
tartatik meg:

karánsebesi kir. ügyészségnél
gusztus 27-én d. e. 9 órakor a tör-
széki, valamint a teregovai, bozovicsi és
vai kir. járásbirósági fogházak rabélelme-
re, bánatpénz 1000 k;

aradi kir. ügyészségnél augusztus
n d. e. 10 órakor a törvényszéki, valamint
rosjenői, kisjenői, máriaradnai, nagybuty-
, nagyhalmágyi, pécskai és világosi kir.
birósági fogházak rabélelmezésére, bánat-
1000 k;

nagyváradi kir. ügyészségnél
gusztus 30-án d. e. 10 órakor a tör-
széki, valamint az ahhoz tartozó 9 járás-
sági fogházak rabélelmezésére, bánatpénz
) k;

battonyai kir. járásbiróságnál
gusztus 30-án d. e. 9 órakor a járás-
sági fogház rabélelmezésére;

gyulai kir. ügyészségnél augusztus
n d. e. 10 órakor a törvényszéki, valamint
késcsabai, békési, szarvasi, orosházai és

Dr. Aczél Kar
Az épitészet tör
debo Gyula. (3
A klasszikus
épitőművésze
gyar Ungar Vi
Hordképességi
Bloch Leo. Ára
Az épitőkövek.
renc. Ára
A régi Buda-Pes
Irta: Petrik Al
A te
Bármely mű eg

Kőrszivattyu
Lokomobilo
Uj és használt
és kazáno
Schust
BUDAPESTE

REX MANÓ ◇ Ch

KERTEK alakitását terv és költségvetés szerint, valamint **gyümölcsfák, díszfák, díszbokrok, rózsák** szállitását árjegyzék szerint elvállal: **Pecz Ármin** kir. udvari műkertész és faiskola tulajdonos **BUDAPEST, VIII., Kálvária tér 8 sz.**

VÉRTES ÉS TÁRSA okl. gépészmérnök, elektrotechnikus villamossági berendezések vállalata. Iroda: **VI., Izabella-utca 68. sz.** **Telefon 169—81.** **Telefon 169—81.** **Elvállalja:** Épületek villamosvilágitási, jelző és telefon berendezését, mindennemű secundär és önálló üzemü világitási és erőátviteli, továbbá gyöngeáramu berendezések kivitelét. Tervek és költségvetések díjmentesen.

ben. — Önmüködő vizállásszabályozó gőzkazánokhoz. (Képv.: dr. Hajdu.)

—

3949. alapsz. Kuhajda József lakatosmester Erzsébetfalván. — Körforgó dugattyus erőgép. (Képv.: dr. Halász.)

—

3387. alapsz. Melocco Péter cementgyáros Budapesten. — Ovális karmantyus betoncső. (Képv.: Janssen.)

—

1353. alapsz. Allgemeine Elektricitäts-Gesellschaft cég Berlinben. — A hajtómozgás befejezte után önmüködően lekapcsolható kapcsolás mozgásközben megfordítható elektromos hajtás számára. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

2239. alapsz. Felten & Guilleaume-Lahmeyerwerke Aktiengesellschaft cég Majna/m. Frankfurtban — Áramátalakitó gyakorlatilag állandó áram számára. (Képv. dr. Szilasi.)

—

2846. alapsz. Dr. Genthe Alfréd vegyész M/m. Frankfurtban. — Eljárás és készülék lenolaj és hasonló olajok kezelésére hevités által. (Képv.: Harsányi és dr. Messinger.)

—

2864. alapsz. Gawlich Gottfried gyáros Breslauban. — Eljárás rostanyagpályák összeragasztására és rostanyagoknak bevonására vizálló rétegekkel. (Képv.: Bernauer.)

—

3432. alapsz. Marcotty Franz gyáros Schönebergben. — Ajtókeret oldalt elrendezett légvezetékekkel gőzkazántüzelések számára. (Képv.: dr. Wirkmann.)

—

3498 alapsz. Márkus Emánuel épitési vállalkozó Abasáron. — Gerinctető cserépkötés. (Képv.: dr. Áron.)

—

3583. alapsz. Malonek Henrik kötélverőmester Gilgenburgban. — Megerősitő berendezés függönyökhöz, ablakfüggönyökhöz és hasonlókhoz. (Képv.: Kalmár.)

—

2710. alapsz. Pupovac Péter magánhivatalnok Wienben. — Eljárás izzótestek előállitására. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

2621. alapsz. Parsons Charles Algernon mérnök Newcastle-on-Tynen. — Rugalmas anyaggal hajtott összetett turbina. (Képv.: Kelemen.)

—

4627. alapsz. Magyar Siemens-Schuckert-Művek Villamossági Részvénytársaság cég Budapesten. — Ellenállás-berendezés villamos áramok számára.

—

4658. alapsz. Magyar Siemens-Schuckert-Művek Villamossági Részvénytársaság cég Budapesten. — Elektromos váltóállitóberendezés villamos vasutak számára.

921. alapsz. Véber Lajos állami mértékhitelesitő Losoncon. — Elektromos üzemü vasuti jelző, vonatbiztositó és sorompóállitó berendezés. (Képv.: Neufeld és Fenyő.)

—

1545. alapsz. Treuhand-Vereinigung Aktiengesellschaft cég Berlinben. — Üvegfuvógép. (Képv.: Janssen.)

—

2570. alapsz. Wiktorin & Co. cég Wienben. Izzófényü lámpa folyékony égőanyagok számára. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

2571. alapsz. Wachsmundt Max mechanikus, Kurz Alwin rézmetsző Berlinben és Jacobi Carl mérnök Berlin-Südendeben. — Eljárás mélyedéseknek fémből készült nyomtatólapokban való előállitására és berendezés ezen eljárás kivitelére. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

2599. alapsz. Werner Carl Georg Ernst gyárigazgató Bremenben. — Eljárás szövetszerüen mintázott lincrusta, linoleum és efféle előállitására. (Képv.: Neufeld.)

—

627. alapsz. Zatoziecki Roman müegyetemi tanár Lembergben. — Eljárás és berendezés folyékony tüzelőanyagoknak bármily tüzelésekben való tökéletes elégetésére. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

F. Ringhofer szeszgyári cég Smichowban a 8304., 11584., 36945 és 32393. számu magyar szabadalmait, amelyek a Pampe Ferenc és Ottó által feltalált

„Uj szeszgyártási eljárásokra és berendezésekre“

vonatkoznak, Magyarországon gyakorlatba venni óhajtja és e célból érdeklődő hazai gyárosokkal, vagy vállalkozókkal összeköttetésbe lépni kiván.

Részletes tájékozás nyerhető **edvi Illés és Janssen** szabadalmi irodában, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

Vickers Sons & Maxim Ltd. cég Londonban

„Önmüködő löveg“

cimü 39393. számu, 1906. november 29-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

Bermont Viktor mérnök párisi lakos a 29947. számu

„Eljárás chemiailag tiszta zinkvegyületeknek zinkoxyd tartalmu zinkércekből való előállitására“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** mérnök, szabadalmi ügyvivő Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

Ruppe Oszkár Berthold gyáros apoldai lakos a 39925. számu

„Berendezés két- vagy többhengerü hőerőgépek hengereinek levegővel történő hütésére“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** mérnök, szabadalmi ügyvivő Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

Motoripar.

„Berendezés belső elégésü motoroknál a keverék sulyviszonyának állandóan tartására“

cimü, 27434. számu magyar szabadalom eladó, illetve gyártási engedély vehető.

Bővebb felvilágositást nyujt **Fehér Dezső** hites szabadalmi ügyvivő, okl. gépészmérnök, Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-utca 10.

Szivattyu gyártás.

„Dugattyus szivattyu“

cimü, 37571. számu magyar szabadalom eladó, illetve gyártási engedély vehető.

Bővebb felvilágositást nyujt **Fehér Dezső** hites szabadalmi ügyvivő, okl. gépészmérnök, Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-utca 10.

Schweickhardt Adolf orvosi müszergyáros Tuttlingenben

„Ujitások foghuzó fogókon“

cimü, 31773. számu, 1904. március 8-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

ÉPITÉSZETI CIMTÁR az 1910. évre.

Tartalmazza: Magyarország összes városai és községei épitő és müszaki szakmáinak pontos cimeit. — **Ára 5 korona.**

Megrendelhető az

ÉPITÉSZETI CIMTÁR kiadóhivatalában, BUDAPEST, VII., HERNÁD-U. 26.

HANTOS Testvérek festő, mázoló munkák modern kivitelére vállalkoznak. Budapest, VII., Rózsa-utca 34. Nagyobbitott külön osztály ércfényezésben és kávéházi terasz festésre. Specialista kádzománcozók. TELEFON 16—34.

De BATTISTA és SCHABATTA SZOBRÁSZOK
MŰTEREM: Budapest, IX., Bokréta-u. 28.
Ajánlják magukat: Épület diszitések ugymint gipsz, kő, stuccatur, rabitz és :: mümárvány munkák elkészitésére. ::

Pataud Henrik mérnök Párisban

„Berendezés leszerelhető koszoruval biró kerekekhez"

cimü, 39528. számu, 1906. november 24-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös utca 9.

Sir W. G. Armstrong Whitworth & Company Limited cég Newcastle Upon-Tyne-ben a 35281. és 35300. számu, 1906 április 2-diki keletü és 37539. számu 1906. december 18-diki keletü magyar szabadalmainak, amelyek mótorok hajtóközegének felhevitésére szolgáló berendezéseken tett javitásokra vonatkoznak, belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. sz.

MOLNÁR ÖDÖN
MÉRNÖKI IRODÁJA
· BUDAPEST ·
VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 30
TELEFON 419-00
NEMZETKÖZI INTERNATIONAL
PATENT SZABADALMAK PATENT
KIDOLGOZÁSA ÉS ÉRTÉKESITÉSE
VÉDJEGYEK
MINTÁK
IPARI UJDONSÁGOK.

Kostyál József
villamos berendezési vállalata
Budapest,
II., Zsigmond-u. 11. vagy Br. Liptai-u. 12. szám.
Telefon 16—96.

Elvállal:
villamos világitás, erőátvitel, villamos csengő, jelző, telefon és villámháritó berendezéseket, tervek és költségvetések dijtalan kidolgozását.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1909. november hó 8-án Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

97276. Rothberger Jakab (IV., Kristóf-tér 2.) ugyanott 4 em. ház, ép. Havel Lipót.

89553. „Tüzhely" háztulajdont szerzők szöv. nev. Strasser Ulrich (VIII., József-körut 31.) az I., Várfok-utca 1922. hrsz. a 4 em. ház.

89002. Weltner Jakabné és társai nev. Jesovits Mihály (II., Pázsit-utca 10.) az I., Lipótmezei-ut 7117. hrsz. a. nyaraló.

85720. Doszkár János (IV., Vámház-körut 8.) az I., Bártfai-ut 13761/9. hrsz. a. emeletes ház.

87754. Győry István (I., Fehérváry ut 44.) az I., Maros-utca 1599. hrsz. emeletes ház, ép. Patisti Károly.

92706. Marillavölgyi betéti társaság nev. Himler Miksa (VII., Damjanich-utca 19.) a VII., Jávor-utca 2868. hrsz. a. 2 em. nyaraló.

88783. Halász Elek (IV., Vámház-körut 8.) az I., Bártfai-ut 13788. hrsz. a. emeletes ház, ép. Klimes József.

93241. Hochmann József (VII., Szegényházter 4.) a VI., Dongó-utca 19. sz. a. emeletes ház, ép. Paulheim Ferenc.

92569. Farkas Antalné (I., Schweidel-utca 8.) ugyanott.

90450. Bibel János nev. Miakits és Szabó ép. (VIII., József-körut 58.) a VII., Jókai-utca 1873/a. hrsz. a. toldalék.

93402. Fehér Mártonné nev. Kaiser Hugó (VII., Huszár-utca 10.) a VI., Jász-utca 41. sz. a. földsz. ház.

92424. Irimiás László (IV., Molnár-utca 38.) az I. Fürj-utca 12863. hrsz. a. földsz. ház, ép. Trelay János.

89963. Saile Antal (III., Szépvölgy-utca 13.) a III., Drugeth-utca 7923. hrsz. a. földsz. ház.

87773. Kurázs József (X., Maglódi ut 8.) a X., Noszlopy-utca 8241. hrsz. a. földsz. ház, ép. Rigler József.

85972. Thaller István (Szép-utca 4.) a III. Lőpormalom dülő 7745. hrsz. a. földsz. ház, ép. Hockl Lőrinc.

93390. Stettner és Krausz (VII., Damjanich-utca 54.) a VII., Szugló-utca 1993|17. hrsz. a. földsz. ház épitésére vonatkozó tervei jóváhagyattak;

b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:**

91903. Petheő Mór (VI., Podmaniczky-utca 101.) a VI., Országbiró-utca 812 hrsz. a.

92354. Nagy György (III., Tavasz-utca 19.) ugyanott.

90457. Elbert Mór (X., Alsó vaspálya-utca 5.) ugyanott.

91767. Buzadics József (VII., Izabella-tér 2) a VIII., Óriás-utca 20. sz. a.

92400. Simon Károly (VIII., Békés-utca 3.) ugyanott.

90790. Magyar ált. hitelbank (V., Nádor-utca 12.) ugyanott.

90469. Klinger József (V., Vadász-utca 30.) az V., Váci-ut 1500. hrsz. a.

91227. Rohmann Károly (VII., Nefelejts utca 32.) ugyanott.

90902. Molnár Mihály (VII., Sip-utca 5.) ugyanott.

90905. Aulich György (VII., Baross-tér 12.) a VII., Százház-utca 5. sz. a.

92072. Rok Antal (V., Garam-utca 28.) ugyanott.

92071. Hagenbuch János (III., Bokor-utca 25) ugyanott.

93556. Mocsonyi Sándor (V., Bálvány-utca 2.) ugyanott.

94412. Hecht György (III., Daru-utca 24.) ugyanott.

83997. Totorits Ferenc (III. Kerék-utca 3.) ugyanott.

95445. Liederhoffer Jenő (VII., Király-utca 37.) ugyanott.

84762. Kovács Gyuláné (III., Tavasz-utca 6.) a III., Vörösvári-utca 15. sz. a. házra vonatkozó módositott tervei jóváhagyattak;

c) **jóváhagyásra ajánltattak:**

91912. Dávid Károly és fia az I., Zsolt-utca 1355. hrsz. a.

90460. Schödl Károly a III., Bokor-utca 4470. hrsz. a.

92059. Burgmayer Ferenc az I., Szirtes-ut 13050. hrsz. a.

90280. Kaiser Gyula a II., Alvinci-ut 6232. hrsz. a.

95089. Breitkopf Elekné a IV., Só-utca 6. sz. a.

95413. Szécsi Lipót a III., Bécsi-ut 96. sz. a.

90831. Erl Zsigmond a VIII., Nagytemplom-utca 6736. hrsz. a.

90461. Drechsler Ármin a X., Kerepesi-ut 2123. hrsz. a.

90903. Miklós és Wirth az I., Lenke-ut 13902. hrsz. a.

94442. Gyöngyössy Jánosné a VII., Rónautca 35. sz. a.

91257. Kis Gusztáv a VI., Futár-utca 1541. hrsz. a.

92394. Sonnenfeld Zsigmond a VII., Thökölyut 88. sz. a.

92412. Jaritz András a VII., Hungária-körut 15. sz. a.

92057. Magyar parketgyár r. t. az V., Révészutca 1396. hrsz. a.

92345. Sárkány Ervin a VII., Amerikai-ut 1853. hrsz. a,

90816. Özv. Fitz Mátyásné a VIII., Dugonics-utca 7150. hrsz. a.

92046. Benczei és tsa a IV., Váci-utca 2. sz. a.

91331. Jennich Pál a VI., Petneházy-utca 1643. hrsz. a.

89657. Rácz József a III., Lőpormalom dülő 7863. hrsz. a.

87734. Zelenka János a X., Sörgyár-utca 7. sz. a.)

84546. Hochhauser Ferenc a III., Pacsirtamező-utca 1407. hrsz. a.

93560. Meleg Dezső a II., Fő-utca 73. sz. a.

92341. Weisz Janka a IV., Vámház-körut 16 sz. a.

83694. Topor Endre a II., Vérmező-ut 33. sz. a.

87560. Sándor Antal a X., Beleznay-utca 7589. hrsz. a.

87765. Horváth Antal a III., Szél-utca 629. hrsz. a.

89902. Fogl Emil a VIII., Kőfaragó-utca 560. hrsz. a.

85712. Weil Lipót az I., Naphegy-utca 1283. hrsz. a.

82560. Radványi János a III., Raktár-utca 708. hrsz. a.

88070. Kosztka Antal dr. az I., Hidegkuti-ut 7869. hrsz. a.

88069. Küry Klára az I., Hidegkuti-ut 7869. hrsz. a.

89996. Zrinszky Miklós a VI., Sziv-utca 63. szám a.

92402. Martiny Vilmos dr. a VIII., Szigetvári-utca 6578. hrsz. a.

90651. Benyovits Adolf az I., Maros-utca 1939. hrsz. a.

89548. Fodor Adolf az I., Bercsényi-utca 13311. hrsz. a.

89999. Bán Dezső a VII., Ilka-utca 2622|4. hrsz. a. házra vonatkozó tervei;

d) **gépekre és felvonókra:**

91229. Zeidl Vencel (VIII., Kőris-utca 7164. hrsz. a.

92386. Seenger Béla (II., Kis Rókus-utca 21.)

92075. Schmidl Sándor (V., Nagykorona-utca 13.)

92065. Körting B. és E. (IV., Papnövelde-utca 1.)

86361. Schwalb Kálmán (VII., Dembinszky-utca 32.)

91228. Hudetz János (V., Csáky-utca 10.)

HENGL ANDOR
OKLEVELES KŐMŰVES MESTER
BUDAPEST, VI., BAJZA-UTCA 46. sz.
Ajánlkozik mindennemü kisebb és nagyobb épitkezésre, homlokzat tatarozásra és átalakitásokra. Költségvetéssel készséggel szolgál.

SZARKA JÁNOS
MŰBUTOR-ASZTALOS
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRUT 7.
TELEFON 113—28. = TELEFON 113—28.
Készit és állandóan nagy raktárt tart ebédlő-, hálószoba- és iroda-berendezésben Ebédlő-asztalokban specialista. Ajánlja 4—6 táblás önmüködő asztalait. Szolid pontos kiszolgálás!

Jesowits Mihály

MDK

Magánép. ong. Sp. Vállalk. Közl. 1905. szept. 20. 7.l.

MDK

Jesowitz Mihály építész

Magánép. ong. Épitő Ipar, 1909. nov. 14. 428. l.

M. D. K.

JESPER, Ferdinandt szobrász

1745-ben a pesti tanács jzökönyvibe

kérése szerepel

Eszlári 88, 89, 90,

MDK

Jesper Ferdinánd, 174o-től pesti szobrász

Eszláry É: Hebenstreit József. Művtört. Tanulmányok. Művtört.Dok.Közp. Évk. 1954-55. 88-1o8 l.

Képekkel

M. D. K.

JESPER Ferdinánd szobrászt

1740-ben Pesten polgár.

1745 körül ő is tiltakozott a pauli-
nerek szobrászának külső munka-
vállalása ellen.

Meghalt 1748-ban

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 106. 112. 113. 221. l.

J e s p e r Ferdinánd
szobrász

Siklóssy László: Pesti szobrász-harc 1774-ben. Pesti Napló. 1918. szept.17.

Jesper (Jasper) Ferdinand

l -

Schoenkörpvarosh

100 l -

Jesper Ferdinánd szobrász

1740-ben lett pesti polgár,
azonban egyik művét sem ismerjük

Buadapest története III.Akad.kiadó Bp.1975. 241.old.

Jesper Lörinc

nobrain

wód

Kapling Jahrb

50-l.

~~Batthyány Károly hadvezér levele~~

~~VI. 147.~~

Jesper Lörinc

4 1

MAGYAR MUVESZET

1931. 23.

M.D.K.

JESPER Lőrinc szobrász

1801. Bodrogkeresztúr, „rusznyák templom" oltárán dolgozott, Kassára ajánlkozott szobrásznak, mint aki kőben, fában, gipszstukkóban járatos és mint Messerschmidt-tanítvány

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 221. l
II. 25. l.

JESPER Lőrinc kőfaragó

FEHÉR József: Megyénk Nepomuki Szent János szobrai. - A Miskolci Herman Ottó Muzeum Közleményei, 26. (1988) 197.p.

18o2-ben készitett Nepomuki szobra, Kossuth tér

Jesse Sándor

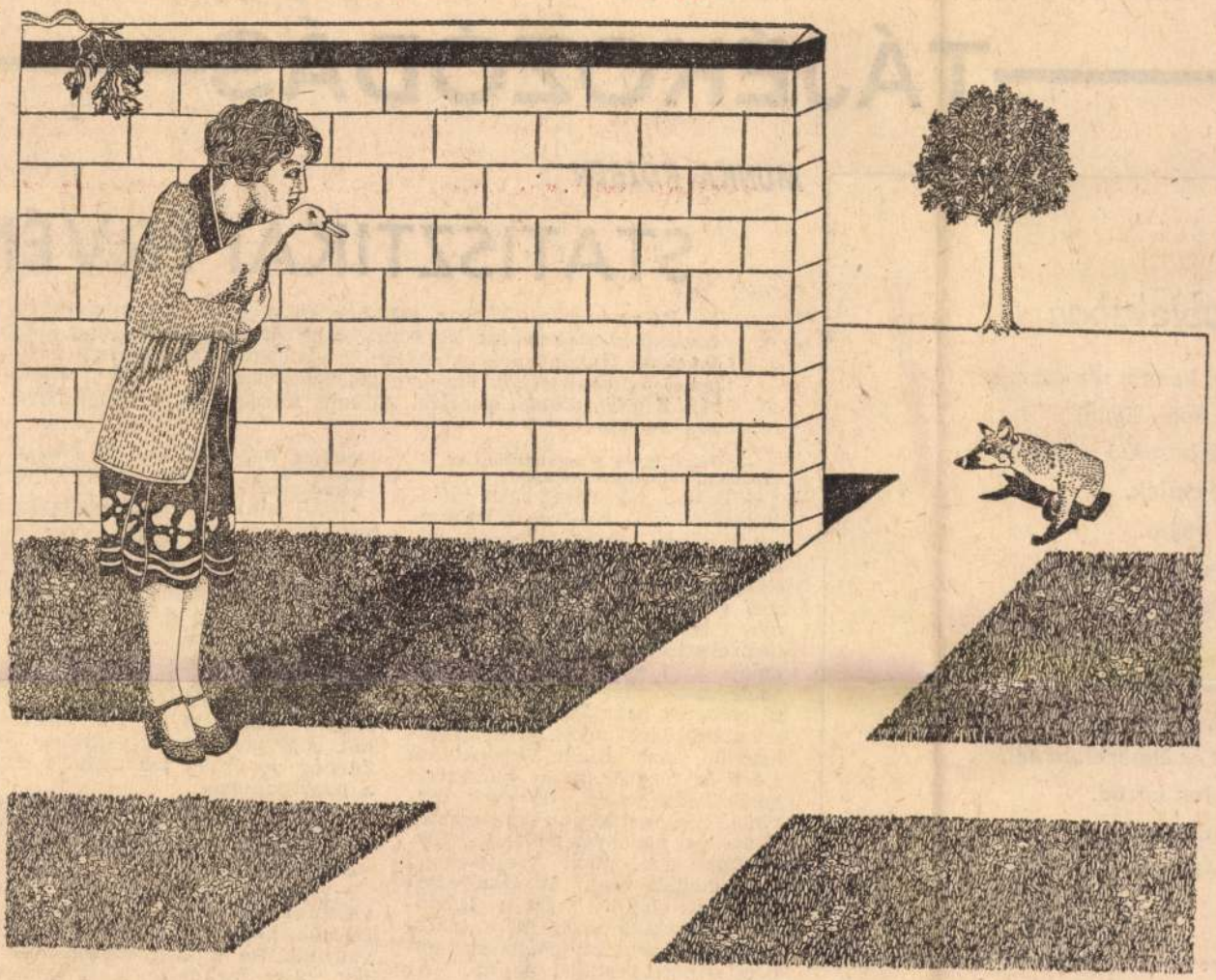

Jesse Sándor: Történet

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 11. XX.évf.
ORDAS IVÁN: 50. sz. 8. lap.

TÁJÉKOZÓDÁS

ablakában

ír, hanem tér-eszme:
l, hogy ilyen,
ok hasonló másra,
az emlék.
át rajza.
n-vájta helyén
d át a vonat:
ított szerelvény.
mint egy név,
ál, akkor, amikor arca volt:
os és ismeretlen cél,
olna közöd.
ltévedni:
zótérre

YEZSI LELET

n város e hadtest 13. hadosztálya
i- védte a januári harcok idején.
ti Egyetlen, de bizonyára a legiz-

MUNKA KÖZBEN

STATISZTIKAI ÉRVÉN

Párniczky Gábor 1925-ben született, a közgazdasági tudományok kandidátusa. Társszerzője az Általános statisztika című egyetemi tankönyvnek. A statisztika elméleti és módszertani problémái foglalkoztatják. Tíz évig tevékenykedett az ENSZ kötelékében, a világ számos pontján. A Marx Károly Közgazdasági Egyetem docense.

— Összefügg-e a statisztika az állammal, mint neve sugallja?

— Erősen, bár nevét nem társadalomtörténeti, hanem tudományrendszerezési okokból nyerte. Kiterjedt statisztikai tevékenység elképzelhetetlen központi, szervezett hatalom és annak intézményei nélkül. Népszámlálásokhoz nem elegendőek a megszámlálandó emberek: központi politikai okok szükségesek, no meg az is, hogy az emberek hagyják magukat megszámlálni, birtokaikat, javaikat összeírni. Az állam kialakulása előtt is megvoltak a statisztikai gondolkodás csírái, de ezek ösztönös becslésekben, a vadászattal, állat- és növénynemesítéssel összefüggő statisztikai sejtésekben nyilvánultak meg. Az Ószövetség homályos említést tesz a Dávid-féle népszámlálásról, mely kihívta az Úr haragját; hetvenezer embert sújtott pestissel miatta. Az áldozatok bűne csak az volt, hogy hagyták magukat megszámlálni. Életben maradt viszont Dávid, aki a „bűnt" elkövette, sőt tetézte, amikor a pestis áldozatait is megszámolta. Komolyra fordítva a szót: e korai statisztikák a terület, a népesség *végigjárásán* alapultak. Nem alkalmazták a *mintavétel*

szükség. Hogyan oldható fel a mennyiség és a minőség (a pontosság) paradoxona?

— A mi pontosságfogalmunk más, mint a könyvelőké; a könyvvitelben az a cél, hogy minden „fillérre kijöjjön". Mi abból indulunk ki, hogy mintavétellel tökéletes pontosságot nem lehet elérni. Adataink közel fognak járni a valósághoz, de nem fedik tökéletesen. Mit teszünk tehát? Adatainkhoz mindig hozzárendelünk valamilyen pontossági mércét. Bevalljuk, hogy pontatlanok vagyunk, de mindig pontosan jellemezzük ezt a pontatlanságot.

— Olyan ez, mintha nem a megadott címre mennének, s miután kikötötték valahol, megadják a kérdéses hely távolságát attól a ponttól, ahová érkezniük kellett volna.

— Nincs más választásunk. Nem vezetünk félre senkit, mert nem állítjuk, hogy tökéletesen pontosak vagyunk. De minden esetben közöljük, hogy mennyire lehet komolyan venni adataink pontosságát.

— Auden egyik versében a statisztika mindent kiderít „az ismeretlen állampolgárról", majd a vers így végződik: „Szabad volt? boldog volt? A kérdés lehetetlen: / Tudnunk kellene róla, ha bármi nem lett volna rendben." Valóban alkalmatlan a statisztika a bonyolultabb emberi jelenségek mérésére?

— Úgy cselekszünk, mint az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 APR 23

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Jesse Sándor

1021

Jesse Sándor: Menet

anekdotikus szorongó
nek, mint a *Csata*
című novella? Egy
parasztot szélütés ér,
dik dolgozni, vigyá

könyv

nosabb szinten pedig mintha az uraitól és vezetőitől szorongatott magyarság tragédiája volna.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Heinrich József jezsuita szerzetes (+1773) olajképét; a Nyitra megyei Szobotist község plébániáján látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I.-III. kötet, Budapest, I. kötet 1912. 17 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg 98 x 67 cm méretben Muszka Miklós jezsuita szerzetest (+ 1783); a mű a besztercebányai prépost-kanonoki lakásban látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I–III. rötet, Bpest, I. rötet 1912 171.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg 95 x 67 cm méretben

Platthy Mátyás jezsuita szerzetes (+1801) olajfestményét: a besztercebányai prépost-kanonoki lakásban.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I-III. kötet, Bpest, I. kötet 1912 171

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen rézmetsző

metszette Hell Miksa (+1792) jezsuita szerzetes képmását, a metszet a volt bécsi udvari hitbizományban (lásd e mű 13-l 2. pontját).

Vetics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest, I-III., első kötet 1912

17 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Thuróczi László (+1765) jezsuita szerzetes képmását; a kép az Országos Képtár Történeti Arckép csarnokában Budapesten

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I–III. kötet, Bpest, I. kötet 1912, 161.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester festette meg Apostol György jezsuita szerzetes (1789+) arcképét; a marosvásárhelyi plébánián látható.

Velics Antal: Vázlatok a magyar jezsuiták múltjából, Budapest, I-III. kötet, első kötet 1912.

17 fl.

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Andrássy Antal (+ 1799) jezsuita perzetes olajfestményét; a rozsnyói püspöki székházban látható.

Velics Antal: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. Budapest, I–III. kötet, első kötet 1912. 171.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

metszete Pray György (+1801) jezsuita szerzetes képmását; a metszet a volt bécsi hitbizomány levéltárában található (lásd e mű 131 2. pontját.

Vélicskönyv: Vázlatok a magyar jézsuiták multjából, Budapest. I-III. kötet, első kötet 1912 171.

Jesse Sándor

"Emlék" c. rajzát bemutatja a lap.
Hegedülő női aktot ábrázol.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Mikó F. László: "Szerelmes sétálók ismeretlen égitesten." c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 5.
XXIII. évf.18. sz. 8. lap.

Jesse Sándor

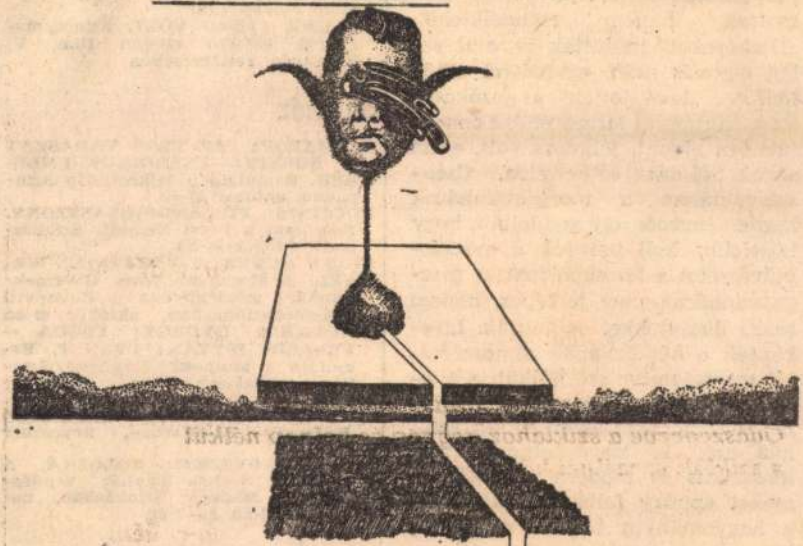

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 27.

Jesse Sándor rajza

dött. Ha nem 1913-ban, akkor 1944-ben. Ha 1944-et is „megúsz-

pantomimosok nem jeleneteket jatszottak, hanem csendéleteket. „Diaképeket" mutattak be, amelyeket egymás után, egymástól elkülönítve „levetítettek" a nézőknek. Ez a pantomim természetének megfelelően elvont, jelképes volt, ezért sokak számára érthetetlen. Csehszlovákiában a mozgásszínházak kezdeményezői úgy gondolták, hogy közelebb kell hozniuk a mozgásművészetet a köznapokhoz. A mozgásszínházak nem jelképes, hanem reális díszletekkel dolgoznak. Igyekeznek a hétköznapok atmoszféráját megteremtve szó nélkül is általános emberi problémákról beszélni. Törekvésüket akár „totális színház"-nak is nevezhetnénk, mert klasszikus és modern mozgáselemeket éppúgy felhasználnak, mint a hagyományos beszélő színházak helyzet- és jellemkomikumát, to-

SZULETESNAP. Színes magyarul beszélő szovjet film

NÁLUNK CSEND VOLT. Színes, magyarul beszélő szovjet film, V. Samsurin rendezésében

Színház

AJTMATOV: AZ ELSŐ VADÁSZAT — SUKSIN: ENERGIKUS EMBEREK. Bemutató a Mikroszkóp Színpadon, október 27-én

PUCCINI: PILLANGÓKISASSZONY. Bemutató a Pécsi Nemzeti Színházban, október 28-án

FÜLES KUTYA A VARÁZSTENGERNÉL. A Moszkvai Zenés Gyermekszínház vendégjátéka a Budapesti Gyermekszínházban, október 29-én

SCHWAJDA GYÖRGY: CSODA — VEREBES ISTVÁN: ÜZENET. Bemutató a szolnoki Szigligeti Színház szobaszínházában, november 2-án

A NAP SZERETTEI. Balettest a győri Kisfaludy Színházban, november 2-án

V. MAJAKOVSZKIJ: POLOSKA. A Moszkvai Szatíra Színház vendégjátéka a Madách Színházban, november 2-án és 3-án

Hangversenyek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN - 2
HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Jesse Sándor

JESSE SÁNDOR RAJZA

1021

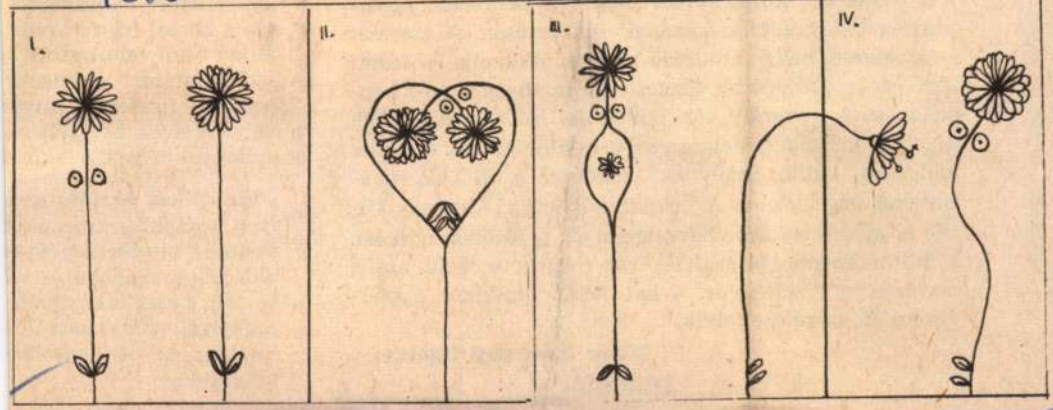

a sportcsarnok

A szerelési munkálatokat végzi
csarnok befejezéséhez közeledő é
— amelynek belső terét első képür
lesz, így az időjárástól függetlenül
ne a rendezvényeket. Az épületben öltözők, szertárak és egyéb kiszolgáló helyiségek is találhatók. Az épületet földgázzal fűtik, amelynek bekötését a TIGÁZ szakemberei végezték el. A beépített Komfort kazánok látják el gőzzel a klímaberendezést és a fűtőberendezést. A klímaberendezés segítségével nyáron megoldható a csarnok szellőztetése is. A bal oldali képünkön a világítótestek szerelése folyik.

(Fotó: Kőszeghy György)

zi
n
ot
os
k
kr
atl

vel elmélyíti betegében
gyarán: borravaló — fejé

Az etikai akcióprogra
lyen esetekben megenge
ítélendő viselkedés egyik
valójában illegális — kó
tását a betegfelvételnél.
jogkörrel való visszaélés
lásában, orvosi igazolás
lanságokat.

Miközben pedig rájár

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 MÁJ. 5

ÉLET ÉS IRODALOM

Jesse Sándor

—

/ 1021

Jesse Sándor: Emlék

ismeretlen égitesten

ejtélye

njogú olvasmány". Egy má-
ltérés: olvasói — elsősorban
vasói — számára a kalandre-
valamivel szórakoztatóbb és

MEGKÉRDEZTÜK

Kova

— Igaz-e, hogy levélváltásra került sor közöttetek, a film alkotói és ifj. Horthy Miklós között, mielőtt forgatni kezdtétek volna az Októberi vasárnapot?

— Így igaz.

— Jól tudom-e, hogy André Libik úrnak, NSZK-beli koprodukciós partnerednek címzett levelében ifj. Horthy Miklós le akart beszélni titeket arról, hogy megcsináljátok a nemrégiben bemutatott filmet?

— Kis ország vagyunk. Jók az értesüléseid.

— A szőnyegbe csavarva elrabolt ifj. Horthy Miklós jelképe fényképeződik az 1944. október

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen
1974 NOV 26

Jesse Sándor
1021

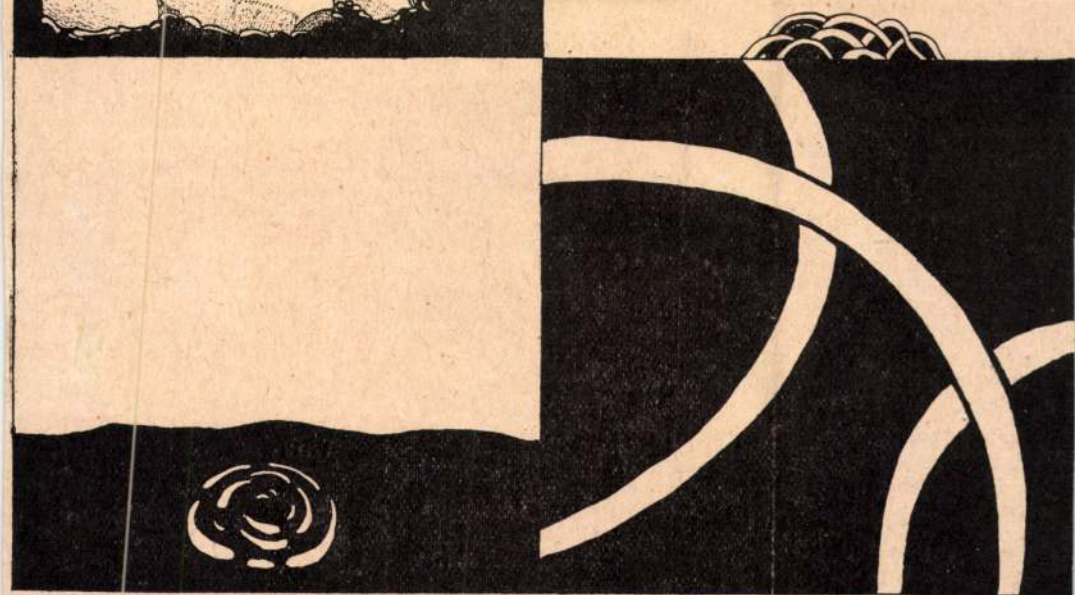

Jesse Sándor rajza

Az eredményes patronálásért

Egy tanácskozás margójára

A KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsa (EFT) diákszemináriumot szervezett az ATE-n november 7—9. között a fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulását segítő akciókról.

A fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulásával foglalkozni politikai feladat — hallottuk a plenáris beszámolón. Társadalmi szinten a munkás-paraszt osztályok 71%-ot képviselnek. A jelenlegi értelmiség 40%-a munkás, 26%-a paraszt származású. A fiatal diplomásoknál ez az arány 36, illetve 17%. A felsőoktatási intézményekben ma a munkás-paraszt származású hallgatók együttes aránya már csak 43—44%. Indokoltnak látszik tehát fokozott mértékben és magasabb szinten is foglalkozni a kérdéssel.

Egyidejűleg öt szervezet foglalkozik jelenleg a középiskolai és egyetemi előkészítők szervezésével, lebonyolításával. Ezek: a SZOT, az egyes felsőoktatási intézmények, a TIT, a megyei tanácsok és a KISZ. Gyakran előfordult, hogy a sok bába között elveszükség van a matematika és fizika felkészítéshez hasonlóan egységes segédanyagra más tárgyakból is. A diáktanárok felkészítését az intézményen belül a legtöbb pedagógiai érzékkel rendelkező, rátermett oktatókra kell bízni. Az egyetemre felvettek tanulmányi és műveltségi hátrányának ledolgozásához az állami, párt- és KISZ-szervezetek együtt, kellő tapintattal, személyes foglalkozással járuljanak hozzá. Célszerűtlen csak a fizikai dolgozók gyermekeivel foglalkozni a katonák és előfelvettek esetében. A rendelkezésre álló 140 óra elsősorban tudásuk szinten tartását, a tájékoztatást és a jövendő KISZ-vezetők kiválasztását szolgálja. Az előkészítők, táborok közötti időszakban a hallgatók álljanak levelezési kapcsolatban az előkészítendő diákokkal.

4. Az előkészítő táborokban csak a felvételi vizsgák alapján a középiskolás anyagból kiragadott részletekkel való foglalkozásra van idő. Önmagában a tábor nem ad megfelelő előkészítést, ki kell egészíteni azt a már említett felkészítési formákkal. A középiskola har-

KÉT
NE

Nem nevezhettük a DOTE november negyedikén rendezett, összevont kollégiumi gyűlése hangulatát langyosnak, a gyűlésen levő egyetemistákat érdektelennek. Az új kollégiumi házirendtervezet néhány pontja élénk vitára késztette a kollégistákat.

+ Illetve: a kollégiumi titkár tájékoztatása szerint nem is házirendtervezet, hanem házirend. A kollégiumi bizottság 1974. október 9-én új házirendet fogadott el, amelyet az igazgató tanács két új ponttal egészített ki. Az új házirendet nem mint tervezetet, hanem mint tényt függesztették ki. A legmagasabb határozathozó fórum, a kollégiumi közgyűlés elfogadása nélkül történt mindez, sőt a kollégiumi bizottságnak az igazgatói tanácsban levő tagjai sem tudtak a kiegészítésről (az ügyeletesi rendszer bevezetéséről).

Még furcsább az, hogy nemcsak határozat született az ügyeletesi rendszerről, hanem külön szabályzatban ki is dolgozták az ügyeletesi feadatokat.

A mindenkori házire

m kering
afkai út-

a földszinten. Vagy ha mégis feljebb vágyik, akkor járion gyalog. A lépeső még szilárd.

„akció -t!

A mozilátogatók kísérőfilmként találkozhattak *Vitézy László* és *Szegvári Katalin* közéleti hevületű vállalkozásával. A ren-

Jesse Sándor

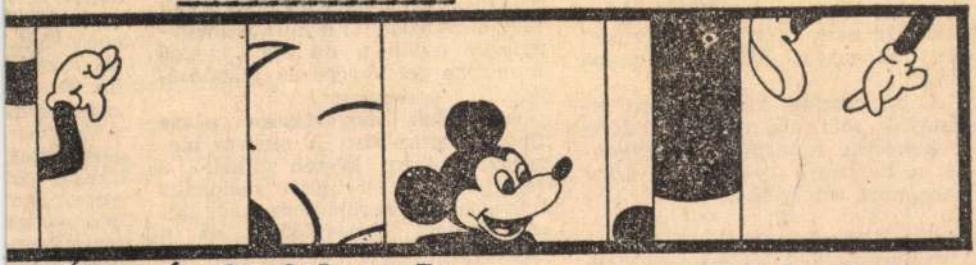

Élet és Irodalom, Bp.

Jesse Sándor: Képregény

1977.okt.15.XXI.évf.42.sz.9.lap.

rmi fölvétel.
zletben. egye-
il, körülötte a

majtó. Férfiú
béli, felsőbb
még hárman,
kával: három
lnak hátul, a
s. Felsőbb fér-
k. folytassák.

molv dolgozó mérlésekel, hosszú acélszalaggal. keresztbe az úttesten. A harmadik jegyezget. Nézik őket.

Egy hang:

— Mi lesz itt?

Egy másik:

— Baleset. Most szervezik.

Apostol

Végállomás. Hosszú sor várja a beálló buszt, keresztben a járdán. A sor egyre nő, a járóke-

Szünet. Aztán mozdul az első férfi: beáll a sor végére, a nő mögé. És nekiveti hátát a ház falának, fáradtan, megadón.

Bukott apostol.

Gazda

Falusi éjszaka Néptelen utca, sötét ablakok. Bandukolok a szállásom felé.

Egy kutya. Hangtalan oson, hol előttem, hol mögöttem, kéthárom lépésnyire, szinte kúszva a kerítések tövén. Fél, biztosan.

gazdaság nem egészen egy évtized alatt az agrárfejlődés élvonalába került.

A búzatermés hektáronként tizennyolc mázsáról harminckettőre, a kukorica huszonötről negyvenre, a burgonya nyolcvanról százharmincra emelkedett.

7.

A siker kétségtelen.

Donáth könyvében azonban nincs csodálkozás és nincs lelkendezés. Viszont az olvasót szükségképpen arra kényszeríti, hogy végiggondolja az eddigi fejlődés útját és emlékezzék arra, milyen buktatókon és konfliktusokon kellett átvergődni.

S itt van a könyv legfőbb erénye, legnagyobb haszna, értelme: hogy végiggondoltatja ezt a folyamatot. Kibontja a fejlődés rejtett dialektikáját.

Mi történt?

Megváltoztatjuk a termelési viszonyokat.

Kezdetben az új viszonyok és a termelőerők közötti összhang hiánya miatt a fejlődés megreked. Elégedetlen az állam, a termelő és

ezredekig volt... „
zőként és szabályozó
magához a termelési
Az általános és szak
ség, a figyelmes és
munkára való képes
meg elsősorban... a
nyisége csökken, de
a munka felelőssége
ge....

A gondok megol
Donáth optimista: „A
zőgazdaságban kész
legmodernebb techn
felhasználására alkal
mi keretek. Kineve
szakmai vezetőréteg
pes az új technoló
san alkalmazni. Meg
a szakmunkásság, a
termelési folyamatok
sára és ellenőrzésére,
zőgazdasági munka
átalakul."

Késleltető okokké
génységet és a tőke
tékonyságát, a nem
ipari hátteret jelöli

9.

Azt hiszem, hogy
ok inkább a tagság
Hadd idézzem a mű
fél évtized alatt a
átlagéletkor 40-ről
kedett; 1972-ben m
százalékuk a hatvan

már a városi ember s
falusi nótáriusként a
vesztőben.

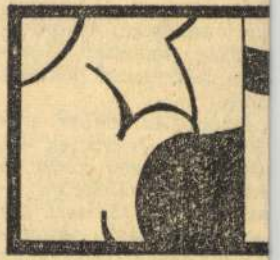

Repi

Forgatás, műt
Statisztalány a dís
dül. Vetkőzni kész
stáb.

Nyílik a műtere
jön, nyilván kebel
régiókból. Mögötte
libasorban, aktatás
kiskirályok. Megál
stáb is áll, a lány i
tíű int: tessék csa

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Jesse Sándor

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

JESSE SÁNDOR: ILLUSZTRÁCIÓ

1021

ben szükségessé vált néhány in tézmény átszervezése. Az átszerve zések során sikerült jó körülmé nyeket teremteni a tanácsi hivata részére a Kossuth utcán. Ugyan akkor a városi tanács a Varga ut cán nyert egy épületet, ahol má ki is alakítottunk egy korszer középiskolai kollégiumot, és mini mális ráfordítással kétszáz szemé lyes óvodát építhetünk a Pallag úton. Egy szó, mint száz, a szüksé ges átszervezések ésszerű javasla tokkal, kezdeményezésekkel páro sulva Debrecen hasznára váltak

— *Néhányan sérelmezik, hogy az új hivatal messzebb lesz lakó házuktól...*

— A III. kerület sok tízezer la kója közül csak a Szabadság útja vagy az azzal szomszédos utcál néhány lakójának otthonához esik közel a jelenlegi hivatal. De pél dául messze van, tömegközlekedé si eszközökkel bonyolultan meg

Jesse Sándor

Rajza idemellékelve
Repr.

Élet és Irodalom, I
XXI. évf. 21. sz. 9

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975. 07. 15

ÉLET ÉS IRODALOM

Jesse Sándor

1021

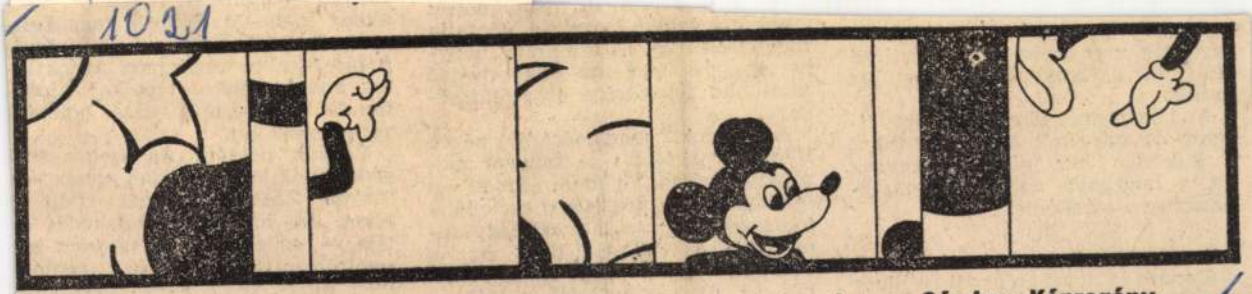

Jesse Sándor: Képregény

KANYAROK

gazdaság nem egészen egy évtized alatt az agrárfejlődés élvonalába került.

A búzatermés hektáronként tizennyolc mázsáról harminckettőre, a kukorica huszonötről negyvenre, a burgonya nyolcvanról százharmincra emelkedett.

7.

A siker kétségte'en.

Donáth könyvében azonban nincs csodálkozás és nincs lelkendezés. Viszont az olvasót szükségképpen

munkára való képesség
meg elsősorban... a mun
nyisége csökken, de ige
a munka felelőssége és
ge....

A gondok megoldásár
Donáth optimista: „A ma
zőgazdaságban készen á
legmodernebb technika
felhasználására alkalmas
mi keretek. Kinevelődöt
szakmai vezetőréteg, an
pes az új technológiát rentábilisan alkalmazni. Megteremthető az a szakmunkásság, amely képes a

lyen tudás. Csak vágy, óhaj vagy félelem — ki tudja, mi minden még." A hit „bukása" — szerint

Az ember ne legyen laza
Pas un sou Indulás haza

Hétfőre kedd jön és a kedare szerda,
Reánk szavaz a méh, légy, hal, gazella,
Az üzekedő, több kötetnyi nagy-Brehm.

Jesse Sándor

Jesse Sándor: Menet

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 23.
XXI. évf. 17. sz. 9. lap.

gyik asszony a másikhoz: „El-
férjem udvarol nekem. Azt
em, hozzámegyek."

★

agdi szól a barátnőjének. „A
egészen belém van csavarod-
oltári, hogy arénázik nekem."
mikor egyedül marad a szobá-
az ablakhoz támaszkodik, fi-
vonalú szája, mint a virág, ki-
ik. A várakozástól. És szemét
ukja. A négy fal között Mag-
k nem kell szégyenkeznie,
romantikus.

★

látszat több, mint az igazi, az
iról kiderülhet, hogy hamis. A
atról soha.

★

szerelem, most szerelem. És
ze viszony. Változatosság.
és őrült boldogság.
van? Miért késik? Meg-

Idő múltán állapot. Kapcsolat. Harmonikus. És mennyire diszharmonikus. Észreveszed, a nő ásítozik, egyre gyakrabban veszed

VAJDA SÁNDOR:

Műsoron kívül: szerelem

észre. Elfelejtetted, tegnap ez az ásítás is gyönyörű volt.

★

Szeretlek. A teljes boldog állapot. Egy év múlva Ő megkérdezi: mondd, szeretsz te még egyáltalán? Milyen önző.

Örökké. A válóperben ilyen fellengzős szavak már nem szerepelnek.

★

Szerettem őt. És ami azután jött, az a szakítás volt. A szakítás csak kegyetlen szavakat ismer.

★

Tehát van, aki szerelmes? Van. Van hűség? Hogyne. Így nevezik: „nem lehet puhára teríteni": (Adalék az új szótárhoz.) Önzetlen nőt huszonkét éves szakember így jellemzett: „sturos csaj". (Érthetőség kedvéért magyarázat. Stur — német szó —: konok, hajlíthatatlan.) Az ismeretek egy konyakomba és egy duplámba kerültek.

Így jár a buta ember. Mert, hogy buta vagyok, azt a huszonkét éves szakember lesújtó pillantásaiból megállapítottam. Tisztelnem kell őt, mert tőle tanulok emberismeretet.

mörkénytől Móriczig épült a hagyomány, bár természetesen Móricz kezenyoma látszik meg legerősebben rajta. Mégse mondhatnám móriczi hagyománynak — ahogy felhasználtatott például az ötvenes években, s használtatik ma *Annus József* által, amolyan irodalmi gesunkenes Kulturgut —, elsőrendű hagyományból epigonizmussá, képeslapok tárcairodalmává süllyedt.

Nem azért, mert nem volt alkalmas forma arra, hogy a parasztság alapvető problémáit kifejezze. Hanem éppen azért, mert az volt: az *akkori* parasztság *akkori* problémáihoz megfelelő. A mai parasztság más, és mások a gondjai. S ennek akkor is látszania kell az íráson, ha (mint Annus József) valaki az ötvenes évekről ír, amikor még a változás korántsem volt oly szembeszökő. De nemcsak a valóság kíván meg más megközelítést: az érvényes irodalmi hagyomány is. Galgóczi Erzsébet és Szabó István után már nem lehet úgy írni a parasztról, mint azelőtt: ők kinyitották a paraszt körül az egész országot, sőt imitt-amott a világmindenséget — nem lehet visszacsukni őt a zsuppfedeles házba, sem szemléletileg, sem stilárisan. De megemlíthetem Balázs Józsefet vagy éppenséggel a kötet kiadói szerkesztőjét, Ördögh Szilvesztert is.

Nem azért, hogy velük verjem el a port Annus Józsefen.

nya. Valóságosságát a tragédiának tagadni nem lehet. Miért hat most mégis a paraszti tudatlanság és félelem olyasforma anekdotikus szorongó történetének, mint a *Csata a katonával* című novella? Egy másik öreg parasztot szélütés ér, nem engedik dolgozni, vigyáznak rá, ő

azonban mindenáron vissza akar térni a hasznos, még nem pusztulásra ítélt emberek közé és iszonyú erőfeszítéssel vágni kezdi a fát. Mire megtalálja a módját, hogy bénán is tudjon dolgozni, megérkezik a gépfűrész. Tragédia, mondhatnánk, ha a szélütött embernek az lett volna az elsőrendű célja, hogy felvágja a fát. De elsőrendű célja

ja elenk hőseit. A majdi mesterkéltnek hatót itt nem tétlenül megrovóan mond Modellhelyzetek ezek, s ink azt kívánnám, bár messzebb részkedett volna a szerző mesterkéltségben — absztrak ban, ha úgy tetszik —, még lágosabbá és hatásosabbá mondanivalóját. Ez a mond való egyéni síkon a helytállá sors rendületlen vállalásá ideálja és követelménye. Ált nosabb szinten pedig mintha uraitól és vezetőitől szoronga magyarság tragédiája volna.

Ebben kapcsolatot vélek fedezni a mai tárgyú novel kal is. Mi sem volna egy rűbb, mint e feltételezése ténynek téve, csatába szállni irodalomtörténeti példákra hi kozva maibb, árnyaltabb gyarságképet és gondolko ajánlani Annus Józsefnek. megvallom, akkor kezdek el vesen vitatkozni egy fiatal világképével, amikor az megtalálta a maga *adekvát* jezését. Nagyon remélem, Annus József világképének ez a megkopott és hatástala vált forma az adekvát kifeje Jó drámai érzéke van, ha is hibátlan, s erős drámai é sei. Kívántatik még hozzá felelő irodalmi fegyver, s jó tézi resolitio.

Szász Imre

Jesse Sándor

Jesse Sándor: Buborékok

ÉLET ÉS IRODALOM

14

Bp.
1976. nov. 2o. XX. évf. 47. sz. 14. lap.

sok-sok rázkódtatás következtében. Hol dicsőítik, hol gyalázzák, hol megverik, hol jutalmazzák — soha semmi középút —, a nők pedig csak azért fekszenek le vele, mert idegen arcokat ölt fel előttük. Páskándi alaphelyzete rendkívül keserű, a mű legmélyén az elveszített személyiség sajátos tragikomédiáját fogalmazza meg. Mindez azonban nagyon is a darab mélyén marad, mintegy elfojtott dallamként szól az alaprétegekben. E félénk dallamot túlharsogják azok a zabolátlan, sőt olykor bántó hangerővel megszólaló zenék, melyek vezérmotívummá lépnek elő a jobb sorsra érdemes, értékesebb mondanivaló rovására. A fékezhetetlen bőbeszédűség, a kényszerű harsányság veszélybe sodorja a darabot: félő, hogy a minőség egyszer csak átcsap mennyiségbe.

A veszprémi Petőfi Színház túlzott tisztelettudással közeledett a műhöz. A szerző bőbeszédűsége így a színpadon terjengősséggé fokozódott. *Péterváry István* rendezésében színes és logikátlan vásári vidámsággá vált a mű. *Csányi Árpád* díszletei és *Hruby Mária* jelmezei sem erősítik az előadás stíluseggységét. A színészek közül *Szoboszlay Sándor* és *Czeglédy Sándor* mértéktartásával tűnt ki.

apró tételek füzérének sejteti a partitúrában. Az így megjelölt 12 rész azonban nem mindig egyetlen zenei egység, gyakran tovább bontható két miniatűrre, vagy bevezetőre és tételre, esetleg korábban elhangzott és új zenei anyagkarakter ötvöződik benne. A forma zárjába a variáció kulcsa illik. Vannak változatok, amelyek a zenei matéria sejteibe, ereszkéibe világítanak, mások a karakterecserére hívják fel a figyelmet; egyes variációkban a hangszín a jellegzetes, másokban a játékmód, de újra meg újra kiemelkednek a régi zene témáira és azok változataira emlékeztető melodikus csúcspontok. Ezt a variálható módszert egy emlékeztető technika egészíti ki: a Turner-hangulatú legelső szakasz vissza-visszatérve beékelődik az új karakterek közé, vagy aláfesti őket. Ennek ellenére a füzérforma könnyen szétszakadhatna, ha a variációk nem illeszkednének egymáshoz nagyobb felületek részeiként. A zeneszerzőnek ebben a darabjában többek között éppen ez sikerült. A változatokat hallgatva egy leginkább Andante-jellegű hezitáló első rész, egy gyors, aktív, energikus második rész vagy tétel és egy epilógus-jellegű zárószakasz széles panorámája tárul elénk. Az ilyen módon kibontakozó két lassú tétel tartalmilag, formailag, nyelvében, hangulatában, sűrűségével és vá-

sen az utóbbira eső hangsúlyaival. Igen szép mozzanata a partitúrának az oboa, klarinét témával ötvözött vokális jellegű hegedűtéma a gyors rész lezárása után, s különlegesen hat az ezt követő szakasz: a szólóhegedű lamentóját a mélyvonósok szinte emberi hangon, kórusszerűen kísérik (a Csodálatos Mandarin és a Divertimento költőjének hallucinációira emlékezünk).

A Turner-hegedűverseny a közönség és az angol kritikusok körében egyaránt igen nagy sikert aratott. Az Observer kritikusa, Peter Heyworth arról írt, hogy Durkó saját világot képes teremteni, s hogy hangszeres írásmódja képzelőerőről és bátorságról tanúskodik; „de itt nincs szó kísérletről — folytatja —, a hangzás mindig a gondolat szerves része".

A nagy siker természetesen a szerző és a mű egyéni, egyedi diadala. De jelzi a mai magyar muzsika iránti érdeklődés növekedését is. Korábbi Durkó-kompozíciók, majd Balassa Sándor Iriszének londoni bemutatójával és Szőllősy András III. Concertójának immár két angol előadásával együtt tovább erősíti zeneművészetünk ottani kedvező visszhangját. S, hogy ez éppen mai világunk egyik legfontosabb zenei központjában, Londonban történik, igen fontos tény, nagyon jó eredmény.

Jesse Sándor

1021

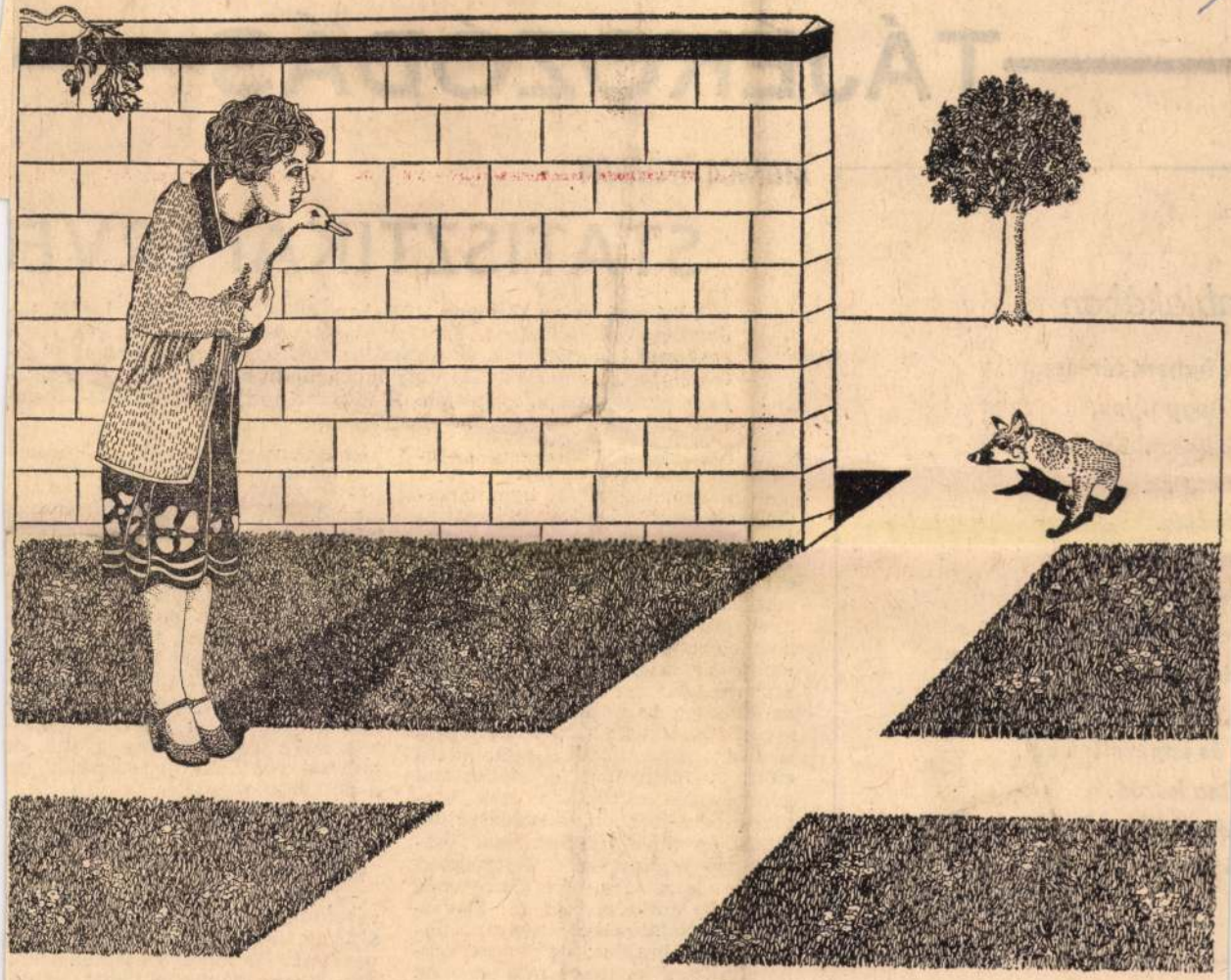

Jesse Sándor: Történet

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1976 DEC 1 1
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ULLÓI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
SAJTÓFIGYELŐ

—TÁJÉKOZ

MUNKA KÖZBEN

STATISZTIKAI ÉRVÉ

Párniczky Gábor 1925-ben született, a közgazdasági tudományok kandidátusa. Társszerzője az Általános statisztika című egyetemi tankönyvnek. A statisztika elméleti és módszertani problémái foglalkoztatják. Tíz évig tevékenykedett az ENSZ kötelékében, a világ számos pontján. A Marx Károly Közgazdasági Egyetem docense.

— Összefügg-e a statisztika az állammal, mint neve sugallja?

— Erősen, bár nevét nem társadalomtörténeti, hanem tudományrendszerezési okokból nyerte. Kiterjedt statisztikai tevékenység elképzelhetetlen központi, szervezett hatalom és annak intézményei nélkül. Népszámlálásokhoz nem elegendőek a megszámlálandó emberek; központi politikai okok szükségesek, no meg az is, hogy az emberek hagyják magukat megszámlálni, birtokaikat, javaikat összeírni. Az állam kialakulása előtt is megvoltak a statisztikai gondolkodás csírái, de ezek ösztönös becslésekben, a vadászattal, állat- és növénynemesítéssel összefüggő statisztikai sejtésekben nyilvánultak meg. Az Ószövetség homályos említést tesz a Dávid-féle népszámlálásról, mely kihívta az Úr haragját; hetvenezer embert sújtott pestissel miatta. Az áldozatok bűne csak az volt, hogy hagyták magukat megszámlálni. Életben maradt viszont Dávid, aki

szükség. Hogyan oldható fel a mennyiség és a minőség (a pontosság) paradoxona?

— A mi pontosságfogalmunk más, mint a könyvelőké; a könyvvitelben az a cél, hogy minden „fillérre kijöjjön". Mi abból indulunk ki, hogy mintavétellel tökéletes pontosságot nem lehet elérni. Adataink közel fognak járni a valósághoz, de nem fedik tökéletesen. Mit teszünk tehát? Adatainkhoz mindig hozzárendelünk valamilyen pontossági mércét. Bevalljuk, hogy pontatlanok vagyunk, de mindig pontosan jellemezzük ezt a pontatlanságot.

— Olyan ez, mintha nem a megadott címre mennének, s miután kikötöttek valahol, megadják a kérdéses hely távolságát attól a ponttól, ahová érkezniük kellett volna.

— Nincs más választásunk. Nem vezetünk félre senkit, mert nem állítjuk, hogy tökéletesen pontosak vagyunk. De minden esetben közöljük, hogy mennyire lehet komolyan venni adataink pontosságát.

— Auden egyik versében a statisztika mindent kiderít „az ismeretlen

ablakában

, hanem tér-eszme:
hogy ilyen,
k hasonló másra,
z emlék.
rajza.
-vájta helyén
át a vonat:
ott szerelvény.
int egy név,
, akkor, amikor arca volt:
és ismeretlen cél,
lna közöd.
évedni:
ótérre

EZSI LELET

1021

Jesse Sándor: Buborékok

ok-sok rázkódtatás következ-
ében. Hol dicsőítik, hol gyalá-
ák, hol megverik, hol jutalmaz-
ák — soha semmi középút —, a
ők pedig csak azért fekszenek
e vele, mert idegen arcokat ölt
el előttük. Páskándi alaphelyzete
endkívül keserű, a mű legmé-
yén az elveszített személyiség
ajátos tragikomédiáját fogal-
azza meg. Mindez azonban na-
yon is a darab mélyén marad,
integy elfojtott dallamként szól
alaprétegekben. E félénk dal-
mot túlharsogják azok a zabo-
tlan, sőt olykor bántó hangerő-
el megszólaló zenék, melyek ve-
rmotívummá lépnek elő a jobb
rsra érdemes, értékesebb
ndanivaló rovására. A fékez-
tetlen bőbeszédűség, a kény-
erű harsányság veszélybe so-
rja a darabot: félő, hogy a mi-
ség egyszer csak átcsap meny-
ségbe.

A veszprémi Petőfi Színház
zott tisztelettudással közele-
t a műhöz. A szerző bőbeszé-
sége így a színpadon terjengős-
gé fokozódott. *Péterváry Ist-*
rendezésében színes és logi-
lan vásári vidámsággá vált a
Csányi Árpád díszletei és
by Mária jelmezei sem erő-
az előadás stílusegységét. A
észek közül *Szoboszlay Sán-*
és *Czeglédy Sándor* mérték-
ásával tűnt ki.

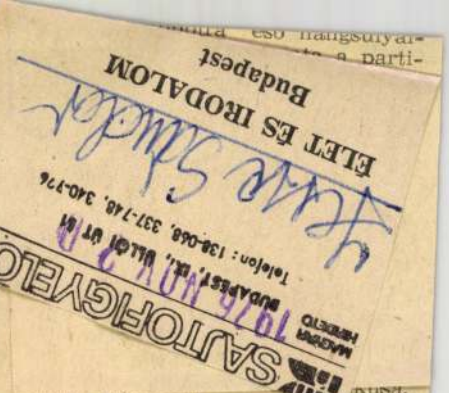

apró tételek füzérének sejtel
partitúrában. Az így megjelölt
rész azonban nem mindig egyet
zenei egység, gyakran tov
bontható két miniatűrre, vagy
vezetőre és tételre, esetleg k
ban elhangzott és új zenei a
karakter ötvöződik benne.
ma zárjába a variáció kulc
lik. Vannak változatok, am
zenei matéria sejteibe, eres
világítanak, mások a karaktere
rére hívják fel a figyelmet; egyes
variációkban a hangszín a jelleg-
zetes, másokban a játékmód, de
újra meg újra kiemelkednek a ré-
gi zene témáira és azok válto-
zataira emlékeztető melodikus
csúcspontok. Ezt a variálható mód-
szert egy emlékeztető technika
egészíti ki: a Turner-hangulatú
legelső szakasz vissza-visszatérve
beékelődik az új karakterek közé,
vagy aláfesti őket. Ennek ellenére
a füzérforma könnyen szétszakad-
hatna, ha a variációk nem illesz-
kednének egymáshoz nagyobb fe-
lületek részeiként. A zeneszerző-
nek ebben a darabjában többek
közö éppen ez sikerült. A vál-
tozatokat hallgatva egy leginkább
Andante-jellegű hezitáló első rész,
egy gyors, aktív, energikus máso-
dik rész vagy tétel és egy epilóg-
us-jellegű zárószakasz széles pa-
norámája tárul elénk. Az ilyen
mód kibontakozó két lassú tétel
tart ilag, formailag, nyelvében,
har tában, sűrűségével és vál-

Peter Heyworth arról ír, hogy
Durkó saját világot képes terem-
teni, s hogy hangszeres írásmódja
képzelőerőről és bátorságról tanús-
kodik; „de itt nincs szó kísérlet-
ről — folytatja —, a hangzás min-
dig a gondolat szerves része".

A nagy siker természetesen a
szerző és a mű egyéni, egyedi
diadala. De jelzi a mai magyar
muzsika iránti érdeklődés növeke-
dését is. Korábbi Durkó-kompozí-
ciók, majd Balassa Sándor Íriszé-
nek londoni bemutatójával és Szől-
lősy András III. Concertójának
immár két angol előadásával
együtt tovább erősíti zeneművé-
szetünk ottani kedvező visszhang-
ját. S, hogy ez éppen mai világunk
egyik legfontosabb zenei központ-
jában, Londonban történik, igen
fontos tény, nagyon jó eredmény.

Jesse Sándor

Jesse Sándor: Sic itur...

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 7.

XXIII. évf. 27. sz. 13. lap.

1979. május 24. Úrnapja

Miután az óvárosi Garibaldi-téren lefényképeztem a város nagy szülöttének szobrát, kiballagtam a kikötőbe, hogy a furesa nevű rakparton (Quai des Deux Emmanuels — a két kérdéses „Manó": Victor és Antoine-Nicaeus Emmanuel helytörténész) Nizza másik nagy fiának lakása körül szaglásszak. Ugyanis már érkezésem másnapján megtudtam, hol lakik a mai Nizza legkülönösebb híressége, Jean Marie Gustave Le Clézio, a negyven éves remete, aki — mint köztudomású, mióta 1963-ban első regényével elnyerte a Renaudot-díjat — minden interjút elutasít, senkit sem fogad, csak olykor-olykor jelenik meg Párizsban Thaiföldről jövet (ahol katonai szolgálatát francia tanítással töltötte) vagy Mexikóba menet. Mikor 1975-ben jártam az azúrparti fővárosban ren-

BAJOMI LÁZÁR ENDRE:

FEHÉR SZIK

jai alatt tündöklően villog a tenger, hajókkal megrakva. Itt ring a Korzikába járó Santa Manzana, s itt himbálózik a Welsh Conquest nevű csinos kis úszóbár is. A környék teljesen talján, négy-, ötemeletes piros-sárga házak, a földszinten drága, finom éttermek (Vörös Szamár, Velence, Casablanca). Amikor átmegyek a rakpartra merőleges Carnot körúton (mellesleg

Jesse Sándor

"HERZ SALAMI" c. rajzát bemutatja a lap. Repr.

Fenti rajzot lásd: Lacza Márta rajzának hátlapján.

ÉLET és IRODALOM, Bp. 1978. aug. 5.
XXII. évf. 31. sz. 7. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 JÚL 7

ÉLET ÉS IRODALOM

Jesse Sándor
grafikusművész

/1021

Jesse Sándor: Sic itur ...

1979. május 24. Urnapja

BAJOMI LÁZÁR ENDRE:

FEHÉR SZ

Miután az óvárosi Garibaldi-téren lefényképeztem a város nagy szülöttének szobrát, kiballagtam a kikötőbe, hogy a furcsa nevű rakparton (Quai des Deux Emmanuels — a két kérdéses „Manó": Victor és Antoine-Nicaeus Emmanuel helytörténész) Nizza másik nagy fiának lakása körül szaglásszak. Ugyanis már érkezésem másnapján megtudtam, hol lakik a mai Nizza legkülönösebb híressége, Jean Marie Gustave Le Clézio, a negyven éves remete, aki — mint köztudomású, mióta 1963-ban első regényével elnyerte a Renaudot-díjat — minden interjút elutasít, senkit sem fogad, csak olykor-olykor jelenik meg Párizsban Thaiföldről jövet (ahol katonai szolgálatát francia tanítással töltötte) vagy Mexikóba menet. Mikor 1975-ben jártam az azúrparti fővárosban ren-

jai alatt tündöklően villog a tenger, hajókkal megrakva. Itt ring a Korzikába járó Santa Manzana, s itt himbálózik a Welsh Conquest nevű csinos kis úszóbár is. A környék teljesen talján, négy-, ötemeletes piros-sárga házak, a földszinten drága, finom éttermek (Vörös Szamár, Velence, Casablanca). Amikor átmegyek a rakpartra merőleges Carnot körúton (mellesleg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Jesse Sándor

1021

Jesse Sándor rajza

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEI

Új könyvek

SZEPIRODALOM

ADY ENDRE: IFJU SZIVEKBEN ELEK. Kétnyelvű kiadás (Madách, Bratislava — Európa, Budapest)

BALZAC: MODESTE MIGNON. Regény (Szépirodalmi)

PASSUTH LÁSZLÓ: BARLANGKEPEK. Regény (Szépirodalmi)

SZILVÁSI LAJOS: HOZOMANY. Regény (Szépirodalmi)

ANTON HOLBAN: ERTELMETLEN HALAL. Kisregények (Kriterion, Bukarest)

PANEK ZOLTAN: ELMOZDULT KEPEK. Válogatott novellák (Kriterion, Bukarest)

HUBAY MIKLOS: A SZIV SEBEI. Drámák (Magvető—Szépirodalmi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1975 MÁR 18

Jesse Sándor

1021

Jesse Sándor rajza

záporában. 16-án
11 órakor Szabó
usművész kiállít
meg hivatalosan
t. A kéthetes korte
végét és az egy hét
vidámság, játék, s

ai István grafikája

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Jesse Sándor

EGYETEMI ÉLET

Debrecen

1975 MÁR. 4

NOLI

Jesse Sándor rajza

k. Az egyetlen
talán a kollégi-
éret már van rá.

-ban dolgozó fi-
lette a közönség-
agy az akupunk-
gyaránt érdekelt
t és orvostarhall-
lelkes érdeklődő
ő éjszakába nyú-
l a nagyon érde-

a volt, ahol a fi-
rték össze szelle-
aki a barkochbá-
igyességi számok-
osnál, mások pe-

tok fáradhata
ró, díszes, fi
helyére kerü
minden idők
a jelenlevők.
az elsősök av
ségi Kupa át
nagy sikert.

A fizikush
hogy jól sik
újabb műsor
zönség sok-s
a következő
A Kísérlet
ideig egy pl
huszadik fiz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1975 MÁR 18

Jesse Sándor
1021

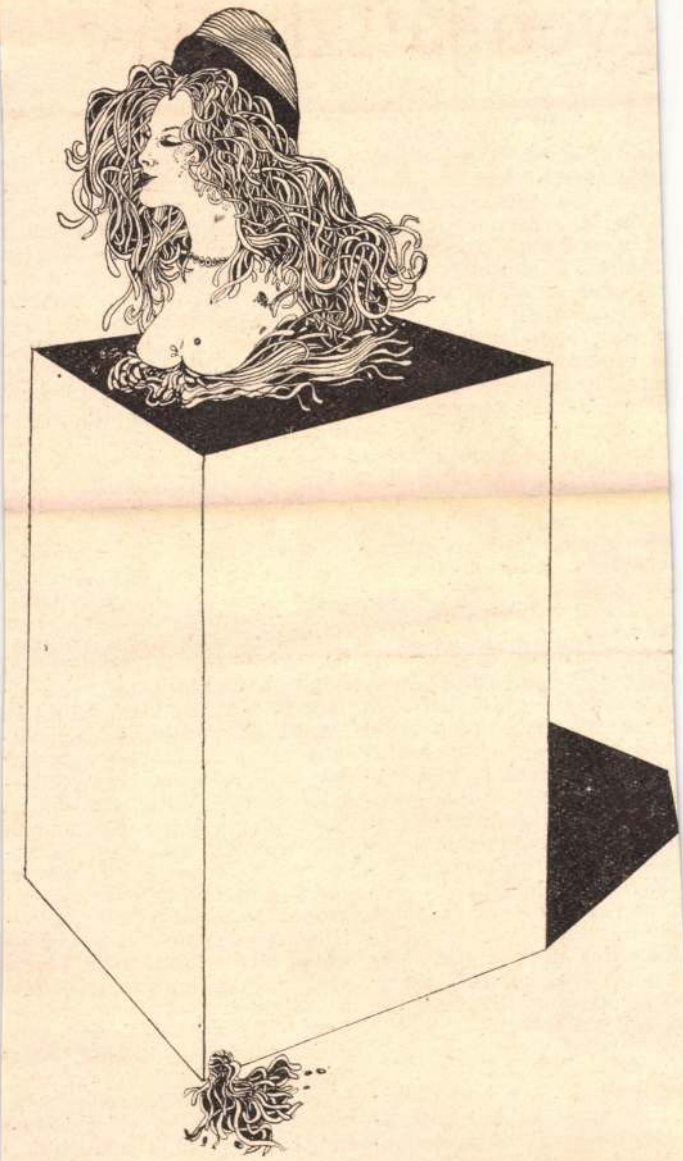

Jesse Sándor rajza

gye… …atszhatják

…lsó pillanatban a hallgatók …adását stb., kik szaladgál…k? A termelésigyakorlat-fe…ősök. Ki neheztel? A kar.

…z a szaladgálás egyébként …n ritka. Sűrűn előfordulnak …allgatók a termelésigyakor…-felelősöknél.

…Mit szeretnének az utóbbi…? Programozott robotgépet, … mikor belé táplálják az …rányt, témát, témavezetőt, …gedelmesen bólintanak és …ülnek a legelső vonatra. …sszafelé pedig az állomásról …annak a tanszékre leadni a …yzőkönyvet. S az előbbiek? …rom-négy helyet, hogy pil…atnyi állapotuktól függően …tározhassák el, hová és mi… utaznak.

…De ne sarkítsuk ennyire a …got! Természetes, hogy a le…őségeken belül figyelembe …l venni az egyéni kérdése…, de vészhelyzetben sem …bad a problémákat admi…ztratíve intézni. Nem a leg…b módszer ugyanis elküldeaz illetőket akár, mert ott …n hely; ha pedig ez nem tet…k, nem kell egyetemre jár… Hiszen a hallgató is em…r, neki is lehetnek családi, …ciális, egészségügyi problé…i. Esetleg előfordulhat, hogy …ergesújfalu helyett szíve…ben menne Budapestre. …i szintén érthető.

« # »

…Az üzemek és a kar képvi…ői, hallgatói közötti kapcso… nem választható szét egy…stól. A reális helyzet meg…éséhez az alábbi tényből kivételtől eltekintve az üze…meknek, gyáraknak, intézmé…nyeknek semmilyen komol…érdekük nem fűzödik a hallga…tókkal való foglalkozásho… Hiszen szállást, témát, téma…vezetőt, szociális juttatás…(ebédet, munkaruhát stb.) ke… biztosítani, s egyebek is akad…nak. A szállás különben ige…súlyos probléma, a legtöb… kollégium és diákotthon nyá…ron az idegenforgalom rendel…kezésére áll. Jelenleg központ…tilag csak Budapesten és Deb…recenben lehet szállást biztosí…tani. Ezen a helyzeten sem … termelésigyakorlat-felelősök, sem pedig a kar nem tud vál…toztatni.

A karnak majdhogynem lámpással kell keresni azoka… az üzemeket, melyek elfogadják ajánlkozásunkat, és szállást is tudnak biztosítani. Az ugyan előfordulhat, sőt gyakran elő is fordul, hogy az aktív hallgatók csak saját kérésükre kapcsolódhatnak be az üzem munkájába, a probléma ott kezdődik, ha ezt természetesnek a karon belül veszik. (Lásd a matematikus tanszékcsoport válaszát a hallgatók — ifjúsági parlamenten feltett — kérdéseire.) Volt már olyan eset is, hogy be sem engedték a hallgatókat az üzem területére. Vagy számolási, vagy rutinfeladatokat kaptak. Ha mindehhez még hozzávesszük, hogy a tanszékvezetők nem mindig küldik be véleményüket, s a hallgatók nem adják be pontosan dolgozataikat, akkor kész a jelenlegi helyzet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MÁR 3

Budapester Rundschau

Jesse Sándor

/ 1021

Jesse Sándor rajza

TÁJ

Stefanovits Péter: Fejvadászok

DOBAI PÉTER:

Lovis Corinth: Selbstportret im Panzer, 1911

Nem szmokingban, nem frakkban,
nem dominóban, nem prémben, nem népviseletben,
nem milliókra rávett uniformisban,
nem áruházi konfekcióban, nem „gesollt"-ban

Jesse Sándor

Rajzán egy macskafej, mellette egy egér, s fölöttük egy ódon repülőgép.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 1.
XIX. évf. 9. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 OKT 19

EGYETEMI ÉLET

Debrecen

Jesse Sándor

1021

Jesse Sándor: Anya gyermekével

Újabb zűrzavar Cipruson?

Amikor július 15-én az Esti Hírlap a kezembe akadt a címmel „Tűzharc a ciprusi fővárosban (A Nemzeti Gárda magához ragadta a hatalmat), Makariosz elnököt meggyilkolták?", a szomorú események rögtön ciprusi barátaimat, ismerőseimet juttatták eszembe, a tavalyi nyár apró mozzanatait és az ott tapasztaltakból levont következtetéseimmel összhangban levő politikai változást kellett nyugtáznom.

Mi történt és mi történik Cipruson? A puccs napjait követően minden újság részletesen írt Ciprus múltjáról, a bonyolult politikai eseményekről, amelyek a jelenlegi helyzet kialakításában közrejátszottak. Az tény, hogy a katonai hatalomátvételt és Nikolaosz Szampszon rövid elnöki tündöklését megelőzően a ciprusi biztonsági erők eredményesen fokozták akcióikat az EOKA—2 nevű illegális terrorszervezet ellen, több száz terroristát fogtak el és köröztek. Az EOKA—2 a Görögországhoz való csatlakozás, az enozisz nagy és nagyon is kétes eredményekhez vezető ábrándjáért harcolt, és a fasiszta ezredesek athéni juntája támogatta, illetve szította ezt a harcot. Miután Grivasz tábornok, az EOKA—2 vezetője ez év januárjában meghalt, a szervezet felszámolása is intenzívebbé vált. Ez nyilvánvalóan nem tetszett Athénnek, és a kudarcok láttán direktebb módszerekhez nyúltak. Ennek volt az eredménye július 15-e, a reakciós (görögországi) görög tisztek vezette (ciprusi görög) Nemzeti Gárda támadása Nicosiában.

Amikor 1973 nyarán a ciprusi Larnacában Panicos barátommal elmentünk egy feltűnő villa mellett, kérdésemre csak intett és csak később válaszolt. Ez a ház a Nemzeti Gárda (görögországi) görög tisztjeinek lakhelye — mondta —, és ezek nagyon sötét, reakciós emberek. Láttam rajta, hogy fél tőlük és azért nem akarta, hogy megálljunk a ház előtt. Félelme nem volt alaptalan.

Ciprus így a NATO mesterkedései nyomán válságos helyzetbe került és ezt csak fokozta a „jogos" török támadás. (Ciprus „függetlenségét" a zürichi és londoni egyezmények értelmében három ország — Anglia, Törökország és Görögország — garantálja, így a törökök agressziója nemzetközi jogilag nehezen támadható, különösen ha a ciprusi görög katonai puccs után Ecevit török miniszterelnök a „török kisebbség jogainak védelméről" beszél.) A ciprusi görögök százezreit menekülésre késztető és a sziget 40 százalékát elfoglaló török támadás azonban nem azt mutatta, hogy a londoni egyezmény 4. cikkelye szerinti akcióról van szó, „amelynek egyedüli célja a jelen (londoni) szerződésben kialakított status quo helyreállítása". A görög fasiszta junta bukása, mint a ciprusi kaland következménye, majd a hatalom visszaadása Glafkosz Kleridesznek, a ciprusi parlament

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 SEP 7

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Jesse Sándor

1021

Jesse Sándor: Tigris

versbeszédének ide-oda sokk-állapotú folyamato gondolat köré tapadó t sajátos verstípust hozott költő egyik korábbi kritiku *gó* versnek nevezte.) A sz ben kozmoszt földdel gondolat-csaták jelentik Lászlóffy-költeményt. Pé íróasztalra zsúfolt történe látsz egy íróasztalon?), Erazmus sírja, de nem k *Kant mester sétál Königsbergben.*

Ahol a költő saját sodrására bízza a mondatot s megfigyelőként éppen csak a műveltségélmények és adatok pontos „belopásakor" van jelen, a maga *formátlan formaságában* a vers nem csorbul. De ahol nincs kellő kifutása a gondolatnak, vagy alig ötletnyi az ihletet követelő vershelyzet, a nagy sodrású Lászlóffy-verseknek csak a csíráit kapjuk (Reggel. Meleg, Szerelem, Sohanincs, Mindennapi.)

A következő ütközet nem éri el az előbbi verseskönyv. A hetvenes évek szervességét. Mégis figyelni kell Lászlóffyra. Például a kötetzáró vers (A hang) embert-felrázó felelősségére: *Mutassátok meg a költőket, akiket / megvédtek, s megmondom kik lesztek.*

Szakolczay Lajos

Császár Tamás:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1914 SEP. 17.

EGYETEMI ÉLET

Debrecen

Jesse Sándor

1021

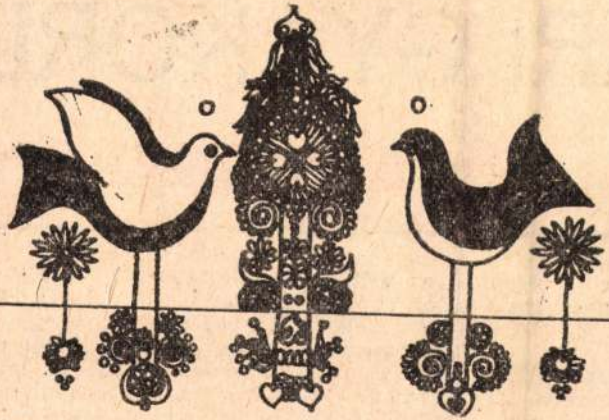

Jesse Sándor rajza

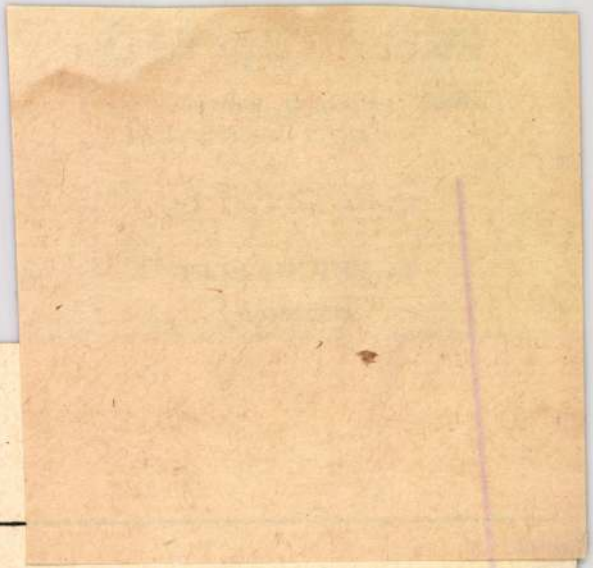

NYÁRI GYAKORLATO

A SZOVJETUNI

A nyár, melyre minden egyetemista oly nagy izgalommal vár, nem egyvégtében a pihenésé.

A szakmai fejlődést biztosítják a nyaranta szervezett külföldi tanulmányutak, amelyek csere alapon történnek, hiszen a magyar egyetemekre is igen gyakran

és ez volt rendkívüli szerencsénk is —, hiszen magas szinten felkészült pedagógus mind szakmai téren, mind bármely más területen (a Tretyakov Képtár minden képéről órákat tudott volna beszélni).

— Foglald össze azt a két

— Mit jelentett neked szak mailag ez a tanulmányút?

— Számomra és azt hiszem a többieknek is, nagy prob lémát jelentett, hogy ezek gyakorlatok nem voltak me felelően előkészítve. Ha elő szólnak — esetleg itthon — akkor utánanézünk könyvek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1974 APR 19

Jesse Sándor
/1021

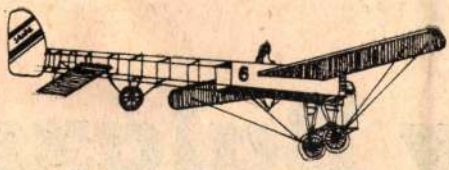

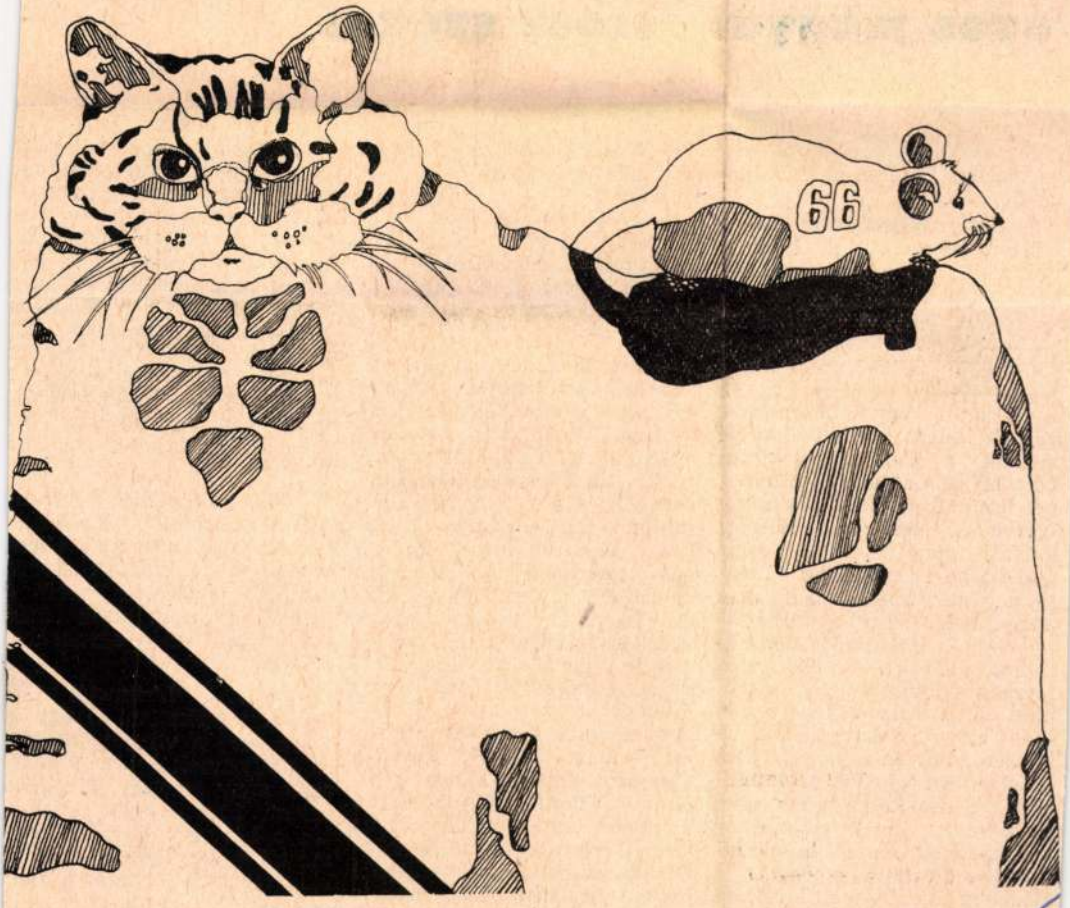

Jesse Sándor rajza

OK ELŐTTETEK"

Nyilasy Balázs

. éves magyar—orosz szakos

szavak! És micsoda emberi-közösségi igény, micsoda százados mélységű vágy sűrűsödik bele ezekbe a szavakba! Ha ezt nézem, feltétlenül ez a líra egyik csúcsa.

— Petőfi nevét hallva, óhatatlanul felmerül a kérdés: mit tehet, mit vállalhat a költő 1974-ben Magyarországon — Király István meghatározásával élve — a szocializmus építésének nem forradalmi korszakában?

— Petőfi egy különleges, egyértelműen felfelé menő kornak a szülöttje, neveltje volt. Mi azóta mennyi mindennel lettünk görcsösebbek-megvertek! Két háborúval, Hirosimával, haláltáborokkal, hogy másról ne is beszéljek. Másrészt a kor, amiben élek, más irányultságú. Úgyhogy Petőfi-féle költői feladatot betölteni ma nem lehet. Közvetlen forradalmi kort én nem éltem meg, ez azt hiszem, meg is látszik rajtam. Sokszor kétségbe is esem: hát én már mást sem tudok, mint görcsösen-mániákusan gondolkodni?! De hát a mi korunk ilyen; a valósághoz alkalmazkodni nem tudó költészetek elfulladnak. Nekem a közösségi igényt meg kell tartanom, mert feladat nélkül, semmiségekről nem tudok írnem a hatni vágyás igen erős.

— Kikre akarsz hatni elsősorban?

— Mindenkire, aki olvas. Bár azt hiszem, kevesen olvasnak.

— Talán azért, mert verseidben elsősorban az intellektus dominál. Kérdés, hogy nem vezet-e az erős gondolatiság az érzelmek háttérbe szorulásához?

— Azt hiszem, verseim vívódását, mondandóit tekintve valóban az előzőről van szó. De nem hiszem, hogy ez érthetetlen. Én olyan költőtípus vagyok, akinek eszméi-rögeszméi vannak, és ehhez keresi elsősorban az életanyagot. A „nagy életűek" közé végképp nem tartozom. Az is igaz: bátrabban, oldottabban kellene élnem. De a képeimben a külvilágnak viszonylag széles szelete jelenik meg. Ehhez viszont a valósághoz való erős, intenzív viszonyulás — nyugodtan mondhatnám: szeretet — kell. Meglepő, újszerű, szuggesztív költői képek csak akkor születnek, ha a szerző a külső világ dolgaival, az élettel való állandó telítettségben él, ez világos. Az utóbbi időben bezártan élek, nem is születnek „meglepő, újszerű, szuggesztív" költői képek. Még

európaiság és alföldiség fogalompárjával is eljátszottam. Azt írtam, hogy „Befúj id Magyarország / szakadj papiros". A helyi mítoszokat ner mindig kedvelem, azt hiszem itt van belőlük bőven. A egyetemet sok tekintetben szeretem. Jó néhány tanáromo van mit tisztelni. Persze — ez végleg meg kell már tanulnor — elsősorban magamra szá míthatok. S az írás mellet sok más dolgom is van, pél dául az iskola. Tájékozottság ban, széles horizontban fővá rosi pályatársaimmal nem i mérkőzhetek.

— Két különböző versedbő választottam ki a következő egymásnak látszólag ellent mondó gondolatokat: „Sodró dom az ismeretlen felé" é „Most már nem látok más csak a csöndesen egyensúlyo zó tettet".

— Hát... Lírikustól ilye kérdezni szokatlan. Ő úgy ír hatja meg a világot, ahogya és amilyennek éppen érzi. N ez a nagy érzelmi ingadozá énrám éppen nem jellemző bár a két vers valóban egy mástól különböző. Az elsőt ta valy tavasszal írtam, a másikat most decemberben, ja nuárban.

Nem véletlenül választot

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT. 1.

Jesse Sándor

EGYETEMI ÉLET

Debrecen

1021

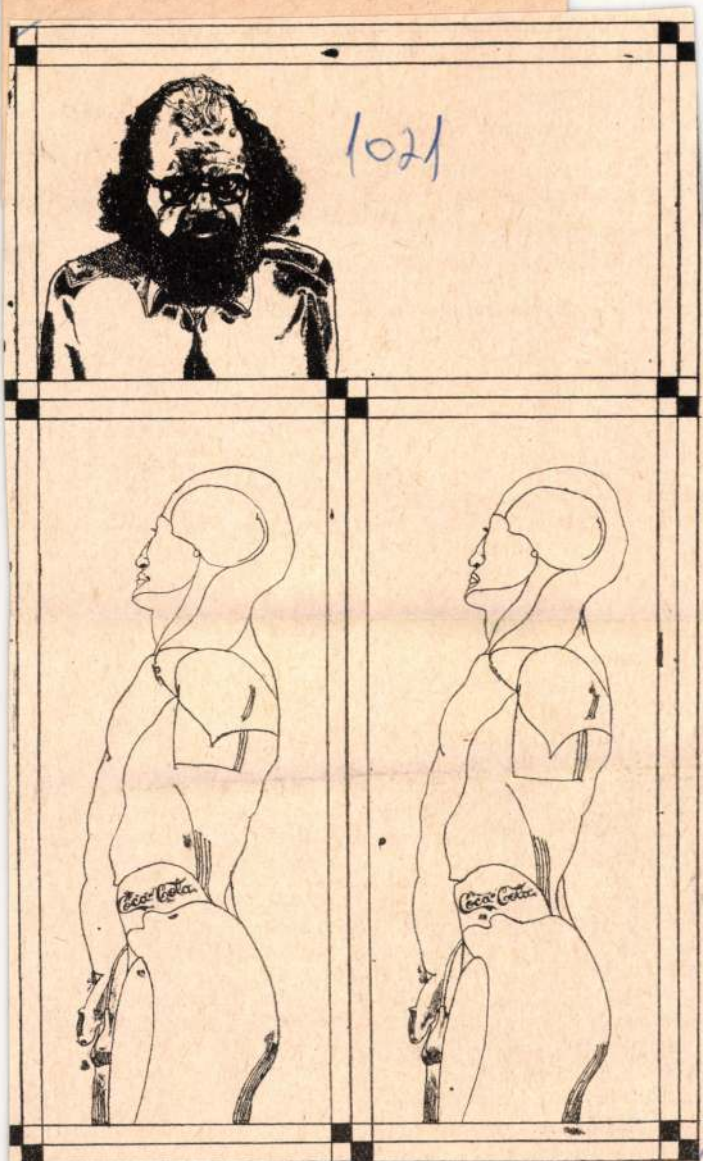

Jesse Sándor grafikája

szor szobra
kémiai ép
úton.

A művet l
Varga Imre.
szobor kétségtelenül fő műve" írja monográfiájában Szabó Júlia, mert szerinte „a XVIII. századnak, a felvilágosodás, az értelem korszakának eszméi és vívódásai századunk problémáival együtt idézve jelennek meg ebben a nagyarányú alkotásban".

A mű másik változata az Antwerpen—Middelheim Parkmúzeumban található, nem érdemtelenül. Okkal vitték a debreceni példányt is norvégiai kiállításra. De ez több mint egy éve volt. A nyomozás indítékai közé tartozik még, hogy júniusban már a budapesti Műcsarnok raktárában találkoztam vele.

Hol lehet, miért van ilyen sokáig távol a mű?

Fábián Antal, a TTK tanulmányi osztályvezetője a gondnoki hivatal vezetőjéhez, Kalmár Józsefhez irányított.

— Kérem, azt tudom mondani, hogy kiállításra vitték el a szobrot; annak idején a gazdasági főigazgató beleegyezésével. Ő azóta nyugdíjba ment. Utódja nyilván nem tud személyesen az ügyről.

— Dokumentum, átvételi elismervény?

— Próbálja meg az irattárban, a titkárságon, vagy a rektori hivatal irattárában.

— Halló?...

— Az elismervényt a műszaki osztályon keresse. Hívja fel Bíró Istvánt.

centiméteres) című szobrát a Képzőművészeti Vállalat részére Norvégiában történő kiállítás céljából szállításra a KLTE megbízottjától a mai napon teljes épségben átvettem. Szállítás helye: Műcsarnok. Debrecen, 1973. július 17. (Bélyegző: az árut a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat részére átvettem) Madar Péter.

Bíró István közölte még, a napokban szóbeli ígéretet kapott, hogy a sérült posztamens javítása után, egy-két hónapon belül visszakerül a szobor. Megköszönöm információt, de meg kell még tudnom, hol „tartózkodik" most a szobor.

Közvetlen telefon Pestre, a Műcsarnokba.

— Halló, Varga Imre szobrának ügyében...

— Kapcsolom a külügyi osztályt.

— Halló — kellemes nő hang —, adom az osztályvezetőt.

Mire adná a vonalat szétkapcsolják. Telefon a Képzőművészeti Kivitelező Vállalathoz.

— És milyen anyagú ez a szobor, kő vagy bronz?

— Bronz.

— Adom.

— Igen, igen, a szobor posztamense megrongálódott szállítás közben. A problémát az okozta, hogy sokáig nem találtunk megfelelő nagyságú és minőségű süttői márványt. Ez

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 APR 11

EGYETEMI ÉLET

Jesse Sándor

1021

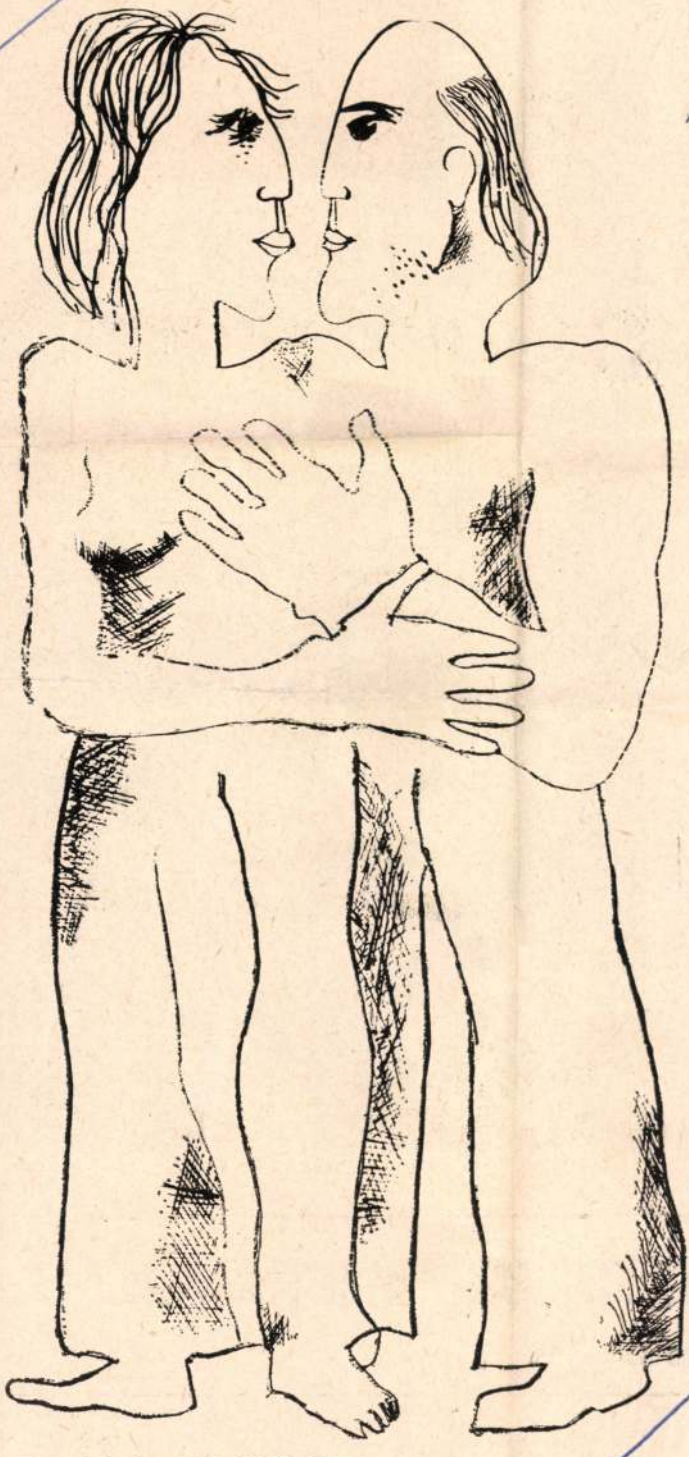

Jesse Sándor: TALÁLKOZÁS

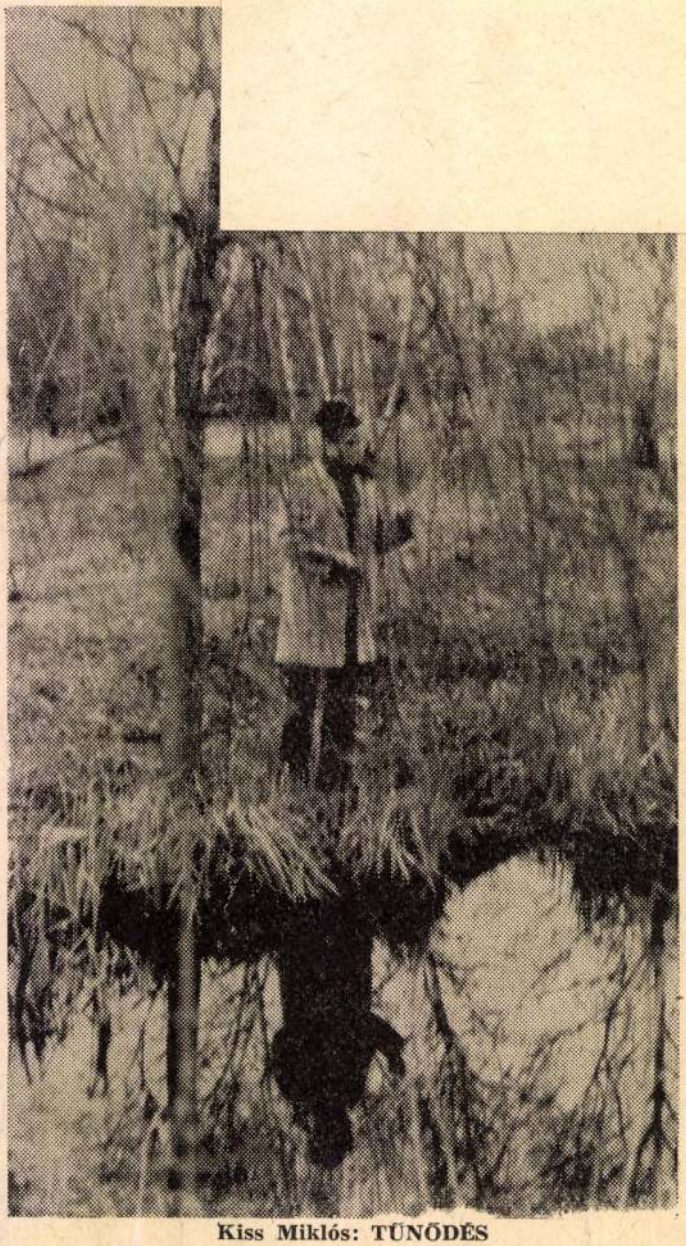

Kiss Miklós: TŰNŐDÉS

ND A TTK-N

ése)

si sának szükségességét, a kar hogy az oktató igyekszik megr- elnöksége határozatot hozott, tenni mindent, hogy írásos se mely három fő csoportra ta- anyag álljon a hallgató rendelkezésére. Tájékoztat arról

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 APR 11

EGYETEMI ÉLET

Jesse Sándor

1021

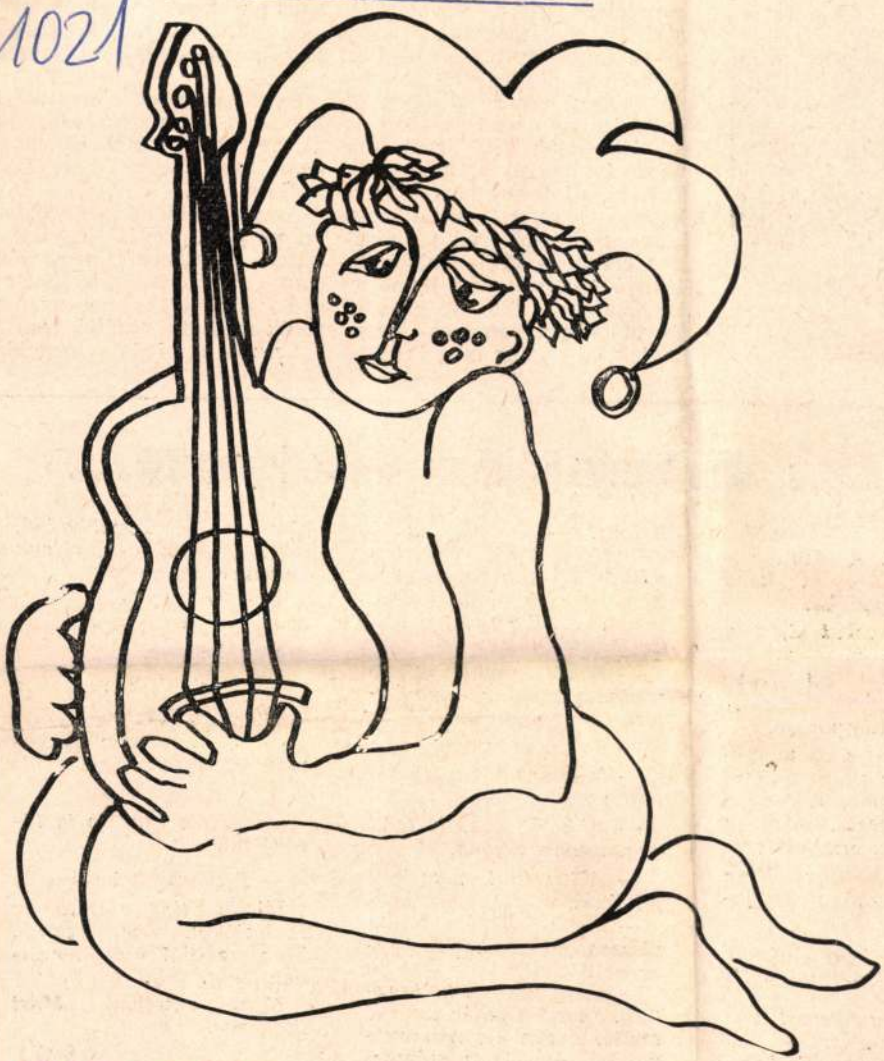

Jesse Sándor: BOHÓC GITÁRRAL

e József fotója

zetük.

A vizsgálat
hogy az ellátot
ben felel meg
nyeknek. Vis
olyan tantárgy
írásos segédan
de mégis ak
jegyzethiány
megállapítani.
bevezetésével
kult ki, új tan
keztek a tante
„tansegédletek"
ben elavultak.
lelőssé kellett
illetékeseket, a
felvetődő prob
fogják és esetl

külön értesítés helyett...

A kép kifehéredett, negélénkült. Egészen vi-lám lett. — El kéne nenni a Vigadóba.

— Ugy képzeld el, nem ehet fehér cipőt kapni. Aztán vettem egy drap-ot.

— Jó az, nagyon jó.

— Egy frászt. A te me-nyecskédnek volt, a többi ehet mezítláb is. Még a képen is látszik. Meg a grimaszod is, mintha res-elkednél az esküvő miatt.

Ez még eszedbe sem ju-ott?

— Jó ez a fotó. Bár egy icsit mándys, de azért ó.

— És hogy mozog! Volt hangulat. *— Tu-od, mi van. — És lako-dalom? — Tudod, az ő szülei akarták. Ötvenen voltak. Mi harmincan. Én nem szeretem, de tudod, mi van... Egyszer van az életben.*

— Ebből néhány év múlva sárguló, keretes kép lesz az ágy fölött.

— Talán mégsem.

— Megsárgul, ha szombaton kimosom?

— Akkor nem, de tedd egy nylonzacskóba.

— A kesztyűt nem kell felhúzni, ugye?

— Majd jövő héten visszaadjuk. Nektek úgysem kell most.

— Csak kézben kell tartani. Fogod a fehér szegfűt mellé. Aztán két nap múlva, ha elmúlik a mámor, kimosod. Továbbadod, mert sokan esküsznek mostanában.

— Tüllvirág lesz a hajamban. Fátyol nincs, pedig az kellene.

— Legalább könnyebb a fényképészcsók.

— Ó, én egészen hagyományos leszek. Nem volt idő.

— Jó az így, ne is törődj vele!

— Egy frászt, ismét.

Újabb tincs esett le P. hajából. Egész marék. Még meddig? Kihull minden haja. Ciki.

Nem véletlen. Most ötödéves.

(rácz)

1021

Jesse Sándor rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 OKT 9
EGYETEMI ÉLET
Debrecen
Lesse Sándor

GÖRBE TÜKÖR

Fenná
lóját ün
Egyeter
gyedsz
numna
mor s

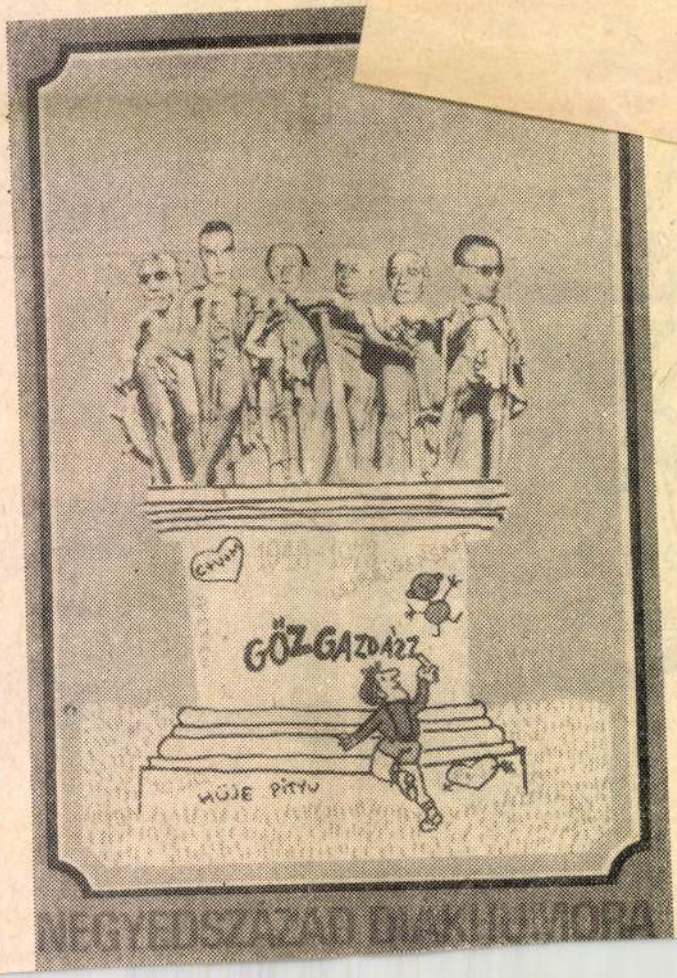

NEGYEDSZÁZAD DIÁKHUMORA

ÉR

rletet -
—, ilye
még nem vo kell menn
meg kell nézni, meg kell í
ni!" Mivel minden továb
felvilágosítást megtagadta
zsebre gyűrtem a címet
elmentem. „A szaga is irány
adó — mondták búcsúzóul —
híre kelt az albérletre vad
szók között."

Valóban, a sötét kapual
ba érve arra irányítottan
lépteimet, ahol egyre inkáb
fintorra rándult a szagló
szervem. Belül sötét, az ajt
nyitva. Félelmetes bűz áram
lik ki. Eleinte nem tudtan
eldönteni, hogy ez a szobá
nak vagy az ajtóban ül
gazdasszonynak tulajdonít
ható-e.

— Albérletet keresek —
mondom.

Kint nyári este, bent sö-
tét (a villany nem ég) és
bűz. Én éppen ennek a két
világnak a határán állok.

— Ez az a szoba — szólal
meg a félhomályban üldö-
gélő háziasszony, és felgyújt-
ja a villanyt. Erre az utóbbi
tettre azért volt szükség
hogy meg tudjam nézni a

Jesse Sándor

"Tigris" cimmel az ugrásra kész vad [illegible]atot
ábrázolja a müvész rajza.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. szept. 7.
XVIII. évf. 36. sz. 9. lap.

HIRDETŐ BUDAPEST, [illegible]
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1973 OKT 23

Jesse Sándor
1021

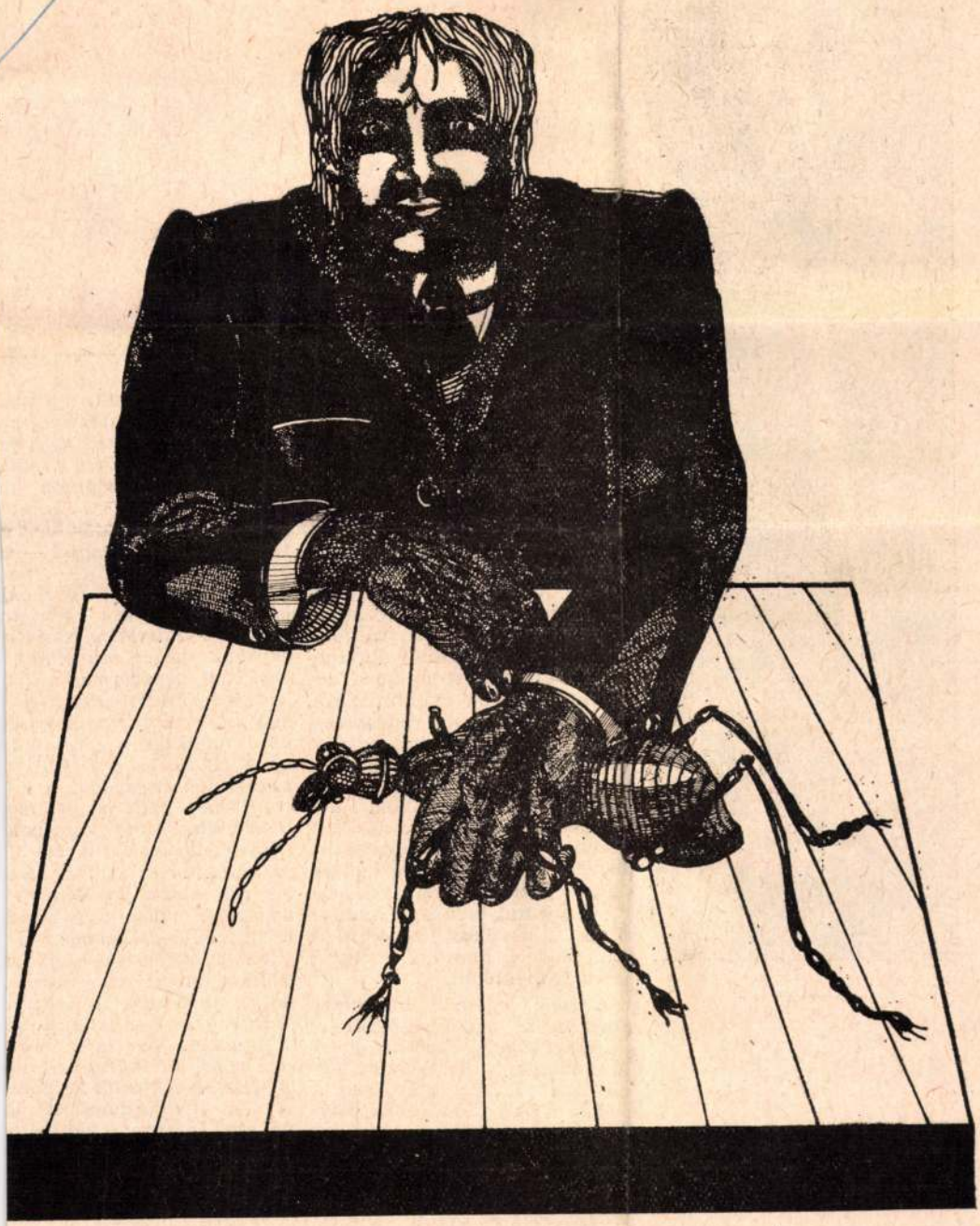

Jesse Sándor rajza

KULTURÁ
KÖRKÉP

Három egyetem ter

A DOTE világjáró klubja

Október 2-án dr. Lévai Géza

KLTE

A Kossuth Lajos Tudományegyetemen — mint *Ternai Andrástól*, a „kultbiz" titkárától megtudtam — művészeti áganként csoportosítva készült el az idei tanév munkaterve. A zeneművészeti rendezvények három sorozatban zajlanak majd. Az *Évszázadok zenéje* hét előadásból áll, történeti áttekintést nyújt a zene fejlődéséről, változásairól. Az első félévben a reneszánsz, a barokk és a klasszikus zene kiemelkedő műveit mutatják be a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola növendékei és zenekara, a Debreceni MÁV Filharmonikusok Zenekara, a kollégiumi kántus és az egyetem Corelli zenekara. A sorozat tavasszal romantikus, klasszikus, modern és mai modern darabok bemutatóival folytatódik.

A zene egyik méltatlanul elhanyagolt ágába, a dzsesszbe vezet a második sorozat (*A jazz világa*), amelyben az Interbrass Jazzegyüttes és a Benkó Dixieland fellépésén kívül Gonda János tart élő zenei bemutatóval kísért előadást. A harmadik sorozat előadásainak témája a *népek zenéje*. Még az ősszel Tanimoto Kazuyuki, sapporói professzor a japán, Kallós Zoltán

tanévben ünnepelte fennál sának 20. évfordulóját, s egyetemi csoportok egri fe tiválján ezüstérmet kapott. Ceres együttest számon ta ják a diákszínjátszás iránt deklődő külföldi társszerve tek is. A csoport tagjai — n vészeti vezető híján — az múlt félévben öntevéken dolgoztak, három bemut tartottak (Pilinszky, Ken Ke és Shakespeare műveiből). énekkar bronzérmet nyert keszthelyi fesztiválon, a éve működő fotószakkör pe közös kiállításon mutatko be a KLTE és a DOTE fo klubjainak anyagával.

1972-ben nyílt meg az eg temi klub. Számos képzőmű szeti előadás-sorozat, író-ol só találkozó és vitaest szín lye volt azóta. Jó lenne, tervszerű műsorpolitikával rendezvényekkel maga is gítene működése anyagi fe teleinek megteremtésében. tanulmányoztam a kultur bizottság erre a tanévre sz munkatervi javaslatát. Már első pont — műterem-láto tás Kisfaludi Stróbl Zsigmo nál — ötletgazdagságot íg Az első (októberi) filmeszté kai előadás témája Chap művészete, februárban a tu mányos-fantasztikus filmek hangzik el előadás.

Kiállítások tekintetében hasem szorult mások ötlet

Jesse Sándor

Rajz (repr.)

Egyetemi Élet, Debrecen, 1973. márc. 21.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Jesse Sandor

1973 MAJ 17
1021

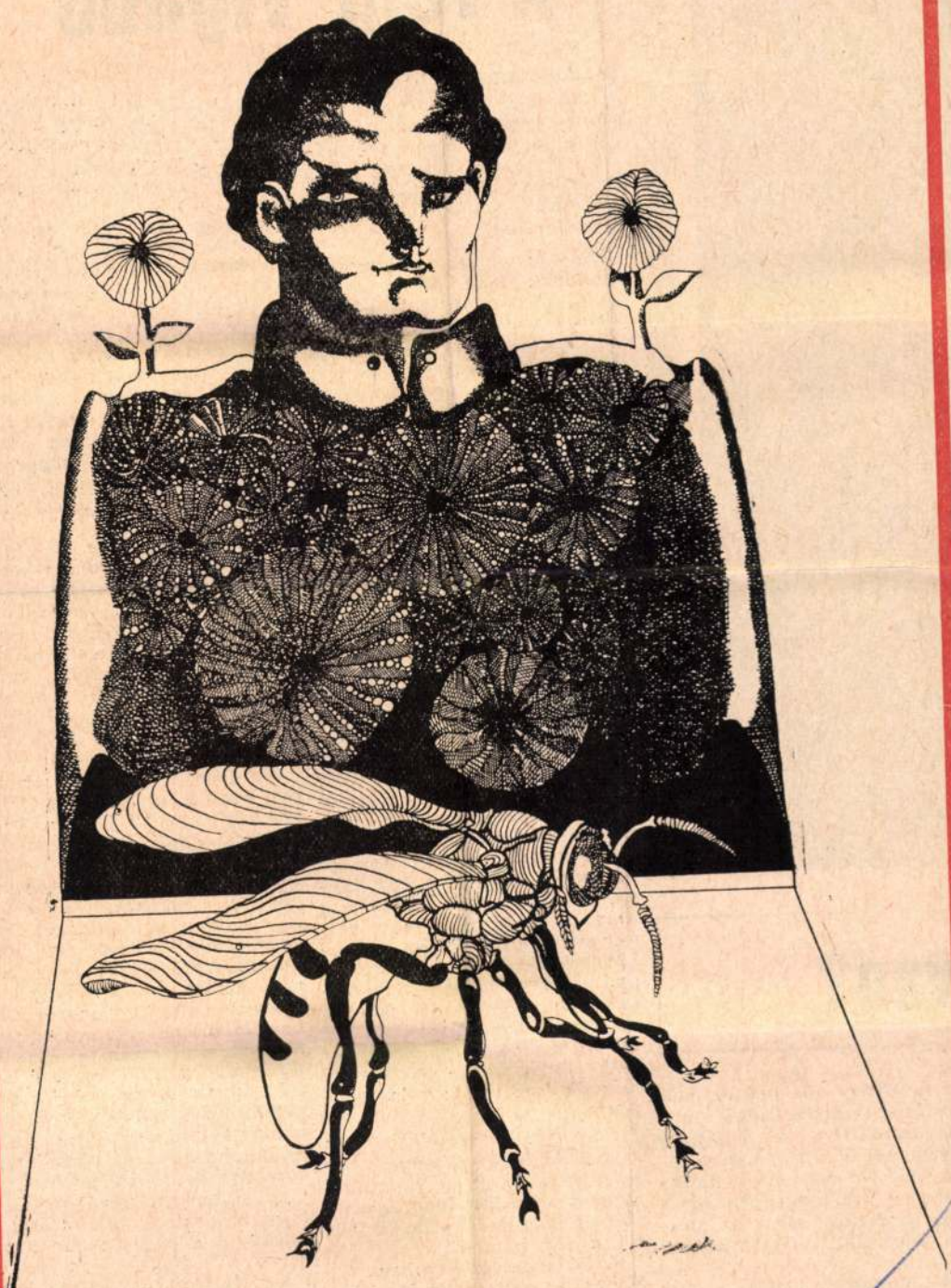

Jesse Sándor: Darázs

A rég

van?

„Boldogult úrfikoromban", mikor először jártam Debrecenben, még senki nem hitte volna, hogy az olyan sok mája boldog végromlásba vivő Szőlőskert falai egykor úgy omlanak le, miként ama bizonyos Jerikóé.

Ha az egyes villamoson, amelynek még három fivére csilingelt a civisváros útjain, jómaga pedig még nem a Vörös Hadsereg útja — a régi Piac utca — közepén, hanem inkább a gyalogos polgárok társaságát keresve a járda mellett ballagott... Szóval, ha az egyes villamoson szomjas torkú egyetemisták arról diskuráltak, hogy kiruccanjanak-e a Vigadóba, vagy inkább a Bányai kocsmájában fogyasszanak el bizonyos pacalpörköltet, a minden érdemes gyomor számára kedves „aranyruhás, fehér galléros" vendégek gyakori látogatásai közepette, mely vendégek setét hordóbörtönükből szabadulván, percet sem vesztegetve siettek szabadítóikat hálából jókedvre deríteni, bizony senki nem a fürdővel szemközt nemrég emelt emeletes akváriumra gondolt, aminek akkor még hamva-híre sem volt — bár lehet, hogy az idők változását hamarabb megérző békák, kiknek unokái a mai napig is a csónakázótóban lakoznak, már akkor megénekelték nyári koncertjeikben a jövendőt, ami elérkezvén, idepottyantotta elénk az Újvigadó épületét, de úgy vélem, akkoriban a békák nyelvén elhangzottakat csak néhány várostervező mérnök fordíthatta volna magyarra.

Az Újvigadó emeletén ma este is többször elhangzik vásári kikiáltóéra emlékeztető hangon a kiáltás: Igen, kedves vendég, rögtön jön Bandi bácsi, a nők barátja!

A földszinti étteremben találkozunk a szeretett Józsi bácsi alakjával, akit nemes, bár egyre kevésbé ápolt hagyományok élő szimbólumaként tiszteltek, mivel hivatását nem az nok, kik mégsem voltatok elég hosszúak ahhoz, hogy a földrajz szakos diákok meggyőzzék a Béla pincért, hogy a föld nagyjából mégiscsak gömb alakú.

Bizony, ha késő este felhangzott Major Zsiga (aki egyébiránt még a Benczúrban lakott, a világ legkitűnőbb szilvapálinkájával kínálta a választottakat), Lakos Jancsi, Szani Feri kieresztett hangján az „én vagyoka zén vagyok a töfös ifi", az egyes koli környékén senki sem kételkedhetett akár egy percig sem, hogy nevezettek a nagyerdei hídon átkelve az imént hagyták maguk mögött Józsi bácsi birodalmát.

Kedves Jan, azóta már te is letehettél az Ábrahám-hegyi Királyság megalapításának tervéről, te pedig, Szani Feri, ugyancsak más műfajban szerepelve teszed ismertté neved a mostani gólyák előtt, akik már nem tudhatják, kik viselték itt a Pittyes, Szüttyő, Pányoki Pubi vagy a jó öreg tősgyökér Vajk nevét!

Ha akadna még egy február, ami újra idegyűjtené a régi ismerős arcokat! Kanyó Ferit, a tavasz egyik fiát visszahozta Debrecenbe a szíve, Dankó Pistát az övé nem is engedte elmenni, mégsem ülhetnek többé ahhoz az asztalhoz, ahol egykor minden este megfordultak, hogy Gyula bácsi két nóta között az egészségükre üritsen ki egy kis poharat. Dobos Gábor, te is kétszeres családapa lettél azóta, s mint jó történészhez illik, kevesek által ismert módon ápolod a németalföldi mesterek hagyományait, akiknek keze alatt kibontakozott a kézműipari forradalom. Kummer Ernő, úgy hallom, mostanában halálra rémiszted cívis szomszédaidat, midőn öblös hangodon hívod fel figyelmüket eddig leplezett Matuska Szilveszter-i hajlamaidra.

Amit kulccsal zárnak le, azt ki is lehet nyitni, így aztán ma is fel lehet hörpinteni egy pohár sört a tűzvész után új-

en rendszeresen publikálnak z EÉ-ben; mindkettőjük munkái szerepeltek a felsőfokú ntézmények országos pályázai anyagából rendezett kiállíáson — mindenképpen bizoyos garanciát jelent az általuk beküldött pályaművekre

Ők komolyan vették a pázatot — ezért küldték be unkáikat. A rajzok elkészítébe sok energiát fektettek, zosan várhatták tehát mű-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 III. 12

EGYETEMI ÉLET

Jesse Sándor

1021

Jesse Sándor rajza

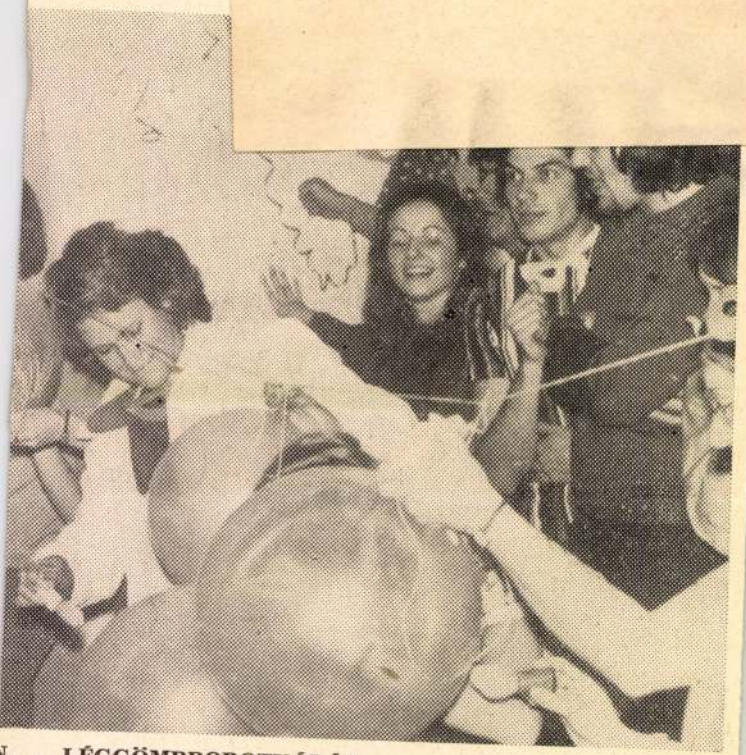

N... LÉGGÖMBBOROTVÁLÁS

Jesse Sándor

1021

NEMZEDÉKEK • Jesse Sándor rajza

1972 OKT 10

EGYETEMI ÉLET

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SCI-FI

Fantasztikum

Lezajlott a sci-fi klub első ülése, s talán a korábbinál szélesebb körű propagandának, talán az előadó neves személyének, talán a téma érdekességének köszönhető, hogy igen tekintélyes számú hallgatóság (82 fő!) gyűlt össze különböző egyetemek különböző szakjairól. S akiben némi fogékonyság van korunk legmodernebb kutatási eredményei iránt, érdekli, hogy a következő évtized emberei körülbelül milyen ismereteket mondhatnak magukénak, milyen problémákkal állhatnak majd szemben, biztosan nem bánja meg, hogy végighallgatta az előadást és az azt követő beszélgetést.

Nézzünk néhány érd
részletet az előadásból!
ménye szerint az űrku
nak ma három fő te
különböztethető meg:

1. A föld és környez
kutatása.
2. A naprendszer boly
kutatása.
3. Az űrutazás emberrel
kapcsolatos problémái.

A föld körül keringő mesterséges holdakkal történő alapkutatások ideje lejárt. Ma az alkalmazott kutatások folynak, mint a közismert meteorológiai előrejelzések, a hírközlő lánc kiépítése stb., amelyeknek máris vannak kézzelfogható, néhány éve még fantasztikus képzelgésnek tűnő eredményei. Lássunk néhány új gondolatot és következményeit!

Meg tudjuk oldani, hogy egy felhőből mesterségesen esőt „facsarjunk", ha egy országnak égető szüksége van rá, ennek viszont az a következménye, hogy a felhő „menetrendje" szerinti következő ország nem kap esőt, tehát őt fenyegeti a szárazság. Mármost: kié a felhő? Amíg az eső léte a véletlenen múlik, ilyen probléma nincs.

A föld körül repülő űrhajós jó néhány ország légterébe behatolt, tehát határsértést követ el. Egy űrhajó visszatérése politikailag egymással szemben álló felek együttes segítségét követelheti.

A bolygókutatásokkal kapcsolatban kiderült — s ez számomra meglepő volt —, hogy ebben sem a fizikai és csilla-

tójel
távolság megte
földi távvezérlés lehetet
(Nem beszélve arról, hogy a hozzájuk vezető út a szó szoros értelmében is „göröngyös".) Ezzel kapcsolatos az automaták fejlesztésének problémája, amiről sok érdekes újságot hallhattunk. Közel az idő, amikor a bonyolult elektronikus gépekkel kapcsolatos kísérletek az orvostudományt és a biológiát is előrelendítik. S nem a tudományfilozófia integrálódásjelzésének egy bizonyítéka-e ez?

De segít a biológiának maga az űrhajózás is. Kevésbé közismertek azok a tények, hogy sok űrhajósnál — eddig megmagyarázhatatlan okokból — vérképbeli és csontszövetbeli elváltozás következett be, továbbá egyensúlyi zavar mutatkozott. A korábbi — eddig is alapos — felkészítő módszerek mellé ma már felsorakozott a pszichológiai felkészítés is.

Hosszú távú repülésre küldött növények és rovarok mutációt szenvedtek, magasabb fejlettségű idegrendszerrel rendelkező lények pedig elpusztultak. Ezért egyelőre megszűntek az ilyen kísérletek.

Jesse Sándor

1021

Jesse Sándor rajza

EGYETEMI ELET
1972 OKT 10
SAJTÓHÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

Fizikusképzés,

Korunk oly sokak koztató jelensége a t nyos és technikai forr melynek valamennyien kevésbé részesei vagyun nek a nagyméretű társa gazdasági mozgásnak ele hetetlen személyi feltét megfelelő felkészültségű emberek képzése. A fiz képzés problémája — an lyel most részletesebben lalkozunk — nemcsak nál de a gazdaságilag fejlett országokban is fontos kérdés. Tehát egymástól eltérő gazdasági struktúrák különböző igényeket támasztanak szakembereik iránt. Nem lehet közömbös sem az egyetemek, sem az ipar számára, hogy az oktatás milyen dinamikusan tud reagálni és alkalmazkodni az ipar és műszaki fejlesztés egyre gyorsuló tempójához. A fizikusképzés jelenlegi helyzetéről beszélgetünk dr. Csikai Gyula egyetemi tanárral, a kísérleti fizikai intézet vezetőjével, a TTK dékánjával.

— Melyek a fizikusképzés alapvető oktatási szempontjai, milyen követelményeket kell a hallgatóknak teljesíteniük a képzés öt éve alatt?

— A legfontosabb probléma valamennyi természettudományi szak oktatásában a nagyon jó, tiszta alapok lerakása. Az alaptárgyak: fizika—matematika elsajátítása garancia arra, hogy bármerre is irányul a technika fejlődése, a fizikus alkotó módon tudjon bekapcsolódni. Csak egy példát említek. Köztudott, hogy a hazánkból elszármazott fizikusok kiváló eredmé-

— Elvi, alapkutatások terén kevés az igény, évente ez néhány főt jelent. A többség különböző intézményeknél és ipari vállalatoknál keres állást. Jelenleg az a helyzet, hogy az ipar fenntartásokkal él a fizikusokkal szemben. Szerintem ennek több oka van. Először az, hogy korábban, még az 50-es évek elején, amikor a fizikai kutatóintézetek fejlesztése megkezdődött, a végzettek nagy része ide került, a gyengébbek az iparban találtak állást. Ebben az időben elsősorban az alapkutatásokra kellett felkészíteni hallgatóinkat, így az akkori tematikát ez határozta meg, ezért kevés ipari kutatási igényű problémával találkoztak a hallgatók. A másik ok az, hogy ipari vállalataink a bevált, kialakult termelési eljárásokon addig nem szívesen változtatnak, amíg az ipari termelés világszerte jelentkező rohamos fejlődése miatt értékesítési gondjaik nincsenek. Vállalataink is kénytelenek a termelést korszerűsíteni, a minőséget javítani. Korábban, ha alkalmaztak is fizikust, olyan módszerek kidolgozását várták tőlük, amelyek [illegible] vállalatoknál

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET

Yesse Sándor

Yesse Sándor: A BOHÓC 1021

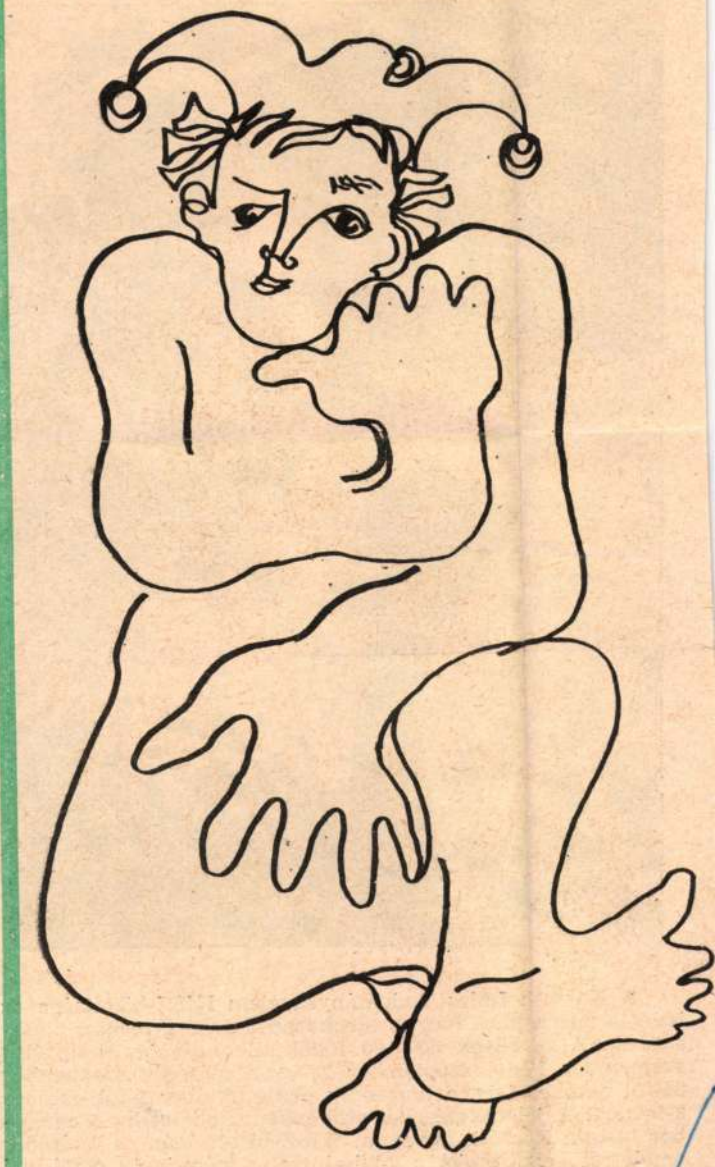

Alma

A Kossuth Lajos Tudományegyetem KISZ-bizottsága az idén is megrendezi három turnusban a fehérgyarmati almaszedést. A turnusok 80—100 főből állnak majd és az első szeptember 17-től szeptember 24-ig, a második szeptember 24-től október 1-ig, a harmadik pedig október 1-től október 8-ig tart. A jelentkezéseket szakonként kell leadni szeptember 14-ig a Kossuth Egyetem KISZ-bizottságán a (második emeletről elköltözött a földszintre, a pénzügyi osztállyal párhuzamos folyosón a szakszervezeti bizottság mellett van az új KISZ-bizottság).

Jesse Sandor
1021

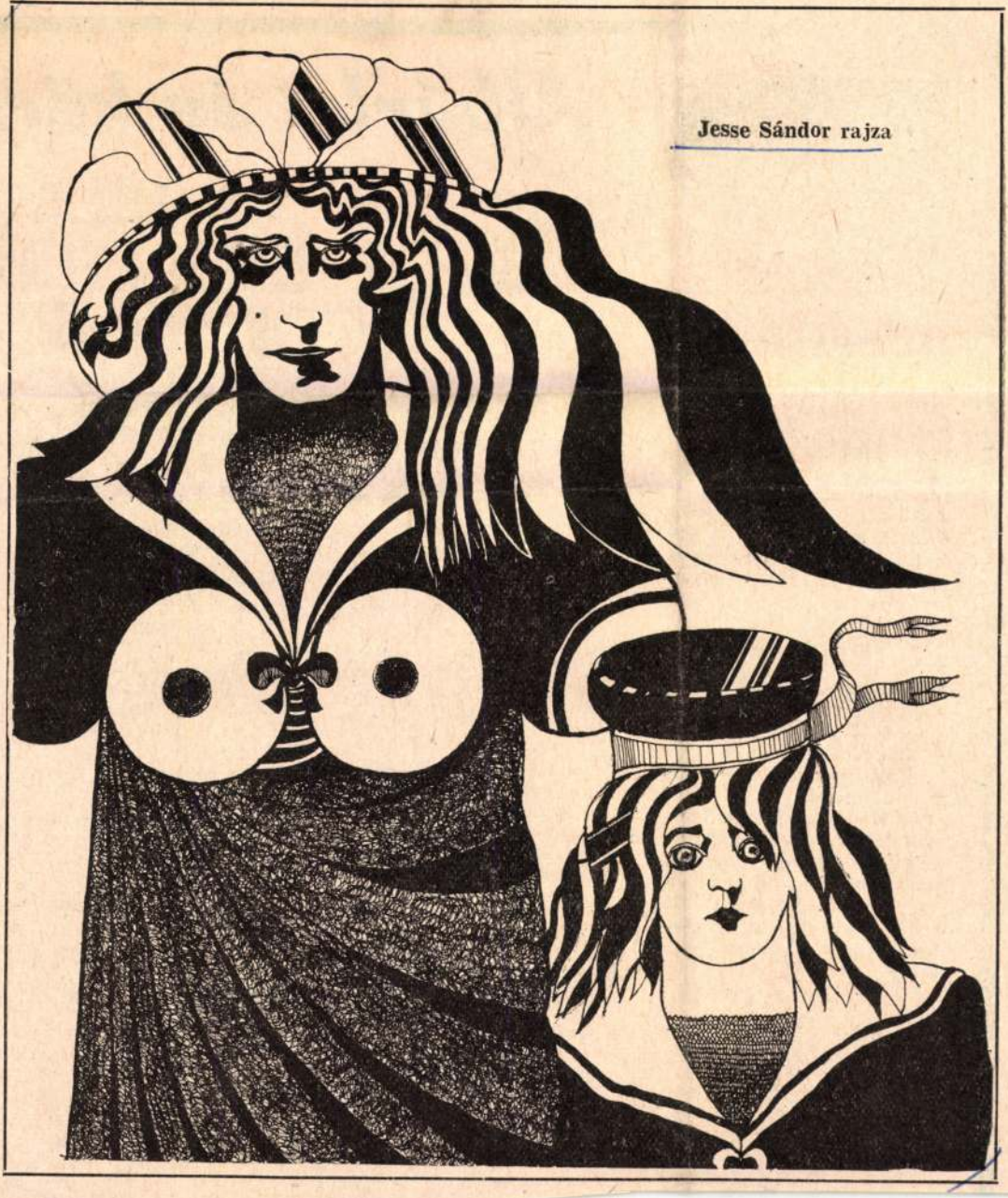

Jesse Sándor rajza

1974 10
EGYETEMI ÉLET
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SAJTÓIGAZOLÓ

HUMOR

Vizsga-történet

Egy hallgató gyötrődött verejtékezve a táblánál egy példa megoldásán, amelyben benne rejtőztek mindazon egy ifjú fizikus számára elengedhetetlenül szükséges ismeretek. A jóindulatú oktató barátságos szavakkal próbálta helyes irányba terelni a megoldás menetét.

— Ejnye no! Gondoljon arra, hogy milyen hangok terjednek messzebb? A magasak vagy a mélyek?

— Hát... hát a mélyek — hangzott a válasz.

— Biztos ebben? — évődött az oktató.

— Ho... hogyne — buzgólkodott. — E... ebben egészen biztos vagyok, me... mert mindig a nagybőgő brummogását hallja meg először az ember, ha a kocsma felé megy.

(Makó)

A

Ezen m
tudomány
gal vizsg
lített tá
néhány fontos és
hetetlen definíciót próbál adni útmutatás és tájékoztatás gyanánt. (Megjegyezzük, hogy a Magyar Tudományos Akadémia 1974 és 2000 között száz kötetben kívánja összefoglalni az albérletről mint életformáról az ez idáig megjelent és folyamatosan publikált hazai és külföldi írásokat.)

ALBÉRLET (lásd: fáskamra, sufni, mosókonyha stb.) — Vadidegen számára kiadott olyan helyiség, melyet a főbérlő már nem, de az albérlő még tud használni, főleg lakhatás céljából. Bútorzata: semmi, de lehet Ferenc József korabeli lábos, éjjeli edény, labanc mordály, diótörő, tehetősebb helyen gumimatrac és lavór.

ALBÉRLETI DÍJ — 300 forint és az államháztartás összvagyona közt lebegő összeg, kevesek szerint a főbérlő humanitását ho-

elején,
svájci frankban,
márkában, dollárban, aranyneműben, de jó a forint is. Benne foglaltatik még a városfejlesztési adó, a telekrészlet, különböző ismeretlen számlák. Fűtési idényben ez még kiegészül az energiahordozók (szenes ember, faaprító) szállítási költségeivel.

ALBÉRLŐ (Már a Nagy Brehm is említi!) — A főbérlő réme, kivel is antagonisztikus ellentétben áll; ezt gyakori kézitusák jelzik, állandó határvillongásokkal. Tulajdonságait két szemszögből vizsgáljuk: veszélyes, ármánykodó, inkább megfagy télen, de nem fizet száz forinttal többet (a főbérlő); kisemmizett, nyomorgó sorsüldözött, ezen árnyékvilág legelesettebbje (az albérlő).

FŐBÉRLŐ — Az első napokban nyájas, halk sza-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 OKT 27

Jesse Sándor,

1021

Jesse Sándor rajza

pantomimosok nem jeleneteket játszottak, hanem csendéleteket. „Diaképeket" mutattak be, amelyeket egymás után, egymástól elkülönítve „levetítettek" a nézőknek. Ez a pantomim természetének megfelelően elvont, jelképes volt, ezért sokak számára érthetetlen. Csehszlovákiában a mozgásszínházak kezdeményezői úgy gondolták, hogy közelebb kell hozniuk a mozgásművészetet a köznapokhoz. A mozgásszínházak nem jelképes, hanem reális díszletekkel dolgoznak. Igyekeznek a hétköznapok atmoszféráját megteremtve szó nélkül is általános emberi problémákról beszélni. Törekvésüket akár „totális színház"-nak is nevezhetnénk, mert klasszikus és modern mozgáselemeket éppúgy felhasználnak, mint a hagyományos beszélő színházak helyzet- és jellemkomikumát, továbbá éneket és díszleteket. Előfordul, hogy kitömött bábuk, üres

AJTMATOV: AZ ELSŐ VADÁSZAT — SUKSIN: ENERGIKUS EMBEREK. Bemutató a Mikroszkóp Színpadon, október 27-én

PUCCINI: PILLANGÓKISASSZONY. Bemutató a Pécsi Nemzeti Színházban, október 23-án

FÜLES KUTYA A VARÁZSTENGERNÉL. A Moszkvai Zenés Gyermekszínház vendégjátéka a Budapesti Gyermekszínházban, október 29-én

SCHWAJDA GYÖRGY: CSODA — VEREBES ISTVÁN: ÜZENET. Bemutató a szolnoki Szigligeti Színház szobaszínházában, november 2-án

A NAP SZERETTEI. Balettest a győri Kisfaludy Színházban, november 2-án

V. MAJAKOVSZKIJ: POLOSKA. A Moszkvai Szatíra Színház vendégjátéka a Madách Színházban, november 2-án és 3-án

Hangversenyek

A TÁTRAI-VONOSNÉGYES hang-

MDK

Jessen

Kossuth Lajos arcképe 1850 k.

Szinnyei VI. 1125-1126 l.

Jesselburg Peter

Verm

L. Hendrickx

3. L.

Komárom megye VII. 289

LUCAS JESSINECH, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Käis: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 210.- Herr Lucas Jessinech
Felvétel ideje: 1801. 7. Sept.
Hová vették fel: Csákvár. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

MDK

Jesurum
a zománcos és mozaikmunkák

Bpesti Szt. István-templom. Épitő Ipar. 1905.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

MDK

Jesurum

zománcos mozaik munkák

A szt. István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl. 1905. nov. 22. 3-5.l.

Jerusum

l.

Tarnócki 68. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Jesze K.

Üvegváza terve

repr.

Értimisk 1903/4.

A m. kir. vallás- és kö

12195 szám.

A Műemlékek G

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Jesze Kálmán

Isk. pályázaton I. félév alakrajzból elismerő oklevél

Értimisk 1902/3. 52. l.

u. o. II. félév alakrajzból dicsérő oklevél

u. o. 52. l.

~~Alszeghy Jairus II. 238.~~

Jesze Kálmán

Diszütő festészetben

I. dij.

Értimisk 1903/4. 30. l.

Jesze Kálmán

Vára gyikokkal, terver-
te fenti

Értimisk 1904/5.

A BUDAPESTI GÖR. KAT. MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉG
VII., RÓZSÁK-TERE 9-10. TELEFON: 1-334-81.

----------szám.

A Müemlékek Orsz

Telefonbeszélgeté

tóztassék a beküldött képet megr

görög katólikus templom ikonoszt

rint jobb mesternek a munkája.

Kérésem ismétlésé

vagyok

Budapesten, 1936.

Jeszenszky Kálmán

festő

1900 – 7

Érmiek 1930. 84. l.

y Scheffer.

ır 10-én. † Argenteuilben 1858
15-én.

el.

balrafordultan állva és fölfelé
Közülök Mária jobb kezét kéb-
› álló szőke szent (Magdolna)
ete az előbbinek: fehér kendő,
ıkarja és sötétpiros ruha; az
ga lepel, vállkendő és meggy-

ról ránczos lepedő látszik. Jel-
ı piros betűkkel: »*Ary Sch.*«.
cm. — Lelt. sz. 4070. — Értéke
n ajándéka 1911 április 10-én
az 1911 május 10-iki felterjesz-
ember 8-iki 53000 sz. határozat
1912 márczius 21-én (624–912).

III
588 (4070).
649 (465).

: 588

Ajándék.

Jesze Kálmán

Művészet 1908. 271

Jeze Kálmán

Művészet 1908

271

Jesze Kálmán

diszítő festő

Végbiz. jó eredm.

Értimisk

1904/5. 19. l.

Jeszenszky Kálmán

1906/7 I.

Ferképzőintézeti könyvtár

961.

való festést (*Al secco*, l. ott) is használják és magukon a F.-kon is utólagos változásokat, átfestést enyves festéssel végeznek. A monumentális festészet legkiválóbb alkotásai a F.-hoz fűződnek. Míg a középkor falfestésében a száraz falra való festés is sűrűn előfordul, a XIV. sz.-tól kezdve, a F. válik a falfestés szinte klasszikus technikájává, amelyet *Giotto* (l. ott) használ és *Cennini* (l. ott) részletesen leír. Hozzá fűződnek az olasz festészet nagyszerű alkotásai (pl. Masaccio, Piccodella Francesca, Cartagno, Ghirlandajo, Martegna, Melazzo da Forli, Signarelli legfőbb művei, Raffael stanzái, Michelangelo Sixtini kápolna-mennyezete és Utolsó ítélete), de a technika sokáig életben marad és pl. a XVII—XVIII. sz. barokk mesterei rendkívüli virtuozitással alkalmazzák. Az újabb művészetben a nehéz és körülményes F. mellett sűrűn fordul elő a jóval kényelmesebb *Al secco* is (pl. *Lotz*nál), miért is a F. nemes technikai tradicióihoz ragaszkodó művészek ismeretlen sikra szálltak annak a régi minták értelmében való tiszta alkalmazása mellett (nálunk *Körösfői Kriesch Aladár* és köre). A F. nehézségeinek kiküszöbölése céljából egy müncheni festékgyáros a XIX. sz. végén feltalálta az ú. n. *ásványfestést (Mineralmalerei)*, amelynek segítségével a F. lényeges művészeti tulajdonságainak megóvása mellett, a különleges módon preparált vakolatra annak megszáradása után lehet festeni. Nálunk *Dudits Andor* alkalmazta monumentális munkáinál tökéletes sikerrel ezt az eljárást.

FREUND, *Hermann Ernst*, dán szobrász, * Uthlede, Bréma mellett, 1786., † Kopenhága 1840. Fiatalkorában Kopenhágába, majd Rómába került Thornwaldsenhez, kinek segédje lett. Fiatalkori műve, a Christiansborg-kastély számára készített Ragnarökr-fríz (tűzvész folytán elpusztult), a klasszicizmus és az északi mitológia egybeolvasztásának fontos kísérlete. Utóbb, mint a szigorú klasszicizmus képviselője, nagy befolyást gyakorolt a dán

MDK

Jesze K.

Virág váza üvegből. Tervezte Jesze K. Repr. (Orsz. iparművészeti isk.) Tanar: Benczur Béla.

Magyar Iparművészet, 1905. 244.l.

ÚJ RENDES TAGOK. 1905. évi április hó 9. óta e füzet megjelenéseig a következők léptek be a Magyar Iparművészeti Társulat rendes tagjainak sorába:

Berán A. és fia Arad, *Bogdán Emilné* szül. *Putsch Margit* földbirtokosné Sepsi-Kőröspatak, *Goldberger Jenő* hirdető-irodatulajdonos Budapest, *Gebauer Ágoston* Pozsony, *Huber Elek* asztalos Bács-Topolya, *dr. Heinrich Adolfné* Trencsén (Teplic fürdő), *Kubinyi Sándor* aranyműves Pécs, *Kálmán Ede* szobrász Pécs, *Kajdi Mihály* építési rajzoló Pécs, *Kávay Gyula* asztalos Budapest, *Kovács testvérek* csillárgyárosok Budapest, *özv. Katona Béláné* Budapest, *Lisinszky Lajos* asztalos Arad, *Münz Izidor* márványiparos Budapest, *Neumann Ferenc* szobrász Budapest, *Rácz Vilmos* hivatalnok Budapest, *Rimay Zoltán* gyógyszerész Abauj-Szikszó, *Szalai Béla* igazgató Budapest, *Sepsi-Szt-Györgyi Kaszinó* Sepsi-Szt-György, *Samarcas Tzigora Al.* könyvtárnok Bucarest, *Schätzinger Károly* kereskedő Budapest, *Szemere Berta* Lasztomér.

Összesen 21 új rendes tag.

VIRÁGVÁZA
ÜVEGBŐL.

TANÁR:
BENCZUR BÉLA.

TERVEZTE:
JESZE K.

Orsz. m. kir. iparművészeti iskola.

Az anasztigmát, mint köztudomású, minőség dolgában a legkülönb fényképészeti objektiv. A **Stöckig & Co.** cég a maga szélében ismert „**Union**"**-kamaráit** egy idő óta kizárólagosan anasztigmátokkal látja el. Utalunk itt az e számunkhoz csatolt mellékletre.

Magyar Iparművészet
1905.

gába társulatunk képviselőinek delegálását kéri. A választmány készséggel teljesíti a kérelmet akképen, hogy megküldi a választmányi tagok névsorát a Magyar Védő-Egyesületnek, tetszésére bizván az illető igazgatósági tag kijelölését.

Ifj. Aprily János államsegély-kérelme ügyében a kereskedelemügyi miniszter a társulatot meghallgatni kívánja, miért is a választmány a szakvélemény megállapítását *Alpár* Ignác, *Gerster* Kálmán, *Giergl* Kálmán, *Ligeti* Miklós, *Maróti* Géza és *Telcs* Ede vál. tagokból álló szakbizottságra bizza. A véleményes jelentést az elnökség terjeszti fel a miniszterhez.

Főtitkár bejelenti, hogy a Trefort-plakettnek sokszorosított példányai elkészültek és bemutatja a plakett ezüst és bronz példányait. Tudomásul szolgál.

Főtitkár jelentését a st.-louisi kiállítási tárgyakat visszaszállításuk közben ért sérülésekről, az ez által okozott károkról, valamint az előrelátható tetemes deficitről a választmány sajnálattal veszi tudomásul és elhatározza, hogy mindezekről felterjesztés útján jelentést tesz a kereskedelmi miniszternek.

Főtitkár jelenti, hogy az aradi iparművészeti kiállítás május hó 5-én, vasárnap nyilik meg. Előzőleg, szombaton délután a kiállítás bíráló-bizottsága tart ülést, amelyen az állami iparművészeti éremre való javaslat fölött döntenek. A bírálóbizottságba a kereskedelmi miniszter *Gaul* Károly, *Gelléri* Mór és *Vig* Albert vál. tagokat küldte ki, mig a társulat képviseletében ajánlja *Nesnera* Aladár aradi áll. ipari szakiskolai igazgatónak, *Varjassy* Károly aradi h. polgármesternek és *Thék* Endrének kiküldését.

A választmány a bejelentést tudomásul véve, a kiállítás bíráló-bizottságát a főtitkár javaslata értelmében megalakítja és a bizottság elnöki tisztségére *Alpár* Ignác társulati alelnököt kéri föl. Egyúttal elnök felkéri a választmány tagjait, hogy az ünnepélyes megnyitáson a társulat képviseletében minél számosabban jelenjenek meg.

Gelléri Mór az aradi kiállításon résztvevő iparosok kitüntetésére felajánlja az Országos Iparegyesület ezüst- és bronzérmeit.

A választmány az ajánlatot köszönettel fogadja és az érem odaitélésére való javaslattétellel a biráló-bizottságot bizza meg.

Telcs Ede kérdi, hogy a vidéki kiállításokra a társulat képviseletében leutazó választmányi tagok részére nem lehetne-e kedvezményes vagy szabad vasúti jegyet kieszközölni.

A választmány felkéri az elnökséget, hogy adandó alkalommal e tekintetben tájékozódjék, és ha lehetséges, a szóban forgó kedvezményt eszközölje ki.

Telcs Ede bemutatja a felterjesztést, amelyet a hazai érem- és plakett-szobrászok, ötvösök, ékszerészek és a rokon műiparágak képviseletében az illető szaktestületek a pénzügyminiszterhez intéztek.

A választmány a felterjesztéshez hozzájárul és felkéri az elnökséget, hogy azt a választmány régebbi határozata értelmében az érdekelt miniszterek elé juttassa.

A főtitkár jelenti, hogy értesülése szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter legközelebb felhívja a társulatot, hogy az 1906. évi milanói nemzetközi kiállítás magyar osztályának szervezetére, berendezésére és költségeire tervezetet készítsen s azt eléje terjessze. Kéri ennélfogva a választmányt, hogy már most küldjön ki bizottságot azzal, hogy a kivánt tervezetet állapítsa meg s azt a miniszter elé terjeszsze.

A választmány a főtitkár javaslata értelmében határoz és a bizottságot a következőképpen állapítja meg: elnöke a társulat kiállítási bizottságának elnöke, *Radisics* Jenő, tagjai: *Alpár* Ignác, *Faragó* Ödön, *Gelléri* Mór, *Maróti* Géza, *Fittler* Kamill, *Vig* Albert és *Györgyi* Kálmán.

A pénztári jelentés, amely az előirányzott 92.495 korona bevétellel szemben 52.689·04 korona bevételt, 88.000 korona kiadással szemben pedig 18.618·52 korona kiadást tüntet fel, tudomásul szolgál.

Főtitkár jelenti, hogy a legutóbbi választmányi ülés óta 25 új tag lépett a társulat kötelékébe. Örvendetes tudomásul szolgál.

Telcs Ede felhívja a választmányi tagok figyelmét az alakulóban levő „Éremkedvelők Egyesületé"-re.

A választmány felkéri *Telcs* Ede vál. tagot, hogy kellő számú tagbejelentő ívet bocsásson rendelkezésre, amelyeket az elnökség a választmány tagjainak megküld.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

KINEVEZÉS. A m. kir. vallás- és közokt. miniszter Zalán (Czapf) Gyula Orsz. M. Iparművészeti Múzeumi díjnokot ez intézethez tollnokká nevezte ki.

MDK

Jesze Kálmán

Fayence-váza. Terv.: Jesze Kalman. Repr.
(Az orsz.m.kir.iparművészeti isk.palya-
zatai.)

Magyar Iparművészet, 1905. 232.l.

MDK

Jeszenszky Kálmán

A Művészet könyvjegy pályázatára beérkezett többszáz rajz közül megvették fenti rajzát.

Hazai krónika.
Művészet. 1908. 271.l.

FAYENCE-VÁZA
TERVEZTE
JESZE KÁLMÁN

IPARMŰVÉSZETI
TERVEZÉS
TANÁR
BENCZUR BÉLA

Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola pályázatai.

Magyar Iparművészet 232

1905.

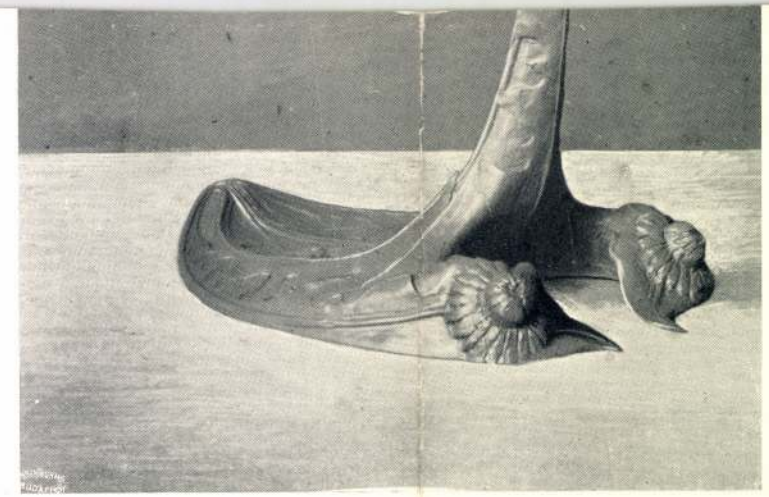

VILLANYLÁMPA
TERVEZTE BŐDY KÁLMÁN

KISPLASZTIKAI OSZTÁLY
TANÁR LORÁNFI A.

Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola pályázatai.

Br.Jeszenák Béla festőművész
Tanulmány fej, Olajf.
Tanulmány fej:Olajf.
Tanulmány fej.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

80. kép. *Árpádházi Szent Margit. Fametszet, 1500 körül.*

Jeszeniczei Jankovich Imre

1810. ápr. 10-től a hollóhazi üveghuta új bérlője.
Ismét megindítja a termelést
Felújítésra 67.14 forint 54 kr-t költött
Komlós határában (Hollóháza nomnéd régában) vasháma-
mot akart felállítani.

Sikota Györö: Hollóházi kerámia. Bp. 1964.

26.o.

Jandovich

Jeszenovszky János

Kőműves mester Egerben 1785–1825 között.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. kötet.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3157

JESZENOVSZKY Mihály egri kőmüves. Egerben 1780-85 között szerepel az adóösszeirásokban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

JESZENOVSZKY János kőmüves. Egerben a Jókai u. 4.sz.ház /hrsz.~~397~~ 379./ tulajdonosa 1785-1820 , körül, 1825-ben a házat özvegye birja.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Jeszenovszky János, kőmüves

Egerben 1785-1820 között a Jókai u. 4. sz. ház tulajdonosa 1825-ben e házat az örvegye bírja.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 345. old.

JESZENOVSZKY János egri kőmüves. Egerben 1800-ban irják össze mint adózó iparost.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Teszenovszky Mihály, kőműves

Egerben 1780-85 között
szerepel az adóösszeírásokban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 345 old.

Jeszenszky Árpád dr.

az Okleveles Kertészek Orsz. Egyesületének volt elnöke részt vett az alábbi kongresszuson.

Király Kálmán és Morbitzer Dezső: A római 1935. évi kertészeti kongresszus és az ujabb olasz anténtak.
Bpest, 1935. 4. l.

Jeszenszky Gerő

Nul. Besztercebányán 1890 okt. 21. ág. ev. gaz. akadémia 1914/15. I. Másodéves mű-vésznőv. Jemplényi Tivadar

Viaszos táblák, római V. 247

Jeszenszky Géza

1913/14 - 1914/15 I.

Ferkópzomfoiskövk

95. l.

visén a XVI. és XVII. sz. közt. Még érzik művein a régibb németalföldiek aprólékossága, de nagyszerűbb felfogása hatásos ellentétekre, stilizálásra törekszik. Az akadémikus irányú tájfestés egyik első művelője. Igazi nagyvonalúság jellemzi a Palazzo Rospigliosiban festett tájait 1609-ből. Több mint 70 olajfestménye közül drezdai tájképe Tóbiással s az angyallal (1624) áll a fejlődés hasonló fokán. Nem volt igazán nagy mester, de ő fejlesztette a stílust, amelyből Claude Lorrain művészete sarjadt. — Irodalom: A. Mayer (Leipzig, 1910).

B. 1. *Andrea*, l. *Riccio*.

B. 2. *Benedetto*, északolaszországi építész és szobrász, 1501—1507-ig a páviai Certosa monumentális fölépítésű és pazar díszítésű főkapuját tervezte. A domborművek főleg Szt. Brunó életére, a Certosával kapcsolatos eseményekre, bibliai és különböző szentek történetére vonatkozó jeleneteket ábrázolnak. B. miniatüri finomsággal faragta ezeket a sokalakos, ornamentálisan felkúszó szőlőtőkeretbe foglalt, természethű előadásra törekvő domborműveket. A Certosa számára B. még egy Madonnát (a G. Visconti-siremlékre), a milánói székesegyház számára pedig több márványalakot mintázott. *Ybl.*

BRIOT (ejtsd: *brió*), *François*, francia ónműves és medailleur, * Damblain (Lotharingia) 1550 körül. 1570 körül Montbéliardban telepedett le és Frigyes gróf, a későbbi württembergi herceg szolgálatában állt. Valószínűleg az ő számára készítette 1580—1587 közt az ónművesség remekét, a középen Temperantia, köröskörül Minerva és a hét szabad művészet domborműveivel és finom renaissance ornamensekkel ékített ú. n. Temperantia-tálat

Jeszenszky Gusztáv, festő; szül. 1855-ben Mezőberényben, hol atyja ref. lelkész volt.

1883-ban a münchemi képzőművészeti akadémián tanult.

Somogyi Miklós: Magyarok a münchemi képzőművészeti akadémián. Művészet, 1912. 186. l.

JESZENSZKY *Gusztáv*, festő, • Mezőberény 1854 aug. 6, † u. o. 1892. Az 1870-es években a fametszést tanulta a budapesti mintarajziskolában, 1883. pedig festeni tanult a müncheni képzőművészeti akadémián. Hazatérte után szülővárosában működött.

K. G. I. 5121

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Barabás Miklós után

A mester sz. Markosfalván 1

723. ~~XIX~~. Jeszenák János.

látható (tan áll, a

Térdig, kissé jobbra fordu
kardkötőjébe akasztotta, baljával pe
ja. Ingének álló gallérja és kézelői
atillája és hasitott ujjú mentéje fe
az asztalon túl piros csákó és talap

a hátterben

Vászon, méretei 128: 103 c
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896. IV. 8-
Barabás Miklós után.

La

904:V.4.

II. 4308. Jeszenszky Gusztáv, 28 éves, prot., szül. Mezőberényen, Magyarországon, atyja lelkész, antik osztály, 1883 ápr. 6.

Lom 186,1

8716.

BULgaria, et Romania. Mé-
ia Italica 60-ra van adva.
fölül: VALACHIA, SERVIA, BVL-
sarkon: 365. Jelzése alól: Z z 3.
szöveg olvasható.

:19.5 cm.

06
9

Jeszenszky Gusztáv

— Jeszenszky Gusztáv, festőművész, id. Jeszenszky Károly mezőberényi nyug. evang. lelkész fia, 36-dik évében. —

Vas. Ujs. 1892
366 l.

Jeszenszky Gusztáv

1872/73 - 1876/77

Ferképzőintézeti könyvtár

96 l.

Jeszenszky Gusztáv festő * 1855 Mezőberényben. 1883.
a münchemi képzőművész. Akadémia növendéke volt.

~~Fabiani fabri~~ VI. 146.

Jeszenszky Gusztáv

festőmuvész

id. J. Karol mezőberenyi

nyug. evang. lelkész fia

megh. 36 éves Eorabon

1892 ben

Van nyo. 1892. 366 l

~~1854~~
~~36~~
~~1890~~

Jeszenszky Gustáv

Művészet 1912

186

Šümegvideki asztalkendők VI. 148.

Jeszenszky Gusztáv

szül. Mezőberenyben 1854 aug. 6. 5 reált ügyett 1876/7 I. 6-ik féléve alperti muntarajztanoda fametsző szakosztályán.

Mosócz h.n. VI. 12.

Jeszenszky Gustáv

Művészet 1912. - 186

Frankfurt a/M. V.54.

Jeszenszky Gyula

Pécsről, 1845-ben 27 évés.

lása

Fleischer Béca. 55 l.

Tokaj.

Az előtért a város és bás
ja el, melynek kapujához a Bodr
kozik, mig a kanyargó utat két
hegyek tövében balra a Tisza pa
ket. Felirata

fölül középütt:
jobbra: 76

magyarázó szövegének kezdete: I

Szines rm., a vk. 6.2

Jeszenszky Erzsébét

1926/27 - 1929/30,
1931/32 - 1932/33

Ferkèpzomfolskèvk

96 l.

MINDEN KORREKTURÁT
VISSZAKÉRÜNK!

KORREKTURA
Küldetett: 1934 OKT. 5.
Visszaérkezett:
PÉLDÁNYSZÁM? 161-220

A KÉZIRATOKTÓL ELTÉRŐ
SZERZŐI JAVÍTÁSOKAT
KÜLÖN SZÁMÍTJUK FEL!

B. 2. *Paul*, előbbinek öccse és tanít-

Jeszenszky Erzsébet.

Vazsony János növendéke.

Munkája szerepel a képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán.

Ujvidék, 1928. Május 20.

Jeszenszky Erzsébet.

Vaszary János tanár műemlékei

Munkája szerepel a Képzőművészeti Főiskola műemlékeinek kiállításán, a állításokban.

Budapesti Hírlap, 1928. Máj. 20.

Jeszenszky Erzsébet.

Vazary-nővendék

A Képzőművészeti Főiskola nővendékeinek kiállításán munkája szerepel.

Pesti Napló, 1928. Máj. 20.

MDK

Jeszenszky Erzsébet

1930-ban iparostanonciskolai rajztanitói oklevelet kapott.

Képzőműv. Főisk. Évk. 1929-30. 70 l.

MDK

Jeszenszky Erzsébet,
festö

Vaszary János kiváló tanitványa.

(e.a.)

A Képzömüv. Föiskó növ. kiáll. - Mücs.
Ujság. 1928 máj. 2o. 22. 1.

~~Hechtl Jolán~~

tovább 2

~~Apró Margit~~

~~Bojarszky Sénke~~

~~Fehérvári Mária~~

~~Hechtl Jolán~~

Jeszenszky Erzsébet

Kovács Klára

Ölmacher Anna

Péntek Klára

Szuly Angela

9/Pg

1930-ban iparos-
tanonciskolai rajz-
tanitói oklevelet
Naptár -

Képzőm. Főisk. Évk.

1929/30. 70. l.

Jeszenszky László
uradalmi mérnök

A kalocsai székes-
egyház égése
1795 jul. 18-án.
Fenti rajza
Repr.
Winkler Pál:
A kalocsai érseki
főszékesegyház 1010-
től napjainkig.
Kalocsa, 1929. 72. C.

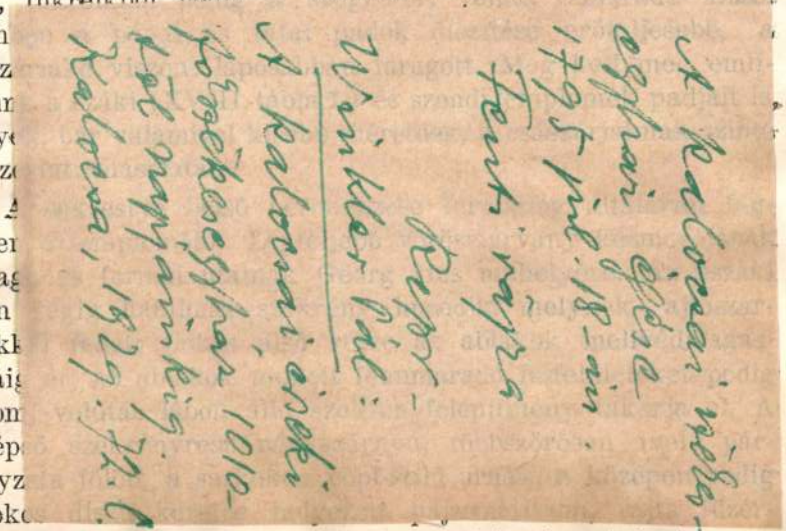

a somlóvásárhelyivel való kapcsolata problémánkban némi útmutatással is szolgál. Ugyanis, mint már említettük, a somlóvásárhelyi szószék Győrből került át mostani helyére, valószínű tehát, hogy valamely győri fafaragóműhely terméke. Különben a császári templom főoltárának festett architektúrájával és elrendezésével kapcsolatban Császár győri vonatkozásairól szólottunk már, úgyhogy e helyen csak a celldömölki apátsági templom Szt. Anna oltárának két álló szentjét említjük meg. Ezek a császáriakhoz képest magasabb művészi színvonalú szobrok fejtípusa, haj- és szakállkezelése, kezeinek kifaragása, kéztartása és redőkezelése a császári szószék Krisztusáéval és Szt. Péterével szoros rokonságot árul el, másrészt pedig Rössler győri munkáinak (Szt. Ignác-templom főoltárának szobrai) távoli hatását is tükrözi.[75] A császári templombelső e közvetlen és közvetett győri kapcsolataiból arra következtethetünk, hogy egy irányító egyéniség elgon-

JESZENSZKY János egri, kőműves. Egerben 1761-85 között szerepel az adóösszeirásokban, lehet, hogy személye azonos ~~+ Jeszenovszky Jánossal.

AHevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Jeszenszky János, egri kőnüvc

Egerben 1761-1785 között szerepel az adóösszeírásokban. Lehet, hogy személye azonos Jeszenovszky Jánossal. [Az évszámok szerint inkább az apja lehet. Bsie.]

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 345. old.

Jeszenszky Jenő

V.Gy.: Lakk és Festékipari Vállalat /Budalakk/, Budapest. Építészek: Elekes Éva, Hostás Margit, Vedres György. Statikusok: Bede László, Kovács Gézáné, Szabai Géza. Gépészek: Boros Iván, Formanek Ferenc, Jeszenszky Jenő, Ughy András. Út- és közmütervezők: Aranykovács László, Borombi László. /Tervismertetés, modellfotókkal./

Magyar Ép.műv. 1971.3.sz. 9-1o. 1.

Jerzenszky Sándor dr.

A Szinyei-Merse Társaság főtitkára.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 4.

Jeszenszky Sándor
a Szinyei Társaság főtitkára.

N. U. XI. 13. 1924

— **A képzőművészeti nevelés az iskolákban.** *Jeszenszky* Sándor, a Szinyei Társaság főtitkára igen érdekes és figyelemreméltó tanulmányt irt a *Magyar Paedagógiában* a képzőművészet iránti érzék neveléséről az iskolában. A nagy gyakorlati érzékkel megirt, külföldi példákra hivatkozó tanulmány most különlenyomatban is megjelent.

Nemzeti Ujság, 1927. 16v. 13.

MDK

Jeszenszky Sándor

A Szinyei Merse Pál Társaság közgyűlése.
Az Est 1936. febr. 2. 10.l.

mdk

Jeszenszky Sándor

a Szinyei Társaság vidéki. Művészet történeti tanulmányai Kozul kiemelkedik amit a Majális ról írt. Csak most vált nyomtatásban is publikusza a Nemzeti Galéria kiadványában.

Demeter Imre: A Festek

Budapest 1962, 113. l

MDK

Jeszenszky Sándor

Szinyei emlékünnepély, Szinyei Társ.Akadámia.
1941. febr.

Jeszenszky Sándor festőművész
Ernst Endre: A Szinyei Társaság és művésztagjai, 1926

Mese Pál

Jeszenszky Sándor
Szinyei Társaság tiszteleti tag
Szinyei Társaság nyolcadik kiállitása
1942. január

Jeszenszky Sándor
Szinyei Társaság tiszteleti tagja
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 194o. jan.febr.

Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 35. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 21. szám. — Rényi 22—23. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 772. l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 239. l. — Maszlaghy II., 169. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar képek a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 554. l. (Képe 553. l.) — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n. 176. l. — Lepold—Homor 97—98. l. — Gerevich PA, 252. l. — Lepold—Lippay 56. és 57. l. — H. Rapaics Judit: Ligeti Antal. Bp. 1938., 29., 50., 55., 74. l. (11. kép.)

Jeruzsálem (61. kép)

Vászon, olaj, 96×119 cm.
Jelezve lent jobbra: Ligeti A. 1875.
Simor prímás rendelésére készült.

Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 35. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 21. szám. — Rényi 22—23. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 772. l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 239. l. — Maszlaghy II., 166. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916. 554. l. — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n.

Jeszenszky Sándor festőművész
A Szinyei Társaság alapító rendes tagja
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1940. jan.febr.

NÉMET SZOBRÁSZ, 1460 körül
Jézus születése
Fadombormű, 76×70 cm.

SVÁB SZOBRÁSZ, 1470 körül
Jézus születése
Fadombormű, 60×44 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1480 körül
Az Atyaisten zenélő angyalokkal (167. kép)
Predella-szoborcsoport, mag. 35 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye, 149. szám. — Ger
vich: A régi magyar művészet európ
helyzete. Bp. 1924., 24. l. — Gerevic
PA, 218. l. (Képe 219. l.) — Őszi kiállítá
1930., Ipolyi, 100. szám. (Képe hátul.) -
Gerevich IPGY, 89. l. (Képe 86. l.)

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1500 körül
Madonna Jézussal (168. kép)
Fa, mag, 170 cm.
Az alistáli templomból. 1941. évi vétel

MAGYAR SZOBRÁSZ, 1480 körül
Térdelő János evangélista (169. kép)
Fa, mag. 78 cm.

Jeszenszky Sándor – Jelentés a Sz. T. 1926. évi működésről

A Szinyei Merse Pál Társaság Értesítője. 1927. febr. IX.

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG TAGJAINAK NÉVSORA.

(A nevek melletti évszámok a beválasztás esztendejét jelentik.)

Elnök: *Csók István.*

Társelnökök: *Lyka Károly és Petrovics Elek.*

Főtitkár: *Jeszenszky Sándor.* Pénztáros: *Zádor István*

Tiszteleti tagok:

Múzeumbarátok Egyesülete (1920)
IX., Üllői-út 33.

Berzeviczy Albert v. b. t. t. (1920)
VII., Erzsébet-körút 9.

Huysmans Camille (1926)
belga kir. szépmuveszeti miniszter
Bruxelles. Rue de la Loi.

John Augustus Edwin, A. R. A. (1926)
festőművész
London S. W. 3. Mallord Street 28. Chelsea.

Báró Kohner Adolf (1920)
VI., Damjanich-utca 20. I. 109–08.

Sir Lavery John, R. S. A., R. A. (1926)
festőművész
London, S. W. 7. Cronwell Place 5.

Jánoshalmi Nemes Marcell (1921)
L. a rendes tagoknál.

Sir Orpen William, K. B. E., R. A. (1926)
festőművész
London, S. W. 5. South Kensington, South Bolton Gardens 8.

Petrovics Elek (1922)
L. a rendes tagoknál.

Pryde James (1926)
festőművész
London, W. 11, Landsdowne Road [illegible].

Liptóújvári Strobl Alajos (1925) †

Külföldi levelező tagok:

Devigne Marguerite (1926)
kir. múzeumi igazgató őr
Bruxelles, Place Musée.

Fierens Gevaert Hyppolyte (1926) †
a bruxellesi kir. képtár igazgatója.

Howard Francis (1926)
a Soc. Internat. S. P. G. tb. főtitkára
London, Bryanston Square 41.

Konody Paul G. (1926)
művészeti író
London, W. 1. New-Cavendisch Street 26.

Lambotte Paul (1926)
a belga múzeumok főigazgatója
Bruxelles, Boulevard Waterloo 16.

Pica Vittorio (1923)
a veneziai biennalis kiállítások főtitkára
Venezia, S. Barnaba 3134.

Polderman Fabrice (1926)
szépművészeti államtitkár, egyet. tanár
Bruxelles, Rue de la Loi.

De Stefani Alessandro (1925)
író
Milanó, Via Ariosto 19.

A Szinyei Merse család meghívott tagjai:

Szinyei Merse Rózsi
II., Margit-körút 1. T. 96–18.

Szinyei Merse Félix
Tópart-tanya, u. p. Tiszakürt.

Szinyei Merse István v. b. t. t.
VII., Elemér-u. 16.

Rendes tagok:

Basch Andor
Paris. 17, quai Voltaire.

Beck Ő. Fülöp (1927)
VI., Teréz-körút 17. T. 92—82.

Csók István
VI., Bajza-u. 23. T. 123—59.

Ernst Lajos
VI., Nagymező-u. 8. T. 120—14.

Falus Elek
V., Deák Ferenc-u. 18. T. 33–71.

Fényes Adolf
VI., Teréz-körút 32.

Glatz Oszkár (1920)
IV., Királyi Pál-u. 20. J. 149—11.

Báró Hatvany Ferenc
I., Hunyadi-út 26. T. 25—35.

Herman Lipot
I., Kelenhegyi-út 12/14. J. 86–66.

Horthy Béla (1921)
VI., Király-u. 106. L. 988—29.

Iványi-Grünwald Béla
IV., Deák Ferenc-tér. T. 60—25.

Jeszenszky Sándor
I., Villányi-út 12. J. 362—61.

Kandó László
VI., Andrássy-út 113. T. 9—26.

Kisfaludi-Strobl Zsigmond
X., Százados-úti művésztelep. T. J. 52–46.

Koszta József (1920)
Szentes.

Lázár Béla
V., Ujpesti rakpart 4. T. 131—74.

Lux Elek (1924)
I., Ybl Miklós-tér 3. T. 141–66.

Lyka Károly
VI., Nagy János-u. 12. T. 99–24.

Magyar Mannheimer Gusztáv (1920)
VI., Aradi-u. 59. T. 99—09.

Majovszky Pál
IV., Apponyi-tér 1.

Mattyasovszky-Zsolnay László (1921)
I., Horthy Miklós-út 40. J. 132—63.

Meller Simon
München, Kepler-Str. 22.

Mikola András (1922)
Nagybánya.

Molnár Géza
VI., Nagy János-u. 10.

Jánoshalmi Nemes Marcell
München, Leopold-Str. 10.

Pásztor János (1925)
X., Százados-úti művésztelep. J. 66–98.

Perlmutter Izsák (1920)
Rákospalota, Villasor 12.

Petrovics Elek
VI., Aréna-út 41. T. 82–11.

Pólya Tibor
V., Csáky-u. 15. L. 983–60.

Réti István
VI., Bajza-u. 23. T. 123–59.

Rippl-Rónai József
I., Kelenhegyi-út 12/14. J. 86—66.

Rudnay Gyula (1921)
I., Bors-u. 4.

Sidló Ferenc (1922)
X., Százados-úti művésztelep. J. 96—98.

Strobentz Ferenc (1922)
München, Pettenkofen-Str. 30.

Szentgyörgyi István (1922)
X., Százados-úti művésztelep. J. 111—35.

Szép Ernő
Margitsziget, Nagyszálló.

Szmrecsányi Ödön
I., Döbrentei-u. 16.

Szőnyi István (1922)
Zebegény (Hont vármegye).

Szüle Péter (1926)
I., Attila-körút 19.

Thorma János
Nagybánya.

Vaszary János
I., Attila-körút 19.

Vidovszky Béla
V., Munkácsy-u. 27.

Lovag Ybl Ervin (1921)
VII., Ilka-u. 47.

Zádor István
VI., Nagymező-u. 8. T. 14—63.

Meghivott tagok:

Bartóky József v. b. t. t. (1926)
V., Kálmán-u. 20. T. 136—16.

Baumgarten Nándor dr. (1926)
V., Zoltán-u. 18. T. 8—50.

Csányi Károly (1924)
I., Ábel Jenő-u. 14. J. 35—50.

Divald Kornél (1922)
I., Budafoki-út 5.

Báró Herzog Mór Lipót (1926)
VI. Andrássy-út 93. T. 33—30.

Hevesy Andor (1926)
Paris, 3 Rue Saint Père.

Kuncz Ödön dr. (1921)
VII., Üllői-út 36. J. 119—13.

Lándor Tivadar (1921)
I., Horthy Miklós-út 52. J. 39—39.

Leffler Béla (1926)
Stockholm, Norra Mälarstrand 22.

Mauthner Zoltán (1926)
VI., Lendvay-u. 4. T. 158—22.

Nagy Árpád dr. (1922)
I., Budafoki-út 19.

Orsós Ferenc dr. (1925)
Debrecen, Nagyerdő-Egyetem.

Révai Ödön (1920)
V., Alkotmány-u. 27. T. 90—34.

Schoen Arnold (1922)
I., Városmajor-u. 12.

Szladits Károly dr. (1921)
II., Ermellékl-út 7. L. 910—25.

Szmrecsányi Miklós (1926)
Eger, Érseki-palota.

Takács Sándor (1922)
IV., Váci-u. 33.

Tóth István dr. (1926)
VIII., József-körút 37. J. 1—87.

Török Kornél (1926)
Bruxelles, 20 Avenue des Gaulois.

Ugron Gábor v. b. t. t. (1926)
II., Fillér-u. 33.

Pártoló tagok:

Bálint Lajos (1922)
VII., Rákóczi-út 76. J. 65—06.

Baranyai Zoltán (1926)
Genéve, 5 quai du Mont-Blanc.

Bárdossy László (1923)
VII., Rákóczi-út 52.

Barta Károly (1925)
VIII., Sándor-u. 13. J. 11—98.

Divéky Adorján dr. (1926)
Varso, Kopernika 28.

Dömötör István (1922)
I., Horthy Miklós-út 68.

Elek Artúr (1920)
I., Mátray-u. 5.

Farkas Zoltán (1921)
IX., Ráday-u. 40. J. 132—40.

Fehér Géza (1926)
Sofia, Rue Shipka 2.

Feleki Géza (1925)
VI., Andrássy-út 45.

Földi Mihály (1924)
VII., Rákóczi-út 54.

Gerő Ödön (1924)
II., Keleti Károly-u. 33. T. 35—45.

Kállay Miklós (1923)
V., Honvéd-u. 10.

Kálmán Jenő (1921)
VIII., Üllői-út 34. J. 112—22.

Kárpáti Aurél (1924)
VII., Rákóczi-út 54.

Kemény Simon (1921)
VI., Nagymező-u. 8.

König György (1923)
IX., Lónyay-u. 19. J. 65—61.

Lengyel Géza (1922)
II., Bimbó-u. 15. T. 133—82.

Lippai Gyula (1925)
I., Attila-u. 7.

Mariay Ödön (1925)
V., Hold-u. 16.

Medgyesy László (1926)
Cleveland, Ohio. U. S. A. 725. Prospect Avénue.

Rácz Dezső dr. (1926)
London, S. W. 1. Chester-Square 53..

Radisics Elemér (1922)
VIII., Rökk Szilárd-u. 31. J. 62—29.

Salgó Ernő dr. (1926)
VI., Király-u. 102. T. 11—81.

Sartory Sylvester (1926)
Venezia, Campiello, Flaminio Correr 5599.

Schöpflin Aladár (1922)
I., Lovas-út 18. T. 16—09.

Sonnenber Marcell (1926)
V., Nádor-u. 26. T. 74—06.

Felvinczi Takács Zoltán (1922)
IX., Üllői-út 121.

Báró Villani Lajos (1925)
Konstantinápoly, Gde Rue de Pera 436.

Weöres Gyula dr. (1926)
Helsinki, L. Viertotie 34/B.

Wolfner Gyula (1921)
IV., Eskü-tér 5. J. 150—03.

Elhunyt tagok:

Csáktornyai Zoltán rendes tag † 1921.
Lederer Sándor pártoló tag † 1924.
Déri Frigyes tiszteleti tag † 1924.

Az állandó díjbizottság tagjai:

1926. évre: *Kisfaludi Strobl Zsigmond, Lyka Károly, Mattyasovszky-Zsolnay László.*

1927. évre: *Herman Lipót, Szőnyi István, Ybl Ervin.*

Grafikai díjbizottság tagjai:

1926. évre: *Falus Elek, Pólya Tibor, Ybl Ervin.*

1927. évre: *Farkas Zoltán, Kandó László, Magyar-Mannheimer Gusztáv.*

A „Magyar Művészet" szerkesztő-bizottsága:

Felelős szerkesztő: *Majovszky Pál.* Főmunkatárs: *Lázár Béla.*

A szerkesztő-bizottság tagjai: *Csók István, Iványi Grünwald Béla, Jeszenszky Sándor, Lyka Károly, Petrovics Elek* és *Réti István.*

Megbízott kiadó: *Athenaeum r.-t.* Felelős kiadó: *Ormós György igazgató.*

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG ÁLLANDÓ KÜLFÖLDI MEGBIZOTTAI:

Belgium.

Török Kornél m. kir. főkonzul, meghívott tag.
Bruxelles, 20 Avenue des Gaulois.

Bulgária.

Dr. Fehér Géza egyet. m. tanár, párfoló tag.
Sophia, Rue Schipka 2.

Északamerikai Egyesült Államok.

Dr. Medgyesy László m. kir. konzul, párfoló tag.
Cleveland, Ohio, 725 Prospect Avenue.

Finnország.

Dr Weöres Gyula egyetemi előadó, párfoló tag.
Helsinki, L. Vierfotie 34/B.

Franciaország.

Hevesy Andor író, művészettörténész, meghívott tag.
Paris, 3 rue Saint Père.

Lengyelország.

Dr. Divéky Adorján egyet. m. tanár, párfoló tag.
Varso, Kopernika 28.

Nagy-Britannia.

Dr. Rácz Dezső követs. sajtó-attaché, párfoló tag.
London, S. W. 1. — 53. Chester Square.

Németország.

Dr. Meller Simon ny. múzeumigazgató, rendes tag.
München, Kepler-Strasse 22.

Olaszország.

Sartory Sylvester m. kir. alkonzul, párfoló tag.
Venezia, Campiello, Flaminio Correr 5599.

Svájc.

Dr. Baranyai Zoltán követs. titkár, párfoló tag.
Genéve, 5 Quai du Mont-Blanc.

Svédország.

Dr. Leffler Béla egyet. m. tanár, meghívott tag.
Stockholm, Norra Mälarstrand 22.

Törökország.

Br. Villani Lajos követs. tanácsos, párfoló tag.
Konstantinápoly, G^{de} Rue de Péra 436.

A SZINYEI TÁRSASÁG BARÁTI KÖRÉNEK VEZETŐSÉGE:

Elnök: *Bartóky József* v. b. t. t.

Társelnökök: *Baumgarten Nándor, Szmrecsányi Miklós, Tóth István dr.*

Igazgatók: *Hámos Pál, Jalsoviczky Károly.*

Ügyész: *dr. Tomcsányi Zoltán.*

Jegyzők: *Ernst Endre, ifj. Grünwald Béla.*

Pénztáros: *a Magyar Művészet kiadóhivatala.*

Az elnöki tanács tagjai:

Berzeviczy Albert v. b. t. t.
Ernst Lajos
Fenyő Miksa
Dr. Fenyvessy Béla (Pécs)
Báró Hatvany Endre
Báró Herzog Mór Lipót
Hirsch Albert
Horváth Nándor
Kálmán Jenő
Báró Kohner Adolf
Korb Flóris
Krausz Simon
Mauthner Zoltán
Miklós Andor
Jánoshalmi Nemes Marcell
Dr. Orsós Ferenc (Debrecen)
Ráth Végh István
Ugron Gábor v. b. t. t.
Wertheimer Adolf
Wolfner Gyula

A Szinyei Társaság részéről az elnöki tanácsba delegálva:

Csók István
Jeszenszky Sándor
Lyka Károly
Petrovics Elek

A Magyar Művészet szerkesztősége részéről az elnöki tanácsba delegálva:

Iványi-Grünwald Béla
Lázár Béla
Majovszky Pál
Réti István

A választmány tagjai:

Bánó Pál
Baracs Károly
Beck Soma (Pécs)
Becker Béla
Beöthy László
Béla Henrik
Bródy Tibor
Csiky József (Debrecen)
Dános Géza
Éber Sándor (Baja)
Elischer Gyula (Debrecen)
Entz Béla (Pécs)
Faluhelyi Ferenc (Pécs)
Glücksthal Lajos
Földiák Frigyes
Fränkel Ernő
Gábor Ignác
Gál Lajos
Gáthy Fülöp
Gergely Rezső
Géber Antal
Grünwald Andor
Herz Henrik
Hevesy Andor (Páris)
Hoselitz Gyula
Jungfer József
Kappéter Géza
Keéri-Szántó Imre
Kell Jenő
Kellner Adolf
Kertész János
Kosztolányi Imre
Barabási Kún József (Debrecen)
Lantos Adolf
László József
Lázár Ernő
Lippich István (Szolnok)
Lobmayer Géza
Marschall Ferenc
Patzó Márton (Debrecen)
Péter Andor
Rados Ernő
Reinitz Ernő
Reisz Jenő
Révai Ödön
Róth Miksa
Ruszt Béla
Sartory Szilveszter (Venezia)
Sebestyén Lajos (Debrecen)
Sebők Bertalan
Silbermann Ábris
Sonnenberg Marcell
Strasser Imre
Szablya János
Szalay József (Szeged)
Szinyei-Merse József
Szitányi Ferenc
Szterényi Gyula
Tamás Henrik
Thaly Zsigmond
Vágó Leó
Vigh Emil
Wiesinger Vilmos

A Szinyei Társaság Baráti Körének debreceni osztálya:

Elnöki tanácstag: *dr. Orsós Ferenc.*

Választmányi tagok:

Csiky József
Elischer Gyula
Patzó Márton
Sebestyén Lajos
Barabási Kún József

Az osztály tagjai:

Ádám Gyula
Dr. Balkányi Pál
Dr. Balogh János
Dr. Belák Sándor
Dr. Csáky Gergely
Dr. Csiky József
Dr. Elischer Gyula
Dr. Fazekas Sándor
Dr. Félegyházy Sándor
Füvessy Lajos
Ghesy Tihamér
Dr. Hajdú István
Dr. Hüttl Tivadar
Dr. Jáky Gyula
Dr. Jánossy Gyula
Jerzsák Béla
Dr. Józsa László
Kereskedő Társulat isk. könyvtára
Dr. Király Péter
Dr. Kovács István
Dr. Köntzey Ernő
Dr. Kreiker Aladár
Kubinyi Lajos
Barabási dr. Kún József
Dr. Kuthy Sándor
Dr. Loessl János
Dr. Meszevszky Oszkár
Dr. Molnár Elek
Nagy Ferenc
Dr. Nagy Ferenc
Dr. Nagy Géza
Nagy József
Nagy József
Dr. Neuber Ede
Dr. Orsós Ferenc
Dr. Orsós Jenő
Dr. Oláh Dániel
Patzó Márton
Dr. Pethő János
Piros Béla
Ref. főiskola nagy könyvtára
Dr. Reininger Tamás
Ritter Ignác
Dr. Röblich Lajos
Dr. Schmidt Lajos
Székelyhidasi Sebestyén Lajos
Siegmund Ervin
Simák Lajos
Dr. Sulyok Hilda
Szabó Imre
Dr. Szontágh Félix
Dr. Tavaszi Ödön
Tisza István tud. egyetem könyvtára
Tóth Endre
Dr. Váradi Szabó Miklós
Dr. Verzár Frigyes
Dr. Wodetzky József
Zempléni Gyula

A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG DIJAI:

Szinyei-jutalom:

1920. Szőnyi István.
1921. Szentgyörgyi István
1922. Lux Elek.
1923. Pásztor János.
1924. Ki nem adva.
1925. Szüle Péter.
1926. Beck Ö. Fülöp.

Grafikai díj:

1921. Azary Prihoda István.
1922. Fáy Dezső.
1923. Varga Nándor Lajos.
1924. Varga Nándor Lajos.
1925. Aba Novák Vilmos.

Zichy Mihály grafikai díj:

1925. Komjáthy Wanyerka Gyula.

Fränkel Ernő díjai:

I. Ligeti Miklós.
II. Vass Elemér.
III. Kohányi Károly.

Nemes Marcell-alapítvány külföldi tanulmányúti ösztöndíjai:

1922. Jeges Ernő (Páris).
1923. Förstner Dénes (Itália).
1924. Vörös Béla (Páris).
1925. Aba Novák Vilmos (Páris).
1925. Emőd Aurél (Páris).
1926. Rozgonyi László (Páris).

Nemes Marcell-alapítvány Szinyei tájképfestési díja:

1921. Ki nem adva.
1922. „ „ „
1923. „ „ „
1924. „ „ „
1925. Csánky Dénes.
1926. Egry József.

Ernst-Múzeum díja:

1922. Szüle Péter.
1923. Feszty Mária.

Kálmán Jenő 1923. évi díjai:

Nagy István.
Reményi József.

A Szinyei Társaság külföldi tanulmányúti ösztöndíja:

1922. Deli Antal (Németország).
1923. Patkó Károly (Itália).
1924. Lederer Sándor emlékére tett adományból: Varga Nándor Lajos (Páris-Itália).

Nemes Marcell-alapítvány jutalomdíjai:

1925. Barcsay Jenő.
1925. Jálics Ernő.

Ernst Lajos: Csók István jutalomdíja:

1925. Ecsödi Ákos.

A „TAVASZI SZALON" I. KIÁLLÍTÁSÁN ADOTT DÍJAK ÉS ELISMERÉSEK:

A Szinyei Társaság díja:

Istókovits Kálmán.

Barta Károly-féle festészeti díj:

Miklós József.

Barta Károly-féle szobrászati díj:

Farkas Zoltán.

Ernst Endre grafikai díja:

Komjáthy Wanyerka Gyula.

Kitüntető elismerésben részesültek:

F. Antal Elemér
Barcsay Jenő
Barzó Endre
Bazilides Barna
Bánk Ernő
Csuk Jenő
Emőd Aurél
Goebel Jenő
Jeges Ernő
Leicht Lilly
oraviczai Szabó István
Pándy Lajos
Simkovics Jenő

Ezenkívül a Társaság 80 művésznek 52 ösztöndíjat, 42 kitüntető elismerést és 67 dicsérő elismerést adott.

JELENTÉS
A SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG 1926. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

A Szinyei Merse Pál Társaság hetedik esztendejének nagy vesztesége *liptóújvári Strobl Alajos* szobrászművész tanár, a Társaság tiszteleti tagjának elhunyta. A mult év elején rendezett második budapesti kiállításunknak művészi szenzációja volt az a két mellszobor, melyet ő állított ki. Mindég büszkék leszünk arra, hogy e nagy művésznek életében aratott utolsó sikere, Társaságunk kiállításához fűződik. A Szinyei Társaság ez év február 9-én külön emlékünnepélyen fogja *liptóújvári Strobl Alajos* iránt érzett kegyeletét leróni.

A második gyászeset, mely az elmult évben a Társaságot érte, *Fierens Gewaert Hyppolyte*, a bruxellesi királyi szépművészeti múzeum igazgatójának halála, akit nemrég választott a Társaság külföldi levelező tagjai sorába. *Fierens Gewaert* a régi flamand festőművészetnek egyik legkiválóbb ismerője hazájában és a külföld is tekintélynek ismerte el. E mellett Belgiumban a legmodernebb művészi törekvéseknek őszinte megértője és patrónusa volt. A Szinyei Társaság a bruxellesi kiállítása révén került vele összeköttetésbe. Ő volt kiállításunk házigazdája, átadva bemutatkozásunkra az idegen régi mesterek nagyszerű galériáját. Nemcsak a nemzetközi érintkezésben szokásos udvariasságot és a hozzáértő műbírálónak megbecsülését tapasztaltuk nála, hanem egy olyan meleg érdeklődést, mely csak őszinte szimpatiából fakadhat és olyan hatékony támogatást, mely csak egy hűséges jó baráttól telik. Hatvan éves korában, munkaereje teljességében ragadta el a halál. A Szinyei Társaság mindig kegyelettel fogja őrizni emlékét.

A Társaság díszes gazdagodását jelenti, hogy londoni szereplése kapcsán tiszteleti tagjává választhatta *Sir Orpen William* festőművészt, az International Society S. P. G. elnökét, *Pryde James* festőművészt, az International Society S. P. G. alelnökét, *Sir Lavery John* és *John Augustus* kiváló angol festőművészeket, valamint külföldi levelező tagjaivá lettek *Howard Francis*, az International Society S. P. G. tiszteletbeli főtitkára és *Kenedy Paul* művészeti író. A bruxellesi kiállítás is bő alkalmat adott arra, hogy külföldi barátaink díszes sorát kibővítsük. Az őszinte hála indított arra, hogy tiszteleti taggá válasszuk *Huysmans Camille* belga kir. szépművészeti minisztert, külföldi levelező taggá *Polderman Fabrice* szépművészeti államtitkárt, *Lambotte*

Paul múzeumi főigazgatót, néhai *Fierens Gewaert Hyppolyte* múzeumi igazgatót és *Devigne Marguerite* kisasszony, kir. múzeumi osztályigazgatót, egyetemi m. tanárt.

Meghívott tagja lett a Társaságnak a mult év folyamán *Török Kornél* bruxellesi kir. főkonzul, *Hevesy Andor* Párisban élő műtörténészünk és *dr. Leffler Béla* egyetemi m. tanár Stockholmból. Pártoló tagok lettek: *Baranyai Zoltán* követségi titkár, *Divéky Adorján* sajtó attaché, *Fehér Géza* egyetemi m. tanár, *Medgyesy László* konzul, *dr. Rácz Dezső* sajtó attaché, *dr. Salgó Ernő* műkritikus, *Sartory Sylvester* alkonzul, *Sonnenberg Marcell* igazgató, *dr. Weöres Gyula* tanár.

Örvendetes eseménye volt az elmult évnek, hogy Társaságunk a nagybányai festőiskola negyedszázados fennállása alkalmából *Thorma János* rendes tagot tanárságának huszonötesztendős évfordulóján üdvözölhette. Hasonlókép örvendetes esemény volt az, hogy *Perlmutter Izsák* és *Rippl-Rónai József* rendes tagok önarcképét a Firenzei Uffizi képtár elkérte a halhatatlanok galériája számára. Ezen az előkelő helyen már négy arcképpel van képviselve Társaságunk.

Az elmult év munkájában a legnagyobb részt a külföldi kiállítások foglalták le. Még 1925. év végén Londonhan kiküldött anyagunk január végétől március végéig Bradfordban volt kiállítva. Ezalatt érkezett a belga kormány meghívása. *Huysmans* szépművészeti miniszter nemzetközi kulturális kapcsolatok létesítése céljából évente egy-egy nemzet képzőművészeit akarja vendégül látni Bruxellesben. Londoni szereplésünk felhívta a figyelmét és ennek köszönhettük, hogy a tervezett kiállításoknak érdekes sorozatát velünk nyitotta meg. Angliai anyagunkat mégegyszerannyi képpel és szoborral egészítettük ki. A kiállítás a régi kir. képtár helyiségeiben volt, hol a régi nagy mesterek műveinek megszokott helyén ezúttal élő magyar művészek képei lógtak. Már ez is mutatja, hogy mennyi figyelemben és megtiszteltetésben volt ott része a magyar művészetnek. A május 29-én tartott megnyitás fénypontja volt *Huysmans* miniszter megnyitója, ki arról beszélve, hogy miként tükrözi a művészet az egyes nemzetek lelkét, a magyar művészetről és a magyar népről nagy elismeréssel szólott. E beszédet, valamint a kiállításról a belga sajtóban megjelent ismertetéseket, mely hetekig foglalkozott a kiállítással, a Társaság a Magyar Művészetben tette közzé. E kiállítás alkalmat adott arra is, hogy *Ybl Ervin* rendes tagunk azzal kapcsolatban előadást tartson a magyar képzőművészetről. Ebben az előadásában különös súlyt helyezett arra is, hogy nagy mesterünk *Szinyei Merse Pál* jelentőségét kellően megvilágítsa és evvel *Munkácsy* után egy második magyar mestert is belevigyen az ottani köztudatba. A „Majális" a maga szépségével és regényes történetével megtette a hatását; a beérkező kritikákból láttuk, hogy a belga szakkörök *Szinyei* jelentőségét teljesen megértették és elfogadták. A kiállítás alkalmából a Musée Modernebe került *Fényes Adolf* és *Rudnay Gyula* egy-egy festménye, valamint *Aba Novák Vilmos* és *Zádor István* rézkarcai. A belga király Ő Felsége pedig magas kitüntetésben része-

sítette tagjaink közül *Csók István, Glatz Oszkár, Iványi-Grünwald Béla, Rippl-Rónai József, Rudnay Gyula* és *Vaszary János* festőművészeket, valamint *Török Kornél* főkonzult és a kiállítás két rendezőjét, *Jeszenszky Sándort* és *Ybl Ervint.*

E kiállítás létrejöttében és sikerében a legnagyobb része volt *Török Kornél* főkonzulnak, ki Bruxellesben minden érdemes magyar ügynek a leglelkesebb, nagybefolyású pártfogója és szószólója. Köszönet illeti a *Gyermekvédő Ligát* és annak kitűnő vezetőjét *Neugebauer Vilmost*, ki bruxellesi anyagunkat ingyen szállította és a műbarátokat, kik a birtokukban levő műtárgyakat a kiállításra átengedték. A legnagyobb hálával emlékezünk meg a m. kir. kormányról, a külügyminisztériumról, de különösen a *közoktatásügyi miniszter úr Ő Excellenciájáról*, ki külföldi kiállításainkat a legmesszebbmenő támogatásban részesítette. Büszkén őrizzük azt a levelét, melyben bruxellesi kiállításunkért elismerését fejezi ki.

E kiállításunk eredménye az is, hogy ez év tavaszán a belga művészek viszonozni fogják látogatásunkat. A magyar kormány meghívására a belga kormány a régi és a modern belga művészetet, tehát a flamand művészet közel hatszáz évét fogja itt Budapesten bemutatni. E nagyszerű kiállítás, mely a Szinyei Társaság kezdeményezésére és az *Országos Képzőművészeti Társulat* áldozatkészségével jön létre, május havában nyílik meg a Műcsarnokban.

Egy másik igen jelentős kiállítása volt a Társaságnak a május havi *„Tavaszi Szalon"*. Ez a két év előtti *„Díjazottak kiállítása"*-nak utóda. A fiatal művészeknek akar e *Tavaszi Szalonnal* évről-évre alkalmat adni a Társaság az együttes megjelenésre. Az első kiállítás jól sikerült. 119 művész 246 műalkotása hirdette, hogy a magyar képzőművészetnek reményteljes jövője van. A *Nemzeti Szalon* adott otthont e fiatal intézményünknek és amikor ezért a nyilvánosság előtt köszönetet mondunk, külön meg kell említenünk ennek érdemes igazgatóját, *Déry Béla* festőművészt, ki felkérésünkre e jó ügyhöz méltó lelkesedéssel és hozzáértéssel rendezte e kiállítást. A kiállításon a *jánoshalmi Nemes Marcell*-féle külföldi tanulmányi ösztöndíjat *Rozgonyi László* festőművész, a Szinyei Társaság díját: *Istókovics Kálmán*, a *Barta Károly*-féle díjakat: *Miklós József* festőművész és *Farkas Zoltán* szobrászművész, az *Ernst Endre*-féle grafikai díjat *Komjáthy Wanyerka Gyula* nyerték el. Kitüntető elismerésben részesültek: *F. Antal Elemér, Barcsay Jenő, Barzó Endre, Basilides Barna, Bánk Ernő, Csuk Jenő, Emőd Anrél, Goebel Jenő, Jeges Ernő, Leicht Lylli, ovavicai Szabó István, Pándy Lajos* és *Simkovics Jenő.*

Az elmult évben csak egy vidéki kiállítást rendezett a Társaság, még pedig Békéscsabán az ottani *Aurora* meghívására. *Lázár Bélát* és *Komis Géza* városi kultúrtanácsnokot illeti köszönet e vállalkozás sikeréért.

A Társaság folyóirata a *„Magyar Művészet"* immár harmadik évfolyamába lépett. E folyóiratnak különösen a külföldön való terjedése jelentős eredmény és nagy segítségünkre van minden külföldi vonatkozású publikációnkban. *Majovszky Pál* felelős szerkesztő, *Lázár*

Béla főmunkatárs és az *Athenaeum*, mely oly gonddal állítja ki e lapot nemcsak a mi, hanem mindazok elismerését vívták ki, akik tudatában vannak, hogy milyen nehéz és milyen fontos egy ilyen irányú magyar folyóiratnak a fenntartása. Mi hálával gondolunk még a *Szinyei Társaság Barátainak Körére*, melynek tagjai biztosítják annak fennmaradását.

A Társaság a külfölddel felvéve az érintkezést, szükségét látta annak, hogy ügyeinek vitelére, valamint általában a magyar képzőművészet érdekeinek képviseletére egyes külországokban megbízottai legyenek. Barátokat keresett, kik a magyar kultúra iránti lelkesedésből e munkára hajlandók vállalkozni. Ily módon sikerült tizenkét állandó megbízotti tisztet szervezni, kik ez év elejétől már működésben vannak. A Szinyei Társaság külföldi állandó megbízottai a következők: Belgiumban: *Török Kornél* főkonzul Bruxellesben, Bulgáriában: *dr. Fehér Géza* egyetemi m. tanár Szófiában, Északamerikai Egyesült Államokban: *Medgyesy László* konzul Clevelandban, Finnországban: *dr. Weöres Gyula* tanár, egyetemi előadó Helsinkiben, Franciaországban: *Hevesy Andor* műtörténész Párisban, Lengyelországban: *dr. Divéky Adorján* egyetemi m. tanár Varsóban, Nagy-Britanniában: *dr. Rácz Dezső* sajtó attaché Londonban, Németországban: *dr. Meller Simon* ny. múzeumigazgató Münchenben, Olaszországban: *Sartory Sylvester* alkonzul Veneziában, Svájcban: *dr. Baranyai Zoltán* követségi titkár Genfben, Svédországban: *dr. Leffler Béla* egyetemi m. tanár Stockholmban, Törökországban: *báró Villani Lajos* követségi tanácsos Konstantinápolyban. Új munkatársait szeretettel köszönti a Szinyei Társaság és köszönve szíves készségöket, nagy reményekkel néz munkásságuk elé.

A Szinyei Társaság munkáját a következő pénzbeli adományokkal támogatták az elmult évben:

Az Est útján beérkezett névtelen adomány..	800.000 K
Barta Károly	14,000.000 „
Ernst Endre.....	1,000.000 „
Ernst Lajos	18,129.000 „
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete	2,000.000 „
Jánoshalmi Nemes Marcell.....	50,000.000 „
Wolfner Gyula	6,000.000 „

kiknek ezúton is köszönetet mondunk.

A Társaság 1927. év január 31-én tartott évzáró rendes közgyűlése a Társaság rendes tagjai sorába választotta *Beck Ö. Fülöp* szobrászművészt és neki ítélte egyúttal az 1926. évi Szinyei-jutalmat. A jánoshalmi Nemes Marcell-féle alapítványu Szinyei tájképdíját *Egry József* nyerte „Balatoni halászok" című képével, mely a Szépművészeti Múzeum tulajdona, míg a Zichy Mihály grafikai díj *Komjáthy Wanyerka Gyulának* ítéltetett oda.

Jeszenszky Sándor
főtitkár.

A TÁRSASÁG RENDES TAGJAINAK MŰVÉSZI ÉS IRODALMI MŰKÖDÉSE AZ 1926. ÉVBEN.

(Kiállításokon kívül meg vannak említve az évben megrendelésre került nagyobb műalkotások, valamint azok a külföldi múzeumok, melyek az év folyamán az illető művész alkotását megszerezték. Rövidítések: Sz. T. K. = Szinyei Társaság kiállítása; N. Sz. V. K. = Nemzeti Szalon vidéki kiállítása.)

Basch Andor: Sz. T. II. K. Budapest, Le Salon des Tuileries Paris, Sz. T. K. Bruxelles, Salon d'Automne Paris, Musée Luxembourg Paris.

Csók István: Sz. T. II. K. Budapest, Kut., Sz. T. K. Bradfort és Bruxelles, Drezda, München, Carnegie Inst. Pitsburg, N. Sz. V. K. Pécs, Sz. T. K. Békéscsaba.

Fényes Adolf: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort és Bruxelles, Szolnok műv. telep kiállítása, N. Sz. V. K. Kecskemét, Nagykőrös, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba, Musée Moderne Bruxelles.

Glatz Oszkár: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Venezia, Céhbeliek, Szentendre műv. telep kiállítása, N. Sz. V. K. Győr, Kecskemét, Nagykőrös, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba.

Hatvany Ferenc báró: Sz. T. II. K. Budapest. Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles. Venezia, Sz. T. K. Békéscsaba.

Herman Lipót: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, N. Sz, V. K. Győr, Pécs, Szombately, Sz. T. K. Békéscsaba.

Horthy Béla: Sz. T. II. K. Budapest.

Iványi Grünwald Béla: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Drezda, München, Carnegie Inst. Pitsburgh, N. Sz. V. K. Győr, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba.

Kandó László: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bruxelles.

Kisfaludi Strobl Zsigmond: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Céhbeliek, N. Sz. V. K. Győr, Kecskemét, Nagykőrös, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba, gr. Tisza István szobra Debrecen, Hősiemlék Füzesabony, Országh-család siremléke Budapest.

Koszta József: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Sz. T. K. Békéscsaba.

Lázár Béla: Mányoki tanulmányok (Magyar Művészet), Egy Renoir kép története (Magyar Művészet), „A Fészek árkádos kertjében" (beszélgetések a művészetről), Menzel és Paál (Pesti Hirlap), C. Monet halála (Pesti Napló).

Lyka Károly: Michael v. Munkácsy Wien, Eligins Verlag 1926; folytatta a magyar művészek életrajzainak publikálását a *Thieme-Becker* Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler c. művének XIX. (1926) és XX. (1907) kötetében. E. A. Seemann Leipzig; művészeti vonatkozású cikkek a Magyar Művészetben és az Uj Időkben.

Lux Elek: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Venezia, Céhbeliek, N. Sz. V. K. Győr, Kecskemét, Nagykőrös, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba, „Anyaság" (márvány szobormű) a szolnoki m. kir. bábaképző intézetben.

Magyar-Mannheimer Gusztáv: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort Bruxelles, Carnegie Inst. Pittsburg, N. Sz. V. K. Győr, Pécs Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba.

Mattyasovszky-Zsolnay László: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort Bruxelles, N. Sz. V. K. Pécs, Sz. T. K. Békéscsaba.

Mikola András: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bruxelles.

Pásztor János: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Céhbeliek, N. Sz. V. K. Győr, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba, Hősi emlék Szentes és Földeák.

Perlmutter Izsák: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Velence, Carnegie Inst. Pittsburg, Sz. T. K. Békéscsaba, Uffizigaleria Firenze.

Petrovics Elek: A Szépművészeti Múzeum modern magyar szobrai (Magyar Művészet), Einige Worte über die Ung. Kunst (Deutsche Illustr. Rundschau Berlin), A Szépművészeti Múzeum modern szobor-gyüjteményének katalogusa (Szépműv. Múz. kiadv. 1926.).

Pólya Tibor: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Szolnoki műv. telep kiállítása, Sz. T. K. Békéscsaba, két fali kép a szolnoki m. kir. bábaképző intézetben, az 1849-i szolnoki ütközet Szolnok városának.

Réti István: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Szentendrei művésztelep kiállítása, „A harmincéves nagybánya" Művészettörténeti tanulmány (Magyar Művészet).

Rippl-Rónai József: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Kut, Venezia, Sz. T. K. Békéscsaba, Uffizi galeria Firenze.

Rudnay Gyula: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Céhbeliek, Drezda, München, Carnegie Inst. Pittsburgh. N. Sz. V. K. Kecskemét, Nagykőrös, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba, Musée Moderne Bruxelles, a képviselőház számára készülő „Hon. foglalás" c. szőnyegkárpit kartonja.

Sidló Ferenc: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Céhbeliek, N. Sz. V. K. Győr, Kecskemét, Nagykőrös, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba, Hősiemlék Almamellék (Somogy m.).

Liptóújvári Strobl Alajos tiszt. tag †: Sz. T. II. K. Budapest, Főméltóságú Horthy Miklós kormányzó mellszobra.

Szentgyörgyi István: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Céhbeliek, N. Sz. V. K. Győr, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba, Hősiemlék Kiskúnhalas, Sávoly, Szolnok, Gyenes László síremléke Budapest.

Szmrecsányi Ödön: Sz. T. II. K. Budapest.

Szőnyi István: Sz. T. II. K. Budapest, Bradfort, Sz. T. K. Bruxelles, Kut, Drezda, Magy. Rézkarcolók kiállítása Baltimore, New-York, Chicago, Ackron, Sz. T. K. Békéscsaba.

Szüle Péter: Sz. T. K. Bruxelles, Szolnoki műv. telep kiállítása, Sz. T. K. Békéscsaba.

Thorma János: Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles.

Vaszary János: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Kut, Carnegie Inst. Pittsburgh

Vidovszky Béla: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradfort, Bruxelles, Gyüjteményes kiállítás Ernst múzeum, N. Sz. V. K. Pécs, Sz. T. K. Békéscsaba.

Ybl Ervin: Az utolsó félszázad művészete (Pallas rt. 1926). Donatello I. rész (Magyar Művészeti Könyvtár 1—3. sz. Amicus 1926). Les arts en Hongrie (Le Flambeau Bruxelles és L'expanzion belge). Das Schloss des Prinzen Eugen von Savoyen in Ráckeve (Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte, IV köt.). Szinyei Merse Pál és a magyar tájképfestészet (Felolvasása 1926. évi emlékünnepélyen, Magyar Művészet és Revue de Hongrie). Ybl Miklós operaházának ismeretlen tanulmánytervei. Száz év német festészete a a bécsi Secessióban. A bruxellesi Sainte Gudule-templom ablakai és II. Lajos két képmása. Leonhard Kern ismeretlen főműve a Szépművészeti Múzeumban (Magyar Művészet). Cikkek és kritikák a Budapesti Szemlében, Magyar Iparművészetben, a Budapesti Hirlapban és a Pester Lloydban.

Zádor István: Sz. T. II. K. Budapest, Sz. T. K. Bradford, Bruxelles, Céhbeliek, Magy. Rézkarcolók kiállítása Baltimore, New-York, Chicago, Ackron, Szolnoki műv. telep kiállítása, N. Sz. V. K. Kecskemét, Nagykőrös, Pécs, Szombathely, Sz. T. K. Békéscsaba.

SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG ÜLÉSRENDJE AZ 1927. ÉVRE.

1927. január	*4. kedd.*	Taggyűlés. Január 4—18. tagajánlási idő.
	18. kedd.	Taggyűlés. Díjbizottságok jelentése.
	31. hétfő.	D. u. 5 órakor évi rendes közgyűlés.
február	*2. szerda.*	D. u. 6 órakor Szinyei-emlékünnep.
	3. csütörtök.	Szinyei-lakoma.
	9. szerda.	Lipótvárosi Stróbl-alapos emlékülés.
	15. kedd.	Taggyűlés.
március	*1. kedd.*	Taggyűlés.
	15. kedd.	Taggyűlés.
április	*5. kedd.*	Taggyűlés.
	19. kedd.	Taggyűlés.
május	*3. kedd.*	Taggyülés.
	17. kedd.	Taggyűlés.
június	*7. kedd.*	Taggyűlés.
	21. kedd.	Taggyülés.
	Július, Augusztus, Szeptember nyári szünet.	
október	*4. kedd.*	Taggyűlés.
	18. kedd.	Taggyűlés.
november	*1. kedd.*	Taggyülés.
	15. kedd.	Taggyülés.
december	*6. kedd.*	Taggyűlés
	20. kedd.	Taggyűlés. Az 1928. évi díjbizottságok választása.
1928. január	*3. kedd.*	Taggyűlés. Január 3—17. tagajánlási idő.
	17. kedd.	Taggyűlés. Díjbizottságok jelentése.
	31. kedd.	D. u. 5 órakor évi rendes közgyűlés.
február	*2. csütörtök.*	D. u. 6 órakor Szinyei-emlékünnep.
	4. szombat.	Szinyei-lakoma.

Pesti könyvnyomda részvénytársaság (Dr. Falk Zsigmond) Budapest, V., Hold-utca 7.

Jepzenszky G.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1883.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch , Mainz, 1970 10 1, 149 1

MDK

Jeszenszky Gusztáv, 1-sö éves

XXXXXXXXXXXXXXXXXX a fametsésböl állitott ki.

"Egyház és Iskola" Az országos mintarajztanoda és raj tanárképezde kiállitása. Vasárnapi Ujság 33.sz. 1875.aug.15. 524.l.

JESZENSZKY Ignác festő" M.D.k-

1914.-ben "agybányán a "zabadiskolában dolgozott

"ötl: "agybánya,, bp., 1954. 331.l.

Jeszenszky István

építész ???

MDK

1724-ben az alsópetényi r. k. templomot a régi anyagból átépitette. /sic/.

113.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

MDK

Jeszenszky István, festőm.
20. száz.

Interieur. Jel.l.j.:
Lemezpapir. 34x32.5

Ernst Muz. aukciója. XXVIII. Kat. 24.l.
1924.

Jeszenszky Mária

~~38~~
1922

Márvány. - 38 cm.

Magántulajdon.

MDK

Jeszenszky Sándor dr.

/e.e./: A Szinyei Merse Pál Társaság Barátainak Köre. Magyar Művészet 1925. 1. sz. 56.l.

MDK

Jeszenszky Sándor

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szal. 1948. febr.-

MDK

Jeszenszky Sándor,

a Sz. M.P. Társ. főtitkára.

Többek közt: jól bevált a Társ.által a M.Tud.Ak. - rendezett felolvasások. Mult év őszén ez az ismeret-terjesztő munka hozta létre I. vidéki kiállitását Debrecenben. Ezzel egyidejüleg Londonban az Int national Society of Sculptors,Painters and Gravers kiállitásán a Royal Agad. vett részt a Társ.
J. szerint a magyar közönség Európa egyik legjobb kritikáju többsége.

Ernst Muzeum-. A Szinyei Merse Pál Társa.müvész-tagjainak II.kiáll. -a az E.M.-ban.
1926. jan.24.-febr.28. Kat.

MDK

Jeszenszky Sándor

A Szinyei Merse Pál Társaság tagjai 1940.

MDK

Jeszenszky Sándor dr.

Magyar-Mannheimer Gusztáv hagyatékának emlékkiáll. Ernst Muzeum 1938. márc.

Jeszenszky Sándor dr.

a Szinyei-Társaság főtitkára.

Az Est, 1928. febr. 4-

Jeszenszky Gerő

szül. Besztercebányan 1890 okt. 24. ág. ev. Gimn. érett. gazdasági akadémia -

1913/14. I. elsőosztbeli művesznőv. - Zempleiyi T., Pilch Dezső

1913/14. II. elsőosztbeli n.o.

Mammuthegy (Gyulafehérvár) VI.106.

Jeszenszky Zoltán

1919

Ki fud vóla?

Méltóságos Elnökhelyet

Mély megindultsággal vettem
nak mult hó 23-án tar
és Méltóságodnak ezt
meghatottak azok a me
lyekkel feliderni mé
és működését, mely en
kenységi körébe kap
és legkedvesebb em
mely a bizottsághoz f
hálával Jogok minden

881., 502., 882. STOMFAI, HOLICSI ÉS BÉLAHÁZI FAYENCE-OK.
Fayencen aus Stomfa (Stampfen), Holics und Bélaháza (Boleraz).
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete XXXIII. művészeti aukciója.

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE XXXIII. MŰVÉSZETI AUKCIÓJA.

DIE XXXIII. KUNSTAUKTION DER SANKT-GEORGS-INNUNG VEREINIGUNG UNGARISCHER KUNSTLIEBHABER.

Megtekintés: 1917. február 13—16-ig reggel 10-től este 8-ig.

Árverés: február 17-én, szombaton d. u. 4—8-ig, 18-án, vasárnap d. e. féltizenegytől d. u. félkettőig és d. u. 4-től 8-ig.

E kiállitásunknak tulajdonképpen két része van. Az egyik a szakszerü rész, mely tanulságos anyagot tár fel holicsi fayenceokban és herendi porcellánokban. Katalógusunknak ez a része szakszerüen van összeállitva, e füzetünk irodalmi részében pedig kimerítő tanulmányt közlünk a holicsi gyárról, hiven ahhoz a feltett szándékunkhoz, hogy a régi magyar fayenceiparnak tudományos, de egyszersmind mindenki által érthető feldolgozását elvégezzük.

Aukcióanyagunk második részében ily szigoru tudományos szempont nem vezetett bennünket, ami nem jelenti azt, hogy komoly gyűjtők és kutatók ne találkoznának e részben is érdekes és értékes anyaggal. A szakszerü csoportositástól azonban ez alkalommal a mindinkább érezhető technikai nehézségek miatt el kellett tekinteni. Közönségünk azonban igy is ki fogja magát ismerni e gazdag és tarka tömegben, mely egyként felölel teljes antik szobaberendezéseket, régi és modern képeket, valamint a régi iparmüvészetnek mindazt a sok apróságát, amelyre gyüjtőink figyelme kiterjed.

A Gyüjtő 1917. 4. sz.

I. HOLICSI FAYENCE-ok.

Kikiáltási ár

501. LEVESES TÁL, fedővel, Holics. Barokkos forma, két füllel. Fehérmázas alapon, ugy oldalán, mint tetején zöld növényi ornamentikával. Tetején domboru műben négy levél, középen eperrel. Fenekén zöld szinnel. HI jegy. XXIII-ik század. Hossza 25 cm.

Kiállitva az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum 1907-ben rendezett Budapesti Amateur-Gyüjtemények kiállitásán. Lásd a lajsrom 272. lapját.

502. LEVESES TÁL, fedővel, Holics. Négy oroszlán lábon áll. Fehér mázas oldalain és tetején kékszinü virágcsokrok. Tetején domborműben három levéllel nagy zöld körte. Fenekén HI. jegy. XVIII-ik század. 36×33 cm. . . 400

Lásd az illusztrációt a 151. lapon.

Kiállitva az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum 1907-ben rendezett Budapesti Amateur-Gyüjtemények kiállitásán. Lásd a lajstrom 276. lapját.

503. LEVESESTÁL, Holicsi fayence. Barokkos forma, kerek. Fehér mázas alapon, meggypiros, zöld és sárga szinekkel festett virágok. Tetején domborműben három levéllel piros alma. Egyik füle letörött. Jele: H. XVIII-ik szazad. 30×23 cm. . . . . .

Lásd az illusztrációt a 149. lapon.

Kiállitva az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum 1907-ben rendezett Budapesti Amateur-Gyüjtemények kiállitásán. Lásd a lajstrom 276. lapját.

504. GYÜMÖLCSÖS TÁL, Holics. Hullámos szegéllyel. Fehér mázos alapon, kék virágokkal Fenekén. HI jegy. 27 cm. XVIII. sz.

Lásd az illusztrációt a 149 lapon.

505. GYÜMÖLCSÖS TÁL, Holics. Ovális, hullámos szélü, tarka gyümölcsvirág- és rovardiszitéssel. Jele: HB. XVIII. sz. 40×30 cm. Repedt 250

Lásd az illusztrációt a 149. lapon.

506. CZUKORTARTÓ fedővel, Holics. Fehér mázas alapon, zöld

Kikiáltási ár

szinnel festett barokkos keretben rózsaszin hollandi tájképek és apró rózsacsokrok. Jele: HE. XVIII század. 14 cm. 100

Lásd az illusztrációt a 149. lapon.

Kiállitva az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum 1907-ben rendezett Budapesti Amateur-Gyüjtemények kiállitásán. Lásd a lajstrom 265. lapját.

507. CZUKORTARTÓ, Holics. Kerek forma. Fehér mázas alapon kék szegélydisszel. Tetején domborműben, kétlevelü zöld körte. Füle szögletes: Jegye: bepréselt H. K. betük. 16 cm. . . . .

508. TÁNYÉR, őszirózsa-diszszel, 24 cm. jele: HH. 40

508 a HASONLÓ, foltosmázu . . 30

509. SZELENCZE, fedővel, Holics. Szines virágdiszszel HF. jellel. 12×9 cm. 100

510. SZELENCZE fedővel. Holicsi fayence, virágokat és tájképeket ábrázoló szines diszitéssel. HI. jellel. XVIII. század. Sérült. 6×13 cm. 80

511. TINTA ÉS PORZÓTARTÓ, Holics. Barátot ábrázoló szoborocska alakjában. XVIII. század. 20 cm. 120

Lásd az illusztrációt a 147 lapon.

Hasonló volt a Kilényi gyüjteményben, csakhogy szines 5 a szám alatt.

Lásd A Gyüjtő 1916. 3—4. szám 9. oldalát.

512. SZERELMES PÁR, szobor, fehér mázas. XVIII. század. 20 cm. magas 1200

513. SZENTELTVIZTARTÓ, Holics. Szent-Veronikát ábrázolja, Jele HP. XVIII. század. 24 cm. 100

Kiállitva az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum 1907-ben rendezett Budapesti Amateur-Gyüjtemények kiállitásán. Lásd a lajstrom 254. lapját.

514. SZENTELTVIZTARTÓ, Holics, szines virágdisszel. XVIII. század. Jele: H. F. 18 cm. . . 80

515. CSÉSZE, Holics, piros káposztafejet ábrázol, zöld szár leveleivel együtt. Fedele hiányzik. XVIII. század. 11 cm. 50

Kikiáltási ár

516. TÁNYÉR, Holics 30

517. SÓTARTÓ, négy lábas kagylós alak, tarka festett virágokkal díszítve Fenéken festett jel: H. 22. XVIII. század. 7 cm. hosszu . 100

518. SÓSZÓRÓ, Holics, fayence, színes virágdisszel és áttört munkával. HF. jellel. XVIII. sz. 16 cm. 120
Lásd az illusztrációt a 130. lapon.

519. TÁL, Holics, ovális, hullámos szélü, virágokon lepkéket ábrázoló tarka festett diszitéssel. Jele: H T. XVIII. sz. 33×26 cm. . 10

520. TÁNYÉR. Holics, 1750 körül, körtemintával, lepkékkel 80
Lásd az illusztrációt a 143. lapon.
Érdekes e tányér mintáját a herendi »bogaras« mintákkal összehasonlitani. Ezenkivül v. ö. az előbbi számmal.

521. TÁNYÉR, Holics. Fehérmázas. Hullámos szegélyü. Rajta szegfü- és tulipáncsokor. Jegye: H. H. XVIII. század. 24 cm. 15

522. TÁNYÉR, Holics. Karéjos szegélylyel. Fehér mázas alapon, szegélye és közepe zöld szinü virág-ornamentikával diszitett. Fenekében HE. jegy. XVIII. század. 22 cm. 60
Kiállitva az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum 1907-ben rendezett Budapesti Amateur-Gyüjtemények kiállitásán Lásd a lajstrom 275. lapját.

523. TÁNYÉR, Holics. Hullámos szegélylyel. Fehérmázas alapon kék virágokkal. Fenekén HI. jegy. XVIII-ik század. Átmérője 23 cm. 80
Lásd az illusztrációt a 148. lapon.

524. TÁNYÉR, bordázott, fehér megkezdett szines virágdisszel, HP. jellel, 24 cm. 15

525. TÁNYÉR, Holics, szines rózsadisszel, kettős H. jellel, 24 cm. 40

526. GALÉRIÁS TÁNYÉR, barna zöld festett ékitményes és virágos diszitéssel. Jele: HF. XVIII. sz. 14 cm. 50

527. KANNA, Holics, fehérmázas, bordázott középső résszel és barokkosan tagolt füllel. XVIII. sz. Jele: H, 17 cm. 50

528. TEJES KANNA, Holics. Barokkos forma. Fehérmázas alapon zöld szinü növényi ornamentikával. HP. C. jegy. XVIII. század 13 cm. 60

529. ECET-OLAJ-FLASKÓ KÖZÖS TARTÓBAN, Holics. 1750 körül, kék arabeszkdisszel, a közös tok oldalán oroszlánfejekkel, 23×17×12 300

530a GYÓGYSZERTÁRI EDÉNY, Holics. Szürkés alapon koronában végződő Mária-Terézia-stilusu ornamentikával. XVIII. sz. Jele: H. 19 cm. Egy pár, darabja 60

530b/c. HASONLÓ, hasasabb, kifelé kanyarodó széllel, 16 cm., egy pár, darabja 60

545. DISZVÁZA, Herend. — Deckelvase, Herend. XXXIII. Kunstauktion der Sankt-Georgs-Innung Vereinigung Ungarischer Kunstliebhaber.

Kikiáltási ár

531. GYÓGYSZERES EDÉNY, hengeres, copfstilü, koronás sassal betetőzött szinesen festett cimkéjében: Ung. Deartha felirással. Jele: H. XVIII. sz. 18 cm. 100

532. KORSÓ, Holics, rózsamintával. Jele: H. sérült, 20 cm. 20

533. KORSÓ, Holics, rózsa és tulipánmintával. HF. jellel, 32 cm. 200

534. KORSÓ, Holics, tulipán és rózsamintával. — Felirása: Johannes Mandelik 22 cm. 30

535. KORSÓ, Holics. XVIII. sz., rózsa és tulipán=disszel. Jele: H. 20 cm. 50

536. VIZESKANCSÓ, Holics, disz nélkül. Jele: H. 30 cm. . . . 40

KŐCSERÉPEDÉNYEK TÁJKÉPEKET ÁBRÁZOLÓ DISZITÉSSEL:

537. Tálacska, 23×18 cm. 30

538. Salátástál, 24 cm. 40

539—541. Tányér, 23 cm. 3 darab, darabja 20

542. TÁL, karélyos szélü, közepén szépia rajzszerü, romot ábrázoló képpel s karimáján három szélvirággal ragasztott. Fenekén benyomott bélyeg: Hollitsch. XVIII., XIX. század. Átmérője 34 cm. 80

II. HERENDI PORCELÁNOK.

543. LEVESESTÁL FEDÉLLEL, barázdás szalagokból alakitott fülekkel 35×28 cm. 200

544. LEVESESTÁL FEDÉLLEL, copfstilü, két végén kecskefejet ábrázoló füllel. 200

545. DISZVÁZA FEDŐVEL, virágokat és madarakat ábrázoló tarka zománcfestékdisszel, a Famile Rose porcellán modorában. Jele magyar cimer. S. mester jellel 24 cm. . 300

Lásd az illusztrációt a 153. lapon.

546. TEÁSKANNA, Herend, szines madarakat ábrázoló disszel, jele magyar cimer. A készitő mester jele F. V. (Fischer Vilmos) Fedele hozzá nem illő herendi gyártmány, 14 cm. . . 80

547. TEÁSKANNA FEDŐVEL, rózsaszinü és aranydisszel, Herend, jele magyar cimer 14 cm. 80

548. VÁZA, hatszögletü, kinai disszel, Herend 1862., 19 cm. . . 200

549—550. VÁZA, egy pár, Herend, kinai modoru tarka diszitéssel, 27 cm. darabja 200

551. CSÉSZE ALJJAL, mázalatti kék és mázfeletti piros és zöld disszel, kinai modoru. Jele: F. M. (Fischer Móricz) Herend, 8 cm. 80

552—553. CSÉSZE ALJJAL. Két darab, tarka virágdisszel, jele Herend a magyar cimerrel, 7 cm. darabja 30

554. CSÉSZE ALJJAL, máz alatti kék és máz feletti téglaszinü disszel benyomott jele: Herend 5 cm. 40

555—557. CSÉSZE ALJJAL, kék levélmintával, Herend, 1840 körül benyomott jele: Herend 6 cm. három darab, drbja 20

558. CSÉSZE ALJJAL, Herend, 1905. tarka virágdisszel, jele magyar cimer és évszám. 40

559. CSÉSZE ALJJAL, meisseni modoru, recézett peremmel s tarkán festett virágokkal diszitve. Fenekén a kékkel festett gyári jel: a magyar cimer s benyomott bélyeg: Herend. XIX. század 8 cm. magas 60

560. CSÉSZE ALJJAL, meisseni modoru, recézett peremmel s tarka festett virágdiszitéssel. Fenekén a kék gyári jel: magyar cimer s benyomott bélyeg: Herend. 7·5 cm. 44

561 CSÉSZE ALJJAL, meisseni mintára, recézett szegélyü és tarkán festett rokoko=virágokkal diszitett. Fenekén a magyar cimert ábrázoló kék jel s 81. 7 cm. magas 60

562. CSÉSZE ALJJAL, kagylós alaku, aranyozott szélü, tarka festett virágos diszitéssel. Fene=

Kikiáltási ár

kén a magyar cimer alaku kék jel. XIX. század. 8 cm. magas 100

563. CSÉSZE ALJJAL, meisseni modoru, recézett peremmel, tarkán festett virágokkal diszitve. Fenekén kék magyar cimer alaku jel s S betü és benyomott bélyeg: Herend. 7·5 cm magas . 100

564. CSÉSZE ALJJAL, meisseni modoru, recézett peremmel s tarka virágos festett diszitéssel. Fenekén kékkel festett jel: a magyar cimer s benyomott bélyeg: Herend. XIX. század. 8 cm. magas 60

565. CSÉSZE, falán fehér alapon japán nőt s kinai betüs két irattekercset ábrázoló diszitéssel. 9 cm. magas 100

566. ANGYALOS TÁNYÉR, 21 cm. 120

Lásd az illusztráeiót ezen a lapon.

567. TÁL, virág és rocaille-disszel, fayence, Herend. Jele: Magyar korona és szalagban: Herend. 30 cm. 25

568. TÁLCA mázalatti kék festéssel és aranyozással, virágdisszel. Jele: bepréselt Herend és mázalatti Herend a koronával. 25 cm. . . 30

569. TÁNYÉR, kerek, kékes-fehér alapon japán-modoru, szarvasokat ábrázoló tájképes festett diszitéssel. Átmérője 23 cm. . . . 50

570. TÁNYÉR, kerek, áttört karimával, közepén halakat ábrázoló kinai jellegü, zománc-festésü, tarka diszitéssel. XIX. század. Átmérője 19·5 cm. 150

571. TÁNYÉR, szőllőlevél-disszel, domboru. Jele: benyomott Herend 1843. 19 cm. 40

572. TÁNYÉR, karélyos széllel, elszórt kék virágdisszel. Jele: F. M. ⟨Fischer Móricz⟩ Herend. 20 cm. 30

573. TÁNYÉR, karélyos széllel, rózsamintával. Jele: benyomott Herend. 21 cm. 15

Kikiáltási ár

574. TÁNYÉR, eperszinü alapon, rózsás medaillonok, a herendi gyártás első idejéből, 23 cm. . 40

575. TÁNYÉR, fehér, fonatos szélü. Jele: benyomott Herend . . . 10

576. TÁNYÉR, fayence, elszórt virágdisszel. Jele: magyar korona és szalagban Herend. 24 cm. . 20

577. TÁNYÉR, stilizált tarka virágdisszel, benyomott jele: F. M. ⟨Fischer Móricz⟩ Herend, 845. 22 cm. 50

578—580. TÁNYÉR, fonatos és karélyozott, tarka virágdisszel, jele: Herend, 1880. 15 cm. Három darab, darabja 15

581. TÁNYÉR, mázalatti kék, japán modoru disszel, aranyozással. Jele benyomott Herend és Herend a magyar koronával, 20 cm. 40

582. TÁNYÉRKA, tarka virágdisszel, Herend az 1840-es évekből, jele benyomott Herend, 14 cm.. 30

583 MÁRTÁSOS CSÉSZE, Herend, szines rózsadisszel, fenekén vörös cimer 23×11. cm. . . . 70

584 TÁNYÉR, Herend, 1850 körül, kinai modoru sokszinü disszel, áttört munkával, jele benyomott: Herend, 21 cm 100

566. HEREND.

Kikiáltási ár

585. GALLÉRIÁS CSÉSZEALJ, kinai motivumokkal, Herend, 1861. 14 cm 20

586 KANNA, Herend, barok modoru füllel, kék és aranydisszel, jele: magyar korona és szalagban: Herend, 20 cm 40

587. KANNA, Herend, rózsaszin virág és aranymintával O Felségének — kinek használatára készült készletből való — koronázás kezdőbetüivel, fenekén magyar cimer és S. jel, 13 cm. . . . 100

588. SZOBOR, kinai mandarint ábrázol, mozgatható fejjel és kézzel, ruháján a herendi porcellán sajátos lepke diszeivel, Herend, 16 cm. 300

589. KAKAS, Herend, jele magyar cimer és 1911, 19 cm. 60

590. PAPAGÁLY, Herend, jele magyar cimer és 1911. évszám, 13 cm. 60

592. GYÖNGYTYUK, Herend, jele magyar cimer és 1911. évszám 60

593. CUKORTARTÓ, nefelejtsdisszel, jele ráfestett Herend és magyar cimer, 7 cm. 15

594. CSÉSZE ALJJAL, külsején barna mázas, belső oldalain kékes fehér alapon japán stilü szinesen festett zománcos virágokkal diszitve. XIX. sz. 8 cm magas 80

595. TÁNYÉR, eperszinü keretben, botjára támaszkodó juhászt ábrázoló képpel és „Emlék 1871" felirással, fenekén benyomott jel: Herend 150

HASONLÓ, de felirás nélküli, szerepelt a Kilényi-féle gyüjteményben 265. szám alatt. Lásd A Gyüjtő 1916. 3 - 4. szám XVI. old.

596—597 TÁNYÉR, zöld és piros virágdisszel, benyomott jele: Herend, 24 cm., két darab, darabja 20

598. TÁNYÉR, virágokkal és madárral, jele kék cimer és Herend . 20

599. TÁNYÉR, H. lepkékkel, hagymával stb. 23 cm., jele magyar cimer 50

Kikiáltási ár

600. BONBONNIERE, áttört és szines disszel, Herend 15

601. VIRÁGVÁZA, Herend, 1890. 30

602. TÁNYÉRKA, szines virágdisszel, Herend 15

603. SÓTARTÓ, tarka virágdisszel, jele T, mesterjele FD ⟨Fischer Dezső⟩ 30

604—605. CSÉSZE aljjal, tarka madár- és lepke-disszel, jele: T, két darab, darabja 60

606 TÁNYÉRKA, I. Ferenc József használatára készült szervizből, Herend 20

607. KANNA fedéllel, Herend . . 70

III. EGYÉB TÁRGYAK.

621. ÁLLÓÓRA, Boulle-munka, tetején kezében kaszát tartó géniusz bronzszobrával, középső részén kétfogatu szekéren vágtató Apollóval, alul négy szárnyas lóval. XVIII. század . . 8000

622. SAROKSZEKRÉNY, domboru ajtaján berakott és égetett kép, mely Szent-György lovagot ábrázolja, hollandi munka. XVIII. század, 93 cm. 1500

623. CLODION, ⟨Claude Michel 1738—1814⟩ Faun és Nimfa, a faun lábánál puttóval, bronz . . 3000

624. ELEFÁNT SZOBRA, japáni, bronz, talpán mesterjelekkel . . 4000

625. TULIPÁNOSLÁDA, szines és faragott disszel, magyar, XVII. század 1000

626. KÁLYHAELLENZŐ, XVI. Lajos modora, selyemszövettel bevonva, két szines metszettel, aranyozott bronzdiszitéssel . . 600

627. FALISZŐNYEG, ugynevezett Aubusson, gobelin-technikával készült. Mértani motivumokkal ékitett keretben felsőolaszországi táj, háttérben várromos hegy, tó és virágzó fa. Az előtérben nagykalapu fegyveres hegyilakó, amint nejében és csecsemőgyer-

700. CANZI A.: Miniatür.
XXXIII. Kunstauktion der Sankt-Georgs-Innung Vereinigung Ungarischer Kunstliebhaber.

	Kikiáltási ár
mekében gyönyörködik. 1800 körül	2500
628. OLASZ FESTŐ, 1600 körül: Golgotha, olajfestmény	2000
629. MINIATŰR, Seneca halálát ábrázolja. Szignálva: Teresa Orsini March. a di Cassino invenit et pinxit	1000
630. A FELDÖNTÖTT ASZTAL, szines angol metszet 1800 körül.	250
631. AZ ALMATOLVAJOK, az előbbi párja	250
632. LAWRENCE iskolája: Elő-kelő hölgy arcképe, pasztell	2000
633. J. A. TERVERDET ⟨1820⟩. A ligetben, olajfestmény, szignálva és datálva	200
634. WALTER CRANE. A művész neje, akvarell	500
635. EGRI JÓZSEF. Munkások, olajfestmény	200
636. Z. MOLNÁR JÁNOS. Fel-hős táj, olajfestmény	80
637. VIG BERTALAN. Tanul-mányfej, olajfestmény	70
638. KEREKES JENŐ. Utca-részlet Párisban, olajfestmény	70
639. TIPARY DEZSŐ. Kék ház a lombok közt, olajfestmény	80
640-641. ROSA DA TIVOLI modora. Pásztorjelenet, olajfest-mény, két darab, darabja	100
642. ISMERETLEN FESTŐ. A szomoru levél, akvarell, Bieder-meyer	100
643. A. APÁT BÉLA. Tájkép ala-kokkal, olajfestmény	150
644. —. Esthangulat, olajfestmtény	100
645. NEOGRÁDY ANTAL, Táj-kép, olajfestmény	250
646. SZEPESI ZOLTÁN. Bolgár kerék, olajfestmény	80

Kikiáltási ár

647—648. HUSZÁR ADOLF ISKOLÁJA. Domborműves tál magyar népies jelenetekkel, ötvözet, két darab, darabja . . 40

649. JESZENSZKY ZOLTÁN. Tájkép, olajfestmény 60

650. RÉZKEHELY, fedővel . . 30

651. SÓTARTÓ, ezüst 30

652. GARNITURA, egy pár diszkancsó és egy gyümölcsöstál, alabástrom, sérült, Biedermeyer, együtt 150

653. GYÜMÖLCSKOSÁR, porcellán, sérült 40

654. GYÜMÖLCSTARTÓ, amorettekkel, Potschappel . . . 50

655. ISMERETLEN FESTŐ Farkasok lakomája, olajfestmény . 50

656. ISMERETLEN FESTŐ, XIX. SZÁZAD. Szent, olajfestmény, 63 × 51 cm. . . . 30

657. ISMERETLEN FESTŐ, ⟨1843⟩. Mater dolorosa, olajfestmény, 75 × 59 cm. . . . 30

658. ISMERETLEN FESTŐ, XIX. SZÁZAD. Szent, olajfestmény, 48 × 60 cm. . . . 30

659. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. SZÁZAD. Mária Terézia, olajfestmény, sérült, keret nélkül, 50 × 65 cm. . . . 30

660. CSIPKEGALLÉR, szines, népies fejcsipke motivumokból 43 × 29 cm 50

661—662. NÉPIES FEJCSIPKE, két darab, egyik többszinü, másik fehér-fekete, 34 × 9 cm és 37 × 8 cm., darabja 10

663. —, ezüst és zöldszinü, 32 × 14 cm. 15

664. CSIPKEGALLÉR, fehér, 41 × 29 cm. 30

665—666. NÉPIES, FEJRE VALÓ CSIPKE, szines, két darab, egyik fekete, másik fehér alapon, 40 × 11 cm., darabja 15

667—668. —, szines, két darab, fekete alapon, 37 × 10 cm. és 38 × 9 cm., darabja 12

Kikiáltási ár

669—670. —, két darab, egyik fekete és sárga, másik fehér és sárga, 44 × 9 cm és 43 × 9 cm. 10

671. Szobrocska, elefántcsont, japán, sérült 60

672. CSÉSZE, aljjal, Herend . . . 30

673. TÁLCA, fém, piros rózsákkal és gyöngyházberakással 30

674. FÁBRI REZSŐ: Domboldal, olajfestmény 80

675—678. HOOR KÁROLY: Figurális pasztell, négy darab, darabja 100

679 KLAMMER MARISKA: Virágcsendélet, olajfestmény . . . 180

680. —: Peoniák, tempera 120

681—684. SASSY ATTILA: Tájkép, pasztell, négy darab, darabja 120

685—687. VIRÁG KÁLMÁN: olajfestmény, három darab, darabja 80

688. A. APÁTI BÉLA: Tehenek a vízparton, olajfestmény 100

689. GÁBOR JENŐ: Hegyi táj, olajfestmény 80

690. JESZENSZKY ZOLTÁN: Malom, olajfestmény 60

691 PAHR ALFRÉD: Stajer parasztház, olajfestmény 80

692. —: Tabáni részlet, akvarell . . 50

693. KLIMÓ ISTVÁN: Napsütésben, olajfestmény 70

694. —: Városligeti részlet, olajfestmény 50

695. VIRÁGVÁZA 6

696 GYÖRGYFI GYÖRGY: Tabáni kőmives-utca, olajfestmény 70

697. HOLLÓS K.: Krizantemumok közt, olajfestmény 150

698—698/a. GYÜMÖLCSTARTÓ, porcellán, rokkokó-modoru, aljában gáláns jelenetet ábrázoló szoborcsoporttal, Potschapel, két darab, darabja 350

699. SZOBORCSOPORT, porcellán, fa-aljában gitáros gavallér egy hölgynek udvarol, Sevresihez hasonló jellel 150

Kikiáltási ár

700. CANZIA (1813—1866). Füben heverésző férfi, miniatür, szignálva és datálva. Canzi A. 1849. 2500
Lásd az illusztrációt a 157. lapon.

701. ÜVEGKORSÓ, zománcos díszszel, modern 5

702. ÜVEGSERLEG, kék alapon figurális zománcos disszel . . 30

703. —, ugynevezett Rőmer, vésett, aranyozott és zománcos díszszel 30

704. RUBIN-POHÁR, maratott disszel 15

705. CUKORTARTÓ, köszörült zöld üveg fedővel 20

706. TÁLACSKA, onyx 10

707. TÁL, rubinüveg 10

708. GYERTYATARTÓ, ötvözet, egy pár, együtt 25

709. ÓRATARTÓ, japán, dombormüves, antimon öntvény . . 10

710. BAYER F. 1829. Női arckép, akvarell 100
Lásd az illusztrációt ezen a lapon.

711—722. MINIATÜR és kisméretü olajkép és metszet, ezek között Napoleon, valamint női arcképek a XVIII—XIX. századból, tizenkét darab, darabja . . 10—200

723. PARÓKÁS FÉRFI, pasztell és aplikációs munka. XVIII. század 40

724. C. BRUNI. Férfi arckép, akvarell, Biedermeyer 50

725. TARTÁLY, ónfoglalatu kókuszdió, barokk 40

726. HUMOROS egyiptomi vonatkozásu angol könyv 10

727—728. LÁDIKA, fémboritással, két darab, darabja 50

729. KALITKA alaku szivartartó, sárgaréz 25

730. KÁRTYAPRÉS, gyöngyhimzéssel, cseresnyefa, Biedermeyer. 12

731—732. FAPOHÁR, japán, faragott, két darab, darabja . . . 10

Kikiáltási ár

733. VÁZA, aranyozott biscuit, XVI. Lajos modoru 40

734. VIRÁGTARTÓ, hat zenélő amorettel, biscuit, modern . . 100

735. TEJESKANNA fedővel, kék- és aranydisszel, Alt-Wien . . 50

736. CSÉSZE, szögletes, tarka virágos és aranydisszel, Meissen . 30

737. FASZOBOR, szentet ábrázol. XVIII. század. 62 cm. . . . 50

738—739. JÉZUS és MÁRIA, két faszobor. XVIII. század, 38 és 40 cm, darabja 40

740. POHÁR, ibolyaszinü, csiszolt, 15

741. POHÁR, rubin, csiszolt . . . 15

742. UTAZÓÓRA, barokk modoru, bőrtokban 50

743. CSUTORA, kinai porcellán . 30

744—745. FLAKON, kinai porcellán, egy pár, egyik hibás, együtt 50

710. BAYER F.: Akvarell.
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete XXXIII. művészeti aukciója.

COMPTE CALIX DEL. G. Montant d' Oloron sculp.: Párisi szines divatképmetszet, 1850 körül.
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete XXXIII. művészeti aukciója.

	Kikiáltási ár
746. A BŐSÉG, kinai porcellán-szobor	30
747. CSÉSZE, kigyóalaku füllel, Schlaggenwald	20
748. KEHELY, aranydisszel	10
749. POHÁR, kristályüveg, csiszolt	10
750. —, szőlőfürttel. »Spomen iz Mehadia«	10
751. —, talpas, csiszolt, piros kővel	10
752. —, csiszolt, zöld disszel, Biedermeyer	10
753—755 CSÉSZE, kinai mintáju, három darab, darabja	10
756. KANNA, ugyanolyan	10
757—762. SZOBROCSKÁK, zenészeket ábrázolnak, csontfaragás. XIX. század első fele, hat darab, darabja	60

	Kikiáltási ár
763. BŐHM PÁL: Betyárok lesben, olajfestmény. Szignálva: Fest. Böhm P. 1868. (Lásd az illusztrációt a 163. lapon.)	1500
764. MARKÓ FERENC: Dalmát tengerpart. olajfestmény. Szignálva: Markó 1869	600
765. A. VAN DER VENNE: Nádhordás a magyar Alföldön, olajfestmény. Szignálva: A van der Venne 1856	300
766. —: Kedélyes utazás szekéren, olajfestmény	300
767. BÉCSI FESTŐ, 1670: Róma égése, olajfestmény	300
768. EMPIRE GARNITURA, pamlag, egy pár karosszék, hat szék, kerek asztal, mahagoni, arannyal ékitett sphynxekkel, brokáttal bevont párnázással, együtt	
769. GARNITURA, XV. Lajos korának stylusa, fehér, selyemmel bevont párnázással, nagy és kis pamlag, két karosszék, hat szék, asztal, konzolasztal, együtt	
770. TÜKÖR, aranyozott, dusan faragott, florenzi modoru	250
771. APOLLÓ szobor, antik minta után, márvány	300
772. ASZTALKA, kerek, fekete, empire	250
ISMERETLEN FESTŐK OLAJFESTMÉNYEI A XVII—XVIII. SZÁZADBÓL:	
773. A Megváltó	100
774. Krisztus	130
775—776. Golgota, két db., darabja	200
777. Szent József	80
778. Szent Jeromos	90
779. Mária halála	150
780—781. Szent János és Szent Antal, darabja	50
782. Madonna	180
783—783/a. Két barokk szentkép, darabja	100
784. Veronika kendője	60
785. Szent Xavér, mexikói müvésztől	50

Kikiáltási ár

786. MAJER JAKOB: A szenvedő Krisztus, olajfestmény . . . 80

787. HARTMANN: Szent János, szines metszet 80

788—795. SZINES FASZOBROK, XVIII—XIX. SZÁZAD: Nyolc darab, darabja . . . . . 80—100

796. GYERTYATARTÓ, egy pár, fa, barokk, együtt 100

797. GYERTYATARTÓ, egy pár figurális, egy pár, együtt . . 30

798—799. SZENES FÜLÖP: Angelina, pasztell 800

— : Zárszámadás, pasztell 1500

800. CLAUDE LORAIN MODORA: Tájkép, az előtérben libapásztorlánnyal, olajfestmény 200

801. LEYSTER JUDIT: Öregasszony, olajfestmény . . . .

802. ISMERETLEN FESTŐ: Magdolna, olajfestmény . . . .

803. FRANCIA FESTŐ, XVIII. SZÁZAD: Fiatal leány legyezővel, olajfestmény . . . .

804. FRANCIA FESTŐ: Gyermek-arckép, olajfestmény . .

805. MORONI MODORA: Tanulmányfej, olajfestmény . . . .

806. ZICH FERENC: Nyári táj, olajfestmény 600

807. — : Táj napnyugtakor, olajfestmény 200

808. — : Fák, olajfestmény . . . 250

809. REINHARDT: Tüzhely mellett, olajfestmény 1000

810. WIDDER: Férfi félakt, olajfestmény 250

811. VENUS ÉS ÁMOR, Biedermeyer, szines kőrajz 10

812. MÁRIA A GYERMEK JÉZUSSAL ÉS SZENT JÁNOSSAL, krétamodoru metszet, 1800 körül, egykoru, cizellált bronzbetétü keretben 40

813—814. MARASTONI JÓZSEF: Két kőrajz, darabja 12

COMPTE CALIX DEL. A Varin sculp : Farbiger Pariser Modestich, 1850. — XXXIII. Kunstauktion der Sankt-Georgs-Innung Vereinigung Ungarischer Kunstliebhaber.

Kikiáltási ár

815. FRANCESCHINI, MARC ANTONIO ⟨1648—1729.⟩: Mária a kereszttel és egy puttóval, vöröskréta 100

816. BÖRZSÖNYI ASSZONY ÉS LEÁNY, szines kőrajz . . . 15

817. MAULPERTSCH, ANTAL FERENC ⟨1724—1796⟩: Martyrium, olajfestmény 400

818. HIKSCH L.: Szépség az ablakban, acélmetszet 20

819. DOM CAMPIGLIA: Pietro de Lear detto il Bamboccio, pittore, rézkarc, XVII. század . . . 40

820. KERN, J. C. ⟨1756⟩: A harang, dekorativ tusrajz, szignálva és dotálva 40

821—823. DEKORATIV RÉZKARC, XVII. század, három darab, darabja 15

Kikiáltási ár

824. SZENT JEROMOS, rézkarc, 1600 körül 10
825. HAYEZ: Die Odaliske, acélmetszet 10
826. MADONNA, szépia rajz, XVI. század 50
827. BARABÁS UTÁN, AXMANN: Vörösmarty Mihály, metszet 12
828. AGRICOLA PHILIPPO (1776—1857): Jupiter és Jo, tusrajz 50
829—880. BIEDERMEYER DIVATKÉPEK az 1840-1850-es évekből, szines metszetek, husz darab, darabja . . 15—30
(Lásd az illusztrációt a 160., 161. lapon.)
881. KOMATÁL, fedővel, kivül gyümölcs és virágdisszel, belül Szent-Teréz képével, Stomfa, 14×13. 120
(Lásd az illusztrációt a 151. lapon.)
882. TÁL, fedővel, áttört munkával és kék máz alatti disszel, jele: Kő, 1829 B. 16×20 . . . 100
(Lásd az illusztrációt a 151. lapon.)
883. MISERUHA, világoskék selyem 40
884. —, kék és szines brokát . . . 100
885. INDIAI HIMZETT KENDŐ 40
886. BROKÁTRÉSZLET, arannyal átszőve 60
887. KOCKAJÁTÉK, indiai, teknőc és elefántcsont 25
888—892. TÁNYÉR, Bécs, szines rózsadiszszel, aranyszegélylyel, 1807., öt darab, darabja . . . 20
893. DISZTÁL, főuri cimerrel, olasz fayence, barokkmodoru, javitott 300
894. VÁZA, porcellán, fatalpon, francia, empire, 1800 körül, ájtatosságba merült szerelmes párt és tájképet ábrázoló szines képpel, javitott 80
895. KORSÓ, Ószombat 50
896. —, pipás paraszttal, 1835 . . 100
897. —, arató-szerszámmal, 1832. . 50
898. BAKABÁNYAI KORSÓ, 1858. 40
899. KORSO, dupla vázmintával, 1850 40
900. TÁL, karélyozott széllel, rózsamintával, Bécs, Mária Terézia kora 100
901. ÜVEGSZEKRÉNYKE, diófa 100
902. HOLLAND FESTŐ. Mulató parasztok, olajfestmény . . . 350
903 MILANÓI RÉSZLET, akvarell, Biedermeyer 100
904. ÓRA, oszlopos, kinai ezüst . 120
905 ÓRA, domborművű, angyalkákkal 100
906. MÁRK LAJOS. Arcképtanulmány, olajfestmény 250
907. DÁVID, olajfestésü másolat . 500
908. C. A. 1844. Nagyapa és unokái, olajfestmény 180
909. BIEDERMEYER FESTŐ. Alpesek közt, olajfestmény . . 160
910. FESZTY ÁRPÁDNÉ. Női félakt, olajfestmény 260
911. SZUMRAK SZ. E. Falkavadászat, olajfestmény . . . 180
912. BEHM TÁBORNOK, akvarell arcképe 180
913. GOBELIN-modoru himzés . 320
914. DISZVÁZA, imitáció Bécs után 220
915. MAGYAR FESTŐ. Diszruhás olajfestmény 180
916. BÉCSI METSZET 25
917. SZEKRÉNYKE, három fiókkal 45
918. TÁLACSKA, fa, két faragott alakkal 40
919. TÁRCA, gyöngyhimzéssel . . 25
920. CSÉSZE, Körmöcbánya . . 30
921. —, zöld, fedéllel 80
922. —, Schlaggenwald 35
923. —, Prága 40
924. —, Meissen 30
925. —, «Andenken von Füred» . 50
926. VÁZA, virágos, cseh, egy pár, együtt 16
927. TÁNYÉR, rózsás, Bécs 1835. 10
928. SÖRÖSKORSÓ, domborműves kőedény 25

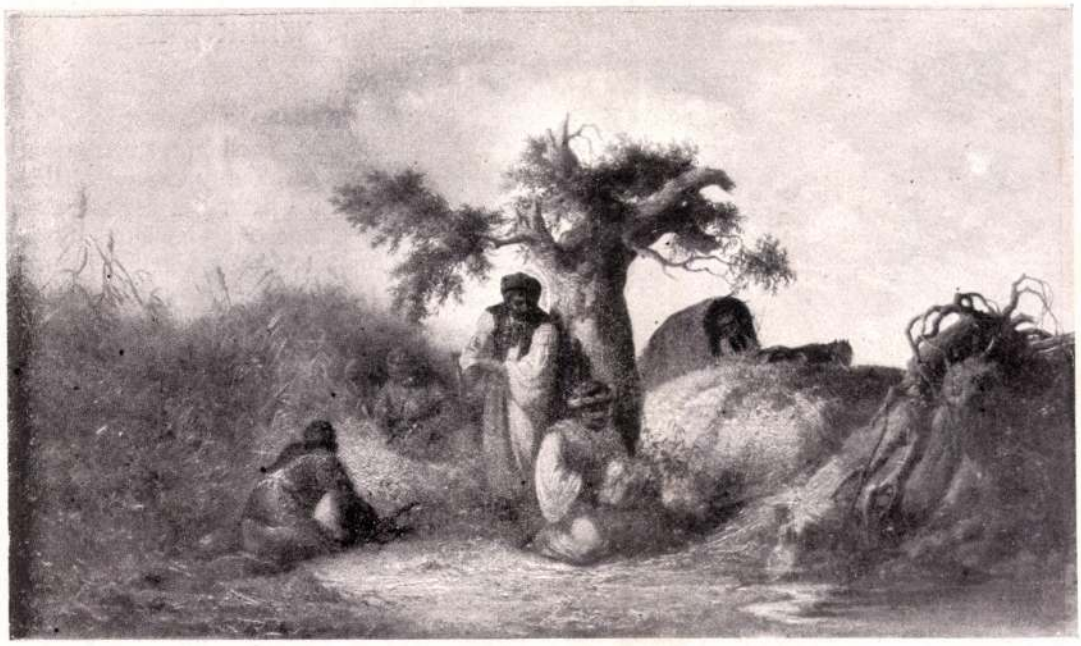

763. BŐHM PÁL: Betyárok lesben, olajfestmény. — Paul Böhm: Lauernde Betyaren, Oelgemälde.
A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete XXXIII. művészeti aukciója.

	Kikiáltási ár
929. TÁRCA, belül gyöngyhimzéssel	20
930. ANGYALKÁK, egy pár . .	30
931. STOLA, gyöngyhimzés . . .	80
932—933 CSÉSZE, Bécs, kettő, darabja	30
934. CSÉSZE, szépia-képekkel . .	25
935. CUKORTARTÓ, Schlaggenwald	15
936—942. POHÁR, Biedermeyer, két darab, darabja	20—40
943—945. TÁNYÉR, három darab, darabja	8
946. SUBÁS CSŐSZ, akvarell . .	15
947. CSÉSZE, zöld, aranyozott .	30
948. GYÖNGYERSZÉNY . .	100
949. CSÉSZE, Bécs, virágos . .	35
950. —, Elbogen	30
951. KANNA, Bécs, máz alatti kék festéssel	20
953—957. POHÁR, öt darab, darabja	20—45
958. FESZÜLET, rézből	65

	Kikiáltási ár
959. CSÉSZE és KANNA, kettő-kettő darab, Meissen, együtt .	120
960. KANNA, Schlaggenwald . .	40
961. POHÁR, «Füredi emlék 1852.»	40
962. SZENTELTVIZTARTÓ, Elbogen	40
963. TÁNYÉR, zöld, levélmintával, Bécs, 1838	10
964. —, szarvassal	30
965. —, madárral, Bélaháza . . .	20
966—967. —. magyar, két db, darabja	12
968—970. TÁL, magyar, XVIII. század, három darab, darabja . .	30
971—1016. SZINES REPRODUKCIÓK XVIII. századi francia metszetek után, negyvenhat darab	—

A 621—625. számu műtárgyak Szápáry László gróf őnagyméltóságának gyüjteményéből valók. További nagyértékü műtárgyak ugyanebből a gyüjteményből a következő aukción.

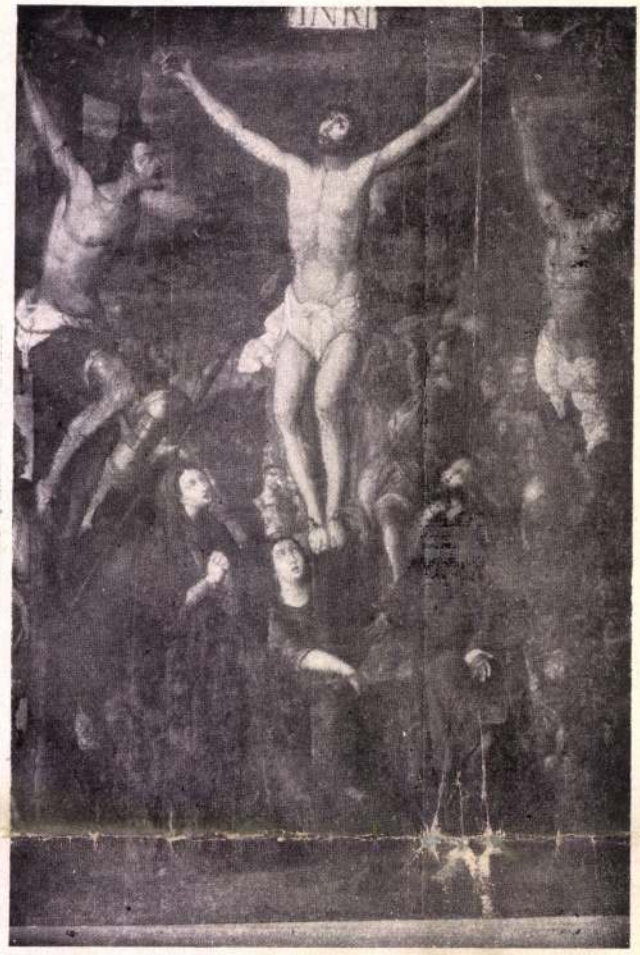

EIN WERK DES JUAN CORREA.

Ily cimmel a Kunstkronik 1915. évi 32. számában a következőket olvassuk Térey Gábor tollából: Ein bis jetzt in der Literatur unbekanntes Gemälde dieses Meisters ist gelegentlich einer Reise des Ministerialrates Roland Roth von Pongyelók in Budapest in dessen Besitz gekommen. — Es ist ein in besonders grossen Dimensionen gehaltenes Bild ⟨Leinwand; H. 393. Br 288. cm.⟩ auf welchem anlässlich der genaueren Untersuchung die Signatur von Juan Correa und die Jahreszahl 1681 deutlich zum Vorschein kam. — Dargestellt ist die Kreuzigung. — Es handelt sich hier um ein Werk des bekannten mexikanischen Malers Juan Correa, von welchem im Thieme-Becker'schen Künstler-Lexikon ⟨Bd. VII. S. 458.⟩ angegeben wird, dass dieser Maler im 18. Jahrhundert tätig war. — Wie aus dem oben angeführten Datum des genannten Bildes ersichtlich, fällt die Tätigkeit Correas bereits in das letzte Viertel des 17. Jahrhunderts. Interessant ist die Wirkung des dargestellten Gegenstandes. Das Bild macht im Bezug auf Komposition und Typen der einzelnen Figuren den Eindruck einer Arbeit aus viel früherer Zeit. — A képet egyidejüleg illusztrációban bemutatjuk. — Maga a kép a Szépmüvészeti Muzeum irodájában megtekinthető, eladására nézve pedig Egyesületünk ⟨VIII., Üllői-ut 14. sz.⟩ nyujt felvilágositást.

IRODALOM.

A GYÜJTŐ HÁBORUS SZÁMÁT tagtársaink már megkapták. — E publikációnk mindenütt kellemes meglepetést keltett, ugy, hogy szóval és irásban elhalmoztak bennünket köszönetekkel és szerencsekivánatokkal. Ez az erkölcsi siker bőséges ellenérték nekünk azért a nagy fáradságért és anyagi áldozatokért, a melyben ez a kötet került. Jólehet mindenki tudja, mily nehézségekbe ütközik ma a könyvsajtót igénybe venni, e téren sem riadtunk vissza további áldozatoktól s mai füzetünkkel ismét egy erős lépést tettünk a felé, hogy a magyar keramika története végre nyomtatásba foglaltassék. Mai füzetünk keramikai cikkeiből különlenyomat készül, a mely a Gyüjtő régebbi évfolyamaiból tervszerüen készitett különlenyomatokkal együtt a közeljövőben könyvalakban fog megjenni. Ez lesz az első kötete annak a keramikai munkának, amelynek hivatása lesz beszédes és értelmes kalauzként szolgálni azt, aki régi iparművészetünknek ezen még mindig nem eléggé méltányolt ága iránt érdeklődik.

Pápai Ernő müintézete Budapest, VI., Szerecsen-utca 65. ⟨Liszt Ferenc-tér sarok.⟩ — Telefon 127—05.

JESZENSZKYNÉ KAKUSZ Delma festő

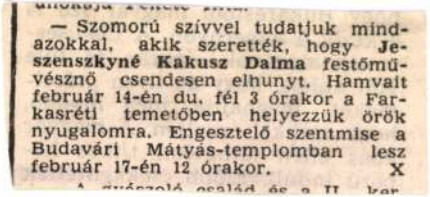

— Szomorú szívvel tudatjuk mindazokkal, akik szerették, hogy **Jeszenszkyné Kakusz Dalma** festőművésznő csendesen elhunyt. Hamvait február 14-én du. fél 3 órakor a Farkasréti temetőben helyezzük örök nyugalomra. Engesztelő szentmise a Budavári Mátyás-templomban lesz február 17-én 12 órakor. X

Magyar Nemzet, 1991. febr.7. 8.p.

LÁTOGATÓJ

..... sz.

Név: .....

Lakás: .....

engedélyt nyert arra, hogy ...

.....

.....

vonatkozólag az MTA adattárában

lexikongyü

levéltári

a fennálló szabályok keretén be

Ezen engedélyt a kutatóteremben

A gyüjteményekben kutatott anya

igazgatójától külön engedélyt k

Jeszenszkyné Kakusz Dalma

MDK

Az eperjesi Szent Miklós-templom belseje

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Jeszenszky né

Kakucs Dalma

Festő

XI. Bartók Béla

út 1.

MKSz 1947

Jeszenszkyné Kakusz Dalmax MDK

Az eperjesi Szent Miklós templom belseje

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

Jeszenő vára

Zemplén vm. megszállt

területen.

Dienes Adorján

Regélő romok.

Rozsnyó, 1940.

134. l.

Jeszenő vár

Zemplén vm

l.

Hadtört. Közl

1914. 632. l.

keinek védelmét. Rettenetesen izgatott nyüzsgés támadt a klubban. A korábbi vezérkar, az ujságiró-szakszervezeti vezetők most még önérzetesebbek lettek, uj cimeket vettek fel, kibővitették soraikat a még náluk is szélsőbb gondolkodásuakkal és nagyképüen visszavonultak az egyik szobába tanácskozni. Izgalomtól égő csoportok alakultak, tárgyalták az eseményeket, jósolgatták, hogy mi lesz a hirlapokkal, mi lesz az ujságirókkal és az is szóbakerült, mi fog történni a szegény, szerencsétlen Magyarországgal.

Magam a Göndör-féle enunciáció meghallgatása után a nagyteremből kimentem a terraszra és néhány beavatottságot játszó, hangoskodót megkérdeztem, mi tulajdonképen az a proletárdiktatura. Kevesen voltak itt, akik erre preciz választ tudtak adni, aminthogy az egész országban igen kevesen tudtak róla többet, mint hogy az addigi terrorvirtsaft, az addigi zavaros és kapkodó rablóuralom kimélyitése lehet. Oroszországban már két esztendős volt akkor a szovjet; hiszen 1917-ben kötötték meg Bresztlitovszkban a hirhedt békét és utána rohamlépésekben jött az orosz felfordulás. De kevesen voltak tisztában vele, mit jelent

Jezerná vára

(Jesenov)

Zemplín om

Koppel

Janota I

308—311. l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁ

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Jeszenszky Zoltán

1917. Szent György cén 33 ik

aukciójén

Tárkeji, olasz.

A Gyüjtő 1917. 158. l.

Malom, olasz. u. o.

~~Anjou - Edition III. 76.~~

Jeszenszky Zoltán

1915/16 – 1916/17, 1917/18 II., 1918/19.

Ferkèpzomfolskèvk

96 l.

Jeszenyi Mihályné

A IV. megyei képző - ipari és népi díszítőművészeti kiállításon képei szerepeltek.

Szabó János: Megyei kiállítás Mezőtúron.

Szolnok Megyei Néplap, 1972. máj. 6,

Jeszkynszky Antal

Pesti Hül. 1854-5

tanulati növendék

a Marastoni Gedénian

N1 13 l

Jeszl Frigyes

Részt vett a Műcsarnok Nemzetközi Épitészeti kiállitásán

P.H.93e.IX.6.

EDK

Jesznitzky János, fazekas
céhmester

Divald Kornél: A Besztercebányai Muzeum Kalauza.
Bp. 1900. 38.l.

tovább

~~d'Angers David~~
~~nobrás~~ 46. l.
~~Clarot litogr. 52. l.~~
~~Holesch A. festő 50. l.~~
~~Hiszai Adolf~~ 45, 46, 49.
Jesznitzky János
farekas échmester 38. l.
Kruman Mátyás 39. l.
órás
Libay Sámuel
ötvös (1781 – 1866)
36, 38 (tobbszor), 43, 44, 50, 52, 98. l.
Mabel György 39. l.
könegi órás
Mende Izsó 48. l.
nobrás
Stollmann Andor festő 48. l. 59. l.
Toda G.
éremvéső 36. l
Winckler Joan Christ
becsi rezm. 78. l

lásd
Divald Kornél: A Beszter-
cebányai Muzeum kalauza –
Bp. 1909.

VI/12 88

K.

agyságos

Borbély József min.számv.főtan.
urnak

Budapest

Dr.Géfin Gyula szemináriumi rek-
or 5.000 pengős nyugtáját azzal küldöm
eg Főtanácsos Urnak, hogy az összeget a
zombathelyi ásatások folytatására és
leletek konzerválására kiutalt java-
alom terhére kifizetni sziveskedjék.

Budapest, 1943 junius 15.

1943. VI. 16.

M. E. Ny.

< B. Teszenák Béla >

szépreményű fiatal harántk-
fia f. é. october 26a rövid
idéig tartó kiadóvészben
meghalt Vilkén, hideg
tetemei Possonyban a családi
sírboltban nyugszanak. Kik
ez ifjut ismerték, nem győzik
eléggé dicsérni szép tulajdo-
nait, s különösen Vasszorgal-
mát, mellyet mind a kommel
tudományokban mind Eedvenez
zeglalkozásában a festészetben
tanusitott.

< >. Vas-Ujs 1854. évf.
314. l.

Rónay Mária

Jesztigmyejev, Vaszilievics: Hajók a Lánchidnál, vizf.

KÉPES FIGYELŐ

1946. 39. sz.

Rónay Mária

Jesztigmyejev, Vaszlijevics: Dunai rencsek, vizf.

KÉPES FIGYELŐ

1946. 39. sz.

Rónay Mária

Jesztigmyejev, Vaszilijevics: A gellérthegyi Citadella
---------- a budai partról, vizf.

KÉPES FIGYELŐ

1946. 39. sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÓGRÁD

Gentl Ferő

1967 NOV 12

Fototanfolyamok, kiállítások Salgótarjánban

Gazdag őszi-téli program várja Salgótarjánban a Nógrádi Foto- és Filmklub tagjait. Többi között színes fototanfolyamot indítanak e hónaptól jövő év márciusáig. A tanfolyam, amelynek vezetője Jesztl Jenő fotoművész lesz, havonta két előadásból és laborgyakorlatból áll. Ugyancsak a következő év májusáig továbbképző előadássorozatot is hallgathatnak a klubtagok. E formákon kívül jól szolgálják a tagság szakmai, művészi fejlődését a kiállítások, amelyeket a megyei József Attila művelődési házban rendeznek. A Magyar szerzők a Szovjetunióról című országos fotoművészeti kiállításon, amelyet decemberben nyitnak meg Salgótarjánban, Veres Mihály klubtag képe is szerepel. Az országos és külföldi kiállításokon egyébként a jövőben klub-kollekcióval kíván részt venni a Nógrádi Foto- és Filmklub.

102

ır-javít
Buda
ella út
296-265.

kerékp
mű
való
soron
ljuk.
ábbá
ípusú
ár és Mo-
tását, fel-
lakosság
et részére,
áridővel.
erékpár-ja-
z, Buda-
V. Gizella
lefon: 296-
7.

Építőipari
Salgótarjáni
tősége sal-
munka-
vételre ke-
üves, ács
nkásokat,
at, férfi és
dmunkáso-
folyamatos
etőség és
állás bizto-
n. Jelent-
elyi mebi-
l: Angyal
szaktársnál
ári főpor-
délelőtt 8

Kutató Intézet keres OTN névjegyzékben szereplő, kivitelezésben, tervezésben és beruházásban jártas építésztechnikust, lehetőleg 10 éves gyakorlattal Salgótarján és környéki magánlakásépítés, szervezési munkára. Jelentkezés részletes önéletrajz és fizetési igény megjelölésével. Építésgazdasági és Szervezési Intézet Miskolc, Ptf. 142. címre küldendő.

Azonnali belépéssel felveszünk plakátragasztót Jelentkezés 15.30—16.30 között a Magyar Hirdető kirendeltségénél Salgótarján, Karancs u. 6. szám alatt.

MDK.

Jesztl Jenő

Fotókiállitási kritika

Kisalföld 1966 okt.16.

Jesztrebszki Béla

felvétele

Népmüvelés 1976/1/4o

Jetel Henrik MDK

Magyar táj

Mücsarnok 1878.ápr.14.

JETER JAKAB, gombkötőinas

52.-Szép András műhelyében tanultak:Jeter Jakab,1790. jan.3.-?.-Windisch János,1790.jan.19.-?.-Pausz István 1790.jún.13.-1793.aug.31.-fia Gottlieb felsz.1802.ápr. 19.-Szücs Ferenc,1802.-1804. 406.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

Jeles Ferenc festőművész

Művelt Nép 1955. VII. 3. 4.o.

Kálmán Mária: Jeles Ferenc és Scheer György kiállítása

ongált.

irnak a "Müvészet" szerkesztőjének

.o.

II. (Murális) festőosztály. Tanár: Jets György.

Jets György

festőművész

Közvetlen célunk a látás a természet törvényeinek lehető legtágabb megismerése. A közvetett cél pedig a festő, rajzi nemléleti elvek tudatosra formálása.

Szőnyi István Nyári Képzőművészeti Szabadiskola

Tebegén 1985 jun-aug.

Jets 9/ 11

Félakt, olajtemp. 60 × 80 cm

Budapest Múzeumok Kiállítása 1957.
Kat. ned. Kisdéginé Kisimi Ibén.

10

FETS GYÖRGY

Festőnövendék szénrajz

Fiatal képzőművészek és iparművészek kiáll 1955-

Jeks György

A nagymakosi alkotóházban dolgozik

Bányász: Utrig Zsigmondnál a nagymakosi alkotóházban

Pestmegyei Hírlap 1969 II. 21

Jets György

A Kossuth Lajos-kollégium

öt művésztagját mutatja be összesen negyven művel a *Medikus Körben* (Üllői-út 26.) *Ujvári* Béla professzor. A művészi ötösből határozottan és messze kimagaslanak *Sugár* Gyula és *Orosz* Gellért — az *Európa Iskola* e két sokat ígérő ifjú tagjának — festményei és grafikái. *Jets* Györgyről és *Bárkay* Imréről technikai készségeik után ítélve, egyelőre nem mondhatunk egyebet mint azt, hogy van reményük a további fejlődésre. *Kiss* Sándor sem éppen utolsó *Ferenczy* Béni-tanítványnak bizonyul négy szobrával.

Nagy Tibor

Kis Ujság

1948. máj. 19.

korábban szerkesztette és nyilvánosságra hozta.
nek jogosultságát a tárgyi bizonyítékokon kívül azzal
koltnak, hogy magyar mérnök találmányának és
sának jogosulatlan irodalmi kisajátításáról van szó.

az volt a céljuk, hogy: a *kar tartósságát fokozzák, alkalmazhatóságát kibővítsék és gyártását megkönnyítsék, anélkül, hogy előnyeit bárhogyan is csökkentenék.*

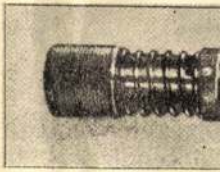

A első eredmény a cikk 12—14. ábráin ábrázolt *Brandenburg-Arm Mod. I.* lett, melynek reprodukcióját a 2—3. ábrákban ugyancsak melléklem. Kézcsuklója ennek a típusnak még egyáltalában nem lévén, a *Prüfstelle* olyan szerkezettel toldotta meg, amely megengedi, hogy a kézfej az alkar hossztengelye körül forogjon és az így kiegészített kart azután *Ta Arm*-nak nevezték el. Egyik alakját a 4—6. szintén reprodukált cikkbeli 27. és 29—30. ábrák

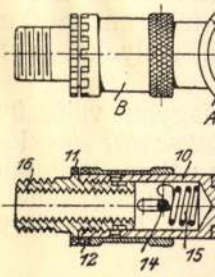

4—6

Ráth Kálmán ezzel szemben a következő, kokkal elégségesen támogatott tényeket hozza f

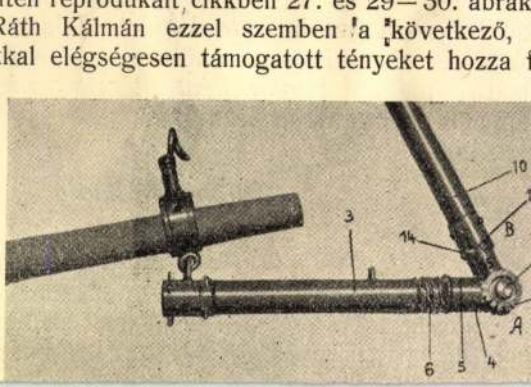

Jets György

tovább

7/Pg

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Szabad Nép

Lap: .....

Megjelent: 1948 MAJ. 20.

93

Két kiállítás

A „*Kossuth Lajos*" Kollégium képzőművészeinek kiállításán néhány főiskolás mutatkozik be műveivel. *Sugár* Gyula olajképei közül női figurái dekorativ előadásukkal jó képességeket árulnak el. Különösen „Sisi" című vászna és néhány grafikája tűnik fel. *Bárkay* Imre zamatos festőiségű dunai képei, Lóvarda, Roncsgyűjtők, című vásznai egyéniek, reális ábrázolásuk révén közvetlenhatásuak, élménnyel telítettek. *Jets* György még kialakulatlan egyéniség, az itt kiállított néhány művéről még nehéz véleményt alkotni. *Orosz* Gellért olajképei és pasztelljei az absztrakt törekvések jegyében készültek, minden meggyőző erő nélkül. Ez különösen pasztelljeinek felületes formalizmusa révén szembeötlő. *Kiss* Sándor szobrász néhány portréja szelid előadásával említésre méltó. (Medikus Kör, Üllői-út 26.)

A *Budai Képzőművészek* kiállító helyiségében (XII, Tóth Lőrinc-u. 15) *Szegedi Dobó* Illés és *Bagi* Jenő festőművész állítanak ki. *Szegedi Dobó* naiv, primitivitásra törő festészete nincs híján bizonyos egyéni bájnak. Szép, ahogyan a torockói menyecskéket vasárnapi öltözékükben, a fehér és szürke színek szelidségében ábrázolja. Néhány tájképe összefogott formáival, zöld-szürke színeivel monumentális hatású. *Bagi* Jenő festészete

szubordináció katonás föllépése előtt.

Ez a tekintély ránehezedett Surányi Józsefre is, aki szerette
rabecsülte Mester Sándort. A következő esztendők a Mes-
dor ellentmondást nem türő, hangtalan érájában zajlot-
s ez idő alatt Surányi inkább belső harcokat vivott ön
l, mert Mester Sándor vele ugyanugy rendelkezett, mint
ársaival és ugyanugy nem állt vele szóba és olvasta
anul tovább a Neue Freie Pressét vagy a Corriere della
ha azt fontosabbnak találta, mint azt, hogy Surányinak
adjon vagy vitatkozzék vele. A Knyász Potemkin le-
ének lázadása után Mester Sándort kollégái titokban
uk matróznak keresztelték el. Omelcsuk matróz volt
a lázadó orosz hadihajó legénységének a vezére. A köz-
ől lett vezér: a legnagyobb elismerés, amit Mester Sán-
légáitól kaphatott.

yanebben az időben jutott a Pesti Naplónál vezető szerep-
klós Andor, aki a közgazdasági rovatot szerkesztette.
üzletember volt, zsurnalisztikai tevékenysége harmónia-

felcsorozott színeivel az expresszionizmus formanyelvén igyekszik mondanivalóját kifejezni. Művein érezni a vajudó művész útkeresését. Ezt mutatják más-más felfogású művei is. Ha a valóság egyszerű, de ősinte átéltsége telíti meg művészetét — úgy fejlődésében is megtalálja azt a helyes utat, melyen haladnia kell, hogy önmagát érdja maradéktalanul.

F. A. E.

BÁRKAY IMRE

20.) Dunai napfény	olaj	600.— Ft.
21.) Önarckép	„	mgt.
22.) Hajók	„	300.— „
23.) Roncsgyűjtők	„	400.— „
24.) Lovarda	„	600.— „
25.) Hullámzás	„	500.— „

KISS SÁNDOR

26.) Solange	terakotta	
27. Olge	„	
28.) Marika	agyag	
29.) Akt	terakotta	

OROSZ GELLÉRT

30.) Mikrokozmosz	pasztell	1.000.— Ft.
31.) Statikus harmonia	montázs	800.— „
32.) Az ismeretlen kép	pasztell	1.000.— „
33.) Dinamika	olaj	2.000.— „
34.) Kompozició	pasztell	1.000.— „
35.) Derűs ritmus	„	1.000.— „
36.) Küzdelem	montázs	500.— „
37.) Toll rajz		300.— „
38.) Vizi világ	rajz	300.— „
39.) Életritmus	pasztell	1.200.— „
40.) Kompozició		mgt.

Juracsek-nyomda, Bp., VII., Izabella-u. 38.

KATALÓGUS

A „KOSSUTH LAJOS" KOLLÉGIUM KÉPZŐMŰVÉSZEINEK KIÁLLÍTÁSA. Budapest, 1948. V. 8—19-ig. Üllői-út 26. sz. alatt lévő „MEDIKUS KÖR" helyiségében.

SUGÁR GYULA

1.) Női fej	olaj	1.000.—	Ft.
2.) Vöröshaju leány	„	1.300.—	„
3.) Sisi	„	1.500.—	„
4.) Szökőkút csobog a piacon éjjel	ol.	900.—	„
5.) Marika	„	400.—	„
6.) Híd a Teverén	akv.	250.—	„
7.) Mecseki dombok	„	250.—	„
8.) Karcok		à 50.—	„
9.) Csendélet	akv.	200.—	„
10.) Dombold. egy sor házzal	akv.	250.—	„
11.) Vízparton	akv.	350.—	„
12.) Rajzok		à 70.—	„
13.) Csendélet	rajz	190.—	„
14.) Sikátor	akv.	120.—	„

JETZ GYÖRGY

15.) Patricia	olaj	mgt.	
16.) Solange	„	mgt.	
17.) Magános fa	temp.	200.—	„
18.) Olvasó	rajz	150.—	„
19.) Modell	„	150.—	„

Meghívó

Jets György
jegyző

„KOSSUTH LAJOS" KOLLÉGIUM képzőművészeinek kiállítására.

BÁRKAI IMRE, JETS GYÖRGY, OROSZ GELLÉRT,
SUGÁR GYULA festők, KISS SÁNDOR szobrász

~~tovább~~

A kiállítás megnyitása 1948. május 8.-án, szombaton d. u ¼ 4 órakor a „Medikus kör" Üllői-ut 26. szám alatti helyiségében.

A kiállítást DR. SZIRBIK FERENC min. tan. nyitja meg.

Máj. 9-én d. e. 11 órakor DR. UJVÁRI BÉLA Képzőművészeti Főisk. tanár tart tárlatvezetést

A megnyitó után zenei műsor.

A kiállítás nyitva naponta 10 — 4 óráig.
Május 8. – 19-ig.

Müemlitel Orsz.
Bizottsága

BP

IX. Hőgen Endr. u

Juracsek ny.

Jets György
Leányfej, kréta

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954.jul. 8 l.

Jets György, grafikus

Fiatal Képző- és Iparművészek kiáll. Ernst Muz. 1955. jun.

JETS György

Kálmán M.: Jets Gy. és Schey F. Miállitása (Nagy-Balogh kollektivában)

Művelt vér 1955. n. ést. 27. n. julius 3 4. l.

Jeles György

festőm.

Nemzeti: 3 kiállítás; Nagy-Balogh monost

Nemzeti 1955 nov. 23, 83 évf. 275 n. 2 l.

JETS Grönyi

„Szönyi István" festmény

P.I. Kiállitások, Nagy-Balogh-kollektiva kiállitása

Művelt Nép 1955. II. évf. 19. n. május 8, 2. old

Jets György
Festőnövendék, szénrajz
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 24 l.

Szent Pál

Fa, tempera, 75×49 cm.
Gerevich PA, 224. l. (Andrea di Bartolo.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931, 6. l. (Andrea di Bartolo.)

ASPERTINI, AMICO (bolognai festő, 1475 körül —1552.)

Heroikus fej

Fa, tempera, 37×37 cm.
A Bertinelli gyüjteményből.
Maszlaghy II., 67. szám (Luca Signorelli). — Gerevich: Az Újság 1916. júl. 20. 3. l. (Amico Aspertini) — Gerevich PA, 232. l. (Amico Aspertini) — Berti Toesca 959. l. (Amico Aspertini)

BARNA DA SIENA (sienai festő, † 1380 körül)

Triptichon. Középkép: *Kálvária*, balra: *Ker. Sz János*, jobbra: *Sz Ferenc stigmatizációja* (56. kép)

Fa, tempera, 41×50·5 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Ramboux, 302. szám. (Ismeretlen.) — Gerevich PA, 224. l. (Barna da Siena.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 11. szám. (Barna da Siena.) — Gerevich IPGY, 95. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1911., 6. l. (Barna da Siena.)

Diptichon. *Oltalmazó Mária.* — *Kálvária*
Fa, tempera, 32·5×57·5 cm.

Jets György

Említve

R.E: Ősz a Répcsarnakban

Kisalföld, sep. 17. 5. l.

Jets György

a nagymarosi alkotóházban dolgozik

Pestmegyei Hírlap 1969. febr. 21. 4. o. A nagymarosi alkotóházban

Jets György

MDK

Dutka M: IV. M.Képzőműv.kiáll. Nagy.Nemz. 1954.
jan. 29. 5 l.

Jets György

festő

l.

Szabad Művészet

1948. 226. l.

62. Szentpétery:SSRH.I.34.1. 3-4 sor
63. Szentpétery: SSRH.I.65.1.19-2o.sor
64, Szentpétery:SSRH.I.117.1. 1-6 sor
65. Szentpétery:SSRH.I.32.1.15.sor. Tö
het nk. Igy például P.mester is em
továbbá nála is észlelhető a kezdő
a korábbi kancelláriai gyakorlatba
53,9; 108,3./
66. Kumorovits B.: Az authent kus pecs
67. Jakubovits E.:P.mester /Adalékok a
lékkönyv, Bp.1925. 169-213.1.
68. Hajnal I.:Irástörténet az Irásbeli
69. Fest S.: Anonymus angol forrásai.
7o. Szilágyi L.:Az Anonymus kérdés rev
szigoru módszerével, összehasonlit
sokat segitett munkám megirásához.
e helyen köszönöm meg.
71. Fraknói V.: Magyarország egyházi és
szent-székkel. Bp. 1901.I.k.38.1.
72. Migne: Id.m.214.k. 494.c.
73. Szilágyi L.: Id.m. 187-2o2.1.
74. Mészáros E.:Qua ratione Anonymus Hu

MDK

Jets György

Patricia, olaj
Solange, olaj
Magános fa, temp.
Olvasó, rajz
Modell, rajz

Kossuth L. Kollégium kiáll. Bp. 1948. máj.

MDK

Jets György

FAE: Két kiáll. Szabad Nép, 1948. máj. 2o.

EDK

Kossuth L. Kollégium kiáll. Bp. 1948. máj.

MDK

Jets György

A hét kiállitásai. Világ, 1948. máj. 16. 4 l.

Yeats György szobrány

Két kiállítás

Szabad Nép 1948 máj 20.-60.

MDK

Jeta György, graf.

Szönyi István. Ceruza.

Műcs.-IV.M.képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Ka t. 15.l.

MDK

Jets György, festö

Félakt. Olajtempera.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. lo.1.

MDK

Jets György
Félakt, o.temp.

Tavaszi Tárlat, 1957. Műcs.

Jets György

kiállított festménye:

Félakt, olajtempera, 60×80 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

10. l.

Jets György

MDK

Félakt, olajtemp

Miccsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK.

Jets György

Nagymaros 66 kiállitás meghivója

JETS GYÖRGY festő
, 1925

1944-49 között Szőnyi István növendéke a KépzőMüvészeti Főiskolán, majd ugyanitt továbbképzősként Szőnyi és Barcsay mellett demonstrátor volt. 1951-től 60-ig az IparmüvészetiFőiskola alakrajz-tanára. 1952 óta kiállító müvész, minden jelentősebb országos tárlat résztvevője. Legutóbbi egyéni kiállitása 1974-ben a Derkovits Teremben volt. - Intim, bensőséges hangulatokra fogékony alkat, előszeretettel festi a változatos Duna-melléki tájakat, Visegrád, Nagymaros környékét. Jó képességü akvarellista.

Müvés zéletrajzok 1975

Jets György festőművész

A Derkovits-Teremben nyitják meg a művész kiállitását október 10.-én, közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 5.
XVIII. évf. 40. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT 27

Pestmegyei Hirlap

Jets György festő

KIÁLLÍTÁS A DERKOVITS-TEREMBEN

Derűs színek, meleg emberség

A katalógus, mely *Jets György* budapesti kiállítására invitált, Szőnyi István szavait idézi: *„Egy szint el lehet mondani, és el lehet énekelni".*

A nagy zebegényi mester jó tanítványának bizonyult Jets György, s nemcsak abban, hogy vállalta és hirdeti a színek énekét, hanem abban is, hogy a már halott mester által oly sokszor megfestett tájat választotta ihletőjéül. A *Derkovits-teremben* kiállított csaknem 40 képének fő témája a tavaszi költőiségében, nyári fülledtségében, őszi melankóliájában és téli komorságában egyaránt művész ecsetjére kínálkozó dunai táj: *a visegrádi kanyar, a marosi lankák, a váci Duna-part, a zebegényi völgyek és maga a folyó, ezer színével, hangulatával.*

Jets György, akit a táj szeretetén kívül, családi szálak is kötnek városunkhoz — édesapja évekig *Vácott* tanított, ma is itt éli nyugdíjas éveit — hátat mert fordítani a divatos „izmusok"-nak: vásznain a való világ színei kavarognak, természetes formákban testesül meg ember és világ. Lágy líraisága időtlenül — s éppen ezért nagyon időszerűen — arról vall, hogy Jets szereti ezt a vidéket, együtt él szépségeivel, érzi valóságos varázsát. *„Énekelnek"* színei: a tavaszi fák rügybontó rózsaszínei éppen úgy, mint a tél komorságát derűsre váltó, fehér hófoltjai, a *nyári Duna* meleg kékjei vagy az őszi domboldal jövő tavaszt álmodó barna ágai.

Lehet, hogy kényeskedő *„műértők"* hiányolják az elvontságot, a kusza kétértelműséget, a mindent elöntő sivár pesszimizmust. Mi éppen annak örültünk, amivel Jets megajándékozta képei szemlélőit, az örök megújulást hirdető természet derűs színeinek, annak a meleg emberségnek, mely vásznairól árad felénk.

Végh Ferenc

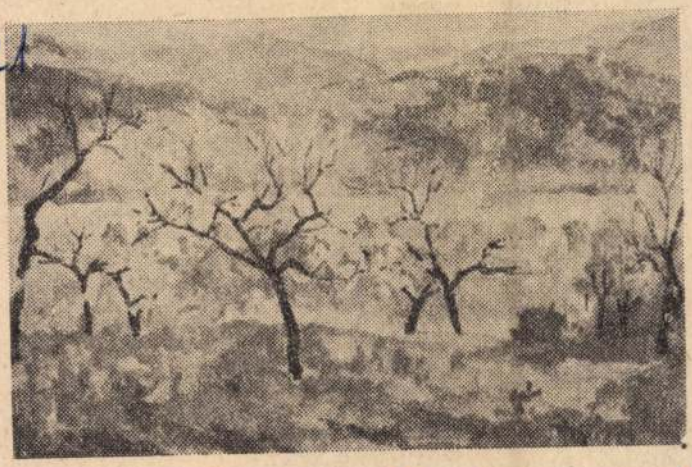

JETS GYÖRGY: TAVASZI FÁK

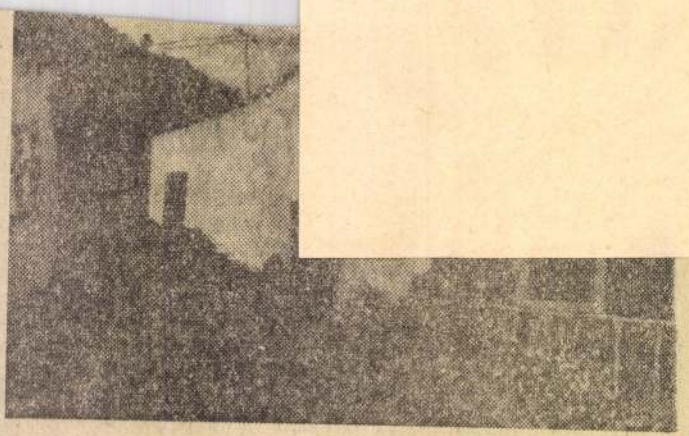

Dévényi Antal festménye

n, de felemlíteni...
et a világból!
n, hogy említsd, Is-
széddal legyen jóba
érjed meg szépen,
nyelvén... Talán...
is hazahozza.
kérem én ezt az
gta Bujkó. — Na-
ár mitőlünk... Hó-
látom.
nt a megszállott...
este jön haza. Isten
azt a sok pénzt —
— De hát ez az ő
ontos, hogy az asz-

nazajön, átmegyek
reméld, hogy in-
iú az.

tt ablakhoz ült, a
mögé. Izgatottan
utcára. Ahányszor
megzörrent a szá-
klik kereke alatt,
íváncsian kijjebb

meg a vasútról...
gi lány... Indul
e szomszédolni...
va az urának, aki
yén ült, a kályha-
nagy dübörgéssel
a harmadik ház

sz-fiú, méghozzá a
izgatottan Bujkó-
hallotta volna a
nét kilesett a füg-

ta le... Ki tudja

az arcuk, sem a hangjuk nem volt barátságos, mintha a váratlan szomszédi látogatás, s a leplezetlen bámulat valami alattomos támadás lett volna a tulajdonuk ellen.

— Már megnézzük, ki jön ilyen későn...

— Én volnék... Tőlem nem kell megijedni — felelte Bujkó. A tréfa erőltetetten hangzott, mert attól, ahogyan Kotászék a magas verandáról lenéztek rá, elveszítette a biztonságát.

— Az a hinta a fiataloké... Ők vették maguknak kéz alatt — mondta az öregasszony kedvetlenül, beidegzett védekezéssel, hogy a vagyon látható, le nem tagadható tárgyainak értékét kisebbítse.

— Jól jártak vele. Mert hogy egészen újnak látszik — válaszolt Bujkó. Kedélyes akart lenni, de a hízelgésnek szánt dicséret valahogyan rosszul sült el. Látta az öregek arcán. Mindkettőjüké elsötétült, mintha fejükre olvasták volna a hazugságot.

— Andrissal szeretnék beszélni. Csak azért, hogy egy kis szívességre... — magyarázkodott Bujkó bátortalanul.

— Tessék, csak tessék. Itt van éppen a konyhában... — felelt Kotász. Kezével invitáló mozdulatot tett, de az arca nem engedett fel. Előrement, nyomában az asszonnyal. De mire Bujkó meg-megállva fellépdelt az öt lépcsőn és benyitott a konyhába, már egyik sem volt ott. A szobába vezető ajtót éppen akkor csukta be belülről egy erős fogású kéz.

A fiatal Kotász az asztalnál ült, s egy hosszú kötél csomóit bogozta ki.

Jets György
festő

A Derkovits teremben október
10-én nyílt meg Jets György
kiállítása

-----:Kiállitási naptár.

Művészet, 1974.október - 49. oldal.

Jets György Jr.

Kiállítása nyílik meg a Derkovits Teremben. (okt. 10.)

— :□ Jets György 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 10.

Jets György

Harasi Táj

gouache, 30+40 cm

Angyalföldi képző- és iparművések

kiáll. Műcsarnok 1974

Jets György

Portré, olaj 60×80 cm

Tél, gouache, 30×40 cm

Angyalföldi képző- és iparművészek
kiáll. Műcsarnok 1974

Jets György

Téli Duna
Tavasi dombok

Jets György festőművész
kiállítása, Bp. Derkovits T.
1974.

Jets György

Reggel
Arany Dunapart

Jets György festőművész
kiállítása, Bp. Derkovits T.
1974.

Jets György

Havas tár
Virágzó fák

Jets György festőművész
kiállítása, Bp. Derkovits T.
1974.

Jets György

Hóolvadás

Ősi ták

Jets György festőművész
kiállítása, Bp. Derkovits T.
1974.

Jeles György

Tél
Őszi táj.

Jeles György festőművész
kiállítása, Bpp. Derkovits T.
1974.

Jets György

Halászok
Piros rukás lány

Jets György festőművész
kiállítása, Bp. Derkovits T.
1974.

Jets György

Erdő

Akt

Jets György festőművész
kiállítása, Bp. Derkovits T.
1974.

Jets György

Part
&
Bor

Jets György festőművész
kiállítása, Bp. Derkovits T.
1974.

Jeles György

Dunakanyar
A tél világa

Jeles György festőművész
kiállítása. Bp. Dorottya T.
1974.

Nets Gyula

mellett sajátította el a szakma
mélyebb ismereteit ls. Uhrin Tibor
az Iparművészeti Főiskolán

Say Rezső: ls. Uhrin Tibor mintarajza

Alföld 1971/11 93 old

Jets György

Acsay Judit: Egy reláció fázisai

Művészet, 1982. november

Eugen JETTEL

1845.március 2o-án született Johnsdorfban,Moryaországban,tehát kortársa volt Tina Blaunak.186o óta Emil Jakob Scindlerrel és Rudolf Ribarzzal együtt a bécsi Akadémián tanult Albert Zimmermannál.A hetvenes években megismerkedett August von Pettenkoffennel,akihez Párizsban/Sedelmeyer műkereskedő körében/ emberileg is közel állt.Festőutak a Balatonhoz és Szegedre.187o-től tanulmányutak Hollandiába és Franciaországba.1873-1897 között Párizsban lakott,lakása főként német és osztrák festők találkozási helye volt.Párizsban több izben vett részt kiállitásokon.1897-ben visszatért Bécsbe,ahol sikeres kiállitásaival a Secessióban elismerést szerzett.Innen elsősorban Staatz/Alsó-Ausztria/ környékéről és a Karszt partvidékéről vett motivumok után dolgozott. 19o1.augusztus 27-én halt meg Lussingrandeban /Veli Losinj/.Jettel kezdetben a Barbizoni iskolához állt közel,s azzal későbbi,formai szempontból fejlettebb müveiben is kapcsolatban maradt,megőrizte a barbizoni iskola lirai természetszeretetét s a tárgy kontemplativ igénytelenségét.

7. Falusi részlet

Fedőfesték kartonon,37x54 cm.Osztrák Galéria IN 3128

A motivum pontos magyarországi helyhez kötése nem lehetséges;szó lehet Staatz vagy környéke falusi látképéről is.

Die Szolnoker Malerschule
78 Wechselausstellung der ÖsterreichischenGalerie
Szolnok,Budapest,Bécs,Graz 1975-76
Österreichische Galerie und Collégium Hungaricum Wien

Eyen JETTEL

Jettel Eugen

1845 – 1901.

Land Linz.

Pintér Sándor ügyvéd IX. 43.

Jettel Jenő festő

Magyar Művészet, 1927

607-611. o.

Rózsaffy Dezső: Szolnok jelentősége a magyar művészetben.

B e r l i n

Muzeum
/Jettel Eugéne:Magyar táj/

Önálló táblakép - Tájkép

J e t t e l Eugéne:
Magyar táj
/Berlini muzeum/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon"

J e t t e l Eugéne festő
/Paál László tanulótársa a
bécsi akadémián/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
297-318.
"Egy és más Paál Lászlóról"

J e t t e l Eugéne festő

M Ú V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon" .

Jettel Eugen

festů

l

Kápm. Mus. Évh

X. k. 195,

196. l

Jettel Jenő

Páris

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő magyar tárgyú művekkel vett részt:

1878. jul. kiáll.: Magyar táj, 750 ft.

1885. nemzetk. kiáll. V. (II. sor.): Falusi út, olajf., 4000 frank.

Jettel Eugen
festo

l'
Hevesi Oest
260 l.

~~Római szobortaj VIII. 134.~~

Jettel, Eugen 1845–1901

Ernst Múzeum aukciói.

XIII–XIV. (1920) 182. sz.

Jettel, Eugene

Rósaffy Dezső: Osztrák
művészek Magyarországon.
Művészet 1913. 342. l.

A hangulatos tájképek finom művelője, Eugéne Jettel is utazgatott nálunk s Szolnokon is tartózkodott. Jettel a velencei akadémián kezdte el tanulmányait; 1866-ban Párisba ment s ott a barbizoni mesterekkel, Corot, Rousseau, Daubigny, Dupré, ismerkedett meg, akik elhatározó iránnyal voltak további fejlődésére. Az osztrák kormány utóbb hazahívta s a bécsi akadémián tanári állással kínálta meg. A bécsi szecessziónak, melynek kiállításain 1898—99-ben résztvett, egyik legtartalmasabb művészegyénisége volt. A berlini múzeumban van: „Magyar táj" c. műve.

Old

Knopp Imre: Nővérek 1
» » Arckép 1
» » Várakozás 1
» » Csipkeverő műhely 1
» » Hálófoltozók 1
» » A Luxembourg-kertből 1
» » Anya gyermekével 1
» » Hollandiai interieur 1
Bruck Miksa: Egy vadász szobája 1
» » Auvergnei interieur 1
» » Körmöcbányai lépcsőház 1
» » Bártfai pitvar 1
» » Zboroi interieur 1
» » Mise előtt 1
Kunfy Lajos: Falusi temetés 1
» » Cigányok 136., 1
Károlyi Lajos: Arckép 140., 1
» » Tanulmány 1
» » Tájkép 1
» » Az anya 1
Jendrássik Jenő: Az özvegy 1
» » Nehéz felelet 1
» » Tájkép 1
» » Vége 1
» » A zöldben 1
» » Gyermek-arckép 1
» » Vihar 1
Karlovszky Bertalan: A lovag 2
» » Női akt 2

Tettel Eugen

festo

Laid

Wirsbach. Biogr.

L. 1874. XXVI. 395.

Jettel, Eugène

Jetti.

Geb. in Johnsdorf 1845

† in Triest 1901.

Jekel Eugen

Élővénet 1902

304, 307, 313, 322

Atwell

Lea

1914

Jettel Jenő
1845–1901.

vód

Rózsaffy Dezső: Szolnok jelentősége a magyar művészetben.

MAGYAR MŰVÉSZET
1927. 610. l.

er Ur !

ztteletteljes kéréssel járulok
re Ötszáz pengő erdélyi tanul-
gyeskedjék.
átorkodom felhozni, hogy a Müem-

Jettel Eugen

MAGYAR MŰVÉSZET
1925. II. 20, 238
1927 610

3443. Hudler August.
Sz. Odelzhausenben 18

Georg Treu plaque

Dombormű, a mely a tudóst ~~A~~ mellig ~~ábrázolt~~ látható ~~ábrázolyat~~ ~~rejét lefelé ha~~
bajuszt és körszakált vise
TREU« és alól balra: »29 MAE
lol jobbra: »HUDLER«.

Bronzdombormű, mé
Dr. Georg Treu aj

III 3 –

Pl.
Ajánd 1907

2

Jettel Eugen

Művészet 1902 304, 307, 313, 322
– 1913. 342

Magyar Művészet
1925. II. 20, 238
1927. 610

Jettel, Eugen

l.

Kelet. Művészeti dolg.

262. l

Rácsozat, Kronauban a Mária-kápolná

Bethlen Vilma és a m. nemz. muzeum tulajdo
Heliogravure. 9. Kristály kancsó. Zománczczal
ékkövekkel diszített foglalásban. A m. nemz. muze
tulajdona. Heliogravure. 10. Fali óra. Vert
vésett ezüst. Esterházy herczeg fraknói kincst
nak tulajdona. A feltüntetett tárgyakat a füzet
csatolt, s szakszerűen irt szöveg magyarázza.

RADISICS JENŐ, Orsz. Magyar Iparművés
Muzeum. Képes kalauz a gyüjteményekben. Bu
pest, Franklin-Társulat, 1885. Ára 30 kr. – Ugy
ezen munka német nyelven is megjelent.

TAFFERNER BÉLA, Szín és Szinharmo
kiváló tekintettel a sík-ornamentikára és a műi
igényeire. A szinstyl és színharmónia története
vázlatával. Hat színes tábla. Budapest 1885. E
ára 3 frt 50 kr.

E. MÜNTZ, la Renaissance en Italie et
France á l'époque de Charles VIII. 4-edrét,
rajz a szövegben, 30 kép a szövegen kívül. P
Didot, 1885.

ALOIS HEISS, les Médailleurs de la Re
sance. V. partie. Ivrét, számos képpel. P
J. Rothschild, 1885.

A. ERMAN, deutsche Medailleure des 16.
17. Jahrhunderts. Berlin, Weidmann, 1884.

Jettel

osztrák festő

irod

Rippl-Rónai József:
Emlékezései. Bpest,
1911. 104. l. 105 l.

esetleg lásd is ert
a forrást –

Jettel, Eugen

Párisban benső barátságban volt Munkácsyval.

Uhde, Fritz von:

Visszaemlékezések Munkácsyra. Művészet 1902. 322. l.

Pécs - bátaszéki vasútvonal VI. 34.

Jettel

Művészet 1913

342

Somlyói őskori agyagmüvek

VI. 125.

Eugen Jettel festőművész

A szolnokon megmjelt tárlat a szolnoki festészet történetét mutatja be. A századfordulo szolnoki népéletének epikája a legjobbaknál drámai erővel szólal meg. Ezt az értékrendet közeliti Pettenkofen, Anton Romakó, Eugen Jettel, Deák-Ebner Lajos és a később Dömsödön festő Edvi Illés aladár, akik meghatározzál a sajátos szolnoki karaktérnek.

Losonci Miklós: Kiállítóternekben.

Pestmegyei Hírlap, 1945. jún. 10.

JETTER JANOS JAKAB, orgonaépito

---

id.Klügel József /1745-1812/ 1787-ben vette at Jetter Janos Jakab orgonaépitomester halala xxxx évébena koszegi orgonaépités iranyitasat. 310.old

SZIGETI KILIÁN: Halper János /1817-1888/ orgonaépitőmester élete és működése 307.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf. 1972. 4.szám

JETTER JÁNOS JAKAB, orgonaépitő

1784-ben ismét a szombathelyi domonkosoknál találjuk Jettert, amikor is 30 forintos költséggel uj fuvót szerelt az orgonába, 585.old. 22.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV. szám.---Szombathely, 1964

JETTER JÁNOS JAKAB, orgonakészitő

1783-ban a szombathelyi ferences templomban készitett 200 forintos költségen egyszerü barokk pozitiv orgonát. Barokk szokás szerint fekete billentyüzete volt, az egyetlen manuál két oldalán helyezkedett el 3-3 kihuzható regiszter. Mint a pozitiv orgonáknak általában, ennek sem volt eredetileg pedálja. 585.old.

SZIGETI KILIAN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szám. ---- Szombathely, 1964.

JETTER JÁNOS JAKAB, orgonakészitő

1743 körül Ausztriában vagy Németországban született. 1771.IVxxkén VI.7-én nyert polgárjogot Kőszegen, mint ev evangélikus polgár. Az anyakönyvekben Orgelmacherként sze repel. Hat gyermeke volt. 44 éves korában 1787.IV.4-én halt meg. 584.old. 16.jegyz.

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szám.---- Szombathely, 1964

JETTER JÁNOS JAKAB, orgonakészitő

1781 őszén megkezdte a zalaapáti bencés apátsági templom 900 forintos uj orgonájának épitését, amely 1792-ben el is készült. 585.old. 19.jegyz- 1782 októberében ismét Szombathelyen dolgozott a domonkosoknál és egy nyelvváltozatot épitett be az orgonába. 20.jegyz.585 .old

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szám.---- Szombathely, 1964

JETTER JÁNOS JAKAB, orgonaépitő

Kőszegen 1771.junius 7-én Jetter János Jakab "Orgelmacher -t veszik fel a város polgárai sorába:az ő műhelyét vette át minden valószinüség szerint Kiegel János,aki 1787 november 11-én lett kőszegi polgárrá.Tőle ujra a Jetter családra szállt vissza a műhely,Jetter legidősebb fia József János folytatta atyja mesterségét. 508.old. 34.jegy.

BÁRFI ANTAL: Adatok Kőszeg zenetörténetéhez,1711-1848
I.rész Nagymajtónytól a Vörmezőig 491.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

JETTER JÓZSEF JÁNOS, orgonaépitő

Kőszegen 1771-jun-7-én Jetter János Jakab"Orgelmacher"-t felveszik a város polgárai sorába:az ő műhelyét vette át minden valószinüség szerint Kiegel János,aki 1787.nov 11-én lett kőszegi polgár.Tőle ujra a Jetter családra szállt vissza a műhely,Jetter József János ,Jetter legidősebb fia folytatta atyja mesterségét. 508. old. 34.je

BÉKEFI ANTAL: Adatok Kőszeg zenetörténetéhez,1711-1848
I.rész Nagymajtónytól a Vörmezőig 491.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

JETTER JÁNOS JAKAB, orgonaépitő

Reánk maradt a szombathelyi domonkosok számára Jetter és Kliegel József által épitett orgona leirása. A 17 regiszteres orgona a templom épessége lehetett, mert nemcsak hangja, de külseje is tetszetős volt. Szekrényét szobrok diszitették. A sipokat ajtók védték, melyeken a képirók karácsonyi jelenetet s a domonkos rend szentjeit életét festették meg. 508.old. 35.jegyz

BÉKEFI ANTAL: Adatok Kőszeg zenetörténetéhez, 1711-1849
I.rész Nagymajténytől a Vérmezőig 491.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

JETTER JANOS JAKAB,orgonakészitő

Nem kétséges,hogy a Szombathelyi domonkos rendi templom orgonajátő,a kőszegi mester épitette.A munkát 1781 elején kezdte meg.A rend ezen évben 1000 forintot fizetett ki,de a munka egyelőre abbamaradt. 585.old.18.jegyz

SZIGETI KILIAN: Orgonak és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Evkönyv, XVIII.évf. 1964 IV.szám.---- Szombathely, 1964

JETTER JÁNOS JAKAB, orgonakészitő

Szombathelyen Jetter János Jakab,Kőszegi orgonaépitő készit orgonát a ferenceseknek. A 200 ft-os hangszer pedálnélküli,un.pozitiv orgona,hat változattal. Pedállal csak 1850 után látták el,1906-ig használták, ekkor eléget ék. 354.old. 16.jegyz

BÉKEFI ANTAL: Adatok Szombathely zenetörténetéhez 383.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

JETTER JÁNOS JAKAB, orgonaépitő

Szombathelyen a domonkosok 1781-ben új nagy orgona épitésére határozták el magukat, s a munkát Jetter János Jakab kőszegi orgonaépitőre mesterre bizták. 1782-ben újabb nyelvregiszterekkel szaporodett hangkészlete. 365.old

BÓKEFI ANTAL: Adatok Szombathely zenetörténetéhez 383.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

MDK

Jettich Nándor épitész

Magánépitési engedélyek. Vállalkozók Közlönye.

1909. dec. 8. 4 l.

Jetter János Jakab

Kőszegi orgonakészítő 1778(?)ban kezdetette a zalavári apátsági templom orgonáját 900 forintért.

vid

Füssy Tamás: A zalavári apátság története. Bpest 1902. 280. l.

JETTMÁR János

Jettmár János (Szül.: S. Niclasban 1791—†Pesten 1850-. Cseh földről jött — feltehetően vándorlólegényként — Pestre. Az 1823. jan. 25-én elhalálozott Neugebauer Mátyás lakatosmester özvegyét vette feleségül,[97] és a lakatos céh 1824. febr. 22-én inkorporálta.[98] 1829. aug. 12-én mint házas lakatosmester kapta meg a pesti polgárjogot.[99] 1850-ben hunyt el.[100]

Perehány 1985 163 p

OLTVÁNYI IMR

1893–1963

Oltványi Imre közel három évtizedet átívelő művészeti író
*sai*nak gyűjteménye. Noha a teljesség igényével készült, terme
ratos naplói[1], amelyek köztörténeti, családi eseménytörténeti
stb. megjegyzéseket is tartalmaznak. (A naplókból csupán a I
nyomtatásban is megjelent nekrológot közlöm.) Nem kerülhe
ságírói működésének cikkanyagai, irodalmi kritikái[2], közgazd
emlékezései, 1956 és 1957-es naplói sem.[4] Mindezek kötetbe g
itt a kitűzött cél a kiadói szándékkal is megerősítve: Oltványi
bemutatása volt. S ha ezt sikerült megközelítően teljesíteni,
södhetett az a szellemi épület, amit Oltványi fölhúzott, s amin
centenáriuma is sürgeti, sürgetheti.
Oltványi önéletrajzaiból azért idézem a terjedelmesebbet, hog
állított adatsor álljon rendelkezésre.[5]

Oltványi művészettörténeti fölkészültségéről, tájékozódó
Kéziratban, hagyatékában megmaradt verseiből és az első vil
vésznek, költőnek, poétának készült. A későszecesszió szenve
ségét is megérintette. Ehhez nyilvánvalóan tápláló háttérként
mely föltétlen összeköttetést, sőt bejáratot biztosított számára a
ként hallgatott, hallgathatott művészettörténetet, s nyilván ha
a friss kiállítások iránt. Tájékozódása irányulásában, ízlése fix
apósának, a modern művészet fontos istápolójának, Rózsa M

Oltványi első, Egry József művészetéről szóló publikációja
Oltványi sikeres banki pályakezdésének, politikai pályaindítás
szeti kapcsolatai, személyes kontaktusai is ez időtt alapozódtak
az ő társaságába beilleszkedve. A művészetet ismerni, megis
egymástól nagy távolságra eső dolgok. A banki tisztviselő, a p
ambicionálhatta bekapcsolódását a művészeti írásba. Rózsa M
sa s kapcsolatrendszere nélkül valószínűleg nem lett volna le
„Művészeti felfogásom kialakulásában Rózsa Miklóson kívül
Rózsa Miklós szakmai hátországa biztosíték lehetett számára
lan talajra. Igaz, a 10-es évek forrongó avantgárdja meghűlt,

M.D.K.

Jettmar Joannes, lakatosm.

Pesten dolgozott. Szül. S. Niclas in Bohemia. Róm.k. házas
Pesten polgárjogot nyert, 1829. VIII. 22. 247.o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. 8p.

Yetzl Jacob

verin

l.

Budavinraf 1936

22 l.

á-

,

t-

-

,

lé-

val

kép számolja el.-

A hivata

Jetz György

MDK

Szőnyi István, ceruza

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Jetzl

lásd:

Jezl Johann Jacob

Jezl /Jetzl , Uetzl/ Johann Jakob

innsbrucki rézmetsző

16.ol

Rézkarc: Buda ostroma É-ról tekintve.

47-48.o. 118. szám.

/dr.Kelényi B. Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. Bp. 1937.

V. V. Jevgenyij, festőművész, Szovjetunio: Vologda

Nyolc művész mutatja be alkotásat az a kiállítás, amely az elmúlt héten nyílt meg a miskolci galériában. A tárlat négy vologdai és négy miskolci képzőművész művét tartalmazza. Már 1979-ben a X. orsz. grafikai biennálé meghívott művészei voltak a vologdaiak. A négy művész: V. Ny. Korbakov, J. A. Szokolov, V. V. Jevgenyij és J. Ny. Petrov. – Érdekes, hogy a vendég művészek mennyire másképp látják, városunkat. A számunkra szürkének, megszokottnak tűnő épületek képeiken ígyra régi fényükben ragyognak.

– adorján –: Barátainknál.

Borsodi Bányász, 1984 ápr. 12.

Magyar Orvosírók Köre

Csendben született január 31-én a Magyar Orvostörténelmi Társaság díszes termében és védnökségével. Nem voltak sokan. Csak pár tucatnyi orvos, egy-két gyógyszerész és állatorvos gyűlt össze társaságot alapítani.

★

Orvosíró? Szakosodó világunkban anakronizmus — akadékoskodhat valaki. — Recept és versírás? A májat ne költő tapogassa, a vers se legyen ideggyógyászati remekmű!

Kik az orvosírók? Csehov? Németh László? Helyes e név irányukban? Vajon a géniusz nem nő ki minden kosztümöt — akár az orvosi talárt is? A kiváló akkor is a sebek mélyébe tapint, ha nem tanult anatómiát, kórságot fest kórtan nélkül, és néhány sora helyén szófecsérlés a vaskos kórtörténet.

Mégis olykor tűnődhetünk, honnan a biztos mozdulat? Tudhat ilyet az Aesculap titkaiba be nem avatott?! Nem annyira az éterszagról van szó, ez szimat kérdése, inkább a dolgok szakszerű meglátásáról és elrendezéséről.

Vitatkozzunk, vajon Németh Lászlóban az orvos is buzgólkodott, vagy e pálya csupán humánus önkifejezésének egyik tapogatódzása, a pedagógiához hasonlóan? A kettő összefügg.

★

Alakuló közgyűlésünk egyik résztvevője az orvos művészi alkotását a terápia körébe sorolta. Lehetne fordítva is. A ziláltak harmóniaigénye nem esztétikai szomjúság is egyúttal?! Elgondolkodtató a medicina visszájára fordulása. Szerte a világon milliók habzsolnak gyógyszereket — az orvosi segíteni akarás becsületes termékeit —, az elviselhetetlent érezve oázisért, rendkívüliségért, kis ünnepért, „*Trip*"-nek nevezik a kábítószeres, gyógyszeres tudathasadást, azaz *utazásnak*, nem véletlenül. A prospektus is kék tengert, susogó pálmafát, ébentestű bennszülött lányt ígér, rendkívüliséget, oázist, ünnepet, szépséget. A szereket nyelő is a kopár falak leomlását várja.

★

A penicillin megszabadítja a sejteket — éljenek szabadon, rendeltetésükhöz méltón, de az ember nem puszta sejttömeg. És nem véletlen árad a gyógyító buzgalom a szokványos szerepkörön túl, és kapkod az emberbarát egyik társolyától a másikhoz, mit is rámoljon ki az asztalra? Megnyugtató, reménykeltő szót, verset, szobrot, muzsikát?! Érzésének, gondolatának ajándéka ez, melyet más módon átadni nem tud.

Jevitzki Simon grafikája

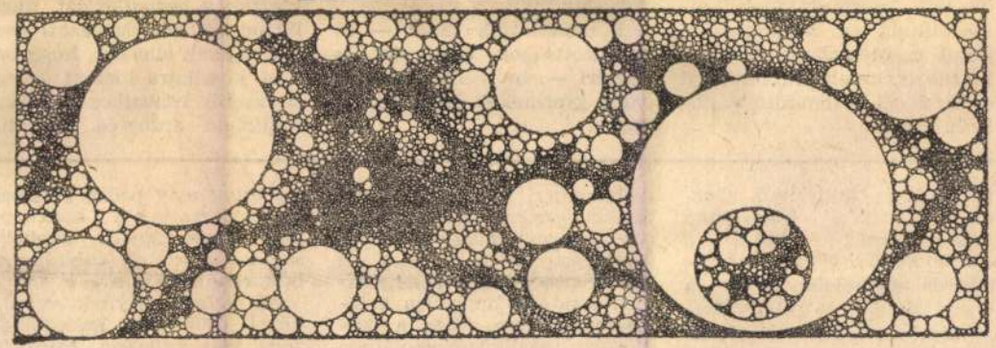

Azt hiszem, ilyenek ültek ott. Hivatalos vagy nem hivatalos orvosírók? Orvossá fogad a dékán, de íróvá még nem ütöttek senkit. Világirodalmi lexikon? Legtöbbjük a hazaiban is legfeljebb törekedhet, de orvosírók köre nem készülődik akadémikusnak. Nem kiválasztottak helyfoglalása ez, hanem a fejüket emelgetők egymásratalálása. Közeg, melyben a kimondott szó visszhangzik, akár együttrezdülés, akár ellentmondás. Mert a hallgatás, a közöny pusztítása a legrettentőbb.

★

Az emberekkel foglalkozó tudományoknak egyik leggyakoribb kifejezése a „csoport". Virchow még a sejtet bámulta, akár a korábbi lélekbúvárok az egyedeket. Manapság több szó esik az interakcióról. A beteg-orvos bizalmas együttlétéből is egyre gyakrabban ragadják el a pácienst kerekasztal mellé.

★

Vajon irodalmi múltunk elképzelhető-e csoportok, társaságok, pl. a „Nyugat" nélkül? Vagy akár kávéházi asztalok nélkül? A kávéházi élet korszakához kötött, restaurálhatatlan, és az sem szükségszerű, hogy óbudai kisvendéglők mélyéről keljenek szárnyra remekművek. Van alkotóház, ámbár oda inkább félrevonulni mennek, mint összejönni. A társas élet kimerül a munkahelyen és a protokolláris körökben, szövetségekben. Nem lenne szükség a vonzalmakból, közös tevékenységből sarjadó csoportéletre?!

★

Az orvosírók körének lehetőségeit és jelentőségét csak előlegezni lehet. Nem véletlenül található ilyen tucatnyi országban, sőt nemzetközi szövetségük is van: Union des Ecrivain Medicins.

A kör létrejött. Nemzetközi kapcsolatainak volt és van úttörője. Most már a legnehezebb, a tartalom van hátra. Csak „piknik" alapon tudom ezt elképzelni. Mit ér az agyonszervezés, ha a tagok lapos zsákkal, kapni jönnek, egy fenntartott zsöllyébe?

A fogat paripái sok irányba kívánkoznak. Lírai poéta harcos publicista mellett, a többkötetes együtt az íróasztalfiókossal. Mennyivel könnyebb a Kardiológiai Társaságban!

Egy negyedévenkénti rendezvény reprezentálhat ugyan, de a kör élete több ennél, sok-sok szálból, egy-egymásra hatásból szövődik.

Egymásra hatás — banális szó, de létezhet emberi produktum, jelzésadás és válasz társalgás nélkül. Ez a Genezis hatodik napja. A közösségben a jelzések sokasága cserélődik, modulálódik, interferálódik, felerősödik, s már a hangszóróban halljuk. Az igazi közösség generátor és hangszóró is egyben. Ez lehet az orvosírók köre, ha rendeltetésében kiteljesedik.

Várjuk az alkotókat. S a kör legyen az ő alkotásuk.

Dr. Honárkay Róbert

Öregen

Télidőben, szürke napokon magam elé képzelem az időt, amikor százéves leszek.

Hajlottan járok, mint a rajzokon, és éjszaka gyakran kotorászok az éjjeliedény után. A feleségem a legtávolabbi temetőben fekszik, tiszta sírkő alatt, s vasárnaponként, amikor meglátogatom, szemrehányásokat tesz rojtos inggallérom miatt. Délutánonként a Dunaparton sétálok, és a derekam mögött kulcsolom össze a kezemet. Az orvos tilalmai ellenére jó pohár bort iszom a borozóban, hetenként gőzfürdőbe járok, és a házbeli gyerekeket megfenyegetem, hogy ők is megöregszenek. A tüzelőt magam hordom fel a pincéből, visszafelé számolva a lépcsőfokokat.

Ünnepek előtt bevásárolok, egy öreg szatyorban bort hozok. Ismeretlen helyről hurkakolbász érkezik, s az ablaküvegen az örökéletű galamb kocog be, mint a lelkiismeret. Elmulasztott lehetőségek állnak a sarokban, a kályha morcosan pattog, forgatom-pörgetem a sunyi emlékeket. A falon sántán ketyeg az óra. Este van.

...És szól a telefon, harmincéves vagyok, É. beszél, a hangja arany, és bejelenti, hogy nemsokára tavasz lesz.

Bólya Péter

korlatuk ahhoz, hogy megfeleljenek munkakörüknek?

— A végző fiatalok jó elméleti alappal és megfelelő gyakorlattal kerülnek ki az iskolákból. Tíz hónapon át azonban, a szakosodás alatt gyakorlókként működnek. De gondoltunk a velük szemben támasztott nagyobb követelményekre is. Ezért mindkét iskolatípusban az utolsó két évben szakköri foglalkozásokat tartunk az említett munkakörök iránt érdeklődőknek. Ez hozzásegíti őket ahhoz, hogy már az induláshoz a többieknél nagyobb gyakorlatot szerezzenek a szülészeti, gyermekápolói és gondozói munkában. A lényeg azonban az, hogy a tízhónapos szakosító tanfolyamot tartalmasan, felelősen szervezzék meg. És ez már az intézményektől függ. Például lehetőleg mindig ugyanaz az orvos oktasson, ne pedig aki éppen ráér. Mi azzal segítünk, hogy folyamatosan szakoktató nővéreket állítunk be a gyermek-, a belgyógyászati, az elme- és idegosztályon, a szülészeten és a sebészeten. Ez a hálózat — számításunk szerint — négy-öt év alatt kiépül. Ha nem is minden szakon, de kórházanként egy-két szakoktató nővér rövidesen működik. Ez nemcsak az intézmények érdeke, hanem a nővéreké is. Nekik ugyanis előrelépés ez a beosztás, mert a szakoktatóknak főiskolai oklevelet kell szerezniök.

— A legnagyobb érdeklődést a főiskola váltotta ki. Kérjük, szóljon erről részletesebben.

egészségügyi szakképesítés, és általában a szakiránynak megfelelő munkakörben kell dolgozni. A nappali tagozaton írásban és szóban felvételi vizsgát kell tenni biológiából, fizikából.

— Mi lesz a régebben végzettekkel?

— Amikor végleges lesz a főiskolai tematika, akkor tisztázzuk, hogyan szerezhetnek főiskolai oklevelet. Előreláthatóan két lehetőség kínálkozik a régebben végzett védőnők, diétásnővérek, gyógytornászok, közegészségügyi- járványügyi ellenőrök, a szakoktatók, a mentőtisztek és az intézetvezetők számára. Vagy különbözeti vizsgát kell tenniök, vagy pedig tanfolyamot kell végezni, amely vizsgával fejeződik be. Hogy ki és milyen módon nyerje el a főiskolai képesítést, azt a munkában eltöltött évek határozzák meg és az előképzettség. Alapvető követelmény itt is az érettségi. Úgy gondolom, hogy az egészségügyben folyamatosan dolgozóknak az előnyösebb feltételt kell biztosítani.

Azok, akik nem kívánnak főiskolai oklevelet szerezni, jelenlegi képzettségükkel változatlanul dolgozhatnak beosztásukban.

— A reform az eddiginél magasabb színvonalú és rendszeres továbbképzést kíván. Vannak-e erre vonatkozó tervek?

— A Központi Továbbképző és Szakosító Intézet

titkár, a Magyar Nemzetnek február 2-án adott interjújában méltatta az egészségügyiek helytállását. Úgy hiszem azonban, hogy az ilyen kivételes erőfeszítés nem állandósítható, minthogy nem valamilyen járványról van szó. Az államtitkár úgy értékelte, hogy a megfeszített munka eredményeképpen 1974-ben az elmúlt esztendőhöz viszonyítva nem süllyedt az ellátás színvonala. Ha azonban 1976-ban ugyanezt mondanánk el 1975-ről, ez már nem hatna dicséretnek. Az államtitkár szólt a tervezett intézkedésekről, és reméljük, hogy a kedvező tendenciák megerősödnek, elmozdulunk a holtpontról a korai csecsemőhalálozást tekintve is, amelynek arányai esztendőről esztendőre változatlanok.

méghozzá 80 százalékkal — a születések száma az abortuszokét. De ez nem a bizottságok merevségének következménye. Hiszen kellő mérlegelés után a kérelmek 95 százalékának már első fokon helyt adtak, a fellebbezés több mint kétharmada is hozzájárulást eredményezett. 1974-ben 3405 „tervezett" terhesség megszakítására nem került sor, minthogy a nők egyharmada már az elsőfokú döntés előtt elállt szándékától, 40 százalék pedig eltekintett a fellebbezéstől. Így összesen csupán 921 esetben utasították el másodfokon is a kérelmezőt.

Elmondhatjuk tehát — és a bizottságok munkáját is dicséri —, hogy 1974-ben kívánt gyermekek jöttek a világra.

SZAKSZERVEZETEK LAPJA

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21.

Telefon: 138-068, 337-748, 340-738

1975 MÁR. 5

szeres orvosi ellenőrzésében, így a veszélyeztetett terhes-

kai határozat is megjelent. Ez is egyik feltétele az egészségügyi dolgozók sikeres munkájának.

Kovács Judit

feladatköre kétirányú. Gazdája marad a másodfokú szakosodásnak. Azok a szakápolónők, gyermekápolónők és szülésznők, akik a kórházakban, klinikákon műtőasszisztensi, intenzív terápiás asszisztensi vagy aneszteziológiai asszisztensi munkakörben dolgoznak, feladatuknak megfelelően másodfokon szakosodhatnak, vagyis újabb szakképesítést szerezhetnek. Ebben az évben megjelenik a képzési rendszer továbbfejlesztésének utolsó és egyben záróintézkedéseként a szakdolgozók továbbképzéséről szóló miniszteri utasítás. Magas színvonalú, tervszerű és rendszeres, valamint decentralizált oktatást tervezünk. Szeretnénk, ha ötévenként valamennyi egészségügyi szakdolgozóra sor kerülne. Itt jegyzem meg, mert ez továbbképzés is, hogy a szakképzett egészségügyieknek rendelet biztosítja a lehetőséget arra, hogy a dolgozók szakközépiskoláiban hároméves munka melletti esti-levelező képzéssel a középiskolai végzettséget megszerezzék. Arra is gondoltunk, hogy a gyermekgondozási szabadságon levők — hogy ne szakadjanak el a munkahelyüktől, a pályától — távollétük alatt lehetőségeik szerint tanuljanak. Aki például munka mellett kezdte meg tanulását és azt szülés miatt abbahagyta, a gyermekgondozási szabadság alatt elsajátíthatná az elméleti tananyagot, s a gyakorlatot pedig pótolja, ha munkába áll. Ezzel két és fél évet is nyerhetne a dolgozó, az intézmény pedig biztosan visszavárhatja. A szakképzett egészségügyiek szabadságuk alatt továbbképzésben részesülhetnek.

Az egészségügynek évente közel 6000—6500 szakdolgozóra van szüksége. Mintegy 360-an az egészségügyi főiskolán végeznek. A szakközépiskolától 2000-et (a végzősök 60 százalékát számítva), a szakiskolától 1500-at kap, a többit továbbra is munka melletti tanfolyamokon kell kiképezni.

A reform nem csökkenti a munka melletti képzés jelentőségét, változatlanul az utánpótlás egyik fő forrása marad. Néhány pályán pedig, mint a gyógyszertári asszisztensi, a laboratóriumi és a röntgen asszisztensi szakmában az egyetlen képzési forma.

Talán nem túlzott derűlátás, ha azt hisszük, hogy a képzési rendszer tovább fejlesztése vonzóbbá teszi a pályát, sőt egyeseket visszahoz az egészségügybe. Nemcsak az erkölcsi megbecsülés —, a reform nagymértékben ezt is jelenti —, hanem a várható anyagi elismerés is. A jelenlegi bérutasítást ugyanis a szakszervezettel együtt felülvizsgáljuk, hogy mire az új rendszerben tanulók végeznek, bérüket a megfelelő szakképesítés szerint kaphassák — fejezte be a tájékoztatást dr. Lukáts Jenő főosztályvezető.

Székely Sándorné

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ORVOSEGYETEM
1912 MAR 20

Jeviczky Simon

1021

Leányfej

Jeviczky Simon tusrajza

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORVOSEGYETEM

meglepően magabiztosan [illegible] *arányban győztek.* A győzelmeken Fülöp (3), Gábor (3), Palkonyai (3) és Mészáros (2) osztozott.

Ezek után joggal vártuk, hogy harmadik fordulóbeli ellenfelünk, a gyengébb erőt képviselő Vasútépítő ellen is győztesen vonulhatnak öltözőbe. Sajnos, nem így történt. Kovács és Gábor indiszponáltan játszott, minden mérkőzésüket elvesztették. Fülöp 4 és Palkonyai 3 győzelme pedig csak az eredmény szorossá tételéhez volt elegendő. Végeredmény: *9:7 arányú vereség.*

KOSÁRLABDA: Férficsapatunk a bajnoki rajt előtt részt vett a Közgazdasági Egyetem négyes tornáján. Mindhárom ellenfelünk rutinos NB II-es csapat, a Csepel Autó 11., a BKV Előre 4. és a Közgazdasági Egyetem 5. he-

Közgazdasági
93:70-re győzté
nyerték a torn
a játék és az
aránt. Remélh
saink megtart
formájukat, s
het baj *az első*
zésen a TF elle

Mind a fiúk,
lányok lejátszo
kőzésüket a *Fő*
ságért. Női csa
cenben a DA
pályára és 13 p
mel vonulhat
férfiak 84:75 a
tek a Székesf
csapata ellen.

MŰUGRÁS:
zőink is indult
versenyén, ahol
folva azokat, ak
ugróként tart
második helyen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÁPR 2 9
ORVOSEGYETEM

Jeviczky Simon

ANYASÁG

1021

Élő virágot nyomtatni nem tudunk, így helyette Jeviczky Simonnak ezt a rajzát ajándékozza a VISUS anyák napjára. Fogadják szeretettel az édesanyák. A virágot pedig majd személyesen...

DR. PHAM NGOC TH

„Az életnek cs

Emlékszem, eleinte csodálkozó tekintette méregettük az utcán itt-ott felbukkanó, apró termetű, mosolygós arcú, számunkra idegen arcvonású vietnamiakat. Majd ahogy megszoktuk látványukat, úgy kerültek egyre közelebb hozzánk.

Azt hiszem, mosolyuk titkát is sokan tudjuk már. Érzik, hogy barátok között vannak, hogy egy idegen ország oly módon adott otthont nekik, hogy nem feledtetni igyekszik velük a távollevőt, ellenkezőleg, segíti a hazaszeretet magasabb szintre emelését, olyan tudás megszerzését, amelynek birtokában hazatérve még nagyobb sikerrel vehetik fel a harcot bármiféle intervencióval szemben, és hathatósabban segíthetik majd hazájuk újjáépítését, fejlesztését is.

Gondolom, nekik is vannak példaképeik. Sokan talán azt a nemzeti hősüket választották, akiről én szeretnék most megemlékezni, születésének 65. évfordulóján.

Keveseknek adatik meg, hogy egy osztálytársadalomban végigjárják a felemelkedés útját. Még kevesebben vannak olyanok, akik önként mondanak le félisteni kiváltságaikról, hogy erejüket, életüket népük szolgálatába állítsák.

Pham Ngoc Thach, az annami császári család sarja, 1909. május 7-én hercegfiúként született Huéban. Az akkor még francia gyarmat Vietnam uralkodó osztálya többnyire Párizsba küldte tanulni tehetséges fiait.

Így került a fiatal herceg francia földre, ahol kiváló eredménnyel elvégezte az orvosi fakultást. Tanárai nagy jövőt jósoltak neki, kiváló belgyógyász-növendéknek bizonyult. Feleséget is a francia lányok közül választott magának.

Eddig szinte szabvány a történet. De az már kevésbé, hogy az ifjú herceg a forradalmi eszmékbe is szerelmes lett. Szeme előtt nőtt naggyá a francia kommunista népfrontmozgalom a fasizmus elleni harcban. Franciaország életét naponta kavarták fel a százezreket megmozgató rokonszenv-tüntetések a köztársasági Spanyolország mellett. Ezek az

---

„Híres emberek"

— avagy példázat arról, milyen tudati beszűkülést okozhat a fokozott anatómiatanulás másodévben, szigorlat előtt.

Alexis Clitoris — görög egészségügyi miniszter

Edmond Dentes — Monte Cristo grófja

Ella Turcica — török származású amerikai dzsesszénekesnő

Femur — bán, Katona József drámájában az összeesküvők vezére

George Dexter — amerikai detektívregény-író

Dr. Hypophysis Béla — egyetemi tanár, a II.

Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

1972 MÁJ 15

ORVOSEGYETEM
Budapest

Jeviczky Simon

Jeviczky Simon

tusrajzai

1021

Almaevő

Gyűjtemény

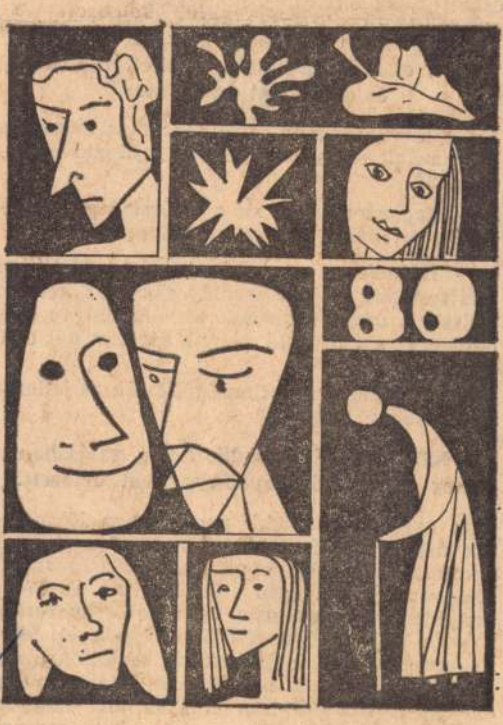

Régi és új

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 81

tése a mai társadalmak egyik alapvető feladata. S hogy ez megvalósulhat, abban az orvosoknak is szerepük van. Részesek ebben a gyakorló orvosok, és részesek azok, akik, mint hivatásos szakértők segítik a bíróságok munkáját.

Napjaink kialakult jogrendszeréhez és szakértői hálózatához persze hosszú út vezetett. De vajon hol kezdődött ez? Erről kérdezzük Katona Géza kandidátust, a Bűnügyi Múzeum munkatársát.

— Az orvosoknak az igazságügyi gyakorlatban való alkalmazásáról csak a XVIII. századtól rendelkezünk rendszeres adatokkal. De tudjuk, hogy már a II.—III. században

az egyiptomi görög telpesek orvosai elláttak bizonyos szakértői funkciókat rendkívüli halál esetén.

Sajnos, a későbbi időkből is csak szórványos adataink vannak.

Jelentős lépés volt V. Károly császár 1532-ben kiadott büntetőtörvénykönyve, a **Karolina.** Rendelkezéseinek hatására vált általánossá, hogy az élet és testi épség elleni büntettek felderítésekor orvosokat is alkalmazzanak. A 149 §-ában kimondja: „A bíró két esküdttel, vagy több seborvossal, akiket előbb megeskettek, az elhaltnak holttestét

szorgalmasan szemlélje meg a temetés előtt, és a rajta talált sebeket, ütéseket és dobásokat mérje meg."

Ez a törvénykönyv egyébként más országok, így hazánk joggyakorlatára is fejlesztő hatással volt.

— *Magyarországon mi a története az orvosszakértői működés jogi szabályozásának?*

— Nálunk az orvosképzés elmaradottsága miatt sokáig a jogi szabályozás volt kellően fejlett. A szepesi városok törvénykönyve például csak azt írja elő, hogy a sérültet két bíró nézze meg.

A jogrendszer fejletlenségét talán az jellemzi legjobban, hogy

a XIX. század második feléig valójában még büntetőtörvénykönyv sem létezett.

Igaz egy-egy rövidebb periódusban készítettek már előtte is (például a II. József által alkotott), de ezek nem maradtak hosszabb ideig érvényben. Igen jelentős volt az 1768-ban kiadott **Constitutio Criminalis Theresiae** (Maria Terézia büntetőtörvénykönyve). Melléklete részletes instrukciókat tartalmazott a halottszemléről, a boncolásról. Valószínűleg ez hatott az 1793-ban megalkotott magyar büntetőtörvénykönyvre, mely csak tervezet maradt ugyan, de már részletes irányelveket tartalmaz a szakértők alkalmazásának módjára.

A gyökeres fordulatot az 1878-ban kiadott, immár teljes, a kornak megfelelő szellemű büntetőtörvénykönyv hozta meg.

A vízitündér

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Jeviczky Simon
ORVOSEGYETEM
Budapest

1972 MÁJ 29

1071 A TŰNŐDÉS

JEVICZKY SIMON TUSRAJZA

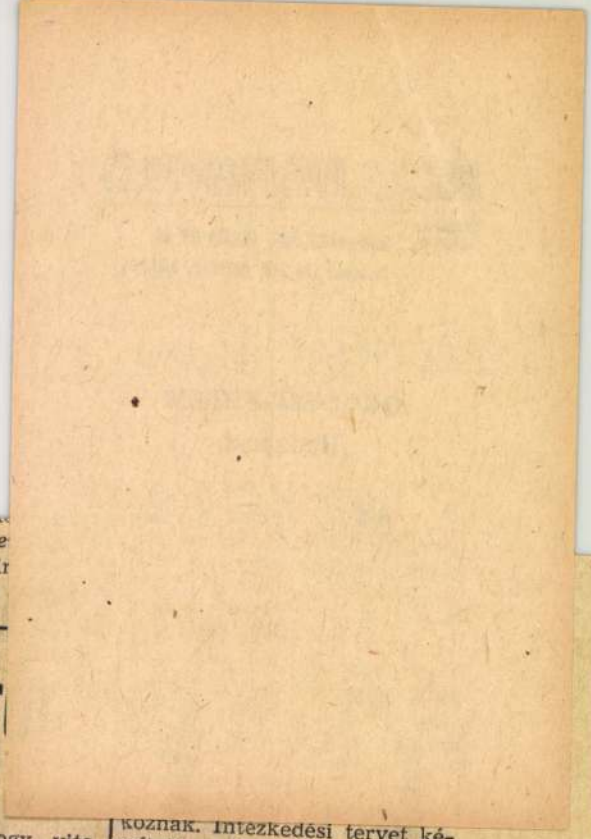

mellett 1966 óta kul…
a | működik. Az *Egyete…*
iskolai Tanács az el…
alatt olyan jelentős …

…rvosetikár…

…unkhoz

vel elképzelhető, hogy vita van a csoportban a kérdésről és több nézet is ütköztethető egymással. Esetleg egy előadó és egy-két opponens kijelölésére kerül sor, vagy egy témát többen dolgoznak fel valamilyen munkamegosztásban, pl. az egyik hallgató az irodalmat tanulmányozza a másik véleménykutatási felmérést végez az adott etikai kérdésről. Az alábbiakban összeállítást közlünk arról, hogy az elmúlt félévben az ÁOK III. évfolyamon milyen témákból hány csoportnál volt referátum:

	csoportszám
…jellege	20
…llege	16
	3
…rozottsága	4
	3
…megítélése	9
…etikában	12
…ja	3
	2
	4
…etei	3
	8
	1
	5

…leshöz való viszonya…

…koznak. Intézkedési tervet készített a VIII. kongresszuson elhangzott javaslatok, észrevételek hasznosítására; segítséget fog nyújtani a KISZ-szervezetek munkájának megszervezésében. A több kérdésben *döntési jogkörrel* is felruházott testület a minisztériumoknál, a társadalmi szervezeteknél továbbra is képviseli a hallgatók érdekeit.

AZ 1972/73-AS TANÉVRE AZ EFT — egyebek között — a következő országos rendezvényeket javasolja: *a felsőfokú oktatási intézmények hallgatóinak tanácskozását*, amelyen az ifjúsági törvény végrehajtási jogszabályairól is vita várható; szemináriumot, amely az egyetemi és főiskolai *hagyományoknak a nevelőmunkában, a szakemberré válásban játszott szerepével* foglalkozik; a Nyíregyházi Tanárképző Főiskolán *Petőfi-emlékülést*, amelyen a tudományos diákkörök vesznek részt; Szegeden immár másodszor olyan találkozót, amelyre

ORVOSEGYETEM
Jeviczki S.
1972 JAN 26

a kozony érzéketlenítő vízköveit

te mindenható
minden zsarnokságnál zsarnokibb szabadság
szerelem

1021

(Jeviczki S. metszetei)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

vezetés és ...
ban az újjáépítésre.

Munkássága azonban ennél jóval többől állt. Első könyve, a *Pax animae* után szinte ötévenként jelentek meg orvosi, szépirodalmi, címertani, egyháztörténeti, lélektani és filozófiai művei. Különösen nagysikerű munkája volt a *„Pax Corporis. Azaz: az emberi test nyavalyájainak okairól, fészkeiről s azoknak orvoslásának módgyáról való tracta."* Ez az első kísérletek egyike a korabeli orvostudományi ismeretek magyar nyelven való összefoglalására. A mű egyszerre tanúskodik szerzőjének széleskörű ismeretanyagáról és rendkívül humánus gondolkodásáról. Megírásának korára ugyanis az orvoshiány volt jellemző, s gyakran még főuraknak sem jutott orvos — nemhogy másoknak. Ezt látva készítette könyvét Pápai Páriz Ferenc azoknak, *„akiknek nincsen mindenkoron kezük ügyében értelmes orvos"*. Mintegy százféle betegséget tárgyal munkájában, melynek sikerét jellemzi, hogy egy évszázad leforgása alatt nyolc kiadása látott napvilágot.

Különösen maradandónak bizonyult az általa készített *latin—magyar szótár*. Jóllehet, megalkotására irányuló tizenöt évi szakadat-
... munkáját tovább nehezítette, hogy élete

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Kalatay Ferenc jezsuita szerzetes (1795+) képmását. (+1795); az olajfestmény Nagyváradon látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I-III. kötet, Budapest. I. kötet 1912. 16 l.

Jezl, Jacob, innsbrucki születésű rézmetsző (1644-1703)

M.D.K.

„Victoria" c. rézmetszete Buda 1686-os végső ostromáról (33×44·8 cm), az azonos lemezről nyomtatott déli részlet, 11×19.1 cm. méretű.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 150-151., 259. old.

Jezl, Jacob Johann MDK

Rézkarc: Prospect dey Statt Ofen, sambt der Kaxserl. Artaque.
Sign. Jacob /Johann/ Jezl fecit.

Egy lemezről nyomtatott két ostromkép.
53.o. 140. szám.

/dr.Kelényi B.Ottó/:Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86 o. és 16 mell. Bp. 1937.

MK

Jezsek Lajos, text.ip.müv.

A kiáll.-t rendezte:OMTI és a Magy.Iparmüv. Orsz. Egyes.

"Magyarország" 1940 márc.16. 8.l.

Mária Valéria u. helys. "Uj Magyar Otthon" kiáll.

MDK

Jezsek András

Művészet 1938. III. évf. 22. sz. 16o.l.

Jezernicai rk.

Templom

gothikus ablakok

Arch. Ert
1909. 194,
195, 196-l.

ben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
klós, aki félországot hóditott meg a nemzeti nép-
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
ájáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
em tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

e és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-**
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Jezernyicei
templom
Stárnyasoltára
1517
Repr.
MMÉE Kosl
1911. 548 l.
549 l.

BUDAPEST
27 NOV. 23 11
VI.
LK 4 LK

Jezernyicei oltár

Genthon István

A régi magyar festő-
művészet. Vác, 1932

119. l.

Jezernyicei
főoltármestere

Magyar iparművészet
1928. 95

Kard. Anjou - korabeli VI. 139

Jezernyicei főoltár
mestere,

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 95.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Jezl, Jacob

magyar vonatk. met-
nezei XVII. sz.

344. sz. jegyzet

Ambesata. 82. l.

2.

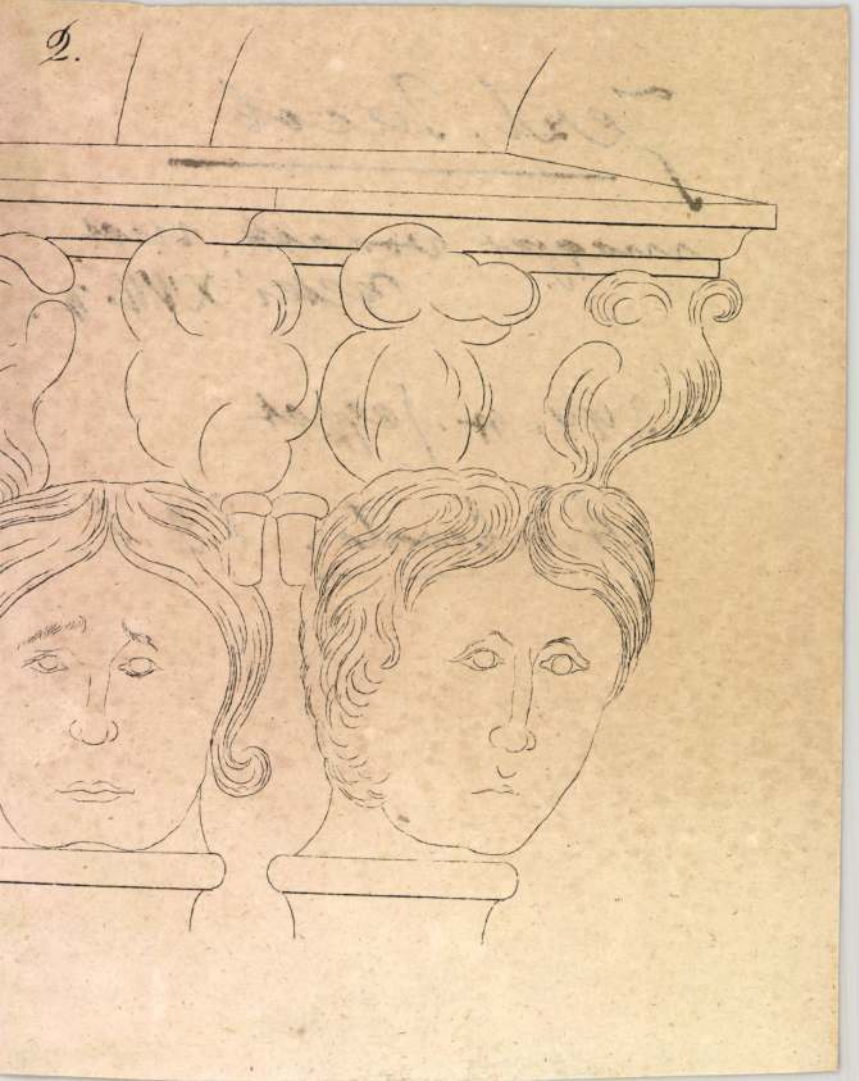

Jezl Jacob

laid
z

Lanz 1887 8l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Jezl Jakab

Lisd

Bmk 38.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

délyezem:

ök vagy helyettesének
aláírása.

inta. — Endrényi Imre, Szeged.

Zerl, Jacob
rézm.

Buda ostromképe
1686.
nem helyszíni felvétel
ek után készült – és
mint önálló műlap
jelent meg.
Kremnemetnet

---

166. l. – 167. l.
195. l. (képpel)

IRODALOM

-Magy.Müvelődéstört.III.
1 103.1.

JEGYZET

Jetzl (Jetzl, Uetzl),

Johann Jakob

l. Bgrafab

118, 140.7.

A „MAGYAR GRAFIKA" 1927. ÉVI
KARÁCSONYI SZÁMÁNAK MELLÉKLETE

Jezl, Johann
Jacob

l.
Kel Bpgrafabr

118, 140-n

Meg

" Jézus gyermeksége" mestere MDK
pécsi kőfaragó XII. sz. k.

a pécsi székesegyház altemplomi lejáratának dombormüveinek egyek szerzője.

Magy.Müv.Tört. I. /Szerk.Dercsényi/ 42.o.

MDK

"Jézus gyermekségé mester"

Gerevich Tibor elnevezéseaz egyik pécsi kőfaragóról,aki valószinü a Toulouse-i és Moissac-i kolostorban tanult. XII.sz.első negyede.

A magyarországi müvészet története.I.
Bpest,1961. 44.1.

JÉZUS gyermekségének mestere M.ü.K.

Pásztorok. 11040-1150. kődombermü a pécsi székesegyhá
altemplomának déli lejáratát diszitő mellvédről

repr.

Cenne rné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének
képeskönyvë 896-1949. üp. 1962. 4.l.

„Jézus-születése mester"

plasztikai művein a Csatási Biblia-
hatása

Magyar Kódexek Bp. 1966. 17. o.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Jézus - születése mester

figurával kapcsolatban vam a

Pray - kódex

Magyar Kódexek Bp. 1965. 19. o.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Jerzek Lajos

l.

MAGYAR IPARMŰVESZET

1940. 39. l

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Apponyi József (+1757) jezsuita szerzetes olajfestményét: az Apponyiak volt hőgyészi kastélyában

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I-III. kötet; I. kötet, Budapest, 1912 16 l.

Jegyzőkönyv

Jegyzőkönyv

Jegyzőkönyv

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Okolicsányi Elek (+ 1757) jezsuita szerzetes képmását; az olajfestmény az Őrmezői volt Széchenyi kastélyban látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I-III. rötet, Bpest. I. kötet 1912 16 l.

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette 1737, Bloem A és Sadler Tóbias művéről. Pongrácz István jezsuita perzetes (1619+) képmását.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I-III. kötet, Budapest, 1912

13 f.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

metszette Pázmány Péter jezsuita szerzetes, utóbb esztergomi bíbornok primás (+1637) képmását.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I-III. kötet, Budapest, I. kötet, 1912

13-14 l.

Jezsuita pergetést ábrázoló ismeretlen mester

Dóldy György jezsuita pergetés (†1634) képmását festette meg olajban; az Országos Képtár Történeti Arcképcsarnokában látható Budapesten. a m. ü.

Velics László: Vázlatok a magyar jézsuiták multjából, I-III. kötet, Budapest. I. kötet 1912 14 l.

Jezsuita perzeltet ábrázoló ismeretlen mester

1737-ben festette a kassai városi plébánia levéltárában fennmaradt Pongrácz István perzeltes olajképét.

Velics Antal: Vázlatok a magyar jézsuiták multjából. I-III. kötet, Budapest. I. kötet 1912

13 l

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Pázmány Péter jezsuita szerzetes utóbb esztergomi bíbornok primás (1637+) olajkép mását: a volt nagyszombati ferencrendi kolostor ebédlőjében látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I-III. kötet, Budapest, I. kötet 1912 14 l.

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen mester

másolta Kábdy György jezsuita perzetesvöl képült és az Országos Képtár Történeti Archépcsarnokban, Budapesten, látható olaj festményét.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I-III. rötet, Budapest, I. kötet, 1912

14 f

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg olajban Kálóky György jezsuita szerzetes (+1634) képmását; az esztergomi prímási palotában látható e mű.

Velics Lóránt: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I-III. füzet, Budapest, I. kötet, 1912. 140.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Hevenesy Gábor (1715+) jezsuita szerzetes olajképét: a győri nagyszeminárium egyik iskolatermében.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I-III kötet, Bpest. I. kötet 1912 15 l.

Jegsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Hevenesy Gábor (+1715) jegsuita szerzetes olajképét; a kalocsai volt jegsuita kollegiumban az Aula Patrum ajtaja fölött.

Velics László: Vázlatok a magyar jegsuiták multjából I–III. kötet Budapest, I. kötet, 1912 15 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Sámbár Mátyás (+1685) jezsuita szerzetes képmását: olajképe a székelyudvarhelyi plébánia ebédlőjében.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I-III. kötet, Budapest, I. kötet, 1912 15 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen rézmetsző

metszette Ratkai János (+1680) jezsuita szerzetes képmását; a metszetről készült fényképfelvétel: Alfred Stamy: Galerie illustré, Paris, 1893. sub littera R.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából: I–III kötet, Budapest, I. kötet 1912.

151

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen rézmetsző"

metszette 10×7 cm-es méretben Ratkai János jezsuita perzetes (1680+) képmását; a nyitrai Roskoványi gyűjteményben.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I-III. kötet, Budapest, I. kötet 1912 151.

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Ratkai János (1680+) jezsuita perzetes képmását; a zágrábi Archeologiai Múzeumban.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I-III. rötet, Budapest, I. rötet 1912.

15 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen rézmetsző

metszette 18 x 12 cm méretben König György (1664 +) jezsuita szerzetes házmásál; a nyitrai egyházmegyei könyvtár metszetgyűjteményében.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I-III. rötet, Budapest; I. rötet 1912. 15 l.

Jezsuita pezsetes ábrázoló ismeretlen mester

metszette 13 x 8 cm. méretben Fitter Ádám (+1741) jezsuita pezsetes képmását: a nyitrai Roskoványi gyüjteményben.

Velics László: Vázlatok a magyar jézsuiták multjából I-III. kötet, Budapest, 1912

I. kötet 151.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester műveről

képült és Fitter Ádám (+1741) jezsuita szerzetest ábrázoló fényképfelvétel: Alfred Hamy: Galerie illustrée, Paris, 1893. sub. littera F.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I-III. kötet, Budapest, I. kötet 1912 15 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen rézmetsző

metszette Fitter Ádám (+1741) jezsuita szerzetes képmását; a volt bécsi Hofburg könyvtárban (13 l. 2 pont)

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I-III. rötet, Budapest, I. rötet 1912. 15 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Kolossváry Pál (+1730) jezsuita szerzetes olajképét (1912-ben budapesti magántulajdonban).

Veliics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest, I-III. kötet, I. kötet 1912

151

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

tollrajzát készítette Hevenesy Gábor (+1715) jezsuita szerzetesről; a nyitrai Roskoványi gyűjteményben.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I–III. rötet, Budapest, I. kötet 1912 151.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

olajfestményének másolatát Sámbár Mátyás jezsuita szerzetesről (+1685) közli a tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest, I-III. 2-ik kötet 1913.

1244

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Fodor I. M. jezsuita szerzetes akvarell képét; a Pozsony megyei szovari községi, Majlóth kastélyban látható.

Velics Lóránt: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest. I-III. 1912 I. kötet 171.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Hajnal Mátyás jezsuita szerzetes képmóját: az Országos Képtár Történeti Arcképcsarnokában látható /?/.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I-III. kötet, Budapest I. kötet 1912.

/5/

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

olajfestményének másolatát Slevenesi Gábor jezsuita szerzetesről közli a tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest I-III. 3-ik kötet 1914

címlap mellett

Jezsuita szentet ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Dobrsiczky Péter (†1843) jezsuita szerzetes képmását; az olajkép a kalocsai érseki palotában.

Vesics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest, I-III. kötet; első kötet 1912

191.

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg 30 × 20 cm méretben Rochel Jakab jezsuita perzetes olajképét; a nagyszombati jezsuita rendház tárgyalótermében látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I–III. kötet, Budapest. I. kötet 1912. 171.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

tollrajza 21 x 15 cm méretben Kéry Borg. Ferenc jézsuita szerzetesről; a mű a nyitrai Roskoványi gyűjteményben látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jézsuiták multjából. I–III. rőtel, Budapest, I. rőtet, 1912.

16 l.

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen

mester

olajképe másolatát Lóczy György

jezsuita perzetesről közli a Tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuita-

ság multjából, Budapest, I-III. Budapest,

II. kötet 1913.

36 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette három kassai jezsuita szerzetesről képült olajkép-másolatát közli a tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták múltjából, I-III. kötet, Budapest, II. kötet 1913

c. mlap mellett

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Balogh Sándor jezsuita szerzetes lépmását; olajfestménye a győri nagyszeminárium ebédlőjében.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I–III. Budapest, első kötet 1912 181.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

: művének másolatát Baróti Szabó Dávid jezsuita szerzetesről közli a tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Bpest I-III. kötet
3-ik kötet

94 l.

Jezsuita perzetest ábrázoló ismeretlen mester

művének másolatát Faludi Ferenc jezsuita perzetéről közli a Tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták millyából, Budapest, I-III. kötet 3-ik kötet 1914. 92 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

olajfestményének másolatát Katona István jezsuita szerzetesről közli a tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest, I-III. kötet
3-ik kötet 84 l.

Jegyzőkönyv a Jézustársaság rendtagjainak a rendből való kilépéséről és a rendből való elbocsátásáról.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Klobusiczky Péter (+1843) jezsuita szerzetes képmását; az olajkép szatmári a püspöki lakásban.

Velics Lóránt: Vázlatok a magyar jezsuitaság multjából, I–III. kötet, Budapest, első kötet 1912

18.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

olajfestményének másolatát Kolosvári Pál jezsuita szerzetesről közli a tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták múlyából, Budapest, I-III 3-ik kötet 1914.

581

Jezsuita pezzetest ábrázoló ismeretlen mester

rézmetszetének másolatát Fitter Ádam jezsuita pezzetesről közli a tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest, I-III. kötet, 3-ik kötet 1914

40 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló is meret-
len mester

rézmetszetének másolatát Hell Miksa
jezsuita szerzetesről közli a tanulmány.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsui-
ták multjából. Budapest, I-III. kötet,
3-ik kötet 1914

12 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen rézmetsző

metszette Donáth festő Mitterpacher Lajos jezsuita szerzetesről (+1814) készült olaj festményt; a metszet az esztergomi esperes plébános gyűjteményében.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuitár multjából, I–III. kötet, Bpest, I. kötet. 1912 181.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen festő

festette Mártonffy József (+1815) jezsuita szerzetes képmásól; olaj festménye a gyulafehérvári püspöki rezidencia ebédlőjében.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I–III. kötet, Budapest, I. 10. kötet 1912.

181.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen rézmetsző

metszette Baráti Szabó Dávid (1819+) jezsuita szerzetes képmását; fényképfelvétel Beöthy Zs. nagyobb Irodalomtörténetének I. köt. 578 l.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest, I.-III. kötet; első kötet 1912. 18 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

alkotta Kovács Flórián (+1821) jezsuita szerzetes képmását; a képet a szatmáregyházmegyei Emlékkönyvben 1904-ben a 28-ik lap után közölték.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. Budapest, I-III. első kötet 1912

181.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

alkotta Pintér Ádám (+ 1822) jezsuita szerzetes képmásól; könyomatú mellhépe a volt bécsi hitbizományi könyvtárban (lásd jelen mű 131 2. pont.)

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták muttjából, Budapest, I-III. kötet; első kötet, 1912. -

181.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

alkotta Kőszeghy László (1828+) jezsuita szerzetes képmását; a mű a temesvári püspöki rezidenciában látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, I–III. Budapest, első kötet 1912

18 l.

Kadlik

jestette meg Dobrovski József jezsuita szerzetes (+ 1829) képmását; az olajkép a prágai múzeum arcképcsarnokában.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából, Budapest, I-III. kötet első kötet 1912.

191.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette Buday Ágoston Pál (+ 1802 után) jezsuita szerzetes képmását; olajfestménye a Csorna-i prépositi nagy ebédlőben látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták múltjából, Budapest, I-III. kötet első kötet 1912.

191

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Fáy Dávid jezsuita szerzetes (+1767) olajképét; a Bodrogkő-Váralja-i kastélyban (Abauj m.) látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I-III. kötet, Budapest, I. kötet, 1912

16 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

képe Faludi Ferenc (+1779) jezsuita szerzetesről; Beöthy Zs. nagyobb Képes Irodalomtörténetének 1899-ik riadásában.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I-III. rőtel, Budapest. I. hőtet 1912

16 l.

Monsfeld régmetsző"

metszete Palma Károly Ferenc (+ 1787) jezsuita szerzetesről; „Palma Notitia rerum hungaricarum, Pestini (1784-85) kiadásában látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. I-III. rötet, Budapest, I. rötet, 1912

16 l.

Jezsuita szerzetest ábrázoló ismeretlen mester

festette meg Palma Károly Ferenc (1787+) jezsuita szerzetes képmását; az olajfestmény a Kalocsa-i püspöki arcképek sorában látható.

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I-III. rötet, Bpest, I. rötet 1912 161.